

minor ætas senilis robore corporis inferior. NEC uti ha. ar. inutilis ad arma bellis exercenda. FEREBat opem patriæ cōsilio cū corpore pdesse priæ: nō posset proferat consiliis. NEC curia tūc patuit nisi post annos feros: q̄si nō eo tēpore licebat quēq̄ in ordinē senatoriū aduocare: nisi post grauem ætatē: ideo non patuit cuiq̄ s. curia ubi senatus habebatur: nisi senibus. Seniores enim in senatores elibeantur.

Nomen & ætatis mite senatus habet:
Iura dabat populo senior, finitaq; certis
Legibus, est ætas unde petatur honor:
Et n. ius iuuenum non indignantibus ipsis
Ibat, & interior si comes unus erat:
Verba q; auderet coram sene digna rubore:
Dicere, censuram longa senectæ dabat:
Romulus hoc uidit, delectaq; corpa patres
Dixit, ad hos urbis summa relata nouæ ē:
Hinc sua maiores tribuisse uocabula maio
Tangor, & ætati consuluisse suæ:
Et numitor dixisse pot da romule mensē:
Huc senibus, nec auum sustinuisse nepos
Ne leue propositi pignus successit honoris
Iunius a iuuenum nomine dictus adest:
Tunc sic neglectos, hedera redimita capillos
Prima sui cepit calliopeia chori:
Duxerat oceanus quondam titanida tethy, n
Qui terrā liquidis qua patet ambit aquis:

INOMEN & ætatis mite senatus erat: adeo ueq; ē n̄ nisi senib⁹ curiā patuisse ut senatores a senectæ ætate nomē acceperit: quos qdā a sinēdo dictos uolūt: qd̄ ipi p̄ senatus cōsultū agēdi facultatē darēt. Sed ut putem⁹ ætatē magis q̄ uerbū sino senatui nomē dedisse facit & qd̄ apd̄ græcos gerō senex d̄ senatūq; geroyfia & Plut. ac Ci. autoritas: quoz hic i agris ingtūc erat Senatores. i. senes: & q̄ nisi eēt i senib⁹ nō sūmū cōsiliuz nri appellassent senatū. Ille at scribit Romulū ex optimatib⁹ cētū creasse senatores eorūq; collegiū ex ætate senatū appellasse. Neq; n. placet qd̄ Pri. tradit senatū cōponi a uocabulo natus. Sciēdū morē fuisse Romæ aliqñ senatoribus i curiā cū p̄textatis filiis itroire. Sed Papirii p̄textati factō senatus decreuit ne pueri cū parētib⁹ in curiā itroirēt: ac ne cui pauciores qnq; ac. xx. ānos nato senatū ingredi liceret: ubi qd̄ capis cōsiliū ue a cōsulēdo dictū ē autore Festo uel a cōsiliādo quod una sniam pluriū mētes cōsiliat & cōueniāt: uel a silentio quo id maxie iuenit. **IVRA** dabat populo senior Prætores cōsules & eiuſmōi magistratus nō creabāt nisi etate p̄uēti quis ubi necessitas postulabat ēt iuuenes crearetur ut Scipiōi cōtigit. **CERTIS** legibus: ut illa fuit qua post Papirii factū cautū est ne cui liceret senatū ingredi nisi supra qnq; ac. xx. ānos p̄cessisset ætate. **INTERIOR** si comes unus erat. Sensus est. Si duo iuuenes comitabāt senē recipiebāt senex medio loco Si autē seni un⁹ tātū erat iuuenis comes iterior locus senis ēē consueuit. Id quod hodie multis in ciuitatibus custodit. Sūt q̄ nō iterior sed anterior legit: quod ma

ANT.
FAN.
Senatores

gis placet. **CENSURAM** lōga senectæ dabat: Nō alia, reuerētia tribuebat seni q̄ censori morum ac disciplinæ Romanæ arbitrio. **DELECTAQ; CORPA** p̄ses dixit: Diximus supra cur senatores patrū noie uocaretur. sed ēt subitiemus aliquid. **SVMMA** nouæ urbis: Regēdæ ciuitatis arbitriū. **NEC** auū sustinuisse nepos: Nō auus est Romulus aui Numitoris ip̄erio reluctari & hūc mēē a maioribus. i. senib⁹ maiū noiauit q̄ cōsilio rēputuebat dicebaturq; p̄ses uel a patrociniō uel qd̄ hi solū q̄ patres foret creati possent ut scribit Plut. in romulo qd̄ ex primis illis cōuenis nō multis cōtigit uel (ut Festo placet) qd̄ agroq; ptes attribuerint tenuioribus ac liberis ppriis. Sed illis pbabilius uidet q̄ qdā tradiderūt dictos p̄ses a curæ similitudine q̄ deinde ascriptis i eū ordinē plurib⁹ p̄ses cōscripti uocati sūt. **NON** leue pi. Liptote figura. & ē sensus: Successit Maio Iunius gra uissimū pignus honoris quē Romulus ciuib⁹ suis p̄posuit q̄ noluit ēt iuniores abire ihonoratos. **PRIMA** sui cepit calliopea chori: Nō prima dicēdi ordine. Legim⁹ n. supra. Quaz polyhymnia cepit priā: sed musarū p̄iceps qa ea nihil canoriū ē. Vñ a pulchritudine faciei & uocis nomē accepit p̄ quā nōnulli ip̄m uocis cōcētū accipiūt dicētes hāc maximā musam poetis opē ferre q̄ sūmoz uioz & herou gesta uersib⁹ heroicis scribūt **TITANIA** tethyn: Vult tethyn Titani filia eē q̄ alii e cœlo & uesta genitā uolūt: qd̄ nō placet: Hæc ē uxor ocea. **CERT** Senatus hēt mite nomē ætatis: nā a senili ætate senatus dictus. Senior dabat iura populo: p̄tores ēt qui ius dicerēt: & post eictos reges ipsi cōsules ex senili ætate creabātur. **AETAS** ē finita certis legib⁹: q̄si circumscrip̄ta: & determinata legib⁹ ē ætas. **VNDE**: a qua ætate. **PET** af ho. petātur dignitates: nā lege cautū ē. ne q̄s minor q̄dragita ānis: aut ut alii dicūt trigita sex peteret: aut miet cōsulatū qm̄ hēret rō ætatis. Veg. Scipio q̄ añ ānos inist: solutus fuit legib⁹ urgēte necessitate. **ET** medius iuuenū ibat: iuniores reuerētiæ grā medio loco seniorē accipiebāt: & sic simul icēdebāt. **NON** indignatibus: ipsis iuniorib⁹. i. cū nō idignaret medio loco senē ducere. **ET** sic erat unus comes iterior: iteriore loco: qa medio: & dignior ille locus. **QVIS** auderet dicere: ex iuuenib⁹ q̄s eēt ausus loqui. **CORAM** sene uerba digna rubore: uerba turpia. **LONGA** senectæ ipsa ætas. senilis **DABAT** cēsura: turpiū. Ergo tāta erat senū reuerētia: ut uiderēt ipsi senes p̄ cēsorib⁹ adesse iuuenib⁹. Sic, pudēda & rēphēsiōe digna loqui nō audebāt. Romulus uidit hæc oia q̄ dixim⁹ de senectæ. **DIXIT** p̄ses corpa electa senes ipsos quos legit cū senatū cōstituit p̄ses appellauit aut qd̄ p̄roni multitudinis erāt: aut qd̄ p̄ses cæteroz uidebāt aut a uirtute & p̄stātia nobilitatis ut ea nois māuetudie arrogātia & iuidia p̄cul es sent. **SED** de his plura i priō li. dixim⁹. **AD** hos: p̄ses. **ETS** relata sūma nouæ urbis ois cura & ip̄erii sūma relata ē. **HINC** ex his rōnib⁹. **TANGOR** moueor ad ita existimādū. **MAIORES**: seniores hoc ē ip̄m senatū. **TRIBUISSE** uocabula maio dedisse appellationē huic mēsi: ut ab ipsis maiorib⁹ maius diceret. **ET** cōsuluisse suæ ætati hūisse rōnē ætatis. **ET** nu. auus matern⁹ romulū, **POTEST** dixisse potuit ita dicere: **OROMULE**

Patres

Calliopea

PAV.
MAR.

da hūc mēsem senibus: q̄si da huic mēsi a senib⁹ appellationē. NEC nepos: Romulus: q̄m filia numitoris f̄
lins. SV Stinuisse: sustinere potuit auū q̄si nō potuit sustinere diutius illi⁹ p̄ces noluit postulata negare. Sed ob
sequotr ē: & mēsem a senibus appellauit. NON suc. nō subsequūtū est post illud. LEVE pignus: sed graue.

HONoris p̄positi: quē p̄posuit Romulus suis ciuibus. AD est post. MAIum mēsem: Iunius dictus a noie
iuuenū. Nā ut maiū a maioribus: ita iuniū a iuuenibus appellauit. TVNC neglectos post Vraniā Caliope
regina musagē aliā attulit cām nois refertq; ex oceano & Tethy natā eē pleione: Ex ea & athlāte natas eē ple-
iadas: de qbus in. iiii. egimus: & ex pleiadibus pulchiorē maiā ioui placuisse: & in arcadia mercuriū peperisse: cu-
ius numē magnū erat apud Arcades. Vñ euāder ad nos p̄fectus sacra arcadica attulit. A mercurio igit festus
ut hic mēsis de noie matris maius denoiāref. Tū calliopea: & calliope: calliopea dicim⁹ sicut penelope & Pe-
nelopea. d̄f at Calliope a pulchro ore. οψωωσ uultus & facies d̄f καλλος pulchritudo καηλ pulchra
& bona p̄est heroicis uersibus. Et Diodo. inq; dictā q; cantus suauitate ceteras antecēdēs magni⁹ ab autoribus
existimef. RE dimita capillos neglectos: incōptos. Hedera hoc ē habēs caput hedera coronatum. Prima prin-
ceps & regina. SVL. chori coetus musarū. CO Epit sic. I. loqui Oceanus de quo iā pluries dictū. DVX Erat
iū cōiugē. I. Tethym titanida: titanis filiā: imo eā Diodo. inter titanes refert: unam ex. v. sororibus Saturni: qui
quidem titanes numero. xi. ex uno curetum & matre Tythea nati sunt. QVI oceanus ambit: circuit. TĒr
ram qua pa. liquidi undis. & in meta. circūfluous humor ultima possedit: solidumq; coercuit orbem.

ANT.
FAN.
Pleione
Cylene
Ladon

PLEione: oceani & Tethios filia ac pleiadū mater.

CYLenes: mōtis arcadiæ quē qdā ut autor ē Stra. di-
xerūt surgere ad altitudinē. xx. stadiog; ad p̄pēdiculū
Circa eū Ply. scribit merulas cadidas nasci nec usq; ali-
bi. Ab hoc mōte Mercurius Cyllenius d̄f. licet qdam
sic dictū uelit qd a Cyllene nymp̄ha sit educatus. Alii
aliūde: lege Festū. LAdonq; rapax: ladonis accola q
fluuius ē arcadiæ cuius fluēta occluso quōdā fonte de-
tinebāt: ut inq; Stra. ET casa rara: bñ casa q; pastoꝝ
erāt tuguria: PRæscia mater: Carmētis futuroꝝ pe-
rita & fatidica. ALIpedisq; dei Mercurii. CVM lu-
strāt celebres uerbera sc̄ta uias: cū sc̄tæ pelles lupco-
rū uias lustrāt hoc ē purgāt ciuitatē ut sc̄tæ quoq; pel-
le lupci oē solū lustrāt: idq; piāmē hēbant. MATerno
noie: A maia m̄re Maiū noiaf. IN Vētor cur. fidis:
Horati⁹ i prio carminū: TE Canā magni iouis & de-
orū nūtiū curuæq; lyrae parētē. Eratothenes (ut igin⁹
refert) Mercuriū inq; e testudine fecisse lyra atq; or-
phēo tradidisse. quā nōnulli uolūt septē fuisse chorda-
rū. Macro. uero huic deotethrachordū dicit attri-
bui ut Apollini lyra chordæ septē q; imitata ē musicā rō-
nē q; Pytha. uoluit mūdū eē cōpositū ut scribit Quinti.
Est aut fides uolūte Festo cytharæ gen⁹ sic dictæ qd
tm̄ iter se chordæ ei⁹ q̄tū iter hoies fides cōcordet. Sa-
ne Ply. cytharā inq; inuenit Amphion: ut alii Orphe⁹
ut alii Linus: septē chordis additis terpāder: octauā fi-
monides addidit. nouā Timothe⁹. Differūt nō nihil ly-
ra & cythara testib⁹ iginio & Porphyriōne quoq; ille
postq; ipse inquit cytharā inuenit illi lyra d̄f tradidisse.
Hic at an ait lyra septē chordas hēbat: excogitata po-
stea cythara ē sed ista cōfundunt. Stati⁹ in siluis: Vo-
calis cytharæ rector arcas. Sūt q; Apollinē tradāt lyra
a Mercurio accepisse: eāq; inde ad Amphionē puenif
se. Vñ illud ē Mercurii nā te docilis maḡo mouit āphion lapides canēdo. Iidē dicūt fidē p̄prie dici Nervū cy-
tharæ sed p̄ cythara solere accipi ut Tētat audaci fide mātuanæ gaudia famæ. Dio. tres maxie Mercurios cele-
brat quoq; primū ægyptiū fuisse docet cui multaq; regē daf iuētio & p̄serti lyrae quā tricordē fecisse d̄f imitat⁹
tria āni tpa cū ab estate acutā ab hyeme graue a uere mediā sūperit. Alii quoq; fuisse Mercurios tradūt qd nō
nulli sextū addūt iouis & Maiæ filiū. Cui poetæ ac si un⁹ tm̄ Mercuri⁹ fuerit aliog; oium facta & inuēta tri-
buūt. FVRibus apte. Mercurius iccirco tradit furādū rector siue iginiosus ad furta qa oīo cui⁹ ipse inuētor
ē aīos audiētū fallit ac p̄ eloquētiāz mētes hominū q̄si furāf & surripit. Vñ iulius cæsar in accusatione Dolo
bellæ q̄stus ē extorqueri sibi cām optimam Lutii cottæ patrociniō Horatius in primo carminū: Callidū quic-
quid placuit iocoso cōdere furto. Sciēdū Mercuriū q; Apollini boues furatus ē Bacchi & p̄serpinæ filiū dici.
Diodoro tm̄ placet Mercuriū in creta ex ioue natū multū ualuisse p̄stigiis in alienis clanculum peculandis.

Mercuri
us ingeni-
osus
ad furta

PAV.
MAR.

CHINC ex oceano & tethy. PLEione fata: nata. Iungit cū cœlifero athlāte: nup̄it athlāti sustinētī cœlū hu-
meris. VT fama ē: ut d̄f. ET parit pleiadas: numero septē. diximus in. iiii. QVARū: pleiadū. MAIA: tra-
it sup̄asse forma suas sorores fuisse forma ceteris sororibus p̄statiōrē. ET cōcu. sūmo ioui: q; eā gravidam

Hinc fata pleione cum cœlifero atlante
Iungitur, ut fama est pleiadasq; parit:
Quarū maia suas forma superasse sorores
Traditur, & summo concubuisse ioui:
Hæc enixa iugo cupressi feræ cylesnes
Aetereum, uolucris qui pede carpit iter
Arcades hæc ladaq; rapax & menalus ingēs
Rite colunt. Luna credita terra prior:
Exul ab arcadia latios euander in agros:
Venerat, impolitos attuleratq; deos
Hic ubi nūc roma ē, orbis caput arbor &
Et pauca pecudes, & casa rara fuit: (herbæ
Quo postq; uētum est cōsistite p̄scia mater.
Nam locus imperiū rus erit istud ait:
Et matri & uati paret non acrius haros
Inq; peregrina constitit hospes humo:
Sacraq; multa quidē sed fauni priā bicornis
Has docuit gentes alipedisq; dei:
Semicaper coleris succinctis faune luperis
Collustrant celeres uerbera sc̄ta uias:
At tu materno donasti nomine mensēm.
Inuentor curuæ furibus aptæ fidis

Lyra
Inuentor
mercu-
rius

Fides

Lyra
cythara

reddidit. HAEC: maio. ENixa ē. s. pepit. Qui carpit iter ætheriū uolucris pede: Mercuriū q̄ deoꝝ nūtiū per
 ærea uolat pedibꝰ pnicibꝰ: cū ferat talaria alata iugo cyllenessi Cyllene mōte arcadiæ: un̄ Cylleniꝰ uocatus ē
 Cupsi feræ: q̄ cupsiis abūdet. ARcades & la. ra. fluuiꝰ arcadiæ ex paludibꝰ Penei fluēs. ET menalus ingēs
 mōs ē menalus. RITe colūt hūc: Mercuriū. TERra: arcadica. CONdita pri. lu. terrā p ipsiis arcadibꝰ po
 suit: q̄ se añ lunā natos eē putabāt. Vñ & Licophron ait. Ob sūmā gētis uetustatē antelunares dictos. EVAn
 der: de quo in prio. EXVL. p̄fugus. VENERat ab ar. in agros latios: uenit in latiū. ET intu. impo. de arcadi
 ca numia. & sacra in latiū tulit: ut ē illud. Infertqꝰ de os latio: & ipse dolebat numina & aliis colēda tradidit. HIC
 ubi nūc Roma ē orbis caput: q̄ toti orbi dñāf. ARBOR & herbæ erāt: q̄a inculta loca erāt: quo tpe uenit Euā
 der. ET pau. pecu. q̄ eēt in illis pascuis. ET casa rara fuit: pauca admodū tuguriola pastogē. QVO postq̄
 uetū ē: ubi illuc euāder appulit: MATer p̄scia: carmētis fatidica. CONSistere iussit filiū cursū sistere. NAM
 istud rus: q̄n̄ locus ubi sūt hęc turria. ERIT locus impiū: fatalis impiū sedes: & in prio: FALlor: ah hi sicut
 ingētia mœnia colles: luraqꝰ ab hac terra cætera terra patet. HERos nonacrius: Euāder a nonacri Arcadiæ
 mōte. PAREt & matri parere. ET uati: & illi: q̄ futuroꝝ p̄scia: Vera p̄dicebat. ET hospes pegrinus ipse euā
 der cōstitit in humo pegrina q̄ illi erat externa: DOcuit has gētes multa qdē sacra docuit latinos ritus & cæ
 rimōias: & multa alia more arcadico sacra: Sed pria sacra fauni bicornis ipsius panos uetustissimi qdē arcadū
 numinis de quo in primo & secūdo. ET dei alipedis mercurii: FAVne semicaper: qdē cornua & caprinos pe
 des habeat. COLeris lupcis succinctis: lupci succincti: & tibi & urbē lustrāt. VERbera secta: hoc ē ipsa coria
 secta: qbus manus uerberāf. COLLustrāt: expurgāt. CELeres manus: nā discurrēt: bus purbē lupcis steriles
 mulieres palmas cedēdas p̄bebāt. Ita. n. fœcūdas se fore sperabāt: ut Plutar. & poeta scribūt: de quo latius egi
 mus in secūdo. AT tu inuētor curuæ fidis: o Mercuri lyrae reptor: de quo in primo diximus. Fides. n. pro lyra
 ponit: & Ply. fidiculā uocat: lyra ipsam in cœlo. & Pōp̄: inqꝰ. Fides genus cytharæ dicta qdē tm̄ inter se cordæ
 eius q̄tū inter hoies fides cōcordet: Cuius diminutiū fidicula est. APtæ furibus: qm̄ furtim præest eo argu
 mēto: qdē boues primū deinde feretrā furatus sit. ET lactan. de eo. Fur & latro mercurius. Veg. aliqui ad elo
 quentiam: cui p̄est illud referunt. Nam illa audientium animos fallit. & uelut furari corda hominum uidetur
 DONasti mensē materno nomine: appellauisti hunc mensem maium: a maia matre tua.

ANT.
FAN

Nec pietas hæc pria tua est: septena putaris:

Pleiadum numero sila dedisse lyrae:

Hæc quoqꝰ desierat laudata est uoce sororū

Quid faciam: turbæ pars habet oīs idem

Gratia pieridum nobis æqualiter adsit:

Nullaqꝰ laudetur plusue minusue mihi

Ab ioue surgat opꝰ pria mihi nocte uidē

Stella est in cunis officiosa iouis: (da:

SEPTENA sila: q̄a tot sūt pleiades q̄qꝰ in numero
 maia ē uel septenatur aliis placet ob numeꝝ planeta
 rū. QVID faciā? cuius musæ op̄intonē seq̄r? TVr
 bæ ps & c. Nullius narratio nō luculētā & uerisimilis
 fuit. Vñ laudent oēs æque ne desit nobis ullius musa
 rū grā. VIDenda stella & c. Cōsenserūt multi qdē ra
 rū ē teste Ply. ut Phylippus Calippus Ion. Dositheus
 Parmenitus. Canon Democritus & Eudoxus. iiii. cal.
 octobris Capellā mane in ortū ferri & iii. cal. eiusdeꝝ
 mēsis hædos quos Seruius scribit exoriri cū Scorpio
 mēse octobri. Sed sūt q̄ cū postrēa pte Arietis capram
 amaltheā oriri doceāt. q̄ ps zodiaci hoc tpe p̄cedit So
 lē oriētē. Columella cal. Ma. oriri mane caprā ingt &

Capra ori
 tur calen.
 maiis
 Henio
 chus
 Auriga
 Hædi
 Heniochi
 fig.
 Amal
 theæ fa
 bula
 Lactis
 caprini
 præstātia

eē aūstrinū diē & iterdū pluuias: qdē sidus Ply. eodē mēse hoc ē. xii. cal. Iunii uespe iqt occidere: id i sinistro hūe
 ro heniochi eē d̄f. i. aurigæ cuiꝰ pedē cū cornu Tauri una stella cōiūgit. Vñ illud ē Manilii: Vicina ferēs flexo
 uestigia tauro heniochus. Est at̄ hic auriga haud lōge a septētrione duas stellas i manu retinēs q̄s appellamꝰ hæ
 dos sidus pluuiale ut Lactā grāmaticus & alii scriptores dicunt & ortu & occasu cōcitans tēpestates. Horati
 us: Post insana capræ sidera. Vir. Quātus ab occasu ueniēs pluuialibus hædis uerberat hyber humum. Signū
 heniochi ob eius magnitudinem multis oritur diebus teste Seruio: tēpestasqꝰ aut p̄cedit signum aut sequit
 aut cum eo est. Oritur autem cum Ariete secundum Manilium: ut Sed cum se terris Aries ter quinqꝰ peractis
 p̄tibꝰ extollit primum iuga tollit ab undis heniochus: sed & cum tauro quoqꝰ secundum alios idem in ortum
 ducit. ut nascit hic aries cū surgit & aurea tollit cornua taurus. Fuit at̄ Amalthea iouis nutrix: ut Lactā gram
 maticus tradit quam quidam dicunt una cum sorore Melissa iouem infantē nutrisse lacte ac melle. Alii uolūt
 Melissa regis cretæ filias quibus iuppiter fuerat cōmendatus: cum uacuis eēt uberibus aluisse iouem lacte ca
 præ amaltheæ q̄ postea in cœlum translata d̄f ut illa putat̄ nutrix eē iouis si uere iuppiter infans ubera cre
 tæ nullit fidissima capræ sidere q̄ claro gratum testat̄ alūnum. Est autē non lōge a tauro teste Varrone qui
 in re rustica caprarum inquit dente inimici sationis q̄s ēt astrologi ita receperunt in cœlum ur extra limbum
 xii signozꝰ excluderint: sunt duo hædi & capra nō lōge a tauro. Huius lacte Pli. suspicat̄ ideo fingi nutrimum io
 uem q̄ post humanum lac nullum magis alat caprino. Lege fabulam apud Iginum.

NEC ē hæc pria pietas tua: nō fuit hoc primū tuæ pietatis argumētū. PVtaris dedisse septena sila lyrae:
 crederis tu lyrae abs te reptæ septē cordas adhibuisse. Numero pleiadū: ob pietatē tuā i matrē & m̄sis sorores
 ab eazꝰ numero q̄ septē fuere: sic septē sila cōstituisse Aliq̄ ad septē planetas referūt: aliqui ad uocē discrimina
 Et Pli. ondit amphiona uel ut alii orpheæ: uel ut alii linū. vii. cordas addidisse. Terpadꝰ octauā. Simonidē no
 nā. HAEC quoqꝰ calliope desierat: loqui. f. LAVdata est uoce sorozꝰ: cætera. n. oēs muse calliopē reginam
 laudauerūt. QVID faciā? q̄si quā opinionē seq̄r. OMnis ps turbe hēt idē: q̄si una quæqꝰ musa hēt idē i me
 iuris: & cū singulæ singulis rōnibꝰ innitāt. nescio quā magis affirmē. ADSit nobis æqliter: pari mō. GRAtia
 pieridū: musazꝰ: q̄ aliā aliis p̄ferre nō debeo. Iō eazꝰ oīum grā pari mō mihi adsit. ET nulla laudēf mihi: ame.

PAV.
MAR.

PLV Sue mirusue: non laudē aliquam earū megis: quā cæteras sed pari mō oēs a me laudē. AB ioue surgat opus: nō approbata ulla musæ: snia ad expositionē & signoz & festoz maii mēsis trāsit. NOſte igit cal. ma. capella orif & Ply. viii. idus maias capellā pluuiā exoriri asserit. Capellā fabulā supius attigim⁹. NVNc ue ro altius repetemus. Higynus sic inqt. Dicūt olenū quēdā fuisse noie Vulcāi filiū. Ex hoc duas nymphas Ae gā & Helycē natas: q̄ iouis fuerūt nutrices. Alii autē ab his ēt urbes q̄sdā appellari dixerūt. Olenon ī aulide. He licē ī pelopōneso: & Aegā ī æmōia. De qb⁹ Home. ī iados secūdo agit. Parmeni⁹ at ait Melissū quēdā fuisse regē Cretæ: ad ei⁹ filias iouē nutriēdū eē delatū: q̄ lac nō habuerūt: Caprā admisisse Amaltheā noie: q̄ eum dē educasse. Hāc at gemios hædos solitā eē pcreare: & fere eo tpe pepisse quo iuppiter nutriēdus ē allat⁹ itaq̄ pp bñficiū m̄tis ī cœlū relatos & hædos Cleofrat⁹ dē prius iter sidera oñdisse. Museus at dicit iouis nutrices Arthemidē: Amaltheā nymphas. qb⁹ eū m̄ Ops tradidisse existimat: Amaltheā at hūisse caprā q̄dā ī delitū q̄ iouē aluisset. Nōnulli ēt Aegā solis filiā dixerūt: multo cādore corpis p̄stātē. cui cōtrari⁹ pulchritudinis horri d⁹ aspect⁹ existebat. Quo Titanes p̄teriri petierūt a terra: ut ei⁹ corp⁹ obscuraret: quā terra specu quodā eē lasse dē ī insula Cretæ: q̄ postea iouis fuisse nutrix demōstrat. Sed cū iuppiter fidēs adoleſcētia bellū cōtra tita nas appararet: r̄nsū ē ei si uicere uellet ut agros pelle tectus: & capite gorgonis bellū administraret: quā ægida appellauerūt. Itaq̄ factō q̄ supra declarauim⁹: iuppiter titanas supans: regnū ē adeptus: & reliq̄ ossa ægos ca prina pelle cōtecta aīa donauit: & stellis figuratā mēoria cōmēdauit: & postea qb⁹ uicerat Minerue concessit. arma. Home. ait Aegā q̄dā fuisse Panos uxore. Eā cōp̄sā a ioue pepisse: quē uiri sui panos filium diceret: Itaq̄ puerū ægidā: iouē ægiocū dictū: q̄ qd' eū diligebat puerū iter astra capræ figurā mēoria causa collocauit. hæc ille. Cætera q̄ ad rē facerē: diximus supius. SVRgat opus: ab ioue: incipiamus mēsem maium ab ioue descri bere. PRIma nocte: cal. EST uidēda stella officiosa in cunis iouis: Stella capræ Amaltheæ: quæ off cio nutri cis functa est in ioue educando: cum in cunis esset. Nascitur: oritur. SIGnum pluuiale: pluuias inferēs ī ortu.

ANT.
FAN.
Olenia
capella
Olenus
vulcani
filius
Cornu
copiæ
Caræ
amaltheæ

OLENIA: capellæ. Ab oleno Vulcani filio cuius fi lia iouis fuere nutrices ut qdā tradūt uel ab oleno ur be Achaia ad quā iouē ferūt lactis alimēta suscepisse. Sūt & alibi, urbes eiusdē noīs. NAias amalthea: nō claudicat uer⁹. Vi. n. cæsuræ syllaba correpta. pducit VBER. tāto q̄tū alūnus iuppiter postulabat. RES cœli: Impiū ut postq̄ res Asia. priamiq̄ euertere gen tē immeritam uisum superss. FERtile cornu: Co r nu copiæ dē ceras amaltheas qd' nōnulli fabulant ab Acheloi fonte Hercule sustulisse ut Strabo autor est. Qd' iō finxerūt: q̄ Hercules aggerib⁹ & aq̄z ducti bus Acheloi p̄perā ac dānosā labētē coercuit. Cūq̄ agri p̄pingui flumini aq̄z abādātia uastarent Oenei grā cui erat affinitate cōiūctus Acheloi siccauit. Vn de subsecuta ē agroz fertilitas hoc ē cornu copie. Pho tion pipatetic⁹ teste. A. Gel. librū multæ uariæq̄ histo riæ referūt īscripsit eereas amaltheas. Dē at amaltheæ siue acheloi cornu datū copiæ scdm aliquos: q̄a fortu na cui⁹ m̄stra copia ē ditissima ē oīum: & ī cornu uir tus ē multoz aīaliū ut fortunæ uires ī diuitiis sūt q̄ hō multos ad se trahit. Diodo. tradit amaltheā puellā ab Ammone ad Ceraunios mōtes dilectā & cognitā p̄fectam eē regiōi feracissimæ: cuius forma bouis cor nu similis fuit. Vñ factū inqt ut posteritas locum fru ctibus copiosum appellauerit amaltheæ cornu.

PAV.
MAR:

CAPELLA olenæ: capræ helyces nymphæ Oleni filia. Vel ab oleno oppido in Boetia. De quo Sene. Olenos tectis habitata raris: & poeta ī heroidib⁹ pleias & Arctophilax: oleniūq̄ pecus. & olenos ciuitas ī atolia cui⁹ mēinit Home. ī īliade: iuxta quā Calidoniū aper perēptus dē. & olenos at ī achaiā de quo Stra. agit ī viii li. mēinitq̄ oleniæ capellæ: & nō lōge ab oleno ē. Egiū oppidū ubi aliq̄ uolūt iouē fuisse educatū: ita. n. inquit Stra. At Egiū fatis icolaz hēt. Isto ī loco iouē a capra lactis alimēta suscepisse scribūt sicut Aratus pdidit. Diua q̄ capra iouis fama ē: hic p̄buit tber. & subdit. Oleniāq̄ iouis uates dixere capellā. ILLE: capella hēt cœlū: ī cœ lo figurata ē. PRæmia lactis dati p̄pea qd' eius lacte iuppiter educatus ē. Amaltheæ nais aympha uerū naia des fluuioꝝ & fontiu nymphae sunt a v̄o q̄ est fluo. Nobilis ī yda cretea: ī yda cretensi. DICit occultu esse iouem ī blus: nam illi nutriendum datum ī siluis pauit. Mater formo. duo. hæc fuit: hæc amalthea ha buit pulchram capellam: q̄ duos hædos pepererat. CONS̄piciēda admirāda. INTER greges dicteos greges inter capellas dictæi mōtis. CORnibus aeris: cōspiciēda ī quā p̄palta cornua. Atq̄ sua terga recuruis: q̄ ī rga reflectebant. VBERē ē cōspiciēda. QVOD posset habere nutrix iouis ea q̄ iouē educabat. ILLA ēpra. DAbat lac deo: ioui prima alimenta suggererat. SED fregit cornu ī arbore. dum irruit ī arborem cornibus: alterū ē duobus fregit. ET ERat trunca dimidia parte decoris. nam effracto cornu: media pars de coris erat sublata. Nymphae sustulit hoc: amalthea eleuauit cornu truncatum. ET cinxit herbis recentibus & plenum pomis ad ora iouis impleuit illa pomis cornu quod odoris herbis & floribus cinxerat: & ad iouem

Nascitur oleniæ signum pluuiale capellæ
Illa dati cælum præmia lactis habet:
Nais amalthea cretæa nobilis ida:
Dicitur in siluis oculuuisse iouem:
Huic fuit hædorum mater formosa duorum
Inter dictæos conspicienda greges:
Cornibus aeris atq̄ in sua terga recuruis
Vbere quod nutrix posset habere iouis:
Lac dabat illa deo, sed fregit in arbore cornu
Truncaq̄ dimidia parte decoris erat:
Sustulit hoc nymphæ cinxitq̄ recētib⁹ her
Et plenum pomis ad iouis ora tulit: (bis
Ille ubi res cœli tenuit, solioq̄ paterno.
Sedit, & inuictō nil ioue maius erat:
Sidera nutricem nutricis fertile cornu
Fecit, qd' domina nūc quoq̄ nomē habet:

puerū: tulit. Ille Iuppiter. VBI: postq̄. TEnuit res, cœli: occupauit regnū cœli. Et sedit folio paterno: folio faturni. Et nil erat maius Ioue inuictō: q̄ uicerat oēs hostes: & inuictus ip̄ fuit: & iā superior erat oibus diis. Fecit nutricē sydera: caprā in sydera transmūtavit. Cornu nutricis fecit fertile: fecit illud cornu copiarū: & in meta dicit: Cornu acheloi q̄ Hercules trūcauit sacratū: & datā illi copiā Naiades hoc pomis: & odoro flore reple tū sacrarūt: diuesq̄ meo dato copia cornu: & nunc inqt̄ cornu Amaltheæ datā copiā. Sic & alii tradūt. Sed a regiōe datus ē loc⁹ fabulæ: Diodo. n. scribit hāmonē pambulātē iuxta ceraunios mōtes: cōspectā a se uirginē forma pulcherrimā Amaltheā noīe adamasse: filiāq̄ ex ea genuisse: specie ac robore corporis insignē: Amaltheā uero p̄pinq̄ ore p̄fecisse bouis cornu p̄simili: ex quo occidū cornu sit noīata. Et qm̄ ea regio eēt uineis: ceterisq̄ fructiferis arboribus referta. A muliere aut̄ regere: Amaltheæ cornu eā dixere. Propterea & posterī hoīes optimā copiosāq̄ fructibus patriā ab ea similitudine Amaltheæ cornu appellarunt. Hæc ille. ideo poeta dicit. QVod: cornu. Nunc quoq̄ habet nomen dominæ: nam cornu amaltheæ dicitur. Et Hora. inquit: Copia manabit ad plenum benigno Ruris honorum opulenta cornu.

Præstitibus maiæ laribus uidere calendæ:
Aram constitui paruaq; signa deum:
Ara erat illa quidē curib⁹ sed lōga uetustas
Destruit, & saxo longa senecta nocet:
Causa tamen positi fuerat cognominis illis
Quod præstant oculis omnia tuta suis:
Stāt quoq; p̄ nobis, & p̄sunt moenib⁹ urbis
Et sunt præsentēs auxiliūmq; ferunt:

sunt & alii deoz̄ quos Præstitēs cognominamus q̄re Macro. Præstitēs deos inqt̄ hoī nascenti secūdū ægyptios adesse q̄ uor: dimona tychin. erota. anachin. Lares igit̄ p̄stitēs dicti sunt q̄ nō solū priuatā: ædiū ac triuioz̄ sed & urbis custodiā p̄esse crederent: ut Vibiūq̄ laborē testatos sudore lares. Putabant aut̄ Lares esse aiæ hominū siue dii inferiores autore Festo. Vñ ait Seruius in lucis habitare manes piōz̄ q̄ lares uiales sunt & laruas umbras uocari. Eos Porphyrio deos domesticos appellat scribitq̄ Augustū posuisse in cōpitis lares ac sacerdotes libertinos eis dedisse. Alii ut Lactantius & Diomedes grāmatici scribunt idæos dactylos siue cures lares esse putant eosq̄ tres esse arbitrant: sed dicunt ab aliis duo: ut Geminosq̄ parit qui compita seruant. Et uigilant nostra semper in urbe lares. item: Bina gemelloz̄ quærebant signa deoz̄. His additus est aliquādo Augusti genius. unde infra legimus: Et uici numina terna colunt. Ornabant Lares floribus & coronis Suetonius in Augusto cōpitalia Lares ornare bis in anno instituit uernis floribus & æstiuis. Tibullus: Rure puer uerno primum de flore coronā facit & antiquis ip̄posuit laribus. Iuuenalis. O parui nostriq; lares quos thure minuto aut farre & tenui soleo exornare corona. Plynius: lam tum coronæ deoz̄ honos erant & Larium publicoz̄ priuatorumq;. Sed fuerunt aliqui coronæ quibus Lares ornabant adeo magnificæ ut ea eēt amplitudine qua & donaticæ q̄bus uictores ut inqt̄ Festus in ludis donabantur. Placari aut̄ putabantur Lares galloz̄ fibris ut quidam tradunt. Quare Iuuenalē dixisse arbitramur Laribus christam promittere galli non audent. Horū patrē esse Mercurium supra ostensum est: matrē Varro & Macrobius docent Maniam appellari: cui cum pro sospitate familiarum pueri mactarentur ex responso Apollinis quo præceptum erat ut capitibus supplicaretur: Iunius Brutus pulso Tarquinio id sacrificiū genus aliter constituit celebrādum: uisitq; alii & papaueris capitibus supplicari. Ea sacra ex uiciis compitoz̄ ubi celebrabantur compitalia dicta sunt: quæ solebant quot annis concipis quemadmodum & latinæ feriæ: ut autor est Varro: qui compitalia scribit diem eē laribus attributum in quo lanæ effigies in compitis suspendebantur: ut ait Festus ut lares uiuis parcerēt & eiusmodi simulachris contenti essent. Concipiebantur autē compitalia ut docet Macrobius fere his uerbis: Die noni post calendā ianuarias quirilibus compitalia erunt. Ea Tarquinius superbus restituit laribus ac Maniæ: sed postea remoto sceleris crudelis sacrificiū factum est: ut idē inquit Macro. ut effigies Maniæ suspensæ periculū si quod imineret familiaris expiarent. Diomedes grāmaticus autor est cōstituisse Romulū in honorē scrophæ quæ. xxx. porcos pepererat lares qui grundiles dicebātur q̄a pro grunnire quod porcorum est grundire a ueteribus dicebatur. Ara erat illa quidē curibus: Et curibus oppido Sabinorum Romam translata est ara quam Romani calendis malis dedicarunt. Vnde autor ait infra Bina gemellorum quærebam signa deorum. Et mille lares genitumq; ducis qui tradidit illos Vrbs habet. Saxo longa senecta nocet: Quia uix deoz̄ simulachra cerni poterant uetustate consūpta. Stant quoq; pro nobis: Sicuti pro curibus steterūt ita nūc p̄ urbe Roma stant. Et sunt p̄sentes: Fauēt ip̄erio Ro. nam p̄sentia numinis fauor ē: ut nec tam p̄sentes alibi cognoscere diuos. PRæstitibus maiæ laribus: Calen. maias est festum larium: quod ea die ara fuerit illis consecrata a curibus sabinis. Hilares dii domestici: q̄ & priuatas domos: & urbis seruant: & tuentur moenia: Laræ nympha & Mercurii filii: de quo in. ii. diximus: Appellatiq; sunt p̄stitēs. q̄ oia præstant tuta: & q̄ pro nobis: & pro moenibus stent. Vegz̄ Pom. inquit præstitēs in eadem significatione dicebant antiqui: qua nunc antistes dicitur. Calendæ maiæ uidere: hoc est homines calendis maiis uiderunt. Constitui: erigi & consecrari. ARam laribus p̄stitibus: qui præstitēs dicti. Et parua signa deum. parua ipsorum larium simulachra.

ANT.
FAN.
Laribus
p̄stitibus
ara dicata
calē maiis
Præstitēs
Hostiliū

Lares.

Donaticæ
coronæ
Mania.

Cōpitalia

PAV.
MAR.

ILLA quæ ara erat curibus: & a curibus sabinis erecta: & in quæ cures sacrificabant. SED longa uetustas destruitur
nâ uetustate collapsa est. ET longa senectus: ipsa uetustas. NOCet saxo: quæ uetustate est exesit & collapsa. TA-
men cā cognominis positi illis: cā quæ appellat dii p̄stitit. Fuerat quæ p̄stant oia tuta suis oculis cum p̄sint custo-
dia: uent oia oculis uigilantibus. STant quoque p̄ nobis: sūt in statioe p̄ salute n̄ra. ET p̄sunt mœniis urbium
custodia: mœniū n̄ra. ET sūt p̄ntes: quia a nobis nō recedūt. ET ferūt auxiliū. p̄stāt nobis iploratam op̄e.

ANT. **C**ANIS an̄ pedes: Effingebat apud lares canis simu-
FAN. lachrū quā is diligēter excubat quæadmodum & lar si-
Canis si- dus est dño ac furibus aduersat. De hoc Columella quæ
mulachrū inquit tāta uociferatioe bestia uel furē p̄dicat quāta iste
apud lares. latrat: quæ custos incorruptior: quæ excubitor inueni-
ri pot̄ uigilator: quæ denique uitor aut uindex cōstātor:
Ply. li. viii. nat. hist. Fidelissimi ante oia hoi canes atque
eg & pugnas aduersus latrones canē p̄ dño accēpi-
mus cōfectū: plagis a corpe nō recessisse uolucres &
feras abigēt. Lege cætera scitu digna Plutarchus in
gōnibus latibus inquit quos p̄prie p̄sides uocant canes
assistere & ipsos canū pellibus amiciri quā p̄ p̄sides sūt
eos aliis formidolosos eē oportet uti canes uidemus:
domesticis uero mites ac māsuētos: uel quæ lares quæ fu-
riales sūt & exactores uitæ n̄ræ atque opationū specula-
tores quibus assidet canis quæ nouimus ad inuestigādū
sagacē eē. Lares Persius succisus uocat: ut Bulla quæ suc-
cinctis laribus donata pepedit quæ succingerēt canū pel-
les quibus induebant ut eēt ad speculandū astiōes hoium expediti: iis adolecētes generosi exacta pueritia bul-
las suspēdebant. SAXO fabricatus eodē: Quo & lares hoc saxū ut diximus e curibus romā trāslatū ē ubi cal-
mais Ro. arā quā laribus cōstituerant dedicarūt. nā quis id saxū & antea curibus fuerat dedicatū. nolim tamē
existimes externā dedicationē romæ (quæ apud nullū scriptorē inuenies) celebrari. quæ si esset nō daret in roma
nos fastis p̄festū diē inueniri. TVrba diania: Canes quibus diana uenatrix utit. Bina gemellorum & c. Descē-
dit paulatim ad Augusti laudē. & est sensus: Quærebā ubi essent lares gemelli e curibus aduēcti & inueni i ur-
be nō duos tm̄ siue gemellos lares quæ fuerant Sabinorum sed mille ac pene infinitos cū oia uicorum urbis cōpita du-
os lares hēant & cū his Aug. geniū. GENiū quæ ducis quæ tradidit illos: Augusti geniū quæ nouo more lares coli uo-
luit cū ut ostēdimus testimonio Suetonii instituerit: ut nō semel sed bis in anno ornarent uernis floribus &
æstiuis. nā an̄ Augusti tpa cōpitalia ut diximus dies laribus attributus autore Varrōe. xi. cal. ianuarias celebra-
ri solebant. quæ cōcipi cōsueuerūt ut supra ostēdimus. Ritus aut̄ antiquissimus colēdi lares a Seruio rege tradi-
tus est. NVmina terna: duos lares & augusti geniū. De geniis diximus supra. Tantiū at̄ honor tributus ē Au-
gusti genio ut reges amici ac socii romanorum adē iouis olympici Athenis antiquus captā p̄ficere cōi sūptu ac
ei dedicare destinauerint. QVO feror? Sensus est Præoccupo quæ mense Augusto atque in octauo huius operis
libro dicenda sunt in Augusti laudē. non quæ mense Augusto compitalia celebrarentur: cū eiusmodi feriaz hye-
mis essent non æstatis: sed quæ eo tempore Lares ritu tradito ab Augusto Cæsare æstiuis floribus ornarentur:
nam uernis solebant ex eius instituto hoc tempore i. calen. Maiis exornari.

Lares suc-
cincti.

PAV. **C**ET canis an̄ pedes addit canis laribus. Et Plutar. p̄ble. li. agit Cur laribus: quos p̄prie p̄sides uocāt: canis as-
MAR. sistit: ipsi aut̄ canū pellibus uestiunt. An quæ p̄sides sūt quæ p̄sunt. Hos aut̄ domus custodes eē oportet: & alienis
formidolosos: sicut canes uidemus. Mites uero ac lenes: māsuētosque domesticis: An illud uerius ē: quæ a quibusdā
romāis d̄r: & Christippus opinat: Dæmōia quædā mala circūire: quibus dii quæsi carnificibus: & sceleḡ uitoribus ad-
uersus iniustos & ipios utunt. Sic lares furiales quædā sūt & poenarū & exactores uitæ: & opationū speculatores.
Iccirco. n. fit ut caninis pellibus induant quibus & canis. iō assidet: quæ ad inuestigāda scelera & ulciscēdos iprobos
sagaces sint. ET canis stabat fabricatus eodē saxo: imago canis i eodē marmore sculpta. ANte pedes: lariiū.

QVæ cā fuit stadi cū lare: quæ rōne larii canis assistit. SERuat uterque domū: hæc est rō: quæ lar: & canis custodit
domū. VTERque fidus dño: fidelis suo dño ē canis: de quo Ply. ex his aialibus multa sunt cognita digna: fide-
lissimūque an̄ oia hoi canis & fidelis lar quæ domū seruat. COMPetatur: ubi plures uia cōpetūt. SVnt grata deo:
larii. quā in cōpitis colunt. inde & cōpitalia disti. Et Suet. de aug. inquit. Cōpitalia lares ornare bis in āno insti-
tuit uernis floribus & æstiuis. Cōpita grata canis: quā & ea seruat. ET lar duo tm̄ sūt lares: ut in. ii. Geminisque
parit quæ cōpita seruāt. ET uigilat n̄ra sp̄ in urbe lares. ET turba diania: canes dianæ dicati. EXagitatur: uexat. &
repellit fures. Et uigil. lares: & puigilat canes utriusque sūt uigiles: ut custodiāt: & mœnia & domos: & cōpita ne
quæd mali p̄ noctē fiat. QVærebā bi. signa: bina simulachra. DEorum gemel. larii: quæ gemini sūt. FACTa ca. col-
lapsa: & deleta. VIRib⁹ an̄osæ moræ: hoc ē lōgitudie t̄pis. i. ipsa uetustate. VRbs roma. Hēt mille lares mil-
le lariiū simulachra. Et geniū ducis mercurii. Qui tradidit illos quæ gēuit lares: cū larā nymphā iussu iouis ad ise-
ros ducēs: eā grauē reddidit. geniū. n. appellabāt deū quæ uim optineret reḡ: oium gerēdag. Augusti⁹ gēius inquit ē
deorum. i. & parēs hoium ex quo hoies gignūt: & p̄p̄ea gēius meus noiat: quia me gēuit: alii geniū eē putarūt unius
cuiusque loci deū: p̄terea Marcel. autor Laberio ondit geniū generis eē deū. ET uici colūt tria numina: i. urbib⁹
& cōpitis uicorum colebāt duo lares: & ipse geni⁹. sūt quæ ad triuui referāt: quā in triuui colebāt. QVO feror. quæsi quo
p̄gredior. Aug. mēsis hēt mihi ius huius carminis: quæsi n̄ ē agēdū nūc de cōpitalibus. nā ea celebrāt in mēse aug.

Et canis ante pedes saxo fabricatus eodem
Stabat quæ standi cum lare causa fuit:
Seruat uterque domū dño quoque gratus uterque
Compita grata deo compita grata canis:
Exagitant & lar & turba diania fures
Peruigilantque lares peruigilantque canes:
Bina gemellorum quærebam signa deorum
Viribus annosæ facta caduca moræ:
Mille lares geniumque ducis qui tradidit illos.
Urbs habet & uici numina trina colunt:
Quo feror august⁹ mēsis mihi carminis hui⁹

CInterea diua canēda bona ē: Huius quoq; deæ romani hoc tpe celebrabant quo Maia quā qdā bonā deā eē uolūt ædes dedicata ē. Varro ut Macro. refert bonā deā Fauni filiā eē tradidit adeo pudicā ut extra gynetyū nūq; sit egressa: nec uirg; unq; uiderit nec a uiro uisa sit: nec nomē eius i publico auditū fuerit. Quidā eā Medea putat qd i eius æde oē gen^o herbag; eēt ex qbus atistites dabāt plerūq; medicinas & qd tēplū eius uirg; introire nō liceat pp iniuriā quā ab ingrato uiro Iafone ppeffa ē. Iuuenalis: Vbi uelari pictura iubet q̄cūq; alteri^o sexus imitata figura ē. Tybullus: Sacra bonæ maribus nō adeūda deæ Romāi eā Dryadā puellā Fauni uxore existimāt in cuius sacris mulieres multa Bacchanalib^o similia faciebāt pagētes noctu magnā ptē sacrog; & sonis tibiag; lōgas uigilias exercētes. Lege Macro. i saturnalibus: & Plutarchū i Cæsare ubi multa q̄ ad hanc rē p̄tinet ptractant. Sciēdū sacrificiū Bone deæ publicū dici & tñ eē minime publicū ac ppea Damiū appellari: ut Fest^o. docet. Fiebat. n. i opto & cōtrarietate Damiū dicebat: & dea quoq; ipsa Damia & sacerdos eius Damatrix uocabat. sed iō publicū appellari cōsueuit (ut publica saltē hiis intacta malis agerent sacra) q̄a mos fuit quotānis p salute po. ro. in ædibus pōtificis maximi huic deæ sacra fieri ut legim^o i uita Cice qb^o faciē

ANT.
FAN.
Bōæ deæ
festum ca
len ma.
Bona dea

Ius habet, interea diua canenda bona est:
Est molles natiua loco, res nomina faciūt:
Appellant saxum, pars bona montis ea est:
Hic remus istiterat frustra, quo tēpore fratri
Prima palatinæ regna dedistis aues:
Templa patres illic oculos exosa uiriles
Leniter accliuo constituere iugo:

Damium
Damia.
Damitrix

Exosa

his tñ mulieres aderāt. Quare ait Ioue. Nō sine stomacho sed more sinistro exagitata pcul nō itra fœmia li men solis ara deæ marib^o patet. Maclabat i his sacris sus pgnās: ut atq; bonā tenet placāt ab omine portæ & magno cratere deū. Sūt q dicūt Bonā deā florā eē i cui^o æde oi flog; gener exornatā mulieres myrtū nō iferebāt q̄ cū uinū ei biberēt lac appellabāt: quaz; rex; cās Plutar. tradit. Nōnulli græcog; eā ex liberi matribus eē. alii pserpinā. alii semelē crediderūt. Est moles natiua loco: Docet æde Bonæ deæ fuisse i mōte Auentino.

Bonæ
deæ ædes
in auenti
no.

Pars bona mōtis: Magna pars: ut bona pars nō ungues ponere curat nō barbā ne existimemus saxū qd dicit Auentini mōtis fuisse particulā quē Remus cæpit teste Liuiο ad inaugurandū tēplum: cuius frater Romulus palatium conscendit. Remoriam ergo significat locū in Auentino: ut autor est Festus ubi Remus de urbe cōdenda est. Leniter accliuo: Non in summo saxo: sed in cliuo ascensu facilis.

PAV.
MAR.

CInterea diua canēda bona ē. agēdū ē de dea bona: cuius festū cal. maias celebrat. Vñ Cornel. Labeo. Theodosio testæ Maia. i. terræ. æde cal. maias dedicatū: sub noie bone deæ: & eādē eē bonā deā ex iplo ritu occultio re sacrog; doceri posse cōfirmat. Hæc eēt bonā: faunāq; opē: & fatuā pōtificū libris indignari. Bonā q; oium nobis ad uictū bonog; cā ē. Faunā: q; oi usui aiantiu fauet. Opē: q; ipsius auxilio uita cōstet. Fatuā a fando: In fantes partu editi: nō prius uocē edūt q̄ terrā attigerint. Sūt q dicant hanc deā potētiā hēre iunonis. Iō q; regale sceptrū in sinistra aditū. Eādē alii pserpinā credūt: porcaq; ei rē diuinā fieri: q̄a segetē quā mortalibus ceres tribuit: porca depasta ē. Alii χοοκίαν εϋαθυ Boetii semelē credūt. Nec nō fauni filiā dicūt: obstitisseq; uolūtati p̄ris i amore suū lapsi: ut & uirga myrtea ab eo uerberaret. Cū desiderio p̄ris: nec uino ab eodē p̄lla cessisset. Trāfigurasse se tñ in serpētē p̄ credidit: & coisse cū filia. Hoz; hoc indicii pferūt: qd uirgā myrtea hēri in tēplo nefas sit: q; sup caput eius extēdat uitis q̄ p̄ eā decipe tētavit: qd uinū in tēplū eius nō suo noie soleat iferri. Sed uas mellariū & uinū lac nūcupet: Serpētēsq; in tēplo eius: nec timētes: nec terrētes appeāt. Quidā medea putant: q; in æde eius oē genus herbag; sit: ex qbus antistites dat medicinas: qd tēplū uirg; ingredi nō liceat: pp iniuriā: quā ab ingrato uiro Iafone ppeffa ē. hæc apd græcos θεο τὴν αἰκίαν δῆ: Quā Var. filiā fauni tradidit adeo pudicā: ut extra τὴν αἰκίαν οὐκ ἔστιν εgressa: nec nomē eius in publico fuerit auditū: nec uirg; unq; uiderit: uel a uiro uisa sit: pp qd nec uir tēplū eius ingredit: uñ & mulieres in sacro Herculis nō licet interesse: q̄a Herculi geridōis boues p italiæ agros agēti: sitiētī rñdit mulier aquā nō posse p̄stare: qd fœminaz; deo celebraret dies: nec ex eo apparatu uiris gustare fas eēt: pp qd Her. facturus sacrum detestatus ē p̄sentia fœminaz;. Et potitio: ac pinario sacrog; custodibus iussit. ne mulierē itereisse pmitterēt. Hæc sūt q de bona dea a Theodosio referunt. Et Plut. ingt Romæ bona dea colit: quā græci qdē gineciā noiant. Eam phryges: Mydæ nepotes regis parentē asserūt Romani dryada puellam Fauni uxore existimant. Nobnulli græcog; illā ex liberi matribus eē quam nefari liceat: unde & mulieres cū festos ei dies pagunt: tabernacula in uitigineis intexunt ramis. Sacrum in sup draconē deo secundum fabellam erigunt. Dūq; illi sacra celebrant: neq; eo uirg; accedere: neq; domi adesse fas ē in eis sacrificiis ipse inter se mulieres: multa orphicis cōsentanea facere tradunt. Cū igitur ea instant solēniā: uir ipse seu p̄turā: seu cōsulare gerat imperiū: cūctiq; merces una cōmigrant. Vxor domū ornate in septag; religionū fuit: sic ante Pōpiliū Faunus in latio q & Saturno auo nefaria sacra constituit: & Picū patrē inter deos honorauit: & sororē suam faunam: eandēq; cōiugē cōsecrauit. Quā. C. Bassus fatuam noiatā tradit: q; mulieribus fata canere cōsueisset: ut faunus uiris. Eandē Var. scribit tantæ pudicitiz fuisse: ut nemo eam quoad uixerit p̄ter suū uirg; mas uiderit: nec nomē eius audierit. Itcirco illi mulieres in opto sacrificant: & bonam deam noiant. Et. C. Sex. Clodius in eo lib. quē græce scripsit: refert Fauni hanc uxore fuisse: q̄a cōtra morē decusq; regiū: clam uini ollam ebiberat: & ebria facta erat: uirgis myrteis a uiro usq; ad mortē caesam. Postea uero cū eū facti sui pœniteret: & desideriu eius ferre nō posset. Diuinū illi honorē detulisse. Itcirco in sacris eius obuolutam uini amphoram poni &c. Est moles natiua loco: poeta tēplū bone deæ i Auentino describit: qd claudia uirgo de qua egimus supiore lib. consecrauit: postea uetustate collapsū Iulia augusta restituit.

MOles natiua est loco: rupes a natura: non manuū artificio fabricata. RES noia fecit: q̄a saxum ingens est:

SAXUM appellat erat pars bona montis: nā magna rupes Auētini mōtis: sed in ea parte erat q̄ tybri iminet
 HIC in hoc saxo. REMUS frustra institerat: cū captauit auguriū pro cōdēda urbe: sed frustra: ga uictus ē au-
 gurio Romuli. QVO tpe: eo tpe quo. AVES palatina: uos uultures: quos Ro. ex palatio obseruauit. DEDIC-
 stis priā regna fratri: Romulo q̄ uictor augurio regnū adeptus ē. ILLIC in eo saxo p̄ses: senatores. CONSTITI-
 tuere tēpla: bone deæ. s. EXOSA oculos uiriles: q̄si q̄ ingredi uiros nō liceret. IVGO leniter accliu: curuato q̄si
 iugo lenis hoc est facilis ascensu cliui.

ANT.
FAN.

Argestis
 flare inci-
 pit. vi. no-
 nas maias
 Caurus
 Argestis.
 Zephyr.
 Caprea

Hyades
 oriuntur
 vi. nonas
 maias.

PAV.
MAR.

CRASSORUM nois hæres: Crassā uirginē appellatā di-
 cit q̄ hoc tēplū dedicauit qd̄ postea restitutum ē a Liuiā
 drusilla imitata maritū Augustū quē supra diximus re-
 fectorē fuisse tēploꝝ. Audio eē q̄ Clansorū legāt acci-
 pientes Claudiā uirginē de q̄ multa supius dicta sunt.
 Cætere q̄cūq̄ ea fuerit a q̄ hæc ædes dedicata est nihil
 usq̄ de ipsa cōpertū inuenies quātū ad ædis dedicatio-
 nē attinet. POSTERA hyperiōis: Aurora Hyperiōis fi-
 lia cuius exortu vi. nonas maii flare ingit uētū quē græ-
 ci argestū uocāt: nos Caurus dicimus: ut. A. Gel. & Ply.
 docēt: is aduersus Aglonē flat & hoc tpe in ortu auro-
 ræ nō tepet. Sed meminisse debemus zephyꝝ a non-
 nullis argesten appellari teste Plynio. Plurimi tñ fa-
 uonifū seperāt ab argeste & eos eē finitimos docēt: se-
 cundū quos Plutarchus ait in sertorio: q̄ uero a mari
 p̄lant argestæ & zephyri raris & tēperatos hymbres
 ex pelago afferūt. A CAPREIS isula capreaꝝ: contra
 Neapolim sita ē autorē Sernio: distatq̄ a Surreto. viii.
 milibus passū teste Plynio q̄ eā scribit arce Tyberii
 Cæsaris nobilē esse. Eā Augustus magnificentissimis
 ædificiis ibi structis (ut ingit Strabo) peculiare sibi re-
 ceptaculū faciit: & Tyberius (ut Sue. tradit) maiorē i
 modū adamauit qd̄ uno puoꝝ littore adire: septem
 diꝝ p̄ruptis imense altitudinis rupibus & p̄fūdo ma-
 ri. Hinc ē qd̄ multis undiq̄ ad eā insulā confluentibus
 poeta eā celebrās ingit argestē nō paucis ide soluetibꝝ
 opportunū. PARS hyadū toto de grege nulla latet:
 sexto quoꝝ nonas maii Hyades hellace oriuntur. sed
 has existimandū nō est primis tenebris seu noctis ini-
 tio apparere cū autor eas hoc in loco tradat in ortū heliacū ferri: q̄ antea latebāt tectæ lucis p̄pingtate. nā hoc
 dicit ubi nox aduenerit hyades oēs apparebūt: qd̄ in occasu uel paulo post occasū Solis fieri ullo mō non pōt:
 cū omne sidus qd̄ noctu orit sine dubio uel ortu chronico se ostēdat uel emergat heliaco quoꝝ hic abeunt no-
 ctis initio: reliquū est ut fateamur apparituras qd̄ hyades noctu sed ortu heliaco & paulo ante Solis exor-
 tū. Hæ stellæ unde hyades noientur diximus supra: Sūt aut̄ septē quis nonnulli duas stellas excludēt q̄ sunt
 ubi nascuntur Tauri cornua: hyades quinꝝ tantum esse tradiderint. PARS Bacchū nutritisse putant: Secundum
 Pherecydem qui eas dixit Liberi fuisse nutrices. TETHYOS has neptes Oceanus & tethys æthram genuerūt.
 Ea nupsit Atlanti nondum in montem conuerso & hyades peperit: Necnō & ante illas filium qui appellatus
 est Hyas a quo sunt qui putent sorores eius hyades dictas. DVM noua lanugo: Hyas in adolescentia uena-
 tor fuit leporum & ceruorum. in iuuenta aprorum leonum & ferarum eiusmodi.

CHÆRES ueteris nois clausorū: Claudiā ex antiquo clausorū genere: de quo diximus supiore libro: sed illud
 nunc addimus ex Liuiō. ii. ab urbe cōdita: Claudiōꝝ genus uenisse ex Regillo oppido sabinorū: Duce Accio
 Clauso: anno qnto post electos reges: q̄ Romæ fuit Appius Claudius: & quenerē cū eo facere tribū claudiā.
 Passa corpore uirgineo nullū uirꝝ quæ nunq̄ uiro succubuit. fuit enī uirgo uestalis: & spectate pudicitiaꝝ testi-
 monio quoꝝ matris deū. Liuiā: cōiunx augusti. RESTITUIT: tēplum illud cū eslet uetustate collapsū. NE nō:
 hoc est ut. ESSET imitata maritū: & ex omni parte secuta uirū: ut omni ex parte imitaretur uirū: qui & anti-
 qua tēpla restituebat: & noua cōstituebat: ut in. ii. diximus: Temploꝝ postitor tēploꝝ sancte rector & c. Postera
 cū roseā. vi. nonas maias oriunt̄ heliace tñ hyades. Quæ supius meminimus. Pherecides liberi nutrices eē de
 mōstrat numero. vii. quas alunt nymphas Dodonidas appellatas. Hæc noia sunt ambrosia Eudoxa: Padile.
 coronis: Plisso: Philetō: Thiene: Hæ dicunt̄ a Lycurgo fugatæ: & p̄ter ambrosiam oēs ad Tethim profugisse.
 hyadas appellatas Museus tradit: qd̄ eaz̄ hyas fuerit frater: a sororibus plurimū dilectus: qui cū uenans a leone
 esset interfectus gncq̄ ex sororibus lamentationibus assiduis p̄motæ dicunt̄ interiisse. Quare eas q̄ plurimū
 de eius morte laborarent hyades dictas Cicero appellatas dicit ab uirꝝ quod est pluerē. a latinis hæ stellæ fut-
 tule dicte honorato teste. CVM POSTERA hyperionis sequens aurora ab hyperione: qui creditus est solis:
 ac lunæ & auroræ pater ut in. l. docuimus: CVM TOLLET roseam lampada: lucem rubicundam λαμ-
 wos græ. fax. Pulsis astris: quæ obscurantur aduentu maioris luminis. IN EQVIS matutinis matutino

Hyperionis pa-
 ter solis & lu-
 nae

tēpore surgentib⁹. **A**Greſtis:ruſticus ipſe. **F**Rigidus:nam frigida hora diei. **M**Vlcebit ſūmas ariſtas quæ iam e culmis emerſere:& carpit aliq̄s ariſtas:& diis offert.& ſacrificiū pro ipſis ariſtis facit:cū ſint floralia illud ꝑcatur ne non tēpeſtiue floreant:& ut pueniāt ad maturitatē. **E**T candida uela dabunt aq̄s:mari. **A**cāpis. a littoribus:quoniā ſtabunt a terra uētū:pupes a littore:& portu diſcedent. **A**T crepuſcula nocturna tēpus illud poſt occaſū ſolis:ut ſupius oſtēdimus. **S**imul poſtq̄.Inducent noctē:cū erit nox.vi.diei no.nulla pars hyadū:nulla ſtella ex hyadibus. **D**E toto grege:de toto numero. **L**Atet:qa oēs ea nocte ſimul apparēt. **O**RA tauri micāt:ſplendēt. **R**Adiantia ſeptē flāmis:ſeptē flāmeis ſtellis:q̄ ſunt in frōte tauri:ut ſupiore libro docui mus. **Q**Væ ſtellas. **N**Auita græcus uocat hyadas ab hymbre:& pluuia hoc ē ab uetv qđ ē pluere græci hya das dicūt. **P**Ars bacchū nutriſſe putat:multi putāt liberū nutritū ab his ſororibus fuiſſe:& iō cœlū meruiſſe. ꝑs credidit eſſe has neptes tethyos & oceani ſenis filias Aethræ nymphæ filie oceani & tethyos ſic oceani ne ptes ſunt. **N**ONDū atlas ſtabat oneratus humeros olympo:nōdū atlas cōuerſus erat in montē ſui noiſ:ut ſub ſtineret humeris cœlū. **C**Vm ē ſatus:natus ex atlāte & æthra. **H**Yas cōſpiciēdus forma:hyas formoſus:& ꝑſtantię forme admirādus. **Æ**thra ſtirps oceani:filia oceani. **E**Didit hūc:hyam. **M**A turis mēſibus:maturō partu in decimo mēſe. **E**T nymphas peperit etiā hyadas ſorores. **S**ED prior ortus hyas:natus ē hyas an teq̄ nalcereſ ſorores. **D**Vm noua lanugo:dū eſt ille adoleſcens primæ lanuginis. **T**ERret formidine cet uos puidos:cū eſſet uenator:inſequebat ceruos:& illos exterreat. **E**T lepūs eſt illi præda benigna:& le porres quoq̄ ex uenatione referebat:quos aut fallebat laqueis:aut canibus urgebat:aut ſagittis fugiebat.

At poſtq̄ uirtus annis adoleuit in apros.

Audet & hirsutas cominus ire feras:

Dumq̄ petit latebras foetæ catulosq̄ leenæ

Ille fuit libyæ præda cruenta lææ:

Mater hyan & hyan mæſtæ fleuere ſorores

Ceruicemq̄ polo ſuppoſiturus atlas:

Victus uterq̄ parēs tamen eſt pietate ſororū

Ille dedit cælū:nomina fecit hyas:

Mater ades florū ludis celebrata iocofis

Diſtuleram partes menſe priore tuas:

Incipis aprilis:tranſis in tempore maii

Alter te fugiens cū uenit alter habet:

ret. Vnde illud eſt Martialis Meſſes iocoſæ dulce cū ſacrū Floræ in theatrū cur Cato ſeuere ueniſti: an ideo tm̄ ueniſtes:ut exires? Tradiderūt nōnulli hos ludos in patricio uico urbis ſolitos celebrari qui a patriciis no men accepit:ut Aphricus a pænis. Varro aut in cliuo quē proximū uocat. ſcire aut debemus florā mulierē fuiſ ſe:quæ cū magnas opes q̄ſtu meretricio q̄ſuiſſet populū ro.ſcripſit heredē certāq̄ pecuniā reliq̄ cuius ex an nuo ſænore natalis eius dies celebrareſ editione ludoḡ quos Floralia dixerūt:qđ ga Senatui flagitioſū uideba tur:ut ſcribit Laſtātius Firmianus ab ipſo noiē argumentū ſumi placuit:ut pudendæ rei quædā dignitas ad dereſ deāq̄ eſſe fixerunt quæ floribus ꝑſeſt quā Ouidius hoc loco non ignobilē nymphā fuiſſe fabulaſ: cui chloris nomen fuerit eāq̄ zephyro nuptā quaſi dotis loco id accepſſe muneris a marito ut h̄ret florū oium poteſtatē. Plynius autor eſt fuiſſe romæ Florā praxitelis opus itē triptolemū ac cererem in hortis Seruilianis. Sed cauendum ne (quod qđā ætatis noſtræ hoies memoriæ ꝑdiderunt) exiſtimemus hanc Floram eſſe quam Pompeius magnus dilexit ſcortū adeo celebre:ut teſte Plutarcho meruerit ſimulachrū in æde Caſtoris & pol lucis:qui enim ſpacia tēporum metietur inueniet aliā eſſe Floram cui Romani Floralia inſtituerunt. & aliā a cuius oſculo Pompeius nunq̄ ſine morſu diſcedere conſueuit. LVdis celebrata iocofis: Verborum licentia q̄ bus effundebatur ois obſcenitas nuditate meretricem ac motibus impudentis. Lege Laſtantium.

CAT poſtq̄ uirtus adoleuit annos:per hypallagem. i. poſtq̄ anni adoleuere uirtutem:cum iam iuuenis eſſet robuſtior. **A**VDet cominus ire in apros propinquiore pugna adoriri apros. **E**T feras hirsutas: uiloſas: ut ſunt leones. **D**VMQ̄ petit latebras & catulos leene:dum petit latibula & cucubilia ferarum & leenarum ca tulos rapere tentat. **I**Pſe fuit præda cruenta libicæ lææ:aleena libica laceratus eſt. **M**Ater æthra fleuit. Hyan filiū a læa diſcerptū. **E**T ſorores mœſtæ fleuere hyan:fratris mortē lachrymis:& fletu proſequutę ſunt. **E**T atlas pater mortē filii fleuit. **S**Vppoſiturus ceruicē cœlo:q̄ futurus erat mons:& cœlū ſubſtentaturus. **T**A men uterq̄ parens:Atlas & æthra. Eſt uictus pietate ſoroḡ:ſlebant & ipſi:qa ſorores extincti fletu abſum pta ſunt. **I**LLa:pietas. **D**E dit cœlū nam ꝑpter pietatē in cœlū relata ſunt. **N**Omina fecit hyas:ab hya fra tre hyadres dictæ ſunt. **M**Ater ades florū eadē die celebratur feſtū flore:quod ex aprili in maiū tranſlatū ē. **F**Loralia inſtituta Ply. referat urbis āno. dxvi. ex oraculis ſibyllæ:ut oia bene defloreſcerēt. **H**unc diē Var. de terminat Sole Tauri partē quartadecimā obtinente. Ergo ſi in hoc q̄triduū incideret pleniluniū:fruges:& oia quæ florerent lædi neceſſe eſt: Inſtituti ergo ludi ſtorales: longe poſt uer ſacrū inſtituti uotum a poſthumio

ANT.
FAN.
Floralia
vi. nonas
mai
Florales
ludi iocofis

Flora Pō
peiū ſcortū

PAV.
MAR.

& lenate consulibus: ut in hystoriis habemus: & poeta quoque meminisse. Qui deā chlorim fingit zephyro nūptam: quā hortis & floribus oibus p̄sset. ea uero sic a Lactā. refert. FLORA cū magnas opes ex arte meretricia quā fuisse: populū Ro. scripsit h̄eredē: certāque pecuniā reliquit: cuius ex annuo sc̄nore suus natalis dies celebraret: editione ludoz quos appellat floralia. Quod quā senatus flagitiosū uidebat ab ipso noīe argumentū sumi placuit: ut pudēdā re: quā dī dignitas adderet. Deā fixerunt eiq̄ floribus p̄sire: eāque oportere placari: ut fruges cū arboribus: aut uitibus bene p̄spereq̄ florescerēt. Eū colorē sequutus in fastis poeta: nō ignobilē nymphā narrauit: quā sit chloris uocitata: eāque zephyro nuptā: quā dotis loco id accepisse muneris a Marito: ut h̄ret oīum florū potestātē. Honeste quēdam ista dicunt: Sed inhoneste turpiterque credunt. Nō debent cū ueritas quærit: huiusmodi nos uelamēta decipere. Celebrant ergo illi ludicū omni lasciuia: cōuenientes memoriæ meretricis.

Nā præter uerbosā licentiā: quibus obscenitas oīs effundit. Exuunt etiā uestibus populo flagitate meretricis: quæ tūc m̄mox fungunt officio: & in cōspectu populi: usque ad sacietatē ipudiciz: luminū: cum ipudēdis motibus detinent. H̄C ille: & poetā in tritibus: de his et ludis ipudicis inqt. S̄Epe sup̄ciliū nudas matrona seueri. ET ueneris stātes ad genus oē uidet. CORpora uestales oculi meretricia cernunt: &c. ADES mater florū: adsis & faueas tu flore. CElebrata ludis iocosis: quā cuius festū cū omni ludoz lasciuia celebrat. DI. stulerā mense priore partes tuas: distuli in hunc mensem de te scribere: cū festum tuum esset in aprili. INCIPIS apriliam pridie calen. ma. TRANsis in tempora maii: quā mense maio celebrentur ludi. ALter mēsis aprilis. HABet te fugiens: cum fugit hoc est ultimo die. ALte: cum uenit: Maius te habet in principio.

ANT. CONfinia mensū: Figurate pro mensū aprilis finē dicit & principiū Maii. ILle uel ille: Quia uterque

FAN. Vbi florē mēsis uernus ē & tu floz dea. CIRcus in hunc exitus ludis florales i Circis: siue theatris celebrati a fine aprilis in hunc mēsem exeūt. Nisi existimes egria quoque hoc tpe celebrari: quā non placet. nā in teatro Floralia interdū celebrasse Romanos dubiū nō est. IPsa doce: Quæ dea es & de te quæ uera sunt poteris explicare. Littera græca: x littera quā græcia spiratā habet in f. conuersa est uocabulo deprauato. CAMpi fœlicis: Fortunatæque insulæ quas Horatius diuites uocat: ut Petamus arua diuites & insulas reddit ubi cererē tellus inarata quotānis & imputata floret usque uinea. Ibi nō nulli poetæ: elysū campū & regionē piorū esse tradiderunt. Aeria enī salubritas eius regionis peculiaris ē: quā in occasū uergens nūq̄ tpe caret. Sunt. nā insulæ fortunatæ cōtra Mauritaniæ sinē ad occidentē quarum q̄litate non cōgruere penitus ad eaz nūcupationē quæ dē docuerunt teste Solino. GRAue ē: Difficile mihi est laudate p̄priam pulchritudinē seruata modestia.

Fortuna: Fortunatæque insulæ quas Horatius diuites uocat: ut Petamus arua diuites & insulas reddit ubi cererē tellus inarata quotānis & imputata floret usque uinea. Ibi nō nulli poetæ: elysū campū & regionē piorū esse tradiderunt. Aeria enī salubritas eius regionis peculiaris ē: quā in occasū uergens nūq̄ tpe caret. Sunt. nā insulæ fortunatæ cōtra Mauritaniæ sinē ad occidentē quarum q̄litate non cōgruere penitus ad eaz nūcupationē quæ dē docuerunt teste Solino. GRAue ē: Difficile mihi est laudate p̄priam pulchritudinē seruata modestia.

GENERum p̄ri repperit. Honeste dicit a zephyro fuisse cōpressā. AVsus crichthea p̄mia ferre domo: Ausus rapere orithyā ex qua & borea dicunt zetis & calais procreati. Ea secundū hystoriam fuit Erichthei Athenæz regis filia quā boreas rex Thraciæ habuit & abduxit in Thraciā. VIm tñ emēdat: Delet rapinæ iniuriā matrimonii beneficio.

PAV. CONfinia mensū: p̄ mensū. SInt tua: finis aprilis: & principiū Maii illa sunt hoz duoz mēsum cōfinia finis unius: & principiū alterius. ET cedant tibi: quā in his coleris. ILle uel ille conuenit in laudes tuas: & aprilis & maius cōuenit tue celebritati. CIRcus exit in hūc mēsem. I. ludi qui i circo seu teatro fiūt: trāfferunt in hūc mēse. ET uerba clamata theatris uerba iocosa: quæ in teatro cū clamore p̄feruntur: et in hunc mensem transferuntur. HOC quoque carmen: nostrū. EAT cū munere Circi: cum ludis theatricalibus: cū illi fiant in mense maiosita & in mēse maio sua facta canamus. IPsa docet quæ scis: dicas tu de te ipsa quæ dea sis. HOMinū snia fallax: solent. n. hoīes nō uera dicere. ideo tu ipsa fallax. TVeris optima autor p̄ prii noīis: quā tu optime cām tui noīis docere poteris: & dixit autor foeminino genere: ut in meta. merito: aut tore relicta. SIC ego deam de noīe rogauī. SIC & ipsa respondit rogatis n̄ris: n̄sum dedit meæ rogationi.

DVM loquitur ipsa dea flora. AFlat: spirat. AB ore rosas uernas: odorē rosaz uerni t̄pis. Chloris erā: nūc flore chlorim se uocatā dicit: fuisseque fœlicis horti nymphā quā cū esset admirāde pulchritudinis: a zephyro amata: & ab eo datū: ut floribus p̄sset: & se flores p̄ oēm terrā disseminasse. CHloris eram quæ flora uocor: appellabar ego prius chloris: & nunc dicor flora. LITTEra græca nostri nominis: prima littera mei nominis: EST corrupta latino sono: latina appellatione nā i principio ubi esse debeat. x. græcū: posuere. f. latinū & p̄

Cum tua sint, cedantque tibi confinia mensū. Conuenit in laudes ille uel iste tuas. Circus in hūc exit clamat atque palma theatris Hoc quoque cū circi munere carmen eat: Ipsa doce quæ scis hoīum sententia fallax Optima tu proprii nominis autor eris: Sic ego sic nostris respondit diua rogatis Dum loquitur uernas afflat ab ore rosas: Chloris erā, quæ flora uocor corrupta latino Nominis est nostri littera græca sono: Chloris erā nymphæ cāpi fœlicis ubi audis Rem fortunatis ante fuisse uiris: Quæ fuerat mihi forma graue ē narraſ moſ Sed generæ matri repperit illa deū: (deste Ver erat, errabā, zephyrus cōspexit, abibās Insequitur, fugio fortior ille fuit Et dederat fratri boreas ius omne rapinæ Ausus erichthea præmia ferre domo: Vim tñ emendat dando mihi noīa nuptæ Inq̄ meo non est ulla querela thoro: Vere fruor semp̄ semp̄ nitidissimus annus Arbor habet frondes, pabula semp̄ humus: Est mihi fœcūdus dotalibus hortus in agris Aura fouet liquidā, fonte rigantur aqua:

*Zephyrus ad
mans chlori
nymphæ.*

chlori florē dixerunt χλωροσ a uiriditate χλωροσ n. uirida sunt. Erā ego chloris nymphæ cāpi foelicis: foelicū hortoz: nymp̄ha. VBI. in quo campo: aut in gbus hortis. TV audis fuisse ante rem: familiarē. hoc ē diuitias. V Iris fortunatis: his qui in aureo seculo fuisse: q̄ his uescebant: quæ tellus sua sponte p̄creasset: aut Viris fortunatis: ipsi regibus: quoniā ut inquit Ply. Antiquitas nihil prius mirata est: quā & Hesperidū hortos: ac regum Adonis & Alcynoi. Itemq; pensiles: siue illos Semiramis: siue assiriæ rex. Cyrus fecerit: aut ad ilulas fortunatas referas: de gbus alio loco diximus. Q Væ fuerit mihi forma: q̄si quantum ego formosa fuerim.

GRaue est narrare modeste: q̄si referre nō possem. seruata modestiæ rōne: & in puerbio est. LAus in p̄prio ore sordescit. SED illa: forma. REperit deū genex: matri: nā ea captus zephyrus me in coniugē accepit sic deus reptus est: q̄ gener matris eēt. ERat Ver: errabā per ipsos hortos: zephyrus: uētus ipse q̄ ab occidente fiat. CONipexit: me errantē. ABibam ab eius aspectu discedebā. INsequit: ille abeuntem. FVgio: ego celerius fugere cœpi. ILle uenit fortior: ualidior: & maiore ipetu. Nec ab re dicunt hęc: qm̄ flante uerno tpe zephyro: & ipsam chlori: hoc ē uiriditate insequit: terra nouū colorē induit: oīa reuireſcunt: & flores edūt.

ET boreas dederat frat̄ zephyro. OMneius rapinæ: cōcessit illi oēm mei rapiendi pt̄atem. Boreas enī ex septētrione fiat. Veg: & boreā in thracia regnasse: amasseq; Orithiā Erythēi regis Athenaz: filiā: rapuisseq; illā & in thracia duxisse Eusebius refert. Ex qua zetis & Calais nati sunt. Ergo cū Boreas raptor puellæ fuerit: & pro uēto a poetis accipiat: dedit & pt̄atem: & uires zephyro rapiendæ flore. AVius boreas. Ferre p̄mia domo Eryctea: rape ex Athenis Orythiam regis Erythēi filiā. EMendat tñ: ipse zephyrus. VIM: uiolentiam mihi illatā. DAndo nōia nuptæ: nā licet rapuerit: in uxore tñ habuit. ET non est ulla q̄rela: in meo toro: q̄ nihil est: de quo aut ego possim: aut ille quæricū mutua sit inter nos beniuolētia. VERe fruor semp: quia uer æternū est: ubi ego sum. SEMp nitidissimus annus: q̄a semp uernū est mihi tēpus. ARbor hēt frondes: semper sunt uirētes arbores in agris meis. SEMper humus habet pabula: nam semper uiret. EST mihi fœcundus hortus: habeo ego foelicē hortum. IN agris dotalibus: in dotem mihi traditis. Aura fouet: quasi semp illic leuis zephyri flatus (pirat: ut foueat nascentia in eo. RIGatur ipse: hortus. FONte nitidæ aquæ: & irrigandos esse hortos Plynius præcipit. MEus maritus zephyrus. IMpleuit hunc: hortum.

Hunc meus impleuit generoso flore maritus
 Atq; ait arbitrium tu dea floris habe:
 Sæpe ego digestos uolui numerare colores
 Nec potui numero copia maior erat:
 Roscida cū primū foliis excussa pruina est
 Et uariæ radiis intepuere comæ:
 Conueniunt pictis incinctæ uestibus horæ
 Inq; leues calathos munera nostra legunt.
 Protinus accedūt charites nec tūtq; coronas
 Sertaq; cœlestes implicitura comas:
 Prima p̄ imensas sparſi noua semina gentes
 Vnius tellus ante coloris erat:
 Prima therapnæo faci de sanguine florem

CGeneroso flore: poetice singulari numero uti pro plurali: quis id ēt cōcedit̄ interdū soluta oīone scribē. tibus. VOLui nūerare colores nec potui: magna ostēditur copia q̄ numez: non admittit. Ipse alibi: nec si forte roges possem tibi dicere quot sunt. Pauperis est numerare pecus. INCinctæ uestibus horæ: hæ sūt de quibus autor ait in primo huius opis libro: Præfideo foribus cœli cum mitibus horis. PROTinus accedūt charites: gratiæ Veneris famulæ: ut Lactan. grāmatic scribit: Alii Veneris & liberi filias dicūt teste Seruio. alii Iouis filias ex Eunomia. Hæ sunt Aglaea. Euphrosina. Pasithea: quaz: postremā nonnulli thaliā dicūt ut Euphrosini te caii aglaei cai dia thalia Prima therapnæo faci de sanguine florē: Therapne urbs ē siue uicus Laconia: unde autor uocat hiacinthi sanguinem Therapneū: quis amiclis natus dicat q̄ ciuitas est eius: dē regionis. Claudianus: Te quoq; flebilib^o mœrēs hiacinthæ figuris Narcissumq; metūt tūc inclita gramina ueris p̄stātes olim pueros tu natus amiclis hunc helicon genuit te disci perculis error hūc fontis dece-

ANT: FAN.

Charites

*hore que sunt
 seruire portas
 Therapne.*

pne

pit amor. Sunt aut̄ amiclæ sacrae Apollini teste Lactatio grāmatico ubi ut idē inquit hiacinthus occisus ē: quē Apollo dilexit. Martialis Torq̄bat phœbū daphnæ fugitiua sed illas oebalioſas iussit abire puer. Hunc Apollo cum disco luderet imprudens oppressit mutauitq; in florem eiusdem nois ubi duæ litteræ in scriptæ cernuntur a: i: quæ uox luguribus est. Ply. uiolas esse inquit purpureas quæ sponte apricis & macris locis pueniūt ac latiore folio exeunt statim ab radice carnosa: solasq; græco nomine a cæteris discerni appellatas ita ut ab iis hiacinthina uestis: quidam apud Ply legunt hianthina uestis: quod non displicet.

Amiclæ sacrae apollini hiacithi na uestis

CGeneroso flore: nobilib^o & pulcherrimis florib^o. ATq; ait tu dea: flora nymp̄ha. HAbē arbitriū floris: hēasius i oīs flores. SAepe ego uolui nūerare colores digestos: obseruabā ueritatē coloz: tā bene per flores dispositā: & nūerare uolebā. NEC potui nūerare: Copia multitudo coloz. ERat. maior numero: nā infiniti erāt: & q̄ numerari nō possent. Et de q̄ uarietate Ply inqt. Sed ne pictura qdē sufficiēt̄ imagini coloz: reddendæ: maxiarūq; rez: uarietati. ROScida tū ex eo orto: cū sol rorē desiccauerit: horæ & charites flores colligūt: & diis sarta cōtexūt. CVM pri. pru. ro. i. ipse ros. EXcussa ē a fo. excutiit̄ uēto: & desiccatur sole. ET uariæ colorum flores. Intepuere ra. solis rorē desiccātis. CONueniūt horæ: q̄ cœli portas seruat̄ dicunt: de qb^o i prio dixius. INCiēte uestib^o pictis: uariū coloris: ET legūt n̄ra m̄sura: colligūt n̄fos flores. IN leues calathos: q̄les ex tenuissimo uimine. Virg. tibi lilia plenis: Ecce ferūt nymphæ calathis. POTin^o accedūt charites: q̄ latia gratiæ dicūt. Sūt at tres α τ λ α τ α qdē significat ornāmētū. ευφοροισιν: lætitia & οαλια celebritas. Iouis & Eunomia filia dicūt. Veg: multi dicūt e cœli semine natas: astitisseq; ioui i cunis puero. ET nec tūt cordas: ex florib^o: q̄s diis offerebāt: & i sacris & i triūphis erat cordaz: usus: un & Ply. Quin & uocabulū inqt ipm̄ tādē inde

PAV. MAR.

comunicatum est inter sacra: & bellicos honores: coronis sibi nomē suū uindicātibz. **ET** ferta implicatura
 cœlestes comas: qbus diu caput iplcant: & Ply inqt. Cū uero e floribus fierent ferta a serendo seruiæ appella
 banē. **PR**ima ego spatii noua semina: nouos flores. **PER** imensas gentes: qsi per totū orbem. **TE**llus erat
 ante unius coloris: nulla erat in ea uiriditas: nec uarietas: unus erat tantū color. **FL**ora enī prius flores accepit in
 horto suo. Deinde ea totā his terram ipleuit. **PR**ima ego feci flore de sanguine terāneo: prima conuerti hiacy
 thi pueri sanguinem in purpureas uiolas: de quo diximus superiore libro: ubi de pratis enneis egimus. **TE**ra
 neo: a teramne uico laconia: & in heroidibus. **R**ure teramneo nata puella phrygem.

ANT.
FAN.

Croci
fabula

CIN folio scripta qrela suos: sunt q regū noia iscri
 pta fabulēnt ppter Aiace: ut Dic qbus in terris inscri
 pta noia regū nascunt flores. **QVI** nō alter & alter
 eras: in foelix qa unus fuisti & nō amasti altez: sed teip
 sum siue imaginē tuā. **N**ota ē fabula. **H**ic flos q̄tis sit
 apud Plyniū lege. **CR**ocon: Adolescentē Crocū mu
 tatū in florē sui nois poetæ sinxerunt: quē amasse fe
 runt puellā **Similacē**: quā qdam **Similacē** alii **Milacē**
 uocant & cōuersā dicunt in **Fruticē** sui nois infāstū
 sacris & coronis qm̄ sit lugubris. **E**st at **Similax** simi
 lis **Hedere** pfecta primū e **Cilicia**: sed in græcia fre
 quētior teste **Plyniō**: q̄t docet primā nobilitatē esse
Croco cilicio & ibi in mōte **coryco** taxūq̄ a græcis **Si**
milacē uocari & esse in **arcadia** tam p̄sentis ueneni: ut
 si q dormiāt sub ea cibsiue capiant moriant. **S**ed eius
Similacis materiei quā **Hederæ** similē diximus p̄priū
 est ut aurib⁹ admota leuē sonū reddat. **AT**yn: **Atys**
 matris deū cōcubitū fugiens genitalia sibi amputauit.
FLorē p̄ eum accipi diuus **Augustinus** tradit. **S**unt qui
 hoc loco nō atyn matris deū: sed altez accipiendū pu
 tent. **CYN**araq̄ creatū: **Adonis** **Cynaræ** ac **Myrrhæ**
 filius ab **Apro** dilaniatus dicit ac mutatus in florem.
Hunc **Venus** amasse tradit: ut sæpe sub iliabus **Ve**
nerē **Cynaræ** creatū sustinuit positos q̄libet herba

Atys

Adonis

Mars
cuius fi
lius fuit

PAV.
MAR:

duos. **MARS** quoq̄ si nescis p̄ patrias editus artes: **Martē** alii **Iouis** & **Iunonis** filiū dnt̄ **Alii** **Iunōis** tm̄: quā ferūt
 tacto **Florē** cōcepisse: & deinde pepisse **Martē** deū: quē qdā autore **Festo** **Gradiū** dictū uolūt: q̄ e **gramine**
 ortus sit. **Q**uod ideo fingit: qa corona **graminea** in re militari multā ē honoratiōis. **H**uic deo **gramen** cōse
 creatū dicit q̄ id ex humano cruore p̄creet. **OC**eano: apud oceanū q̄ est deoz parēs. **FA**cta mariti: qui **MI**
 neruā non ex **Iunone**: sed e suo uertice produxisset. **SO**labar: minuebam dolorem. **Id.** n. est solari.

CET quærela: **A** pollinis de morte pueri: quē amauit: & iprudenter occidit manet scripta in folio suo. **S**igna
 tæ enī litteræ tenuissimis uenulis discernunt: ut supius diximus: & poeta agit de his in .x. metamor. & in .xiii.
 cū aiace dicat in hūc quoq̄ florē demutatū. **TU** quoq̄ o **Narcisse** habes nomē p̄ hortos cultos: & in hortis tu
 celebraris: qa nomen tuū flos retinet in quē conuersus es. **IN**foelix qd non eras alter & alter: qd non eratis
 duo: qd non erat alter a te ille: quē amabas: sed idem eras: nā imagine tua captus interiisti. **N**ota est fabula: q̄ re
 fertur a poeta in q̄to meta. **D**e generibus libroz est: cui⁹ duo genera. unū **purpureo** flore: alterum **herbaceū**
 secundum genus stomacho inutile: & ideo ab aliquibus uenitoriū dicitur **Caput** grauāt: ideo uolūt a narce nar
 cissum dictū non a puero. **Q**uid referam crocon: iuuenē crocum in florē quoq̄ conuersum: de quo in prio
 diximus. **AVT** achim: pueḡ a nymphis amatū: & in flores sui nois conuersum. **CYN**iraq̄ creatum: **A**doni
 cyniræ regis ex **myrrha** filia natum: quē **Venus** amauit. **D**e quo in decimo meta. & ab **apro** interceptum in flo
 rem demutauit: cecinitq̄ carmen quod ex eo **adonicū** dicitur: & **adonii** **Ply** meminit. **D**E quoq̄: puerorum.

Vulnere per me: quasi mea opera. **SVR**git honos: surgunt ipsi flores: qbus habetur honos in coronamen
 tis. **MARS** quoq̄ si nescis: refert nunc **martem** sua arte natum. **N**ā cum **Iuno** filios parēt nō posset: uideitq̄
Mineruam sine usu matris e uertice **Iouis** natam: opem iploratura ad oceanū: & **Tethyn** ibat: sed cū longo
 itinere ad florē fores cōsedisset: interrogata: uiaē & m̄stitiæ cām exposuit: dedit illa illi florē quo testā: sine uiri
 usu grauida effecta est: & **Martem** peperit: inde est qd **gramine** ortus dicitur: ut diximus in sine secūdi. **S**i ne
 scis: tu o poeta. **MARS** quoq̄ est editus: ex **Iunone** natus. **PER** nostras artes: nā ex n̄ris floribus. **PR**æcor
 ego. **VT** **Iuppiter** nesciat usq̄ hoc: p̄cor ut semp sit **Ioui** occultū. **VT** adhuc ut usq̄ in hūc diem descuiuit: sic
 nec in posterū rescire possit. **IV**no sancta doluit **Iouem** non eguisse suo officio: non fuisse illi opus suo cōcu
 bitu. **NATA** **Minerua** sine matre: cū nata esset **pallas** sine usu m̄ris: ex uertice **Iouis** arma profiliens: ut in .iii. di
 ximus. **IB**at: **Iuno**. **VT** q̄rretur: cum q̄rela exponeret. **OC**eano deoz: parētī. **FA**cta mariti: **Iouis**. **FES**
 sa: labore itineris. **RE**stitit ad n̄ras fores: subsistit ante ianuā ædiū meaz. **Q**uam **Iunonē**. **S**imul postq̄
 aspexi dixi o fortuna qd te attulit: quæ cā te huc ad nos aduexit. **EX**ponit quē locū ipsa petat: narrat quo eat.

ADDidit & cām: nam si ire ad oceanum: ut de **Ioue** q̄rretur. **VER**bis solabar amicis: quasi uolebā eius
 dolorem lenire duplici sermone. **IN**quit mea cura nō est leuanda uerbis: dolor hic meus nō est sermone le
 uandus sed re. **S**i **Iuppiter** est factus patet neglecto usu cōiugis: si ex **Ioue** nata ē **Minerua**: sine cōgressu uxoris.

*Mars cōto
per flores:*

CNOmen utrūq; Patris & m̄is. **TER** uolui pmittere opem: par numerus foelix est ut diximus. Id & quæ ANT. hic subiciunt ostendūt. **O**lenis aruis: ab urbe Oleno: ea est in achaia ut diximus supra. Itē in Boetia & alibi. **FAN.** Placet accipias Olenon arcadiæ pp florē moly herbæ. **M**Ater erat: sterilis iuueca cōcepit & peperit. **T**Hra Olenus cē: partē Scythiæ ut nōnullis placet hoc est thraciā q̄ alit hoies ferocissimos aqbus Mars colit. Vñ illud ē in iii. æne. Terra pcul uastis colit mauortia cāpis thraces arant. **L**Æuāq; ppontidos: terrā quā Propontis alluit a læua. i. thratiā ipsam. Est autē ppontis ubi mare pandit inter Euxinū mare & hellepontū. **N**itidissimus annus: abūdās oleo quo uncti hoies nudis corporibus ni

Iuppiter & solus nomen utrūq; tenet:
Cur ego desperem fieri sine coniuge mater
Et parere intacto dummodo casta uiro:
Omnia tentabo latis medicamina terris
Et freta tartareos excutiamq; sinus:
Vox erat in cursu uultum dubitantis habebā
Nescio quid nymphe posse uideris ait:
Ter uolui pmittere opē, ter lingua retēta est
Ira iouis magni causa timoris erat:
Fer precor auxiliū dixit, celabitur autor
Et stygiæ numen testificabor aquæ:
Quod petis oleniis inq̄ mihi missus ab aruis
Flos dabit, est hortis unicus ille meis:
Qui dedit hūc dixit sterile quoq; tāge iuuecā
Mater erit, tetigi nec mora mater erat:
Protinus hærentē decerpsi pollice florem
Tangitur & tacto concipit illa sinu:
Iāq; grauis thracen & leuā propōtidōs intrat
Fitq; potens uoti marsq; creatus erat:
Tunc memor accepti per me natalis habeto
Tu quoq; romulea dixit in urbe locum:
Forsitan in teneris tantū mea regna coronis
Esse putes tangit numen & arua meum:
Si bene floruerint segetes erit area diues
Si bene floruerit uinea bacchus erit:
Si bene floruerint oleæ, nitidissimus annus
Poma quoq; euentū tēporis huius habent:
Flore semel læso pereunt uitæq; fabæq;

IAMq; grauis, grauida. **I**Bat thracē: in thraciā. **E**T læuā ppōtidōs: ad sinistra ppōtidōs: qd̄ mare illd̄ est itē hellepontū & pōtū Euxinū & a sinistra thraciā abluit. **F**IT q; potēs uoti, peperit sine usu uiri: sic fuit noti compos. **E**T mars erat creatus, natus i thracia sine uiri semine. Ideo & thraciæ p̄sidet ideo **Virg.** Gradiūq; patrē geticis q̄ p̄sidet aruis. **T**Vm postea. **M**emor accepti p̄menatalis. lōge post mars memor b̄nficii qd̄ mea ope natus erat. **H**abeto dixit tu quoq; locū in urbe romulea q̄si celebreris tu quoq; romæ & tēplū tibi cōlectes. **F**orsitan in teneris. nō mō est mihi data potestas in flores un̄ ferta & coronæ fiāt. sed in arborea quoq; & i segetes: q̄si b̄n̄ floruerint fertilitatem pollicent. **A** floribus. n. p̄notica ipsa captant: ut Maro quoq; ostendit de amigdalox floribus: & tenellis foetibus in prio geor. **C**ōtēplator itē cū nux se plurimā siluis induet in florē: & ramos curabit olētes. **S**i superat foetus: pariter frumēta seq̄nt. **M**agnaq; cum magno ueniet tritura calore & c. **P**Vtes tu forsitan eē tm̄ mea regna: x̄istimes forte tu tantū mō me h̄re ius. **I**N teneris corōis: x̄ tenellis floribus cōnexis. **N**Vmē meū tāgit & arua. nā & in aruis quoq; h̄eo ptātē. **S**i b̄n̄ floruerint segetes: x̄ copiose & tēpestiue floruerint. **E**Rit area diues: nā magna erit tritura & magna frugū copia. **S**i uinea b̄n̄: copiose & tēpestiue. **F**Loruerit erit bacchus: erit uini ēt copia igens. **S**i oleæ bene floruerit: erit annus nitidissimus: erit magna quoq; olei copia. **N**itidissimus: dixit respectu eorū q̄ oleo pungunt: nā puncta nitēt. **P**oma quoq; habēt euentū t̄pis huius: habēt & poma fortunā uerno t̄pe: cū florēt q̄si bene floruerint fertilitatē pollicent. **F**Lore semel læso: si pruina corrumpet: aut peturet: aut uenti decutient flores. **P**ERcunt uitæq; fabæq; fruges &

Atheniē, ses primi oleo in gymnasiis exercue, runt.

CET so. te. u. nomē & p̄ris & matris. **C**VRE. de. fi. **PAV.** m̄. si. cō. si facile fuit ioui parere filiā cur ego diffidā **MAR.**

Mihi ipi uelut parere nō possim sine usu uiri: cū facili⁹ esse debeat foeminis quā maribus. **E**T parere intacto uiro: sine ullo concubitu. **D**Vmmodo casta: serua ta lege pudicitia. **T**Entabo oia medicamina latis ter ris: experiar q̄quid medicamēti est in terris. **E**T fre ta: & quicqd̄ medicaminis erit in mari. **E**T excutiam tartareos sinus: paludes infernas. **V**Ox erat i cursu: quasi p̄lequebat illa sermonē. **H**Abebā uultū dubi tantis: uultu ego indicabo dubitare: an illis respōderē: cum opē p̄stare possem: an reticerē metu iouis. **A**IT o nymphae nescio qd̄ uideris possem: nescio qd̄ uultu indicas te posse p̄stare. **T**ER uolui pmittere opem: polliceri illi auxiliū: & dare medicamentū: quo parere posset. **T**ER lingua te est: cōtinui linguā: ne loq̄ret.

IRA iouis: magni. **E**Rat cā timoristacebā ego: q; iouis irā timebā. **F**ER p̄cor auxiliū dixit: affer opem tu flora mihi. **C**Elabit autor: q̄si nunq̄ resciri poterit te mihi opem dedisse. **T**Estificabor numē aquæ sty giæ: iuro ego p̄ stygiā paludē: hoc semp fore occultum ioui. **D**e styge alias dictum. **I**Nqua: dico ego. **F**Los mihi mis. ab aruis oleniis dabit qd̄ petis: flos aduect⁹ ab agris oleni urbis: de q̄ paulo supius faciet te parere si ne usu uiri. **I**lle est unicus i hortis meis: unū tantom modo nō plures. **Q**VI desit hūc. zephyrus q̄ mihi florē illum tribuit dixit. **C**Ontinge sterile iuuenecam erit m̄: tāta est in hoc flore uis: ut si sterile iuuenecā tā gas subito erit grauida & pariet. **T**Etigi: ego iuuecā sterile. **N**Ec mora erat m̄. nā mox grauida peperit.

Protinus decer. pol. flo. he. statim trūcaui florē un guibus suo stipiti inherentē. **T**Angif. iuno eo flore.

Illa cōcipit sinu intacto: cōcepit utero pudico nō ab aliis tacto: aut concepit in utero quā eo flore tetigerat

legumina tam utilia quam noxia pereunt: vitæ dictæ: ut aliqui uolunt: q̄ frumenta uicent: & tamen Ply. ea pinguescere arua asserit. De fabis plura diximus in georgicis.

ANT. **CET** pereūt lētes aduēa mille tuæ: ægyptias lētes di
FAN. dt. Virg. de his in. i. geor. Nec pelusiæ curâ asp̄nabe
Lētis duo re lētis. Duo ap̄d Pelusiotas siue ægyptios huius legu-
genera minis genera sūt. Altege rotūdina acnigrius. altege sua
 figura. Taurus p̄bs athēis accipiebat amicos cœna: scribit. A. Gel. cuius fundamētū erat i olla una lentes ægyptiæ & cucurbite minutim cesæ. Existimauit sane antiq̄tas eq̄ animi fieri hoīes q̄ lentibus uescerent. Vñ lētos dicit q̄ nullo mouēt affectu. Vñ quoq̄ ipsa quoq̄ uina in cellis uinariis cōdita Florere dicūt cū in sūmo ueluti flores gignūt q̄ si cādidi fuerit p̄ban tur teste Ply. Hos autor nebulas uocat. **CYTISOS.** frutices laudari pabulo ouīū. Cætege ut Ply. tradit fuerūt q̄ dicerēt apes nunq̄ de flore cytisi pabula cōtingerēt: cū q̄bus nō sentit Ouidius. Nos quoq̄ idē facimus: lu uena. Festinat enī decurrere uelox flosculus. Cicero i Catone maior: Temeritas ē uidelicet florētis ætatis. **LVDOX** q̄ sit origo. e parte multæ q̄ plestebant qui pecora in publicis saltibus pauisset florales ludos institutos dicit. **CÆTERA** luxuriæ instrumēta: ut aux̄ argētū aluea unguēta. Hinc ēt locuples: a locoge possessiōibus dicti sūt locupletes: ut a pecore pecūiosi. Maiorū diuitiæ aut locis: id est agris: constabant a pecore. Vñ locupletes dicti sūt q̄si locis. i. agris pleni: & pecunia a pecore nomē accepit: sicut & peculatus quē docet Festus dictū a pecore tūcū romani nihil p̄ter pecora hērent un̄ peculii nomē deductū: Seruius putat q̄ ab eo uult pecuniā deriuari. Ply. signatū æs fuisse tradit nota pecudū atq̄ i de pecuniā appellatā: cuius noīe nō solū æs argētū aurūue signatū: sed & oīa corpa cōtinētur quoq̄ æstimationē metimur nūmo. Hinc illud ē Varronis qd̄ i pecore pecūia tūc cōsistebat. Et illud Donati in alia significatōe sic: Veteres multa ueniatim cū expēsa pecūia ferret more ueterū non ut nunc annumeraretur. Apud maiores pecunia sacrificium fieri dicebatur: q̄ ex his rebus constabat quam nunc pecuniam dicimus teste Festo qui & scribit id quod diximus apud antiquos opes & patrimonia ex pecoribus præcipue constituisse: & inde dici pecunias & peculia. **POPULI** depascere saltus: publicos saltus non priuatos.

PECUNIA a pecorē & **PECULATUS** & **PECULIŪ**

PAV. **CET** pereūt o mile aduena: q̄ aliūde aduēis i ægyptū. **TVÆ** lētes: q̄si pereūt ēt lētes ægyptiæ. Nā duo genera lētis: ut Ply. inqt. Aegypto altege rotūdina: nigri usq̄ altege sua figura. Vñ uario usu trāslatū ē in lēticas nomē. Vñ quoq̄ cōdita opose: cū artificio cōposita. **IN** magnis cellis: i magnis doliis. **FLORēt:** sup̄ne florere uident. **ET** nebula: qd̄ i star nebula fit i sup̄ficie. **DOLIA** sūt. sūmitatē ualoz ubi cōdita erūt uina: & Ply. florē uini cādidi p̄bari dicit Rubētē triste signū eē: si n̄ is uini calor sit. **MELLA** meū mun̄: q̄a e florib̄ q̄ sūt mei iuris decerpunt. Ego uoco uolu. datu. mella: apes q̄ mella i alueariis cōponūt. **VO**co ad uiolā speciem p̄ genere posuit: nā ad flores de uiolis dixit. **FL** cy. fruticē ē cytisi inqt Ply. ab Amphilocho atheniēsi sūmis laudibus p̄dicatū pabulo ouīū: & addit. Nō ex alio pabulo lactis maior copia: aut melior sup̄ oīa pecudū medicina a moribus oī usu p̄stāte. A pes quoq̄ nunq̄ de flore cytisi pabula cōtingerēt p̄mittit. **DEMOCRIT** & **ARISTOMACHUS.** Ex quo miror poetā dixisse ad cytisos apes uocari hic frutex: ut Ply. inqt inuētus ē in cytino isula: inde trāslatos i oēs cycladas: mox in græcas urbes: casēi magno puētū: rarusq̄ ē in Italia. **ET** tuma grata: de tymo sup̄ior libro dixit. **NOS** quoq̄ idē fa. nos ēt ad flores uocamur ætate iuētili. Tūc cū ai: n̄ri. **LVXURIAT:** lasciuiūt ānis iuētilibus p̄ ipsā iuētā. Cū ipsa cor. uigēt: ob feruorē sāguis in iuēta. **TALIA** dicētē taci. mi. ego intētus uerb̄ illi silēs cū admiratiōe deā intuebar. **AT** il. ait. **SI** q̄ req. siqd̄ req̄tē uis. **IV** s tibi dicēdi: potestas tibi ē loq̄di & req̄rēdi q̄ uoles. **R**ndi dic dea q̄ sit origo ludoz: un̄ florales ludos originē hūerit. **VIX** bñ desierā: loq̄. s.

ILLA rettulit mihi cætera luxuriæ: inqt flora hūisse ludos originē a pœna pecuniaria exacta ab illis: q̄ publicis pascuis nō peccerāt: cū olim nō eēt diuitiæ in p̄ciōsis mercibus: sed in agris: & in pecoribus. Cuius uero pec̄ in salubus populi depastū eēt pecunia demulctabant: & ex parte multæ exhibiti sūt florales ludi. **NONDŪ** uigebāt cætera instrumēta luxuriæ: nō uigebāt illa instrumēta: q̄bus magna rege copia cōpararet: & p̄fūderet: q̄a nōdū erat copia auri & argētū q̄ ad luxuriā p̄tinēt: instrumētū inqt Vlpia. eē apparatus rege diutius māsura. **DIUES** q̄ eo tpe diues hēbat. **A** Vt hēbat pecus: aut latā humū: nō possidebat aux̄ aut argētū: ed decudes: & latos agros. **HINC** ēt locuples: a lata humo. hoc ē a locis dictus ē locuples: & Ply. inqt. Hinc & locupletes dicebant loci: hoc ē agri plenos. **HINC** ipsa pecunia dicta ē: & Ply. pecunia ipsa a pecore appellabat. **VIDET** qd̄m totū hunc locū a poeta accepisse. Et illud postea subdit qd̄ in primo diximus. **Seruius** rex ouīū: boum q̄ effigie p̄. mus æta signauit. **Sed** iā quisq̄ parabat opes de uetito: de eo qd̄ sūū non erat: diuitias sibi parabat. **Venerat** in morē: iam id̄ in consuetudinem uersum. **DE** pascere saltus populi: nemora montes & pascua: q̄ populū erat: & nō priuata. **ET** id̄ diu latoit: q̄a ad populū nō referebat. **ET** nulla pœna fuit: q̄a nemo mulctabat.

synon:

QVINDICE nullo: nullo defendete uel asciscete populo Ro. qd erat publicu no priuatu. Vindicare interdum est asciscere uel defendere. IN priuato pascere inertis erat: is iners habebat cuius pecora. no in publico pasceretur. Vn cu publicis adilibus plebis madatu e: tunc afficeret poena quocq populi Ro. saltus depasceret: & si timidus madata exequerent populus coegit nocentes multa subire cuius pars in flore ludos collata e. MVlta sublere nocentes: multa oice poena dicitur Festo: fuitq olim no nisi ouiu bouiuq ipedio teste Ply. Snt q multa specialis peccati ad aduersione uocet ac poena uelint ee generale nome. De multa mox plura dicemus. VIndici

ANT.
FAN.

Mulcta
publici

Vindice seruabat nullo sua publica uulgu
Iamq in priuato pascere inertis erat:
Plæbis ad ædiles perducta licentia talis
Publicios animus defuit ante uiris:
Re populus recipit multa subiere nocentes
Vindicibus laudi publica cura fuit:
Mulcta data e ex parte mihi magnoq fauore
Victores ludos instituere nouos:
Parte locat cliui qui tunc erat ardua rupes
Vtile nuc iter est publiciumq uocant:
Annua credidera spectacula facta negauit
Addidit & dictis altera uerba suis:

bus: publicii fuerunt ædiles plebis quoq mueris erat ludos instituere: ab his Publicios cliuus nomen accepit. Varro: Cliuus publicius ab ædilibus plebei publicis q eu publice edificarunt. Snt q legat ab ædibus plebei qd pcedere ullo mo no pot cu subiiciat Varro: Simili de ca publicus & costoni qd ab his uiris dicunt ædificati. Sed de hoc satis supra dictu e. VIndices aut non publicios: sed eos q in populo cura utilitatis publicæ susceperunt. MVlta data e ex parte mihi: multatitice pecuniar pars in flore ludos collata e pars in Cliuu publiciu: ut his q erat nimum arduus molliore aduentibus pberet ascisu ac sternere. Hunc nonnulli tradiderunt ptedi ad publiciu pontem q no costat. Cæterq ludi flore no in hoc cliuo sed in alio aliqu celebrabant que Varro pximu uocat. Quicu Publicii & costonii meminisset Cliuus inqt pximus ad florales usus. No ptereundum hoc loco qd scribunt Ply. & Plutar. Mulcta legu antiqru ut nos et supra tetigimus pecore constitisse: & cu nūmox usus apd romaos nodu frequs eet cofueuisse ple

Mulcta le-
gum anti-
quorum.
Mulcta lu-
prema.
Mulcta
minima.
Mulcta
maxima.

sti fontes bobus ouibusq. Fuit aut multa q appellabat supma instituta in singulos dies: ut A. Gel. tradit dua ru ouiu ac. xxx. boum: ultra que numeq multa dicere in dies singulos ius no erat: & ppterea supma. i. summa & maxima appellabat. Na minima erat unius ouis. Sed qm eiusmodi multa a magistratibus dicta adigebant bo ues ouesq alias pci parui: alias maioris iccirco postea lege a terina constituti sut in oues singulas æris deni i boues æris ceteri. Hinc Festus maximam inqt multa dixerunt triu miliu & xx. assiu: qd no licebat quoda pluribus xx. bobus & duabus ouibus queq multari æstimabaturq bos ceteris: ouis decussibus. PArte locat cliuu: cauendum ne legamus parte locant cliui credentes locatum. i. constitutum fuisse aliquid in cliuo publico q ad floram attineat. Quod si esset no multæ pars: sed omnis pecunia multatitia contigisse flore: qd procedere ullo mo non pot. Legendum est sane: parte locant cliuum. Est. n. hic locare conducenti pscribere aliquid faciendum no constituit: ut Alta theatri fundameta locant. ANnua credidera spectacula: ludi florales ab initio anniuer sarii no fuerunt. Sed tales postea constituti sunt lemata posthumioq consulibus cum indignata floq dea desce ruisset officium suum & corruptis floribus fructus quoq perierint & arborum & herbarum.

QVVLGus: populus ipse. SERuabat sua pu. nul. uin. nullo q ascisceret danum pabulis inferentem: aut nullo qui tunc re populi uindicaret. SVA pu dixit qd ex illis pascuis erat populi redditus. Et postea ad alia quoq trasta tu uerbu. Vn & Ply. inqt: Etia num in tabulis ceteris: pascua dicunt oia ex qbus populus redditus het: qd diu hoc solum uectigal fuerat. ET ia inertis erat: qsi ptinere ad seque & inertem uidebat. PAscere in priuato: in loco pprio: & no publico. TAlis licentia plebis hæc licentia: q abutebant plebei hoies in depascendis saltibus publicis. PErducta: relata e. AD ædiles publicios: q publica pcurabat. Aediles creare a prius plebs impetra uit ubi e sacro mote rediit: q eent post tribunitiã ptem: & sacras & priuatas ædes pcuraret: pssentq anona & a solio eburno curules dicti sunt: & duo ex his ornati regis insignibus cura sacrorum: & ludorum habebant. Curu lium ædiliu adeo creuit aliqu potestas: ut ad eos summa regis & imperii consularis maiestas uenerit. Vez ut est apd Põpo. iuriscõ. de origine iuris. Aediles duo ex plebe constituti erant: atq ita appellati: q ædibus pssent: in q bus oia scita sua plebs defendebat & c. ANimus defuit ante uiris: no audebat olim ædiles flectere aliquem ex illis. REM populus recipit: accepit populus sua ipse cam agenda ut eos plecteret: quoq qtrupes pauperie fecisse dicebat. NOcentes subiere multa: dedere poenam. Osce. n. multa poenam dicebat: Põponio teste. Sed Vlpia. inquit: Mulcta inter & poenam multu interest: cum pena generale fit nome oium delictorum punitio. MVlta specialis peccati: cuius aduersio hodie e pecuniaria: poena aut no tm pecuniaria. Vez capitis & existimatiois ir rigari solet. Et multa qdem ex arbitrio eius ueni: q multa dicit: poena aut no irrogat: nisi q lege: uel quoquo alio iure specialiter huic delicto iposita est: qnimo multa ibi dicitur: ubi spalis poena no e a lege iposita. Item multa is dicere pot: cui adiudicatio e. Magistratus. n. solos & psides puinciar posse multa dicere: madatis pmissu est. Poena aut unusqsq irrogare pot: cui huius criss: siue delicti executio cõpetit. Hæc ille. ply. uero inqt: Mulcta tio quoq no nisi ouiu: boum q ipedio dicebat. publica cura fuit lau. uindi. laudati sunt illi q geretes cura publi ca rem: populi populo uendicarunt. MVlta ex pte e data mihi: poena illa ex pte erogata e ad exhibendos mi hi ludos. ET magno fa. senatus. s. & po. ro. VICTores: illi q exegerat a delinquentibus multa: aut uictores roma ni instituere ludos nouos: quia tum primu instituti sunt mihi ludi. PArte lo. cli. qsi locarunt circũ: aut thea trum p meis ludis in pte cliui capitolini. s. sed plures erat cliui: ut diximus in primo lib. qui cliuus. TVnc erat ru. ar. alta & difficilis ascensus. Nunc est iter uti. quia comodum oibus Publicius cliuus: ut ait Var. ab ædilibus

PAV.
MAR.

publicis: q̄ eū publice ædificatunt. Simili de cā publicus & consocius cliui q̄ ab his uiris dicunt ædificati. Cliuius proximus ad florales usus uersus capitoliū uetus. Ergo sub cliuio ludo fiebat. SVnt: tñ q̄ intelligēdum censent illud. P ARte locant cliui: quod ex parte multæ facti sunt ludis: & ex parte ædificatus est ille cliuius. ANna credideram spectacula facta: putaueram ego annuos ludos illi institutos: Hoc est singulis annis: ita. n. annuum accipimus: & in iure ē si quis annua legata reliquerit deberi illa ab hæredibus singulis annis. NEgauit dea annuos ludos exhibitos. ET addidit arte. uer. uerbis suis: quia rursus loqui cœpit.

ANT. VNOS quoq; sicut & hoies quoq; artes honos alit:
FAN. ut auctor ē Cicero. HORTia blāda: cuius honore & sacrificio diis blādientes meremur admissi ueniā. IV.

stum modū: q̄ cōtēpti dii supra modū irascunt si credere fas est. TESTiadē: Meleagrū a Testio uo materno hoc est p̄re alteæ. Nota ē fabula. Ipse alibi: Vtq; cremasse suū ferf sub stipite natū testias & melior matre fuisse foror. Phœbus: Dianæ quā Oeneus p̄terit cū diis oibus sacra faceret: uñ Meleager eius filius una cū fatali stipite cōsumptus est. RESpice tataliden: Agamēnonē q̄ dictus ē Atrei filius ex Merope. Atrei at p̄r ē Pelops. Pelopis tatalus. Ouid. alibi: Tatalides oēs Ipsūq; regebat Achillē. Hic pars militiæ dux erat: ille ducū. Sed ut placet Seruio usurpatiuē Agamēnon & Menelaus atridæ dicti sunt cū fuerit Plystenis filii quoq; Agamēnon cū Dianæ ceruā occidisset ignarus: illa irata uetorū flatus remouit ut diximus supra. uñ adducta est Iphigenia Agamēnonis filia ut imolaref. Ipse autē postea ab uxore Clytēnestra d̄r interēptus. Is post interitū Plystenis ab Atreo educatus ē. Vñ a patruī nomine atrides magis q̄ a p̄re Plystenides d̄r Fuerūt sane Pelopis filii atreus: plystenes & thyestes & eorū soror lysidice. EAdē dea uela tenebat: in aulide retenta sūt uela græcorū. VIrgo ē & c. Sēsus ē Diana q̄ dē est uirgo & clemēs eē debuit. bis tñ ultra modū ultra ē acceptā iniuriā: morte Meleagri & iphygeniæ sacrificio cū Agamēnon quā focis & re diuina debuit uenerari negligisset cerua interēpta. DIONē: Venerē q̄ irata Hyppolito a quo spernebat iniecit stimulos amoris phedræ. Vñ ille ab eqs discerptus ē. CONsternatis: territis cōsternamur afo: cōsternimur corpe. COLlecta obliuia dānis: figurate. hoc est dāna collecta ex obliuioe deorū atq; cōtēptu. NOSTRæ notæ: ignominia q̄ spreta omittis ludis acceperā. EXCIDit officiū tristi mihi: corrupti sūt flores sola dea tristitia. PVR.

Atrides

PAV.
MAR.

VNOS quoq; tāgit honos: nūc aliud arguit dea numina studiosa eē honoris: & flecti mūeribus: & pietate hominū & spernētes deos grauibus affici supplicis: q̄ arguit plurimorū exēplo. Sic cū ea (sparta eēt a romāis: in dignata flores abstulit: ita ut nec ex agro nudo: nec ex agro cōsito: nec ex agro pascuo: nec ex florido fructus p̄ uenirēt. Tūc senatus si oīa bñ flouissent: ānuos mihi ludos uouit: reddidimus flores: & a posthumio: & leate cōsulibus ludi sūt mihi psoluti. NOS quoq; deos. TAngit honor: q̄ & nos dii sumus honoris cupidi. GAVdemus festis: diebus festis nobis cōstitutis. ET aris: tēplis: & sacrificiis. TVrbaq; cœlestes: nos dii. SVmus turba ambitiosa: honoris cupida. S/Epe aliq; peccādo: cū peccaret. FECit deos ini nō æquos: nō ppitios sibi sed eos ad irā puocauit. ET p̄ delictis: p̄ impetrāda delictorū uenia. HOSTia fuit blāda: q̄si tanq̄ blāditiis allexit deos ad ueniā. nā sedata ē ira sacrificio. S/Epe uidi Iouem thure dato q̄si oblato illi sacrificio: & cremato thure. SVstinuisse: cōtinuisse manū. Cū iā uellet mittere sua fulmina cū in aliquē delinq̄ntē iratus eēt emissurus sua tela: cōtinuit manū motus illius pietate: cū post delicta ipsi ioui sacrificaret. AT si negligimur: si spernimur a mortalibus: SOLuit iniuria: quasi plectūtur spernentes p̄ iniuria nobis illata. MAGnis: grauissimis. Pœnis: q̄ grauissimo supplicio afficiunt. ET ira deorū: sp̄terit: excidit. IVstū modū q̄ nimīū irascimur.

RESpice testiadē: Meleagrū. TESTii ex althea matre nepotē. ARsit flāmis ardētibus: Nota ē fabula apri calydonii: Atholiz a diana imissi q̄ ei Oeneus rex Meleagri p̄r nō sacrificauerat: aper a Meleagro occisus ē: & datū amicæ spoliū: cū ab auunculis illi ereptū eēt: auunculos & ipse interemit. ALthea m̄r pnior aīo in fres: q̄ in filiū stipitē diu seruātū in quo erat filii fatū: flāmis iniecit: & eo ardēte: arsit in foelix Meleager. CAUSA est q̄ ara phœbes: ara dianæ. FVit sine igne: sacrificio. RESpice tatalidē: Niobē Tatali filiā. EAdē dea: diana. TENebat tela: sagittas: q̄bus cōfodit: & extinxit nūerosā illius sobolē. VIrgo: ē ipsa diana. Et tñ bis ultra: focos spreto: bis uindictā stipit de his q̄ suas spernebat aras nā de calydonia domo & de niobe q̄. xii. filiorum numero

Nos quoq; tāgit honos festi gaudem⁹ & aris
Turbaq; cœlestes ambitiosa sumus:
Sape deos aliquis peccando fecit iniquos
Et pro delictis hostia blanda fuit:
Sape iouem uidi cū iam sua mittere uellet
Fulmina thure dato sustinuisse manum:
At si negligimur magnis iniuria penis:
Soluitur: & iustum praterit illa modum:
Respice testiadē flammis absentibus arsit
Causa est q̄ phœbis ara sine igne fuit:
Respice tantaliden eadem dea tela tenebat
Virgo est & spretos bis tamē ultra focos:
Hippolyte infœlix uelles coluisse dionem
Cum consternatis diripereris equis:
Longa referre mora ē collecta obliuia dānis
Me quoq; romani prateriere patres
Quid facerem per qd̄ fierē māifesta doloris
Exigerent nostræ qualia damna notæ:
Excidit officium tristi mihi, nulla tuebar
Rura, nec in pretio fertilis hortus erat:
Lilia deciderant, uiolas arere uideres
Filaq; punice languida facta croci:
Sape mihi zephyrus dotes corrumpere nolī
Ipsa tuas dixit dos mihi uilis erat:

damida superiore se Latona iactabat: q̄ duos tantū pepererat: cū ipsa. xii. pepisset. Indignati phœbus & phœbe sol
bolē extinxerūt & illa in saxū uersa ē. Hippolyte in fœlix uelles tu coluisse dionē: uenerē diones filiā. CVM
diriperis: discerpereris. EQ̄ uis cōsternatis: metu mōstri ad fugā cōcitatis. De Hippolyto dixius ī tertio. nūc
hoc dicit: Tu uoluisses colere uenerē: & ut debuisses amāti puellæ obseq̄: q̄ si fecisses. n̄ fuisses ab æqs discre
ptus. Cōsternatio ut Pōp. inquit est concitatio quædam. subita ex aliquo metu a sternutamēto deducta: quod
eo toto corpore cōcutimur. Longa referre mora est: longū esset recēlere. Obluia hoīum cū obliuiscēt de
bitaq̄ imolationū. Collecta dā. dāna mortaliū: & demerentiū poenas. ME quoq̄ p̄terire silentio. l. ROMA
ni patres: senatores. Q̄ Vid facerē: facere debuisses? PER q̄ fierē manifesta doloris: q̄si p̄ quod me illd̄
ægre ferre ligdo cōstaret. Q̄ Valia dāna exigent: exigere debeat. Nostræ notæ: dedecus & ignominia: q̄
notata erāt cū esse sine ludis: & sacrificio. EXcidit officiū tristi mihi q̄si ego mœsta ab officio uacavi. Nulla
rura tuebar: nullos fouebā agros: sic & nulli florebat: aut intēpestiue deflorebant. NEC in p̄tio erat hortus fer
tilis: ubi solet eē floḡ copia: iā in fœcūdi quos nō tuebar: horti nō florebat. Lilia deciderāt: q̄a male deflorue
rāt: aut statim erūpentes flores necabant. Vlderis uiolas ardere: q̄si subito natas ardescere. ET filia croci pur
purei facta languida defecta: & dissoluta. Nā & langor iterdū defectionē & dissolutionē significat: teste Nonio.
Vñ Virg. Purpureus ueluti cū flos succisus aratro Languescit moriens sæpe. Zephyrus uir meus dixit mihi.
NOLI corrumpere dotes tuas: flores ipsos: & floridos agros: q̄ tibi dati loco dotis. DOS mihi uilis erat: uiles
erant horti & flores: in quos acrius seuebam.

Florebant oleæ uenti nocuere proterui
Florebant segetes grandine lesa seges:
In spe uitis erat cœlum nigrescit ab austris
Et subita frondes decutiuntur aqua:
Nec uolui fieri nec sum crudelis in ira
Cura repellendi sed mihi nulla fuit:
Conuenere patres & si bene floreat annus
Numinibus nostris annua sacra uouent:
Annuimus uoto consul cū consule ludos
Posthumio lænas persoluere mihi:
Quærere conabar quare lasciuia maior
His foret in ludis liberiorq̄ iocus:
Sed mihi succurrit numen non esse seuerum
Aptaq̄ delitiis, munera ferre deam:
Tempora sutilibus cinguntur tota coronis
Et latet iniecta splendida mensa rosa:
Ebrius incinctis phyltra conuiuia capillis
Saltat, & imprudens utitur arte meri:
Ebrius ad durū formosæ limen amicæ:
Cantat, habent unctæ mollia ferta comæ:

VENTi nocuef: q̄ flores oleis abstulerūt. NEC uo
lū fieri: ne cadere uideat crudelitas in placidissimam
deā. Hinc est q̄d ait supra: Excidit officiū tristi mihi
q̄d casus fuit nō uolūtatis. CONuenere p̄res: senatus
uouit tūc flore ānuos ludos si herbæ & arbores bene
florerēt: q̄d cū euenisset Lēnas & Posthumius cōsules
uota soluerūt. Liberiorq̄ iocus nō solū lasciuia regē
his ludis fuit: sed iocus neq̄ & ipudicus: is pp̄rie in uer
bis ē. SVccurrit: in mētē uenit. SVtilibus coro
nis: corone sutes ī solēnibus cōiuiis dari cōsueuerūt
primū ex rosis postea ex foliis nardi. Suebant flores
uñ sutes coronæ dictæ. De uarietate coronæ lege
Plyniū: lis docet aliq̄n consueuisse sutes coronas fie
ri ex solo rosæ: folio crescēte luxuria. Phyltra: ablati
uus: casus ē phyltra: nec significat hoc loco stēmata si
ue coronas cū antepenultima corripiaf: nec duplicē
līa: sed mulieris nomē est q̄ coronas nectere cōsueuit.
De q̄ legimus apud Horatiū: Displicēt nexæ phyltra
coronæ. Vbi si stēmata significes uersus claudicabit.
VNctæ comæ: unguētatae more maiorum:
CFLOrebant oleæ: emittebāt flores. VENTI p̄ter
ui nocuere: nā eos ex arborib⁹ decusseret: & sic male de
flouerūt. FLOrebāt sege. fruges ipsæ cū in herbis es
sent: flores edebāt. SEges ē lesa grādine: nā flores de
cussi & fructū nō reddidit. Vltis erat in spe: amissis ī
tēpestiue segetibus: & oleis: supererat spes uinearum.
Cœlū nigrescit: fit nubilū. AVstris: meridionalib⁹
uētis & pluuiā inferētibus. ET frōdes: uitiū. EXcu
tiunt subita aq̄: subitis nymbis. NEC uolui fieri cru
delis: nec ī ira uolui fieri crudelis. Licet irata essem: tū

ANT.
FAN.

Coronæ
sutes

phyltra

Coma
uncta.
PAV.
MAR.

meopte igenio: neq̄ crudelis sū: neq̄ eē uolui. Ego. n. illa noxia agris imitabat: sed cū uenirēt: nō auertebā: ideo
inqt. SED mi. nul. fu. cu. re. nō adhibebā curā in repellēdis noxiis: sed patiebar ita fieri. CONuenere p̄res: se
natores. Et uouēt facta ānuā noibus n̄is uouerūt ludos mihi q̄a meo noie florales dicerent. SI ānus bñ flore
at: q̄si si quolibet āno agri tēpestiue: & copiose florescerēt. ANnuimus: uoto: q̄si nutu pm̄issimus fore: ut agri
bñ florescerēt. Lēnas cōsul cū cō po. de q̄bus supius dixius. PERSoluere mihi ludos: edidere ipsos florales lu
dos: ut ex Ply. dixius: instituti fuere. dxvi. anno urbis. Q̄ Værere: conabar cōtendebā mecū ut q̄rerē de lasciuia
ludoḡ. Sed uenit mihi in mētē numē nō eē graue: sed leue & iocosū: q̄ ea offerat munera: q̄bus aut amentes:
aut epulātes hausto mero & in delitiis utant. CONabar: igif inqt. Quare in his ludis foret lasciuia maior q̄ in
cæteris ludis. nā celebrāt cū oī lasciuia usq̄ ad satietatē ipudicoḡ luminū. ET locus liberior: q̄a lasciuia libero
re. SED mihi surgit in mētē uenit. Nō eē seueḡ: tetricū & graue. ET deā: florā. FERre munerat: ipsos flores:
& coronas. APta delitiis: ioc. s. cupidineis: & bacchicis. TEMPora: frōtes: & ipsa tpa. TOTA pingunt: q̄a ua
riis floribus coronata picturā imitari uident. CORonis sutilibus ex sutes floribus. Coronæ. n. & tenuiores sūt:
& ægyptiæ: & sutes: & pactiles. Tenuiores coronas antiq̄: ut Ply. asserit: Strophia appellarūt: hic & stropho
la: & cū ex floribus fierēt ferta a serēdo seriuæ appellabant. Hybernæ uero cū negant flores ægyptiæ dicte q̄
ex ægypto flores ueniebant. Cœpit in deluxuria facere coronas ex metallo: quas ob tenuitatē romani dixerē

corollas: Crassus diues ex argēto: & auro imitatiōe folioꝝ coronas dedit ludis suis. Et ut idē inq̄t. Etiā tū corōæ deoꝝ honos erant. & lauz publicoꝝ priuatorūq; & sepulchroꝝ & maniū. Sūmāq; autoritas pacili coronæ futiles salioꝝ sacris inuenimus. Adeo luxuria p̄cessit: ut futiles coronæ non fierēt nisi ex mero folio rosæ: & mox ex herbis & floribus idicis petita: audatissimāq; ex nardi folio dabant unguētata: & potissimūq; sceminaꝝ pōpis: & reliqua. **ET** mēsa splendida: lauta & luxuriosa. **L**Atet iniecta rosa: fufis rosis in ipsis conuiuuiis. **C**Onuiuia ebrius: post epotū uinum. **S**Altat capillis incinctis: in exis: hoc ē coronatis. **P**HYltra: contextis phyltra: & glycere corollariz fuere. & Bracteas dedisse phyltra inq̄t **P**ly. **E**T iprudēs: cōuiuia. **V**Titur arte meri: cū ebrietate incōposita saltet. **E**Brius: amator. **C**Antat ad limē durū: ad duras fores: q̄ non apuntur. **A**Mlicæ formosæ: sicut & Tib. Delia tolle fores: & ipse poeta: lanitor india dura religare cathena: Difficileq; moto cardine pande fore. **C**Omæ unctæ: unguēto fusæ. **H**Abent mollia ferta: nā unguētati coronabantur: ut etiā est apud Luc. in cōuiuio Cleopatraz: Accipiūt fertas nardo florēte coronas. Et nunq̄ fugiente rosa multūq; madenti infudere comæ quod nondū euanuit aura Cynna nō externæ: nec p̄didit aera terræ: **A**duēctūq; recens uicinæ messis amomum.

ANT.

FAN.

Seria.

CSeria: grauiā q̄ si seorsū a risu in quibusdam placet. **A**Cheloe: Secūdū antiq̄tatē locutus est q̄ ut Seruius docet aquā achelou uocabat. Idē & apud Macrobiū in uenies. **E**X ariadneo sidere: **E**X corōa ariadnes. **S**Cena leuis: **L**asciua ludī: **L**asciua spectacula q̄ reuera meretrix fuit. **C**Othurnatas deas: **G**raues: alludit ad grauiora spectacula q̄ exhibebant dū tragœdiæ referent q̄ cothurnatoꝝ poetaꝝ sūt. **N**ON ē de tetricicis: hæc dea nō est e numero tetricoꝝ & grauiū earūq; q̄ magna p̄fiteant: ut sapientiā uim bellicā regna: sed q̄ leuia cōia & plebeia. **V**n̄ Florales ludi a meretricib; celebratur. **C**VR tñ: **Q**uærit cur in ludis Floribus uterent uestibus nō albis: ut in Cerealibus: sed uersicoloribus hoc ē diuersoꝝ coloꝝ. **M**A turis albescit messis arstis: **D**abant Cerealibus albæ uestes ut dixim;: q̄ is color & q̄ dem unus est segeti iam matura: **F**loralibus uersicolores: quia nullus color est qui non inueniatur in floribus.

Vestes
uersicolo
res in flo
ralibus.

PAV.

MAR.

CNVila seria grauiā cū adhibito rebus ordine. **E**T agunt fronte coronata: sed iocosa oia: nec mō: nec ordine seruato. **N**ā accedente ebrietate coronati seria facere nō possunt. **N**EC liq̄dæ: puræ & uitreæ aquæ. **B**lbunt uinctis flore: ab his q̄ caput hnt floribus coronatū: nā uina imixta aq̄ nō hauriūt: sed merum potant. **D**Onectu acheloe eras mixtus nullis racemis: nullo racemog; fructu. hoc ē nullo uino. id est dū aqua pura bibebat. **N**ON erat ulla grā rosæ sumēdæ: nō erat gratus ullus coronæq; usus. **N**ā aquā hauriētes nō coronant. **Q**uia Acheloe inq̄t uoluit **V**irgiliū imitari dicentē. **P**eculaq; iūctis acheloiā miscuit uuis. **N**ectū ego cū Seruio & Macrobio sentio: q̄ illud dictū putant q̄ antiq̄ acheloiā aquā uocabant. **N**ā illud **V**irgilianū: & hoc **O**uidianū ad hystoriā referendū censeo. **S**cimus n̄ achelou esse in ætholia: fluuiū & ætholū fuisse cōstat **S**taphylū Sytheni filiū: q̄ fuit uua rector. **V**nde ab eo græci βραχυν uua appellauere. **E**t **P**ly. tradit **S**taphylū hunc primū docuisse uinū aqua misceri: **E**rgo quia hic docuit: & **A**etholus fuit: referat ad ætholiæ fluuiū. cuius aq̄ prima fuerit imixta uino. **S**ed de his in georgicis differuimus. **B**Acchus amat flores: eo argumēto q̄ post epotū uinū coronā accipit. **T**V potes nosse placuisse coronā baccho: q̄ baccho grata fuerit coronā. **E**X sidere ariadneo: ex coronā ariadnes: de q̄ diximus i tertio: & alio loco **P**otus: amās: reges de flore: atq; ære coronas accipiāt: detur uina coronā mihi **S**cœna: leuis: leue theatrū ubi leuia: & lasciuia referunt. **D**ECet hæc: florā. **N**ON est credite mihi nō est illa: florā. **H**Abenda iter cothurnatas deas: nō est existimanda nympha ex his q̄ dianā sequunt: ut uirgo sit: nā ipudica est: & tacite ostēdit meretricē ut fuisse cōstat. **V**irgines aut cothurno utebant: ut apud **V**ir. **V**irginibus tiriis mos ē gestare saretrā. **P**urpureoq; alte furas uincire cothurno. **A**ut potius illud referas ad res etiā theatrales. **N**ā scœna: leuis cōuenit floralibus: q̄ leuia & lasciuia sunt. **G**Raibus uero rebus: est opus grauiora scœna ueluti cū facta regū referunt. **E**rgo inter graues musas: nō est habenda meretrix. **E**Cquid grauius eē pōt tragœdia: ea tñ cothurnata fingitur. q̄ poetaꝝ tragici cothurnati erant. & in lib. de amoribus ad **C**orinam sic inq̄t. **V**ENit & i genti uiolenta tragœdia passu. **F**ronte comæ torua palla iacebat humi. **L**æua manus sceptrū late regale mouebat **L**ydus alta pedū uincla cothurnus erat. **E**t in secūdo tristiū. **E**t dedimus tragicis scriptū regale cothurnis: **Q**uæq; grauis debet uerba cothurnus hēt. **C**ū igitur cothurnus tragicog; grauiā scribentiū sit. ita itelligas nō esse illā habendā inter seueriores musas q̄bus ducibus seuerissima in teatro referunt. **S**ed habendā inter meretriculas sic leuissima & impudica in teatro fiunt. **C**VR turba meretricia celebret hos ludos: cur in ludis

Nulla coronata peraguntur seria fronte

Nec liquidæ iuncto flore bibuntur aquæ:

Donec eras mixtus nullis acheloe racemis

Gratia sumendæ non erat ulla rosæ:

Bacchus amat flores: baccho placuisse coronā

Ex ariadneo sidere nosse potes:

Scœna leuis decet hæc, nō ē mihi credite n̄ ē

Illa cothurnatas inter habenda deas:

Turba q̄dē cur hos celebret meretricia ludos

Non ex difficili causa petita fuit:

Nō est de tetricis nō est de magna professis

Vult sua plebeio sacra patere choro:

Et monet ætatis specie dum floreat uti

Contēnit spinam cum cecidere rosæ:

Cur tamen addantur uestes cerealibus albæ

Sic est hæc cultu uersicolore decens:

Aut quia maturis albescit messis arstis

Et color & species floribus omnis inest:

Annuit & motis flores cecidere capillis

Decidere in mensas ut rosa missa solet:

meretrices fungant officio mymog? CAusa nō fuit petita ex difficili: sed ex facili: nā statim intellexit causam. NON est de tetricis: grauibus & leueris. NON eit de p̄fessis magna de illis deabus q̄ magna p̄fiterentur Ceres: quæ p̄est frugibus: Pallas lanificio: & aliis bonis artibus. Themis uaticiniis non est fere ex harū numero. VVlt patere sua sacra choro plebeiō: q̄ si spectari ludos a plebeis: nō a grauibus senatorii ordinis uiris. Vnde est illud Martialis: Nollēs iocosa dulce cū sacra flore: Festos q̄ lusos: & licentiā uulgi: Cur in theatrū Cato leuere uenisti? An ideo tantū ueneras ut exires? ET monet flora. VT i specie ætatis: uti decore & pulchritudine iuuenilis æui. DVM floreat: ipsa ætas anteq̄ in stet grauior ætas. CONTēnunt spinā cum cecidere rosæ: nō habent in p̄tio spinæ: cū rosæ ceciderint. Sed dum rosæ nitent: sic decor formæ in ætate iuuenili: non in senecta. Cur tñ: in cerealibus ludis: ut in q̄rto lib. diximus: Albæ uestes adhibent: ab aristaḡ colore. Sic in floralibus pictæ & uariæ ab ipsa florū uarietate. VT quis. ALBæ uestes dent cerealibus: ludis Cereris. Cur tñ sic est hæc: ludoḡ tuorum uestis. Decens cultu uersicolore ornatu diuersorum colorum. AN quia messis ipsæ fruges iam messis tēpore. ALbelcit aristis maturis: cū ad maturitatem uenerint: & de quo ad rationē cerealium. ET omnis color & omnis species: decor. INest floribus: & hoc ad rationem uestis floralis: q̄ omnis color & decor insit floribus. ANnuit: affirmauit quod ego dixeram. ET flores cecidere motis capillis: cum annuens illa caput moueret: excussi sunt e crinibus flores. VT solet rosa missa icidere in mensas: quemadmodum iniectæ rosæ decidunt in ipsas mensas accumbentibus conuiuuiis.

Lumina restabant quorū me causa latebat
 Cum sic errores abstulit illa meos:
 Vel quia purpureis collucent floribus agri
 Lumina sunt nostros uisa decere dies:
 Vel quia nec flos est hebeti nec flāma colore
 Atq̄ oculos in se splendor uterq̄ trahit:
 Vel quia delitiis nocturna licentiā nostris
 Conuenit, a uero tertia causa uenit:
 Est breue p̄terea de quo mihi querere restat
 Si liceat dixi, dixit & illa licet:
 Cur tibi pro libycis clauduntur ræte leænis
 Imbelles capræ sollicitusq̄ lepus:
 Non sibi respondit siluas cessisse sed hortos
 Aruaq̄ pugnaci non adeunda feræ:
 Omnia finierat, tenues secessit in auras
 Mansit odor posses scire fuisse deam:
 Floret in toto carmen nasonis in æuo
 Sparge precor donis pectora nostra tuis

CLVmina restabant: Faces quarū lucem floralibus adhibebant: uel q̄ alliciūt ad se oculos: uti ipsi flores: uel q̄ hiis nocte utimur cuius licentiā scimus florali lasciuia conuenire: uel q̄ ut faces ita & flores uidētur lucē fundere. Hebeti colore: hebes color est floccidus & nitore carens. A uero tertia cā uenit. Hæc igitur probada est. Cur tibi pro libycis: Martialis: Et flora lascias lassat harena feras. Quærit cur non leonis sed capræ ac lepores in ludis floralibus agitētur: cuius rei cā est quod hæc dea nō præest siluis ubi leones sed hortis ac pratis ubi capræ leporesq̄ uersant. CLaudūtur rete: Rete legendū est non rite ut qdā legunt nesciētes q̄ rete ablatius pro reti ponit hoc loco teste Priscia: no q̄ scribit ablatium tertiæ declinationis p̄ i proferri in neutris quæ in e correptam desinunt & appellatiua sūt: & uetustissimos huiuscemodi nominum ablatium etiā in e proferre ut cigitur oceano Libycō mare flumine nilo. FVisse deam: Vel floram ex odore florum: uel quacūq̄ deā quod diuinū odorē liquerit qualē sp̄tant comæ Veneris apud Virgilium.

ANT.
FAN.

CLVmina restabant: & luminum quoq̄ usus erat i floralibus: quorū triplex assertur ratio. Aut a splendore agri floridi: cum radio orientis solis collucent flores: Aut q̄ flores uti & lumina abstrahūt i se oculos. Aut q̄ floralis lasciuia exigeret nocturnū tēpus. Sic & ipsa p̄ noctē lumina. RESTabant lumina: superat ratio luminū: quæ nondū erat exposita. QVoḡ: luminum.

PAV.
MAR.

CAusa latebat me: ignorabam causam. CVm sic illa: Flora. Abstulit errores meos: nam docuit quod nesciebant. VEL quia agri: floridi. COLLucent ignibus purpureis: purpureo sole. LVmina sunt uisa decere nostros dies: decora & conuenientia floralibus ludis. VEL quia nec flos nec flamma est hebeti colore: nec nitentes flores: nec accensæ faces sunt coloris obtusi: sed puri & nitidi. ATq̄ uterq̄ splendor: & floris & facis. TRahit in se oculos: facit ut oculi statim in eos conuertantur. VEL quia licentiā nocturna p̄ noctē. CONuenit nostris delitiis: iocis & lasciuia nostræ. TERTIA causa: hæc ultima ratio. VENit a uero: quia ueḡ illud ē plura licere per noctem & ioci impudici detentius per noctem: quā per diem exercendi. & nox lumina exigit. Præterea breue est de quo restat mihi querere. superest etiam dubium: de quo inquirendum esset. Si liceat modo q̄rere. Dixit & illa licet: potes siluitari quod uelis: Nam respondebo. CVR capræ imbelles: capræ siluestres: quæ non unguibus: non dentibus: non cornu pignant. ET lepus sollicitus: timidus. CLauduntur in ræte & sic inclusi ferebantur in theatrum: & fiebat uenatio. PRO libycis leænis quod animal ferox: & pugnax cur pro hoc imbelles tibi datur pecus. Respondit sibi non cessisse siluas: sed hortos se siluatum non esse dominam: sed hortorum. ET arua non adeunda feræ pugnaci: agros cessisse sibi: quo leones. & ursi. & similia animalia non accedunt: sed capræ & lepores imbelles. OMnia finierat: & iam nihil erat de quo quereretur. SVCCESsit in tenues auras: ut dii & umbræ solent. nam euauit illa ab oculis poetæ. MANsit odor etiam in eius abscessu: ut est illud Virgilianum: Ambrosieq̄ comæ diuinum uertice odorem spirauere. POSSES scire fuisse deam: ipso odore nouisses diuinitatem. SPRge precor nostra pectora tuis donis: effundas flores tuos in meo pectore. VT carmen nasonis floreat in toto æuo: ut floridum semper sit carmen nostrum: quasi: ut assequatur immortalitatem.

ANT. **C**NOste minus quarta: Si calēdis maiis sumis initiū qnto nonas: si ab exortu hyadū q̄rto nonas dicit Sagitta
FAN. riū in ortū ferri noctis initio: q̄ fieri necesse est occidētibus geminis paulopost solis occalū. est aut Sagittarius
Chirō ori teste Macro. oīum zodiaci domicilio: imus atq; postremus: ideo ex hoīe in ferā per mēbra postēora dege
tur. v. no- nerans: q̄ in postremis partibus in suis a supis in inferna detrusus uidet. hic autor est columella tertio nonas
nas noctis huius mēsis pluuiā significare: quē poete chironē centaurū esse fabulātur cui ferūt arma Hercules quē hospitio
initio. exceperat ptractādū sagittā hydræ sanguine illitā in pedē excidisse. Vñ cū is dolore intolerabili laboraret mise

Sagittari ratione deoz in coelū trāslatus Sagittarii nomen acce
Chirō pit ubi constat stellis. xv. ut Iginus tradit. dē tñ chiron
Phylliri autore Plynio curatus: cetaurea quā qdam chironiā uo
des cant. Phyllirides: A phyllira cū qua coeunte Satur
Chiron no ops eius uxor aduenit: cuius pntiam ueritus deus se
iustus. in equū cōuertit. uñ natus ē chiron centaurus quē Vir
 gilius quoq; a matre phylliridē dicit: ut phyllirides chi
 ron amythaoniusq; Melāpus. IV stū senē: Secūdum
 orpheū q chironē centauroz dicaiotaton. i. iustissimū
 uocat. **M**ANus mīssuras hēctora læto: Achillē chiro
 nis discipulū qui Hēctorē interfecit. **E**Xhausta parte
 laborū. **Q**uo tēpore Hercules mādata eurystei pe
 ne oīa impleuerat. **T**ROiæ duo fata: Hercules &
 Achillē. **T**roīā enim Hercules cū regnaret Laomedō
 depopulatus est. **Q**uare ilienses postea cū Achilli. Pa
 troclo. Antilocho & Aiaci sacrificarent Hercules cole
 re noluerūt. **H**ORrens uellus: Pellē leonis quā Achil
 les nō modo nō exhorruit: sed anide tractauit.

PAV. **C**NOste minus q̄rta: tertia nocte post calendas ma
MAR. ias oris Chiron: Cetaur^o: Saturni & phyllire. f. Qui
 nō modo ceteros Centauros: sed hoīes quoq; iustitia
 superasse: Aesculapiūq; & Achillē nutrisse existimaf.
 Pietate igif & diligētia efficit: ut inter deos annumera
 ref apud hunc Hercules cū diuerteret: & simul cū Chi
 rone sedens sagittas cōsideraret: ferē una eaz decidif
 se supra pedē Chironis: & eū interfecisse. Alii dicunt
 Cetaur^o miratū: q; tam breuibus sagittis: tā magna cor

pora Centauroz interfecerit ipsū contēdere arcū conatū: & sagittā plap'am in pedem eius incidisse: Misertus
 Iuppiter eū inter astra cōstituit: cū hostia: quā supra arā tenens imolare uidef. Centaurus ita figuraf: ut antar
 ctico circulo niti pedibus: humeris hyemalē sustinere uideaf. Caput ppe caudā hydræ cōiungēs: hostiā dextra
 manu tenens: supināq; pedibus: & extremo ore circulū hyemalē tangit inter eū: & antarcticū collocata. Cen
 tauri aut crura a reliquo corpore diuidit circulus: q lacteus appellaf. Hic spectans ad ortū signoz: totus occidit
 Aquario: & piscibus exortis. Exorif aut cum Scorpione & Sagittario. hēt stellas supra caput tres obscuras. In
 utrifq; humeris singulas claras. In cubito sinistro unā in manu unā: in medio pector eqno: unā in prioribus po
 plitibus utrifq; singulas: inter scapulas q̄tuor: in tētre duas claras: in cauda tres: in lūbo eqno unam in genibus
 posterioribus singulas: in poplitibus singulas oīno sunt. xiiii. Hæc ex Higino. **N**Oste minus q̄rta: hoc ē ter
 tia nocte post calēdas maias. i. v. nonas. Sic & Columella oñdit. v. nonas oriri. **C**Hiron pmet: aperiet. **S**Va
 sidera: q; ea nocte uident oēs eius stellæ. **S**EMiuir: Cetaurus: nā ex pte hō ex pte equus: ideo ait. **E**T mixtus
 corpō eq flauī: supior ps humana ē in inferior eqna. **P**ELion mons æmonia: thessalia: de quo diximus in prio.

Est obuersus in austros: in meridie: nā ab oriēali pte surgens ad meridionalē æmathiæ partē p̄tendit ipse
 mons: de quo Lucanus in. vi. Cū p̄sūma poliphœbū trahit altior æstas pelion opponit radiis nascētibus um
 bras: æmonia aut ab æmone dicta ē: a cuius filio thessalo thessalia postea uocitata. **S**Vmma uirēt pinu: in sū
 mitate ipsius mōtis sunt pineta. **C**etera q̄rcus hēt: in ceteris ptibus sūt q̄rceta. **P**HYllirides: Chiron a phylli
 ra nymp̄ha Oceani & Tethios filia: ex q̄ Saturnus in æquū uersus Chironē genuit: a q̄ phyllirides noiatus est.
Tenuit eū s. montē. **S**tāt antea saxo uetusto: q̄si adhuc sup̄sunt antra in rupe noiatus ē. **T**enuit eū s. montē.
Stāt antea saxo uetusto: q̄si adhuc super̄sunt antra in rupe ipsius mōtis. **Q**Uæ memorāt incoluisse iustū se
 nē: in qbus dicunt Chironē habitasse: iustitiæ laude insignē. **I**Lle creditur detinuisse in lyricis modis. **L**yræ: seu
 citharæ sono. **M**ANus mīssuras hēctora læto: manus Achillis pueri: q̄ interfectorus postea erat hēctorē: & in
 arte phyllirides puerū cythara p̄fecit Achille: Atq; aīos molli: concutit arte feros. **Q**uas hēctor sensurus
 erat: poscente magistro: Verberibus iussas p̄buit ille manus. **V**ENERat: ad chironem. **A**LCEdes: Hercules.

EXhausta pte laboz: quasi iā magna ex pte absolutis laboribus. **R**ESTabant uiro: supererant adhuc Herculi.
Pene: quasi. **V**Ltima iusta: ultima q̄ ab Eurysteo essent nutu lunonis imposta: uolunt ultimū laborē fuisse
 cerberē quem ab inferis traxit. **I**V uideres casu: forte fortuna. **S**Tare simul duo fata troiæ: duos uiros. qui
 diuersis tpib^o troiā exciderūt. **H**ercu. q̄ sub Laomedōta troiā diruit. & Achillē. q̄ postea Hēctorē iteremito quo
 mortuo spoliata urbs p̄sidio. facile postea. capta & euerfa ē. **H**lcer. pu. ea. Achil. Aeaci nepos. **H**ic na. io. **H**er
 cu. **H**ERos phyl. chirō nat^o Excipit hospitio iuuenē. suscepit Her. hospitē. **H**lcer. chirō. **R**ogat rām aduē. q̄ cā.

nenerit. Ille her DOcet cam. i. Interea resp. cla. q. hercules mōstra domitabat. **ET** spoliū leōis pellē leōis nemei ab ipso hercule interfecti. **AIT** o uir armis: &. **AR**Ma digna uiro: Hercules digne q hęc arma ge ra: & digna hęc q abs te gerāf. **NEC** manus achilleæ:cōtinere nō potuit man^o. **QVIN** auderet tãgeres uellus hortens fetis pellē illā hirsutā:& uillosam:cū soleāt pueri similibus expauescere:ipse nō expauit Sic in ar gonauticis de eodē Valeri^o flacc^o: itupet i ducib^o: magnūq; sonātis haurit:& Herculeo fert comin^o ora leoni.

ANT.
FAN.
echidna,

Dumq; senex tractat squalētia tela uenenis
Excidit & læuo fixa sagitta pede est
Ingenūit chyron traxitq; e corpore ferrum
Et gemit alcides æmoniūsq; puer:

Ipse tamē lectas pagaseis collibus herbas
Temperat:& uana uulnera mulcet ope:
Virus edax superabat opē penitusq; recepta
Offibus & toto corpore pestis erat:

Sāguine cētauri larnæ sanguis achidnæ
Mixtus: ad auxiliū tempora nulla dabat:
Stabat ut añ patrē lachrimis pfusus achilles
Sic flendus peleus si moreretur erat:

Sæpe man^o egras māibus sūgebat amicis
Morum quos fecit præmia doctor habet
Oscula sæpe dedit, dixit quoq; sæpe iacenti
Vive precor ne me chare relinque pater:

Nona dies aderat cum tu iustissime chiron
Bis septem stellis corpora cinctus eras:
Hūc lira curua seq cupet, sed idōea nō dū
Est uia, nox aptum tertia tempus erit:

Scorpiō i cœlo (cū cras lucefcere nonas
Dicimus) a media parte tenendus erit:
Hinc abī ppulerit formosa ter hesper^o ora
Ter dederint phœbo sidera uicta locum

CSQualētia tela uenenis: Sagittas ueneno hydræ illitas. **LE**Cras pagaseis collib^o herbas. Verifimilis narratio cū qdā uelint chironē medicinā herbariā iue nisse ut autor ē Ply. De pagafis q i thessalia sūt dixius supra. **LE**Rnæ sāguis echidnæ hidre quā echidnā & excetrā ēt dicim^o. Eā nōnulli tria uolūt hūisse capi pita. alii nouē. alii gnq; ginta. **MOR**ū quos fecit præ mia doctor hēt Piū discipulū experit quē optimis mo rib^o iſtituerat. **NON**a dies aderat: nonus dies ageba tur ex quo uolnus acceperat chiron. **BIS** se. stel. Alii xv. dicūt. **LYRA** curua: Hęc ut supra traditū ē cū Sa gittario i ortū fert. **NOX** tertia: Pridie nonas maias lyrā ingt chronice oriturā uel tertio nonas. **CVM** cras & c. Pridie nonas Sole abdito i' occasu media ps Scorpiōnis uiderit poterit sublata ortu chronico. **Cō** stat. n. in signū exoriri occasu Tauri.

CVMq; senex: chiron. **TR**acta tela sglētia uene nis. sagittans Herculis ifectas ueneno hydræ lerneæ. **SAG**itta excidit: decidit & manib^o chironis. **ET** est fixa læuo pede: decidēs sagitta ifixa ē sinistro chirois pedi. **ING**emuit chiron. cū eēt faucius. **TR**Axitq; e corpe ferrū: eruit sagittā e pede faucio. **ET** gemit alcides: Hercules. **ET** puer æmoaius: thessalus Achil les. **IPSE** tñ: chiron. **TEM**perat herbas: uolebat si bi ipsi adhibere medicamētū. qm̄ & peritiā hēbat artis medicæ: & plura ad medelā eē constat ab illo traditæ: Cētaurē quoq; herbā ab eo denoiatā. Nūc uero sibi opē allaturus tēperabat herbas. **LE**Cras. q̄s ipse col legerat. **MON**tib^o pagaseis: thessalicis a pagafis. Pa galæ i thessalia sūt ferax emporium: quo ex loco: ut Strabo ingt: Pelias Iasonē: ac nauē argo foras emisit. Pagafas at iō dictas eē aiūt: q̄a eo i loco nauē argo cō pegerit. Alii uero similitus existimāt: loco ipsi nomen ipositū pp uicinos fontes. i. pagafas: q; frequēter aqrūt effundūt hęc Strabo. **ET** mulcet: chiron. **VVL**ne

Lira orif
pridie non
nas maias

PAV.
MAR:

nera: lenire & sedare conatur dolorē uulneris. **VANA** ope: in pfecturo medicamēto. **VIR**V Sedax: uene nū abrodēs. **SV**perabat opē. medicinā oēm. **PE**Stis erat penitus recepta. letale uenenū iterius penetrauerat **OSS**ibus & toto corpe: nā i oia mēbra serpsērat: Sāguis echidnæ lerneæ: hoc ē uenenū hydræ. **MIX**tus san guine cētauri chironis. Nulla dabat tēpora ad auxiliū: adeo uehemēs illud uirus erat: ut statim poē corpus fufū nullū relinqueret ad opē afferēdā tēpus exiavα uipera ē hic p hydra ponit. **LE**Rnæ: a lerna palude ia sinu argolico in pelopōneso: & fluuius eodē quo palus noie. ut Strabo ait: in qua tātās de hydra fabulas poete tradi derūt. Achilles stabat perfusus lachrymis ut ante patrē ita stabat ante illū flens: & gemens puer: ueluti ante pa rentē. **SIC**: eodē mō. **ERAT** flendus peleus pater a filio. **SI** Moreref. quēsi dicat nō aliter ille fleuisse mo rientē patrē. **SA**Epe. sūgebat cōponebat & tractabat. **MAN**us ægras: inualidas & iā moriētes. **MAN**i bus. suis amicis. **DO**Ctor ipse chyron q Achillē puerū bonis moribus iſtituit. **HAB**et p̄mia morum quos fecit: quibus puerū informauit: habet præmia: officiosam illius pietatem. **OS**Cula sæpe dedit: osculabat iacē tē. **DIX**it quoq; sæpe iacenti: chiro recubēti. **VIVE** p̄cor nec pater care relinque me: uiuas: nec alammū tuū relinquo. **NONA** dies aderat: nono die post acceptū uolnus. **CVM** tu chiron iustissime: qui mortales iusti tia superasti. **ERAS** cinctus corpora. habebas corpus cinctum. **BIS** septē stellis: & Higinus. xiiii. esse inquit. **ET** tamen stellæ: quas ille refert per centaury corpus dispositas sunt numero. xxiiii. non numeratis stellis uicti mæ & aræ. ideo & nos superius. xxiiii. esse diximus. **SED** qui ratione. xiiii. dicant ipsi uiderint. **HVNC** lyra iiii. no. maias apparet lyra de qua diximus in primo. Nunc heliaco ortu in cœlo uidet. **LYRA** curua cupet se qui hūc chironē quasi statim post eū oriri. **SED** nōdū est uia idonea: nōdū patet lyræ aditus quia non post il lū apparere. **TERT**ia nox. ab ortu chironis. **EST** aptum: cōgruum lyræ tempus. Cū igitur. v. nonas oriatur chiron tertio no. lyra apparet. **SCOR**pūs in cœlo de scorpio etiam superius dictum pridie tamē no. maias media eius pars occidit: & media apparet. **ET** per hęc designatur ortus cosmicus tauri qui illi est oppositus. **Cum** dicitur cras lucefcere nonas: pridie nonas: cū dicere possumus: cras est dies no. maiarū. Scorpius erit no

ingemuit:

arbitrari...

tādus in cœlo a media parte: q̄a media pars tātū inspicietur. TVNC ubi pertulerit. vii. idus maias sūt lemuria nō multū a ferielibus sacris differētia. ILLa qdē mēse Februario pro mortuis celebrātur. HAEC quoq̄ pro mortuis. sed ab antiquis mense maio: qui a maioribus ita dominatus est: auis iusta soluebātur: cuz nōdum duo mēses essent a Numa additi. Nā postea instituta parētia februario mēse: quo fiebāt lustrationes. Seruatus tamē mos est: ut mense hoc lemuria ad placādos lemures fierēt de noīe ipso: & unde originē habuerint paulo post differemus. TVNC ubi hēperus: hēperū pro lucifero posuit. Et si idem est: tamen luciferum mane dicimus: sed de eo in primo diximus. postq̄ igitur lucifer. TER pertulerit formosa ora: erit ortus. aut ab ortu surrexerit. ET Ter dederint locum phœbo. cedent soli. SIDera uicta: quæ uincuntur a maiore lumine. Sic

ANT.

FAN.

Scorpiōis
pars orif
pridie no
nas maias
Lemuria
vii. idus
maias
Lemures
Laruati
Ceriti

indicat tertium diem post nonas: hoc est. vii. diem iduum: & nonum diem mensis. **C**NOCTurna lemuria celebrant. Ea scribit Porphyrus cōsueuisse p̄ triduū celebrari ante additū anno mēsem Februariū. Quāobrē hoc mēse religio ē nubere. Idē lemures uocat uagātes umbras hominū ante diez mortuoz: quos dictos ēē tradit q̄si remures a remo cuius occisi umbras frater romulus cū placare uellet. lemuria instituisse d̄r q̄ a q̄busidā uocat̄ ēt lemuralia: quo tpe fabā iactabāt noctu dicebātq̄: teste Varrōe lemures a se domo extra ianūā eiici. Hinc festus fabā iquit nec tangere nec noīare Diali flāmini licet: q̄ ea putat̄ ad mortuos p̄tinere: nā & lemuralibus iacit laruis & parētalibus sacrificiis adhibet. Sane a laruis laruatos dicimus male sanos ac laruaz icursiōe aio uexatos q̄ & Ceriti uocant̄ teste Nonio Soluebantur at̄ iferia mortuis hoc tpe quēadmodū & feralibus mēse februario. Putabant. n. umbras iactu fabaz placari ac domo abigi. **A**NNVS erat breuior: Occurrit q̄stioni Diceret. n. q̄sp̄iā nō oportere nūc mortuis iusta p̄solui cū data sint manibus secūdo anni mēse. quo feralia celebrātur: cui r̄ndet seruari ueterē ritū: q̄a cū lemuralia instituta sunt annus ianuariū ac februariū non habebat. **C**OMpositi: Sepulti cineribus in urna collocatis. **N**OX ubi iam media ē. Noīte intēpesta dicit aptū tēpus laruis siue umbris silētibus. **T**IMIDusq̄ deoz

Nihil omittēs q̄ ritus exigit sacrificiū: quē ritū iō ueterē dicit q̄ a romulo institutū ē urbis cōditore. **V**INCula nulla. Vel ut solutus facit rē diuinā Vñ illud ē Syllii: Discinctis mos thura dare & pes nudus tonsaz comaz uel ne p̄strepāt cū umbræ gaudeāt silētio. **D**IGitis medio cū pollice iunctis: Q̄ ita ritus postulat sacrificiū: uel umbra ueniat ante iactū fabaz dū is q̄ sacra facturus ē manus nōdū patere ad earū iactū oñdit. Nā q̄ qdē uti audio iterpositum digitis pollicē accipiūt in cōtēptū umbraz ridiculū ē. qd. n. absurdus q̄ apte. cōtēnere quē placare coneris? **N**IGras fabas. Quia nigris lemuriibus sacra fiunt: ut Et nigri lemures: uoq̄ picula rupto. **A**SSVmebat̄ aut̄ hoc legumē parētādo ut diximus supra: quia mortuorum animas in fabis esse quidam tradiderunt. in quarum floribus autore festo luctus litteraz apparere uidentur.

PAV.
MAR.

CERIT ritus ueteris sacris a ueterib⁹ instituti. **L**EMURia nō sacra ipsa lemuria q̄ noctu sūt. **I**LLA Da. in se. ta. ma. soluit iusta umbris extinctoz iferiaz sacrificias q̄ p̄ iferis sūt. **A**NNUS e. bre. q̄n hęc instituta sūt an⁹ erat. x. mēsiū. Nec adhuc norāt pia februa lustratiōes postea Februario mēse institutas. **N**EC tu iane biformis: iane biceps. **E**RAT dux mēsiū: p̄ mēsiū: Nō erat adhuc tibi dicat̄ prim⁹ ani mēsis: nā nōdū additi illi duo mēses ianuari⁹ & feb. **T**AMen ferebāt: offerebāt. **S**VA dona cōueniētia munera & libātes: Cineri extincto: nā; soluebāt iusta extinctis. **N**EPOS piabat sacrificio lustrabat. **B**VSta sepulchra. **A**VI cōpositi: humati: mensis erat maius: quo fiebāt hęc lustrationes: & sacrificia. **D**ICTus noīe maioz a maioribus maius: ut supius ostendimus q̄ mēsis. **H**ABet nūc quoq̄ ptē prisci moris: q̄a nūc ēt seruat̄ ex pte priscoz illa cōsuetudo. **N**OX ubi iam media ē: surgit nocte itēpesta: q̄ umbras placaturus ē nudis icedēs pedib⁹: aq̄ se fontana pluit: fabas q̄s ore uersauerit: a tergo iacit dicitq̄ se illis redimere: pulsatoz ara: & orat: ut abeat umbræ. qd̄ si nouies fecerit: p̄fecit se putat sacrificiū. **I**AM ubi nox media ē: ea ps noctis q̄ itēpesta d̄r: q̄n nō datur tempus rebus agēdis. **E**T p̄bet silentia somno cū oēs quieti & silentio se dederint. **E**T **C**ANis & aues cōticuistis: q̄a nec canes latrabant nec aues recinebāt & uidef significare cōticiniū & id asserūt multi: tñ illa hora media noctis nō ita appellat̄: sed ut Macro. & Var. oñdunt. **C**ONTiciniū ē inter Calliciniū & diluculū. **I**LLE nepos: qui uult auo libare. **M**EMor ueteris ritus: priscæ cōsuetudinis. **E**T timidus deorū qui timet deos inferos ne per noctē occurrat sibi. **S**VRgit e strato. f. **G**EMini pedes nulla hnt uincula non habet ille calceos aut crepidulas in pedibus: Et dat signa digitis iunctis cū medio pollice ponit pollicē in medio. q̄ttuor digitorū duos ultimos digitos cogit in manū alios duos erectos hēt & illis dat signa quēadmodū & nos solemus Ne leuis umbra aia extinctoz. **O**Currat sibi tacito p̄ silentia nocturna. **E**T cū pure pluit cū abluerit castæ man⁹. Vñ fontana aq̄ fōtis aut aq̄ uiuētis flu. **V**ERTit̄ & accipit fabas nigras ore uersat̄ pri⁹ ore ut i. ii. **E**T septē nigras uersat̄ i ore fabas 13 illud ad sacrū magicū referat̄ fabaz tñ usus erat in feralibus & lemuralibus unde Pōp. Fabā iquit nec tāgere nec

Vetus consuetudo

nomine diali flammis licet: qd ea putat ad mortuos pertinere. nā & lemuralibus iacit laruis: & paretalibus adhibet sacrificiis: & i flore ei⁹ luctus lrae appere videt: Et Ply. ingit: qn & prisco ritu faba sue religionis: diis i sacro ē pualēs pulmētari cibo: & hebetare senlus existimata: In ōnia quoq; facere: ob hęc pythagorica ſnā dānata: uel ut alii tradideret: quoniā mortuoz aie ſūt i ea: qua de cā parētādo utiq; abſumit. Var. & ob hęc flamines ea nō ueſci tradit. & quoniā in flore eius littere lugubres repianſ. Et hoc extremū a pithagora quoq; aſſerit. Pri mus nepe a fabii autore Dydimō: pp ſomniōz uaticiniū Amphiaras abſtinuit. Trudūtur et & Orphei uer ſus: quibus timidos abſtinere manus a fabis: & ab earū uſu: quæ capita pepererūt iubet &c.

Auerſuſq; iacit, ſed dum iacit hęc ego mitto
His inquit redimo meq; meoſq; fabis:
Hęc nouies dicit nec reſpiciť, umbra putat
Colligere, & nullo terga uidente ſequi:
Rurſus aquā tāgit thēmēſeaq; cōcrepat æra
Et rogat ut tectis exeat umbra ſuis:
Cum dixit nouiās manes exite paterni
Reſpiciť: & pure ſacra peracta putat:
Dicta ſit unde dies quæ nominis extat origo
Me fugit: ex aliquo eſt inuenienda deo:
Pleiade nate monē uirga uenerande potenti
Sæpe tibi eſt ſtygii regia uifa iouis:
Venit ad ōatus caducifer accipe cauſam
Nominis: ex ipſo eſt cognita cauſa deo:
Romulus ut tumulo fraternas condidit um
Et male ueloci iuſta ſoluta Remo: (bras

LAVERſuſq; iacit. Poſt tergum. Vnde autor ſubbit ANT. cit Vmbra putat colligere. & nullo terga uidente ſeq. FAN. RVRſus aquā tāgit: Spargit ſe aq; q̄ & añ ſe ſparſerat regrūt. n. hęc ſacra aſperſionē magis q̄ ablutionem te ſte Seruio. THEMēſeaq; cōcrepat æra: Pulſat & cre pare facit æreū ſtrumētū: ſic dictū ut regeſco te. The meſeā at urbs Cypri hūit metalla aris. Itē aliud oppi dū i brutiis eiſdē nois. SANE crepit⁹ ſit ad finē ſa crificii ut uolēs umbra diſcedat un ſit abaſta ſilētia. PLEiade nate monē: Cōſulit Mercuriū ac petit un lemuria nomē acceperint: qm̄ huic deo cōmeritiū ē cū umbris: ut Vt tū uirgam capit hac aīas ille euocat hor co pallētes: alias ſub triſtia tartara mittit. Hora. i prio carminū: Tu piās lætis aīas reponis ſedib⁹ uirgaq; le uē coherces aurea turbam ſupis deoz gratus & im is Accedit ad hoc: qd ipſe ē i terpres: un & Hermes uo caſ. VIRga: Caduceo un Mercuriū caduciferz uocat MALE ueloci: Aut qa nō euitauit Celerē a quo ra ſtro ferſ occiſus aut qa ludibrio fratris nouos muros trāſiuit. Quāuis fabuloſū putat ut diximus quod eaz ob cauſam a fratre fuerit interemptus. CADVERſuſq; iacit piicit eas a tergo. SED dū iacit ingit hęc ego mitto: dū ille piicit a tergo illas ait fabas iacio. ET redimo me & meos his fabis: q̄ ſi qd ma

PAV.
MAR.

li imineret mihi & meis ab ipſis umbris. Salutē noſtrā his ego redimerim. HAEC dicit nouies. qa p ſalutē ui uētiū dicit: ut ſi ipari nūero. iō nouies i cæteris par nūerus daf iſeris. NEC reſpiciť. nō reſlectit a tergo aciē. VMBra putat colligere: iplas fabulas. SEQ ui terga nullo uidēte: ſeq illū q eas iecerit: nemine umbra iſpici ente: aut ſentiēte. RVRſus aquā tāgit: abluīt manus aqua fountana. ET cōcrepat: pulſat. AERA themēſea a themēſa urbe brutiōz: quā auſonii cōdiderūt: & quā hoīes Strabōis ætate tēpſaz uocitabāt. ERAT ibi æra riū. & æriſodinaz loc⁹ ondēbaſ. ET rogat ut umbra exeat ſuis tectis: p̄caſ ut hēat umbra auita: aut p̄na qm̄ illud arbitrabāt: umbrā uagari circa corp⁹: & erraſ iterdū p loca q̄ incoluerit: hoc iḡ factū ſit ad placādas eas: arcēdaſq; domo. CVM dixit nouies manes p̄ni: o umbra patris: ſeu umbre parētū: tū patruz q̄ auoz. EX iit e domo. REſpiciť tū demū reſlectis oculos. ET putat ſacra puræ peracta: ſe caſte p̄ceſſiſſe ſacrificiū. Dicta ſit un dies. neſcite uidet poeta: q̄re lemuria dicta ſint. p̄git iḡ ad ingredā nois originē: Mercuriū inuocat: a quo cā ipſa apitur. Aucupať q; eā amore Remi: cui Ro. maio mēſe parētādū iſtituerit. inde lemuria q̄ ſi remuria di cta. Verū lemures. unde lemuria multi exiſtimant imagines noxias eē: q̄ noctu appareant. et & ita dicta ſugila toz umbras aliqui umbras oēs mortuozū lemures appellāt. Nō deſunt n̄re religionis uiri ſanctiſſimi. qui dicant apud ueteres ſicut lares boni habitū ſunt: ita lemures ſpūs mali: ad quos arcēdos fiebāt q̄ diximus ſacra. Qui dā magnus uerboz i terpres lemures umbras eē q̄ dā aſſerit: q̄ cū corporibus morāſ: uel q̄ ſi a remo dictas: cuius umbra iſſequebaſ fratrē ſuū Ro. Nonius tñ ingit lemures eē laruas nocturnas. & terrificationes imagi num: & beſtiarū unde Var. de uita patrū lib. i. qbus tpibus in ſacris fabā iactāt noctu ac dicūt ſe lemures domo extra ianuā ciere. FVGit me: hoc ē latet me. i. neſcio. Vñ ſit dicta dies. i. un dicātur ipſa lemuria: q̄ extet ori go nois un nomē ipſum originē ducat. qua rōne ita dicamus. Ex aliquo deo ē inuenienda cū nos ipſos lateat a numine requirēdū eſt. MONE inſtrue tu. NATE pleiade. Meecu. ex maia una pleiadū nate. VENERande uirga potēti caduceo q̄ uirga ē ſerpētibus nexa. POTenti qacū ea multa pōt ut apud Virgi. Tū uirgā capit hac aīas ille enocat orco Pallētes alias ſub tartara triſtia mittit. Dat ſomnos adimitq; & lumina morte reſignat SÆpe ē tibi uifa regia iouis ſtygii ſæpe tu ad iſeros in Plutonis regiam deſcendiſti cum nuncius ſis uirozū q; deozū ſupernoꝝ & inferoꝝ. unde Hora. ſuperis deoz gratus & imis. VENit adoratus caducifer. Mercuri us cū caduceo quē ego adoravi ſtatim aſſuit. ACCipe cām: hoc eſt originē nois & hic locus aperte eos men tiri oſtēdit q dicūt cām p̄ origine poni nō poſſe nā poeta dixerat quæ nois extet origo & nunc hic reſpondet accipe cām hoc eſt originem ſed dicit his ſatis diſſeruiſimus in principio quarti. CAVſa nois origo huius ap pellationis. EST cognita ex ipſo deo ex ipſo Mercurio. ET eo inſpirante omnia cognouit. RO. ut tumulo remum extinctum ut ſuperiore lib. diximus. Frater magnificentiſſime ut illis temporibus licebat humauit in remonia. Noctū per quietē uifa eſt imago Remi aſtare lecto fauſtuli & laurētiaz nutricis. quæriq; de miſeran da ſua morte: & crudelitate celeſis q̄ eū interemerat: orareq; ut a Romulo illud p̄cibus ipetrarēt: quo ſuo noie

diē signaret romulus ea cā instituit diem illi festum appellauitq; remuria mutata. DEINde est prima littera & lemuria dicta postea ab illo umbræ lemures appellatae sunt. VT postq; ROMulus condidit tumulo fraternas umbras: humauit fratrem remum. ET sunt soluta iusta celebratae exequiæ. REMo male uelociq;

ANT. male uelociter transiuit muros: nam fuit illa infausta uelocitas: quæ mortem illi peperit.

FAN. ACCA: De acca laurentia & faustulo supra dictū est. DIMidiū uoti: altera pars uoti uestri cum altera sit Romulus. SI Volucres habuissē regna iubētes Si fuissē uictor augurio uti frater Romulus fuit. INAnis imago. Vmbra tantū. Ea est imago corpori. VBI mars pater est: Qui mihi opem nō tulit. MOuet misericordiam uarie. Q VEM lupa seruaui: Color quē Cicero cōtentionē uocat. CIVis celerē dicit. PIETas æqualis in illo est: Scio inquit me nō iter emptū Romuli uolūtate qui mihi respondebat i amore ac pietate fraterna. PREnantes man^o: præhēdēs uolētes nō q̄phēderēt. LVcēq; remuria dixit: AREmo remuria noiauit: sed postea r. lra asperiore in leni orē mutata Lemuria dicta sunt. Placet nōnullis Lemures eē umbras noxias ac larua nocturnas terrificatio nesq;. Vnde Lemuria nomen acceperunt pro iis auertēdis instituta.

Remūtia
Lemures

PAV. MAR. FAUSTulus infœlix. sed ut superiore libro dixim^o: faustulus fuerat: & ipse iteremptus. ET acca: laurētia nutritrix. CAPillis sparsis fuis. SPARgebat suis lachrymis ossa pusta lachrymabatur ad sepulchrū & remi ossa tristit rore rigabāt. INDE mæsti redeūt domū sub p̄ria crepuscula: iacū ad uespera seret: mœsti mortem alūni rediere domū. PROcubuee in duro toro ut erat: dedere sese geti: nō in molli: sed in duro toro recubētes. ut durus erat quē hēbāt torum: ita i eo p̄cubuerūt. VMBra remi cruēta: cruore resp̄sa. EST uisa assistere: astare. LECTo: toro faustuli & accæ. ATq; loqui hęc uerba exiguo murmure: & uisa ē dicere ea exigua uoce. EN. cernite: respicite. Q VALis ego sim dimidiū & ps altera uoti uŕi: quo in statu sim: q; qualē me uobis referā dimidiū aiæ uŕæ: & una ps uŕi desiderii cū duo essem^o Altera ps romu. altera ego. altera sospes: altera piit. Q VI mō paulo ante. ERā ta. erā frater regis: & ē locus cōmiseratiōis ab eo qđ fuerat & qđ nūc ē. Q VI si mō habu. uolu. iubētes regna: si huissē auguria foelicioza: q̄ mihi regna portēdis sent. POTui eē maximus i populo meo. potui eē rex i ciuitate quā ego cōstituissem. NVNC sum ima. lar. slā. sum nūc umbra: q̄ se eripe potuit ex igne rogali. ET inanis uacua cū careat corpe: & ipalpabilis sit imago dixit: & Vir. Et nūc magna mei sub terras ibit imago. HAEC forma ē relicta ex illo remo. auget cōmiseratiōe ab eodē loco: Hęc imago supest ex uestro alūno. HEV ubi mars p̄r ē mouet a gñe misericordia ubi ē. q̄ me genuit de^o: cur opē filio non p̄stitit. SI uos mo. ue. lo. si ueg ē qđ dicebatis: me eē marte genitū. ET ille: mars. DEDit ube. fe. expo: pauit nos infantes lacte lupæ cū essem^o expositi. de quo i. ii. & iii. dixim^o: Lactē qs infantes nescit creuisse ferio. ET picū expositis sæpe tulisse icibus. NOS ser. lu. q̄ ubera nobis admouit. MANus te. ci. cele. PER didit: iteremit & ē loc^o indignatiōis i celerē: qđ fuerit imitior imiti fera. O Quāto mi. fusil. lupa & hęc i cōmédationē illi^o lupæ mā māsuētudinis exprobratiōe imanitatis illi^o. SEue: celer reddas aiām crudelē p̄ uulnera luas crudelitātē tuā: morte. ut p̄ uita mea: q̄ extinxisti: uita tuā p̄loas. ET eas tu sangui. p̄ ter. ut ego occidar tu quē admodū me occidisti et umbra tua cruēta uaget. ut mea. FRater. romu. NOLuit hoc: ut me iterimeres. PIETas æqlis i illo ē ille ē i me p̄r ut ego i illo: Amabat qđ ē me mutuo amore. Q Vod po. de. ille lachrymas manib^o & iusta soluit: & lachrymis p̄sequut^o ē. VOS fau. & acca. ROGate hūc Romulū. PER lachrymas: uŕas. PER uŕa alimēta: qbus & illū: & me luitis. VT signet diē celebrē nōo honore ut istituat sub meo noiē diē festū. CVpiunt amplecti mandātē uolunt. Faustulus & acca amplecti remum qui talia mandabat. ET Brachia tēdūt

Faustulus infœlix & passis acca capillis
Spargebant lachrymis ossa perusta suis
Inde domū redeūt sub p̄ria crepuscula mœ.
Vtq; erat in duro procubere thoro (sti
Vmbra cruenta Remi uisa est assistere lecto
Atq; hīc exiguo murmure uerba loqui:
En ego dimidiū uestri parsq; altera uoti
Cernite sim qualis/qui modo talis eram
Qui mō si uolucres habuissē regna iubētes
In populo potui maximus esse meo:
Nūc elapsa rogi flammis & inanis imago
Hęc est ex illo forma relicta Remo:
Heus ubi mars pater ē si uos mō uera locuti
Vberaq; expositis ille ferina dedit:
Quē lupa seruaui manus hūc temeraria cū
Perdidit, o quanto mitior illa fuit (uis
Sæue celer crudelē aiām per uulnera reddas:
Vtq; ego sub terris sanguinolentus eas:
Noluit hoc frater pietas æqualis in illo est
Quod potuit lachrymas in mea fata dedit:
Hūc uos p̄ lachrymas p̄ uŕa alimēta rogate
Vt celebrē nostro signet honore diem:
Mādātē amplecti cupiunt & brachia tēdūt
Lubrica prensantes effugit umbra manus:
Visaq; confugiens somnos abduxit imago
Ad regem uoces fratris uterq; ferunt:
Romulus obsequitur lucēq; remuria dixit
Illam qua positis iusta feruntur auis:
Aspera mutata est in lenem tempore longo
Litteraq; toto nomine prima fuit:
Mox etiā lemures animas dixerē silentium
Hīc uerbi sensus uis ea uocis erat:
Phana tamen ueteres illis clausere diebus

eam amplecterentur. VMbra lubrica: q̄ facile elabitur. EFFugit manus pensantes apprehendere eā uolentes
 IMAgo uisa: umbra Remi: quā illi p̄ quietē uisi sunt uidere. CONfugiēs abduxit somnos. nā illos excitauit.
 VTERq; Faustulus & Acca. FERunt uoce fratris: mādāta Remi. AD regē: Romulū. ROMulus obse
 quit: gessit illi morē: nā signauit diē honore fratris. ET dixit lucē remuria: appellauit a noīe fratris diē parēta
 tionis remuria. SIC. n. in numero multitudinis dici mus ut diē festū florā floralia robigi robigalia: Saturni sa
 turnalia: ita remi remuria. ILLAM diē dixit remuria qua ferūtur iusta: qua fiūt parētationes. AUIS posi
 tis: sepulchro cōditis. ASPera littera est mutata in lenē. R. q̄ littera est paulo aspior est mutata in litterā: q̄ est
 lenior & suauior p̄nunciatū: nā in. L. LONGo tēpore: longitudine tēporis: Quæ littera. FVit prima toto
 noīe: p̄tma littera erat. R. nūc est. L. primus igitur remuria: nūc lemuria dicimus. MOX ē: subsequēter. DI
 xere lemure: aias silētū: appellauere posteri indifferēter umbras oēs extinctoz lemures. HIC sensus uerbis
 hoc significat nomē ipsum: nā lemures umbræ dicūtur. VIS uocis: p̄prietates noīs. ERAT ea: nam remi
 parentationes significabat. VETeres tamen clausere phana: templa. ILLIS diebus lemuriōrum.

Vt nunc ferali temporā operta uides:
 Nec uiduæ tædis eadem nec uirginis apta
 Tempora, quæ nupsit nō diuturna fuit:
 Hac quoq; de causa si te prouerbā tangūt
 Mense malas maio nubere uulgus ait:
 Sed tamē hæc tria sub eodē noīe festa
 Inter se nulla continuata diēs
 Quorū si mediis boetūm oriona quæris:
 Falsus eris, signi causa canēda mihi:
 Iuppiter, & lato qui regnat in æquore frater
 Carpebant sotias mercuriusq; uias:

q̄ Onid sentit hoc loco: tria inqt festa sunt eiusdē noīs q̄a lemuria p̄tridnū celebrātur: sed nullo de cōtinuata
 sūt. q̄a nocte nō diē diuinā umbris siue lemuri bus faciebant. Vñ autor ait supra: Nocturna lemuria. Itē Nox
 ubi iā media est. Tridnū ergo cū dicimus diē accipe quē nostroz tēporū astronomi naturalē uocat. Cum di
 cimus diē accipe quē nostroz tēporū astronomi naturalē uocat: Cū uero nulla diē cōtinuata inquit lemuriō
 rū festē: dies accipiēdus ē quē idē artificialē appellat cuiusq; noīe non cōprehēdimus noctē. BOETIū: Orion
 (ut scribunt Seruius & Iginus) occidit ex ortu scorpionis: quo surgēte hoc tēpore una cū sole in occasum ferē
 huius signi tāta magnitudo est ut non dubitet Manilius Orionē cœli partē maximā appellare. ut Hinc uocat
 Orion magni pars maxima cœli. Hinc autor Boetum uocat: q̄a thebæ apud quas Hireus iouē neptūnum ac
 Mercuriū excipit hospitiō in Boetia sunt ubi Orion ex deoz urina p̄creatus dicit ut eius nomē oñdit. Orion
 enim Græci urinā siue lotiū dicūt. Vnde orion dictus est qui postea facta commutatione oy diphthongi in o
 ut quidam uolunt Orionis nomē accepit. Huius effigies quæ in cœlo est cum Cancro toto corpore pariter in
 ortum fertur: cuius apud peritos est incerta tempestas cum multis diebus oriatur. Si fabulas quæris lege Igi
 num. Cōstat stellis. xvii. FALSus eris: falleris quærens stellas orionis quæ uideri nequeunt.

CVT nunc uides operta clausa tēpore ferali: in feralibus mense februario. De hoc in. ii. lib. diximus. Dii quo
 q; tēplorū foribus colent opertis. Thure uacēt aræ. stentq; sine igne foci. NEC ea tempora sunt congrua
 Thedis uiduæ nec eadē apta tædis uirginis: illis diebus neq; uiduæ: neq; uirginem bonū ē nubere. Sic & in pa
 rentibus mense februario: ut in secundo. Conde tuas hymnee faces. & ab ignib; atris A ferib; habent alias mœ
 sta sepulchra faces. Quæ nupsit: illis diebus. NON fuit diuturna. cum uiro. f. NAM aut repudiata. aut mor
 tua cito. HAC QVoz de causa: quia aut repudiatur: aut moritur. Ait uulgus melas: mulieres. NVBere
 mense maio. quæ futuræ non essent diuturnæ. SI prouerbā tangunt te: quoniam id erat in puerbio eo mē
 se tradi uiris malas: quoniam bonæ non nubent. Et Plutar. ait problemate. l. xxxvi quare mense maio nō
 ducant uxores? Et has rationes adducit. An q; inter aprilē & iunium medius interiectus est: quorum
 cum alter Veneri iunoni alter dicatus. Deabus. f. quæ nuptiis p̄sunt: aut parum ante capiunt aut parum expe
 ctant. An quod hoc mense maximo piaculo utuntur. EFFigies modo depōte abiicientes cum prius homi
 mines consueuissent. Vnde flamineam iunonis sacerdotem tristem esse eo tempore. Quippe eo mense
 nullo cultu utatur moris est. An q; pleriq; latinorum hoc mense mortuis parentant. Et ob eam causam mer
 curiū quoq; eodē mēse uenerātur qui maio cognominis est. An ut quidā dicūt Maius a maioribus natu appel
 latus est Iunius a iunioribus: nuptiis uero accommodatior est iunior. ut inqt Euripedes. Nā senectus a uenere
 aliena ipsaq; uenus senibus in senia ē. Abstinent igit nuptiis iunū expectātes q; maiū deinceps excipit. Sed tñ
 hæc tria festa. Lemuria & cōtinentia a nuptiis & tēpla clausis. SVB eodē tpe q̄a isdē diebus. Sed continuata
 inter se nullo diē non sunt cōtinuata ut aliud post aliud fiat sed ut isdem diebus sunt hæc omnia. Nam ut in fe
 bruario pluribus diebus fiūt parētalia & idē fere ritus ita hoc mēse plures sunt dies: quibus parentat & clau
 sa sunt tēpla & nō nubūt. QVoz si mediis si medio spatio eoz q̄ si eodē tpe. QVAERis oriona bootē: a

ANT.
 FAN.
 mense
 maii ma
 iū nubere

Lemuria
 p̄triduum
 celebrabā
 tur

Orion
 occidit
 vi. idus
 maias
 Boetus'
 orion

PAV.
 MAR.

boetia. Si Vis uidere stellas orionis. FALsus:deceptus eris quoniã uidere non poteris.nam iam occidit.Est ergo eodẽ tpe:hoc est.vii.idus maias orionis occasus. CA Vsa signi ẽ mihi caneda:canã q̄s fuerit orion:& q̄ cã cœlo locatus sit. IVPpiter & lato:q̄ poeta fabulã hanc refert iouẽ neptũnũ & mercuriũ hospitiũ receptos ab Hyreo:q̄ cognitis diis bouẽ imolat. CVM ab his sobolẽ concedi peteret:minixisse i coriũ bouis: & iussisse humari.x.mẽse natũ puegẽ. Vriõna ab urina appellatũ:deinde Oriõna:quã fabulã ab Aristomacho & Pyndaro accepit poeta:q̄ ẽt ab Iginio refert. Hic oriõ ut illi psequũ e Thebis chiũ uenit.Meropẽ Enopiõis filiã stu prauit:p q̄ excecatus ẽ:& iniectus lenon nauigauit ad Vulcanũ:a quo equo decorat⁹ ẽ:& sol oriẽs lumina restituit.Histri⁹ dicit a Diana fuisse dilectũ:adeo ut illi pœne nuplerit.Apollo agrã feret: sororẽq̄ obiurgabat: & illũ astutia qdã iteremit.Nã cũ ille nataret:puocauit dianã ad emittẽdã sagittã usq̄ ad nigrũ qd̄ i mari uidebat qd̄ erat oriõis caput:& imissa sagitta pemptus ẽ ille.Sed eiectũ ad litũ corpus diana ubi cognouit: multis psecuta lachrymis iter sidera statuit.Sũt q̄ dicãt eũ q̄ uenãdi studio polleret se iactasse:terrã nullũ aial parere posse:qd̄ ipse nõ iterficeret. TERA scorpionẽ pepit & orionẽ pemit.Diana inter sidera collocauit: & alias quoq̄ opiniõs refert Iginius q̄s q̄ uolet accipiet.Orionẽ at ut idẽ asserit:a zona & reliquo corpe eq̄noctialis circulus diuidit:cũ tauro decertãte collocatũ dextra manu clauã tenet:& in arctitũ ẽt spectãte ad occasum: & occidẽte exortu scorpionis posteriore pte.& sagittaria exoriẽte.Cũ cãcro at toto corpe pariter exurgẽtem: hic hẽt in capite stellas tres claras:in utriq̄q̄ humeris singulas:in cubito dextro obscurã unã; in manu similiter unã in zona tres.In eo quo gladius deformat tres obscuras.In utriq̄q̄ genibus singulas claras.In pedibus singulas obscuras:oino sunt.xvii. IVPpiter & frater:neptunus. Qui regnat in lato æquore:qui habet imperiũ maris.Et mercurius carpebant uias socias:quia simul per uias:uelut peregre incedebant.

ANT:
FAN.

TEMpuserat describit uesperam q̄ aratra uersa domũ referũt & oues pastæ agnos lactare cõsueuerunt. SEuax hyre⁹:hũc senẽ pidarus dixit i insula Chio nõ apud thebas deos quos diximus accepisse. ADdidit & uultũ:quo præ se ferebat optimã uolũtatẽ q̄ ex uultu sæpe colligit. Ipse alibi:Sup oĩa uultus accedere boni nec iners paupq̄ uoluntas. DISsimulatq̄ deos:occultãt diuinitãtẽ ut hoies putẽt. COMMinuitq̄ faces:Faces a flãmibus multum differre hoc loco mãifeste appet. STant calices:accipim⁹ hic p calices uasa q̄bus coquũtur olera & similia. Alibi sæpenũero calices pocula sũt dicta uel ab eo q̄ est cylix una littera commutata:uel q̄ in iis calidum bibatur autore sc̄to.

PAV.
MAR:

TERA T tps:quo aratra uersa iugo referũt erat uesp̄tinũ tps cum sol occiderat:& uersa:ut solent a bubulis post opus referri:in iugis domũ aratra referebant. Et agn⁹ pnus iclinãs se ad ubera. BIBit lac saturæ ouis: cũ redigũt i ouilla oues p diẽ depast:e&agni lac m̄nũ hauriũt hac duplici phiphra si oñdit uespa:quo tpe & coloni ab ope rustico:& pecora a pasculis reuocãtur.

Tẽpus erat quo uersa iuga referũtur aratra
Et pronus saturæ lac bibit agnus ouis
Forte senex hyreõs angustĩ cultor agelli
Hos uidet:exiguam stabat ut ante casam
Atq̄ ita lõga uia est nec tẽpora lõga supsunt
Dixit et hospitibus ianua nostra patet:
Addidit & uultum uerbis iterumq̄ rogauit
Parent promissis dissimulantq̄ deos
Tecta senis subeũt nigro deformia fumo
Ignis in hesterno stipite paruus erat:
Ipse genu nixus flammã excussit ab aura
Et promit quassas cõminuitq̄ faces:
Stãt calices mior ide fabas olus alter hẽbat.

FORte hyreus senex cultor angustĩ agelli q̄ rus exigũ colebat. VIDet hos:deos. VT sta: sicut forte tũc illi stare cõigit. ANte exi.ca. añ paruũ tuguriosũ. ATq̄ ita dixit:ita prior locutus ẽ. LONga ẽ uia q̄si di. quo tẽditis. Nõ.n.lõgius ire potestis.cũ lõgũ iter hinc ad urbes sit. NEC tẽpo.lõ.sup.ga iã sol occidit: ET Nra ianua patet hospitib⁹. q̄si ego q̄ soleo suscipe domi hospites hre:& apta ẽ ianua. ADdidit & uultũ uerbis nã læta uerba læto quoq̄ uultu pferebat. Et iteq̄ rogauit:ut sisteret cursum:& domũ iniret. PARet promissis morẽ gerũt illi:& grata hẽnt illius pollicita. ET dissimulat deos.nolũt p deis cognosci. SVBeũt tecta senis:ingrediuntur casam hyrei. DEFormia: turpia tecta. NIGro fumo. erat.n. undiq̄ pp fumũ nigritatia. Paruus ignis erat in ex.sti. quẽ pridie succederat:cũ eo die nõdũ succedisset ignẽ. IPSE:hyreus. NIXus genu flectẽs humi genu:& eo se firmãs. EXCussit flã ab aura:q̄si flans flãmã exuscitauit. Alii legũt:flãmas exuscitat aura:& eodẽ tẽdit sensus. imo & magis ppria ẽ locutio. ET pmit: oñdit: seu pfert. FACES q̄llas quatiendo succedit. ET cõminuit. cõdeponit:& nõ quatit: tũc imminuunt flãmã: ut in amoribus: ad Corynnã. Vidi ego iactatas mota face crescere flammã. ET uidi nullo cõcutiẽte mori. Aut ita intelligas. PROMit: profert. FACES quassas ligna arida cõtusa. q̄s pro facibus succedẽdis parauit. ET cõminuit. diuidit seu discindit in particulas minutas ut facilius succendantur: aut in georgi. Vir. Feroq̄ faces iplicat acuto. Ei illud mota face ad lignũ refertur. ubi lumen seu ignis accedit. Vñ Var. in gerũro didascalo. Cõfluit mulierum tota roma: quã noctu fieri mitia sorta ẽt nunc pinea fax indicat. & alio loco adest fax inuoluta incendio. Et de uita patrũ. Cum a noua nupta ignis in face afferret: fũco ei⁹ sũp⁹. Cũ fax ex pinu alba ẽet ut eã puer igenu⁹ afferret. Luca. i. ii. quã cũ Catilina parauit arsuras i tecta faces. STant cali. calicẽ p poculo plerũq̄ accipim⁹ ut supius in. iii. Quod si p calices facta sibylla suos iuue. Doctus & ad calicẽ uigilãti stertere naso. Et p maiore quoq̄ uase accipit Cic. tusc. iii. Quid hic calix multus: ipingũdus ẽ ut plorare se desinat. Var. A pothetas tricliniãres melicas calenõs obbas & cumu nos calices. Poeta aut hoc in loco posuit pro uasis ubi ligumina & olera decoquunt. Var. tñ in libris de ligu atina inquit Calix a caldo: qd̄ in eo calda plus apponebat: & calidum eo bibat. STAnt ergo apud ignẽ: CALices in: ex parte foci: MINor: calix. s. HABebat fabas: alter habebat olus olera. tunc decoquenda.

TESTA sua inter testā & calicē spuma iterdū effundī solet. **CVL**torē paupis agri imolat bouē audito iouis noīe. **DIF**fuderat: iuue. ipse capillato diffusū cōsule potat. **VLV**am: antiqui stramēto i lectis utebāf. **Po**stea luxu iualefcēte stramētū paupib⁹ relictū ē cū diuites tomēto leuconico uterēf: hoc ē farcimine culcitrarū ex pilis & lana pāno detōla: demū eoufq; delitiā pcellerūt: ut qram⁹ plumā cygnog; q; subest supeminētibus pēnis. **TER**ra rubēs crater pocula fagus erat: **Appet** hoc lōco craterē pprie ē uas magnū ex quo uinū fundit i pocula: quis poetā ut solēt multa plape cōfundat. **N**ā si crater poculū eēt nō unū craterē diceret q; pocula

ANT.
FAN.

Et spumat testa pressus uterq; sua:
Dūq; mora ē trēula dat uīna rubētia dextra
Accipit æquoreus pocula prima deus
Quæ simul exhausta da nūc bibat ordie dixit
Iuppiter audito palluit ille ioue:
Vtq; animus rediit cultorem pauperis agri
Immolat & magno torret in igne bouem:
Queq; puer quodā primis diffuderat annis
Promisit fumoso condita uīna cado:
Nec mora flumīneam lino celantibus uluam
Sic quoq; non altis incubuere thoris:
Nunc dape nunc posito mensē nituere lyco
Terra rubens crater pocula fagus erat:
Verba fuere iouis si quid fert impetus ora
Omne feres placidī uerba fuere senis:
Chara fuit coniunx chara mihi prima iuuetā
Cognita nunc ubi sit quæritis urna tegit:
Huic ego iuratus uobis in uerba uocatis
Coniugio dixi sola fruere meo:
Et dixi et seruo sed enim diuersa uoluntas
Est mihi nec cōiunx sed pater esse uolo:
Annuerāt oēs omnes ad terga iuueni
Constiterant pudor est ulteriora loqui:

Crater

præcipit

plurimū numero subiūgit Magnū at eē craterē ne qs dubitet audiat Ply.docētē: Semiramidis craterē ne qs dubitet audiat Ply.docētē: Semiramidis craterē coile gisse pōdus. xv. talētog; & ægyptiū talētū patere Pōdo lxxx. teste Varrōe: Audiat p̄terea Virgiliū dicētē Crateres magnos statuūt & uia coronāt. Itē cū p̄ Anchises magnū cratera coronā iduit. Sta. in thebaide: Bacchus in alto crateras paterasq; redit. Ioue. Vrnæ cratera capacē. Oui. i. xii. met. Antiqu⁹ crater quē uastū uastior ipse sustulit ægides. Cōstat p̄terea craterū quē in celo hydra sustinet si stellas qbus formaf ituearis ita p̄ceq; eē ut iure crater nō poculū noīef. Propriā aut craterē nō eē poculū his uerfīb⁹ ligat. Pocula bina nō uo spumātia lacte quotānis Crateresq; duos statuā tibi pinguis oliui. **Q**VICqd fert impetus opta: petite humanā cupiditatē ipetū uocat: q; ut ait Ci. auide semp aliquid expetēs nō multū differt ab amētia. Vñ illud est Ioue. Nos aiog; ipullu & magna cæcāq; cupidine ducti cōiugū perim⁹ p̄tūq; uxoris. **E**T di. & fer qa post uxoris iteritū nullā unq; mulierē cognoui. **D**IVERsa uolūtas ē mihi: cupio repognātia castitatē uidelicet & liberos. **P**V Dor est: pudet referre minxisse deos in corium bouis. Nota est fabula.

Uterq; calix. **S**PV mat p̄ssus. tectus. **S**V A tecta tecti: n. calices spumaz circa ip̄sas textas emittebat qm̄ textis tegebāf. **D**VM q; mora ē: dū imorāf usque quo parēf epulæ. **D**A T hyreus. Vina rubētia dextra tremula: tremētū: qm̄ senex erat offert uina diis bibenda. **D**E V S æquoreus: neptūnus. **A**C C ipit pri. po & prior ip̄e bibit. **Q** V od si. postq;. **E**X haufit. bibi q; qd erat i poculo. **D**I X it da nūc or. iup. bi. seq; re ordinē: & da uina ioui bibēda. & hac uoce deos esse pdi dit. **I**L L E hy. **P**A L luit audito ioue: audito iouis noīe

PAV.
MAR.

expauit. n. cū uideret corā & domi hēret deos hospites: Iouē p̄serti deog; oim̄ maximū: **V**T q; ani. re. q̄si post q̄ i seipm̄ rediuit. qa pri⁹ uidebāf attōitus: nūc cū mēs rediit. **I**M M olat coltorē paupis agri mactat bouē quo exiguū colebat agrū. **E**T torret decoqt bouē. **I**N magno igne: maiore. n. op⁹ erat i decoquēdo boue quā in olerib⁹. **E**T pro. uic. cō. ca. fu. haurit uina uetustiora: sic & meliora q̄ oli i doliis cōdiderat. Cadi ænea uala q; uina cōdūf. **L**ucilli⁹ Millia ducētū frumētū tolles: uini medinū mille cadū. **V**ir. Vina bon⁹ q; deide cadis onerata accestes. **V**arro in uita patrū. **H**ortētio supra. x. milia cadū hæredi reliqt Hora. **E**t cadū marfi memorē duelli. **Q** V A E. uina. **P** V E R. quodā hyreus. **D**I F ferat. in diuersos cados fuderat. **P**R I mis annis: ab ipsa pueritia. **N**E G mora p̄cubere: accubere. **N**A M altis toris in toris. n. discūbebāt: ut in heroidib⁹. **E**t p̄miis pictos corpa graia toros itelligas recūbere i toris: & hēre ante se mēfas eū epulis paratas. **C**E L ātib⁹ tegētib⁹. **L**I N O: lineis linteis. **F** V L mineā uluā. fluuiale aut palustrē herbā. **E**x hac ergo strati erāt thori: & linteis postea tecti. **M**E N S æ. q; rāt ante eos parate. **N**I T uere nūc dape: iā allatis dapib⁹ & a splēdidis dapib⁹ nituere dixit. **N** V N C posito lieo: mero illo ueneri. **C**R A ter: quo bibebāt. **E**rat terra rubens erat fictilis: ex creta rubra. **P**O C uala. f. erat: hoc. d. uinū afferebāf i uase ligneo: putabāf i cratere creteo. **C**O N fūdīt hæc poeta: ut pocula nō p̄ craterib⁹ p̄tā: cū illa a potatiōe dicāf. ut oñdit **V**ar. **V**erba fue. io. hæc iuppiter locutus ē. **O**R A orādo ē nobis posces. **S**I **Q**uid fert. im. si qd cupis: de ipetu supius diximus. **V**E R ba se. pl. fue: hæc rādīt benign⁹ senex hyre⁹. **F** V I T mi. cha. con. habui ego carā cōiugē. **C** V ra mihi priā iuuetā: amor mihi i ætate iuuenili: nā cura p̄ amore iterdū. **V**ir. **G**raui iā dudū saucia cura: hoc ē amore in multis codicib⁹ ē. **P**R I ma mi. ca. iuue. tūc si itelligas. **C** A ra qdē mihi & cognita a p̄cipio iuueilis ætatis. **N** V N C q̄ri. ubi sit. q̄si si id q̄ritis **T**E git ur. exticta & cōdita ē in urna. **E**G O iu. dixi huic iure iurādo id pmisi. **V**O ca. uo. i. uer. cū iuramēto uos i testes uocassem. **T** V. fr. cō. meo: tu unica eris mihi cōiūx. **E**T dixi hæc & seruo: qd pmisi. **S**ed. n. mihi ē uolūtas sibi ip̄i repugnās. **N**E C uo. eē cō. nolo eē uir alteri⁹ uxoris. **S**E D uolo eē p̄. nolo cōiugē: & filium uolo. **A**N nuerāt oēs: nutu pmisere se facturos qd ille uolebat: ut & p̄ eē: & nō cōiūx. **O**M nes cō. simul teterāt. **A**D ter. iuue. ad coriū bouis. **P** V D or ē ulte. loq nō uult exprimere qd fecerint. mixerūt tñ i eo corio.

ANT. **CMAD**entia: Terga iunēci lotio madida. **LIT**era prima: uult ut ipsam in o cōvertam fuisse & ab urina trionē dictū ac postea orionē: quis quā aliter cēleat. **CRE**uit in imēsū: **Vir.** Quā magnus orion cū pedes incedit mediū p maxima nereī stagna uia scindēs. Hūc quā uolūt fuisse Neptūni filiū cui darū ē sup fluctū & aristas currere. **COM**itē sibi delia sūpsit: cū hac dea Orion factus uenator dū uellet cōcūbere ei sagittis occisus ē. **Alii** dicūt eū imisso scorpiōe periisse & de orge miseratiōe in cōlū eē trāslatū. **SP**icula ferre: auferre uoluit inq̄ scorpius Dianæ auferre spicula. **Cætera** sidera mūdo cedere festinant: **Adulat** Augusto fingēs cedere noctē diei ut celebres festū Martis ultoris: sed reuera noctes hoc tpe cōtractiores fiunt. **Notādū** autē q̄ cū Lemuria vii. mēsis icipiāt celebrari: eādēq̄ triduū āplectātur: consēquēs ē. ut q̄rto idus festū Martis ultoris celebres. **VL**tor: plurimis opib⁹ q̄ struxit Augustus p̄cipua fuerunt teste Suetonio forge augusti & ædes martis ultoris quē **Oui.** alibi & maguū & ultorē uocat: ut **Venerint** in magni tēplū tua numina martis stat uenus ultori iūcta uiro an fores. **Magnū** quē dictū existimamus ob ædificiū magnitudinē ut digna gigāteis sūt hæc delubra trophæis **U**ltorē uero (ut idē Suet. scribit) id dictū constat q̄ Augustus eā ædem uouerat bello philippēsi aduersus Brutū Cassiūq̄ suscepto ad ulciscēdā mortē cæsarī p̄ris. Ita sanxit ut in ea de bellis triūphicq̄ cōsulere tur **Senatus** & puincias petitori cū impio idē deducere nent: quicq̄ uictores rediissent in eā insignia triūphorū inferrēt: ubi quorūdā barbarorū principes ab Augusto iurare coacti sūt māsuros se in fide ac pace quā peterēt **Fuerūt** in hoc tēplo scyphi e ferro dicati ut autor ē **Ply.** Itē alia spectata digna adeo ut nō imerito iter p̄cipua & ornatissīma diuī Augusti opa nōmine sicut & eius dē magnificētissimū quē huic ædi p̄ximū fuit. De qua **Iuue.** Pallidulus mi brutidius me⁹ ad martis fuit obuiusarā. **Eius** fori extruēdi cā fuit hoīū & iudiciorū multitudō q̄ uidebat nō sufficētibus duob⁹: ut ait Suet. et tertio indigere. Itaq̄ festinātius publicatū ē nec duz perfecta Martis æde.

PAV. **TVNC** texere madētia: terga. s. hoc ē coriū madidū urina. **TER**ra iniecta. nā humauerūt utrē. cū urina. **IAM**q̄. x. mēses: p̄terierāt. Et erat ortus puer. x. n. mēse natus est: ueluti ex humano partu. **TVNC** hyreus: senex. **Q**uia sic genitus: eo mō natus. **Vocat** uriona: ab urina. **LIT**era priā: q̄ erat. u. **Perdidit** antiquū sonū: nā mutata in eo & dictus ē orion. **Sed** **Str.** ait. q̄a in Oræo oppido Euboeæ educatus ē: appellatus **Oriona.** hoc pacto natus dī orion. **Sed** **Hesio.** Neptūni filiū dicit: ex Euryale minois filiū dicit. **Concessit**q̄ illi ut supra fluctus curreret: & supra aristas. **CRE**uerat im. q̄a iā magnus erat: & re noīe. **DELIA** diana. **SVM**p̄sit eū sibi comitē. imo & plus q̄ comitē: nā diligebat mirū imodū: & nubere uolebat illi. **ILLE** orion: Erat custos deæ: ille erat satelles erat comes, minister & custos illius. **VER**ba nō circūscripta: nō pōderata: & examinata anteq̄ pferant. sed temere plata. **MO**uēt iras deorū. nā indignant̄ dii cū hoīes aliqd cū insolētia dicūt. **Dixit** Orion: nulla fera ē quā nequeā uincere: hoc. n. ptulit: nō pōt tellus ferā ull⁹ gignere: quā ego nō uincā. **T**ellus imisit scorpion: pepit terra scorpionē: & in orionē misit. **FVIT** illi scorpiōi. **IMP**etus cupido. **FER**re p̄ auferre. **SP**icula curua: sagittas humatas. **DEA** gemelliparæ: dianæ q̄ uno eodē ptu cū phœbo nata ē. **CRI**on obstitit scorpiōi & tñ ab eo interēptus. ē. **LAT**ona: Diana. **Latonæ** filia: sicut & Dionē p̄ Venere dicitur supius ondimus nomē m̄ris p̄ noīe filia. **ADD**idit astris in cœlo locauit: & siderib⁹ itulit. **ET** Dixit habere præ. me. q̄a de me bñmeritus es: hæas celū in mercedē laboz tuoz: & uirtutis tuæ. **SED** quē & orion. post occasum orionis: & uialē festū martis ultoris. quē poeta uidet statim subdere occasui orionis. **Ve**ḡ nō celebraf. vi. ca. maias: sed. iiii. eo. n. die signatū ē id festū & in antiquis marmoribus: & in uetustissimis codicibus quo quē die cæsar Octauī cōsecrauit in foro a se extructo ædē martis ultoris: quā ut Sue. inq̄ p̄ uultione paterna bello philippēsi nouerat. **Ipsē.** n. cæsar & Antonius apud philippos uario euentu cōtra Brutū: & Cassiū pugnauerūt: ita ut utriusq̄ dextra cornua uicerint: & castra quozq̄ utriusq̄ ab his q̄ uicerāt ex pugnaref. **Sed** inequalē fortunā p̄tū mors quē Cassi fecit: q̄ cū in eo cornu fuisse q̄ pulsū erat totū exercitū fūsus ratur: mortē sibi cōsc̄uit. **Alte** ro deide p̄lio uictus. **M.** Brutus & ipse uitā finiuit. **Exorato** Stratone fugæ comite: ut sibi gladiū adiceret. **Sed** plura de his leges apud Plutar. in Bruto & Anto. & apud Appia. q̄ historā oēm refert. **Poeta** pluribus uersib⁹ extollit & festū & ædē ipsam: & Augustū. **Sed** quē & Orion & c. sidera: cur sidera oia. **Festinat:** p̄perāt. **C**edere mūdo: cœlo ut diē reddāt **Et** nox coarctat iter: contrahit spatū. & se præcipitē agit. ut diei cedat. **Q**uid dies candida: serena. **TOLLIT.** attollit. **LIVIDO** æquore ab oceano orientis uel a mari non turbido. sed

Tunc super iiecta texere madentia terra
Iamq̄ decem menses & puer ortus erat:
Hunc hyreus quia sic genitus uocat oriona
Perdidit antiquum littera prima sonum:
Creuerat imēsū comitē sibi delia sumpsit
Ille deæ custos ille satelles erat:
Verba mouēt iras nō circūspecta deorum:
Quā nequeā dixit uincere nulla fera est:
Scorpion immisit tellus fuit impetus illi
Curua gemelli paræ spicula ferre deæ:
Obstitit orion latona nitentibus astris
Addidit & meritū præmia dixit habe:
Sed quid & orion & cætera sidera mundo
Cedere festinant noxq̄ coarctat iter:
Quid solito citius liq̄do iubar æquore tollit:
Candida (lucifero p̄ueniente) dies (bāt
Fallor: an arma sonāt: n̄ fallimur arma sona:
Mars uenit & ueniens bellica signa dedit:
Ultor ad ipse suos cœlo descendit honores
Tēplaq̄ in augusto cōspicienda foro:
Est deus est ingēs et opus habebat in urbe
Non aliter nati mars habitare sui:

uitreoz claro. **IV**bar: solis splendorē. **Cl**ius solito: quasi cur ita accelerat dies? **PR**æueniēte lucifero: stel
la ueneris: quæ p̄nuntiat diem. **F**allor: decipior ne. **AN** sonant arma p̄p̄ festum martis & ludos quilli exhi
bens. **NON** sal. sonabant arma adueniēte armoz: præside. **VE**nit mars: ad festum: & ludos suos. **ET** ue
niens dedit bellica signa: nā arma ifonuerunt. **IP**SE ultor sub cognomine: & titulo ultoris. **DESCENDIT**
e cœlo ad suos honores: ad sacrificia: quæ sibi fiunt. **ET** ad tēpla: suo nomini cōsecrata. **CON**spicienda ad
miranda. **IN** foro augusto qđ augustus ipse extruxit p̄p̄e uiam sacram & in tertio tristium cum de eodē lo
quaf: Paruit: & ducens: hæc sunt fora cælaris inquit. Hæc est a sacris: quæ uia nomen habet. **ET** cum multa
opera Augustus publica extruxisset: præcipua fuere foroz cum æde martis ultoris tēplum Apollinis in palatio
& ædes louis tonantis. Sed fori extruendi: ut **T**ranquillus meminit: Causa fuit hominum & iudiciorum mul
tudo: quæ uidebat non sufficientibus duobus ēt tertio indigere. **IT**Aq; festinantius: nec dū perfecta Mar
tis æde publicatum est. **C**autumq; ut separatim in eo publica iudicia & sortitiones iudicum fierent. **ET** deus
est ingens: & magnus deus est ipse mars. **ET** opus: est etiam ingēs. Nam magnum illi templum erectum ma
gnumq; erat illud forum: **NON** aliter: q̄ in maximo ædificio. **D**Ebebat mars habitare in urbe sui nation ur
be Roma: quam Romulus martis filius condidit.

Digna giganteis hæc sunt delubra tropheis
Hinc fera graduum bella mouere decet:
Seu quis ab eoo nos impius orbe laceffet
Seu quis ab occiduo sole domandus erit:
Prospicit armipotens operis fastigia summi
Et probat inuictos summa tenere deos:
Prospicit in foribus diuerse tela figuræ
Armaq; terrarum milite uicta suo;
Hinc uidet æneam oneratum ponere charo:
Et tot iuleæ nobilitatis auos:
Hinc uidet iliadē humeris ducis arma ferētē:
Claraq; dispositis acta subesse uiris:
Spectat & augusto prætextum noīe templū
Et uisum est lecto cæsare maius opus:
Vouerat hoc iuuenis tūc cū pia sustulit arma

CGIGANTeis trophæis: Sensus est: Tanta est hu
ius tēpli magnitudo ut non solū dignum uideat infi
gnibus triūphoz: quæ a uictoribus eo iferunt ex Au
gusti cælaris instituto sed gigantum. trophæis ac spo
lis quæ dii uictores potuerūt e gigantibus reportare.
Trophæum p̄p̄rie qđ sit nemo ignorat. **D**iuersæ te
la figuræ: quæ erant ibi diuersaz gentium spolia ac ua
ria teloz genera. **A**Eneam: effugiem æneæ gerētis
Anchisem quem e flāmis troiæ ardētis eripuit. **I**Lia
dem humeris ducis arma ferētē: Romulū a matre
ilia qui Acronē Ceninēsium ducem singulari p̄lto ui
cit: & spolia ioui feretrio cōsecrauit: quæ opima dicta
sunt: uel ab opibus ut Varroni placet teste Plutarcho
uel ope rei gestæ. Est. n. opus egregiū & clarissimum
belli ducē parem sibi ducem supare. Festus opē inqt
esse Saturni cōiugem hoc est terrā: quæ oēs opes hu
mano generi tribuit. **V**nde et opulētos dicimus: ut idē
inquit rebus terrestribus copiosos & hostias opimas
p̄cipue pingues. **I**tem opima magnifica & ampla spo
lia. **D**e feretrio ioue diximus supra. **L**ege Liniū. **L**E
cto cæsare maius opus: cui inscriptum nomē Augusti
cælaris tribuit mastatē. **H**ic & eius filii nec nō & fami
liares item uxor & soror adeo ut Strabo meminit or

ANT.
FAN.

Opima
spolia
Ops uñ
Opulētus

nandæ urbi animum adiecerunt ut ea in re superioroz pœne omnium romanoz studia superarint.
CHAËC delubra: tēpla sunt digna tropheis giganteis spoliis gigantū quasi iouis & cæteroz deoz uictoria
de gigantibus parta ubi illoz spolia essent affixa. **E**t Lucanus: Babilon spolianda tropheis auionis. **S**ed tro
pheum a τροφή qđ est cōuersio dictū. **N**am qui hostes in fugam uertisset: trophæum erigebat cum hostilibus
spoliis. **S**ed de hoc alias. **D**Ecet graduum: quasi decoz est martis. **M**Ouere fera bella hinc ex hoc tēplo edu
cere exercitū in aciem ad inferēda hostibus bella: aut dicas dicere ex eo tēplo auspicari bellum. **S**E
V q̄s impi
us sceleratus. **L**aceffet puocabit. **N**OS ab orbe eoo: ab oriēte. **S**eu q̄s erit domādus ab sole occiduo: ab oc
cidēte. **S**iue domādi sunt hostes: qui nos ab oriēte puocarint: seu qui sunt in occidēte: q̄ a fide ro. descuerint.
Ex hoc tēplo auspicāda sunt bella. **A**Rmipotens: mars p̄spicit fastigia sūmi operis: sūmitatem excelsi tēpli.
ET p̄bat deos inuictos tenere sūma: illud laudat magna & inuicta numina habere sūma tēpla: & in illis coli.
PRospicit in foribus ipsius tēpli: **T**Ela diuersæ figuræ: nā ut erant diuersæ forma. cultu: lingua gētes deu
ctæ ita & diuersa arma ab illis relata: & illius tēpli postibus affixa. **E**T p̄spicit arma terraz uicta suo milite
arma diuersaz gentiū: quæ a Ro. milite uicta fuerant. **H**INC: postea. **V**idet æneā: æneæ effigiem. **O**Nera
tū caro p̄dere. ferentē humeris patrem. **E**t tot auos nobilitatis iuleæ. uidet ēt in pictura tot claros uiros de
domo iulea. iulii p̄nepotes. **H**INC uidet iliadē. **R**omulū ex ilia natū. **F**erentē humeris arma ducis. arma
Acronis ducis ceninēsium quem Romulus obtruncauerat. & spoliauerat. **E**aq; suspēsa fabricato ad id apte fer
tulo. ut Linius inqt. **G**erens in capitoliū ascendit lbiq; cum ea ad quercū pastoribus sacram deponisset. simul
tum dono designauit tēplo iouis fines. cognomēq; addidit. **I**uppiter feretri inquit. hæc tibi uictor Ro. rex
regia arma fero. tēplūq; his regionibus. quas modo aio meratus sum dedico. sed ē opimis spoliis. quæ regibus
ducibusq; hostium cæsis. me autorē sequentes posterī ferent. &c. **E**RAT ergo Ro. ea arme ferens in pictu
ra. **E**T uidet clara acta fortia & illustria facta. **S**Vbesse uiris dispositis. in ordine positis. **E**rant. n. in eo tēplo
effigies clarissimoz cōsulum & uiroz fortium. cū inscriptione regz. quas foelicissime gessissent. **S**Pectat & tē
plum p̄textum Aug. noīe. inscriptum & signatū sub titulo cælaris aug. **E**t lecto cæsare nomine cælaris. **E**st ui
lum maius opus. q̄ fuerit cæteroz omnium. **V**ouerat hæc iuuenis. **O**ctavius princeps cum iuuenis esset hoc
templum bello philippenſi uouit. **T**VNC cum sustulit arma pla. & ob id pia. **N**am pro ultione paterna.

PAV.
MAR.

ANT.
FAN.Iulius cae-
sar uestae
cerdos
Mars biful-
tor.PAV.
MAR.

CATANTIS princeps &c. A pietate a rebus magnifice gestis in ultionē patris precipatū suū Augustus debuit auspicari. Suetonius oīum belloꝝ initium & cām hinc assumpsit nihil cōueniētius ducēs q̄ necem auunculi uin-
dicari. **N**omen utrūq; patris & sacerdotis. Ipse alibi: Cæsiq; parentis nos in bella suos fortissimus ultor ha-
bebit. Itē facinusq; repellite neue caede sacerdotis flāmis extinguite uestæ. Fuit Iulius cæsar ut dictū ē pōtifex.
max. Vnde uestæ sacerdos dī. Vltō latus ab hoste redit: breuis & artificiosa narratio. Vbi enim exitus rei
satis oñdit priore debemus ut Quintilia. docet hoc esse cōtēti quo reliq; itelligunt. **NEC** satis est. Vult mar-

tē Bisultorē cognominatū eē: q̄a Parthi Augusto cesse-
rūt armenia uendicātū reddiderūtq; signa militaria q̄
M. Crasso & M. Ant. ademerāt: q̄a i re cæsar plus fe-
cit ut inq; Iustinus magnitudine noīs sui q̄ armis ali-
us impator facere potuisset. De Parthoꝝ moribus le-
ge Iustinū eundē. **S**IGNA retēta: uexilla q̄ sublata sūt
a parthis an̄ ciuile bellū Cæsarīs & Pōpeiī i quo pthi
Pōpeianaz partiū fuere pp Crassi necē cuius filium i
ptibus cæsarīs eē audierāt quē ultorē p̄is uictore cæ-
sare futuz nō dubitabāt. Mors crassi p̄is i colloquū
uocati & cōprehēsi nec nō & filii eius nota ē. Sed sub
lata sūt & itez signa Ro. exercitū Antonii superato.

CAMPIS: ubi eqtes multū nocere cōsueuerūt. **VN-**
de piti impatores cū pag; egtatu p̄nt ad mōtes se cōfe-
rūt. **I**N uia flu. q̄a pthos euph. & alia flumina. circūfu-
sa tuēf aduersus ipetū hostiū. **M**les: exercitū: Crassi.

CERAT incipiēdus princeps a tātis: q̄si ab his maxi-
mis rebus auspicari debebat precipatum. **I**lle: cæsar
Octauus. **T**ENDēs manus istāti milite iusto: cū in sta-
ret secū militia: q̄ iusta arma gerebat. p ulciscēda mor-
te cæsarīs. **D**EDIT talia dicta i cōiuratos: cōtra Brutū
& Cassiū: & cōplices. **S**I mō pater: cæsa. q̄ in filiū me-
adoptauit. **E**T uestæ sacerdos: nā pōtifex maxi. sic &
sacerdos uestæ. **E**ST autor mihi bellādi: eē cā ut hæc
ego bella gerā. **E**T paro ulci. utrūq; no. & p̄is. & pō-
tificis: q̄si dicat si pp hāc cām iusta bella gero. **A**DES
mars: & faueas mihi. **E**T sanfer. arma n̄ra. **S**ANGUI-
ne scele. ta. sceleratoꝝ parricidaz. **E**T fauor tuus sit

p cā meliore: sit p nobis q̄ iustiora arma gerimus. **F**ERES tēpla: uoueo ego tibi tēplū. **E**T me uictore: si ego
ero uictor. **V**Ocaberis ultor: nā statuā tibi tēplū sub titulo martis ultoris. **V**Ouerat: hoc fuerat eius uo-
tum. **E**T. redit latus: nā uictor. **A**B hoste fuso: quē in philippis fudit. **NEC** satis est martē meruisse semel
cognomiā: nō fuit id satis Octauio cæsarī: martē ob p̄stitū illi fauorē semel ultorē eē cognominatū. **S**ED rur-
sus eo cognomine appellauit: cum uoluit ulcisci cladē illā a parthis illatam. **P**ROsequitur signa retenta manu
parthi. signa romana crassiana clade a parthis sublata. Parthi autem ut **T**rogus meminit. **S**Cythæ. fuere: &
scythica lingua nomen hoc exules sonat populi quidem sunt: per̄sis finitimi: ut **S**tra. place. **P**ly. uero inquit ip-
sa p̄sis iā pridē in pthoꝝ trāslata nomē: & alio loco p̄saz regna: q̄ nūc parthoꝝ sunt. **E**t Marcellinus parthiā p̄si
dos regionē dicit. **P**ly. regna parthoꝝ duo de. xx. eē refert. **H**os aut q̄ primus romanoz adoriret: ac ppulsaret
L. Sylla refert. **P**ost quē in eisdē. **L.** Lucullus se accinxerat. **I**nterrupt cōsiliū Pōpe. ad bellū mitridaticū missus.
Victorq; Mitridate: & in asia puinciis multis in ptātem romani impii redactis: cū isdē fœdus fecit. **P**ostea. **M.**
Crassus bellū pthis illaturus: **E**uphratē flu. trāsiuit uictusq; p̄lio i quo & filius eius cecidit: cū religas exercitus i
collē recepisset. **E**uocatus i colloquū ab hostibus: ut de pace acturus quoz duxerat **S**arenas: **C**ōphēsus: &
ne qd uiuus pateret: repugnās iterēptus ē: & ita piit. **N**ūc igit pthi ro. abstulere signa: & itez deuictis **Ant.** co-
piis. **S**ed postea iperāte cæsare aug. mortuo i syria **C**laudio eius nepote: pthi signa militaria. **M.** Cra. & **M.** ant.
ademerāt reposcētū reddiderūt. **o**bsidēsq; insup obtulerūt. **P**oeta igit hæc scribit i augusti laudē: cui reddita fue-
rint a pthis signa. **G**ENS fuit: suet ipsi pthi: & p̄saz. **E**T tuta cāpis & eqs & sagittis: plura dat pthis: q̄bus ab ex-
ternoz bellis tuti eēnt: equos: & uastā planiciē: quā facillime eqtes tueri possent: & sagittas q̄bus eminus arcefi-
possent hostē. **E**T iuia: iaccessibilis. **F**LUminibus cir. ut difficilis eēt ad eos trāstus: pp **E**uphratē: tygrī & alia
igētia flu. & de his apud. **L.** i. viii. **p**ar. igt: **e**uphrates **D**iuidit gētē gurgitē mūdū. **C**aspiāq; imēfos seducūt clau-
stra: recessus. **E**T polus ascyrias alter noctēsq; diesq; uertit: & abruptū ē n̄o mare discolor unda oceāusq; su-
us regnādi sola uoluptas. **C**elsior i cāpis sonipes: & fortior arcus. **N**ec puer aut senior letales tēdere neruos si-
gnis: & a nulla mors ē icerta sagitta. **H**IS igit q̄tuor reb; tuti erāt. **A**Ccessit & illā: clades crassiana: quo effecti
sūt audiores. **F**Vnera crassoꝝ **Mar. Cr.** p̄is: & **Pu. Cr.** filii & legionū: q̄ cū his fuere. **A**DDieerāt aios gētis
pthis ipsi. **C**V M piit miles. exercitū iple romāus. **E**T signa. uexilla. q̄ fuer sublata. **E**T simul dux. ipse **C**ras.
Parth' tenebat signa rōana aglas & c. uexilla. **D**ECUS belli. ornām tū rōanæ militiæ. **E**t hostis erat signifer rōa-
næ aglæ. **P**ar. erat q̄ aglā ferebat. **E**T is pudor. q̄si hæc ignomiā q̄ romāi ruborē iniiciebat. **M**āsiisset adhuc
i hūc usq; diē. **N**isi opes **A**usōiæ: italicæ. **P**rotegerēt. dēderēt. **A**rmis cæsarīs. nisi. **C.** **A.** rōanū ipiū tueret:

A tantis princeps incipiēdus erat:
Ille manus tendens astante milite iusto
In coniuratos talia dicta dedit:
Si mihi bellādi pater est uestæq; sacerdos
Auctor & ulcisci nomē utrūq; paro:
Mars ades & satia scelerato sanguine ferrum
Stetq; fauor causa pro meliore tuus:
Templa feres & me uictore uocaberis ultor
Vouerat, & fuso latus ab hoste redit:
Nec satis est meminisse sui cognoia martis
Prosequitur parthi signa retēta manu:
Gens fuit & campis et equis et tuta sagittis
Et circūfusus in uia fluminibus:
Addiderant animos crassorum funera genti
Cum periit miles signaq; duxq; simul:
Signa decus belli parthus romana tenebat
Romanæq; aquilæ signifer hostis erat:
Isc; pudor māsiisset adhuc nisi fortibus armis
Cæsarīs ausoniæ protegerentur opes:

NOTA Sueteres: ueterē ignominia qua romāi affecti sunt amissis uexillis. **AG**norūt signa recepta suos. Inanimata rei dat fēū more poetarū. **PAR**the refers aglas: Solo Augusti noie territi signa redderūt: quis & arma nō deerāt. **MER**itus honor: quē meruit mars Augusto cōcessa uictoria. Et ē senius: qā honor Marti debebat cāsar uota p̄soluit. **CIR**cū celebrate: nō ē circū hoc loco nomē & accusatiuus casus ab eo qd̄ ē circus sed ad uerbiū. Nā hoc dicit: Celebrate qrites p̄ uersā urbē ludos die q̄ Marti aedes dicata ē ob Augusti uictoria qā nūc uisa ē fortē scāna decere deū. Hoc ē tāta urbis lātitia ludi nō dedecēt Martē romāe gētis autorē.

ANT.
FAN.

Ille notas ueteres & longi dedecus æui
Sustulit, agnorunt signa recepta suos:
Quid tibi nūc solitæ mitti post terga sagittæ
Quid loca, quid rapidi profuit usus equi:
Parthe refers aglas uictos quoq; porrigis arcu
Pignora iam nostri nulla pudoris habes:
Rite deo templumq; datum nomēq; bisultor
Emeritus uoti debita soluit honor:
Solēnes ludos circi celebrate quirites
Non uisa est fortem scāna decere deum:
Pleiades aspicias omnes totumq; sororū
Agmen, ubi ante idus nox erit una super
Tunc mihi nō dubiis autoribus incipit æstas:
Et tepidi finem tempora ueris habent:
Idibus ora prior stellantia tollere taurum:
Indicat huic signo fabula nota subest:
Præbuit ut taurus tyriæ sua terga puellæ
Iuppiter & falsa cornua fronte tulit:
Illa iubam dextra laua retinebat amictus

diātia flāmis. Docet tñ Columella fuculas paulo post idus huius mēsis hoc ē. xii. cal. iu. ex ortu. Sāc taurus oris a clūibus scdm Maniliū: ut Aspice taugē clūibus & gemios pedibus testudie cācrū surgere. **F**abula nota sub est: si nota ē cur explicat? obtūdis n. tametsi itelligo. **T**Yriæ puellæ: Europe seneca i hercule furēte hic q̄ repēti uere laxant dies tyriæ pundas uector europæ nitet. **E**Adē & sidōis dī a sidōe q̄ nō plus q̄. cc. stadiis distat a tyro uocaturq; a Plynio thebagz boetiagz parēs. **E**ā ut ingt Iustinus tyriū cōdiderūt quoq; gēs a phoenicibus fluxit. ii enim terremotu uexati relicto patrio solo assyriū stagnū priō mox mari p̄ximū littus incoluerūt cōdiderūtq; urbē: quā a pisciū ubertate sidona appellarūt. **P**iscem. n. phoenices Sidon uocat. Post multos deinde annos regē Ascaloniogz expugnati nauibus appulsi tyron urbē ante annū troianæ cladis condiderunt.

ILLE: augustus. **S**Vstulit ueteres notas ueterē illā ignominiam. **E**T dedecus lōgi æui: ifamiā longi t̄pis. **N**AM cœgit p̄thos reddere signa. **R**ecepta ergo signa: q̄ recuperata fuere ab augusto. **A**Gnorūt suos: romanos. i. milites. **E**t est Propopoeia: qn̄ dat aia rebus inaiatis. **A**ut p̄ hyppalagē itelligas: romāi agnorūt sua signa recupata. **Q**uid tibi: o p̄the. **Q**uid p̄fuere tibi sagittæ solitæ mitti post terga: qd̄ p̄fuit p̄tia iacula t̄iois sagittæ: q̄ seqs fugiēs a tergo mittit: n̄ illud dictū: fatalia tela ueneno illata: q̄ fugiēs post terga reliq̄rit hostis. **Q**uid loca: p̄fuere. i. q̄ erāt inaccessa. **Q**uid rapidi p̄fuit usus eqs: qd̄ iuuit illud quo plurimū uelabas hoc ē ipse equus: nā in pugna pedites parthi nō ualēt: nec nisi i cāpis sese exercēt: de quo ēt apud Luca. **L**ētulus ita ingt. **S**armaticos iter cāpos: effusaq; plano **T**igridis arua solo: nulli superabilis hosti libertate fugā: sed nō ubi terra tumbere: aspera cōscēdet mōtis iuga. **N**ec popatas bella gerūt tenebras i certo debilis arui. **PAR**the refers aglas. **R**omana ad augustū signa: & porrigis uictos arcus. **I**am tu uictus supplex tua arma **C**æsari aug. porrigis. **I**AM nulla hēs pignora n̄ri pudoris: nō hēs iā signa: aut aliud: quo erubescere possimus. **R**ITE ē datū tēplū deo: rite & merito aedes ē marti cōsecrata. **E**T nomē bis ultor: merito quoq; bis ē ultor cognominatus: nā augustū iuuit i uictōe p̄na: & p̄thogz iniuria ulciscēda: sic bis ulto: & de parricidis & de hostibus. **E**T meritus honor: q̄ ab augusto marti benemerito debebat. **S**oluit debita uoti: nā qd̄ uoverat **C**æsari: templū marti cōsecrauit. **Q**uirites celebrate ludos solēnes: q̄ quotānis marti exhibent. **C**icero i circo maxio. **S**cāna nō ē uisa decere fortē deū: scāna ubi leuia referunt & fabulæ recitant: nō cōuenit rebus martiis: sed in circo opus est nūc. & equogz cursu certare: & martior ludos exhibere. **M**aior. n. rō erat circēsiū quā theatralium: **E**rat. n. illa grauiora spectacula. **P**leiades aspicias: pridie idus maias. **V**ergilie oriunt: de his diximus in q̄to lib. p̄terea æstatis ē initiū & supius ex florētino diximus p̄cipiū æstatis eē viii. idus. **T**V aspicias oēs pleiades: q̄ & uergiliæ dictæ. **E**T totū agmē sacrogz: oia ipsa sidera: ut supius dictū: q̄ septē dici sex tñ eē solēt. **V**Biuna

Pleiades

pridie
idus oriūf

Vergiliæ

Æstas
initiū uer
giliæ or
tu:

Taurica
put appet
idibus ma
iis. Ortus
tauri a clū
bus Tau
ri fabula
Sidon

PAV.
MAR.

nox erit sup. i. superit. ANte idus: hoc ē pridie idus. TVnc eo tpe. Incipit mihi aestas ē astatu initiū. Nō dubis: sed certis autoribus. ET tpa ueris tepidi hnt sine: est finis ueris cū aer erat tepator: & ē picipiū aestatis: cū aer incipit ēē feruētior. IDibus ora prior: nocte iduū maiar: altius attollit taurus: cū sit celsurus geminis. De tauro supior egimus lib. poeta cām signi refert ad europe raptū q̄ imago tauri fuerit celo locata sicut nos quoq̄ supra rettulimus: licet sint q̄ uaccā eē dicāt: & ad lo referāt. PRLor idib: hoc ē nox q̄ p̄cedit idus. INdicat: ondit. Tauḡ tollere: attollere altius a sole i ortu. ORA stellatia: stellas oris. q̄s supra explicuimus. FABula nota: q̄si q̄ oēs norūt. SVbest huic signo: ipsi tauro: q̄a oibus notū q̄ rōne fuerit celo figuratus. TAVrus: iuppiter i tauḡ demutatus. VT p̄buit terga sua: cū se māluetū, ondes: p̄cubuit añ puellā: deditq̄ illi terga eq̄tāda: Vñ Hora. Sic & europe niueū doloso credidit tauro latus. PVellā tyriā: Europā a Tyro phoenicia: nā filia regis Agenoris. De quo latius in fine secūdi lib. met. ET tenuit: iuppiter. FALLā: non uera cornua frōte: nā tauḡ se simulauerat. Veḡ si historiā respicimus: habuit iuppiter tauḡ i puppi figuratū. De quo Lactā. loquēs ait rapuisse d̄ i aq̄la catamitū: poeticus color ē: sed ut p̄ legionē rapuit: cuius isigne aq̄la ē: aut nauis in q̄ ē ipostus: tutelā habuit in aq̄la figuratā: sicut tauḡ figuratum: cū rapuit: & trāfluxit Europā. ILLa: europa. RETinebat dextra iubā crines tauri: quo firmius ihæteret. LEua retinebat amictus: uestes: ne ags maderēt.

ANT. CNOVI decoris: Vel magni siue excellētis uel reuera noui. SVbduxit ab æquore plātas: Europa nō iuppiter. LITtoribus tacitis: Cretā iulā ad quā deus uexit europā. TAurus in it cœlū: Effigies tauri q̄ deus exiit in zodiaci signū trāslata ē. PHariā dixere iuē cā: In q̄ io cōuersa ē q̄ ægyptio isidis nomē accepit. Noctā ē fabula. SIMulachra uiroz: Immolādoz hoium ritus fuit olim i latio quē admodū & ap̄ quosdā imā nissimos barbaroz: quē nōnulli a Pelasgis fluxisse creditiderūt q̄ sedibus suis pulsi & icerti q̄bus locis adhererēt apud Dodonā oraculū acceperūt i quo hoc erat: cai cephalas adi cai to patri pēpete phora. Vñ cū post errores plurimos i latiu appulissent erexerūt Diti sacellū & Saturno arā diuq̄ hūc uiroz uictimis illū humanis capitibus placauerūt: q̄ gēus sacri redactū ē ab Hercule i mitiorē ritū q̄ suast postis pelasgoz uti, ferēt Diti nō hoium capita sed oscilla ad humanā effigiē arte simulata & saturni aras nō uiris mactādīs sed accētis lumibus excolerēt: q̄ nō solū uir sed lumē p̄ nomē q̄ ē phos significet. Eudē Hercule scribit Plutar. cū barbari ea loca ubi nūc Roma ē incolētes græcos quos ceperāt i tyberim deiicerēt edocuisse illos ut ueterē morē & sup̄stitionē imitantes simulachra uiroz hoium i flumē dimitterēt. in sacris. n. ut inqt Seruius simulata p̄ ueris accipiunt. Vñ cū de aialibus q̄ nō facile iueniunt sacrificādū ē simulachra eoz pane & cæra fiunt ac p̄ ueris accipiunt. Itaq̄ postea idibus Maiis circa pleniluniū pōtifices uirginesq̄ uestales. Itē p̄tores alii q̄ quos sacris adesse fas erat (ut inqt Eusebius) imolatis aialibus uti ius pōtificiū postulabat argeos id ē triginta hoium simulachra siue sipeas effigies de pōte sublicio singulis annis i tyberim iaciebāt. Dicit̄ at argei sūt uel q̄ Hercules cū occiso geryone uictor p̄ italiā armēta duxisset simulachrā hoium p̄ nūero argiuoz sociorūq̄ quos casu pegrinatiōis amiserat d̄ i fluuiū dimisisse ut aq̄ sc̄da i mare deucta p̄ defūctoz corporibus ueluti patriis sedibus redderent: uel a pelasgis quos scripsit Macrobius post acceptum oraculū ad dodonā in italiā p̄uenisse: uel a græcis quos barbari: ut diximus latiu incolētes in fluuiū iaciebāt. Græci. n. oēs ut inqt Plutarchus argiui a ueteribus dicebant. Sane festus autor est fuisse in urbe loca quæ argea uocabantur q̄ in his sepulti essent q̄dam argiuoz illustres uiri & Varro argeos inquit dictos putari a principibus qui cū Hercule argiuo uenere romam & in saturnia subfederunt.

PAV. CRET ipse timor: puelle. Erat cā noui decoris: Augebat. n. timor ipsius decorē tū i uultu: q̄d præ timore cādior uidebat. tñ i ipso gestu: & habitu. AVra implet sinus: uestes: nisi dicas latēter historiā t̄gere q̄d leni uēto uela impleant: cū naue trāuehere. Aura mouet capillos flavos: hoc q̄d decorē illius augebat cū flauis crines uēto agerent. SIDoni: o Europa a sidōe urbe phoenicia. SIC: hoc mō. FVERas asciscēda ioui. cū formosior uidereris: & ob id illi gratior. SAEpe subduxit: remouit. ABæquore plātas puellares: cōtrahebat: ut altius eleuaret pedes: ne attingeret aq̄s. ET metuit tactus aquæ affilētis: metuit ne ab unda salietū t̄gerent: hoc ē ne ags spargeret. SAEpe dens: iuppiter in tauri forma. PRudēs demittit tergū in undis: isflebat se in undas: in fulturus illi metū. VT illa fortius firmius. HAEreat illa suo collo. quo arctius eū puella amplectaret. LITtoribus tactis: postq̄ in cretā puenit. Stabat iuppiter sine ullis cornibus. nā exuerat formā tauri. ET de boue erat uersus in deū. resumpsit uerā formā. Taurus. figura tauri. INIT cœlū. q̄a cœlo locata. SIDoni. europa. IMplet te iuppiter. gaudā fecit. & de te Minorem genuit. & Tertia pars terræ hēt tuū nomē diuisus. n. orbis in tres ptes. ab ea una ipsa. & partiū. Europa uocata ē. uñ Hor. bñ ferre magnā discē fortunā. tua seclus orbis nomina ducet. DLxerūt. aliqui. s. Hoc cœli signū phariā iuēcā esse io inachi regis argiuoz filiā. QVod bos ē facta ex hoīe cū demutauit iuppiter eā in uaccā: ne pateret eius furtū. EX boue facta dea. cū rediit in pristinā

Et timor ipse noui causa decoris erat:
 Aura sinus implet flavos mouet aura capillos
 Si doni sic fueras aspicienda ioui:
 Sæpe puellares subduxit ab æquore plantas:
 Et metuit tactus affilētis aquæ:
 Sæpe deus prudēs tergum demittit in undas
 Hæreat ut collo fortius illa suo:
 Littoribus tactis stabat sine cornibus ullis
 Iuppiter inq̄ deum de boue uersus erat:
 Taurus in it cœlum te sidoni iuppiter implet:
 Parsq̄ trium terræ tertia nomen habet:
 Hoc cœli signum phariā dixere iuuenecam
 Quæ bos ex homine est ex boue facta dea:
 Tū quoq̄ priscoz uirgo simulacra uiroz

formā: & in aegypto meruit diuinos honores. Putani igit illā uaccā eē in caelo figuratā: sed ut lupius dictū Vae
 te sit an taurus nō ē cognoscere p̄mptū. PHaria: aegyptiā a pharo isula parua i nilo: q̄ Alexandria pōte iugeba
 tur. de q̄ Luc. i. x. Tūc claustrū pelagi cepit pharō isula quōdam i medio stetit illa mari sub tpe uatis p̄theos at
 nūc ē pellāis p̄xima muris. TVnc quoq̄ priscoꝝ uirgo: idibus maiis: scyrpea simulachra iaciūt in tybri e ro
 boreo pōte: un prius solebāt emittit hoies: cuius rei meminerūt Diony. lib. prio de antigatate italica: Lactātius
 in prio diuinaḡ istitutionū. Plutar. i p̄blematibus. Macro. i saturnalibus: & Eusebius lib. iiii. de Euāgelica p̄pa
 ratiōe Dionysii uerba referēs: afferūt inqt saturno i italia priscois t̄pibus ita sacrificatū fuisse: quē admodū apud
 carthaginēses: anteq̄ urbs eoz̄ dirueret. CELtæ uero ad hęc usq̄ t̄pa: & occidētaliore fere oēs homicidio
 sacrificāt. Hercules at̄ fert̄ primus i saturno ara ædificata: itemeratas hostias imolasse: hęc legē q̄ hoies sacrifi
 cabāt reuocasse: & ne q̄si patrio ritu neglecto sup̄stitiōe in aī icolæ turbarēt: simulachra p̄ uinis hoibus: quos
 iſſueta tyberis p̄uiciebāt: hostiaḡ ornata mō i tyberi imittere docuit: q̄ res a Romāis: t̄pibus quoq̄ n̄fis. idibus
 maiis diligēter fieri solet. ET enim die pōtifices: aialibus prio sc̄dm̄ leges imolatis. uirginēsq̄ uestales: p̄tores:
 alioꝝ clues quos sacris adesse fas ē. xxx. simulachro hoium: q̄ argiuos appellāt a pōte sacro i tyberim demittūt:
 & c. Epicadus uero refert. Hercule occiso gerioe: cū uictor p̄ italiā armēta duxisset pōte: q̄ nunc sublicinius d̄r:
 ad t̄ps̄ iſtructo hoium simulachra p̄ nūero socioḡ: quos casu pegrinatiōis amiserat i fluuiū dimisisse: ut aq̄ sc̄da
 i mare druecta p̄ corporibus defūctoḡ: ueluti patriis sedibus redderēt: & ide usū talia simulachra singēdi iter
 sacra māsisset. VEḠ alii cū sup̄iore cōcordat. Hic e pōte sublicio iacta inqt: sic & Plutar. Diony. e pōte sacro.
 Lactā. e pōte miluio. q̄ ita de eare agit. Saturnus i latio eodē genere sacrificii cultus ē. Nō qd̄ ut hō ad arā imo
 laret. sed uti i tyberi de pōte. miluio mitteret. Quod ex r̄n̄so quodā factitatū Var. autor ē cuius r̄n̄si ultimos
 uerūs ē talis καί κέ φ α λ ο σ κ ρ ο ν ι Δ η κ α ι τ ω τ α τ ρ ι ω ε μ ω ε τ α ι θ π τ α & capita saturno: & p̄ri mitite hoiem
 q̄ q̄a uī ambigū: & fax illi: & hō iaci solet. VEḠ id gēus sacrificii ab Her. eū ex hispania rediret: d̄r ē sublatū.
 Ritu t̄n̄ p̄manet: ut p̄ ueris hoibus: imagines iacerēt e scyrposut Oui. in fastis docet: Et adducit ipse Lactā. plu
 res ex uersibus ouidianis. Plutar. uero hęc eius rei rōnē affert. Quod antiq̄s t̄pibus barbari ea loca incolētes
 græcos quos cepant eo pacto interficerēt. Hercule uero postea admirati: ab hospitū: & externoḡ cæde absti
 nuerūt: docti ab eodē: ut ueterē morē: ac sup̄stitiōe imitates effigies i flumē abiicerēt: nā ueteres græcos oēs ar
 giuos æq̄liter appellabāt. nisi pp̄ uicinitatē. argiuos arcadū euāder existimās. q̄ patriā fugiēs ibi cōsedit. odiū &
 amicitiam retinuit. Poeta uero oñdit alios & r̄n̄so factū tradidisse. ut duo corpora in tybrim iacerent. Alios
 uero putauisse iuuenes solitos e pōtibus ipellere senes ut ipsi eēt. q̄ in comitiis suffragia darēt. & inde morem
 habuisse originem. seruatumq̄ usq̄ ad Her. tempora. TVnc quoq̄. eo etiam die. VIR go uestalis. f.

Mittere roboreo sc̄rpea ponte solet:
 Corpora post decies senos q̄ credidit annos:
 Missa neci sceleris crimine damnat auos:
 Fama uetus tunc cum saturnia terra uocata ē
 Talia fatidici dicta fuere senis:
 Falcifero libata seni duo corpora gentes
 Mittite: quæ thufcis excipiantur aquis:

¶ CROBOreo pōte. Sublicio quē Plut. scribit ligneū
 factū & absoluta ab Anco Martio rege & postea lapi
 deū extractum ab Hæmylio q̄store. Vñ nō placet q̄
 Lactā. tradit e pōte Miluio hoiem i tyberim missum.
 Varro pōtē sublicii a pōtificibus inqt primū factū &
 sæpe restitūtū. Eius cōtignationē Ply. ita dispositā inqt
 fuisse ut eximerent traves sine fulturis ac reponerēt:
 qd̄ i eo pōte religiosū fuit posteaq̄ Coclite Horatio de
 fendēte ægre reuisus ē. D̄ctus aut̄ ē sublicius a subli
 cis q̄ sūt ut Cato scripsit pticæ lōgiore ex q̄bus pons
 totus fuit postq̄ iſtitutū ē ne ferro & clauis cōpigeret.
 Hęc ut qdā tradūt Antonius pius ipator marmoreū

ANT.
FAN.

Subliciiū

fecit. Sed n̄ p̄tereūdū qd̄ scribit Macr. structū fuisse ad t̄ps̄ hūc pōtē sub Hercule & postea subliciiū dictū ex quo
 idē Hercules d̄r hoium simulachra i fluuiū demisisse. DECies senos. Sexagita. Vñ Festus depōtāi inqt senes
 appellabāt q̄ sexagenarii de pōte deiciebāt. Libet hoc loco piocū laudare maioḡ nostroḡ pietatē ad prudē
 tiā curatiū ne oporteret sexagēarios senes āni scalarii picula formidare. Cæteꝝ id Rōæ nō credideri ap̄ Scy
 tas seruatiū eū morē fædissimū aliq̄n fuisse dubiū nō ē. TVnc cū saturnia terra uocata ē. Primi cultores italix
 sc̄dm̄ Trogū ab origies fuere ut iustinus refert. quoḡ regē. Saturnū tantæ inqt fuisse iustitiæ ut neq̄ seruiert
 sua eo q̄sq̄ nec priuata rei q̄q̄ hāsuerit. ita italiā regis noie Saturniā appellatā & mōtē quē ihabitabat. Satur
 nium dictum ubi postea capitolium fuit. Sed est & Saturnia nomen oppidi ut supra ostendimus.

Depōtani
 senes A
 borigines
 Saturnus
 rex Satur
 nium.

¶ SOLET mittere: eiicere. SIMulachra scyrpea priscoꝝ uiroḡ effigies antiquoḡ ex scyrpis cōpositas. Pō
 te roboreo. ligneo hoc ē e pōte sublicio ex sublicis. hoc ex ip̄is oblogis & ex estis lignis cōpacto. QVI eredi
 dit corpora missa neci. q̄ putat necatos hoies. Post decies senos. hoc ē post sexaginta ānos. DAMnat auos
 crimine sceleris. arguit maiores sceleratae cædis. & sūmæ imanitatis q̄si dicat nō ita sūt maiores tāti sceleris ar
 guēdi. & hoc iō inqt. q̄a putabāt aliq̄ eūdē morē in italia fuisse. q̄ apud pleros scytaz̄ populos seruaf. ubi sexa
 genarii necant. ut ea rōne inſtitutū arbitrarēt in latio. sexagenarios e pōte in fluuiū mitti solitos. qd̄ poeta ne
 gat cū maiores nō sint tāti sceleris accusandi. VEḠ aliq̄ ex græcis seruauere hūc morē. nā in cea insula lex lata
 erat. qui recte uiuere nequeāt turpiter ne uiuūto. Edixit. n. lex maiores ānis. lx. natos ac uito uitā finire. ut cæ
 teris cibaria sufficerēt. Hęc Stra. refert. FAMA uetus. q̄si iā antiq̄s hęc fama emanauit. TVnc cū terra. lati
 na. f. EST uocata saturnia q̄si ān urbē cōditā cū & saturnius collis uocaret q̄ nūc capitolinus d̄r. & in eo sa
 turnia urbs ut prio diximus. TALia fuisse dicta senis fatidici. hoc fuisse uatis r̄n̄sum. MITTItē ogētes duo
 corpora libata duos hoies litatos. Falcifero seni saturno ferēt falcē. cū falce. n̄ figurat. qd̄ ea fruges execare
 docuerit. aut qd̄ saturnus κρνοο dicat. & t̄ps̄ significat. cui falx attribuit. qm̄ t̄ps̄ oia metat. execet & idicati

PAV.
MAR.

QVæ duo corpora EXcipiantur aquis thuscis: tyberinis. Hoc igitur responsum fuit: ut duo deiicerentur
in fluuium: & sic saturno litterentur.

ANT. **EDONEC** in hæc uenit tyrynthius arua: Redegit

FAN. qdê Hercules crudele sacrû ad mitirê ritû: ut diximus

sed eo usq; pcessit sacri pro digiosi celebratio: Cn. Cornelio Létulo P. Licino Crasso cõsulibus senatus: cõsulitû factû fuerit ne hõ imolaret: & postea Tyberius Cæsar sustulerit druidas ita ut multum debeat Romanis ut ait Plinius p quos sublata sunt mõstra: in quibus hoïem occidere religiosissimû hëbat. THuscis aqs Tyberi. TRistia leucadio sacra pacta, deo nõ placet qd nõnulli dicunt a pte totû accipi & Saturnû Leucadiû dictû qd i epiro cuius isula é leucas oraculû iusserit huic deo uirog; uictimis rē diuinā fieri sed leucadiû dictum accipimus suppleta qñ particula qd poetæ facere cõsueuerunt teste Seruio: qm̄ uiuis hoibus ex alto deiectis ei sacra fieret quæa modû & Apollini apud leucadê Leucadiû enim deû pprie Apollinē dicimus Qui alibi: An qa leucadio sp̄mata dō. Fuit eius ædes in actio p̄mōtorio apud leucadê. Vnde illud é Virg. Mox & leucatae nimbofa cacumina mōtis Et formidatus nautis apitur apollo. Leucadiis at̄ (ut inq; Str.) mos patrius fuit ut i Apollinis sacrificio quotânis sō

Deus
leucadia

Sõte quo-
rânis deli-
ciebât leu-
cadi e
mōtis spe-
cula Leu-
cas

PAV.
MAR.

tē aliq; avertedæ deoz; iræ gr̄a e mōtis specula dei ceret. Nonimus. n. (ut autor é Porphyrio & nos diximus supra) quosdã e diis placari ne obsint: & Apollinē a nõnullis pestilentē deû ex existimari. Vnde illud est: Cõdito mitis placidusq; telo supplices audi pueros apollo. Stra. autor é Corinthios leucadê q̄ fuit olim the. ronesus in formã isulæ redegisse: q̄ a petra albicante pieta i pelagus nomē accepit. Velsc̄m Alcmaonidem a Leucadio carii filio. STRamineos qrites. Simulachra qritû e stramine. Quiritium aut̄ dixit nõ q̄ tum eent sed quo postea eo in loco quiritis fuerit. CORpora falsa iaci. Repetendû fama est. VT ferrent iuuenes suffragia soli: Quia senioz; cõsilia solēt sepe numero affectibus iuuenum reluctari. TVA ripa uetustior urbe est. Facile tibi est uez; docere qui es urbe uetustior & nostri quæ fuerunt ante urbem conditam.

EDONEC tyrynthius: & fama fuit usq; quo Hercules a tyrynthio oppido boetia. **VENIT** in hæc arua: latina: uicto in hispania geriõe: ut diximus in priõ. **SACRA** tristia: ob humanã uictimam. **PERACTA** deo leucadio: in oibus codicibus et̄ uetustissimis: ita scriptum é deo leucadio: ita ut intelligi non posset: quare leucadio diceretur: & alii aliud sentiebant. & alii aliter deprauabant. At Lactãtius qui hunc locum addocuit: ita huc uersum ponit: Tristia leucadio sacra parata modo: & hoc pacto reddit sensum faciliorem. Sacra quæ parantur eo modo quo sacrificat apollini ad accium in mari leucadio: nam imolatur humana uictima. de quo Vir. Et formidatus nautis aperitur apollo: ita hic imolabantur homines saturno: & tamen si omnino illud asserendum esset: ut leucadio deo diceremus. Erit quidem ad locum referendum in urbe: ubi erat eius templum: & opis simul: & ut saturnum leucadium dicebãt: ita & opim leucadium. Plautus n. opis leucadiæ meminit. Sic utroq; modo recte dices. Et fama est. **ILLVM**: her. Misisse quiritis stramineos: stramineas effigies quiritium. **IN** aquam: in tybrim: sed non quiritiam qa nondum condita Roma: egerat quiritiam appellatio. Sed poeta posteriore uocabulo pro re ueteri usus é: nam effigies illorum qui tunc ea incolebant loca. Et fama est. **IACI** corpora falsa corporum effigies. **EXEM**plo herculis: ut herulem imitentur. **PAR**S putat: alii sunt qui id existimant. **IVVENES** præcipitasse: præcipites icisse e pontibus. **SENE**S infirmos: inualidos: qui defendere se non poterant a iuuenibus. **VT**: ipsi. **IVVENES** soli ferrent suffragia: ut in comitiis darent cui uellent suffragia: sine senum repugnãtia. Tybri doce uerum. numen tyberinum inuocant: ut ueram causam referat. Quæ quidem ab illo ad herculis comites refertur qui in illis collibus: ubi postea urbs est condita: remãserunt: At cum amore patriæ tangeretur: aliqui ex his in morte mandabãt: ut mitterentur in tybri. quo ab ondis in patriam reportarētur: hæc res uere noui parebant: sed humabãt extinctos: & scyrpeas imagines in fluuium deiiciebant. **DOCE** tu uerum tybri: unde hic mos originem habuerit. **TVA** tipa est uetustior urbe: antiquior quam sit Roma. **TV** bene, potes nosse: propter ipsam uetustatem. **PRINCIP**ium ritus originem huius moris. **TYBRIS**: deus ipse tyberinus. **EXTULIT**: eleuauit. **CAPUT** harundifeg; harundines coronatum ea. n. est fluuiorum corona qd̄ refertur ad ripas harudine oblitã. **MEDIO** alueo: per quem fluit. **ET** dimouit ora rauca a rauco aquag; murmure. **TALIBUS** sonis: his dictis. **VIDI**: ego. **HAEC** loca: romana. **HER**ba desertas: quasi pascua in solitudine iacencia. **SINE** mœnibus: cum nondum esset urbs: aut aliud oppidum conditum. **VT**raq; ripa: & latina & hetrusca. **PASCE**bat boues sparfos: hinc inde fusos. **ET** eram tûc ego tybris despiciendus pecori: quasi pro uili & abiecto. quem pecora ipsa contēnerent. **QVEM** tybrim nûc omnes gentes norunt propter magnitudinem Romani imperii. **ET** timeant romanis uires: timent quoq; numen meum. **SAE**pe refertur tibi nomen arcadis euandri. quasi. d. tu debes scire qd̄ fuerit euander arcas. quando quidem eius nomen a te sæpe refertur. **ILLE**. euander. **AD** Vena. peregrinus.

TORSIT aquas: Navigans aduersus fluminis impetū. **PAL**lantius heros: Euāder Pallantis nepos regis Arcadiæ. **CO**mites lōgies ire negant: Argiui quos ait Varro ut diximus in saturnia subfedisſe. **MO**riens hoc breue mandat opus: Si moriens quō mandat: moriētem hic dicit paulo post moritur. **LIT**tus ad inachium: Argiuū uel a rege inacho qui apud Argiuos regnauit uel a flumine. **DIS**plicet hæredi: Quia qđ mandatum fuerat impium uidebat. **CL**are nepos atlantis ades: Idibus Maiis Mercurius colebat quem eodem die in lucem editum ferūt: ut Maiæ mercurium creasti idus. Erat aut̄ is dies feſtus Mercatorū: ut Feſto placet: qđ ædes Mercurii eēt huius menſis idibus dedicata q̄ fuit nō lōge a Circo maximo: ut Tempia pii poſuere patres ſpectātia circum. Exiſtimabat. n. Mercurius nō ſolum inuētor ſermonis lyræ ſiue cytharæ palæſtræ atq; furtorū: ſed uiag; atq; itinēg; dux miniſter ac nunciuſ inter ſupos atq; inferos deos ac mercatorū oīum deus: cum ad q̄ſtus pecuniæ mercaturaſq; habere uim maximā crederet. Vnde ait Plautuſ i amphi- trione: Vt uos in uoſtris uultis mercimoniis emendis uendū diſq; me lætū lucris afficere atq; adiuuare in rebus oībus. Itaq; ſunt q̄ Mercurium putēt a mercibus noīatum quīſ alii dictū uelint q̄ſi medium currentēq; ſermo curat inter hoīes mediū. Vñ a græcis hermes dī a poton herminenīn ga ſermo latētes cogitātes iſterpretat. Diximus ſupra plures fuiſſe Mercurioſ qđ & Cicero docet. Lactātiuſ grāmaticuſ quātuor inq; fuiſſe. Vñ iouis & Maiæ filium. Aliū Coeli & Celi. Tertiuū Libri & Proſerpinæ. Quartū iouis & Cylleneſ. Alii trium tm̄ meminere: ægyptiī. Cretēſi & Atlāticī. Alii ſex quorū ultimū ex ioue & Maia Atlātiſ filia natum uolūt: ad quē cæterorū referunt̄ inuēta: q̄ oīa cōmemorare hoc loco nō grauaremur: niſi recte Seruiuſ admoneret in deorū rōne fabulaſ ſequēdaſ cū ueritas ignoret. Mercuriuſ ab ægyptiis anubis p̄ a quibus canino capite una cū iſide colebat. Eiuſdē apud galloſ teſte cæſare in cōmētariis plurima fuere ſimulachra q̄ eū putabāt oīum artiū inuētorē. Athenieſeſ uero primi e græciſ (ut iqt̄ Herodotus) edocſti a Pelagiſ ſtatuaſ Mer. erectiſ uirilib; habuerūt: cui; rei rōnē ap̄ Mac. lector̄ inuēiet. Huic duo romāi lacte uio ſupplacarunt in uico quē putāt eā ob cām ſobriuū appellatū.

ANT.
FAN.

Mercurius colebatur idibus maiis Mercurii ades non lōge a circo maxio Mercurii inuenta.

Mercurii nomē uñ dictū Hermes Mercurii plures

Mercurius ſobrius

PAV.
MAR.

Ille meas remis aduena torſit aquas:
Venit & alcides turba comitatus achīua
Albula ſi memini tunc mihi nomen erat:
Excipit hoſpitio iuuenem pallantiuſ heros
Et tandem Caco debita pœna fuit:
Victor abit ſecūq; boues erythreida p̄dam
Abſtrahit & comites longiuſ ire negant:
Magnaq; pars horum deſertis māſit in agris:
Montibus hiſ ponunt ſpemq; laremq; ſuū
Sæpe tamen patriæ dolci tåguntār amore
Atq; aliquiſ moriens hoc breue mādat op;
Mittite me i tyberī, tyberiniſ uectuſ i undiſ:
Littuſ ad inachium puluiſ inanīſ eam:
Diſplicet hæredi mandati cura ſepulchri
Mortuuſ auſonia conditur hoſpeſ humo
Scirpea pro domino tyberī iactatur imago
Vt repetat graīaſ per freta longa domoſ:
Haſtenuſ ut ſubiit uiuo rorantiā ſaxo
Antra: Leueſ curſum ſuſtinuiſtiſ aquæ:
Clare nepoſ atlātiſ ades quē mōtib; olīm
Edidit arcadiiſ pleīaſ una ioui;

TORSIT aq̄ſ meas remis: ille claſſeſ aduerſo amne meoſ: in hæc loca egit. **VENIT** & alcideſ: Her. **COMITATUS** turba achīua: q̄ſi habēſ ſecū græcoſ comiteſ. **TU**nc erat mihi nomen albula: eo tpe uocabar albula q̄a nōdū rex Albanuſ dederat mihi nomē tyberinum. **SI** memini: q̄a memini ita fuiſſe. **HEROS** pallantiuſ: Euāderſiue a pellateſiue a pallantio. **EXCIPIT** iuuenē: Her. **HO**ſpitio: ut in prio dictū. **ET** tadē debita pœna fuit cacoſ: nā ob raptas boueſ ab Hercule maſtatuſ ē & expurgata eſt eo mōſtro rupes aduētina. **VICTOR** Hercules q̄ cacū iſtermerat. **ABIT**: diſcedit. **ET** abſtrahit: abducit ſecū. **BO**ueſ p̄dam erythreida: armēta q̄ ſuere Gertonīſ. q̄ regnauit in erythra iſula ad dextrā fauciu freti atlāticī in iſpania idē erythreida p̄dā dixit: ſed de hiſ oībuſ in prio diximus. **ET** comiteſ: Herculiſ. **NEGAT** longiuſ ire: nolūt ſeq̄ Herculeſ: ſed uolūt in latio remanere. **ET** magna p̄ſ hore: comitum Her. **MĀ**ſit in agris deſertis: ubi alii nō erāt coloni. **ET** ponūt ſpē & larē ſuū: hiſ mōtib; reliquere ſpē patriæ: & i hiſ collibuſ eā: cū domicilio: & fortunīſ collocarūt. **TAMEN** ſæpe tågunt̄ dolci amore patriæ: q̄a ſæpe deſiderio eiſ cōmouebat. **AT** q̄ aliq̄ſ morieſ: cū iā morituruſ eēt. **MANDAT** hoc breue opus: qđ hæreſ exequat̄: hoc exiguum illi officium mādat. **M**ittite me in tyberim: cū expirauero: & ſolueritiſ iuſta deicite me in fluuium. **E**GO uectuſ ab undiſ tyberiniſ quē tyberīſ deuehet in maria: & uſq; i grāciam. **E**GO puluiſ inanīſ q̄ redactuſ ero in leuē puluerem. **EAM** in lituſ argiuū hoc eſt in lituſ patriū. **C**Vra mandati ſepulchri cura illiuſ officii ut mlteret̄ in aquaſ tanq̄ i ſepulchrum: **D**ISplicet hæredi tanq̄ illud impium eſſet nō humare corpora ſed i aquaſ iacere. **H**oſpeſ mortuuſ argiuſ ille extinſtaſ. **C**ONdiſ humo auſonia tellure latina humat̄. **S**Cypea imago effigieſ e ſcypriſ. **I**ACTatur tyberī p̄ domino. mittit̄ in fluuium pro corpore illiuſ. **V**T repetat graīaſ domoſ ut redeat in grāciam. **P**ER freta lōga per ipſa maria longo ſpatio in grāciam uſq; tendentia. **H**Aſtenuſ. huc uſq; loquutuſ eſt deuſ amniſ tyberini. **E**T ſubiit antra quæ erant ſua palatia de quibuſ. in. iiii. diximus. **RORANTIA** aquīſ madentia. **A**Ntra uiuo ſaxo quaſi antruſ ab ipſa natura in ſaxo exciſum: & ab aliquibuſ interpretibuſ Virg. reſertur ad naturalem animam cum dicat uiuoq; ſedilia ſaxo. idem dici poteſt in hoc loco. **L**EUES aquæ ſuſtinuiſtiſ curſuſ quoad ille in ſuam regiam ingrederetur continuiſtiſ impetum. **C**LARE nepoſ atlantiſ inuocat nūc Mercurium quoniam idibuſ maiiſ eſt eiſ feſtuſ quo die fuit illi a ſenatu ædeſ apud circum max. cōſecrata & eodem die mercatoreſ ad aquam Mercurii extra portam capenam ſeſe luſtrabant & precibuſ id patebant ut

a quibusque pijs abluere. & lucri accessiones. & cum lucris gaudia afferri. A Des clare atlantis nepos. Mercurii facunde nepos atlantis ut Hora. inqt. na ex maia illius filia natus. Q V e oli una pleias maia expleiadu numero. ED idit ioui. pepit ioui filiu. MONTIBO arcadiae. i cyllene mote arcadiae. un cyllaeus dictus ut supra docuimus.

ANT. PACIS & armorum arbiter: Eloquētia & sedat animos
FAN. cōcitatōs & cōcitat sedatos nec hēt in se q̄litate ut qdā
Eloquētia docēt sed eā accipit ab agēte. Vñ Cicero in rhetorica
 uetere: nō utrū bonū an malū fera oñdit. Fiebat autē pax p
 caduceatores teste Seruio sicut p faciales bella idicebāt.
 ii a faciēdis fāderibus: illi a caduceo nomē habuerūt
 dicto q̄ p caduceatores bella cadef & dirimi cōsueue
 rūt. Caducei meminit Plinius natu. histo. lib. xxix. his
 uerbis: Hic tñ cōplexus anguiū & efferatōz cōcordia
 cā nū eē q̄re ex terā gētes caduceū in pacis argumētis
 circūdata effigie anguiū fecerūt. **ALato** q̄ pe. car. iter.
Mercuri Vel ga Mercurius cito recurrit in ortū suū: uel ga uo
 luer sermo p aerē fert: uel ob Solis uelocitatē scdm
 eos q̄ eundē Mercuriū atq̄ Apollinē uolūt. **NIT** Ida
 dicta. mer quoq̄ lāte palāstra: Lyre ac palestrae inuētore fuisse
 curiū aqua Mercuriū aegyptiū Dio. autor ē. **PORTA** uicina cape
 Lapis ma nā: Hāc portā nōnulli existimāt eē q̄ & trigemina di
 nalis Fon sta ē q̄ ad eā trigemini horatii sepulti fuerint. Quod
 tinalia. Fa ueg. ne sit alii uiderint. Capenae autē nomē accepit uel
 nū f̄dicali a lucis capenis ut inqt Seruius: uel ab oppido capena
 ut aliis placet. Fuit apd hāc portā aq̄ Mercurii ut Oui.
 scribit hoc loco q̄ mercatores idiaus Maiis se ac suas
 merces spargere cōsueuerūt: itē lapis manalis quē in urbē inferebāt ut ait Festus quotiēs ob ni miā siccitatem
 pluuias cupiebāt. **PR**aeterea fōtes ac putei ubi fōtinalia celebrabāt coronatis puteis & sparsis floribus in fō
 tes. Hinc illud ē Martialis: Capena grādī porta q̄ fuit gutta. Et illud Iuuenalis: Substitit ad ueteres arcus madī
 dāq̄ capenā. **REDICULI** ēt Fanū extra portā hāc fuisse legimus sic dicti q̄ accedēs ad urbē Hāmbal ex eo loco re
 dierit q̄busdā pterritis uisis. Sūt q̄ portā capenā eē Appiā quoq̄ noīa iā doceāt. Numē hēt: Purgandi uim ac
 ptātē. **VR**na: uas ē pprie quo aquā haurimus q̄ urinare ē in aquā mergi teste Varrōe. dicimus & urinare
 q̄ in aquā mergunt Plinius urinales uocat. **VR**nariū uero Varro eē inqt in culina ubi urnae cū aqua positae ha
 bent. **OM**nia quae dominos sunt habitura nouos: Merces quae cum uendunt dominum mutant.

VRna.
VRnariū

PAV.
MAR.

CARBiter pacis: & armorum: p caduceo dictus: quo pacē fert: & bella indicit: cū pax erit cessatura. **SV**pis imif
 q̄ deoz: uel arbiter utrisq̄ diis: aut q̄ gratus ex diis coelitis: & diis inferis: ut ē illud horatianū sup̄is deoz gra
 tus & imis. **QVI**carpis iter alato pede: Quiq̄ uolas quotiēs pedibus talaria noctis. Aurea q̄ sublimē aliis
 siue aequora supra: Seu terrā rapido pariter cū flamine portēt. Sed hoc iō a poetis dictū: q̄ eius stella ex errati
 cis celerius caeteris in ortū recurrāt. **L**ate pulsu lyrae: q̄ tu ipse repisti: & Hora. Curuāq̄ lyrae parētē. **L**Aete
 quoq̄ nitida: palestrae: qm certamē palestrae primus tradidit. Hora. & decore more palestre nitida q̄ oleo pun
 cti palestra certabāt. **QVO** docete lingua didicit culte loq̄: q̄ mercurius ē: q̄ loq̄ doceat. **CV**lte: ornate: &
 Macro. Scimus inqt Mercuriū uocis: & sermōis patētē: & Hora. Qui feros cultus hoīum recētū uoce forma
 sti catus. **P**Attes: senatores. **P**Osueret: exeret & cōsecraturē. **I**bi tēpla spectātia circū: q̄ ppe circū maximū
 sunt: q̄ ē inter palatiū & auētinum: Nec solū ibi tēplū mercurii: sed alioz & pluriū numinū sacella cōsecrata: ut
 aedes ueneris: q̄ Fabius gurges cōstruxit: cuius meminit Iuius. Aedes cereris: cuius meminit Ply. & tēplū iuuetā
 tis: cuius Iuius ēt meminit de bello macedōico: & colūna belli de q̄ dicemus i libro sequēti. Et tēplū Her. a syl
 la erectū: & alia quoq̄ sacella. **ID**ibus: maiis. i. cōsecratū fuit tibi tēplū. **EX** illo: tpe. f. **H**AEC dies: Iduū ma
 iag. **E**ST tibi sacra: qm appellat mercurii festū: & tibi eo die sacrificā. **QVI**cūq̄ p̄fitef uēdere suas merces
 oēs mercatores: q̄ hñc uenales merces: & mercaturā p̄fitef. **R**Ogāt te dato thure: postq̄ aris tuis thura obtule
 rint: p̄cāf: ut **T**ribus sibi lucra: ut lucrari possint de mercibus: & mercurius mercibus praest. iō mercatores ei
 sacrificant. **E**ST aq̄ Mercurii: q̄ gdē ita appellat q̄ mercurio sacrificari: ibi se prius abluēbant. **V**icina portae
 capenae paulo extra portam capenam: ubi & fontinalia celebrabāt. coronatis puteis & sparsis floribus in fū
 tes. Eodē loco erat lapis manalis extra eam portam iuxta aedē martis. quē cū pp nimiam siccitatē. in urbē p̄tra
 herēt. in sequebāt pluuiā statim: eūq̄ qd aquas manaret. manalem lapidē dixere. **NEC** lōge fuit almo de quo
 superiore libro dictū. Martialis capena grandī porta qua fluuit gutta. Phrygiae q̄ matris almo qua lauat fert: at
 est porta capena. qua itur ad aedem diui sebastiani. **S**i iuuat credere expertis. quasi adhibenda est fides illis: q̄
 rem & expientia norūt. **H**ABet numē. inest aliqd numis illi quae: qm ea expiant mercatores. **M**ercator in
 cinctus tunica: hñs incinctā tunicā. **V**Enit huc: ad eā aquā. **E**T haurit aquā: ex fōte. **VR**na hoc. n. uasis ge
 ne r e hauriebat aq̄. ide & urnariū dictū: q̄ urnas ut Varro inqt: eū aq̄a positas ibi potissimū hēbāt i culina: ab
 eo ēt nunc ante balneū locus: ubi poni solebāt: urnariū uocat: urnae dictae qd orinet in aq̄ haurienda: ut orna
 toriorinare ē mergi in aquā. **Q**Vā: aquā ferat. **S**Vfusā: i. urnā. f. aut suffusā p suffundēdā in seipm. **P**Vrus
 q̄ suffusioe expiādas. **H**ING: ex hac aq̄. **L**Aurus sit uda: madida ipsa aq̄: & oīa. **Q**Vae sunt ha. no. do. oīa

q̄ hñt uenalia p̄tio cōmutāda. SPargunt ab uida lauro: ut ea primū iustret. deinde seipm: sed de his genibus expurgatiōis diximus i q̄rto in palilibus. ET ipse spar. su. ca. ut se expurget. LAuro rorante. aqs madēte.

Et peragit solita fallere uoce preces:
 Ablue präteriti periuuria temporis inquit
 Ablue präterita perfida uerba die:
 Siue ego te faci testem falso ue citauī
 Non auditori numina uana iouis:
 Siue deum prudens alium diuam ue fefelli
 Abstulerint celeres improba uerba noti:
 Et pereant ueniente die periuuria nobis
 Nec curent superi siqua loquutus ero:
 Da modo lucra mihi da facto gaudia lucro:
 Et face ut emptori uerba dedisse iuuet:
 Talia mercurius poscentes ridet ab alto
 Se memor ortigias surripuisse boues:
CAt mihi pande p̄cor multo meliora petenti
 In geminos ex quo tempore phæbus erat:
 Cum totidem de mēse dies superesse uidebis:
 Quot sunt herculei facta laboris ait:

et a prudentibus mēte magis q̄ corpore fortē iduci adeo ut. xii. eius labores ad aliqd referri possint cui cū plura fecerit. xii. tm̄ assignant pp̄ agnita. xii. signa. Itaq̄ et d̄r ab iferis traxisse cerber̄: q̄a oēs cupiditates & cūcta uitia terrēa cōtēpfit. Eusebius uero Apollinē inqt Hercule uocari q̄ agrotatibus medeat & morbo puellat & xii. ei labores attribuit: qm̄ p̄ duodēa signa p̄trāseat. Sae Varro ut inqt Mac. Hercule putat uictorē dictū q̄ oē aīa liū genus uicerit: uñ cōstat labores Herculis pene innumeros fuisse. Itaq̄ Romæ duæ uictoris Herculis ædes fuerūt. Vna ad portā trigeminā. Altera i foro boario i quo imago Hercu. fuit triūphalis dicta q̄ dies triūphi triūphali habitu idueret. nā colossus ei⁹ fuit i capitolio. Hic deus sp̄ pedes incessi autore Seruio cū equos haberit nobilissimus cuius ille mos fuit oi laude dignus ut et nō rogatus laboratibus subueniret: p̄ eū pueri cū iuraret sub tecto id facere phibebant iubebant q̄ sub diuū p̄gredi q̄ Hercules nō domi sed foris ac sub diuū uita ægillet: cui cū res diuina fieret alius deox̄ n̄ appellabat: qm̄ eū semideū putarūt et cū inter hoies ageret. Idē deus cōis dictus ē: uel q̄a idē ē Hercu. q̄ & Mars quē Cicero cōem dixit. Vñ Vir. dat solios Herculi quos Martis eē cōstat: uel q̄a is uacuauit cōmodis hoium ac tutelā: uel q̄a numinū alia sūt tm̄ celestia. alia tm̄ terrestria alia media. Eūdē astrologū dixerūt ut Festo placet q̄ eo die se flāmis iniecit quo futura erat solis obscuratio. Is postq̄ a Pyrat̄is quos busiris miserat raptas hesperidas Atlāt̄i restituit re uera ab eo astrologiā edoctus ē ita ut primus putet sph̄rā in grāciā attulisse cui Menætius Acloris filius primus in Opūte oppido tauro. Ca. pro & Ariete rē diuinā fecille tradit. Cæteq̄ Hercules alii tres fuisse putat q̄ Diodoro placuisse uidet. alii sex quoq̄ gesta Herculi alcmenæ ac iouis tertii filio assignant. alii ut Varro tres & quadraginta.

CE T pagit preces p̄caſ Mercuriū: ut ab oi piurio: & fallacia eū expiatū eē uelit. VOce so. fal q̄ sp̄ solet alios decipe. Ablue inqt per. præt. tem. o Mercuri expurga me ab oi piurii criē: in quo usq̄ in hūc diē deliquerim. Ablue uer. per. fallacia. Flde præ. nō seruata: expurga me ab eo qd̄ fidē uiola uerim. Slue ego se. te in testē uocauerim et absolute me. VE: p̄ uel. Sl falso citauī numina magna iouis nō auditori: q̄ si falso iurās uocauī iouē magnū i testē nō audirū: mea uerba fallētia & p̄ eius numina peierauī et absolute me. Slue epo pru. callidus & astutus. FEFelli deū: aliū. VEL aliā diuā: si palioḡ: deox̄: aliarūq̄ deax̄: numina. CEleres no. ab. uer. ipro: maligna fuerit irrita mea dicta: & inuētos abierint. ET pe. no. per. q̄ si delecta nobis piurio: crimē. VEniēte die: cū primū illuxerit. NEC curēt sup̄i q̄ si nō aduertāt dii. Sl q̄ ero loquutus: si qd̄ licētiosus dixerī in deos: & hoies: & ad eos decipiēdos. DA mō lucra mihi: ut ex mercibus mihi lucra pueniāt. DA facto gaudia lucro: ut læte fruar his: q̄ lucratus fuero nō ut eueniat mihi: quēadmodū & nimīū cupidis: q̄ sp̄ diuitis in hiantes p̄tis frui nesciūt. ET fate. fac. ORtygias: a delo ifulā: q̄ ortygia dicta ē: nā ortygius deus erat eaz̄: tu stos. AT mihi p̄ade p̄cor: q̄rit nūc a Mer. poeta: quo tpe sol erat i geminos: & r̄ndet ille. xiii. cal. lun. hoc ē. xx. die maii. AT p̄cor p̄ade mihi: apias oro id mihi. PEtēti. lō. mel q̄ petāt a te mercatores: nā illi ut alios fallāt. ego ut alios istruā. EX quo tpe: quo die hui⁹ mēsis. SOL erat i geminos: relicto tauri signo. gemio: signū i gre diaf. Alt: bit tūc. Cū uidebis sup̄eē totidē dies d̄ mēse quot sūt facta Herculei laboris: cū tot dies restāt adhuc de maio. quot fuer̄ labores Hercules: Duodeci illi fuere. ergo cū sup̄sunt duodecim dies. & sic idicat tertii decimū diem calēdaḡ. tūc sol init geminos. VT iuuet dedisse uerba emptori: ut p̄sit & utile mihi sit emptorē:

ANT.
FAN.

Sol in ge-
minos trā-
sit. xiii. ca.
ianua
Herculis
bores. xii.

Herculis
uictoris
ædes duæ
romæ triū-
phalis
Hercules
Hercules
sp̄ pedes
incessit.
Hercules
plures

PAV.
MAR.

refelisse. **M**ercurius ridet ab alto cœlo. **P**oscentes talia: qui a periuriis ablui possunt: & licere alios fallere: nam & ipse aliquando alios fallebat. **M**emor se furripuisse boues ortygiæ: memor se furto subtraxisse phœreas uaccas regis admeti. quæ sub custodia phœbi erant: cum priuatus deitate Pastoralem uitam ageret phœbus: sed nimis terrens ni redderet: paulo post & pharetram quoq; amisit. unde Hora. Te boues olim mihi reddidisses Per dolum amatas: puerum minaci Voce dum terret uiduus pharetra risit apollo.

ANT.

FAN.

Geminorum fabula.

CONSIDERIS huius: Geminorum qui secundum Varro nem sunt. Hercules & Apollo. secundum alios Castor & Pollux qui interisse dicunt cum idas & Lynceus spar tam oppugnarēt ut iginus scribit: licet Oui. hoc in loco aliter fabulet. Illud fere inter oēs conuenit Pollucē fratri mortuo concessisse uitæ suæ dimidium ut si fratrum Pollux alterna morte redemit itq; reditq; uiam totiens. Quod uel ideo fugit: quia eorum stellæ ita se habent ut occidēte una oriatur altera: uel q̄ alternis diebus lucent: uel q̄ per Geminos unum atq; eundem solem significamus ut ait Macrobius. modo in ima mūdi descendentem: modo in sūmam altitudinem surgētem. Geminorum sidera cum se ostendunt laborantibus nautis spem salutis præbent teste Porphyriōne. Catullus: Hic uelut in nigro iactatis turbine nautis Leniter aspiras aura secunda uenit lam prece pollucis iā castoris implorata. Horatius: Sic fratres helenæ lucida sidera uenturūq; regat pater. Martialis: Et gratum nautis sidus fulgere laconum. Sed scribit etiam Porphyrio constare inter nautas Castoris & pollucis stellas plerūq; nauibus eē infestas q̄ ideo dictum existimari potest: q̄ fulgurum effigies modo antennis modo aliis nauium partibus ut inq̄ Plinius ceu uocall quædam sono insitens atq; uti uolucres sedem ex sede mutantes: si geminæ quidem uenerint salutares sunt hac prosperi præ nuntia. Si uero solitaria uenerint graues & modo nauigia mergentes. mō si in Carinæ ima deciderint exurentes. Sciendum scripsisse quosdam geminorum sidera iasonem & triptolemū esse. Lege iginum is geminos scribit constare stellis. xviii. Phæben. phæbesq; sororem: Proptius: Non sic leucippis succendit castora phæbe pollucem cultu non hilaira soror. Leucippus ætolus filias habuit Phæben & Hilairam quæ rapte feruntur a Castore & polluce cum idas & lynceus fratres eas uxores ducturi essent. Itaq; Castor a Lynceo interfectus est. Pollux Lynceum interemit. Idas uero cum i Pollucem impetum faceret a Ioue dicitur fulminatus: q̄ cum Pollucem in cœlum relaturus esset: motus eius precibus concessit ei ut sex mensibus castor cœlo potiretur & totidem pollux. HIC eques: Castor eques. nam Pollux est quem pugilem dicit. HIS amor ut repetant Idæ & lynceo suavit amor ut raptas uxores siue sponsas repeterent. OEBALIDÆ: Lacones: in laconia enim siue Oebalia sunt amyclæ patria Castoris & Pollucis.

Dicego respondi causam mihi sideris huius:

Causam facundo reddidit ore deus:

Abstulerāt raptas phœben phœbesq; sororē

Tyndaridæ fratres hic eques ille pugil:

Bella parant repetuntq; suas & frater & idas:

Leucippo fieri pactus uterq; gener:

His amor ut repetant illis ut reddere nolint:

Suadet & ex causa pugnat uterq; par:

Effugere œbalidæ cursum docuere sequētes:

Sed uisum est celeri uincere turpe fuga:

Liber ab arborib⁹ locus est apta arca pugna:

Castor & pollux
geminorum.

Geminorum sidera

nautis salutaria.

Castor & pollux

Pau.

MAR.

Phæben

& hilaira

fabula.

Castor & pollux

Pau.

MAR.

Dicego

respondi

causam

mihi

sideris

huius:

Causam

facundo

reddidit

ore

deus:

Abstulerāt

raptas

phœben

phœbesq;

sororē

Tyndaridæ

fratres

hic eques

ille pugil:

Bella parant

repetuntq;

suas &

frater &

idas:

Leucippo

fieri

DICEGO respondi: dicā causam huius sideris: qua causa sit hoc signum in cœlo figuratum. **D**Eus: mercurius. **R**EDDIDIT causam ore facundo: quoniam & eloquentiæ præesse dicit. ideo facundo ore dixit. **A**BSTULERĀT raptas: geminos: quod etiam Higy. asserit. **C**omplures astrologi dixerunt Castorem & Pollucem: quos constat omnium fratrum inter se fuisse amantissimos. **A**LIJ dixerunt esse Herculem & Apollinem. **A**LIJ Triptolemū & Iasium a Cerere dilectos. Sed ut poeta refert Castor & Pollux rapuerunt phœben. & Theleyram filias Leucippi in ætholia: quæ pacte erant coniugio Idæ & Lynceo fratribus. Pugna uero ergo. ob coniuges. Castor qui mortalis erat: a Lynceo interimitur. Pollux Lynceum interemit. Idas cum in pollucem irrueret: ab Ioue fulminatus est: & exanimatus hastam non dimisit: Sed dextra tenuit iuppiter in cœlum sullaturus erat pollucem: Sed eius precibus factum est: ut sex mensibus Castor in cœlo esset totidem pollux ita ut senis mensibus uterq; Iouis beneficio fungeretur. **V**ERUM ipsi gemini in cœlo Aurigæ dextra parte supra orionem collocati uidentur. ita tamen ut orion inter taurum & geminum sit constitutus. **C**apita eorum diuiduntur a reliquo corpore: circulo eo qui æstiuum diffinit dictus est. ita ut complexa corpora inter se teneatur: Occidunt directi a pedibus. Exariuntus autem inclinate ut iacentes. Sed is qui cancro est proximus habet i capite stellam unam claram. In utriq; humeris singulas claras. In dextro cubito unam. In genibus utriq; singulas: in pedibus utriq; singulas. Alter uero in capite unam in sinistro humero unam. iu dextro alteram. in utriq; manibus singulas. in dextro genu unam. in sinistro genu alteram. in pedibus utriq; singulas. & infra sinistrum pedem unam quæ tropus appellatur. & sunt. xviii. **F**RATRES tyndaridæ. Castor & Pollux Tyndari priuigni. nam Iouis ex Læda Tyndari coniuge filii. **A**BSTULERANT raptas: quas rapuerant. **P**Hœben: & sororem phœbes: **T**heleyram leucippi ætholi filias. **H**IC castor scilicet eques quoniam celebrem equum cyllarum habet ille: pollux pugil: qui pugnis & cestu pollet Hora. Hunc equis illum superare pugnis nobilem. **E**T frater & idas: Lynceus & ipse idas: **P**ACTUS uterq; fieri gener leucippo: qui promiserant se eas uelle in coniuges. **P**ARANT bella: contra Castor & Pol. **E**T repetunt suas: uirgines sibi nuptias. **A**MOR suadet his: idæ & lynceo. **V**T repetant: raptas. **I**LLIS: Castori & Polluci. **V**T nolint reddere utriq; illud ab amore sua debatur: ut q̄ nō haberēt repeterent: q̄ haberent: nō redderēt. **E**T uterq; pugnant. s. p. utriq; pugnant. **E**X cā pari: ex pari amore. **O**Ebalidæ: Castor & pollux Oebalii: hoc est laconici: ut in i. lib. docuimus oebalios laconicos esse. **P**OTUERE cursu effugere sequētes potuere se fuga eripe ab idæ & lynceo: q̄ insequēbant. **S**ED est uisum turpe: di-

gnū rēphēsiōe Vincere celeri fuga: subter fugere plū & fuga se facere vōti cōpotē. EST locus liber ab arboribus. locus qdē aptus. AREa apta pugna: ubi tā equo quā pugnis cōtēdi possit. ILlo loco: in illa area.

Constiterāt illo nomina fida loco:
 Pectora traiectus lynceo castor ab ense
 Non expectato uulnere pressit humum:
 Vltor adest pollux & lyncea perforat hasta
 Qua ceruix humeros cōtinuata tegit:
 Ibat in hūc idas uixq; est iouis igne repulsus
 Tela tamen dextræ fulmine rapta negant:
 Iamq; tibi pollux tælum sublime patebat
 Cum mea dixisti percipe uerba pater:
 Quod mihi das unū cælum: partire duobus:
 Dimidiū toto munere maius erit:
 Dixit, & alterna fratrem statione redemit
 Vtile sollicitæ fidus utrūq; rati:
 Ad ianum redeat qui quærit agonīa quid sint
 Quæ tamen in fastis hoc quoq; tps habet:
 Nocte sequente diem canis erigōius exit:
 Est alio signi reddita causa loco:
 Proxima uulcani lux est, quā lustria dicūt
 Lustrantur puræ quas facit ille tubæ:
 Quatuor idē notis locus ē qb' ordie lectis
 Vel mos sacrorū uel fuga regis inest:

NOMINA fida: Castor & pollux quos iginus scribit oīum fratrum inter se amātissimos fuisse: q neq; de picipatu cōtēderūt neq; rē ullā sine cōi gessere consilio. **NON** expectato uulnere: Quia nō credidit fieri posse ut ab eo uulneret quē nō timebat. **VELA** tñ dextræ fulmie rapta negant: Maxima oñdit hoīs fortitudo e cuius manibus tela nō potuit fulmē excurrere. **AL**terna statiōe: De hac Ply. Credi deos ouo genitos & alternis diebus uiuētes moriētesq; pueriliū ppe deliramētog; ē. Fuit Romæ i foro aedes Castoris & Pollucis: q tñ Castoris uocabat. Vñ. M. Bibulus collega. C. Cæsaris euenisse igt sibi q; Polluciatq; ut e gemis fratribus aedes i foro cōstituta tñ Castoris uocaret ita suā Cæsarisq; munificētiā unius cæsaris dici. Ad lanū redeat: de agonalibus q; ē. xiiii. ca. iuni celebrā abū de dictū ē i ianuario siue p o huius ep̄is lib. **NO**cte sequēte diē canis erigōius exit: cāis: quē dixius Taurō uicinū eē ut Mac. scribit hoc tpe in ortu heliacū tolis: De cuius ortu cosmico supra legimus: Signaq; dāt hymbres exorif q; canis. Hic Taurō Solē tenēte latebat occasu quē heliacū uocat. Vñ cōsequēs est ut ex pto sole a gemis paulo añ aurorāicipiat appēf. **PR**oxia uulcāi lux ē: nō dicit uulcanalia qbus' populus Rom. p se in ignē aialia mittebat a quo tpe legimus incepisse Ply. lucubrare: Nec armilustrū quo romani armati res diuinas faciebāt & inter sacrificādū tubis canebāt sed diē sacrū Vulcāo quē. xiii. ca. iunias lustrādis tubis deputatū lustria nominabāt. Lustrabat āt agna ut igt Festus docēs eū diē tubilustrū appellari quē admodū & Varro qut dictū ē tubas i atrio Suetorio lustrari solitas scribit. Sciēdum fuisse romæ Vulcani templum ante Numæ regis tēpora ubi quidā suspicati sunt Romulum a patribus fuisse discriptum. Plutar. Vulcani aedem tradit extra urbem a Romulo positam ut cum urbs incēdiis eēt exposita Vulcanus quidē coleretur: sed ita ut mœnibus eēt excelsus. Hunc ueneris maritum eē finxerunt: q; uenerum officium calore consistit. Tubæ cur lustrarent diximus supra. **Q**uatuor inde notis locus est. Quatuor signis quibus dies notātur i fastis. Monet. xi. cal. iunias iteg; refugium celebrari cuius in secūdo libro fecimus mētionem: item tradi eo die sacerdotibus sacrorū ritum. Quod ideo fieri solitum suspicamur quia eiecto Tarquinio qui sine dubio rex sacrorū fuit: alii creati sunt consules alii reges sacrorū. Nisi forte per sacrorū morem accipias consuetudinē sacrificandi eo die ut agerentur diis gratiæ ac persoluerentur ob reges exactos.

CONstituerant noia fida: Castor & pollux q mutue fidei clarū nomē hñt. Castor traiectus pectora: hñs trāsfossū dectus: **AB** ense lynceo: lyncei gladio q primus hostē pcussit. **PR**essit humū uulnere nō expectato decidit extinctus uulnere ab illo ifixo: quē nō timebat Sic nec idē uulnus expectarat. **POLL**ux vltor fr̄næ mortis. **AD**est & pforat lyncea pcussorē Castoris. **H**asta: q; eū trāsfodit. & extinctū hūi strauit. **Q**uæ ceruix cōtinuata tegit humeros: hoc ē iter collū & hūeros. Nā sub ipso iugulo hasta ifixit & trāfacta est ex altera pte supra hūeros. **ID**AS ibat i hūc pollucē. **E**T uix ē repulsus igne iouis: uix fulmie repelli potuit. Sed repulsus tñ. **VE**ge ea erat audacia: & imanitas ut exaiatus adhuc i illū uelle uerē uideret. **T**Am negāt tela rapta dextra e māu illius fulmie. nā moriēs telū nō religt. **O** pollux: iā patebat tibi cælū: q; iā iuppiter te i cælū sustulerat. **C**VM tu dixisti p̄ o iuppiter. **P**ercipe uerba mea audi & pcipias qd nūc abs te pcibus posco. **Q**uod das mihi unū p̄ire cælū duob; qd obtulisti mihi cœli munus effice ut illud cōe sit mihi & fr̄i diuiso pari portioē iter utrūq; mūere. **D**imidiū. mūeris. f. **E**R it ma. toto mūere distributū mihi & fr̄i: erit mihi lōge maius q; si solus hēam. **D**ixit & redemit fr̄em alterna statiōe: ut alternis uicib; eēt i cœlo: & hoc ex eo dictū q; **H**oc ait pollucē cōcessisse fr̄i dimidiā uitā. Itaq; alternis diebus quēq; lucere. **V**T rūq; fidus: Castoris: & pollucis. **V**tile ratis sollicitæ: cū in pcella uersat: apparēt. n. nautis i tēpestate laborātibus ignes: quos dicebāt eē Castorē & Pollucē. **H**og; & Ply. quoq; meminit: & Iginus igt habuisse id mūeris a Neptūno ut saluti eēt naufragis: **V**alerius Flaccus asserit a loue cū respiceret argonauim & igētī flāmag; nubila sulco direxit p inanē facē: q; puppe p̄pinq; in bifidum discessit iter fratresq; petiuit **T**yndareos placide & mediis in frōtibus hæsit. **P**rotinus amboq; lumēq; innoxia fudit **P**urpleū miseris olim implorabile nautis. **E**t hora. p̄ter esq; læde **H**ūc eq; illū supare pugnis nobilem: quoq; simul alba nautis stella refulsit. **d**efluit saxis agitated humor. **C**ōcidunt uenti fugiuntq; nubes. **E**t minax. nam sic uoluerē ponto enda recūbit. **AD** ianum redeat. hoc etiam die sunt certamina agonalia in honorem Iani. **D**e his diximus in prim; libro inde accipiant qui quæ sint nosse cupiunt

ANT:
FAN.

Castoris
& pollucis
aedes Ro
mæ casto
ris tñ uo
cabatur
Canis eri
gōe ius
orif nocte
sequēte.
xiiii. ca. iij.
Vulcāna
lla Armil
lustrium
Vulcāi tē
plū romæ
ubi Regi
fugitū ite
rū. ix. calē.
iunias.

PAV.
MAR.

REDEAT ad ianum: ad ianua. mēlem: ad primū librum. Quicquid sint agonalia quærit: nā in primo libe agonalibus latius differuimus. **Q** Væ tñ in fastis: i ipso diez ordine. Habet hoc quoq tps hūc et diē. xiii. calēdag iuniæ. **N**Octe sequēte canis: fabulā & rōnem signi utriusq canis i fine qrti libri rettulimus. **N**Octe ue ro q pcedit diē. xii. calē. iuniæ. **E**rigoneus canis orif. **C**ANIS erigoneus: ab Erigone Icarī filia. **E**Xit nocte sequēte: q sequit agonalia. **A**Lio loco ē reddita cā signi: nā in fine qrti. **P**R**O**xima uulcani. xi. calē. iuniæ festū ē uulcani ad iustrationē tubæ. **I**deo dies iustria dicitur Romulus: ut Plutar. in pblematibus ondit: ædem Vul cani extra urbē posuit. Et in Vulcanalibus: ut tradit Var. **P**opulus p se aialia in ignē mittebat. **P**R**O**xima lux: sequēs dies. **E**S**T** uulcani: nā eius festo cōstituta. **Q** Vam: diē. **D**icunt iustria: ab ipsa iustratiōe. **L**ustrans. tubæ: puræ ab ipsis tubicinibus motoris aciē classicis anteq abeant. **Q** Vam ille: Vulcanus. **F**Acit q cōstat ab opificibus: qbus ille p̄est. **I**nde ē locus qtuor notis: qtuor signis in ordine diez: i ipso festoz indice: qd nostri calēdariū uocat. **Q**uibus notis lectis ordine: post q qtuor ipsas diez: notas legeris: hoc ē qtuor diebus numeratis nō tñ cū ipso iustrioz die. **S**ic idicat diē septimū calēdag iuniæ die. **V**EL ē mos sacroz q seruet cōsuetudo sacroz: & imolatōis uictimaz. **V**EL ē fuga regis Targuii: de fuga targuioz dixius i fine. **N**ūc uero p eodē sacrificia fiūt: et: q tadē uict^o postea fuerit oī spe dstitut^o.

ANT.**FAN.**

Fortunæ
potenti
ædes con
dita. viii.
calēdas
iuniæ

Amphi
trite

Cur aq
la ioui
Aq
la in
cœlum
translata

Bootes
occidit
Hyas
oriitur.
PA V.
MAR.

POPULI fortuna potētis publica. viii. calē. iuniæ datum ē templū fortunæ publicæ. **N**on ē aut hæc de cuius dedicatiōe legimus q dicit quōdam sacrata ē col le grini hac fortuna die publica uerus erit. **D**iximus. n. supra ei deæ uotā ædem fuisse a. P. Sépronio sopho & a. Q. Martio ahala postea dedicatam. **S**ed huic for tunæ sacrata ædē fuisse arbitramur hoc tpe post regi fugii diē aptissime ut ei res diuina fieret cuius benefi cio populus Ro. sibi & libertatē publicā & ablatā Tar gniis potētiam uēdicasset. **H**ANC: lucē uideket q

fortuna colif. **A**MPHITRITE: uxor Neptūni de q dictum est supra. **G**RATA ioui fuluæ rostra uidebis aquis: aq la quatuor stellis. cōstat: ut Iginus autor est: quaz una in eius capite cōstituta hoc tpe in ortū fert noctis ini tio. **C**ancro. n. occidēte post solis occasum Capricornus in ortū tollit cū quo emergit Aquila: ut Exorif claras capro ueniēte sub oras. **E**adē teste Columella orif mane. vii. idus decēbris uel ad. viii. cal. ianuarii ut Ply. docet occidit. xiii. cal. Augusti. **D**af aut Ioui uel qa domina ē auium ut iuppiter deoz uel q eam fulmen nō icit: ut idē Ply. tradit: uel q iuppiter Saturnum supauerit eius auis auspicio: ut Seruius scribit. **I**taq Clearchus tyran nus cū ex successu cōtinuæ foelicitatis se iouis filiū diceret pferri sibi auream aqlam uoluit uelut generis argu mētum: Sane aqulæ nō oēs fuluæ sunt. alias nāq nigricātes esse cōstat. alias ablicante cauda. alias nigerrimas: **S**ed q cæteris pstant sunt colore subrutilo raraz cōspectu. **E**x his ea in cœlum trāslata dicit q raptum gany medem ioui amanti tradidit. **A**lii aliter fabulant. **A**quila a colore aquilo. i. fusco & subnigro nomē accepit au tore Festo: uel ab acute uolando: ut qdam uoluerunt. **D**e huius auis effigie quæ in cœlo est ac situ lege Iginum.

BOotem: non est cur miremur occasus bootæ sapius fieri mētionem cum is quatuor signorum zodiaci tē pus absumat ut meminimus in secundo huius operis libro. **S**Idus hyantis erit: Hyas atlātus & æthra filius su it ac frater hyadum: qui in uenatione a læna fertur occisus. **H**uius sydus putamus hoc tempore in ortum he liacum ferri sole indies a tauro longius recedente.

NEC te ptereo: sexto calēdas iuniæ ē festū publicæ fortunæ: quo die ē illi tēplum cōsecratū. **P**lures tñ erāt ædes fortunæ. **D**e qbus in lib. vi. dicemus. **S**ed cū publica colebat primigenia: eo qd fortuna & originē: & ipe rium urbi pstitit: siue altior qdam rō: & magis a natura ex media philosophia repeti pōt. **F**ortunā. f. regz oīum p̄cipiū esse. **N**aturā uero casu cōsistere: cum qbusdā temere repositis ordo accesserit: hæc Plutar. **N**ec ego p tereos: silētio. f. te. **O** fortuna publica, populi potētis: populi Ro. **L**uce sequēti: q sequit fugā regis. **E**S**T** datū tibi tēplū: cōsecrata tibi ædes. **S**ed hæc in fine subsequēns libri repetemus. **H**ANC ubi diues aqs. v. calē. Iuni orif aq la. **H**æc est q dī gany medē rapuisse: & amātī ioui tradidisse: hāc et iuppiter primū ex auitū genere sibi de legisse existimat. **Q**uæ sola tradit cōtra solis exoriētis radios cōtēdere & uolare. **I**taq supra aqriū uī Aglaoste nes q naxica scripsit: ait Iouē cretæ surreptū Naxon delatū & ibi nutritū: q ubi puenit ad uirilē ætatē: & uolue rit lacessere titanis sacrificari ei aqlā auspiciatā: quo auspicio usum eē: & eā iter astra collocasse. **A**q la ala dextra nō multū extra circulū ægnoctialē pdire. **S**inistra aut nō lōge a capite ophiulci figurata uī. **P**ræterea rostrū ei us a reliquo corpore diuidit circulus: q a cæcro ad scorpionē puenit: media: et finit ab eo: q supra lacteū orbē esse demōstrat. **H**æc ex orto leone occidit. **E**xorif cū capricorno habēs i capite stellam unam: in utraq pēna unā. **I**n cauda unam. **I**taq sunt oīno qtuor. **H**æc ex Igino. **V**EL amphitrite: uxor neptūni: de q diximus in se cūdo. **D**lus: cū mari p̄sit. **A**Ccepit hanc diem: q orif aq la: qst post occasum illius diei in ipsa nocte: q pcedit diem qntum calēdag iuniæ. **T**V uidebis rostra auis: aqlæ grata rostra ioui illis rōnibus quas explicuimus.

AVferet ex oculis: qrtō calēdas iuniæ occidit bootēs: q & arctophylax. **D**e hoc diximus in secūdo & tertio calē. **O**rif hyas: q frater est hyadū. **D**e his supius in hoc libro diximus. **V**eniens aurora: dies q postea subsequ tur. **A**Vferet ex oculis bootem: nam occidit. **E**T die cōtinua: q illa pxima erit: hoc est tricesimo die maii.

Erit sidus hyantis hyas apparebit: q fuit atlantis ex Aethra filius: & dicimus hyas hyc. & hyas hyātis. **N**am superius mater hyen & hyan & hoc in loco hyantis dicit. & de eodem loquitur.

INTERPRETATIONES SEXTI LIBRI FASTOR VM PER ANTO.
DE FANO ET PAV. MAR. POETAS CLARISSIMOS LAVR.

HIC quoq; mēsis habet dubias in noīe cās: Nō sumus eoz; sniā q̄ uel a Iunio Bruto q̄ prim^o Romæ cōsul creat^o ē huic mēsi nomē iditū uolūt: qđ is pulso Targnio uoti reus calēdis iu mōte Celio Carnæ deæ rē diuinā fecerit quā ferūt humanis pēste uitalibus. uel a iunone qđ ædes iunonis monetæ idē calēdis fuerit dedicata quā uouit Camillus ut dicturi fumus cum

ANT.
FAN.
Iunii men
sis appella
tio.
Carna
dea

IC quoq; mēsis hēt dubias in noīe cās
Quæ placeāt posi
tis oib⁹ ipse leges:
Facta canā sed erūt
q̄ me finxisse loq̄nt^r
Nullaq; mortali nu
mina uisa putent:
Est deus in nobis

multoz; traditionib⁹ cōstare uideat hūc mēse lōge añ te dedicationē ei⁹ ædis & reges exactos a romāis iu niū noīatū. Placet at̄ qđ scribit Festus iuniū a maiori bus n̄ris iunoniale ac iunoniū appellatū: & qđ Mac tradit apud Aricinos p̄nestinoiq; diu nō iunii sed iu nonii appellatiōe i fastos relatū: posteaq; detritis qui busdā lris ex iunonio iuniū uocitatū. NEQ; ue. n. negaueri hūc mēse iunoni sacrū fuisse quo reges Macedoniæ religiōis gr̄a exercitū deducere nō audebāt. Iu nonis. n. fauor hac añi pte nō negligēdus uidebat qua p̄stiatū Solstitiū uis ei⁹ noīs hoc ē aeris calor accēdit Vñ illud ē. Solstitiū pecori defendite. Et illud: Acstate pueri si ualēt discūt bñ. Alii tñ scriperūt teste Agretio a iuuetā Hercules uxore iunio datū eē uocabulū. Alii a iuniorib⁹ & ea pte popu. Ro. q̄ sub Romulo uirib⁹ atq; armis rēp. tuebāt ut dixim⁹ supra. Vñ milites tituli olim dicti sūt q̄si tutuli q; patriā tuerēt. Alii iūctis sabinis ac romanis quorum pace; supra meminimus myrtea nerbeña fuisse firmatam. Huius mensis calēdæ fabariæ dicebantur causam suo loco explicabi mus. **HIC QVOQ;** Sicut pleriq; alii & præfertiz maius de quo supra legimus. quia posse datur diuer sas quo ferat ignoro copiaq; ipsa nocet. **IMPETUS** hic: furor poeticus ac diuinus quida; spiritus quo poe tæ excitantur.

Tutuli

agitante calefcimus illo

Impetus hic sacræ semina mentis habet:
Fas mihi præcipue uultus uidisse deorum
Vel quia sum uates, uel quia sacra cano:
Est nemus arboribus desum secretum ab oī
Voce locus: si non obstreperetur aquis:
Hic ego quærebam cœpti quæ mēsis origo
Esset & in cura nominis huius eram:

IC quoq; mēsis hēt dubias i noīe cās. Iuni^o maiū seq̄: aut ex pte populi: ut supra dixim⁹ noīa tus: aut ut Cingi^o arbitraf: q; iunoni^o apud latios añ uocitat^o. Diuq; apud aricinos p̄nostinos q; hac appellatiōe i fastos relāt^o sit. Adeo ut sicut Nilus i cōmētariis fastoz; dicit apud maio res quoq; n̄ros hæc appellatio mēsis diu māserit. Sed detritis q̄busdā lris ex iunio iunius di ctus sit: nā & ædes iunonis mōetæ calē. iunius dedicata ē. Nōnulli putauere iuniū mēsem a iu nio bruto q̄ primus romæ cōsul factus ē: noīatū q; hoc mēse. i. calē. iunius: pulso targnio Car næ deæ i celio mōte: Voti reus fecerit. Hāc deā uitalib⁹ hūanis pēste credūt. Ab ea deniq; petif: ut iocinera & orda quæq; sūt i trifecus uiscera salua cōseruet. Et qā cordis bñficio. cuius dissimulatiōe Brutus hēbat idone^o emēdatiōi publici status extitit. Hāc deā q̄ uitalib⁹ pēst tēplo sacrauit. Cui pulstæ fabacea: & lardo sacrificabat qā uires maxie his reb⁹ corpis roborētur. nā & calēdæ iuniae fabariæ uulgo uocāt qā hoc mēse adultæ fabæ di uinis reb⁹ corpis roborēf. nā & calēdæ ianix fabariæ uulgo nocātur qā hoc mēse adultæ fabæ diuinis rebus adhibētur. Hæc ex Theodosio poeta triplicē mēsis cām affert: aut qđ a iunone iunonius: aut ab hebe q̄ i ppe tua iuuetā ē. iunius pp̄ ipos iuuenes. Aut a romanoz; sabinoz; q; cōcordia unius dictus. Hoc at̄ in p̄ncipio inqt mēsem hūc uarias hēre cās. Sed dū ingreret: uenisse ad eū deas: q̄ rē oēm explicauerūt. **HIC** quoq; mēsis: hic ē sicut supiores. **HABET** dubias cās i noīe. dubias origine noīs. nā alii aliūde deductū uolūt: & ex alia rōne de torquēt. **TV** ipse o germanice. **LEGES.** peliges. **QVAE** causæ. s. **PLA**ceāt: & q̄s magis pbes. **PO**sitis oibus: cū exposuero oēs q̄ afferūtur. **CAN**am facta: uera & nō ficta. **SED** erūt q̄ loquētur me finxisse: qđ cēt me ficta referre. **ET** qui putēt nulla numina uisa mortali: q; p̄uadere sibi non possint deos ab oibus uisos. **EST** deus in nobis: q̄si diuinus qđā spiritus ē i pectoribus poetaz;. **CAL**escimus illo agitate: illo cōmente & regēte & in arte. **EST** deus in nobis: sunt & cōmertia cœli. Sedibus ætereis spūs ille uenit: & in amoribus. Sūt et̄ q̄ nos nomē hēre putāt. hic ipetus: hic furor poeticus. **HABET** semina sacræ: hoc ē diuine mētis: nā a diuini tate fit. ut ita excalefcāt poetæ ad excudēdos ex igenio uersus & ad mētē altius attollēdā: qđ sine numine fieri nō posse. Ideo dicebat Cicero poetā natura ipsa ualere & mētis uiribus excitari: & q̄si diuino quodā spiritu inflari. **FAS** mihi p̄cipue licuit mihi in primis. **VID**isse uultus deoz; uidere deos p̄sentialiter. **VEL** quia sum uates: & ob id aliqd̄ numinis mihi inest. **VEL** quia sacra cano: ea q̄ ad deos p̄tinēt: & hac rōne ipsi se uiddēdos offerūt. Est nemus desum arboribus: tum indicat qui densiores habet arbores quo secesserat uelut in sac rūtū locū sacra scripturus: & ab oī frequētia remotū. **LOC**us secretus. semotus. **AB** omni uoce: quia nullæ uoces idē audirēt. **NISI** ob. aq;: nisi obstreperēt aq; q̄ tñ ad loci amoenitatē & illuc eūtiū uoluptatē accedūt. S; nullus ē illic strepitus nisi aq̄rū tm̄. **HIC** i hoc luco. **QVAE** rebā. iquirebā. **QVAE** eēt mēsis origo: uñ hic mēsis originē duceret: **ET** erā in cura huius noīs iunius: hæc tūc sola erat mea cura: ut idagarē uñ iuni^o dicerēf

PAV.
MAR.

ANT. **CPRAE**ceptor aradi: Hesiodus quē oues pascētē mūsae rapuisse dñr ac poetā fecisse mūnere clamorum: ut
FAN. Hos tibi dāt calamos en accipe mūsae ascreo quos añ sarni. Eius patria fuit Ascrea vicus Boetiae ad Helico-
 Hesiodus ne quā ipsae improbauit miserā uocās dirā hyemae tristē aesta ac nunq̄ optabilē. Oui. i pōto. Effet ppetuo sua q̄ ui
 a musis tabilis ascrea ausa est agricolae musa docere senis. Hic poeta diei fili⁹ ex Pycimede scripsit librū quē appellauit
 subito fa opera & dies ubi docuit quē admodū agri & qbus tpi⁹ colēdi eēt & adeptus est palmā i medio dicēdi gene-
 ctus poe re ut Quintiliano. uidef: Licet Vir. eū supasse putet i georgicis autore Seruio. Primus certe hesiodus de agri-
 ta cultura metricē scripsisse dē. **PR**iamides: paris q̄ iu-
 Ascrea dicauit p̄stare uenerē pulchritudine iunōi ac Miner-
 ue. **IN** aquosae uallibus idae. Strabo mōtē inqt Antā-
 dro iminere quē Alexandria uocat ubi deas a paride
 ludicatas dicit. **SV**germana mariti: iuno inuis soror
 & cōiūx. Soror qm̄ aer leuitate aethēg emulat. **V**xor
 ga aetheri subiacet. **Q** Vae stat in arce iouis: in capito-
 lio. **IPSE** infra. **IV**Nētaq; tarpeio sūt mea tēpla ioui.

ANīmū. timorē aī quē fecerat iunonis aduētus ac
 nimbus diuinus. **PER** exiguos modos: uersib⁹ elegis
 ut Nūc primū uelis elegi maiorib⁹ itis. **S**aturni fors
 ego pria fui. fingit iuno añ iouē nata. ut qdā uolūt q̄
 spūs siue aer excitat flāmā. **S**aturnia roma: q̄ ut
 diximus Saturnia oppidū fuit i mōte tarpeio. **AN** po-
 tuuit maior: nitiū exēplo qd̄ ē iferi⁹ & hoc dicit si a ma-
 ia pellice maius denoiatus ē non potuit iunio a iouis
 uxore uocabulum dari? **A** VREA scepra: quia ipsa est
 regnorum dea.

PAV. **ECCE** uidi deas q̄s nō uiderat p̄ceptor aradi. He-
MAR. siodus: q̄ fatef se uidisse musas: raptūq; ab his cū oues
 prias i p̄nalo depasceret. lauro coronatū: & poetā con-
 stitutū. **A**t ego uidi maiora numia. q̄ ille uiderit. nā de
 aruz reginā iunonē. **PR**Aceptor aradi: ob illud op⁹
 qd̄ iscribit opa & dies: ubi de re ru p̄cepta tradidit: &
 ply. asserit hūc primū de agricultura metricē scripsisse

Cū sequeref oues ascreas: cū pastor prias oues serua-
 ret. **E**T in arte: nec mihi sūt nifae clio: cliosq; sorores
 Seruati pecudes uallib⁹ ascrea tuis. **A**SCREAS: ab ascrea
 q̄ ē ut Strabo refert i boetia iuxta heliconis ptē: hāc
 Hesiodi poetae pria ē. ad heliconis ptē dexterā ptinēs
 excelso i loco: ac duro iacēs. lōge a thespia stadiis. lx. q̄
 & ipse redarguēs improbauit patri: q̄ in cymaaxolita re-
 maneret. Ascrea rus. misereq; penes hic helleona colebat
 Hyberno dyru: triste. aestu optabile nūq̄. **NEC** quas
 prias. nec uidi eas deas: q̄s paris priami filius. **CON-**
 tulit: cōferre uoluit. **IN** ual. aquo. deae: in ida monte:
 ubi pallada iunonē uenerē de formas: & aureo pomo-
 certatēs nudas uidit: & formosiorē uenere; dixit. Sed
 nota ē fabula. **SED** tñ una fuit ex illis: ex trib⁹ illis: q̄ sese paridi obtulerūt. **VNA** fuit ex illis germana mari-
 ti sui p̄ p̄phrasim iunonē ondit: q̄ soror & cōiūx iouis. **HAEC** erat: iuno certe erat: **AGNO** uī q̄ stat i arce
 iouis: agnouit illā: cuius statua erecta ē i arce capitolina. **HOR**ruera. aduētū tāti numinis. **E**T fatebar aium
 aī metū. **T**acito pallore. cū tacite expaluissem. **C**VM dea sustulit metus quos illa fecit: cū a me repuli metū
 quē icusserat. **N**AM q̄ ait o uates: iuno poetā confirmat: q̄ cū festa & sacra scribat: liceat illi corā uidere nu-
 mina. Deide plurib⁹ rōnib⁹ arguit: mēse a suo noie iuniū nūcupatū. **N**AM q̄ ait o uates cōditor romāi añi o-
 nalo q̄ scribis añū a Ro. prius cōstitutū a Numa emēdatū. a caesarib⁹ i certiorē ordinē redactū. **A**VSE re ma-
 p̄ exiguos modos q̄ ausus es elegis uersib⁹ scribere festa: & sacras cerimonias & ortū occasūq; signoz. **FECI**
 sti tibi ius ptātē. **VID**ēdi coeleste numē: caelites deos. **C**VM pla. con. fe. nu. tuis: cū uoluisti festoz rōnē tuo
 uersu canere. **T**AMen ne ignores & traharis errore uulgi: ut p̄ cōperto habeas: nec cū errati uulgo uerferis.
IVNius hēt nomē a n̄ro noie: facer hic mēsis mihi a iunone iunoni⁹ ē appellatus: & hāc p̄pōnē pluribus rō-
 nib⁹ cōfirmat. Primū ex eo arguit: qd̄ soror: & cōiūx iouis. **E**ST aliqd̄: alicuius momēti ē. **N**V p̄sisse ioui:
 eē iouis cōiūgē. **I**OVis eē sorore: nā ex idē parētib⁹ nata. **D**ubito an gloriē magis fratre an gloriē magis ui-
 ro. sum ego qd̄ abigua: q̄ mihi magis gloriosū existimē eē illū frem aut eē uirū. **S**I Genus aspiciet: deinde ar-
 guit a genere. q̄ Saturno genita: priaq; illi p̄les fuerit: q̄ ea loca tenuit ubi roma cōdita ē q̄si iure generis: & iure
 loci sibi mēsis honor debeaf. **S**I Aspiciet genus. q̄si si rō gnīs ē hnda. **E**GO pria feci saturnū parētē. pria ego
 ex illo gēita sum. **V**ege ut i. iiii. li. dixius iuppiter & iuno simul nati sūt. **E**GO fui pria ps pria stirpis: hoc ē pria
 p̄les saturni. **R**OMA quon. ē di. sa. a pa. meo. nā erat urbs saturnia i eo colle ubi postea fuit arx romana hāc

Ecce deas uidi nō quas p̄ceptor arandi,
 Uiderat ascreas, cum sequeretur oues:
 Nec quas priamides in aquosae uallibus idae
 Contulit, ex illis sed tamen una fuit:
 Ex illis fuit una sui germana mariti
 Haec erat agnouit quae stat in arce iouis:
 Horrueram tacitoq; aium pallore fatebar.
 Tunc dea quos fecit sustulit ipsa metus:
 Nāq; ait o uates romani conditor anni
 Aulse per exiguos magna referre modos:
 Ius tibi fecisti numen coeleste uidentis.
 Cum placuit numeris condere festa tuis:
 Ne tamen ignores, uulgiq; errore traharis
 Iunius a nostro nomine nomen habet:
 Est aliquid nupsisse ioui, iouis esse sororem
 Fratre magis dubito gloriē, an ne uiro:
 Si genus aspicitur, saturnū prima parentem
 Facit saturni fors ego prima fui:
 A patre dicta meo quondā saturnia roma est
 Haec illi e caelo proxima terra fuit:
 Si thoros in p̄tio est, dicor matrona tonantis
 Iunctaq; tarpeio sunt mea templa ioui:
 An potuit maior pellex dare nomina mensi
 Hic honor in nobis inuidiosus erit:
 Cur igitur regina uocor, princepsq; deorū:
 Aurea cur dextrae scepra dedere meae:

terra fuit illi p̄xima a caelo: nā post relictū coelū hāc ille terrā incoluit. Si Thorus in p̄tio: rursus a cōiugio iouis & a iure loci: q̄ tēplū ī arce hēat: illi iūctū. Si ī p̄tio ē torus: q̄si si cōiugalis thalamus dabit aliqd̄ autoritatis. DI Cor ma. to. iouis cōiū. De matrōa. i. i. dixim⁹. ET mea tē sūt iū. ioui tan. capitolino. i. arce. n. tria erāt tēpla si mul iunctas: iouis iunonis: & mineruæ Medio loco erat illud iouis. AN po. ma. arguit a maiore ad maius: q̄ si pellice maia maius mēsis fuerit nūcupatus. cur ab ipsa q̄ regina ē mēsis denoiari nō debeat? An po. pel. maia q̄ ioui succubuit: & ex eo stupro Mercu. pepit. DARE no. mē. maio de quo superiore li. dictū de pellice in. i. i. diximus. ER. IT in no. iui. hic ho. erūt q̄ inuideāt nobis hūc honorē mēsis in osus hmōi nomina in utraq̄ si gni. poni ondit Gellius: ut inuidiosus qui inuidet: & cui inuidet. Cur igit̄ regina uocor & princeps deoz: q̄si. d. frustra diceret eē deoz regina si mortales honorem huius mihi mēsis inuiderēt. CVR dedere au. sce. dex. meæ. quasi cur dedere mihi regiz̄ maiestatis insignia. Simulacrum. n. eius cum s̄ceptro figuratur.

An facient mensem lucem lucinaq; ab illis
Dicar & a nullo nomina mense traham:
Tum me pœniteat posuisse fideliter iras
In genus electre dardaniamq; domum:
Causa duplex iræ raptō ganymede dolebam
Forma quoq; ideo iudice uicta mea est:
Pœniteatq; non foui carthaginis arces:
Cum mea sint illo currus & arma loco:
Pœniteat sparten argosq; measq; mycenas
Et ueterem latio supposuisse famon:
Adde senem tatiū iunonicolasq; phaliscos
Quos ego romanis succubuisse tuli:
Sed neq; pœniteat nec gēs mihi carior ulla ē
Hic color hic teneo cū ioue tēpla meo:
Ipse mihi mauors cōmendo mœnia dixit

Arginis & Myceneis cōis fuit ubi Polycleti simulachra fuerūt artis laude oīum p̄stātissima. Vñ iuno suas mycenās uocat hoc loco. Silius in p̄rio punico: Hic iuno ante argos (sic credidit alta uetustas) an agamēnoniā gratissima tecta mycenē optauit. p̄ fugis æternā cōdere gētē. Latio supposuisse famon: scripserūt qdā hac ætate Samothratiā eē iunonis famon: sed alia ē iunonis famos in Asia teste Seruio ubi iuno nata credit. Cephalenia quoq; ut autor ē Stra. Samos olim dicta ē q̄ cū eēt tetrapolis. i. q̄tuor cōtinēs urbes ex iis unā habuit q̄ & Samos uocata ē & Stame. SED neq; pœniteat: q̄a hic honor mihi ereptus nō ē alii in super dati.

AN faciet mēsem. v. arguit a iure officii: q̄ lucib; p̄st. un̄ lucina dicta ē: & lucem mēsem cōficiāt: sic p̄ lucem mēsem sibi quoq; deberi. An lucem faciet mēsem: cū mēsis ex lucib; hoc ē ex dieb; cōstet. ET Ab illis lucib;. si dicar ego lucina: & alio loco putat lucinā a lūco dictā in. i. i. inq̄ gr̄a lucinæ dedit hęc tibi noīa lūcus. Veg. il lud subdit: aut q̄a p̄cipiū tu dea lucis habes. Sed eo ī loco de lucina disseruim⁹. ET trahā noīa a nullo mēse q̄si & nulli⁹ mēsis asseq̄ honorē: nā nomē p̄ honorē ponit. Vir. iacet & sine noīe corpus: aut p̄ hyppalagē in telligat. & a me nullus mēsis denoiet. TVM peniteat: sexto arguit a meritis: licet figurate a cōtrario loquat̄. sed illud ondit se remisisse oē odiū ī troiāos: cū iusta eēt irā cā. quodq; oē loca ī q̄bus prius colebat̄ Ro. īperio supposuerit. TVM: si hic honor eēt inuidiosus. peniteat supposuisse me iras fideliter: doleat; ego deposuisse oē odiū: & oēm irā licet hęc duo iter se differāt. nā ut stoici. dicūt: odiū ē cupiditas: q̄ male cui piā optam⁹ cū p̄fectu aliquo & icremēto. Ira uero ē libido puniēdi ei⁹: q̄ lesisse uideat̄ iniuria. FIDeli sō dixit: q̄a ille deponere irā fideliter dī: q̄ nihil odii. aut maliuolētiz̄ seruat in p̄ctore. IN Genus electræ: in troianos. qui ab Electra matre Dardani p̄geniti sūt. ET in domū dardaniā. in familiā dardani. CAVsa duplex iræ duplici cā illis irata erā. DOlebā raptō ganymede: q̄d rapuerat iuppiter a mēse ministeriū troiis filiū. de quo ī fine supiosis lib. FORMA quoq; mea ē uicta iō iudice: Paridis iudicio a Venere: ego uicta sum: cū de p̄stātia formæ cōtēderim⁹. POEniteat q̄d nō foueo carthaginis arces doleā ego nō p̄stitisse in sentētia. ut carthaginenses magis q̄ romanos fouerēt. CYM mea arma & currus sint illo loco: uti & Virg. dixit. Hic illius arma: hic currus fuit. Honoratus iō arma dici ondit quia instructā armis iunonē in alio loco Virg. testatur. ferro accincta uocat. CVRrus: aut uere curro quo secūdū Home. in caelo utit̄ aut tēsam significat: qua deoz simulachra portantur. POEniteat supposuisse latio: hoc ē Ro. impio. Sparten: q̄ & lacedæmon: ut alias dictū. ET argos de acchaico intelligit. & Mycenās: has suo tpe extinctas iacuisse Strabo refert. Quā urbē a Perseo conditā eē cōstat: cui Sthenelus successit in regno. His in urbibus iuno summa religione colebat̄ Argos a Mycenis distat sex. M. P. & in medio spacio erat tēplū iunonis q̄d ambabus urbibus erat cōe: de quo alias diximus. ET ueterē famon de famo ionica intelligit. q̄ insula ē in mari ircario: ubi nata putat̄ iuno. ADDE senē tatiū regē sabinoz q̄si adde sabinos oēs. qui me pie colebat̄ p̄p̄ea q̄d lacedæmoniis institutis erāt imbuti. Q VOS: oēs populos. Ego

CLVCinaq; ab illis dicta. si sum inq̄ Lucina a luci cib; dicta q̄b; mēses īplēt̄ cur a nullo mēsiū cōseq̄ de bui ne. mē & decus. De lucinæ noīe satis dictū ē. Hęc parituri uocabāt̄ q̄s cōstat cōpressiōe spūs adiuuari. A nullo noīa mase trahā. nomē ē interduz̄ gloriæ ut hoc loco. Itē illo Mœstū mittit onytem nomē echloniuz̄ Alii figurate dictū uolūt q̄ nullus mēsis trahet a me noīa. IN gen⁹ electræ: in romāos q̄a troiāis descendūt quoq; autor ē Dardanus Electræ fili⁹. Hos fouet̄ coepit iuno ira deposita ī secūdo bello punico. Vñ illud ē Vir. in. i. æn. Quin. aspera iuno q̄ mare nūc ter. rasq; metu coelūq; fatigat cōsilia ī melius referet: me. cūq; fouebit romanos reg; dnos gētēq; togatā. Multis sane rōnib; iuno supra ondit. debuisse a se iuniū noīa ri. Hic arguit a merito q̄d in romāos collatū ē ira de. posita quam accēderat cāæ nō leues. CAVsa duplex iræ: ganymedes rapt⁹ iudiciū Paridis: sed addit̄ tertia q̄d troiāi a dardāo originē ductū Electræ pellicis filio CVRrus & arma: Vir. Hic illi⁹ arma hic currus fuit Sparten argosq; measq; mycenās: iter urbes peloponnesi argos & sp̄ta gloriā p̄celluerūt: sed n̄ ignobiles fuerūt Mycenæ apud q̄s iuno colebat̄ ī æde magnifica q̄

ANT.
FAN.

Mycenæ
Iunonis
ædes
Samos

PAV.
MAR.

tuli succubuisse romanis: passa ego sum & oēs illi populi: q̄ sub tutela mei numinis eēt. Romāis succūberent. Pœniteat ergo fecisse hæc: si mēsis honor mihi denegat. imo inqt. SED neq̄ peniteat: nō doleā eam fecisse. NEC uulla gēs ē mihi carior: q̄ sit roma. po. HIC: in urbe roma. COLor: ego qa romāi mihi sacrificāt & ce lebrāt mea festa: & oī ueneratiōe p̄sequūt. HIC: in urbe ro. po. TENeo cū ioue meo: ut iā diximus: qa tē pla iūcta habēt. IPSE mihi maior septimo arguit a iure tutelæ. qm̄ mars filius eā urbē m̄næ fidei cōmēda rit. IPSE Maiors: maior magna uortēs. DIXit mihi cōmēdo tibi hæc mœnia: hæc urbē a filio meo cōditā

ANT.
FAN.

Lānuuiū

prænesti
na dea
Fortunæ
tēplum
præneste

Hebe

PAV.
MAR.

CVRBE nepotis: Romuli cuius p̄ ē Mars iunonif fili: Vñ illud ē ifra. Nri roma nepotis erat. SVBur bani: Ariciā: Laurētū: Tybur: Lānuuium: ac p̄nestæ si gnificat q̄ oppida eē paḡ ab urbe distantia nemo igno rat. Sane qdā nō recte legūt lauiniū p̄ lānuuiō: cui^o op pidi latinog: Diomedes cōditor fuisse d̄r: qa in lannu uio corripit tertia a fine. Hora. Raua decurrens lupa lānuuino. PRAEneftinæ deæ: Fortunæ. Lucan^o Vi dit fortūa colonos p̄nestina suos cūctos simul ense re ceptos. Habuit Prænestæ fortunæ tēplūz illustre ubi certa ut Strabo iquit oracula edebātur. Ea ciuitas græ ca eē d̄r & quōdā polystephanū. i. multaz coronarūz appellata quā Seruius Prænestæ ab arborib^o ilicibus ibi abūdātib^o dictā existimat licet Festus appellatam uelit q̄ locus quo quōdita ē mōtib^o p̄ster. Idē ait^o Cecu lū putari eius oppidi cōditorē: uñ orti cecilii credunt^o quorū familia Rōæ admodū nobilis fuit. HERculis uxor: Hebe. Iuuenalis: Nec puer iliades formosa nec Hercules uxor ad cyathos. Hæc iunōis filiā sine patre ferūt herculi nupisse post ei^o deificationē Seneca in Octauia: Deus alcides possidet heben: nec iunonis iaz timet iras cuius gener e q̄ fuit hostis. Hæc cū sit dea iu uetæ uult a iunioribus iunū sumpsisse uocabulū. Sed auditore iā psualo ita exordit^o præ insinuatōe: ut cum matri cedere uideat^o eo tēdat oratio ut honorē hui^o mēsis sibi uēdicet. PARtes pœne rogātes ago: Si qd̄ inquit a matre habitura sum nō luctādum id cōsequi uolo sed blandiendo ac præcando. Cæterum rem ip sam sui iuris esse subiungit.

CV Eris pollēs effulgēs: & i maxia ueneratiōe & celebritate. VRBE nepotis: Romuli nepotis tui cū fil^o meū sit. FIDES leḡ dicta: factū ē qd̄ mars ipse pmisit. CELebramur i cētū aris. q. d. i cētū urbis locis sūt aræ mihi diedicatæ: & i oibus mihi sacrificat. NEC honor mēsis ē mihi leuior. quouis honore: sed grauior. Hoc di cit magnū qd̄ ē celebrari i tot aris: sed nū pluris id facio: q̄ honorē mēsis. Nec tñ hūc octauo & ultimo arguit rursus a minore ad maius: sed dissimili a sup̄iore suburbanū hnt mēsem a suo noīe nūcupatū putas ergo tu non hūisse romā q̄ erat mei nepotis imo hūit: & hic mēsis a me iunius denoīef. NEC tñ roma tātūmō p̄stat no bis hūc honorē nō sola ē roma. q̄ mēsis honorē mihi tribuat. Suburbani q̄ sub urbe sūt: q̄ sūt i oppidis agri ro mani. Dāt mihi idē mun^o: honorē mēsis. INSpice plege tu. Fastos: fastog: libros. Quos hēat aritia. nemoralis a nemora cynthiæ: sed de aritia & mysteriis ei^o loci dixius i. iii. ET quos festos hēat populus laureus: lau réto oppido: ubi fuit latini regia & quos fastos hēat lānuuiū meū ubi & ædes ē iunonis: cuius meminit Varro o p̄p̄idū i latio atiquo ad dexterā uiaē appiæ. MENsis iunoni^o: a iunōe denoīatus. EST illic i oib^o his locis. ASPice tybus dixius i. iii. de tybure. ET mœnia sacra deæ p̄nestinæ: p̄nestinæ oppidū ubi & tēplū fortunæ & ide sortes dictæ p̄nestinæ & ædes iunōis. TV leges: et i his oppidis. TEMpus iunonale mēsem iunoniūz NEC romu. cōdidit illos populos q̄si i his oppidis hēo mēsem: q̄ a Romu. cōdita nō sūt multo magis debet eē mihi i urbe mei nepotis iō inqt. AT roma erat nri nepotis nā a nro nepote cōdita. FINierat iuno iam desierat log. RESpexim^o: refleximus ab alia pte aciē. VXOR herculis hebe iunōis filia Herculi nupta. STA bat & signa dolētis erat i uultu dolorē illa uultu idicabat. NON ego si toto, hebe duplici rōe honorē hui^o mē sis sibi uēdicare cōtēdit^o pria rō a cōiuge sumit^o qd̄ hercules bñmeritus sit de ea regiōe ubi post cōdita ē Roma qd̄ eā Caci latrocinii expurgarit. Secūda rō a distributo p̄ Ramu. populū i seniores & iuniores qd̄ a iuueni b^o iunū nūcupauit. Ipsa hebe cū p̄petua iuuetā sit iuuenū cām. tuēf & sibi assignat sed uti^o insinuatōe cū captati one beniuolētia a m̄e qa nō ut illi aduersa sit imo & sibi cedit^o sed ut blādiat^o & p̄cib^o agat. Deide ad cām ue niēs sibi honorē mēsis attribuit. SI Mater dixerit me cedere toto cœlo: si iusserit iuno me abscedere a cœloz & iter oclites magis nō eē. NON morabor m̄e iuita q̄si nollē eē in cœlo m̄e mea repugnāte. Nūc quoq̄ n̄ luctor de noīe hui^o tēporis nā ego cōtēdo iuni de mēsis honore nec ē quo noīe fuerit appellat^o. BLANDior & pœ. q̄si. Amo ptes rogātis hoc inqt nō agā de iure aut multis rōnibus q̄re hic mēsis me^o eē debeat sed blāditiis & p̄cib^o ago. Mallē tenuisse peccado ré mei iuris insinuatōe cām iustā ondit^o qd̄ mei iuris est potius uellem te nuisse p̄cibus q̄ ulla cōtētiōe. ET tu ipse poeta forsitan faueas causæ meæ dices cām meam esse iustiorē.

Hæc tibi / tu pollens urbe nepotis eris:
Dicta fides sequitur / cētū celebramur i aris
Nec leuior quouis est mihi mensis honor:
Nec tñ hūc nobis tātūmodo præstat honorē
Roma suburbanī dant mihi munus idem:
Inspice quos habeat / memoralis arciā fastos
Et populus laurens / annuuiumq; meum:
Est illic mensis iunonius aspice tybur:
Et prænestinæ mœnia sacra deæ:
Iunoniq; leges tempus: nec romulus illas
Condidit: at nostri roma nepotis erat:
Finierat iunō / respeximus herculis uxor
Stabat / & in uultu signa dolentis erant:
Non ego si toto mater decedere cœlo
Iusserit inuita matre morabor ait
Nunc quoq; cū luctor de noīe tēporis huius
Blandior / & partes pene rogātis ago
Remq; mei iuris mallem tenuisse præcando:
Et faueas causæ forsitan ipse meæ:

CAVREA potest dicitur conuenit mihi hoc cum matre uxorem eam esse ac sororem iouis & capitolium tenere. **ANT.** cum ioue. Illud autem non conuenit mensis decus ei contigisse. **SOL**licitamur: angimur ac moleste ferimus quod nomen **FAN.** est nobis eripi. **Q**UID graue: Deest uerbum: & est sensus: Cur molestum cupiam fuerit si romani memores beneficiorumque ab Hercule meo in eos collata sunt hoc titulo & honore me uxorem Herculis decorarunt? **FLAM**mis & dote paterna: aut bis idem dicitur: aut post factam mentionem flammam fumum accipimus. ut Glomeratque sub antro fumiferam nocte commixtis igne tenebris. **AD** ppiora uocor: comparatiuum est a ppe. Vn penultima syllaba r

Aurea possedit focio capitolia templo

Mater: & ut debet, cum ioue summa tenet:

At decus omne mihi contingit origine mensis:

Vnicus est de quo sollicitamur honor:

Quid graue si titulum mensis romane dedisti:

Herculis uxori posteritasque memor:

Hac quoque terra aliquid debet mihi nomine magni

Coniugis, huc captas appulit ille boues:

Hic male defensus flammis & dote paterna

Cacus, auentnam sanguine tinxit humum:

Ad ppiora uocor populum digessit ab annis

Romulus, in partes distribuitque duas:

Hac dare consilium pugnare paratior illa est:

Hac aetas bellum suadet, at illa gerit:

Sic statuit, mensisque nota secrevit eadem:

Iunius est iuuenum, qui fuit ante senum:

Dixit, & in litem studio certaminis issent

Atque ira pietas dissimulata foret:

Venit apollinea longas concordia lauro:

Nexa comas placidi numen opusque ducis:

Hac ubi narrarit tatum fortemque quirinum

Binaque cum populis regna coisse suis:

Et lare comitum generosque receptos

His nomen iunctis iunius inquit habet:

Dicitur triplex causa est & uos ignoscite diuam

Res est arbitrio non dirimenda meo:

Ite pares a me perierunt iudice formae

Pergama, plus laedunt quam iuuat una duae:

bat. **MA**le defensus flammis: quos euomebat: ut in. i. diximus. Atque arte paterna: quoniam Vulcani. f. **TIN**xit: ifecit. **SAN**guine: suo. **AVEN**tinam hominum nam erat in spelunca montis auentini: ubi ab hercule iteremptus est. **AD** ppiora uocor. quasi uenio nunc ad ea que magis ppria sunt & nostri iuris. **Ro**mu. discessit populum ab annis diuisis multitudinem ab aetate iter seniores & iuniores. **ET** distribuit in duas partes: senatum & plebeios seu senectutem & iuuentutem **HIC** ps: seniorum. **PAR**atior dare: consilium: pp prudentiam. que iuuenes esse non possunt: nam ut Arist. in ethi. ostendit: prudentiam efficit experientia rege experientiam temporis longitudo: que iuuenes non est: Sic nec ipsa prudentia. **ILLA** iuuetus paratior pugnare: pp uires & iuuenile robur. **HAEC** aetas: senilis. **SV**adet bellum: consilio & rationibus. **ILLA** iuuentilis. **GE**rit bella re ipsa & ppriis uiribus. **SIC** statuit Ro. ipse. **ET** sec. me. distribuit. **EAD**e nota eodem titulo & appellatione. **IVN**ius est iuuenum: nam a iunioribus iunior dicitur. **QVI** fuit ante mensis que antecessit, **EST** senum: nam a senioribus. hoc est a maioribus maius denotatus. **DIXIT**. hebe. **ET** issent in litem: Iuno & filia contedissent de honore mensis. **ST**udio certaminis. contentionis. **AT**que pitas filiae in patre: & amor matris in filia. **ESSET** dissimulata: occultata. **IRA** quae contentione utraque iam ira pcita er pcita erat. **VEN**it apollinea: certatibus his de nomine mensis uenit concordia: & aliam causam nois attulit a concordia romanorum: & sabinorum melem hunc unum appellatum esse iuniu. **VEN**it concordia nexa longas comas: habens longos crines nexos hoc est coronatos. **LAV**Ro apollinea: que apollini sacra. **NVM**en & opus ducis placidi: benigni: quasi que precipue a tyberio colitur. & cui templum dedicauit: ut Tran. inqt & nos rettulim. i. lib. Decem. n. illum appellat: ut in prio auspiciis dux uenerat: tuis: & in tristibus auloniis ducem. **HAEC**

concordia. VBI narravit tatiū & fortē grīnū postq̄ exposuit bella tatiū regis sabinorū in Romū gesta: & inita postea foedera. ET bina regna: sabinū & romanū. COISSE ī unū collectū eē cū suis populis. Nā facta ē utriusq̄ populis urbs cōis ut in.iii. diximus. ET soceros & generos. romanos & sabinos. RECEPTOS lare cōis: nā in cōi urbe. INQUIT: illa ubi hęc dixit ait. HIS iūctis: a cōiūctiōe & uniōe horū populorū. VNUS habet nomē mēsis unū uocat̄ ē. TRIPLEX cā dicta ē: relata ē iā triplex origo mēsis a iunone hebe concordia. AT uos diuā ignoscite: date ueniā: si nullā pbauero sniam. RES non ē dirimēda meo arbitrio: nō ē mei iudicii dirimere uestrā cōtentionē. ITE pares a me. pari mō oēs laudate. PERGAMA: troiana mœnia. PERIERūt iudice for mæ. periit troia ob iudiciū Paridis: q̄a Venerē formosiorē dixit & illi pomū adiudicauit. ER O iḡr caut̄ illi. exēplo q̄a nō dicā alicuius uestrū causam iustiorē. DVAE plus ledunt quā una iuuēt ueluti plus potuere troianos lædere iuno & pallas q̄ iuuare potuerit uenus.

ANT.
FAN.

¶ P̄ria dies tibi carna dat̄: calē iunias q̄s uulgo fabatis appellabāt adultis fabis hoc mēse diuinis reb̄ solitis adhiberi Carnæ deæ cardinis sacrauit antiquas: cui Brut̄ ut dixi uoti reus p̄rio huī mēsis die ī cœlio mōte sacrū facit. Putabāt. n. hęc dea nō solū cardini q̄ ut q̄būdā placet a potis cardias. i. a corde nom̄ accēpit sed hūanis p̄esse uitalib̄ ut Macro. tradit. Vñ ab ea petebāt ut corda iecinora & q̄ intrisecus sūt uiscera salua cōseruaret cui pulte fabacia & lardo rē diuinā faciebāt q̄ uires corpis his reb̄ maxie roborē. Et Brut̄ tēplū sacrauit q̄ cordis bñficio cuī dissimulatiōe idoneus habebat statū publicū emēdasset Oui. Nymphā fuisse fabulā q̄ amātes fallere cōsueuit eāq̄ a iano cōpressam qui falli non potuit. p̄ mercede concubitus habuisse potestātē aperiendi clausa & aperta claudendi atq̄ insup̄ uirgā ianalē qua striges a foribus pellētur.

VNDE: A quo ut genus un̄ latinū. LVcus iuleni. Sic dictū ut hīc tñ ille urbem patauī Huic loco religionē adiungit more Virgīlii. ut pontifices illuc nūc quoq̄ sacra ferunt. CRANEM dixere priore. Deest quam: ut urbs antiqua fuit tyrii tenere coloni. EST autē grāmi linea. Vnde illud subiicit: Nodosasq̄ caua; tendere ualle plagas. NON habuit pharetram. Vide ri poterat diana si pharetram habuisset. Dixisse amātia uerba: Deest: si ut in cœlum iusseris ibit. NVLlo est inuenienda loco Alludit ad tenuitatem lineæ cuius nulla est latitudo atq̄ profunditas. Plinius tenue; funem lineam uocat. STVLta uidet ianus: Poetæ uerba ad nymphā sperantē falli posse Bicipitē deū.

PAV.
MAR.

¶ P̄RIA dies tibi carna: aggredis nūc festoz̄ rōnem: & cal. iunius festū esse carnæ deæ inquit. Sacrū enim illi in cœlio monte: calē. iunius Brutus uoti reus fecit sed de hac dea diximus paulo superius in principio huius li. quæ a Theod. referūtur. At poeta carnā quasi cardinam dicit quod cardinibus præsit: & fuisse nympham quandam quæ crane appellata sit: & iano placuerit: & ab eo ius cardinum habuisse etiam & aliud munus: ut noxas striges e foribus abigat. OCARNA prima dies mēsis datur tibi: nam in ea festum tuum celebratur. & tibi sacrificatur. HAEC carna. EST dea cardinis: q̄ præ est cardinibus ianuarū; aperit suo

numine clausa & claudit aperta. quod quidem officium est iani: ut in primo omnia sunt nostra clausa. patētq̄ manu. Sic & carna facit: ut clausa pateant: & patentia claudantur. EAMA EST obscurior æuo: quasi uetusta te certio fama non habetur nam est paulo occultior. VNDE: a quo. HABeat datas uires: quia carnæ de derit uim uertendi cardinis & claudendi & aperiendi. SED eris certus e nostro carmine ego te meis uersibus certiorē reddam Lucus antiqui helerni: helernam & locum uocant. & loci genium inde & lucus helerni dicebatur. Adiacet tyberino fluuiō. nā; prope tyberim est ipse lucus. PONTifices: nunc quoq̄ etiam hoc tempore. FERunt sacra illuc ad eum lucum nam eunt illuc sacrificatum. INDE ab helerno. Est fata nymphæ: nata carna. PRIORes at̄iqui aut maiores nostri. DIXEre crane: prius enim crane deinde carna appellata. NE Quicquā; frustra. Sæpe petita multis procis. cum multi essent proci. qui eam & optarent & peterēt. in coniuge; omnes repellebat. Solebat illa sequi rura non. n. urbes incolebat sed modo rura. modo mōtes & nemora pererrat. Et agitare feras iaculis: ut dea uenatrix feras insequeretur. Et solebat tendere plagas nodo

¶ P̄ria dies tibi carna dat̄: dea cardis hęc ē Numine clausa aperit, claudit aperta suo: Vnde datas habeat uires obscurior æuo Fama, sed e nostro carmine certus eris: Adiacet antiquus tyberino lucus helerni. Pontifices illuc nūc quoq̄ sacra ferunt: Inde fata est nymphæ crane dixere priores Ne quicq̄ multis sæpe petita procis: Rura sequi, iaculisq̄; feras agitare solebat: Nudosasq̄; caua tendere ualle plagas: Nō habuit pharetram phœbi tñ esse fororē: Credebant, nec erat phœbe pudenda tibi: Huic aliquis iuuenum dixisse amātia uerba: Reddebat tales protinus illa sonos: Hęc loca lucis hnt nimis, & cū luce pudoris Si secreta magis ducis in antra sequar: Credul⁹ an̄ subit, frutices hęc nacta resistit Et latet, & nullo est inuenienda loco: Viderat hęc ianus uisæq̄; cupidine captus Ad duram uerbis mollibus usus erat: Nympha iubet q̄ri de more remotius antrū Vtq̄; comes sequitur destituitq̄; ducem: Stulta, uidet ianus quæ post sua terga gerāt Nil agis, & latebras respicit ille tuas: Nil agis en dixit nam te sub rupe latentem Occupat amplexu, teq̄; potitus ait: Ius pro concubitu nostro, tibi cardinis esto: Hoc præcium positæ uirginitatis habe:

fas: nodis cōtexta retia. Piagā. n. & uulnus significat: & spatiū immēsum: & retia. Sed pro uulnere primam pro ducit. in cæteris corripit. VALle caua in concauitate uallium. Nō habuit pharetra quē admodum diana. TA men credebant eē sororem phœbi credebant dianam esse. NEC erat o phœbi pudenda tibi quasi non potuisses erubescere ca sorore tñ pstantia formæ tum et spectatis moribus. ALIquis iuuenim dixisset amātia uerba si quis iuuenis captus illius forma amatoris uerbis eam eēt aggressa. ILLA crane. PROtinus statim. REDdebat tales sonos ita rīdebat. HAEC loca lucis habent despiciebat amantes illa hoc dolo annuebat uotis dūmodo in loca secretiora duceres. CREdulus amans antecedebat. illa inter frunces delitebat. CVMq; hoc pacto ianum uellet deludere non potuit. qm̄ ille uidet et quæ a tergo sunt. HAEC loca ubi nunc sumus.

HABent nimis lucis: sunt nimis aperta: ita ut a multis uideri possumus. ET Cum lucem habent etiam Ni mis pudoris: ergo pudor uetat hic coire. SI du. in an. ma. sec. q̄ sint semotiora: & occultiora. SEq̄: te si ante iueris. CREdulus amās. SVBIT ante: pcedit illā hęc crane. NACTa: iueniēs frutices resistit: & nō seq̄. ET latet iter fruteta. ET nullo loco ē iueniēda: nō poterat postea repiri ab amāte deluso. Ianus uiderat hęc crane ET captus cupidine uisæ. amore ipsius nymphæ: quam uiderat. ERAT usus uerbis mollib: blādo & dulci sermōe. AD durā ad illā inexorabilē. NYMpha iu. q̄ri antrū remoti: atra secretiora & occultiora. DE more: de cōsuetudine: nā ut aliis amātib: dicere solebat: ita & iano dixit. VT q; comes seq̄: atcedētē ianū seq̄bas ueluti eū comitatura. ET des. du. religt ianū uolebat. n. iter frutices delitere. STulta: tu qdē crane putas ne ianū decipe. VIDet ianū q̄ generāf. fiāt. POST sua terga qm̄ biceps ē. uī āteriora & posteriora: ut i prio. Sit q; q̄ an uides. NIL agis: hoc dolo. ILle: Ianus. RESpicit tu. Ja. uidet quo i loco delites. EN dixit nil agis: nō me decipies. NAM occupat te āplexu latētē sub rupe. iuenit. & tenet te cōphēfā i cōplexu. cū sub rupe lateres Nā iterdū occupat ē inuēire tenere: Plau. i trinūmo familiā optimā occupauit. Vir. occupat æneas aditū custo dx sepulto. Mar. Tul. in philippi. Agri Lucani possessiōe occupauit. ET potitus te ait esto: sit tibi Ius cardinis: in primo: & eius uertē dī cardinis oē meū. Nūc illud ius crane dat. PRO nō cōcubitu: q̄ simul coluimus hēas id in mercedē uiolata pudicitia. HABe hoc prætiū: hoc præmiū. POSitæ uirginitatis quā ego uiolauī.

Sic fatus uirgam qua striges pellere posset
A foribus noxas hæc erat alba dedit:
Sūt auidæ uolucres nō quæ phineia mēsis:
Guttura fraudabāt sed genus inde trahūt
Grāde caput stātes oculi rōstra apta rapiæ
Canities pennis unguibus hamus inest.
Noctē uolant puerosq; petūt nutricis egētes
Et uiciant cunis corpora rapta suis:
Carpere dicuntur lactentia uiscera rostris
Est plenū poto sanguine pectus habent:
Et illis strigibus nomē sed nominis huius
Causa q; horrenda stridere nocte solent:
Siue igr nascūt aues carmie seu carmie fiūt

CVIRgā: Hęc uirga ianalis ex alba spīa fuit ad abi gēdas striges. SVNT aui. uo. Ply. autor ē strigē eē in maledictis atiqs. Sed q̄ sit auiū cōstare nō arbitrat: & fabulolū eē putat qd̄ de strigib: dī ubera eas ifantiū labris imulgere. NON q̄ phi. mē. guttura fraudabāt. Harpyas dicit: Phineus. n. rex Arcadiæ cū liberis suis nouetā harpalicē sopinduxisset & ea suadente filios exceccasset ira nūminū luminib: captus ē: cuius mēfas cū harpyæ fœdarēt dī filioꝝ boreæ bñficio liberatus fugatis auib: usq; ad insulas strophades ut Serui scri bit. Alii tradūt phineiu dilexisse ideā Dardanij Scy tarū regis filiā cui⁹ sualu cū filios ex Cleopatra supplitio destinasset & Hercules cū argonautis dī Phineiu: & eius socios obrūcasse. ST Antes oculi: Vel extantes quos emissitios appellamus: uel imobiles uel horrētes ut Canicies iculta iacet strāt Lumia flāma. NOctē uo lāt. Quia lux extātib: oculis nocet. uel certe ne uideā tur. LACTēna uiscera. LACTētiū ifatiū uiscera. SEV car mie fiūt sed: eos q̄ putāt an⁹ i striges ui carminū uerti CSIC fat⁹: Ian⁹. Dedit illi spinā. q̄ spīa POSset pel a

fo. stri. no. dedit nymphæ spinā albā. q̄ freta illa repelleret e dōib: striges pniciofas ifatib: HAEC spina erat al ba. plura. n. sūt spinæ: gñā. q̄ a Ply. referūt: sed spinæ albæ femē cōtra scorpiōes auxiliāf. Corona ex ea ipōsita capitis dolorē minuit. SVNT aui. uolu. striges aues eē dicūt nocturna magno capite rostro & unguib: adu cis: & q̄ noctu ifantiū cunas adoriūt. fodiūtq; rostro corpusculū: & sanguinē hauriūt: multi putāt nō aues sed mulierculas eē: q̄ se ueneficio quodā: cū uolūt i striges uertūt. celeresq; noctu quo libuerit eū ifantes ingulāt: & sanguinē oēm ebibūt. ita ut illi examines reperiāt. Poeta iquit porcā albanorū regē: Amulii & Nūitoris parē tē cū in cunis ifans eēt laceratū ab his strigib: a crane tñ icolumē redditū & ex ea domo pētus abactas striges SVNT uo. aui. aues rabidæ. NON q̄ fraudabāt guttura phineia mēsis n̄ sūt harpiæ: q̄ rapiebāt epulas: e mē sa phinei sic fraudabāt illi guttura suis epulis Phine. n. ut harpalici cōiugi morē gereret filiis ex altera coniuge lumia abstulit. p quo crimie & ipse a diis lumie captus ē. Aditæ & harpiæ ei⁹ mēsis: ut cibos raperēt & oīa fœ darēt post lōgū tēpus ab argonautis ea peste liberat⁹ ē: nota ē fabula de q̄ plura apud Vale. staccū. SED tra. in de gñs sed ab ipsi harpiis originē ducūt. GRāde ca. ē illis strigib: STāres oculi quos nō mouēt ut cætera aia lia. ROSTra ap. ra. hñs rostra adūca apta ad pdā diripiēdā. CANities in. pé. hñt pēnas canas. HAMus inest unguib: hñt ungues hamatos adūcos. NOctē uolāt: nō. n. licet strigibus p diē uolare cū lucē pati nō possint. ET pe. pu. nu. egen. eūt ad ifantes uñ aberit nutrix. ET uitiāt: fœdāt. CORpa ipsoꝝ ifantiū. RApta suis cunis: q̄ e cunis rapuerit. DICūt ipse striges. CARpe ro. ui. la. lacte plena aut lac potāria. LACTere. n. puerorū ē cū lacte alūt. ET hñt pe. ple. po. lan. ex effossis uiscerib: puerorū sanguinē hauriūt. & eo replēt pectora. EST il no stri. uocāf striges: SED ca. hu. no. rō cur striges appellēt. QVod fo. stri. hor. no. a stridēdo igr: qd̄ noctu stridēt striges dñr. SIVE igr nascūt aues qd̄ a natura sint uolucres. SEV fiūt car. icātatione & ueneficio. NENias

Incantatio. FIGurat transmutat. ANus in uolucres in ipsas striges. FALsa pro falso quia non uere transmutat. Sed ueneficio fit ut uitulæ uideatur striges nã non in totum transformantur resumunt. n. humanã formã cum uolunt & auiam ad tempus sumunt.

ANT.
FAN.
nenia

Cæcos
uenia dea

fibræ
exta

PAV.
MAR.

ENENIA: Qua præfice iterdũ quã ifantes a strigibus iterptos i q̃s falso narrat anus eẽ cõuersas. Est at Nenia carmẽ lugubre: quod mortuis dicebatur. **Leges** Acronẽ Noniũ festũ ac Porphirionẽ. ID istutũ d̃f a Simõide poeta lyrico. Vñ Hor. i carminib; Neniã Cæã dicit ab ifula ubi Simõides natus est. Quare ait Catullus: mesti⁹ lachrymis simõideis. Est at Cæa ifula cõtra atticã: nã Cos Asiã cõtigua eẽ ut Cyp⁹ & Rodus. Nenia quoq; dea nomẽ eẽ cui⁹ sacellum fuit extra portã uiminalẽ ut autor eẽ festus. **PROcæ.** Regis Albanog; q Amuliũ & Nũitorẽ filios hũit. Hũc infantẽ cũ striges uexarẽt Oui. fabulã Carnæ auxilio liberatũ. **QVID** faceret? Qua rõne opẽ ferret ifanti ta male affectio? **FRõdib;** Quæ pailẽt atq; ad terrã cadũt extrẽo autũno uel noua hyeme cũ ois humor i arborib; æstatis calore iuenit exhaustus. **Vir.** Quã multa i siluis autũni frigore priõ lapla cadũt folia ad terras. **Limina** frõde notat. **Ramo** arbuteo ter postes tangit ter signat limina. **DE** porca bimester: Quia p ifante dabat ei⁹ ætatis aial. Vñ autor subiũgit: Pro puo uel stima puã daf. **PRO** fibris: Fibras nõnulli eẽ eminetias iecoris tradũt. alii aliter. In iecore qd̃ caput extorũ uocãt autore Ply. magnæ uarietatis. Quidã uenãs & neruos iecoris fibras uocãt. **PRO** secta Extã q̃ psecãf. Diximus. n. ut scribit Festus extã dictã esse q̃ eã diis psecãf q̃ maxie extãt eminetq; **PAR** ua fenestra Vt nõ solũ a limine sed ide quoq; abigerẽf striges.

ENENIA ut festus ondit: eẽ carmẽsq; in funere laudãdã grã cãtaf ad tybiã: sũt q̃ eo uerbo finẽ significari putãt. Quidã uolũt neniã iõ dici. qd̃ uoci similior q̃ rimõia flẽtũ sit. Quidã aut neniã ductũ nomẽ ab extremi itestini uocabulo. grãci. n. Neaton extremũ dicit. siue qd̃ cordãq; ultima uẽ & Th d̃f: extremã cã iõis uocẽ neniã appellãtũ. **VENere** in thalamos pccã: siue sint aues. siue mulierculã: q̃ eã formã ueneficio afsumãt. **Venere** in cubiculũ regis albanũ ubi recubebat ifans regi⁹. **PROcã** natus in illis qnq; dieb; qã nõdũ pterierat qntus dies ex quo natus erat. **ERAT** pãa recẽs auimã in strigib; deũorabãf. **ET** exhor. pe. in fan. exhauriũt sanguinẽ pectoris infantis. **LINGuis** auidis. sitientibus ipsum sanguinem. **ET** puer infœlix uagit. uagire enim puerorum est. **ET** petit opem: ipso uagitu. **NV**trix territa uoce sui alũni: uagitu pccã infantis quem alebat. **OC**currit: ut opem puero ferat.

ET inuenit genas lectas. genas laceratas & depãstas. **RIG**ido ungue duris strigum unguibus. **QVID** faceret: misera nutrix quo pacto possẽt succurrere alumno. **COLOR** oris: puerilis. **ERAT** qui solet eẽ feris frõdibus: talis in uultu puerili color erat: qualis in frõdibus. in extremo autũno: seu in principio hyemis cum hyberno frigore aduruntur. **QV**ASERONdes Lẽsit noua hyems: hybernum frigus in principio brumã. **SERIS:** quæ tardius ex arboribus decidunt. **PER**VENIT: nutrix. **AD** Cranem & doctet rem. procã a strigibus laceratũ. **ILL**A Dixit pone timorem: ne timeas tuus alumnus: puer quem educas. **ERIT** sospes: erit saluus. **VEN**erat crane. **AD** Cunas ubi erat infans: **FLEB**ant & mater & pater: auentinus cum coniuge parentes pccã. **AIT** sistite lachrymas: desinite lachrymari. **IPSA** Medebor: adhibebo medelam: & reddam eum incolumen. **PRO**Tinus tangit ter in ordine postes fronde arbutea. Crane lostrat domũ ut abigat striges: primo tetigit ramo ex arbuto postes lanuã. **TER**NOTAT: signat. **L**imina fronde arbutea: & limina & postes eo ramo signat. **SP**ARGit aquis aditus: ipsam ianuã seu ingressum: eo lostrationis genere usus est. ne inde redirent striges: & multi putant. **AR**Butum arborem eas non attingere: sic & eadem abigi. **ET** Tenet ea quæ habebant medicamen: ubi erat uis medendi: aut intelligas. **Spar**git aq; eã q̃ erãt ueneficio notata. **ET** tenet extã cru. intestinali. **DE** porca bimestre q̃ erat duog; mẽsiũ. **A**I q̃ ita inq; aues noctis: o striges q̃ noctu uolatis. **PAR**cite ex. pu. nolite attingere extã pueri pccã. **PAR**ua uictima: bimestris porca. **Cadit** imolãf uobis. **PRO** puo. infante: puã uobis suillã p puo puero mactamus. **S**Vmite uos pcor cor p corde: arripite p corde pueri. cor pccã lactẽtis **PRO** fibris: pueri. **FIB**ras suillã. **N**os damus: offerimus uobis. **H**ãc aiam pccã. **PRO** meliore: pro aia pueri. **SIC** ubi libauit: postq̃ sacrificiũ fecit

Nenia quã in uolucres falsa figurat anus
In thalamos uenere pccã pccã natus in illis
Præda recens auimũ quinq; diebus erat
Pectoraq; exorbent auidis infantia linguis.
Et puer infœlix (uagit opemq; petit
Territa uoce sui nutrix accurrit alũni:
Et rigido lectas inuenit ungue genas.
Quid faceret? color oris, erat q̃ frõdibus oli.
Esse solet feris, quas noua læsit hyems.
Peruenit ad cranẽ & rem docet illa timorem
Pone tuus sospes dixit alũnus erit.
Venerat ad cunas flebant materq; paterq;
Sistite uos lachrymas, ipsa medebor ait.
Protinus arbutea postes ter in ordine tangit:
Fronde ter arbutea limina fronde notat.
Spgit aq; aditus, & aquæ medicamẽ hẽbant
Extãq; de porca cruda bimestre tenet.
Atq; ita noctis aues extis puerilibus inquit
Parcite. pro paruo uictima parua cadit.
Cor pro corde pcor, p fibris sumite fibras
Hanc animam uobis pro meliore damus
Sic ubi libauit profecta sub athera ponit:
Quique adsint sacris respicere illa uetat.
Virgaque ianalıs de spina sumitur alba
Qua lumen thalamis parua fenestra dabat
Post illud nequẽ aues cunas uiolasse ferunt
Et rediit puero, qui fuit ante color:

Ponit plectat: ipsa exta q̄ diis psecant. SVb ære sub dio. ET uetat illā respicere q̄ ad sūt sacris: phibet reflectere acie illos q̄ sūt pntes. ET sumit uirga ianalis de alba spina: quā a lano dono hūerat ad abigēdas striges. Quā pua fenestra dabat lumē thalamis: nō p ianuā sūpta ē in ea alio lustratiōis genere erat ufa: sed p fenestrā ut inde cubiculū quoq̄ lustraret. POST illud: post illam lustrationē. NEC feruntur aues. non dicuntur striges. VIOLasse cunas: sed asse pueq̄ in cunis. Et rediit puero color qui fuit ante: nam redditus est incolumis.

Pinguia cur illis gustentur larda calendisi
 Mixtaq̄ cum calido sit farre faba rogas:
 Prisca dea est aliturq̄ cibis q̄bus ante solebat
 Nec petit affatas luxuriosa dapes:
 Piscis adhuc illis populis sine fraude natabat
 Ostreaq̄ in conchis tuta fuere suis:
 Nec latium norat quam præbet ionia diues
 Nec quæ pygmeo sanguine gaudet auis:
 Et præter pennas nihil in pauone placebat
 Nec tellus captas miserat ante feras:

¶ CVR illis gustent larda calēdis: Vult moris fuisse apud Romanos: ut in honorē Carnæ lardū far & faba calēdis iuniis gustarent q̄ uetustissimā deā prisca frugalitate crederēt delectari. Sed magis placet quod Macro. scribit rem diuinā eiusmodi cibis Carnæ deæ fieri cōsuetā q̄d his uites corporis maxie roborentur.

A Scitas dapes: Exq̄sitas. A scimus enī pprie q̄sita & remota. Cicero de oratore: Quod minime politū nimeq̄ elegātes sunt ascuerūt aptū suis auribus optimum quoddā & q̄si adipale dictionis genus. Idē pro archia ut hunc. A. Liciniū non mō nō segregandū cum sit ciuis a numero ciuiū uertū etiam si nō esset putetis asciscendū fuisse. QVam p̄bet ionia diues: Attagenā significat q̄ & Attagen d̄r uirili genere. Plynus Attagen maxime ionius celebrat uocalis alias captus uero obmutescens quondā existimatus iter raras aues.

ANT.
 FAN.
 lardū far
 & faba i fa
 crificiis
 carnæ asciscite.

Attagen
 Ionicus

¶ In & in gallia hispaniaq̄ capitur. Horatius: Non a fra auis descēdet in uentrē meum nō attagen ionicus. Alii Attagenas dicunt teste Porphyriōne fœminino genere. Martialis inter sapes fertur alitum primus ionica rum gustus attagenæ. A. Gel. cōmemorans noia edulium & domicilia ciborū oibus aliis præstantia quæ profunda ingluuies uestigauit nominat non ionicā sed phrygiā attagenam. Quæ pygmeo sāguine gaudet auis: Periphraſis gruis quā ferunt cum pygmæis i certamen descendere. Iuuenalis: Ad subitas thracum uolucres nubemq̄ sonorā pygmæus paruis currit bellator in armis mox impar hosti raptusq̄ p̄ aera curuis unguibus a fœua rapitur grue. Hæc auis habita est aliquādo inter primas autore Plynio: licet Cornelius nepos qui obiit diui Augusti principatu scripserit ciconias magis placere q̄ grues. Sane Pygmæi quos Spithameos uocant incolunt indiæ montana nec excedunt statura duos pedes & quadrantem: ut. A. Gel. refert: siue tres spithamas hoc est tres dodrantes: ut Ply. scri. Est. n. spithame unius mensura dodrantalit: q̄ ter ducta atq̄ ad pedem relata in duo decim particulas distributum duos pedes conficit & quadrantem. Pygmæos Homerus quoq̄ prodidit a gruibus infestari aduersus quas ea gens infidēs arietum caprarūq̄ dorsis ac sagittis armata ueris tpe uniuerso agmine ad mare descendit & oua pullosq̄ earum alitum consumit conficitq̄ eam expeditionē mensibus sternis. Tra diderunt quidam pygmæos etiam fuisse ad geraniā oppidum Thraciæ. alii ad Anthiochiam. alii ante paludes: unde Nilum oriri. Nonnulli putauerunt Nos paulo proceriorem pygmæis hac ætate in umbria uidimus hominem cui Leonello nomen fuit in quē Iustinus olim his uersibus: Demissa nihil est ad talos ueste femurq̄ sub ducta ad medium quid Leonellus erit? Respōdens nihilum. Nihilum sed longius ip̄o est nihil. at quid erit? nil Leonellus erit. PR. Eter pennas nihil in pauone placebat: Pauonem. Q. Hortensius primus augurali cœna dicitur posuisse: quem deinde multi secuti (ut scripsit Varro) extulerunt pauonum p̄cia ita ut eorum oua quis denariis uenderentur & ipsi quinquagenis. Itaq̄. M. Lurco supra sexagena milia nūmum ex pauonum prouentu accipiebat. Laudatur maxime pauus e Samo teste. A. Gel. qui pro pauone pauum hanc alitē uocat. Notandum hoc loco cœnam hortensii cuius supra meminimus a Plynio quidem ad iudicalem uocari: uel ut quibusdā placet adipalem. a Macrobio uero auguralem quem putamus non deprauatum locum referre Varronis. nam qui exitialem legunt iure exploduntur.

Grus cum
 pygmæis
 pugnat
 grus
 pygmæi
 spithama

Pauo.
 Pauus
 samo.
 Adipalis
 seu augu
 ralis cœ
 na.
 PAV.
 MAR.

¶ PINGUIA cur illis: huic deæ ut superius diximus: pulte fabatio: & lardo sacrificatur: q̄ uires his rebus maxime corporis corroborentur. poeta aliam causam affert: q̄ antiqua dea antiquis cibis contenta sit. ROgas cur larda pinguiā: lardum suillū. Gustentur illis cal: prima die iunii. Et cur faba sit mixta cum calido farre. Nam datur fabaciū cum farre mixtum. PRisca dea est: nymp̄ha antiqua: nā eo tpe quo erat i terris Ianus. ALit cibis q̄bus solebat ante: eo tpe quo non erat tāta ciborū luxuria: & tanta splendiditas. NEC luxuriosa petit dapes ascitas: aliūde aduectas. Adhuc usq̄ ad illa tpa. P̄scis natabat sine fraude: illis nondū erat usus edendoye pisciū. sic nemo illis insidias struebat. nec hamo fallebat. ET ostrea fuere tanta in conchis suis: non enī erat ostreorum piscatio. quæ postea ab externis littoribus petebant: & eaq̄ esum Seneca rephēdit. Nec auis quā p̄bet ionia diues norat latium. q̄a nondū aduecti erāt in latiū cycni ex lonia asyatica: quæ regio illis abundat p̄fertim in ripis meandri fluminis: quod p̄ eam regionem fluit: inde in heroid. ad uada menandri concinit albus olor. Nec auis quæ gaudet pygmeo sanguine: nec nouerant latini grues: q̄bus est cū pygmæis bellū: qui ut Ply. inq̄ta tenent montana indiæ uicina tamen oceano salubri celo: semp̄q̄ uernante. Hi ut Gellius inquit: q̄ longissimi sunt non excedunt pedes duos: & quadrantem. De his Iuue. ad subitas thracum. uolucres: nubemq̄ sonorā Pygmæus paruis currit bellator in armis Mox impar hosti raptusq̄ per aera curuis unguibus a fœua fertur grue. ET nihil placebat in pauone præter pennas: admirabantur tantummodo pennas pauonum: eos autē comesse nondum didicerant. NEC tellus miserat ante feras captas: nō erat usus uenationis aut aucupii. Sic feras non cupiebantur ad cibos splendiores.

ANT. **CVS**VS erat in p̄cio: Iuuenalis: Sicci terga suis rara pendētia crate moris erat quondam festis seruare diebus
FAN. DVraq; farrā: E farrē pultē conficiebāt: qua diu Romani uictitarunt. Eam Martialis e clustro farrē cōfectā
 Pulce ui- docet relinquere dulcedinē quandā uasis in quo decocta fuerit: ut Imbue plebeas elusinis pultribus ollas: ut ia-
 ctitarunt tur in uacuis dulcia musta bibas. **S**extis calendis: Nō accipimus Augusti calendas quē sextilē dixerunt: sed iu-
 romani niū q̄a ianuario sextus est. Arce quoq; in sūma: Non multo ante urbē captā a gallis cū terremotus factus
 esset ferūt extitisse uocē ab æde Iunonis ex arce ut sue plena p̄curatio fieret. Vnde (ut autor est Cicero) Iuno

Iunōi mo- nem Monetā appellatā dicunt. Huic data est ædes in
nete ædes capitolio calendis iuniis ex uoto Furii Camilli qui ad
data calē. uersus Gallos dimicans cū deoz; quoq; opem adhibē-
iuni in ca- dā existimaret ædē Iunoni Monetæ uouit cōsecutusq;
pitolio. uictoriā dictatura se abdicauit. Itaq; Senatus ut iquit
 Liuius duumuiros ad eādem pro amplitudine populi
 Ro. faciendā creati iussit. Locus in arce destinatus est
 q̄ area ædiū. **M.** Mālii capitolini fuerat. Eadē ædes de-
 dicata est anno postq̄ uota erat. **C.** Martio Rutilo. **V.**

Manlio torq̄to consulibus p̄digiūq; extemplo dedica-
 tionē secutū est: q̄ & nox interdū uisa intēdi & lapi-
Iuno mo- dibus pluuit. Fuit & Romæ tēplum alte & Iunōis Mo-
netā i auē- netæ in Auentino: ubi eius deæ simulacrū collocatū
tino. ē teste Valerio maximo: quæ captis ueiis a Furio Ca-
 millo interrogata p̄ locū an Romā migrare uellet: se
 uelle respondit. Superioris ædis meminuit Solinus hiis

uerbis: ut diximus supra. Tatiū in arce ubi nunc est ædes Iunonis Monetæ septima & uigesima olympiade
 hoīem exiit. Itē Plutarchus in Romulo: qui incoluisse tatiū inquit eā urbis partem: ubi nunc Monetā est tē-
 plū qua ex palatio in Circū maximū itur iuxta quem locum sunt quos pulchræ Monetæ gradus uocant. Hanc
 deā Luca. Castrensem appellat: ut numina miscebat castrensī flāma Monetæ. Arā Iunonis pellici tangere non
 licebat: cui p̄na constituta est a Numa Pompilio hac lege ut Festus refert: Pellex aram Iunonis ne tangito: si
 tanget Iunoni crinibus dimissis agnū fœminam cædito. Ante domus manli fuerat: Manlius capitolinus ga-
Mālius ca- ob repentes Gallos p̄ ardua capitolii depulit patronus a ciuibus appellatus ē ac domū publice in capitolio ac-
pitolinus. cepit: sed postea cōuictus inisse consiliū de occupando regno e saxo Tarpeio p̄cipitatus est: ut. **M.** Varro scri-
 psit. Nā Cornelius nepos eū meminuit uerberibus necatū. Vnde postea Manliū patriciæ familiæ neminē uo-
 cari licuit autore festo: quō Plutarchus scribit lege interdictum quemq; ex ea familia Manlium dici.

PAV. **CVS**VS erat in p̄cio: suem cæteris p̄ferebant. **C**olebant festa cæsa sue: quasi diebus festis diis suem immola-
MAR. bant. **T**erra dabat tantū fabas: & dura farrā: hi fructus e tellure percipiebantur. **Q**uæ duo simul mixta
 pulcem fabatium: & farrā. **Q**uicūq; ede comederit. **S**extis cal primo die. vi. mēsis ipsi calen. iuni. **N**egāt
 hunc pos. lā. ui. non possunt corrūpi aliquo morbo uiscera edentis: imo his cibis corroboratur corpus. **A**r-
 ce quoq; in summa calen. iun. ædē Iunoni monetæ cōsecrarunt in ea parte capitolii in qua fuerat domus Mar-
 ci Manlii capitolini qui direpta penitus: & incensa urbe a gallis senonibus & arce capitolina obsessa: cum no-
 ctu arcē galli ascenderent: clangore anseris exp̄ge factus: primus gallos adortus est: & inde ui propria reppulit
 ob id capitolinus appellatus. Sed post fusos a Camillo gallos in dissentionem cum Camillo uenit: & obstrictos
 ære alieno liberabat: nexos exoluebat dānatusq; est affectati regni crimine in capitolium deductus est: & p̄ pe-
 tram depulsus monumentum: glorie & supplicii loco reliquit. Romani ut Plut. addit diruta eius domo: ædē
 deæ: quam monetam appellant: ibi dedicauerunt. Sed alii uolunt ædem hanc Camillum uouisse: Sed monetā
 appellatam esse Cicero iquit: q; post illam cladem maximā a senonibus acceptam: audita uox ex arce Iunonis
 fuerit: Sed maximus illam fuisse Iunonem monetā ostendit: quæ captis Veis cum eius simulachrum miles q̄-
 dam interrogaret: an Romā adduci uellet: responderit uelle: & adductum in auentino collocatum. Verū Li-
 uius de uoto Camilli & Iunone ueientana ita agit. Tum dictator auspicato egressus: cum edixisset ut arma mi-
 lites caperent: uo ductu inquit Pythice Apollo: tuoq; numine instinctus p̄go ad delendam urbē Veios: tibi q;
 hic decimam partē p̄dæ uoueo. **T**E simul regna Iuno: quæ nunc Veios colis: p̄cor ut nos uictores in nostrā
 tuamq; mox futurā urbem seq̄re: ubi te dignū amplitudine tua tēplum accipiat. Et paulo post delecti ex omni
 exercitu iuuenes: pure lautis corporibus: candida ueste qbus deportanda Romam reginā Iuno assignata erat
 uenerabundi tēplum inire. Primo religiose admouentes manus: q; id signum more uetusto: nisi certæ gētis sa-
 cerdos attractare nō esset sollicitus. Deinde cum quidam seu iuuenili ioco: **V**is ne Romam conclamauerunt
 Inde fabulæ adiectū est: **V**ocem quoq; dicentis uelle auditam. **M**otam certe sede sua: parui molimenti admi-
 culis sequentis modo accipimus: leuē ac facilē translato fuisse: integrāq; in auentinū æternā sedem suā: quo uo-
 ta romani dictatoris uocauerant platam: ubi tēplum ei postea idē: qui uouerat Camillus dedicauit. Hæc Liui-
 de illa Iunone: sed monetæ tēplum in capitolio erat ut diximus. **M**emorant: dicunt hoīes. **O** camille facta:
 ædificata. **T**empla Iunoni monetæ: consecrata sub appellatiōe Iunonis monetæ. **T**uo uoto ex eo quod tu
 uoueras In summa arce in summo capitolio. Fuerat ante domus Manlii in eo loco erāt ædes. **M.** Manlii capi-
 tolini. **Q**ui repulit arma Ioue capitolino reppulit gallos cum iam essent occupaturi arcem. **O**dii magni q̄ be-
 ne cecidisset in illa pugna q̄ gloriose mortuus esset tū cum gallos repulit cum illis pugnans **O** Iuppiter alte de-
 fensor solii tui: qui defendit arcem & tēplum tuum: quanta tum occubisset.

Sus erat in precio cæsa sue festa colebant

Terra fabas tantum duraq; farrāq; dabat:

Quæ duo mixta simul sextis quicūq; calēdis

Ederit, huic lædi uiscera posse negant:

Arce quoq; in sūma iunoni tēpla monete.

Ex uoto memorant facta camille tuo:

Ante domus manli fuerat qui gallica quondā

A capitolino reppulit arma ioue:

Quam bene dii magni pugna cecidisset i illa

Defensor solii Iuppiter alte tui:

CVIXIT ut occideret *dánatus*: Longitudo uite quã stultitia optat humana attulit *Málio* & *dánationem* & mortis crudelissimũ genus. Hic ut *Plynius* scribit ante annos. *xyii*. bina ceperat spolia primũq; oĩum eques coronã muralẽ acceperat. *vi*. ciuitas. *xxxvii*. dona. *xxxiii*. Cicatrices aduerso corpore exceperat & *P. Seruiliũ* magistrum equitũ seruauerat ipse uulneratus humerũ ac femur fortunatus nimis nisi quã a *Gallis* seruauerat capitulum suo regno seruasset. **LVX** eadẽ marti festa est: Coluerunt romani ut autor est *Seruius Martẽ* quirinum intra urbẽ quasi custodẽ atq; tranquillũ. item *Gradiũ* in appia uia extra urbẽ quasi bellatorẽ cuius meminit autor hoc loco & *Liuius* in tertia decade his uerbis: Per idẽ tẽpus Romã signum Martis uia appia ad simula-

ANT.
FAN.

Festũ marti ad portã capenã calẽ. iun. Marti templa multa rome habuit. Appia Viã tecta.

Vixit ut occideret *damnatus* crimine regni:

Hunc illi titulum longa senectã dabat:

Lux eadẽ marti festa est quã prospicit extra appositum tectã porta capenã uia:

Te quoq; tẽpestas meritã delubra fatemur

Cum pene est corsis obruta classis aquis:

Hac hoim monumta patet si quĩm astra

Tunc oritur magni præpes adunca iouis:

Postera lux hyadas taurinã cornua frontis

Eubcat, & multa terra madescit aqua:

Mãe ubi bis fuerit phœbusq; iterauerit or

Factaq; erit posito rore bis uida seges: (tus

iunius colebat quã pepercisset *Classi Romanorũ* quã pene in eo sunt ut apud *Corficã* mergeret. Vnde *Romã* tẽplum meruit quã alii in primo bello punico ei deã constitutũ putant. alii in secũdo posteaq; sæua tẽpestas. *Claudius* consulis classẽ inuestissimis locis adorta disiecit quẽ inquit *Liuius* a *Corfica* in *Sardiniam* traiecit. **Magni** præpes adunca iouis: *Aquila*: Hanc totam in ortũ ferri dicit noctis initio. De cuius rostri ortu supra legimus: *Grata* ioui fulurũ rostra uidebis auis. *Præpes* autem uocatur uel quod sit boni augurii: ut *Seruius* uidetur: uel quod altius uolet. *Præpetes* enim aues sunt ut *Priscianus* docet & ex *Nigidii* uerbis. *A. Gel.* colligit quã sublimius uolant: quibus contrariã sunt aues inferã. Licet *Festus* præpetes dici putet quã se ante auspicientes ferũt quod maiores nostri præpetere dicerent pro anieire: *Columella* calendis iunius & quarto nonas scribit *Aquila* exoriri ac uentolam tẽpestatem interdum esse cum pluuia. **Postera** lux hyadas taurinã cornua frontis euocat: *Falluntur* qui hoc loco tradi putant ortũ heliacum sicolagũ. Legimus. n. supra: *Pars* hyadũ toto de grege nulla latet. Et ora micant tauri septẽ radiantia flammis. Tantũ igitur admonemur quarto nonas iunius non sperandam serenitatẽ sed pluias expectãdas nõ multo anteq; *Sol* in ortũ ferat exorietibus sicolis: Quod idẽ fẽsit & *Columella* ut mō dixi. **Phœbus**q; iterauerit ortus: *Pridie* nõas iunius. excludit enĩ dies quẽ. iiii. nonas.

Tẽpestas
tis festum
calẽ. iunius

Præpes.
Aglã orif
cal. iunius.

Pluuia pa
ulo atẽ so
lis ortum
iiii. nonas
iunias.

PAV.
MAR.

CVIXIT: *manlius*. **VT** occideretur: ut interimeretur. *Damnatus* crimine regni: condẽnatus quã regnum affectasset. **Longa** senectã: quia iam erat senex. **Dabat** illi hunc titulum. hanc notam affectati regni. **LVX** eadem. calendis etiã iunius festum est Martis. sacrificaturq; in eius tẽplo ante portam capenam. *Sylla* n. in ædilitate sua templum hoc Martis consecrauit extra muros supra centum colũnas: dictumq; Martis extramura. **Eadem** lux: eadem dies calendarũ. **Est** festa marti: qua die illi sacrificia fiunt. **QVem**: martem. **Appositum** uia tectã: quia supra colũnas ædificatum: & inde sub templo erat uia. **QVem**: martem. hoc est quã ædem Martis. **PROspicit** porta capenã: de qua diximus superiore li. **EXTRA**: nam extra portam est. **TE** quoq; tempe. *Metellus* qui primus consors sabegit: cum in *Corficã* & in *Sardiniam* proficisceretur: in mari tẽpestatem maximã passus est: & pene sũmersus: seruatũ est periculo ædẽ deã tempestatis erexit. **O** tempestas nos fatemur te quoq; meritã delubra: te etiã meruisse templa in urbe nostra. **TVnc** cũ classis: romana. **Est** pene obruta: quasi imersa. **AQ**uis corsis: in mari prope *Corficã*. **Hac** monumenta hominum patent: manifesta sunt quã ab hoibus facta sunt. monumetum quod sit cã memoriã conseruandã. **SI** quærimus astra: quia quã fiunt ab hoie scimus. **Sed** si coelestia scire uolumus. **TVnc**: eodem die calendarũ. **Oritur** præpes adunca magni iouis: oritur aquila. **At** in fine superioris libri diximus oriri: **Sic** accipias tunc incipere oriri: sed nunc totam apparere. **PRÆpes**: præpetes ates: quã uolatu exhibent augurium: oscines quã ore canunt.

ADVNcarab aduncis unguibus. **Postea** lux. iiii. nonas iunias hyades: de quibus sæpe diximus: omnes apparent: & in eo ortu pluias inducunt. **VERVM** id ideo inquit: quia *Taurus* oritur: in cuius fronte diximus hyadas esse figuratas. **LVX** postera: dies sequens. **EVOCAT**: ab ipso oriente *Hyadas* per appositionem. **CORNVA** taurinã frontis: quoniam *Taurus* ab ortu surgit. **ET** terra madescit: fit humida.

MVLTA aqua: ob pluiam: quam hyades inferunt. **MANE** ubi bis fuerit: pridie nonas iuni. hoc est. iiii. die mensis festum est *Bellonã* quo die dedicatum est ei templum bello etrusco in circo maximo autore *Claudio*: eo qui cum cæcus esset: & multis a publicis consiliis uacauisset: dum de pace cum *pyrrho* componenda ageretur in senatu. & an *Pyrrhus* in urbem reciperetur: senatum adiit *Appius Claudius*: & sententia sua tenuit: ut id *Pyrrho* negaretur. *Bellona* autem dea soror esse Martis dicitur. *Aliqui* *Aurigam* esse

dicunt. Huic sacerdotes suo sanguine sacrificabant hausto e uenis brachio. Vnde Luc. tunc quos sectis bellona
laceris Sæua mouet: cecinere deos: Ante eius tēplū: ut etiā Pōpeius meminit: Collūnella erat q̄ bellica uocaba
tur: sup quā hastā iaciebant: cū bellum indicebat: & alii non sup eam: sed ab ea iaci hastā asserunt. VBI. postq̄.
FV ERIT bis: manebis illuxerit. ET phœbus intrauerit ortus: erit in oriēte sol. ET seges bis erit facta uda
rore posito: ubi fruges & herbæ cœlesti rore bis erunt madefactæ. POSITO: deposito in ipsis herbis rore.

ANT.
FAN.
Bellone
festū pri-
die nonas
iunias.
Bellone
tēplū ubi

HOC sacrata die thusco bellona duella dī: Aedes
Bellonæ q̄ hoc tpe dedicata ē nō fuit extra urbē ut q̄
dā falso existimāt ea uidelicet ubi Scipioni reuerso ex
his p̄tāta pulsus Carthaginēsis Sēatus dat est autore
Plu. sed in urbe ac nō lōge a circo maximo ubi Colu-
mella fuit q̄ bellica dicebat: cui p̄ximā ædē fuisse Bel-
lonæ Festus docet his uerbis. Bellona dicebat dea bel-
logæ ante cuius tēplū erat Columella q̄ bellica uocaba-
tur sup quā hastā iaciebāt cum bellū indicebat. Huius
ædis autor Appi^{us} Clau. fuit cū Hetruscis bello domuit
set. Hic ē quē postea luminibus captū ferunt cū a poti-
tiis ad seruos sacra Herculis trāstulisset: quicq̄ & cæcus
& senex distulit pacē cū Pyrrho faciendā. Ply. scribit
aliū Appiū Clau q̄ primus clipeos in sacro uel publico
dicari priuatim instituit: cōsulq̄ fuit āno urbis ducēte-
simo. lix. altera ædē bellonæ posuisse maiores suos
cū placeret ī excelsio spectari ac titulos honoz legi. Sa-
ne bellona teste Varrōe ab duello duellona quoq̄ di-
cebat quā qdam Martis sororē dicūt. PYRRHO q̄ pa-

Bellū cū
pyrrho sū-
ptum.
Pyrrhus
rex.

Herculis
ædes ad
circū pri-
die nonas
iunias
Decime
herculi of-
ferebant
plariq̄ ro-
mani.
PAV.
MAR.

te negata: bellū cū rege pyrrho sūptū est post annū urbis cōditæ. cccc. fere ac. lxx. ut. A. Gel. tradit. Hic autore
Donato peritissimus strategematon fuit: primusq̄ quē admodū ars & disciplina p̄ calculos in tabula tradere
ostēdit. Sed memoriæ p̄ditū est teste Plutarcho egregiū qdem in acgrendo impio: in cōseruādo uero minime
aptū fuisse. Idē Tarentinis aduersus Romanos auxiliū tulit: quos cū maximis cladibus affecisset deserere Ita-
liā coactus est reuersusq̄ in Græciā cū argos oppugnaret icū tegulæ periit. PROSPICIT a tergo: Prospicit cir-
cū a tergo: non autē est a tergo ædis bellonæ cū scribat Festus ut diximus eā Columellā ante tēplum fuisse Bel-
lonæ. NON paruz notæ: maximæ notæ q̄ bella indicat cū hasta inde mittit. HASTA: Signū belli. Vñ popu-
lū ro. ferunt misisse ad Carthaginēses hastā & caduceū hunc pacis illā belli signū ut utrū uellent eligerēt. Hinc ē
q̄ pater patrus cū decretū erat ut bellū indiceret p̄fectus ad hostiū fines & p̄fatus qdā solēnia hastā mitte-
bat in hostiū terrā: item Romani fortes uiros sæpe hasta donarūt autore Festo. CVSTODE sub Hercule: Mul-
tæ fuerunt ædes Herculis Romæ: q̄rum ea cuius meminit autor hoc loco cōdita est ad Circū maximum a L.
Sylla monitu carminis Sibyllini & pridie nonas Iunii dedicata. Huic deo legimus eundē Syllā declmas obtu-
lisse: ut Plutarchus testat: quas pleriq̄ locupletes Herculi offerre cōsueuerunt: ut idē in q̄stionibus tradit: uel q̄
ille in palatio boūq̄s geryone abstulerat decimā imolauit: uel qd̄ Romāos ab hetruscis decimari solitos liber-
rauit: uel q̄ diuitias minuētes eo pacto maxime coli Hercule existimabāt q̄ paucis cōtentus cōtinēter putabāt
tenuiterq̄ uixisse. Hinc ē illd̄ Plauti: Vt decimā ptē Herculi polluceā. EUBOICO carmine: Monitu carminis
Sibyllini. Cūmas n. urbē cāpaniæ ad quā Sibylla erythræa scdm̄ Aristo. uenit quā itali cūmanā dixet euboici
cōdiderūt. Vñ ait Vir. i. vi. æn. Et tādē euboicis cūmax allabimur oris. MŪERIS: Cōsecratiōib^{us} etus tēpli. SYL-
LA prob. opus: Idē opipara populo dedit cōuiuia: ad quē uenietes dicebant & polluctū Herculis conuenire.

HAC die dī sacrata bellona thusco duello. hoc ē ædes bellonæ bello etrusco cōsecrata fuit. ET sp̄dest
p̄spera latio: sp̄ enim romanis fauet. APPIUS: Claudius: q̄ bello Sānites: fabinos: & Thuscos domuit: uia usq̄
Brundisū lapidibus strauit. Vñ illa uia Appia dī: Aquā A nienis in urbē induxit. Est autor illius tēpli. Qui
multū uidit aō negata pace pyrrho: q̄si fuit ille magni cōsiliū: & multa qdē animo p̄spiciebat: cū esset autor ne-
gādæ pacis Pyrrho regi Epyrotæ q̄ auxilio Tarentinis ueniens in Italiā romanis bellū intulit: cū prius Leuinū
consulē in plio turbasset: a Fabricio postea supatus Tarentū refugit. LVmine erat cæcus: nam captus oculis
erat Appius. AREA breuis: parua. PROSPICIT sūmum circū: summā circi partē. A tergo: a latere erat enī area
iuncta circo: ab aliof & extrema eius parte. Ibi ipsa area. EST parua colūna: columnella. NON paruz notæ:
sed magnæ: cū sit magnoz bellorum signū. HINC: ex hac columnella. SOLET mitti hasta p̄nuntia belli: torque-
tur hinc hasta in belli gerendi signum. CVM placet capi arma: q̄si inferre bellum. IN regē & gentes: siue in
aliquē regem pugnandū sit. SLUE in gentes: & nationes. ALTERA pars circi erat tēplum Bellonæ: ex altera tem-
plum Herculis: quod consecratū est a senatu monitu sybillinoz carminum sub dictatore Sylla: qui dedicandū
probauit: celebraturq̄ eius consecrationis festū pridie nonas iunias. Altera pars circi: quæ est opposita tem-
plo bellonæ. EST tuta sub Hercule custode: quasi est sub tutela & custodia Herculis: qui illic habet templum.

QVOD munus: quam ædem. DEUS. Hercules. HABET euboico carmine: ex inspectiōe carminis sybilli-
ni. euboico cūmeo alias diximus. TEMPUS muneris: consecrationis templi. EST qui Lucifer est ante nonas
eo die qui præcedit nonas: id est pridie nonas iunias. SI quæras titulos ipsius templi: quo titulo signetur. SYL-
LA probauit opus: A senatu enim conditum: probatumq̄ a Sylla dictatore: qui ut Plutarchus inquit: Ex uniuersis
fortunis Herculi decimam sacrificans Opipara populo fecit conuiuia.

QVærebam nonas sancto fidio ne referre: Sanctus fidius semipater nonis iuniis colebat Sabinog: deus re qd' unus sed diuersis noibus appellatus que ferunt a Sabinis in grinalē collem fuisse translātū ubi eius ædes fuit ad quā Varro scribit collē fuisse mutiale. Per hunc deū iurandū qd' fieret magnā uim hñe putabat. Piau tus in astnaria: Per deū fidium qris: iurato mihi uideo necesse eē eloqui quicqd' roges. Sūt q' esse hūc Herculem Iouis filiū arbitrant. Vñ mediū fidius dicebat iurantes p' Iouē filiūq; Iouis Hercule teste Seruio: quis qdā aliter quoq; id aduerbiū interpretent autore Festo: Maiores nñi sæpe (ut Festus idē docet) pro .i. littera putabant.

Quærebā nonas sancto fidio ne referre:
an tibi semipater tunc mihi sanctus ait:
Cui cūq; ex illis dederis, ego munus habebō:
Nomina terna fero sic uoluere cures:
Hunc igitur ueteres donarunt æde sabinī
Inq; quirinali constituere iugo:
Est mihi sitq; p̄cor nostris diuturnior annis
Filia, qua foelix sospite semper ero:
Hanc ego cū uellē genero dare tēpora tædis
Apta requirebam quæq; cauenda forent:
Tunc mihi post sacras mōstrat iuniis idus
Utilis & nuptis utilis esse uiris:
Primaq; pars huius thalamis aliena repta est
Nam mihi sic coniunx sancta dialis ait:
Donec ab iliaca placidus purgamina uesta
Detulerit flauis in mare tybris aquis:
Non mihi detonsum crinē depectere buxo
Non ungues ferro subsecuisse licet:
Non tetigisse uirum, quis iouis ille sacerdos
Quāuis perpetua sit mihi lege datus:
Tu quoq; ne ppera melius tua filia nubet

militer & hoc mēse ante stercus delatū. Eidē a calē. iuniis ante id tps nec licebat secare ungues: nec uirū tangere hoc ē flaminē dialē: cuius unguis & capilli tegmina subter arborē silicā terra opiebant: eiūsdē capillū nō tonda bat nisi qui liber homo esset: ut A. Gel. scribit. BVxo detonso: pectine buxo. pecten. n. inde nō fit nisi tondea tur buxus. i. ferro secetur. PERpetua lege: quia matrimonium flaminis dialis nisi morte dirumpi ius nō erat qui si uxorem amisisset: flaminio decedebat. IGnea humus: ades uestæ ubi ardet perpetuus ignis.

QVærebā nonas: nonis iuniis colit Trinomius deus sanctus fidius: semip̄. putabat poeta ob tria noia tres deos eē. Soluit dubiū factus: & unū eūdē eē annuit. Sāctus: uetus sabinog: deus ē. Var. at sic inqt. Aelius Diū fidii dicebat. DIouis filiū. ut græci Dioscorō Castorē: & putabāt hūc eē sanctū ab sabina lingua: & Hercule a græca. QVærebā an referte nonas sācto ne an fidio an referre tibi semip̄: ingrebā ego: cui ex his trib' re ferendus eēt nonag: dies: cū tria eē nomina putabant. TVnc factus ait mihi cuiusq; ex illis dederis: cuiusq; re feres ip̄m diē. EGO hēbo munus: q̄si mihi assignabis: & mihi sacrificabis. EGO fero trina noia: sū trifomius. SIC uoluere cures: sabinī a curib': q' erat urbs opulētissima: ut alias dixius. VETeres igit sa. do. hac æde: conse crauer' mihi tritonio tēplū atiq; sabinī ab initio: cū asciti sūt i cōem ciuitatē. ET cōsti. i. iu. hoc ē in mōte grina li: Quirinalis collis: ut Pōpe. inqt dictus ē: q' in eū cōmigrarūt sabinī: a curib' ueniētes: quis alii a tēplo grini di ctū putēt. Et Var. Collis grinalis: Quirini sanū ē q' a gritibus: q' cū Tatio curibus uenerūt roma: q' ibi hūerūt ca stra: qd' uocabulū cōiūctog: noia oblitterauit. Dictos. n. colles plures: appet ex argeog: sacrificiis: &c. EST mihi sitq; p̄cor: filiā hūit Ouid. Perillā noiē: cuius in tristib' meminit. ē ēt in illis libris epistola ad eā. Hāc cū uiro tra diturus eēt post nōas iunias: & de cōgruo tpe sacerdotē cōsulisset: Accepit eo tpe malū eē nubē: abstinēdūq; a cōtrahēdo cōiugio usq; ad idus iunias: nā post absoluta sacra Vestæ purgatiōes & q' his diebus fiunt: nuptiæ erūt foeliciores. EST mi. sitq; filia & p̄cor sit diu. no. an. hēo ego filiā: & p̄cor sit sup̄stes uitæ meæ & lōgiōr tpe uiuat. QVA sosp. ero foē. q' filia dū mihi salua & incolumis ē: sp me ego foelicē existimabo. CVM ego uel lē da. ge. cū trader' eā uellē uiro: q' eēt mihi gener. REGrebāt q' tpa eēt apta tædis: cōgrua facibus m̄fimōia: i bus: hoc ē ip̄is nuptiis. ET q' fo. ca. q' eēt minus cōgrua: & sic euitāda. TVnc mon. cū rōne oñdīf. IV. post sacras idus & eē utilis nuptiis & eē utilis uiris postq' trāsierint idus utile eē tps utriusq; & puellis: & iuēibus a l cōiugiū. Sacras idus dixit: nā & oēs idus ioui sacrae sūt: & idibus iuniis ē festū iouis inuicti: ēt & festa mieruæ.

ANT.
FAN.
Sancti fi
dii, seu se
mipatris
festū no
nis iuniis.

Sanctum
Semip̄.

Quirina
lis collis.
Perilla fi
lia ovidii.
Iunius ate
idus nō est
aptas nu
ptiis.
Idus oium
mensium
ioui dica
tæ.
Flamini
cæ institu
ta

PAV.
MAR.

Prima q̄ ps huius mēsis iunij. Est repta aliena thalamis: nō cōueniēs nūptiis. Nam mihi sic ait facta cōiunx dialis sic dixit uxor flaminis dialis. Nō licet mihi depectere crinē: q̄si non possū ego sine piaculo pectere comas. BV xo detōso: pectine buxo. alig legūt crinē detōsū. alig buxo detōso: & ita dictū uolūt a similitudine palmae remogz. nā Pōpe. ingt: Tonfa remus: q̄ q̄si tondef ferro. Ennius: Pone petūt exin referūt ad pectora tōsas: & Virg. luctant marmore tōsae. Nō licet sub. un. fer. nec sine piaculo possū ungues refecare. Nō te ti. ui. nec licet rāgere cōiugē. QVāuis sit ille Iouis sa. licet sit flamē dialis. Quāuis sit datus mihi lege ppetua ut diuortū facere nō possumus imo ea lex erat ut nō mō nō fieri posset diuortium. Sed extincta uxore flamē dialis abdicaret se sacerdotio. Illa igit ingt hęc fieri nō pnt. Donec placidus tybris detulerit purga. i mare ab ilia. Vecta us. p̄ quo purgatū erit tēplū uestae istacae: & oīa q̄ sunt in eo mūda: & nitida reddita: & Sordes & ipsa purgamina iacta in tybrim ferēda in æquor. A Quis flauis: turbidus: nā illa turbulētia aquaz imitat colorem flauū. Virg. Vorticibus rapidis: & multa flauus harena: & Horatius: Vidimus flauum tyberim retortis Littoze etrusco uiolēter undis. Vege tēplum Vestae purgatur. vi. idus Iuni. TV quoq; ne propera: noli accelerare nuptias. TVA filia melius nubet: foeliciori omine tradet uiro. CV m ignea humus: terrae globus: aut effigies terrae: quae in tēplo sustinet ignem uestalem.

ANT. CPVra ueste: quae nō hēt maculā non ē obita: nō fulgurata: nō funesta: talia enim erāt pura uestimenta ut diximus q̄ sacerdotes ad sacrificiū adhibebāt. Seruius Vestis pura impolluta ingt & pura uestis d̄ q̄ festis diebus uti cō-
Arctophylax occidit ueste nitebat humo. Quod si est pura humū accipe de lato stercore & purgaminibus inde sublatis: q̄ magis placet. Festus q̄n stercus delatum fas eodē mō in fastis nota: dies quo stercus purgat ab æde uestae. Tertia post nonas remouet lycæona phoebe fer. vii. idus iunij. Arctophylax occidit sed nō totus. Vñ autor perite hoc loco nō occidere ingt bootem sed ut occidat dici Is enim ut dictū est in occasu q̄tuor signoz zodiaci tēpus absumit Tauri. Geminoz. Cæri ac Leonis. Vñ a poetis piger d̄: ut Tardus in occasu sequitur sua palustra bootes Accidit ad hoc q̄ eius manus quā sinistra dicunt re uera nunq̄ occidit cum ab arctico circulo includat. Arctophylacē hic Ouidius Lycæonem uocat ponēs more poetarum primitiuū p̄ deriuatiuo. Vñ

Piscatorii ludi in cāpo martio. Mentis tēplum uo. tū. vii. idus iunij.

PAV. MAR.

lycaonidē accipe p̄ lycæona fuit enim arcas lycæonas nepos. nā Calisto lycæonis filia est Arcadis mater. Sunt qui genu nixū esse lycæonē uelint. Lege Iginū Cætegis occidere hoc tpe nullo mō nō pōt. Vñ Arctophylax necessario accipiendus est q̄ sequētia ostendūt. nā cum autor subiiciat. A tergo non hēt ursa metū: hoc dicit quis arctophylax. i. ursa custos occiderit: nō tñ ursa sibi timet: custode sublato. LVdos in gramine cāpi aspiciere. Piscatorii ludi (ut autor est Festus) dicebant q̄ fiebant p̄ q̄stu piscantiū. Hi celebrant hoc tpe in cāpo martio ad fluminis ripas ut fauente tyberino fieret abunda piscatio. DICI tuos: Tyberinos quod ad tyberim fierent. QVI lina madentia ducūt: Periphraſis piscatoz. MENS quoq; numē hēt: huic deæ tēplum uotū est in secundo bello punico ab Attilio p̄tore. C. Flaminiō consule infidiis ab Hānibale circūuento cæfoq; ad lacū transimenū. Quo tpe Fabius maximus dictator ædē uouit Veneri erycinæ. Vñ postea idē Fabius & Attilius crassus duūiri creati sunt ædibus dedicandis quoz ille ueneri hic menti tēplum dedicauit. Ea Linius tertiæ decadis lib. iiii. in capitolio fuisse testatur canali uno decreta q̄ uota fuerunt iussis decemuiris adire libros Sibyllinos qui retulerunt patribus & ædes Veneri Erycinæ ac Menti uouendas esse & ludos magnos Ioui faciendos & supplicationem lectisterniūq; habendū ac uer sacrum uouendū si res in eodem quo ante bellum fuisset statu p̄ mansisset. Poene rebellabant: sensus est: audito interitu flaminii tantus timor inuaserat oēs ut pene rebellarent a Ro. imperio. LÆto consulis: non pauli hemylit sed flaminii. Nondum enim interemptus fuerat Paulus ad cannas cum Menti ædes uota est. Lege Liniū. MELIOR protinus illa uenit: quia diuinitus exorta est in Fabio maximo mens atq; consilium non pugnandi ut frangeret Hānibalem mora & cunctādo uinceret. Est autem uenit præsentis non præteriti temporis ne claudicet uersus.

UNITEbit pura ue. cū erit iā purgata: & nitida. Tertia post no. vii. idus iunias occidere tñ maior ursa: de q̄ diximus in. ii. li. TERTIA phoe. tertia lūa. hoc ē tertia nox. POST no. fer. re. ly. Calisto lycæonis filiā hoc ē ipsam ursa: q̄ tunc occidit. ET ursa non hēt me. a ter. respexit ad sabulā: cum Arcas filius aduſtus m̄ em in ursa mutata inseq̄ref. Nunc cū occidat nō timet inseq̄ntē filiū. TVnc ego me me. eodē die fiebat ludi in cāpo mar q̄ tybrales dicti sunt: nā ad honorē tybridis: & festū a piscatoribus celebratur. TVnc. vii. id. MEMINI me. ad. lu. i. gra. cāpi: in gramineo cāpo mar. ET o tybrim lu. q̄ facillime laberis. MEMINI di. tu. lu. q̄ ad honorē tuū fierēt. ET ē fe. di. il. q̄ li. ma. p̄ piphraſim piscatores ondit: ē festa dies piscatorib⁹ q̄ tradūt lina retia aqs mada facta. ET q̄ tegūt æra recurua: hamos curuatos. PARuis cibis: q̄bus pisces decipiūt. MENS quoq; numē: eadem die festū est mētis: cui cōsecrata sunt tēpla a senatu. Romani. n. tot cladibus ab Hannibale acceptis ad Trebiā: ad Transimenū: ad Cānas: Extincto Paulo Aemylio cōsule: uouerūt Mēti tēplum. Si dii bonā mentē q̄ habita & Hannibale uicto tēplum condiderunt: Lactan. ubi meminit consecrationis: uirtutis atq; honoris. Subdit

Ignea cum pura ueste nitebit humus:
Tertia post noas remouet lycæona phoebe
Fertur & a tergo non habet ursa metum:
Tūc ego me memini ludos i gramine campi
Aspicere & dici lubrice tybri tuos:
Festa dies illis qui lina madentia ducunt:
Quiq; tegunt paruīs æra recurua cibis:
Mēs quoq; numē hēt mēti dlubra uidēus
Vora metu belli perfide pœne tuīs:
Pœne rebellabas & læto consulis omnes
Attoniti maurus pertimere manus:
Spem metus abstulerat, cū mēti uota scatus
Suscipit & melior protinus illa fuit

eadē uanitate Mētē quoq; inter deos collocauit senatus: quā p̄fecto si habuisset: eiusmodi sacra nūq; suscepisset.
 MENS quoq; hēt numē: q̄a cōsecrata: & inter deos collocata. Videmus delubra uota mētē: itē pla q̄ uota sūt:
 sūt illi dedicata. Mētē belli tui poēne p̄fide: o Hānibal q̄ nūq; seruabas fōdera: cū tua bella timuerēt romani:
 uouerēt adē Mētē. Poēne rebel. & eras tu rebellis: & ad rebellādū cogebas alios populos. ET oēs romani
 AT toniti: exteriti. L' Eto cō. morte Pauli æmilii ad Cānas. P' Ertimuef ma. mau. spēm. p̄ genere posuit: hoc
 ē uires aphrogz. De mauris dixit supius: lybiæ populi ad fretō colūnaz. SP' E m. me. abstu. nihil. n. sp̄ei relictu
 erat: oia metus occuparat. Cū fatus susci. uo. mētē. nūcupauit ipse senatus uota: & aliogz quoq; uota suscepit.
 ET illa mēs melior p̄tinus uēit: p̄solutis uotis statim inier̄ meliora cōsilia: & p̄fecere bello scipionē adhuc ado
 lescētē: q̄ sp̄ foelicissime pugnauit. Ista dies q̄ sūt soluta uota deæ: cōsecratum tēplū: & peracta sacra Menti.

Aspiciunt instantes mediis sex lucibus idus

Illa dies qua sunt uota soluta deæ:

Vesta fauet tibi nūc operata resoluimus ora:

Ad tua si nobis sacra uenire licet:

In præce totus eram cœlestia numina sensi

Lætaq; purpurea luce refulsit humus:

adeo ut cōsules p̄tores dictatoresq; cū magistrū adirēt Lavini penatib' pariter & uestæ rē diuinā facerēt. Itaq;
 Virg. cū ex p̄sona Hectoris dixisset sacra iuosq; tibi cōmendat Troia penates mox adiecit: manibus uitas ue
 stāq; potētē æternūq; adytis effert penetralibus ignē. Eam nōnulli Cererē esse dixerūt. Alii deogz matrē siue
 terrā q̄ q̄ uariis uestita sit rebus Vestæ nomē accepit ut Seruius tradit: uel q̄ in sua stet ut in stādo uesta uocaf.
 Alii Vestā ignē esse uolūt: q̄ a græcis estia dē unde ipsa uirgo putabaf. Nouimus. n. elementū ignis eē inuiolabi
 le nihilq; ex eo nasci. Quā ob cām uirgines in eius tēplo ignem p̄petuū obseruabant quas Numa uestales nun
 cupauit: cui regi eaz uirginū sacerdotium & ignis perpetui cultus ascribitur autore Plutarcho: Licet qdā a Ro
 mulo sacras uirgines lectas & ignis consecrationē dixerint constitutā: q̄bus ut fidē non adhibeamus Livi. facit
 qui legisse inq; Numā uirgines Vestæ sacerdotium alba oriundū a quo rege institutū est ignē perpetua uigilia
 custodiri ne corrūperetur tanq; uotum principium esset: quippe q̄ est motio qdā uel cū motione totius genera
 tio cum alia calore uacantia & cadaueribus similia ignis uirtutē tanq; aiām cupiant. Huius pura: incorruptaq;
 substantia ab inuiolatis atq; integris ut diximus custodibus seruabaf in tēplo qdā idem Numa rotūdum condi
 dit ad tyberim non longe a palatio imitatus terræ figurā: uel totius mundi cuius mediū ignis sedes a Pythago
 ricis putabaf. Fuit autē ignis puigilēt in aliis tēplis teste Seruio: æthereogz uidelicet potestati: ut in tēplo Iouis
 q̄ est æther & Mineræ q̄ supra ætherē est: unde de patris capite dē procreata. Seruauerunt et græci nōnullis
 in locis perpetuū ignem quē ferunt nō a uirginibus sed a mulieribus solutis coniugio solitū custodiri: ut Athe
 nis & apud Delphos ubi si forte ignis qnq; defecisset nouū & peregrinū excitare Sole flāma elici oportebat: ut
 scribit Plutar. in Numa Itaq; sunt: ut idem ait in Camillo qui hunc regē ad imitationē græcogz in æde rotun
 da cuius modo meminimus putent ignē p̄petuum posuisse: q̄ si qn̄ extinctus eēt uirgines uerberibus afficiebā
 tur a pontifice: q̄bus mos erat: ut docet Festus tabulā foelicis materiæ tā diu uerberaf quousq; exceptū ignem
 uirgo in ædem ferret. Vesta oibus sacrificiis inuocabaf autore Seruio sicut & Janus: quia nullū sacrificium si
 ne igne est. Eidem olim non nisi de Numico fluuio libabant in quo repertū est cadauer æneæ utebanturq; in
 eius sacris sale in pila tonso & in ollam fictilē coniecto in furnoq; p̄cocto. Faciebātq; interdum sacri genus qd
 ut inquit Festus Casta mola dicebaf. In eiusdem deæ sacris quia piculū erat si aqua hausta ad sacra in terra
 poneret utebantur uasē: qd a Seruio futis a Donato futile appellaf. Id erat acuto fundo & ore patulo instabi
 liq; ita ut stare nō possit sed positum statim effunderet: deponereturq; nō nisi a ministro sacrogz teste Dona
 to. Sciendum Vestæ sacra in eogz numero haberi quæ a ueteribus Municipalia dicebant: sic enim uocari soli
 ta sunt autore Festo sacra q̄ ante urbem conditā colebant. Idem et scribit sex Vestæ sacerdotes olim constitu
 tos esse ut populus pro sua quiscq; parte ministrā sacrogz haberet quia ciuitas Romana erat in sex partes distri
 buta: in primos secundosq; Titientes. Ramnes. Luceres. Dionysius uult Romulum in. xxx. curiis Vestam col
 locasse ubi rem diuinam faciebant. Quod uerū non sit alii uiderint. Idem scribit postea proprias curiarū ue
 stas nequaq; motas: sed cōmunem omnium inter palatium & capitolium constitutā. OPERATA resoluimus
 ora: quæ sacra cecinerunt. Est. n. operari sacra perficere: & constat maiores nostros operationes sacrificia dixit
 se. AD tua si nobis sacra uenire licet: quia sacra Vestæ uirginum sunt. PVR purea luce: Nimbo diuino ob
 numinis præsentiam. Purpurea dicit: quia uesta ignis est.

ASPICIT idus instantes: instantē diem iduum. SEX lucibus diebus mediis: sic indicat septimū diem iduum.
 Vesta faue tibi nunc. vi. idus est festum uestæ: de qua multa dicenda sunt. Sed primum hoc inquit poeta. se: cū
 in p̄ce esset: sensisse numinis aduentū: non tū uidisse Vestam. Sed de quibus erat ambiguus: omnia sibi patuis
 se: nemine docente. FAUE o uesta: mihi tua mysteria relaturō. Nos resoluimus tibi ora operata officiosa.
 Nos de te agere ex officio incipiemus. SI licet nobis uenire ad tua sacra: cum nō liceat nisi uirginibus ideo in
 quit: Si licet nobis. ERAM ego totus in p̄ce: cōtemplabar ego: & p̄cabar numina. SENSI: quasi adesse cogno
 ui. NVmina cœlestia: ipsam deam. ET humus læta: ob præsentia numinis, REFULSIT luce purpurea: splē
 dore ignis. NON equidem uidi te o dea ego certe non te inspexi.

ANT.)
 FAN.
 Ignis ue
 stæ.
 Festū ue
 stæ. vi. idus
 Iunii.

Vesta dea

Ignis pu
 gil in mul
 tis tēplis.

Futile uas
 Municipa
 lia sacra.

Operari.

PAV.
 MAR.

ANT. Valeat mēdatia uatū: sic dictū ut illud Terētiū: Valeat q̄ inter nos disidiū q̄runt. Dena quater &c. Anno
FAN. urbis q̄dragesimo aedē Vestæ rotūdā a Numa Pōpilio Romæ cōditā ferunt quā Seruius docet fuisse Numæ
 Vestæ regīā: qd̄ nō placet. Atriū. n. Vestæ fuit Numæ regīā: qd̄ constat qd̄ fuisse iuxta aedē uestæ sed remotū ab aedē
 aedes ro- ut idē Seruius tradit. Vñ ait Plutar. Numa regīā iuxta tēplum uestæ cōdidit ubi maiorē t̄pis partē morabatur
 tunda sacris uacās: aut sacerdotes docēs. Et Solinus: Numa inq̄ habitauit in colle primū q̄rinali deinde pp̄ aedem ue-
Atrium stæ in regia. Tacitus Numæ regīā & delobrū uestæ cū penatibus populi R. exusta. Huic Linius tertīæ de
 uestæ. cadis lib. vi. id atriū regium uocat: ut cōprehensæ latu-
numæ re mia forūq̄ p̄lcarū & atriū regīū: aedes uestæ uix de-
 gīa iuxta fensa ē. Non p̄tereundū hoc loco qd̄. A. Gel. scribit li.
 aedē ue. xiii. noctiū atticag: Aedē uestæ tēplū non fuisse: cuius
 stæ. rei cām Seruius tradit docēs eā aedē: ideo nō fuisse au-
 gustā: id est augurio cōsecratā: ut Senatus eo nō conue-
 nitet ubi uirgines erāt cui licebat ad atriū cōuenire qd̄
 erat augustū. Nouimus. n. senatus cōsulta nō nisi in lo-
 co p̄ augures cōstituto iusta fieri potuisse. Quam ob
 cām in curiā hostilia Pōpeia & Iulia cū ea loca profa-
 na fuissent tēpla dicunt̄ ab auguribus cōstituta. Scien-
 dū p̄ quater dena palilia significari annū urbis q̄drage-
 simū quā palilibus conditā ferūt. M̄tuentius numi-
 nis: metuens numen cū dicimus participio utimur: cū
 numinis metuēs noīe. Hic locus exiguus q̄ sustinet
 atria uestæ: Ouid. alibi: Hic loc⁹ ē uestæ q̄ pallada ser-
 uat & ignē Hic fuit antiq̄ regia parua numæ. Horum
 uersuū sensū nōnulli male accipientes existimarunt si-
 gnificari tm̄ aedē uestæ cū posteriore uersu atriū de-
 monstret. Forma tm̄ tēpli q̄ nunc manet: Aedes ue-
 stæ ideo rotūdā facta ē ad pilā similitudinē: quod eā
 deā crederent terrā esse: ut autor ē Festus: quā primus
 Parmenides globosam dixit ac rotundam: & in medio sitam qui floruit olympiade. lxxix. Anaximander uero
 cylindri forma terram esse tradidit: ut Eusebius refert.

Aste
 Cur aedes
 Vestæ ro-
 tunda.

PAV.
MAR.

Valeant mēdatia uatū: quasi nolo eē mendax: ut multi poetæ solent. Ego igitur fateor nō uidisse te. Sed
 sunt cognita mihi nullo p̄cipiente cognoui ego: cum nemo esset q̄ daret p̄cepta: aut qui me doceret. QV̄E
 nescieram: quæ mihi erāt occulta. ET illa quoq̄ errore trahebar: in q̄bus errabam: & de q̄bus eram dubius.
 DENa: quater. MEMorant: q̄dragesimo urbis anno a Noma pompilio tēplum uestæ Romæ conditū est:
 ut poeta inq̄t. Multi tm̄ putant a Romulo prius erectum. De quo pluribus agit Diony. & illud postea asseritur
 cōmune tēplum uestæ non constituisse Romulū: sed unicuiq̄. xxx. curiaḡ uestam collocatā ubi sacrificabāt tu-
 ria: sacrificulos earum fecit curiaḡ duces. Numa uero suscepto imperio proprias curiaḡ uestas nequaq̄ mo-
 uit. Cōmunem aut̄ constituit oīum in medio capitolii: & pallanti loco. Cōprehensis collibus iam utriq̄q̄ unis
 moenibus. Custodiāq̄ sacrorum ex lege patriæ latinoḡ per uirgines fieri instituit: habet aut̄ aliqd̄ etiā custo-
 ditum ip̄m in templo quid sit. Et quā ob causam uirginibus cōmittatur. Quidā dicunt nihil esse p̄ter ignē illum
 manifestū. Custodiam aut̄ eius uirginibus potius q̄ uiris attributā faciunt rōne quadam probabili: q̄ ignis qui
 dem resti est imaculatus. Uirginibus aut̄ incorrupta: & castimonia diuinoḡ purissimum mortaliū amicū est.
 Vestæ aut̄ apponi ignem existimant: q̄ & tellus existens ea dea: & mediū mundi locum obtinens: inflāmatio-
 nes excessi facit ex se ipsa. Sunt & q̄ dicant etiā p̄ter ignē arcana esse q̄dam in tēplo deæ sacra. Quoḡ neq̄
 pontifices cognitionem habent: neq̄ uirgines coniecturā. Hæc ex Diony. ii. li. de antiquitate ital. Nec dissentit
 Plutar. in Numa. Nunc q̄ dea uesta sit agendū est. Saturnus cū rex potentissimus esset: ad retinendā parentum
 memoriam: eoḡ noīa celo: terræq̄ indidit. Quare patrē dixit Vranō q̄ celū latine indicat. Matrem uero
 Γαίαν: quæ significat terrā & Vesta interpretatur eo q̄ rebus oībus uestiatur. Veḡ & altera ab hac uesta Sa-
 turni ex Rheia filia fuit: cuius meminit Diodo. & eam structurā domus inuenisse asserit. Sed hæc nō ea de qua
 agimus. Licet poeta etiā eius meminerit. Sed hæc hæc tēnus. MEMorant: referunt hoīes. Romā habuisse de-
 na quater palilia: quadraginta natales. nam in palilibus cœpit ædificari: ut in quarto docuimus. Sic indicat. xl.
 annū. CVM dea custos flāmæ: Vesta apud quam æternus ignis seruatur. EST recepta aedē: templo qd̄ om-
 nibus curtis commune esset. REGis opus placidi: quasi templum illud a Numa rege benigno conditum fuit.
 QVO numa. TERRa sabina: nā sabinis erat & ex sabinis ad imperiū accersitus: ut i tertio diximus. NON
 tulit: non procreauit VLLum ingenium metuētius numinis: & magis timeret deum: aut quod magis religio-
 sum esset. QVæ nunc ære nitent: tēpla uestæ: quæ nunc aurata sunt: & auro effulgent. TVnc: numæ t̄p̄.
 Nitebant tecta stipula: pro regulis æreis: & deauratis habebant stipulas: & his erant tecta: & his nitebāt. ET
 paries erat textus: cōpositus. VImine lentos: flexibili: non enī erat marmoreus paries: sed uimineus. HIC lo-
 cū exiguus: paruus. Qui sustinet atria uestæ: ubi nunc est uestæ atriū: siue area. Tunc erat magna regia Numæ
 intonsi: hoc erat ingens regis Numæ palatiū ad indicandam illius moderationē: qui modico: & exigua domo
 erat contentus. FORMA tm̄ templi: q̄ manet nunc d̄ fuisse ante. A principio forma templi erat rotunda: ut
 nunc etiam est. Et subest causa probanda formæ: est probabilis ratio ipsius rotunditatis.

VESTA eadem est & terra: terra & uesta unum atq; idē sunt. **S**Vbest uigil ignis utriq; ædes uestæ ignē **ANT.**
 continet inextinctū: similiter & terra. Significant sedē terra focusq; suā: Sensus est: terra idest uesta & focus **FAN.**
 ignē fouens q̄ est in æde uestæ suā sedem ostēdunt qm̄ ut elementū terræ ignē intra se continet ita & ædes uestæ
 focū atq; ignē. Est & alter sensus q; ædes uestæ sua forma utriusq; elemēti hoc ē terræ & ignis sedē ostēdit:
 q̄ rotunda est. **T**erra pilæ similis nullo fulcimine nixa: terra suis fixa pōderibus est ut phyfici dicūt: quā ægy-
 ptii significantes bouis figurā ponebant ut Macro. tradit. **P**lynus aeris ui suspēsam cū aquaz; elemento librari

Vesta eadē ē & terra subest uigil ignis utriq;

Significāt sedem terra focusq; suam:

Terra pilæ similis nullo fulcimine nixa

Aere subiecto tam graue pendet onus.

Arte syracusia suspēsus in aere clauso

Stat globus immēsi parua figura poli:

Et quātum a summis tantū secessit ab imis:

Terra: quod ut fiat forma rotūda facit:

Par facies templi nullus procurrit in illo

Angulus: a pluuio uēdicat hymbre tholus:

terrā docet: & leuia ponderibus inhiberi quo minus
 euolent: cōtraq; graua ne ruant suspēdi leuib; i subli
 me tēdentibus & pari in diuersa nisu ui sua quaq; cō-
 sistēt. Terrā ignem hñe dubiū non ē autore Seruio q̄
 ait intelligi eā rē ex ætā. Vñ Ouid. et ingt in æde ue-
 stæ ppetuū ignem. **A**Ere subiecto: quomō subiecto:
 cū terra elemento aquæ & aeris subiiciat? ga & apud
 Antipodes aer ē quē uulgus subiectū putat & supposit
 tum terræ. **T**Am graue pēdet onus: in quo aliud est
 centrū magnitudinis. aliud grauitatis a qbus inequale
 sūt lineæ ad uniuersā terræ supficiē ductæ: cum tñ nō
 nulli uelint hemisperiū qd̄ est a cētro ad supficiē graui-
 tatis æquari pōdere alteri hemisperio qd̄ ab eodē cen-
 tro grauitatis supficiē ponunt. Sane res equilibris ut i
 phedone Plato docet in similib; alicuius medio posita:
 nec magis: nec minus potest in partē aliquā inclinari.

ARte syracusia: Archimedes mathematicus excellens cui geometricæ ac machinalis sciētiae grandæ testimo **Archime,**
 niū. **M.** Marcelli contigit: ut Ply. scri. fabricauit spherā (spheræ mundi simillimā ubi & ingt Cicero planetarum **des]**
 oīum motus nō sine diuino ingenio imitatus est. Idē (ut Plutar. tradit) amicos ac necessarios orasse dī: ut post
 eius mortē ambitā cylindro spherā eius sepulchro iponerēt: qd̄ factū est. Ita ut Cice. gloriē q̄storē se in Sicilia
 sepulchrū Archimedes inuenisse septū undiq; ueprib; ac dumetis & a syracusanis ignoratū cum ai aduertis-
 set colūnam in q̄ inerat spheræ figura & cylindri. Sphærā alii ferunt inuenisse Musæū Eumolpi filiū teste La-
 ertio. Alii Atlātē ut Ply. refert. Sane autor hoc loco rotundā terrā esse arguit autoritate Archimedis. Nolo. n.
 existimes fuisse Romæ: in æde uestæ Archimedis spherā: qd̄ a nullo scriptore memoriæ pditū inuenies. quīs
 Ply. scribat ædē uestæ syracusana supficie tegi placuisse q̄ et ingt syracusana ē in pantheo capita colūnaz; a **M.**
 Agrippa posita. **I**N aere clauso: Ambitu cœlestiū circuloz; hoc est qbus Archimedes cœloz; motus imitat⁹ ē.

Quod ut fiat &c. Si elemēto terræ rotūditas desit sine dubio æque a cœlis undiq; distā nō poterit. **N**VI
 lus pcur. &c. **Q**uia si ædes eēt n̄ rotūde sed alteri⁹ formæ pcurret; æguli possēt aolōg⁹ secederē a medio q̄ reliq;
 ædis latera. **T**holus: Tholū Seruius esse docet ueluti breuescutū quod in medio tecto est in quo trabes coeūt.

Alii per tholum omnem ædificiū testudinem accipiunt.

Vesta eadē ē & terra: hāc rōnē affert formæ tēpli rotūdæ: qd̄ **V**esta terra sit: & ut elemētū terræ globatū ē: **PAV.**
 & p cētro totius machine cōstitutū: qd̄ rotūdū sit necesse ē: & aer undiq; circumfusus: & supra aera ignis quocq; **MAR.**
 circūfundit. Ita in rotūdo: & cauo ad cœli similitudinē tēplo: medio loco terræ rotunda effigies pēdet: supiusq;
 ignē hēt inextinctū. Plutar. uero de ipō igne in Camillo ita ingt. **V**irgines uero uestales rapto ex laribus igne:
 cū sacris fugerūt: sed a qbusdā memoriæ traditū ē: nihil pter æternū ignē eē seruātū. **A** Numa. n. rege: tūq; oīum
 principiū: eē ignis generari institutū ē. **N**ā nobilissimū quoddā ignis existit in ipa natura: & motio qd̄ ē uel cū
 motiōe totius generatio. **A**lia uero materia: q̄ calore uacat: ociose: ignauiterq; iacēs: & cadaueri similis: ignis uir-
 tutē tanq; aiām cupit & paulatim suscepto igne ad agendū qd̄: uel patiendū uertit. **N**uma Pōpi. uir curiosus: ac
 sapiētissimus: q̄ i colloquū cū musis p sapiētīā ueniebat: rōnē qd̄ā philosophiæ motus: hūc seruari: custodiriq;
 ppetua uigilia ne corrūperet uoluit. **T**anq; æterna uirtus: q̄ oīa seruaret eēt: hęc ille. **V**esta eadē ē: & terra: nō
 sūt diuersa: sed sūt idē. **N**ā terra uesta dī: ut oñdimus. **I**Gnis uigil: inextinctus. **S**ubest utriq; uestæ & terræ.

Terra hēt ignis elemētū: uesta in tēplo hēt ignē inextinctū. **T**erra & focus significāt sedē suā: nā terra ē in me-
 dio loco totius mūdi: & focus ille ē in medio tēplo: sic oñdunt suā sedē: sed p ea q̄ sequunt⁹ melius intelligetur.
Terra similis pilæ q̄ globata & rotūda ad pilæ similitudinē. **N**ixa. firmata. **N**Vllo fulcimine: nullo numis:
 ga librata in aere pēdet. **T**Am graue onus: quā grauis & pōderosa ē terræ moles. **P**endet in aere subiecto:
 supposito & undiq; circūfuso. **G**lobus p appōnē. **P**Arua figura immēsi: soli globata: & rotūda atq; exigua effi-
 gies magne telluris. **S**Tat su. q̄si firm⁹ pēdet. **I**N ae. cla. in ipa tēpli cōcauitate. **A**Rte sy. geometrica: nā sicut
 terra in aere pēdet. Ita intra tēplū uestæ globus ille: quo terra referebat: pēdet uidebat: Sed id geometrica arte
 Archimedis: q̄ syracusis in ea floruit. **A**dde ut suis machinis tm̄ oneris solus māu ageret: q̄tū multa hoīm milia
 uix mouerē potuissēt: De quo multa Plutar. in Mar. referūt: & ob id arte syracusia poeta dixit. **H**ic ēt spherā cō-
 mētus dī: q̄ mūdi & elemētōz; rōnē oculis subtecit. **E**T ter. ipa q̄tū dis. a sū. a supiore pte cœli. **T**Antū dis. ab
 imis: ab inferior pte. **P**ar. n. distātia ē a terra ad supius cœlū: q̄ ē ad iferius. **Q**d ut fiat: ut undiq; sit par distātia
 a terra ad cœlū. **F**Acit for. ro. ipius terræ & cōcauitatis cœli: q̄ circulariter ambit terrā. **P**Ar. fa. tē. nā itidē ro-
 tūdā formā hēt. **N**Vllus angu. pcur. in illo tēplo: exterius rotūdā hēt formā: interius cōcauitatē quocq; circula-
 rē: sic nullū hēt angulū qd̄ fieri nō possēt: si q̄dratū: aut triāgulare: aut lōgū eēt. **T**Holus: illud fastigiū templi te-
 studine. **V**I⁹ndicat: uel & liberat: q̄ intus sūt **A**b imbre pluuio: aq; pluuis φόλ οσ græ. testudo latine

ANT. **CVR** sit uirginibus &c. Virgines uestæ nō custodiebāt tm̄ ppetuū ignē ut qdā putant: sed etiam sacrificabant: atq; interficiendum: ut inq; Festus suffibulum in capite habebant hoc est uestimenti album p̄texum q̄drangulum & oblongū quod fibula cōprehendebat: ibantq; certo die ad regē Sacroꝝ: ut Seruius tradit: dicebantq; Vigilas ne rex: uigila. Vnde illud est Vir. Vigilas ne deum gens ænea uigila. Nihil his sanctius ac religiosius habebatur autore Plutarcho: quarum custos erat pontifex max. ut idē scribit in Numa a quo ad id sacerdotium lectæ ideo capi dicebantur: ut A. Gel. docet in primo noctium atticarū quod eius manu præhensæ ab his parentibus in quoz; potestate esset ueluti bello captæ abducebantur. Vnaquæq; autē inter capiendū

Amata Capi uerbum. amata uocabatur: qm̄ quæ prima capta est eo nomine fuisse traditur. quōs scribat Plutar. quæ primū a Numa captæ sunt Geganiam & Bereniā appellatas. Seruius autor est uerbum capi cum de uirginibus dicitur unū esse ex his quæ nulla rōne mutantur: sicut creati sacerdotēs & condī eos qui sibi statuunt ciuitatem. Multa hoc loco non imprudēs p̄tereo quæ apud A. Gel. stor inueniet & Plutarchum in Numa. Causas suas: congruas proprias. Ex ope Iunonem' memorat &c. Rhea cœli & terræ filia secundum Hestodū fuit. Eandem & opem dicimus ex qua & Saturno natæ sūt Iuno Ceres & Vesta. Impatiēs restitit una uiri: Vesta nubere noluit. Vnde ministris uirginibus gaudet. **IV** re igitur uirgo est: Si Vesta flamma ē quæ nihil gignit uirgo dicitur & ministras uirgines capit. **RE**mittit: **EX**cludit & partu ædit foetus e semine. **CO**mities uirginitatis amat: Numa uirginibus Vestæ annorum triginta castitatem præscripsisse dicitur q̄ primo decēnio facienda discabant: secundo quæ didicissent faciebant: tertio alias edocebant: quo impleto uolenti nubere permittebatur. Sed quæ nōdum soluta sacerdotio uirginitatem prodidisset ad portam collinā uiua suffodiebantur: imposita prius feretro & lata per forum magno silētio & hōrrore: ut Plutar. tradit. Iuuenalis: Sanguine adhuc uiuo terram subita sacerdos. Fit autem Persicum uiuentes defodere: ut Herodotus scribit. Vnde Amestrim Xerxis uxore ferunt quatuordecim illustrium Persarum liberos defodisse cum esset ætate prouecta ad referendā pro se gratiam deo qui sub terra esse putabatur.

PAV. MAR.

CVR sit uirginibus: cur uesta uirgines ministras habeat paulo ante ostendimus. **PO**eta uestā fuisse castā: ideo eius curam dari castis uirginibus: aut qd̄ uesta nihil aliud est quam flāma ignis: & q̄a incorrupta est: ideo ab incorruptis seruari: & Plutar. in Numa de hoc inquit: siue ut puram: & incorruptā ignis substantiā inuolatis: item integrisq; corporibus illis cōmendarent: siue qd̄ sterile: & infœcundū esset: scite uirginitati adiūgerēt &c. Idem agit de noibus primæ uirginū. Primum igit inq; Geganiam: & Bereniā a Numa sacratas aiunt. Deinde Camillam & Tarpeiam Postea uero Seruio alias duas numero illi addente: id in hæc usq; t̄pa multitudinem obseruasse. His aut uirginibus ānoz. xxx. ab rege castitas p̄scripta est: ac primum qdem decēnium quæ faciunda sunt discunt. Secundū uero: q̄ didicere faciunt. Reliquum aut decēnium alias docent. Tum demū uolenti permittit post id t̄ps & nubere: & ad illā uitam uerti solutæ iā sacerdotio. Dicunturq; haud multo hanc licentiā libenter amplexæ: neq; his: q̄ eam amplexæ fuerint: secundas res cōiugisse: & reliqua. **QV**æris cur dea uesta. Slt culta a uirginibus ministris: cur uirgines p̄sint administrationi sacroꝝ uestaliū. **IN**ueniam causas sacras hac quoq; parte: q̄si huius ē rei rōnes afferam. **ME**morant Iunonē & cererem: creatas semine Saturni ex ope dicunt ex Rhea & Saturno natas esse filias plures: quæq; prima Iuno & Ceres: nā Iuno nupsit Ioui: Ceres ē Ioui succubuit: sed nubere uoluit Iasio: & ex eo pepisse fert Pluthū & Philomelū: cuius supra meminim'. **AM**be ferunt pepisse: nā Iuno pepit Hebe: & Martē: ceres proserpinā. Vna de tribus uesta: Fuit impatiēs uiri: cū uirginitatē seruaret: uiro nō succubuit. **QV**id mixtū si uirgo: uesta. **ES**t læta ministra uirgine: gaudet sua sacra p̄ uirgines ministrari. **AD**mittit castas manus: accipit uirginū imaculatas manus. **IN** sua sacra: ad ministeriū suoꝝ sacroꝝ. **NEC** tu intellige aliud uestā q̄ uiuam flāmam: nō existimes aliud p̄ uestā intelligendū eē q̄ extinctū illum ignē. **NON.** n. aliud asseruatur: quā inextincta flāma. **ET** de flāma nulla corpora uides nata: flāma nihil gignit: sic ex ea nulla nascunt corpora. **IV**re igit uirgo est: merito uesta extimatur uirgo: cū ipsa flamma sit. **QV**æ remittit nulla semina: q̄si q̄ nec recipit semina: nec remittit corpora ex semine nata: ut in aialibus fit ad generationem p̄ marē: & femellam cū alter mittat altera concipiat semen: hinc nulla est generatio. **NEC** capit semina: q̄a non cōcipit. **ET** amat comites uirginitatis: uirgines ministras. **AT**tigit hunc locum **Lactānius**: cū refert Saturnum abscidisse patri genitalia: & inq; qd̄ forsā uere acciderit: sed homines respectu elementi: qd̄ dicit cœlum: totā fabulā explodunt: tanq̄ ineptissime fictā: quam tñ stoici ut solent: ad rōnē phisicā conant traducere: quoꝝ Iniam Cicero de natura deoꝝ disserens posuit. **Cœlestē** inq; altissimā: æthereaq; naturam. i. igneam: q̄ per sese omnia gigneret: uacare uoluerunt ea parte corporis: quæ cōtione alterius egeret ad procreandū. quæ ratio in uestā potuit conuenire: si mas diceret. **IC**circo. n. uirginem putant uestam: quia ignis inuolabile sit elementū: nihilq; nasci possit ex eo: quippe q̄ omnia: quæ corripuerit absumat. **DE**inde adducit hos quatuor uersus: uolui hæc apponere: quia ad rem faciunt quæ de igne & uesta dicit.

Cur sit uirginibus quæris dea culta ministris
Inueniam causas hæc quoq; parte suas:
Ex ope iunonē memorat cererēq; creatas
Semine saturni / tertia uesta fuit:
Vtraq; nupserūt / ambæ peperisse feruntur
De tribus impatiens restitit una uiri:
Quid mirum uirgo si uirgine læta ministra
Admittit castas in sua sacra manus?
Nec tu aliud uestam q̄ uiuā intellige flammā
Nataq; de flamma corpora nulla uides:
Iure igit uirgo est / quæ semina nulla remittit
Nec capit & comites uirginitatis amat:

NE SSE diu stultus uestæ simulachra putauit: Vesta nullū anq̄ habuit simulachrū: ut ignis nullā certā effigiem hēt. Atq̄ (ut scribit Plutar.) ab urbe cōdita ad annū eius. clxx. Romani tēpla sine ullis deoz̄ imaginibus habuerūt edocti a Numa deū nihil aliud q̄ mentē increatā & inuisibilē esse. **S**T at vi terra sua: docet unde uesta nomen accepit: & uel Vestā dictā esse q̄ terra q̄ uesta est vi sua stet: uel græcū esse uocabulū: qm̄ ab eo qd̄ a græcis estia dī uesta deduci pōt subtracta i sra & aspiratiōe cōuersa in u consonantē. Vñ autor subiungit: pars graii nois. Si. n. græco noie integro uteremur hestia diceret̄ uel forte uestia. **A**T focus a flāmis: Focus ara deoz̄

ANT.
FAN.
Romano
rū tēpla si
ne ullis
imagini-
bus.
Focus.

Esse diu stultus uestæ simulachra putauit
Mox didici curuo nulla subesse tholo:
Ignis inextinctus templo cælatur in illo:
Effigiem nullam uesta nec ignis habet:
Stat vi terra sua vi stando uesta uocatur
Causaq; pars graii nominis esse potest:
At focus a flāmis & q̄ fouet omnia dictus.
Qui tamen in primis aedibus ante fuit:
Hic quoq; uestibulū dici reor unde p̄camur:
Quæ famur, uestā quæ loca prima tenet:

penatū est teste Porphyriōne: quoq; in numero Vestā eē Macro. tradit: Cuius uirginale simulachrū ignis i foco statuit̄: ut inq̄t Eusebius. Quā ob cām Ouidius docet hoc loco unde focus dicat̄ q̄ est sedes uestæ. Hic a fouendo. i. calefaciendo noīatus est autore Festo ut foculi fomenta focillationes. Est aut̄ focus ut inq̄t Seruius quicqd̄ ignē fouet siue ara sit siue aliud q̄ppia. Focula uero dicta sunt nutritimēta: ut ait Nonius unde foculare dī ut fouere. **I**N primis aedibus. in atrio erant olim colinæ teste Seruio. Vnde atrii dictū putant̄ q̄ atrū esset ex fumo: quīs Varro & Festus aliter sentiāt quoq; Festus atrii eē inq̄t aedificii genus ante aedes cōtinēs mediā areā in quā collecta ex omni tecto pluuia descendit dictū q̄si aterriū q̄ a terra oriat̄ cum Seruio placeat priorē partē domus atrii appellari quā quidā arbitrati sunt eē uestibulū dici: ut. A. Ge. scribit dictū:

Focula.

Atrium.
Vestibulum.

ut Seruius tradit: uel qd̄ ianuā uestiat: uel a Vesta cui limen est cōsecratum: uel q̄ ibi nemo stet q̄a in limine solus est transitus quō uelanus non sanus dī. Cæterz̄ Cecilius gallus teste. A. Gel. uestibulum esse inq̄t non in ipsis aedibus: neq; partē aediū: sed locū ante ianuā domus uacūū p̄ quē a uia aditus accessusq; ad aedes eē cū dextra sinistrāq; inter ianuā tectaq; q̄ sunt uia iuncta spatū relinq̄tur atq; ipsa ianuā p̄cul a uia est area uacanti interista. Et quoniā ue particula: ut Macro. & A. Gel. tradunt nō solū minutionē sed eē intensionē interdū significat: & q̄ dñm domus salutū ueniebant priusq̄ admitterent̄ in uestibulo consistebant: quibsdā placet a ue & stando q̄ ibi multū staretur uestibulū appellatū. Nonius autor est qm̄ aræ ac foci in uestibulis olim hīi solerent putasse nōnullos a uesta uestibulū nominatū. Idem scribit coquinā a ueteribus colinam dictā q̄ ibi ignem colerent: cui Seruius astipulatur docens maiores ad limina solitos & epulari & deos colere. **I**Nde p̄camur cum famur ue

Colina.

NE SSE diu stultus: putabā inquit poeta esse aliquā uestæ effigiem. sed nihil ē nisi p̄petuus ignis: cuius non est dare simulachrū: nec etiā uestæ. Transit deinde ad originē uerbi: unde uesta: & unde focus dicat̄. **E**GO stultus. imprudens. **D**iu pu. esse uel. qd̄ in tēplo esset imago deæ. **M**OX: statim cū ita esse putarem: aut cū nūc animo uoluerē. **D**idici: inspirante numine. **N**Vlla subest cur. tho. nulla eē simulachra sub ipsa testudine tēpli & tñ seruabant̄ in eo tēplo dii penates: de quibus diximus in primo & palladiū: de quo postea dicemus. **I**GNIS inextin. perpetuus: qui nunq̄ extinguebat̄. **C**ælatur in illo tēplo: seruat̄ intra tēplum: & ut Plutar. inq̄t in uita Numæ: si forte qn̄q; ignis deficiat: ueluti Athenis: Arynstone: Tyranno sacrā lucernam extinctā aiunt̄ & apud delphos tēplo a medis incenso: & romæ: tum Mitridatici: tū civilis belli t̄pibus: simul cum ara & ignis perire: dicunt nequaq; decere ex altero igne accipi: sed nouū & peregrinū elici oportere: accensa ex sole flamma pura: & immaculata: docet̄ p̄terea quo pacto ex sole ignis accēdatur. **N**Vllam effi ue. nec ignis ha. nullum est uestæ simulachrū: nec etiā ignis. **T**erra stat vi sua: sua mole librata: & sua vi immobilis existit. **V**esta uo. vi stat. quoniā ut demonstrauimus: uesta eadē est & terra: ea q̄a ui stat: uesta dī. **E**T pars graii no. po. eē cā nominis. i. latini: pōt hoc latinū nomen hīe originē a græco noie: qm̄ εστια focus: & uesta: & lar & domus dī & εστια dī uestis. Pars dixit: q̄a non totū græcum nomē accipimus: sed partē dicimus uesta: & nō uestia. Et εστια aspirat̄: cū aspiratio uertit̄ in. u. n̄m sicut ab hespero uesper ab henetis uenetos dicimus. **A**T fo. di. a flā. & q̄ oia fo. a flāma uel a fouēdo focus deriuat̄. & hoc p̄ ignē uestalem cū & globus ille pro figura terræ: & ignis in tēplo uestæ sit. **Q**VI tñ: focus. **A**Nte fuit in pri. aedi. olim in prima aediū parte erat focus. quasi in ipsis uestibulis. **H**inc: a uesta. **R**ori: arbitror. **D**ici uestibulū: p̄terea qd̄ focus in uestibulo sit: existimo a uesta uestibulum dici. **V**e: ut Gellius inq̄t uestibulū putabant aliqui eē partē domus primorē. quā uulgo atrium uocat̄. **C**ecilius in lib. de uerboz̄ signifi. uestibulū. non aediū partem esse dixit: sed locū ante domus ianuā uacuum: p̄ quē a uia aditus. accessusq; ad aedes est. **V**nde Virg. in. vi. uestibulum ante ip̄m. **P**rimisq; in faucibus orci non primo rem aedium partē esse dixit. sed loca duo demonstrat extra orcum: fores. i. & fauces. **E**x quibus uestibulū appellat̄ ante ipsam domū. & ante ipsa orci penetralia. **F**auces autē uocat̄ iter angustum p̄ quod ad uestibulum adiretur. **M**arcellus uero ita inquit uestibula quidā purāt sub ea proprietate distincta. qd̄ in primis ingressibus: & in spatiis domoz̄. uestæ hoc est aræ ac foci soleant haberi. sed sic intelligi debent nō abhorreant uocabuli p̄prio inuenitur eē apud ueteres doctos uestibula ob eam significantiā dicta qd̄ in his locis ad salutandos dños domorum quicūq; uenissent stare soleāt cū introeundi dare copia. **A**tq; ob hanc constitutionē. & q̄si stabulationē. **P**rimos ingressus domoz̄ uestibula nominatos. **C**icero in oratore **V**estibula nimiq; aditusq; ad cām faciunt.

PAV.
MAR.

Inde ex uestibulo. **P**Ræcamur q̄ famur: p̄cando deos alloq̄mur: ut apud Virg. **A**ffaturq; deos: & sanctum si dus adorat. **V**esta est q̄ tenet prima loca: ipsa uestibula: qm̄ ut diximus ibi aræ & foci soleant haberi.

ANT. **SCAMNIS** considere longis: Virg. Perpetuis soliti p̄ses cōsidere mensis: hoc ē lōgis & ad ordinē sedentium
FAN. exeq̄tis. Maiores n̄ri cū duobus tm̄ cibis uterent: ut Seruius scribit in atris sedentes epulabant: quem morem
Maiores i Varro docuit romanos a Laconibus & Cretēsis habuisse. Sedebāt & flamines sacra faciētes ad mēsas q̄ as
atriis epu fidelē dicebant: ut autor ē Festus: secūdu quē & Anclabris dicebat mensa ministeriis aptata diuinis & ancla-
labantur. bria eius uasa q̄d anclare haurire sit: ut Florē anclabant liberi ex archēsis: quē admodū: & curiales mense uoca-
assidelē bant in q̄bus imolabat Iunoni q̄ Curitis ē appellata. Sedebāt & q̄ epulabant in sacris Herculis: ut Macro. do
Anclabria cet. Mēse credere adesse deos: Veteres deos quoq̄
Anclare. ad cānā interdū inuitabant. Valerius Max. Fōminā
 cū uiris cubātibus sedentes cānitabant: q̄ cōsuetudo ex
 hoīum conuictu ad diuina penetravit. Nā in iouis epu
 lo ipse in lectulo. Iuno. & Minerua in sellas ad coenam
 iuitabant. Sane ut Macro. refert in papiriano iure eui
 denter relatū est mēsas dicatas ararū uicem p̄stare pos
 se q̄lis mensa fuit in templo Iunonis populoniae. Itaq̄
 Festus mēse ingt in aedibus sacris araḡ uicem obtine-
 bant. Platar. aut in q̄stionibus scribit nullā mēsam con-
 sueuisse uacūā tolli: sed oīno cum aliq̄d ēt sup̄esset: q̄d
 mensa sacra sit: nihilq̄ sacrū relinq̄ inane & uacuum
 oportere. Quod aut̄ hic Ouid. ingt mēse credere ad es-
 se deos ideo dicit: q̄a foci sunt ueste sedes & ignis uesti-
 ta ē. **AN.** sacra uacunae: Vacunā deā Sabini subicerta
 specie formatā coluerūt teste Porphyriōne quā q̄dam
 Bellonā eē putauerūt. Alii Mineruam. alii Dianā alii
 Venerē. alii Cererē. alii uacatiōis deam: de qua ingt
 Horatius: Hāc ego dictābā post tēplū putre uacunae.
 Var. in p̄rio reḡ diuinaḡ ut Acrō tradit uacunā eē uictoriā memoriae p̄didit q̄ eā maxie gaudeāt: q̄ sapiētiae
 uacēt: uel ut q̄busdā placuit q̄a uictoria fauēte a curis uacamus. Venit i hos hamos: In hāc aetate in hāc tem-
 pora. Vetusitas: Mos & ritus ueterū qui in patella cibos uestae mittere cōsueuerūt quod etiā t̄pibus Ouidii fa-
 ciebat. Pura patella Patella diminutiōū ē a patina ut ab asina asella a gemina gemella. Est autē uas picatū ac
 parūū teste Festo: aptūque sacrificiis faciēdis. Ecce coronatis panis dependet asellis. In honorē uestae focorū
 domine asini hoc t̄pe molas uertere cōsueti. coronati floribus & e p̄ae ueluti monilia quaedā gerētes ad focos
 ducebātur & pistores eo ueniebāt atq̄ in super mola fertis & floribus ornabāt. Cōsueuit & panibus redimiri
 caput equi quē idibus octobris in cāpo martio imolabant ob frugū euentū: ubi equus potius q̄ bos cedebat
 autore Festo: q̄m bos aptus est frugibus pariēdis. Coronabātur aut̄ asini uestalibus q̄a Vesta (ut diximus) est
 focorū d̄na ubi olim panes cineri suppositi coquebant cū in furnis tantū farra torrerēt ut in fornacibus dictū
 est. **SV**ppositū cineri: Ut Vestae beneficio coquerēt: ut Dumq̄ suas peragit Vulcanus uestaq̄ partes.
PAV. **CERAT** olim mos: cōsuetudo. **C**onsidere: simul oēs de domo sedere. **A**Nte focos: quae in uestibulo erat.
MAR. **L**ongis scānis & cōsidere adesse deos menses: p̄pterea q̄d ante aras & focos cōsiderent putabant dū accūbe-
 rent adesse numina. **N**unc quoq̄: ēt hoc t̄pe seruāt illa uetus cōsuetudo: ut ante focos sedeāt in uacunalibus.
Cum sūt sacra antiquae uacunae: cū deae uacationis festū celebrat: & sacrificia fiunt. Vacuna. n. a uacando di-
 cta q̄ praest uacantibus: & ociosis: cui cū agricolae a laboribus ruris cessarent: & post p̄ceptos fructus requiesce-
 rent p̄ hyemē uota soluebant & sacrificabāt. **S**tant & sedēt ante uacunales focos: cōsistunt ante arā & focos
 in uacunalibus cū imensis appositis dapibus epulant. De uacuna ea rettulimus: q̄ ex multo se sentētis inferrebā-
 tur. **V**terq̄ in eo uersu epistolae Hor. Hāc ego dictābā post sanū putre uacunae Por. ingt Vacunā apud sibi-
 nos plurimū colli: quod dā mineruā alios dianā putauisse nōnullos & cererē dixisse: sed Var. in primo diuinaḡ:
 uictoriā dicere: & ea maxime hos gaudere: q̄ sapiētia uincūt. **V**etusitas: ritus & cōsuetudo. **V**enit in hos an-
 nos: p̄uenit in n̄ra t̄pa. **A**lquo de more: ex aliq̄ cōsuetudine: q̄m ut antiq̄ solebant: ita nūc in uacunalibus se-
 det: & in uestalibus: quē admodū a priscis fastitatū: cibi mittunt: ideo ingt. **P**atella pura: purgata & nitida: aut
 pura: q̄a purae uirginū ad usum. **F**ert cibos missos: q̄ mittunt a piisciuibus. **V**estae: ap̄ti numini libātibus.
Quid quidē indicant illi duo Var. in manio uersus: quocirca oportet bonū ciuē legibus parere: & deos cole-
 re in patellā dare. **I**unxit. n̄ illud deos colere & in patellam dare: pro cibis & munusculis: q̄ diis libanda mittun-
 tur. **V**erq̄ eumēidibus ingt patella esurienti puocat posita neapolitanas piscinas: & in libris de lingua latina ait
 patinas a patulo dixerunt: ut pusillas q̄ his libarent coenam patellas. Ecce coronatis in his uestalibus ex antiq̄
 cōsuetudine a pistoriibus asini pane coronabant. **C**ausa ē q̄ pistori & focū: & uestam obseruat: ex antiquo etiā
 more: cū panis de quo q̄ soleret in focis anteq̄ pani eēt furnoq̄ usus. **P**lut uero ostēdit in cōsualibus: Equos &
 Asinos coronari solitos: & uacare a labore: siue q̄ neptūno equestri diē festū agant: & asinus p̄pter equū pari
 frui licentia: siue q̄ instituta nauigatione: cū multa nauibus ueherent̄ ocū quoddā: ac remissis iumentis data
 est. **E**Cce pa. de. asel. eo aselli coronati ferunt panē dependentē: aut potius hnt caput panibus redimitū: quē ad
 modū idibus octobribus in cāpo martio: cū sacrificiū fiebat ob frugū euentū: & equus potius: q̄ bos imolaba-
 tur: q̄ hic bos frugibus pariēdis ē aptus. **P**anibus redimibāt caput eq̄ imolati. ita nūc panibus redimibant ca-
 put asini ab officio mole uacātis. **E**T ser. flo. ex floribus **V**elant: tegūt: seu coronāt. **M**olas scabras: aspas:
 nā & mole quoq̄ ipse uacātes floribus: & accipias molas ex lapide ad terendū triticū in farinā: nam alias mola

Ante focos olim scamnis cōsidere longis
 Mos erat & mensae credere adesse deos:
 Nūc quoq̄ cū fiunt antiquae sacra uacunae
 Ante uacunales stantq̄ sedentq̄ focos:
 Venit in hos annos aliquo de more uetustas
 Fert missos uestae pura patella cibos:
 Ecce coronatis panis dependet asellis
 Et uelant scabras florida ferta molas:
 Sola prius furnis torrebant farra coloni:
 Et fornacali sunt sua sacra deae:
 Suppositū cineri panem focus ipse parabat
 Strataq̄ erat tepido tegula quassa foco:

in facris ex farre & sale mollito. COLONIA agricolæ. PRIUS torreficcabant: seu decoquebāt. SOLA farra fuerunt: nō. n. PANIS in furno torreficabatur: sed far. ut in secūdo lib. diximus: & alio quoque loco attigimus: Numa istum ait: ut autor est Emina far torrere: quoniam tostū cibo salubrius ē: id uno mō consecutū statuēdo: nō esse purū ad rem diuinā nisi tostū: Is & fornacalia instituit farris torrēdi ferias. ET fornacalia deæ sūt sua sacra: nam in fornacalibus a Numa institutis: deæ fornaci cōuenientia sacra fiebat: de quo ē in secūdo dictū. Facta dea ē fornax: læt: fornace coloni Orant: ut fruges tēperet illa suas. IPSE focus parabat panē cineri suppositū: nō. n. in furno: sed in foco: & sub cinere panis coquebatur: quoniam ut inq̄t PLY. pistores Romæ nō suere ad perficū usq̄ bellū: annis ab urbe cōdita sup̄ gngentos octoginta. Ipsi panē faciebant quirites: mulierūq̄ id opus maxie erat sicut ēt non in plurimis gentium Artoptos iam Plautus appellat in fabula quā aululariam inscripsit magna cōcernatione eruditog: an uersus poetæ sit illius. Certumq̄ sit atrei capitonis sententia. Tostum panē lautioribus coquere solitos: pistoresq̄ tantum eos: qui far pinsebant nominatos &c. ET regula quassa: cōcussa. ERat strata tepido foco: hoc est focus ipse erat stratus tegulis & lateribus: & in his coquebatur panis.

Inde focum seruat pistor dominamq̄ focorū
 Et quæ pumiceas uersat asella molas:
 Præterea referā ne tuum rubicunde priape
 Dedecus est multū fabula plena ioci:
 Turrigera frontem cybele redimīta corona
 Conuocat æternos ad sua festa deos:
 Cōuocat & satyros, & rustica numīa nīphas
 Silenus quis nemo uocarat adest:
 Nec licet (& longū est) epulas narrare deorū
 In multo nox est peruigilata mero:
 Dii temere errabant in opacæ uallibus idæ
 Pars iacet & molli gramine membra leuāt:
 Hi ludunt, hos sōnus hēt, ps brachia nectūt
 Pars uiridem celeriter pede pulsat humum:
 Vesta iacet, placidamq̄ capit secura quietem
 Sic ut erat positum cespīte fulta caput:
 Atruber hortorū custos nymphasq̄ deasq̄
 Captat, & errantes fertq̄, refertq̄ pedes:
 Aspicit & uestā dubium nymphā ne putarit
 An scierit uestam, scisse sed ipse negat:
 Spem capit obscānā, furtimq̄ accedere tētat
 Et fert suspēsos corde micante gradus:
 Forte senex, quo uectus erat, sylenus asellū
 Liquerat ad ripas lene sonantis aquæ:

INDE focū pistor seruat: Pīlūnus & Picunus fr̄es fuerunt ac dii p̄sides auspiciis cōiugalibus deputati teste Nonio: quoq̄ Pīlūnus pinseudi frumenti usū inuenit autore Seruio. Vnde a pistoribus colebatur qui a pinseudi farre nomē acceperūt cū olim tantū farinā facerent. Ipsi enī grites & mulieres (ut inq̄t Plynius) panē faciebant sed postea receptū est: ut pistorēs etiā panē coquerent. Quare ait Plautus in asinaria: cū a pīstore panē petimus uinū ex oenopolio. Et Festus cōquam inq̄t & pistorē apud antiquos eundē fuisse accepimus. idē usurpatū ē: ut hoc tpe ad focos uenirēt. Eo cōstat nō fuisse Romæ ad Perficū usq̄ bellū annis ab urbe cōdita sup̄ gngentos octoginta. Veteri at more uxoribus nec molere nec coq̄re p̄mittebat autōr Plu. Post filias enim Sabinis raptas facta pace & societate inita in fædere exceptū est uxorē uiro Romano: nec molere: nec coquinariam facere. PUMICEAS molas: scabras & similes pumici. CONUOCAT deos: Quorū ipsa m̄ est. Silenus: Male a quibusdā silenus p̄ scribit. VALLIBUS idæ: Quia ibi m̄ deoḡ colit. Est autē hæc ida phrygiæ Brachia nectūt: ut saltēt uel lucent. VESTA iacet: Physice iacentē Vestā inducit quia nullū elementū est inferius terra. CAPTAT: oculis capit ut elingat pulchriorem. NYMPHAM ne putarit: quia uesta montanum numen siue nymp̄ha non est.

INDE: ex eo qd̄ i foco panis coquebatur. Pistor seruat focū & dñam focoḡ: obseruat ueste numina: nā focū uestalē & uestā ipsam: q̄ focus p̄est. ET asella ēt obseruat hæc numina: q̄a hēt a uersanda mola uacatio nē in uestalibus. QUÆ uersat: frequēter uertit. MOLAS pumiceas: & pumicē. VEG: nō ē pumice fiūt mola sed ex lapide scabro: & aspero instar pumicis. PRÆTEREA referā ne tuū fabellā refert: uñ mos coronandorū in uestalibus asinoḡ originē hūerit: nā cū cybele ad cōuiuū deos cōuocasset: & post epulas alii uisibus: alii q̄ti sese dedissent: Priapus dormientē uestā adortus ē: legissetq̄ fructus ex arbore femoralis: nisi rudēs syleni asinū illā excitasset. Qua qd̄ cā lampfaceni asinū priapo nectūt. VEG: in primo lib. ostēdimus tribus causis asinum priapo mactari. In uestalibus uero ob meritū exctatæ deæ pane coronat. Præterea o priape rubicūde referā ne tuū dedecus: debeo ne ego retinere turpitudine tuā. FABULA ē plena multi ioci. qd̄. referenda est: q̄a iocosa fabula relata: pariet uoluptatē. Cybele m̄ deoḡ a cybela mōte phrygiæ de q̄: & mysteriis eius diximus i. iiii. Redimīta fronte corona turrigera: hoc ē hñs in capite coronā turrītā: p̄pterea qd̄ primis turres urbibus ipsa dedit. CONUOCAT ad sua festa: ad cybeleia: q̄ in phrygiæ montibus celebrant. DEOS æternos: immortales. CONUOCAT & satyros: & bacchū cōitabant: de qbus diximus in primo. ET nymphas numina rustica: deas p̄sides ruris: agroḡ: cōtū: montiū: nemoḡ. SYLLENUS: bacchi nutricius. de quo ēt in primo: & in tertio dictum. Adest quis nēo uocarat: uēit ille ad cōuiuū: ēt cū nemo uocasset. Nec licet nūerare epulas deoḡ: & longū ē: nō est fas referre arcanas deoḡ epulas: ēt si liceret lōgū est cōnūerare. NOX ē puigilata in multo mero: in multa cōpotatiōe. p̄traxere. n. sympositū in multā noctē. H: aliḡ ex illis diis. Errabāt temere imprudēter & sine ullo delectu. IN uallibus idæ: phrygiæ. Opacæ nemorosæ & umbrosæ. PARS iacet: recūbit. ET leuat mēbra molli gramine: alleuiat mēbroḡ laborē captās in molli gramine quietē. HI ludūt: exercēt se uariis ludis. HOS sōnus hēt: hū dormiūt. PARS brachia nectūt: alii simul alligāt brachia: ut palestra certēt: aut ut choreas

ANT.
 FAN.
 Pīlūnus
 pistorēs

PAV.
 MAR.

agitant. ET ter pulsât uiridē humū pede celeris: saltat uelocibus pedibus in choreis: aut potius accipias: pro his q̄ saltatiōe cōtendūt: cū ter: cū uno pede saltēt: & hic. Pulsat: pcutit humū ter pede celeri. VESTA iacet: requiescit. ET securā: seorsū ab oī insidiarū cura. CAPit placidā gētē: lenes sōnos. Sicut erat sulta caput ita ut tunc erat hīs caput sultū munitū. POSitū cespites: in hūo herbolā. ita. n. mūierat caput eo cespites innixa. AT cūstos hortorū: Priapus: rubet a rubro inguine. CAPtat oculis. f. ET nymphas: & deas: & rustica numina: & deas celestes. ET fert & refert pedes errātes: errabat hac: atq̄ illac. parās regēscētib⁹ nymphis insidias. ASpicit & uestā: seorsū ab aliis recūbentē. DVbiū ē. NE an putarit nymphā: an putauerit illā eē: ex nympharū numero. AN scierit uestā: eē hic erat in dubio: an illā cognouerit: an crediderit eē semideā. Semidei autē in terris sūi: dii in cœlo de q̄bus in met. sūt mihi semidei: sūt rustica numina nympharū: Fauniq̄ & satyri: & mōticolæ siluani: quos qm̄ cœli nōdū dignāur honore: quas dedimus terras illos habitare sinamus. SCisse sed ipse negat: Priapus negat se sciuisse uestā eē. SPē capit obscenā: cōcipit priapus spē turpē: nā turpe erat spere expugnare uirginis pudicitia. ET tētat accedere: ad illā. FVrtim: occulte: ne ab aliis uideret. ET fert gradus suspēso: passus dubios: aut q̄ erectus in digitos incedebat: ut de eodē in priō lib. uestigia furtim suspēso digitis fert taciturna gradu. COrde micāt: tremēt. FOrte senex sylleus: bacchi nutricius. LIquerat asellum quo uestus erat: asinum in quo insidens illuc se contulerat. AD ripas aque lenē sonantis: obstrepentis. LIquerat enim illū in ripa herbida depascentem.

ANT.
AN.

CLONGi deus hellepōti: Priapus cuius p̄ria ē Lāpſacus ad hellepōtum sita cōtrarias inter se urbē hntē in Europa callipolim & Seston in asia lāpſacū & abydō.

INDicis exta: Asini q̄ dei hortorū detexit & indicauit insidias. VAcuæ molæ: Quæ uestalibus frumenta nō terūt. Dīscāt pistoris qd̄ uelit ara iouis: Ne qd̄ p̄tēreat ad Vēstā p̄tinēs curſus focos diximus supra seruari hoc tpe a pistoribus: docet cur Iuppiter pistor hūerit in mōte tarpeio: cuius cōstituedā hāc cām ferūt. Galli urbe capta cū solā potiendi Capitolii spē in fame obsessorū reponerēt Romanis ex arce Iouis munita panes iaculātibus ad fiduciae speciē spectaculo stupefacti ad omittēdā obsidiōis fœdera descēderūt existimātes Romāis multā frumenti copiā supeſse. Vñ postea repulſis gallis Ioui pistori ara in capitolio cōstituta est. Lege Liuiū q̄ scribit iactū esse panē in hostiū stationes quīs aræ nō meminerit. Ea noſe q̄ p̄cio celebratior dī: q̄ magnū est qd̄ aræ nomē: ipsa uero nō magna & nō multo impēdio cōstituta. Cīncta p̄mebant truibus capitolia gallis: Nota ē hystoria. Lege Liuiū primæ decadis lib. v. Incipe ait Mars: Quia hic

Ara iouis
pistoris

PAV.
MAR.

deus pater est Romuli angebaturq̄ urbis excidio & eū Iuppiter nouerat sollicitū esse periculis obsessorum. CŌEus lōgi helleponti: priapus numē lāpſacenorū: q̄ sūt in hellepōto. Ibat ut inciperet: ut negociū aggredere tur. CVM ille: asellus sylleus. RVDit: rudere. n. asinorū ē. SŌno intēpestiuo: non in tpe adito. DEa uestā: Territa uoce graui: exterrita asini clamore. SVrgit: ex humo herbida. OMnis turba cōuolat: illuc ad uestā: & in priapū iruebāt. Ille effugit p̄ infestas manus: eripuit se fuga ab illis: cū uellēt eū pro sceleratis ausis plectere. LAmplacus: priapi p̄ria in hellepōto. ET solita mactare: imolare. PRIapo hoc anial: asinū: sed triplici: ut in prima diximus rōne: tū q̄ lothida dormientē excitauit rudens. Tum ē qd̄ uestā excierit. DAMus flāmis: adortus Priapo sacrificantes. EXta intestina. ASini indicis: qui rudens illius insidias indicarit. APta cōueniētia flāmis: quia nō sit uisceratio de asino mactato. QUē: asinū. TV diua: uestā. MEMor: meriti illius: qui te excitauit. ORnas monilibus de pane: redimis collū illius panibus pro monili pēdentibus. CESSat opus: hoc ē in festis tuis hēt ille uacationē ab opere. MOle uacuæ: quæ fruges nō terunt. CŌticuere: quia eo die & ipse hnt uacationē. NOMine quā p̄tio: quia oīa mysteria uestāe relaturus est: & in his pistorū: n. unus inseruit: agit de ara Iouis pistoris. & q̄ rōne fuerit dedicata: poeta cām ad numina refert. Cōsultantibus. n. diis de Romanorū salute: cum a gallis senonibus in arce obsiderent: & urgente iam fame cogerent in deditiōne uenire. ID Ioui uisum est: inspirare mentibus romanorū: terræ quicq̄ frugis hēnt: & decoctū panē in hostes iacere: quo facto excidit spes a gallis Romāos fame uinci posse. Postea galli fusi a Camillo fuere ob id muneris ara Ioui pistori in capitolio cōstituta est. ARæ Liui. nō meminit: sed de fame: & iacto pane ita inquit. Induciæ deinde cum Romanis factæ: & colloquia p̄missu imperatorū habita: in quibus cū identidē galli famē obicerent: eaq̄ necessitate ad deditiōne uocarent. dicif̄ auertendæ eius suspitionis causa: multis locis panis de capitolio iactus esse in hostium stationes. Dīscant posterī. f. Quis uelit ara Iouis pistoris q̄si qua rōne constituta fuerit ara Ioui cum pistoris cognomine: aliqui legunt. Dicam quid uelit ara: & nihil refert quouis modo dicas. ARce tonātis: in arce capitolina. CElebratior nomine q̄ p̄tio: quæ quidem ara clarior est nomine: quam sit ipsa res: quia cum uulgatissima sit: non tamen est magnæ existimationis. CAPitolia cīncta: obſeſta. GALLIS truibus a crudelibus senonibus gallis. PR/EMEBantur: urgebantur iam ad deditiōnem. IAM DIV Turna longa ob-

Ibat ut inciperet longi deus helleponti:

Intempestiuo cum rudit ille sono:

Territa uoce graui surgit dea, conuolat oīs

Turba, per infestas effugit ille manus:

Lāpſacus hūc soli solita est mactare priapo

Apta asini flammis indicis exta damus:

Quatu diua memor de pane monilib⁹ ornas

Cessat opus: uacuæ conticuere molæ:

Nomine q̄ pretio celebratior ante tonantis:

Dīscant pistoris quid uelit ara iouis:

Cīncta premebātur truibus capitolia gallis

Fæcerat obsidiō iam diuturna famem:

Iuppiter ad solium superis regale uocatis

Incipe ait marti, protinus ille refert:

fidio fecerat famē: redegerat eos ad eā penuriam: ut fame p̄merent. Galli. n. senones dulcedine vini in italiam allecī plura loca occuparūt: & oppida cōstituerunt. Deinde cū clusū obsiderēt: & legati a senatu missi: ad cōponēdā inter eos: & clusinas pacē: pugnātes cōtra gallos in acie clusinoꝝ stetit. Hoc facto eozꝝ cōcitatī senones: urbē iſesto exercitu petierūt: fusisqꝫ ad aliā flumē romanis: cepe urbem p̄ter capitolium. in qđ se iuvenes contulerāt: maiores natu cū insignibus honozꝝ: quos q̄sqꝫ gesserat: in uestibulis ædium sedentes occiderūt. Et cum auerſam p̄tem capitolii: iam in sūmum euasissent: pditi clangore anſez. M. Manlii præcipue opa deieci sunt. Coactis deide pp̄ famē romanis despōdere: ut mille pondo auri darēt. Furius Camillus dactatos absens creatus: interpedendū augz: cū exercitu uenit: & gallos post sextū mēsem urbe expulit: ceciditqꝫ. hoc ex historia habef. **IV** pp̄ter uocatis sup̄is: ad regale solium: cū uocasset ad cōciliū deos: & ante eius solium oēs constitissent. **ALT** marti incipe: quali aggrediare cām. **ILLE**: mars. **PRO**tinus refert: continuo respondet.

Scilicet ignotum est quæ sit fortuna malozꝝ
Et dolor hic animi uoce querentis eget:
Si tñ ut referam breuiter mala iuncta pudori
Exigis alpino roma sub hoste iacet.
Hæc est cui fuerat promissa potētia rerum
Iuppiter hanc terris impositurus eras:
Iamqꝫ suburbanos / hetruscasqꝫ cōtudit arma
Spes erat incurſu / nunc lare pulsa suo est
Vidimus ornatos ærata per atria picta.
Veste triumphales occubuisse senes.
Vidimus iliacæ transferri pignora uestæ:

trāsferri pignora uestæ: Cum iuuetus Romana se in Capitolium contulisset uirgines Vestæ cum sacris ex urbe fugerūt quas Albinus qđ e plæbe in plaustrū recepit uxore liberisqꝫ depositis. Cerites in extinctū ignē & eas uirgines benigne susceperūt: atqꝫ (ut autor ē Strabo) Gallos Roma redeūtes in Sabinis aggressi de bellarunt p̄tereruntqꝫ oēs q̄ a se capta urbe cōfugerant. **Vñ. A.** Gel. scribit nō sine nota ingratitudinis Romanozꝝ p̄mas municipes sine suffragii iure Cerites factos: cōcessumqꝫ his ut ciuitatis Ro. honorē qđ em caperēt sed ne gociis tñ atqꝫ oneribus uacaret. Quam ob cām tabulæ Cerites appellatæ sunt in q̄s Censores referri iubebāt quos notæ cā suffragiis priuabant. Sane Cere oppidum Thusciz a quo & Cerites & Ceretani dicti olim agyl la nuncupabat ut meminit Strabo. Ab eodē & Cerimoniz nomen acceperunt ut existimare nōnullos Festus refert. quibus alii a Carendo nominatas putent. Quare denariæ ceremoniz ac tricenariæ dicebant q̄bus facta adituris decē cōtinuis diebus uel triginta q̄busdam rebus carendū erat ut idem Festus docet.

SCILICET ignotū quæ sit: incipit mars cū ironia dicere cōtra iouem q̄ eum loqui iusserat: q̄si ignota esset calamitas romanozꝝ: sed diruta est urbs a galis: cæsi seniores. Saltem liceret illis pugnare: ut caderent si uincere non possent. **SCILICET** ignotū quasi id me loqꝫ iubes: q̄a ignotum ē. imo oibus notū. **QVæ** sit fortuna malozꝝ q̄si qua foelicitate extollant mali hoies aut in contrariū uertas: q̄ status sit tāta calamitatis: & tot malozꝝ: q̄ nunc romani patiunt. **ET** hic dolor animi æget uoce querētis: q̄si non nota est calamitas: & dolor noster: ut q̄rula uoce nūc primū opus sit ad indicādū dolorem q̄ tantus ē: ut oibus sit notus. **TAMē** si exigis: si petis. **Ut** referā breuiter: paucis uerbis. Mala dāna nostra. Iuncta pudori: cū dedecore & ignominia nostra. **ROMA** iacet sub hoste alpino: Roma quā uos in sedē uestrā elegistis: diruta ē a barbaris & solo equata **Hæc** est: illa s. roma.

CVI fuerat p̄missa potentia regz: cui a fatiis p̄missum erat orbis imperiū: & ē locus cōmiserationis ab eo q̄ esse debuit: & nō est: imo ad miserā ultimam redacta: ut est illud uirgilianū: sic nos iſceptra reponis: & totus locus **HANC** urbē. **ERAT** iuppiter impositurus terris: hāc constitueras terrazꝝ dominā. **IAMQꝫ** cōtudit suburbanos: iā roma bello uicerat sabinos. Ceninēses: antēnates: fidenates latinos oēs: & uolscos. **ET** arma hetrusca: phaliscos & ueios. **SPES** iperū pp̄agandi. **ERAT** in cursu in p̄speritate regz bene gesserz: & bene gerēdaz. **NUNC** est pulsa lare suo: q̄a pulsi ciues: nam alii ad alia loca se cōtulerunt: & iuuentus non in suis laribus: sed in arte obsessa tenet. **VIDIMUS** occubuisse senes triūphales: trucidatos a gallis eos senes: qui olim de hostibus triūphauerant: oibus honoribus in repub. functos. **ORNATOS** ueste picta: ipsa prætexta: de q̄ in.iii. plura diximus. **PER** atria ærata: q̄si in uestibulis ædium añ æratas ianuas. & **LIUIUS** in uestibulo domozꝝ conſediſſe eos inquit. Sed de hoc **PLUT.** ita inqt. Relictis cæteris urbis partibus. Romani capitolium magna uim agnozꝝ præſidio telozꝝ munierunt. Primū ex sacris quædā in capitolium sustulere. uirgines uero uestales: raptō ex laribus igne cū sacris fugierunt. & paulo post uirgines maiora ac digniora ex sacris sumentes: ultra flouū fugierūt: **Tunc** L. Albinus uir popularis. cum ēt ipse fugeret infantes filios ac uxorem & necessaria urēſilia scēcū habēs in curru uehebat. postq̄ uidit uirgines in sinu deozꝝ sacra ferētes solasqꝫ ac labore uiaz fatigatas confestū uxorem ac filios aliaqꝫ sup̄lectilia in terra exponit & illas curz: ingredi atqꝫ in aliquā urbem fugere iubet **In dignū** fuit albi nō obscuram pietatē atqꝫ honorē erga deos in grauissimis t̄pibus memoria p̄terire. **ALIOZꝝ**

ANT.
FAN.roma a
gallis ca
pta.PAV.
MAR.

sacerdotes deorumque seniores: qui consolatū & triumpho potiti fuerant nō tulerunt urbem relicta cum fa-
 cras: splendidasque uestes sumpsissent p̄sident Fabio Pontifice maximo: pacē deorum exposcētes: seque ipsos p̄ patria
 fortunæ deuotētes: in eburneis sellis in foro ornatū cōfederūt: Et paulo post cū Brēnus seruato capitolio Ro-
 mā occupasset: uidissetque inter trāseundū p̄ foros quosdam uiros insigni habitu & federe & tacere magna admi-
 ratione captus ē q̄ tanq̄ nullo reip̄. uulnere sauciant neque facie neque colore mutati sunt. Sed cū essent aīo itre-
 pido: flexi in scabellis: que secū cōtulerant: sese inuicē intuētes: silentiū agebāt. q̄re hac rege nouitate admiratio gal-
 los habuit: & tanq̄ de fortioribus dubitarēt diu accessu: tactuque abstinere. Postq̄ autē qdam fidēs animi iuxta pa-
 pyriū marium stetit: manūque māsuere oñdens: p̄missa barbā demulsit. Papyrius Scipionem in capite ferien-
 do contriuit. Barbarus stricto gladio illum necauit: Deinde ceteros facto impetu morti tradiderunt. &c. De
 his ergo intelligit poeta: & de uestalium sacrorum trāssationem. **VIDI**mus transferri: transportari in aliena
 loca: & sede sua. Pignora: sacra ipsa. **VE**stae iliacae: troianae: ut alias diximus.

ANT.
FAN.
 cerites ce
 re agylla
 cerimoniae

ULLIUS

CPVTANT aliquos. esse deos. Hic putant inq̄ i-
 fra subiūgit sciret: & ē sēsus: Deos eē nō existimāt sed
 si respicerent deorum tēpla q̄ in capitolio sunt obsideri
 sciret nullā opē a diis spari oportere cū sacris aedibus
 nō sint p̄sidio. **TH**ura perire rē diuinā & sacra i
 ritū cadere. **IGN**auaq̄ fata timētes: Mortē ignauam
 q̄ pereūt quos fames cōficit cū in armis mori glorio-
 sum uideat: ut pulchrūq̄ mori succurrit in armis. **L**
 tuo pulcher trabeaq̄ quirinus: Romulus uaticinii pe-
 ritus lituum manu gerere cōsuevit: hoc est baculū sine
 nodo aduncū ut **LI**uius scribit: quo idē **R**ex urbē cōdi-
 turus regionē descripsit. **C**icero de diuinatione: Quid
 lituus iste qd̄ est clarissimū auguratus isigne un̄ nobis
 traditus est? **C**erte **R**omulus regionē cū eo descripsit
 cū urbem cōdidit. **E**am ob cām lituus a **V**irgilio qui-
 rinalis uocat: ut ipse q̄tinali lituo paruāq̄ sedebat suc-
 cinctus trabea. **P**lutar. autor est lituū **R**omuli quo tpe
 urbs a **G**allis capta ē amissum eē cū in palatio seruare
 tur: posteaq̄ itegrū & ille sum eiectis barbaris i alto ci-
 nere iuētū cū ignis cetera cōsumpsisset. **E**st & **L**ituus
 buccinae genus incuruā. **V**ir. Et lituo pugnas isignis
 obibat & hasta. **E**nnius: **I**nde loci lituus sonitus effun-
 dit acutos. **E**a buccina ut **F**esto placet sic dicta eē qd̄ li-
 tis sit testis aqua & canēdo liticen dicit ut a tuba & ca-
 no tubicen. **L**ege **F**estum & **V**arronē. **A**b eius simili-
 tudine qd̄ existimarunt ut **A**ulus **G**elius & **M**acro.

tradūt uirgā auguralē incuruā qua parte robustior est a maioribus nr̄is lituum appellatā q̄ ut **S**eruius docet so-
 lebāt ab auguribus caeli spatia designari cū manu nō liceret. **S**unt q̄ lituū buccinae genui nō a lite sed a sonitu
 dictum putēt ex illo uersu **H**omerico ligx bios id ē ilonuit neruus. **P**ublica cura: **N**ō **M**artis tm̄ & **U**eneris
Quirini ac **V**estae sed deorum oium. **G**allia uicta: **A** Camillo. **S**olidae cereris: **F**umēti nōdū i farinā redacti.

CPVTANT. esse aliquos deos: galli ipsi certe deos esse credunt: quasi di: non credunt: nā si crederēt: eos ti-
 merēt. **A**t si respicerent: galli. **I**n qua arce uos habitatis: q̄si id sciret uos habere tēpla in arce capitolina. **E**t
 tot uestras domos: tot sacras uestras aedes. **P**raemi obsidione: obsideri ab ipsis. **S**ciunt nil opis nullum au-
 xilium. **S**u peresse in curas deorum: quasi nosset deos non curare mortalia. **E**t perire thura data: aris obla-
 ta: & cremata. **M**anu sollicita: timida & anxia hoīum manu: hoc inquit. **N**osset irrita esse omnia sacrificia

Atq̄ utinam pateat locus pugnae: utinā egredi possent romani ex arce & cōserere cum hoste manus. **C**A-
 pessant: capiāt arma. **E**t si non poterunt exupare: hostē uincere. **C**adant accūbant: q̄si mallem: ut in praelio
 occūberēt: qui fame perirent: aut intelligas tacite p̄nunciare uictoriā **C**amilli: cum primum pugnare licebit.

BARbara tur. barbari & feroces galli. **P**raemit obsidione claudit: **I**nopes uictos: ad extremam aegritatem
 redactos: ita ut fame sint perituri. **C**lausos monte suo: obsessos in mōte tarpeio. **E**t timētes tur. facta. quae
 ab hostibus ipsi fieri solent. direptionē bonorum: incendia aedium. sacrae uiolationē uirginum supra matro-
 nage seruitutem cetera crudelissime facta. **T**VNC uenus multa qdem locuta est pro romanis. **E**t qui-
 nus **R**o. quē diximus in. ii. in deos relatū. **P**ulcher cōspicis. **T**rahea & li. de his et egimus multa. & ipse locu-
 tus est. **E**t uesta est multa **I**o. p̄ suo la. hi tres dii post martē multa in cōsilio deorum pro romanorum cā dixerūt.

IVppiter respōdit publica est cura p̄ mōenibus istis quasi ad nos oēs spectat res romana. & cura urbis cōis
 debet oibus esse. **E**t gallia uicta q̄ a romanis uincēt. **D**abit poenas nā mox a **C**amillo oēs trucidabuntur.

TV mō uesta effice. fac. **V**T fruges q̄ desunt quae summa est egestas **P**Vtenf superesse illud efficias ut
 cum sit sūma frugum inopia psuadeat hosti eas in maxima copia esse. **N**EC tu uesta desere sedes tuas nō de-
 seras urbē romā ubi oēs te maxima ueneratione psequunt. **F**Rangat caua machina cōterat mola. **Q**Vod
 cūq̄ est solidae ceteris fruges ipsas nōdum in farinam contritas. **E**T focus duret in igne torreat. **M**olitam
 aquis manu **C**ererem ipsam quasi fiat panis & in foco decoquatur. **I**Vsserat iuppiter.

PAV.
MAR.

CVIRGO saturnia: Vesta Saturni filia. neq; enim iunonem accipere possumus. **IAM** ducibus sōnum dederat labor: Sopiti erāt duces iuuetutis Romanæ quæ erat in capitolio. **QV**am minime tradere vultis opem: Panem quo Manlius cæteriq; obfessi maxime indigebant. **NO**uis ambagibus acti: Coacti obscuritate uerborum iouis uaria cogitare: ac diuersa sentire. **PO**sse fame uinci spes excidit: Iacto pane galli ulterius non sperauerunt Romanos fame posse superari. **VND**e postea repulsis gallis a Camillo Romam ioui pistori aram in capitolio posuerunt. **FO**rte reuertebat festi uestalibus: **A**perit cam qua factum est ut matronæ nudis pedibus

ANT.
FAN.

Iusserat & fratris uirgo saturnia iussis
Annuit: et mediæ tempora noctis erant:
Iam ducibus somnū dederat labor: increpat illos
Iuppiter: et sacro quid uelit ore docet:
Surgite: et in medios de summis arcibus hostes
Mittite quam minime tradere uultis opem:
Somnus abit, quæritque nouis ambagibus acti
Tradere quam nolint et iubeantur opem:
Esse ceres uisa est iaciunt cerealia dona
Iacta super galeas scutaque longa sonant:
Posse fame uinci spes excidit: hoste repulso
Candida pistori ponitur ara ioui:
Forte reuertebat festis uestalibus illac
Qua uia romano nunc noua iuncta foro est:
Huc pede matronam nudo descendere uidi.
Obstupui tacitus sustinuique gradum:
Sensit anus uicina loco iussumque sedere
Alloquitur, quatiens uoce tremente caput:
Hoc ubi nunc fora sunt uix tenuere paludes
Amne redundanti fossa madebat aqua:

uētutis dormiebant: cū essent labore fessi Iuppiter increpat illos pro quitem: obiurgat quæ ita dormirent. **ET** docet ore sacro quod uelit quasi admonet quod sint eius impio facturi. **SUR**gite: inquit. **ET** mittite in medios hostes deiicite in media gallogæ castra aut in mediam hostium turbam. **DE** summis arcibus de summitate arcis capitolia. **OP**em quam minime uultis tradere: quasi illud Cereris: quod uobis superest: & tradere cuique nolletis. **SOM**nus abit excitati sunt e sono quites. **QV**ærunt ingrunt inter se duces. **ACT**i nouis ambagibus: noua & dubia uerborum circuitio: aut obscuris iouis monitis. **QV**am opem: quod auxiliū. **NOL**int tradere: nollet alius dare. **ET** iubeant ab ioue in hostes mittere. **U**isa esse ceres: uisus esse panis qui mitti in hostes iubere. **IA**ciunt dona cerealium: mittunt in panem in hostes. **I**acta: piecta ipsa dona cereris. **S**onant super galeas: & longa scuta: nam superne iacientes pulsabant pane gallogæ arma. **E**Xcidit spes: a gallis. **P**osse uinci fame sic despaure posse deditioem redigere. **H**oste repulso: repulsis & cæsis a Camillo gallis: ut gallis: ut paulo superius docuimus. **C**andida hoc est marmorea ara. **P**onit: constituit. **I**oui pistori cui in uestalibus quoque sacrificat: ea est in capitolio. **F**orte reuertebat. seruabat mos uetus a matronis ad uestæ templi eubus: ut nudis iret pedibus. **C**am poeta refert: quæ a matrona quædam accepisse fateat. **C**ū olim ea parte lacune fuissent sicco pede adiri non poterat. **I**bat igitur nudis. **P**ostea siccatae sunt lacunæ non erat opus exuere pedes: in memoriā tamen uetustatis nudis pedibus ibat matrona. **F**orte ego reuerte. festis uesta. die uestalioꝝ. **I**llac illa parte. **Q**ua uia noua: per quam a uelabro ad Romam ascendebat: ut Varro dicit: & Plutarchus in Camillo eius uia meminit. **I**ngrebat foro: & uia sacra tēdebat per palatium: ubi & nunc ædes est sub appellatione diuæ Mariæ in uia noua: quæ uulgus corrupte diuā mariam nouā uocat. cū in uia noua sit. **ET** iuncta romano foro: quod inter capitolium & palatium est: nec non per uiam nouā: erat edicula Vertūni: de quo paulo post. **E**GO uidi matronā descendere huc in foro: & uiam nouā: ut iniret templū uestæ. **P**EDE nudo. pedibus nudis. **O**bstupui taci. cū illam ita incedentem respicerem. **ET** sustinui gratia. substiti ut uiderem: & cam cognoscerem. **A**Nus ipsa matrona. **U**icina lo. ubi ego substiterā. **S**ensit me. hærentem: & cupidum cognoscere cam. **ET** allo. illa me iussim quem ipsa iusserat sedere. **Q**uatiens ca. per senilem ætatem. **U**Oce ter. cū uetulis. & artius tremant: & uox ipsa **H**oc ubi cam nudos pedum nunc docet matrona. **P**aludes uix aquosæ. **T**enuere occupauere. **H**OC solum. **V**BI nunc sunt fo. romanum & boarium. **F**ossa quasi cauis hic olim locus. **M**adebat erat aquosus. **A**Q uis red. am. inundatione tybris effusus aquis: quoniam tybris tunc propior. erat illis locis. **S**ic in utroque foro paludes erant: antequam transuersus esset amnis: & factæ essent cloacæ.

uia noua

paulus ad
forum ro.PAV.
MAR.

ANT. **CCVRTIVS** ille lacus. De curtio lacu quē qdam Curtilacū appellant antore Festo a Curtio q̄ (ut idem in-
FAN. q̄) in eo loco in pfundū se ob solutē populi Ro. p̄icit hiagz triceps historia est ut inq; Varro. Alii enim uo-
 Curtius lacus seu
 curtillacus
 curtii hi-
 floria

are sicce
 uelabra
 uelaturā
 facere

PAV.
 MAR.

lunt cū uasto hiatu terra subsideret atq; ab aruspiciibus r̄sum esset ea re illum t̄modo cōpleri posse q̄ popu-
 lus Ro. plurimū ualeret siue ut Proclius scripsit deū manium stulionē postulare. i. uigz fortissimū eodē mitti
 Curtiū uigz fortem armatū in equū ascēdisse & se in patētē uoraginē p̄cipitē dedisse quā nōnulli fuisse in foro
 boario tradiderūt: Valerius autē max. in romano. Quo factō coisse locū inqunt, & eius corpore diuinitus hu-
 mato relictu a Curtio gēti suæ monumētū. Statius ī
 filiis: Ipse loci custos cuius sacra uorago famosiq; la-
 cus nomē memorabile seruāt. Alii ut scripsit Pīso ī an-
 nalibus & plutarchus tradit in romulo dicūt Sabīno
 bello cū romulus ex supiorē pte ipressiōnē fecisset Cur-
 tiū uigz iter Sabīnos clagz & uigore ai p̄stātē ī locum
 palustrē q̄ tū fuit in foro (q̄ cloacæ nondum factæ
 fuerant) secessisse atq; inde constū equo exire cū aspe-
 xisset id factū īpossibile dimisso equo ipm euasisse seq; ad suos incolumē recepisse & ab eo lacū nomē iuenisse
 q̄ tū Līuio nō placet dicenti lacū Curtiū nō ab antiquo. T. Tatīi milite Curtio Metio sed ab alio appellatū q̄
 se armatū in patētes terræ hiatus imisit. Alii autē tradiderūt Cornelius uidelicet & Lucstātius cū locū fuisse ful-
 guritū siue tactū fulmiē & ex Senatus cōsulto septū esse: & qm̄ id a Curtio cōsule factū ē cui. M. Genutius col-
 lega fuit Curtiū appellatum. Diony. uult Curtiū Sabīnū lacui nomē dedisse: cui fidē nō adhibemus: qm̄ Līui-
 us ut dictū ē aliter sentit. Suetonius autor ē populū Ro. a quo Augustus cæsar maiorē in modū diligebat quo
 rānis ex uoto p̄ eius salute stipē iccisse in Curtiū lacū. Siccas q̄ sustinet aras: Hæ aræ quoz deoz fuerit nul-
 q̄ uti arbitramur iuenies. Suspīcamur at̄ ex eo qd̄ scribit Suetōius aras fuisse Genii Augusti & Lariū. **QVA**
uelabra solēt ī circū ducere pōpas De pōpa q̄ ferebat in Circū ac p̄ circū dixiū supra. Velabra autē nūero plu-
 riū dicit: q̄a fuit Romæ maius uelabrū & minus & a uehēdo utrūq; nomē accepit: q̄a cū Auētīnus olim a reli-
 gis mōtibz paludibus discluderet necesse erat eo nauibus aduehi: un uelabz noīatū est: & uelaturā facere dice-
 ban̄ q̄ id mercede faciētes uecturis uiuebāt. Varro: Palus fuit ī minori uelabro. Vñ qd̄ ibi uehebant lintribus
 uelabrū ut illud maius. Proptius: Qua uelabra suo stagnabāt flumine quaq; Nauta p̄ urbanas nelificabat aq;.
 Tibullus. At q̄ uelabri regio patet ire solebat Exiguus pulla p̄ uada linter aq;. Plutar. ī romulo: Ei loco nūc ue-
 labro nomē est q̄ incrementō flumie supfuso nauiculis p̄ eam partē in fogz traiciūt. Porphyrio scribit (ut dixi-
 mus supra) tyberim quē Agrippa deriuauit q̄ nunc labi p̄ uelabrum antea fluxisse quæ fuit urbis regio nō in-
 celebris teste Macrobio ubi unguētarii cōsistebant ut ait Porphyrio: ibi & olearii. Plautus in captiuis: oēs cū
 pacto rem agunt quasi in uelabro olearii: ibi ēt epulæ ganeatæ parabantur. Vnde cūmendabat̄ caseus fumo
 uelabrenum. Martialis. Non quemcūq; focum nec fumum caseus omnem sed uelabrēsem qui bibit ille sapit.
 Per eandem regionem & pōpæ in Circum maximum ducebant: & iulius cæsar Gallici triumphī die curru ue-
 ctus est ut Suetonius meminit. Quidam tñ affirmant teste Plutarcho uiam quæ ad Hippodromum ducebat
 uelis operiri solitam ab his qui ludos exhibebant: unde potuit uelabro uocabulum dari.

ILLE lacus curtius: q̄ olim: & nūc quoq; ita uocat. **QVI** sustinet aras siccas: q̄a sine aq; & arā Vortūni
 fuisse uolūt. **NVNC** ē tellus solida: firma & sine aq;. **SED** añ fuit lacus: nā erat palus. Sed de lacu curtio aga-
 mus: Diony. & Plutar. dicūt lacū curtīū appellatū a Curtio sabīno: q̄ in ea pugna Romuli & Sabīnoz: cū illu-
 uis aquaz occupasset loca illa: in qbus postea extructū ē fogz romanū cū equū p̄teritis ī romanos agitasset
 usq; ad hūc locū puenit: & cū diu detinere: dimisso intra illuuiē equo ægre pedes euasit. q̄ locus huc usq; ab eo
 lacus curtius appellatus. Varro autē ī foro inq; lacū curtīū a Curtio dictum cōstat. de eo triceps historia. Nam
 & p̄clius non pdidit idem qd̄ Pīso. Nec cornelius stilo secutus a Proclio del: tū est eo loco dehisse terram: &
 ex senatus cōsulto ad haruspices relatū esse r̄sum deū Manium Stulionē postulare. i. ciuē fortissimū eodem
 mitti: Tum quēdā Curtiū uigz fortē armatū ascēdisse equū & a Cōcordia uersum: cū equo eū p̄cipitatū: eo
 factō locū coisse: Atq; eius corpus diuinitus humasse reliquisse gēti sue monumētū. Pīso in annalibus scribit:
 Sabīno bello qd̄ fuit Romulo & Tatīo. Vigz fortissimū Metiū Curtiū sabīnū: cū Romo. ex supiore pte ipres-
 sio nō fecisset: in locū palustrē q̄ tūc fuit in foro anteq; cloacæ sunt factæ: secessisse: atq; ad suos in capitolū se re-
 cepisse: ab eo lacū iuenisse nomē. Cornelius & Lucstātius scribunt eū locū esse fulguratū: & ex senatus cōsulto
 septū esse. Idq; factū est a Curtio cōsule: cui Marcus Genutius fuit collega: Curtiū appellatum. **QVA** uela-
 solēt ducere pōpas uictricū: qua solet duci pōpa triūphalis armoz uictritiū. Triumphantēs. n. cū pōpa p̄ uela-
 brum trāsibāt. Vñ de cæsare legimus apud Tranq;. **Q**uod gallici triūphi die uelabrū p̄teruehēs pene curru
 excussus ē axe distracto. ascēditq; Capitolū ad lumia. ix. elephātis dextra & sinistra iycnos gestātibus: & ex ue-
 labro: ut oñdere uidet̄ Var. ratibus in auētīnum aduehebant̄ ex urbe & quadrantē soluebāt: Cum mons ille
 paludibus erat ab reliq; disclusus. Inde uelabrū a uehēdo dictū: uelaturā facere ēt nunc dicunt: q̄ id mercede fa-
 ciunt. De eodē loco Plutar. in romulo: cū meminit laurētīæ nutricis. & illus ēt eiusdem nois uirginis: quæ her-
 culi oblata est de qbus diximus in. iii. & secundā hanc dicit postea Theophilā: nominatam postea. **E**O inq; po-
 tissimum in loco euauisse: ubi alterius Laurētīæ supioris corpus iacebat: quē ideo adhuc posteri bilauz uo-
 cant. Velaturam ēt appellant: q̄a cum sepius inundat ripas tyberis. Romani inde in fogz a portitoribus conue-
 hunt. Alii tamen sic dictam ferūt: q̄ ciuitatis principes: cum inde spectaculum prodirent. **QVA** uia ad equoz
 cursum ex foro ferebant̄ totam lineis uelis operire consueuerant: hæc ille. **QVA** erant igif uelabra. **NIL**
 fuit p̄ter salices: quæ solo aquoso gaudent. **E**T canna crassa: canna palustris.

SVBarbanas: q̄ fuerūt olim suburbanæ auētino nōdū intra urbē recepto. **CAN**tat: Cum reuertit ebrī⁹ a conuiuio per aquas tyberis ubi excreuit flumen. **CONVENIENS** diuersis iste figuris: Vertumnus dicit quem alii deum tyberis esse uolunt qui uertit eius alueum. Propertius: Vertumnus uerso dicor ab amne deus. Alii deū eē dicūt qui humanas cogitationes uertit & mutat. Vñ hi nati dñr in quo uertūno quoq; cogitatione uertunt p̄ter rōnē. Hora. in sermonib⁹: Iā me chus in romæ iā mallet doctus athenis uiuere uertūnis quot quot sunt natus iniquis: Asconius & Porphyrio deū eē tradūt uertēdag; rez; hoc ē emēdag; ac uedēdag;. Sed magis placet qđ Donat⁹ scribit Dii bñ uertāt dici solere qđ sæpe res eueniāt aliter q̄ uelin⁹. ideoq; uertūnū coli q̄ præest reb⁹ uertēdis in utrāq; p̄tē. Lege Propertii q̄ hūc deū ingt decēter in quacūq; figurā uoluerit trāformari. Vñ illud ē Tibulli: Talis i æterno scælix uertūnus olympo Mille hēt ornatus mille decēter habēt. Sed quod ad hūc locum attinet natū eū ingt in Thuscia: ut Thuscus ego a thuscis orior. & deinde subiūgit: Romanū satis ē posse uidere fog;. Hac quōdam tyberinus iter faciebat & aiunt remorum auditos per uada pulsa sonos. Huius seriaz Octobri mense fuerūt & Vortunalia dicebātur teste Varrone qui eē scribit eē uertūnū in uico thusco q̄ is sit de⁹ betruriaz. Quā ait Propertius: At tu Roma meis tribuisti præmia thuscis. Vñ hodie uicus noīa thuscus habet. Sunt enim q̄ uolūt uertūnū fuisse Thuscog; uetustissimum regē q̄ uineag; & pomiferag; arbor; serēdag; tradidit rōnē: cui Thuscī Romæ tēplū ædificarūt; q̄ cū Lucumone in auxiliū Romuli uenisse dñr. **NOMEN** ab

ANT.
FAN.

Sæpe suburbanas rediēs conuiuia p̄undas
Cantat; & ad nautas ebrīa uerba iacit;
Nondum conueniens diuersis iste figuris
Nomen ab auerso ceperat amne deus;
Hic quoq; lucus erat iūcis, & arundine dēsus
Et pede uelato non adeunda palus;
Stagna recesserūt, & aquas sua rīpa coerces
Siccaq; nūc tellus, mos, tamen ille manet;
Reddiderat cām, ualeas anus optima dixi
Quod superest æui molle sit omne tui;
Cætera iam pridem dēdici puerilibus annis
Non tamen iccirco prætereunda mihi:
Moenia dardanides nuper noua fecerat ilus

auerso cepat ane. sēsus ē: Quia nōdū auerl⁹ fuerat a tyberis uertūn⁹ ab auerso flūine non cepat nomen. **HIC** quoq; lu. erat: hoc i loco igt an⁹ siue matrōa ubi nūc sum⁹ luc⁹ erat e iūcis arudinib⁹. **QVOD** su. ē æ. mol. sit tui molle i iocūdū sit qđ uita tibi supest. Oē at hic p̄ toto accipit. **CÆTERA** iā. p̄. di. hæc qđ a matrōa edoct⁹ sū. **Cætera** q̄ dicētur ad Vestam attinētia a pueritia & iōge ante didici q̄ matrōæ ad fog; occurrerēt. **MOENIA** dardanides nup noua iecerat ilus: ilo regnāte a quo iliū cōditū ferūt cū in arce summa tēplū ædificaret simulachrū Palladis e cœlo dē cecidisse mouens oculos atq; hastā: ut Ser. refert. Vñ Apollo cōsultus rñdit futurg; eius ciuitatis exitū si palladium extra moenia portaret. Itaq; & Ilus & Laomedon ipsum diligētissime seruarūt. Regnare autem Priamo cum Helenus apud Arisbā captus idicasset græcis fata troiana in quibus de palladio & coactus est dicere. Vñ regnum a Pyrrho dicit meruisse Vlysses & Diomedes cloacis siue tuniculis in arcē ascēderunt & occisis custodibus palladium asportarūt quod postea Troia diruta cum Diomedes teneret & multis casibus iactaretur credens sibi aptum non eē pp̄ sua pericula transeunti æneæ offerre conatus est quē cū sacrificatē uelato capite comperisset ne ordinem sacrificii turbaret cuidam ex troianis obtulit qui Nautas dicebat. Quā ob cām Mineræ nō sacra non iulia gens habuit sed nautiog; quos quidā Nautas uocat. Vñ illud ē Virgilio. Vñ tritonia pallas docuit. Alii tñ dixerūt simulachrū palladis a troianis intra extructum parietē conditum eē posteaq; agnouerunt Troiā piturā idq; romā aduectū. Quod cū fimbria qđ bello Mithridatico in uetū romanis idicasset & rñsum eēt illic impiū ubi & palladiū fore multa similia facta esse sed cœleste illud cognosci hastæ oculog; mobilitate atq; ab una tñ sacerdotē custori troianam soli cui fas uidisse Mineram ut ingt Luca. Custodiebat at in æde Vestæ ut Plutar. scribit in Camillo Sciēdum Placuisse nōnullis unum tātum simulachrum e cœlo lapsum eē apud Athenas. Aliis uero duo troianum & atheniense. Lege Dionysium qui duo uult in ilio fuisse palladia æneamq; capta urbe inferiore dominuz arcis iactum alterum eog; sustulit sc̄cum Vlysses & Diomedes alteq; ingressi noctu ilium exportassent. Scribit & alia qđam q̄ referre non placet. **SCIRE** autem debemus illum Dardanidē dici hoc loco nō quod Dardani filius sed pronepos fuerit.

uertūnus

Palladiū
e cœlo
cecidit

SÆPE conuiuia: qui in conuiuio fuerit. **REDIENS** per undas suburbanas: per stagnātes aquas cum mundasset tybris. **SV**Barbanas quia tunc erant extra urbem. **CANTAT** dum uen. uehitur. **ET** iacit ad nautas uerba ebrīa: talia qualia dictabit epotus Bacchus. **NONDUM** conueniens amans Tyberinus crebro ea loca inundabat. **POSTEA** a. M. agrippa transuersus est effossa congius alueo. Et ab eo deus ille: qui in omnes formas uertit. Vertumnus dictus est cuius edicula erat in uico tusco: & ibi uertumnus stare. testis est Var. Sed huius diet misteria. Propert. aperit in elegia. Quid mirare meas cū facit ipsū deum loquentem & ait. Thusc⁹ ego: the thuscis orior: nec pœnitet iter p̄lia uolsinios d̄seruisse focos. **HÆC** me tur. iu. nec tēplo lator ebur no Rōanū satis ē posse uidē forū. Hac quōdā tyberin⁹ iter faciebat: & aiūt Rēorū auditos puada pulsa sonos. **AT** postq̄ ille suis tñ cōcessit alūnis. Vertūn⁹ uerso dicor ab amne de⁹ & paulopost. Opportūa mea ē cūctis s̄ natura figuris. In q̄scūq; uoles uerte: decor⁹ ero: & post. xxxiii uersū igt. At mihi qđ formas: un⁹ uertebat in oēs. Nōmē ab euetū p̄ia līgua dedit. At tu roma meis tribuisti p̄mia thuscis un⁹ hodie uicus noīa thusc⁹ hēt: tpe quo sociis uenit Lycomedius armis, atq; sabina ferī contudit arma taci: &c. Hoc igitur est q̄ inquit uetula nōdum fuisse transuersum amne. Vnde thusco deo uertūni nomen inditum est cum eo in loco paludes erant. **Nondum** iste deus conueniens diuersis figuris: qui decenter in uariis: immo in omnes figuras se transuertit. **COEPERAT**: nomen ab auerso amne. appellatus erat Vertūnus a transuerso flu. tyberino: Vertumnus ergo.

PAV.
MAR.

dictus q̄ avertit amnē. HIC quōq̄ erat lu. den. deīa silua. IVNCIS & arūdine: erāt iūci & cānæ palustres. ET pa. nō adeū: pe. ue. q̄ p̄teriti nō posse: tēchus pedib⁹ ergo, opus erat nudare pedes. STAGNA re. tū ob cloacas ex tructas. tū ob trāfueritū amnē. ET sua ti. coer. aq̄s cōtinēf nūc aq̄ tyberinæ ripis: ita ut hęc loca inūdare ma. gis nō possit. ET TVNC tellus sicca. sine ullis aq̄s: tñ idē ab ip̄is olim aq̄s. MANet mos: consuetudo adhuc seruaf ut eaf nudis pedib⁹. REd diderat: ipsa matrōa. Cām cōluerudis. DIXI ego. Valeas op. anu. soipes esto matrōa q̄ me docuisti: q̄d nesciebā. QVod su. æui tui: illud ætatis q̄d sup̄iūctura es. OMne sit mol: dulce & iocūdū: ut ē illd Cic. de Sene. Oēs abiter seris senectutis molestias. Sed ēt effecrit mollē ac iocūdā senectutem. Cætera q̄ ptinēt ad uestæ ministeria. DIXI ego. IAM pridē. lōge añ. Annis puerilib⁹: cū eēm puer: q̄ hęc q̄ nūc retuli: ab ano didici. Cetera ego didicērā a puero. Nō tñ iccirco: ob id q̄ addidici. ARætereūda mihi. q̄a si lētio ea p̄terire nō debeo. Mœnia dar. nup. qm̄ i tēplo uestæ palladiū e troia auctū seruabaf. De eo nūc agit Et loc⁹ exigit: ut nos quoq̄ de eo dicam⁹. Diony. ip̄m sequētes. Is cū multos adducat: hęc inq̄t. Dicūt Chriantē Pallātis filiā nubētē Dardano dotē attulisse. Palladis mūera: palladiaq̄ & deoz magnoz: simu lachra. Ceri monias eoz edoctā. Postea uero quā eluuiōne fugiētes arcades pelopōnesū reliq̄rūt. Atq̄ i thratia insula sedes collocarūt. Dardanū aiūt deoz hoz: tēplū ieffabilia aliis faciētē ppria ip̄oz: noiataq̄ cerimōias statuit: q̄ nūc ēt fiūt a Samotracib⁹. Vbi uero maiorē ptē populi trāfexit i aliā: sacrificia & cerimōias reliq̄ eū dicūt p̄ma nētib⁹ i insula Palladia uero: & deoz imāgie secū aduexisse. Cōsulētēq̄ deide eū de sedib⁹. cū alia didicisse: tum de custodia sacroz & oraculū hmōi accepisse. In urbē cōdēdā Diis cultū icorruptū semp ponere: & custodius colere: sacrificiūq̄ & choreis. Donec. n. hęc sancta uīa tellure maneāt munerat: ioue nata a cōiuge data: urbs ista p̄sistet sine excidio p̄petuo dies oēs. Ac dardanū qdē dicūt in cōdita: denoiataq̄ a se urbe simulachra ipsa reliq̄se. Cæterū cōdito posteriori tpe a nepotib⁹ Ilio. eo eē sacra trāslata fecisseq̄ eis ilieses tēplū. & aditū in arce: Ea q̄ custodisse q̄ maxie possent diligētia diuīa eē ducentes atq̄ salutis urbis cā p̄cipua. Postea uero capta urbe iferioī. Aenea dicūt dñm arcis factū sustulisse exauditis: & magnoz deoz sacra & qd̄ adhuc superat palla diū. Nā alterū qdē ulyxē: & diomedē: noctu igressos Iliū: furto sustulisse aiūt. Profecū deide ex urbe ænea sa cra ip̄a ferētē i italiā aduenisse. Arctīn⁹ at̄ datus eē dicit dardanio ab ioue palladiū unū: fuisseq̄ ip̄s i ilio donec donec urbs capta ē absconditū in loco iacceso. Exēplo at̄ ei⁹ ita adornatū ut nihil ab exēplari differret ad fallē dos i fidiatores: i apto loco positū. Idq̄ p̄ achiuos p̄ fidiā surripuisse. Sacra igit̄ ab ænea i italiā eē trāslata. Hęc ille. Poeta uero ondit regnāte Ilo e cœlo palladiū cecidisse. seruatūq̄ usq̄ ad excidiū troiæ. Tunc ser⁹ ab Vlixet̄ seu a diomede siue ab ip̄o ænea sublatū. S; nūc i uestæ tēplo seruari. ILVS dardani⁹ dardāi p̄nepos Fœcerat nup noua mœnia: cōdiderat nouā urbē: ip̄e. n. e. mōtib⁹ i cāpos d̄scēdit & i cāpis iliū urbē a se denoiatā cōdidit

ANT.
FAN.

Apollo
Sminthe⁹

Smintha

Ilus consulit
apollinē:—

PAV.
MAR.

CVRA uidere fuit: Nota Ouidiū fuisse in phrygia: cū eēt ei curæ uidere ruinas troiæ atq̄ ut talē uix decebat uetera perscrutari. VIDI templūq̄ locūq̄ uidi arcem troiæ: ac templum siue adytum ubi palladiū fuit. PALLADA roma tenet simulachrū palladii: palladium est romæ in æde uestæ. CONSULITUR smintheus. cum palladium e cœlo cecidisset ilus consuluit apollineum smintheum: cuius ædes fuit apud troiam non solum in urbe Chrysa ut scribit Strabo: sed in tenedo ut Smintheu p̄clare tenedi dominator apollo. Chryæ simulacru; apollinis fuit nominis ueritatem seruans ut idem inquit geographus cuz mus statuæ pedibus subiaceret. Est. n. smintha mus lingua cretensī. Aetheriā deā. Cœlestem: hoc est palladium siue effigiē palladis q̄ e cœlo cecidit. Aether. n. interdu; p̄ cœlo donitur ut sic habites terras & te desideret æther. AD hæredem laomedonta Qui illi & hæres & filius fuit seruabitq̄ palladium. SIC ipsa uolebas. uoluit pallas furto surripi irata Troiāis ob iudicium patidis. ILVS diues adhuc habebat opes asiæ. regnabat ad huc ille & asiæ imperium simul diuitias possidebat. SINGNUM mineruæ armiferæ: palladium ipsū. CŒLESTE nam e cœlo missū. CŒDITUR defuisse decidisse. IN IVGIS urbis iliæ: in montibus troiæ. CVRA uidere fuit quasi uolui ego uidere loca troiana. VIDI & templum ipsius palladis. ET LOCVM. hoc est editum. ubi olim palladium seruabatur & his uerbis indicat Ouidi. se loca troiana uidisse. ET NOS quoq̄ omnia perlustrauimus nunc nihil ex ingētibus adificiis superest nisi ruina & facies illa menium semirutorum quæ respicit ægeum: Ea quidem aperte ostendit magnam fuisse urbem. Protenditur enim ab austro in arctum ad. xx. milia passuum. de qua in ægide diximus. SI RESPONDEBANT lateri latera omnia primo. Pergama quis demens magna fuisse negat. HOC superest illie. templum inquit adhuc superest. Sed palladium in urbe seruatur. Roma tenet pallada palladium. ip̄a; palladis effigiem quæ seruabatur in uestæ templo ut diximus. CONSULITUR smintheus alii legūt. Consolitur Cynthus sed smintheus legendum est. Ilus enim cum illum signum habuisset. Smintheum apollinem consuluit. Apud troiam enim Cyrisla est urbs in loco excelso. & petroso supra mare sita. & in ea ut Strabo inquit est apollinis sminthei delubrum: & signum quod nominis ueritatem seruatur nam mus quidam pedi statuæ

Ilus adhuc asiæ diues habebat opes:
Credīt armifere signū cœleste mineruæ
Vrbis in iliæ: defuisse iugis:
Cura uidere fuit: uidi templūq̄ locūq̄
Hoc superest illic: pallada roma tenet:
Consulit smintheus locoq̄ obscurus opaco
Hos non mentito reddidit ore sonos:
Aetheream seruate deam seruabitis urbem
Imperium secum transferret illa loci:
Seruat: & inclusam sūma tenet ilus in arce
Curaq̄ ad hæredem laomedonta uenit:
Sub priamo seruata parum sic ipsa uolebas
Ex quo iudicio forma reuicta tua est:—

subiacet. **ET** obscurus opaco loco: & id obscurus ipse apollo: q̄a i umbroso luco. **RED** didit hos sonos: hoc r̄n̄sū. Ore nō mērito: nō fallaci: sed ueridico: q̄a uera ide oracula dabat. **SER**uate deā aetheriā tue amini: & custodiatis coeleste palladis signū. **SSR**uabitur. quoad seruata erit imago palladis. Er̄it icolumis uīa urbs. **LL**la: pallados effigies. **TR**āfferret se. impe. lo. quo ipse trāfferet: eo trāfferet iper̄iū. **SER**uat ilus ne quo trāstē rat. Et tenet iclusam i sūma arce iclosti illā i tēplo. q̄d i sūma arce cōstituerat. **ET** cu. seruadā imaginis. Venit ad hēdē. laomedōia: q̄ fil̄i & hāeres fuit illis: & licet eo regnāte capita fuerit urbs ab hercule mansit t̄n̄ icolūe palladiū. **SVB** pri. ser. pa. q̄a furto sub tracta eo regnāte. Sic ip. uo. sic placuit tibi ut rape. cū eēs tu pallas irata troianis. **EX** quo tua forma ē reuicta iudicio: ex quo p̄lata ē tibi uenus: & ea formosior a paride iudicata.

Seu genus adraſti, seu furtis aptus ulyſſes
Seu pius aeneas eripuisse ferunt:
Autor in incerto ē, res est romana, tuetur
Vesta, quod assiduo lumine cūcta uidet:
Heu quātū timuere patres quo tēpore uesta
Arſit, & est tectis obruta pene suis.
Flagrabant sancti sceleratis ignibus ignes
Mixtaq; erat flāmæ flāma prophana pie:
Attonitæ flebant demisso crine ministræ
Abstulerat uires corporis ip̄e timor:
Prouolat in mediū & magna succurrite uoce
(Non est officium flere) metellus ait:
Pignora uirgineis fatalia tollite flammis
Non ea sunt uoto sed rapienda manu:
Me miserum dubitatis ait, dubitare uidebat
Et pauidas posito procubuisse genu:

ablatis uirgines tēplo ardētī opē ferre n̄ poterāt. **NON** ē officiū flere Metellus ait: Opē ferre offm̄ ē nō lachry-
mari. Idē sentit Cicero in tulci quæstionibus. **PIG**nora fatalia: Palladium in quo est fatum romani imperiū
FLAmmis uirgineis: ædem uestæ uirginis absumentibus & sacra. **DV**bitare uidebat: cernebat nullam esse
e uirginibus uestæ q̄ auderet palladiū e flammis arripere cū oēs flexis genibus uotis tātam & p̄cibus uacaret.
SEV ge. adra. seu rapuit te nepos Adraſti regis argiuoz: hoc ē Diome. Tydei & Deiphyles Adraſti filia
filia. Aliq; tegebāt: Seu gener adraſti: q̄d n̄ pbādū. qm̄ n̄ tyde q̄ illi erat gener. Sed tydei filio Diodes Vlizez
comitatus ē q̄ ea surripuit. Vñ in. xiii. met. ip̄e loquēs inqt. Cur audet Vlizes ire p̄ excubias & se cōmittete no-
cti: Perq; feros enſes nō t̄n̄ moenia trou. Veḡ et sūmas arces intrare suaq;. Eripe æde deā: raptaq; afferre der-
hostes. Iō hoc i loco addit seu furtis apt̄ Vlizes. Quæ sine teste gerit: quoz nox cōscia sola ē. Aut ad illud re-
ferēdū: q̄d ex sisypho Aeolii filio latrōe natus credif. Q̄d etiā exprobrat: Quid sanguine lcretus sisyphio
fortis & fraude simillim̄ illi isē: is æctis alienæ noīn gētis. **SEV** pius aeneas. rapuit extr̄a illa nocte: qua in
cēsa troia: Veḡ simulachrū palladiū surripuere græci: Diodes & Vlizes. Q̄d secretius seruabat. Veḡ palla-
diū secū asportauit aeneas. **ER**ipuisse ferūt q̄si q̄cūq; fuerit surripuisse palladia dicūt. **AV**tor in in. ē. nā nasci
tur q̄s fuerit raptor. **RES** ē ro. nā nūc Romæ ē. **VE**sta tuetur: seruat palladiū in suo tēplo. **QV**od ui. cū.
q̄ sūt in tēplo. **LV**mine al pp̄ inextinctū ignē. **HEU** q̄tū timuer̄ p̄res: q̄tus fuit senatoz timor. **QV**o tē ue.
ar. eo tpe quo flagrauit tēplū uestæ. **ET** ē p̄ce. q̄si. **OB**ruta: ip̄a dea imēsa. **SV**is te. q̄ paḡ defuit: qn̄ rueret tē-
plū pp̄ incēdiū. & obrueret sacra q̄ erāt intus. **AR**ſit. n. **VE**stæ tēplū bello punico primo ut apud Diony: Est ubi
de Numa agit: q̄d romāis de Sicilia cū carthaginē sib̄ fuit incēso. n. tēplo: fugiētibusq; ex igne uirginibus. **P**ōti-
fex. **L.** Cecilius metellus: is q̄ memorabilē illū e Sicilia de carthaginē sib̄ triūphū duxit: cētū. xxxviii. elephātis
pp̄riā securitatē negligēs. publicæ utilitatis ca: sūmo suo piculo in ardētia irripit: ac relicta a uirginibus sacra ra-
piēs ex igne seruauit. Magnos honores a ciuitate tulit: sicut simulachri eius in capitolio positi inscriptio testat̄
IGNes san. sacri uestales ignes. **FLA**grabat. ardebāt. **IGN**ibus sceleratis & ob̄id sceleratis: quia immixti san-
ctis sacra adurabāt. **FLA**mma p̄fana: impiā. **ERAT** mixta flāmæ præ. i. sancte p̄fanū t̄n̄ id ēē **P**ōp. docet
q̄d nō ē sanctū. **PLA**u. sanctū an p̄fanum hēas paruipēdif. **MIN**istræ: attonitæ exterrite uirgines. **FLE**bant de
misso crine. passis crinibus. **IP**se timor: quē incēdio cōceperāt. **AB**stulerat uires corpis: oē robur. **PRAE**
metu. n. effecte erant debiliores: & rebus succurrere nō poterāt. **MET**ellus q̄ p̄otifex erat. **PRO**uolat i me-
diū. celeriter in medias uirgines accurrit. **ET** ait ma. uo. q̄si ita inclamauit. **SV**currite afferte opem. **NON**
eit officiū flere: nō ē opus lachrymis: aut effundere lachrymas nō spectat ad officium quia ex officio prodesse
debetis. Hoc autem fletu nihil prodestis. Ergo iuuate ut ex officio debetis. **TOL**lite: eripite. **FLAMMIS**
uirgineis: ex ignibus uestalia sacra incenduntibus. **PIGNOR**a fatalia quasi ea sacra in quibus inest imperij

ANT.
FAN.cecilius
metellusPAV.
MAR.

romani fatū. NON ea sūt rapi. dō. nā uotis ab ignibz nō eripiēt. SED sūt ra. ma. manibz & uiribz uīs: nō p̄cibz. Simile illud Catonis apud Salu. Nō uotis neq; supplicii mulierū auxilia deoz parāc. VIGilādo: bñ cōsulēdo p̄spera oia cedūt. Ait Metellus me misēz dico dubitatis eripe. s. sacra. VIDebat dubitare: illas uirgine prae timore. ET uidebat pauidas. attonitas. PRocubuisse: p̄nas inflexisse se. POSito genu, inflexis renibz,

PAV.
MAR.

CHAVritaq; ne pollutis māibz tāgeret simulachgē palladis. NON ade. ui. qā aēde uestae uiris igredi nō licebat. IN me. i. caput romāi p̄tificis. n̄ in romanā ciuitatē. Nunc bñ lucetis sacro sub caesare flāmae: Sub caesare Augu. q̄ i p̄tificatu suo (ut inqt Suetō.) auxit sacerdotū nūez dignitatē & cōmoda p̄cipueq; uestaliū uirginū apud q̄s añ annū & q̄tuor mēses q̄ dederet testimā se factū depofuit. NVLLaq; dicef uittas temerare sacerdos hoc duce. Nō parceret ministris uestae Augustus si uirginitatē amiserit q̄ filiae ac nepti nō pepcit. Is n. iulīa filia & neptē relegauit: filiaq; oēm uini usuz ademit: eaq; ut reuocaret exorari nullo mō potuit. De uitta eixim⁹ ut supra. NEC uiua defodiet humo: uiua noīatius casus ē: nec claudicat uersus. Flu iūsmōi. n. loco ubi caesura ē. p̄duci correptā syllabā saepe iuenies. QVIA quā uiolauit in illa cōditē: Vesta i. terra q̄ uiolata ē iure opprimit incestā. Lege Plut. in Numata quo abūde q̄ ad hāc rē attinēt referūt: sed & ante urbē cōditā lege Albanoz pollutae uirgines cedebāt uirgis ac uiuā defodiebāt. TVM sibi cal. bru.

Brutus
callaicus

co. ab ho. fecit: iuni Brutus q̄ Cornelli Nasicā collega in cōsulatu fuit teste Liuiō sextae decadis li. iiii. hoc tēpo re. Callecus siue calliacus cognoiatus ē: qā nō solū Lusitanos in hispania domuit ut meminit Ruffus sed Callecus Lusitania finitimos q̄ in ulteriore hispania sūt. Hos domuit Brutus paucopost Garthaginē dirutā: lege Eusebiū. Ut āt Callecus poti⁹ q̄ lusitanā cognomēto diceret Callecog; ferocitas fuit in cā. Stra. Callecī at nouissimi sūt mōtana habitates ut plurimū. Vñ & bellacissimi & subiugatu difficillimi ēt ei qui lusitanos supauit cognomē p̄stiterūt. Attingūt sane Callecī lusitaniā ab aurora itaq; maxia lusitanoz ps trāsūt in Callecog; nomē a q̄b de uictis Brutus scdm Tra. callecus cognoiatus ē ut Brutus cognomēto Callecus hac urbe ad faciendas excursiōes usus belligerauit i lusitanos scdm Ply. uero calliacus ut colossus eiūsdē in tēplo bruti callaici ap̄d Circum eundē ad Lauicanam portā eunti. Vtrūq; sine dubio recte dicitur cum nō semp p̄portio quārēda sit: Martialis. Callaicū mandas si quid ad oceanum: Sillius: Callaicus lāpon fugit. Idem. Furtiuāq; foedera aman- tum callaicae fecere manus: Calloecum quidam per oe scribendum existimant.

PAV.
MAR.

CHaurit aq; q̄b sese aspgēs expurgaret. ET tollēs p̄atollēs in coelū man⁹. DIXit o sa. igno. date mihi uenīā ne sacrileg⁹ habear. EGO uir intrabo nō adeūda uiro ingrediar pace uīa templū. quo ingredi nō licet uirgis. SI scelus ē: si scelerate a me fit inire tēplū. POEna cō. supplicii q̄ p̄ hoc scelere deberef. REDundet in me: q̄si copiose p̄ abūdāter redeas in caput mecū. ROMA sit soluta. libera: ab oi piculo. DAMno ca. mei. meo supplicio. DIXit: hāc. s. uerba Metellus. ET ir. cū ipetu flagrās tēplū ingressus ē: & eripuit ab igne sacra. DEA uesta. PRObauit factū: cōmēdauit q̄ metellus fecerat. ET FV it tuta qā nō rapta ignibz ipsa sacra. MVnere: offō. SVI pon. Metelli q̄ sacra piis māibz de tēplo ardēte recepit. NVNC: hoc tpe. BENE foe. LVcētis flā. uos uestales ignes. SVB sa. cae. sub Tybertos: aut augusto principe. NVNC ignis erit & ē in iliācis foetis: q̄si nō extinguit. nec extinguet alicuius uirginis culpa. SED hāc dicta p̄ sūma pudicitiae obseruātia. ET nū. sa. nulla uirgo uestalis. DICet temerare uittas. VIolate uirginitatē. Nā uittae ut alias diximus insignia sacerdotiū: & pudicitiae. HOC duce q̄si impante Tyberio. NEC uiuēs: uirgo. DEFodiet. hu. qā nulla peccauerit nulla erit q̄ supplicio afficiat. aliq; legūt uiua humo: meli⁹ uiuēs leges. qm̄ uiuēs defodiebat q̄ deliquit: ut mox subnectā. SIC perit in. q̄ uirginitatē pdidit: uiuēs defodit. QVIA con. huma. IN illa. tellure. s. QVA uiolaf. n. Vesta q̄ & tellus ē: & in tellure. defodit. ET tellus: & uesta est idē numē: ut supius diximus. uesta eadē ē & terra. Sed qua poena plestātur uestales q̄ uirginitatē pdiderūt a multis referē. Vēz añ cōditaz urbē alba na lex erat. ut polluta uirgo uirgis cederet. Deinde uiuēs defoderetur. Sed de supplicio: quo Romae afficiebātur: ita Plu. inquit: q̄ uirginitatē pdiderit: uiua ad portā: quā collinam uocāt defodit: Hic structa ē subterranea domus: haud magna. in quā e loco superiore descēdit. IACet in ea stratus: lectulus: & lucerna ardēs primitiaeq; regē earum. Quae necessariae sunt ad uictū breues q̄dā: panis aqua in uase lac. & oleum. Quasi caueat ipsa domus: ne fame eius corpus intreat q̄ maximis expiationibus dedicata sit. Ipsam uero poene obnoxiam fere dunt omnes eamq; sine uoce graui cum moerore quodam deducunt: neq; aliud spectaculum horribilius: neq; alium diē ciuitas moestiozem agit. Cum uero ad locum feretrū celatum fuerit: solutis a ministris uinculis. Sacerdotum princeps p̄carus arcana quaedā: sublatiq; ad deos māibus. ante supplicium educit eam capite oper tam. constituitq; in scalis in domicilium inferentibus. Deinde ipse cum aliis sacerdotibus auertitur. Cum autem illa descenderit: & scalae tolluntur. & multa de superiniecta humo: domicilium operitur. adeo ut is locus reliquo tumulo aequalis fiat. Sic quidem praesacram uirginitatem prodiedre ponitur. Hac ille:

Haurit aquas, tollēsq; man⁹ ignoscite dixit
Sacra, uir intrabo non adeunda uiro:
Si scelus est in me, cūmissi poena redūdet
Sic capitis damno roma soluta meis:
Dixit, & irrūpit factum, dea rapta probauit
Pontificisq; sui munere tuta fuit:
Nunc bene lucetis sacro sub caesare flāmae
Ignis in iliācis nunc erit, estq; focus:
Nullaq; dicetur uittas temerasse sacerdos
Hoc duce, nec uiua defodietur humo:
Sic incesta perit, quia quā uiolauit in illa
Cōditur, & tellus uestaque numen idē est:
Tum sibi callaico brutus cognomē ab hoste

TV m. sibi calaico. eodē die quo & uestalia celebrā. hoc ē. vi. id. Iunias. i. viii. die iunii Iuni Brutus: q. cū Corn. nāfica cōsul fuit: & foelicitē i Hispania pugnavit a deuictis Callecis ulteriorioris hispaniā populis: Callecus ē cognōiat: aliq. Callaciū: aliq. Callecū: aliq. Collaicū dicūt. sed oēs erāt. Nā Callecū dicere debētus: Stra. li. iii. brutus cognōmēto Callecus igt. L. Anne sic igt. D. Bru. aliq. to lati celtas: Lusitanos oēs Calleciz populis subegit formidatūq. militib. flumē obliuiois lethē: pagratoq. uictor oceani litore nō prius signa cōuertit. quā cadētē in maria solēt. obrutūq. aquis ignē: non sine iacrilēgii metu: & honore dephēdit. TVNC. eo die. Brutus. D. Iunius Brutus. FECIT sibi cognōmē: peperit cognōmētum. AB hoste callico. a deuictis calleciz populis.

Fecit: & hispaniā sanguine tinxit humū:
Scilicet interdum miscentur tristia lētis
Nec populum toto pectore festa iuuat:
Crassus ad euphraten aquilas natūq. suosq.
Perdidit: & læto est ultimus ipse datus:
Parthe quid exutas dixit dea signa remittes
Quiq. necem crassi vindicet ultor erit:
At simul auritis uiolæ demuntur asellis
Et cereris fruges aspra saxa terent:
Nauita puppe sedēs delphina uidebim⁹ inqt
Humida cum pulso nox erit orta die:
Iam phryx a nupta quæreris tytone reliqui
Et uigil eois lucifer exit aquis:
Ite bonæ matres uestrū matralia festum

inqt Var. m. f. onæ testuceū faciebāt sic dictū q. i testa calida coq. res. cū idē libū noiatū existimet qd priusq. coctū eēt libere. Curtebat at ei⁹ sacrificiis ut ait Plu. i. Caillo. Vñ cōstat igt Matutā Leucotheā ē q. fuit ino cadmi filia ex Hermione. Prop. ino ēt p. r. i. a. terras ætate uagata ē. Hāc miser iporat nauita leucotheā: Eā uxor Athamatis regis thebag. furēte marito & Leareho ab eo iterfecto cū melicerta filio i mare se precipitē dedit: ubi deo miseratōe uersa i numē marinū a græcis qdē Leucotheæ hoc ē albæ deæ nomē accepit: a n. r. i. s. matutæ q. auro ra ē. Melicerta uero palemō dicit⁹ ē: ut leucotheaq. deo cū m. r. e. palemō dixit: quē latini portunū appellāt: quia portub. p. est uel qm. (ut inqt Fe.) deo putabat eē portag. Vñ clauī i māu teneri fingebat. Fuit at ædes m. r. i. s. ma tutæ romæ i foro boario quā a Ser. Tul. regi dedicatā: posteaq. refectā Caillo uouit se d. e. r. a. t. o. r. e. d. e. c. r. a. u. i. t. q. ut Li. tradit. Eā ædē (ut Plu. i. Caillo & i qōnib. scri. (ācillis igredi nō licebat: quis una tm. & ea pulsata a mulierib. i. t. r. o. d. u. c. e. r. e. f. i. p. e. l. l. e. r. e. f. q. u. t. e. o. s. i. g. n. o. p. l. a. n. ū. f. i. e. r. e. t. r. e. l. i. q. s. a. d. i. t. u. p. h. e. r. i. Ino. n. u. i. c. ū. cū. s. e. r. u. a. r. e. h. e. r. e. s. u. s. p. i. c. a. t. a. f. i. l. i. ū. d. e. p. i. s. s. e. d. i. f. q. s. e. r. u. a. n. o. i. e. a. t. i. p. h. e. r. a. cū. g. r. æ. c. i. o. r. i. ū. d. ā. f. u. i. s. s. e. e. x. æ. t. h. o. l. i. a. f. a. b. u. l. e. f. æ. d. i. t. u. s. o. l. i. i. c. h. i. r. d. e. a. p. æ. d. e. M. a. t. u. t. æ. l. o. x. t. e. n. e. s. p. n. ū. c. i. a. b. a. t. n. s. e. r. u. a. t. ā. i. g. r. e. d. i. n. s. e. r. u. ū. n. æ. t. h. o. l. ū. n. æ. t. h. o. l. ā. A. p. h. ā. c. d. e. ā. p. t. e. r. e. a. b. ō. a. n. f. i. l. i. s. s. e. d. n. e. p. o. t. i. b. o. o. p. t. a. b. ā. t. u. e. l. q. d. i. n. o. u. t. d. o. c. e. t. P. l. u. m. i. t. a. t. q. h. ū. a. n. o. i. g. e. n. i. o. f. o. r. o. r. i. s. f. i. l. i. o. m. ā. m. ā. p. b. u. i. s. s. e. d. i. f. cū. i. f. c. e. l. i. x. f. u. i. s. s. e. i. f. i. l. i. s. u. i. d. e. a. t. q. d. p. u. l. c. h. e. r. r. i. a. u. i. d. e. r. e. f. e. a. s. u. e. t. u. d. o. q. m. u. l. t. ū. i. t. e. r. n. e. c. e. s. s. a. r. i. o. s. b. e. i. u. o. l. e. t. i. æ. cō. p. a. r. e. t. S. a. n. e. S. e. r. u. u. l. t. i. m. ō. t. i. b. o. t. y. b. u. r. t. i. n. i. s. e. ē. l. e. u. c. o. t. h. e. a. q. d. n. p. l. a. c. e. t. I. s. a. i. t. a. l. b. u. n. e. ā. e. ā. e. ē. & a. b. a. q. q. ū. l. i. t. a. t. e. a. l. b. u. n. e. ā. a. p. p. e. l. l. a. t. ā. & e. ē. a. l. b. u. n. e. ā. s. i. l. u. æ. n. o. m. a. c. f. ō. t. i. s. F. u. i. t. e. t. æ. d. e. s. M. a. t. u. t. æ. i. f. o. r. o. o. l. i. t. o. r. i. o. q. u. ā. L. i. a. C. C. o. r. n. e. l. i. o. c. e. l. o. r. e. d. e. d. i. c. a. t. ā. e. ē. i. n. q. t. u. o. t. ā. l. o. c. a. t. ā. q. d. r. i. e. n. i. o. C. E. T. t. i. n. s. a. n. h. o. s. t. i. l. i. H. V. m. ū. h. i. s. q. t. r. u. c. i. d. a. u. i. t. m. u. l. t. a. h. o. s. t. i. ū. m. i. l. i. a. s. i. c. t. e. l. (a. n. a. b. e. o. d. ē. c. ō. s. u. l. e. b. e. l. l. o. g. a. l. l. i. c. o. s. u. r. e. h. o. s. t. i. l. e. h. o. s. t. i. l. i. f. a. n. g. u. i. e. f. ō. e. d. a. u. i. t. S. C. i. l. i. c. e. t. i. n. e. o. d. ē. d. i. e. & l. æ. t. a. e. u. e. n. e. r. e. & t. r. i. s. t. i. a. a. l. i. q. ū. i. t. a. u. t. m. u. l. t. i. s. i. n. t. q. a. d. c. a. s. ū. r. e. f. e. r. ā. t. cū. r. ō. a. f. f. e. r. r. i. n. p. o. s. s. i. t. V. E. s. t. a. l. i. ū. n. d. i. e. B. r. u. t. u. s. f. u. i. t. u. i. c. t. o. r. & e. o. d. ē. d. i. e. e. x. e. r. c. i. t. u. s. R. o. s. u. b. C. r. a. s. s. o. d. u. c. e. t. r. u. c. i. d. a. t. u. s. ē. D. e. q. u. o. e. g. i. m. u. s. s. u. p. i. o. r. e. l. i. b. S. C. i. l. i. c. e. t. c. e. r. t. e. T. R. i. s. t. i. a. i. n. a. l. i. q. ū. M. I. S. C. E. f. l. æ. p. s. p. a. m. i. s. c. f. a. d. u. e. r. s. i. s. d. u. l. c. i. a. a. m. a. r. i. s. N. E. C. f. e. i. u. d. e. l. e. c. t. ā. t. P. O. p. u. l. ū. t. o. p. e. q. a. l. æ. t. u. s. p. o. p. u. l. u. s. o. i. e. x. p. t. e. e. ē. n. ō. p. ō. t. A. f. f. i. c. i. f. n. r. e. c. o. r. d. a. t. i. ō. e. m. a. g. n. a. x. c. l. a. u. d. ū. & d. e. s. i. d. e. r. i. o. e. x. t. i. n. c. t. o. r. e. c. i. u. i. ū. C. R. a. s. s. u. s. p. d. i. a. d. E. u. f. l. u. u. i. ū. d. e. q. u. o. i. p. r. i. o. d. i. c. t. ū. A. Q. u. i. l. a. s. r. o. m. a. n. a. u. e. x. i. l. l. a. & n. o. t. ū. P. C. r. a. s. s. ū. E. t. s. u. o. s. m. i. l. i. t. e. s. o. ē. m. e. x. e. r. c. i. t. ū. E. T. i. p. e. u. l. t. i. m. u. s. ē. d. a. t. u. s. l. æ. t. o. c. a. p. t. u. s. & i. p. s. e. a. s. u. r. e. n. a. d. u. c. e. p. t. h. o. x. u. l. t. i. o. l. o. c. o. e. x. t. i. n. c. t. u. s. ē. n. ā. r. e. p. u. g. n. ā. t. e. n. e. q. d. u. i. u. s. p. a. t. e. r. e. f. p. t. i. o. b. r. ū. c. a. r. ū. t. D. E. A. u. e. s. t. a. D. I. x. i. t. p. t. e. q. d. e. x. u. l. t. a. s. q. d. g. a. u. d. e. s. t. e. t. o. t. r. o. m. ā. o. s. t. r. u. c. i. d. a. s. s. e. & s. i. g. n. a. r. a. p. u. i. s. s. e. R. E. m. i. t. e. s. s. i. g. n. a. a. d. a. u. g. u. s. t. ū. u. t. s. u. p. i. o. r. e. l. i. b. d. i. x. i. m. ER. i. t. u. l. O. c. t. a. u. i. A. u. g. u. s. t. i. Q. V. i. u. i. n. q. u. l. c. i. s. c. a. t. N. E. c. ē. m. o. r. t. ē. C. r. a. s. s. i. & i. n. g. e. r. e. i. l. l. ā. c. l. a. d. ē. A. T. s. i. h. a. v. i. d. i. ū. i. u. n. i. a. s. p. uestalia festa orit delphin. De quo qdē signo & plura & i prio & i scdo li. dixim. A. T. s. i. postq. V. i. o. l. æ. f. e. r. t. a. f. l. o. r. i. d. a. D. E. m. ū. s. a. f. e. l. i. c. ū. c. o. r. ō. æ. r. e. m. o. u. e. t. a. b. a. s. i. n. i. s. p. ̄. i. p. m. i. d. e. uestalioz. auritis a lōgis aurib. E. T. s. a. a. l. m. o. l. æ. a. s. p. æ. & i. s. c. a. b. i. æ. T. E. r. e. t. f. r. u. c. e. cū. i. n. e. o. f. e. s. t. o. & a. s. i. n. i. & m. o. l. e. h. ū. e. r. i. n. t. u. a. c. a. t. i. ō. n. ē. n. ū. c. a. s. i. n. i. u. e. r. s. a. n. t. m. o. l. a. s. & i. l. l. e. t. e. r. ū. t. f. r. u. m. e. t. a. N. A. u. i. t. a. s. e. p. u. p. r. e. c. t. o. n. n. a. u. i. s. i. n. p. u. p. p. e. s. e. d. e. t. I. N. q. t. u. i. d. e. l. p. h. i. n. a. cū. n. o. x. h. u. m. i. d. a. e. r. i. t. o. r. t. a. d. i. e. p. u. l. s. o. p. o. s. t. o. c. c. a. s. ū. s. o. l. i. s. i. p. s. i. u. s. d. i. e. i. q. uestalia seq. i. p. i. c. e. ū. s. d. p. l. p. h. i. n. ū. q. m. tūc. a. p. p. e. t. I. A. M. o. t. i. p. h. r. y. x. t. r. o. i. a. n. e. n. ā. l. a. u. m. e. d. ō. t. i. s. f. i. l. i. ū. Q. V. æ. r. e. r. i. s. r. e. a. n. u. q. r. e. r. i. s. q. t. e. a. u. r. o. r. a. r. e. l. i. n. q. t. E. T. l. u. u. i. s. t. e. l. l. a. u. e. n. e. r. i. s. q. m. a. n. e. s. o. l. ē. p. c. e. d. i. t. E. R. i. t. a. q. u. i. s. e. o. i. s. s. u. r. g. i. t. a. b. o. r. i. e. t. e. S. I. C. i. n. d. i. c. a. t. d. i. e. i. n. s. e. q. u. e. t. e. q. u. i. ē. q. r. t. u. s. d. i. e. s. i. d. u. ū. i. u. n. i. a. x. & d. e. t. i. m. u. s. m. e. ū. s. i. s. q. u. o. m. a. t. r. a. l. i. a. c. e. l. e. b. r. a. n. t. c. ū. n. m. a. t. u. t. æ. d. e. æ. f. e. s. t. ū. q. a. g. r. æ. c. i. s. l. e. u. c. o. t. h. e. a. d. i. c. i. t. H. æ. c. f. u. i. t. i. n. o. c. a. d. m. i. e. x. H. e. r. m. i. o. n. e. f. i. l. i. a. A. t. h. a. m. ā. t. i. s. u. x. o. r. & b. a. c. c. h. i. n. u. t. r. i. x. n. o. u. e. r. c. a. p. h. r. y. x. & h. e. l. l. e. s. q. u. æ. c. u. m. a. g. i. t. a. t. u. s. f. u. r. i. i. s. A. t. h. a. m. ā. s.

ANT.
FAN.
Matralia
iiii. idus iu
nias cele
brant Ma
tuta seu
ino & eius
fabula
leucothea
Matuta
Melicerta
Palemon
portunus.
Matris
Matutæ
ædes in
foro boar
rio

Testua
cea.
Forum
boarium
ubi:

PAV.
MAR.

Learchum filium interfecisset. cū altero filio melicerta ex scopulo in mari se precipitavit. A Dis maris servata delata ē ab historia tybridis: & postea p̄ dea habitata appellata a n̄ris matuta: cuius mēnit Cic. in libris de natura deorum: dicēs a græcis λευκοθεα: hoc ē albā deā. a nobis uero matutā. q̄ aurorā significat: inde matutinus. Huius tēplū ē i foro boario ad ripā tybridis: q̄d Ser. Tul. posuit: ut poeta asserit. Vex̄ postea iustauratū ē a Camillo de quo Liv. li. v. ab urbe cō. Ludos inq̄t magnos ex senatus consulto uouit uicis captis se facturū: Aedēq̄ matutæ matris refectā dedicaturū. Iam añ ab rege Seruio tullio dedicatū: & paulo post. Tū iunoni reginæ tēplū i auētino locauit. Dedicauitq̄ matutæ m̄ris. & Plutar. Camillū uouisse inq̄t. Nā ut ait creatus dictator i ueros magistratū equitū ducēs Cornelium Scipionē. Primo uouit si scelicē exitū bellū haberet. magna spectacula se facturū. & tēplū deū: quam matrem matutam romani uocant cōsecratū. Hāc certe ex sacrificiis. in quibus currit: leucotheā noīari uolūt: & n. ancillā in tēplū adducētes alapa pulsant: deinde ipellūt: & fratrū filios añ singulos fratres sub brachio ferūt & circa sacrificia currunt hęc simulachra sunt eaz̄: reḡ: q̄ in infantia: & q̄ nioe. pellex passi sūt. **ITE** bonæ m̄res: ad tēplū. f. matutæ. **MA** Tralia uestrū festū ē: a ma n. matralia dicta

ANT.
FAN.

FL Aua liba. Hęc sūt q̄ Varro a testa testucea docet appellari. **PON** tib) & magno circo: Foro boariū apud Circū maximū fuit sed porrigebat ad tyberis ripas ubi & hodie pontes cernimus. **PO** sito de boue Ply. Bos æreus inde capt⁹ in foro boario ē romæ Hic est exemplar æginetrici æris. **SER** uii: Seruii regis ut Antonii gladios. **SID** Omus illa tua ē: Quoniā hęc dea tuæ gētis ē: nā ē Bacchi matertera. **ARS** ERAT obsego semele iouis ipse alibi: Læta malo nimiumq̄ potēs perituraq̄ amātis obsego semele: Notum ē Semele bacchi matrē periisse igne fulminis ac iouis obsego. **ACC** idit ino te puer: ino bacchū: quē ignigenā uocat nutriēdū suscepit. **SAN** guis, ille fororis erat: filius Semeles fororis inus. **HINC** agiē furiis athamas leata iuno iecit furiis Athamati. **SED** imagine falsa. Quia Learchū interfecit putās occidere se leonis catulū leenæ. **VM** Bras. Cadauer cui umbra comes ē. **EST** spacio cōtracta breui. Describit isthmū cui corinthus imminet duoḡ domina portuū Cechreaz & Lechei. Cenchreis uirū ex Asia nauigātes: Lecheo q̄ ex italia p̄ficunt. Hinc ino cū Melicerta se in mare precipitē dedit ut poetæ fabulant. Vñ illud est Stati: Irataq̄ terre curua palæmōio secludit unda lecheo dicimus & lecheas. Ply. Lecheæ hic cēchereæ illinc agustiaze termini. Solinus autor ē Athenis saxa scyrōia pingua ē. Vñ ut eidē placet ino cū palæmone in profunda se precipitē iaculata auxit maris numina.

Isthmum
cenchreæ
Lechei

PAV.
MAR.

CRE dite libas sacrificare & offerte liba. **PLA** Va ex flauis frugibus. aut q̄ flaua sūt ipsa liba decocta. **DE** æ thebanæ: leucoteæ cadmi cōditoris thebæ in boetia filia. **ARE** a celeberrima: celeberrimū forū. **Q** Væ hēt nomē de boue posito: q̄d foḡ boarium denotat ab erecta in eo ab ænea bouis statua. **EST** iūcta pōtib: pōti sublicio. **ET** circo magno. maxio

q̄ ē inter auētīnū & pallatīū: nā circus. p̄tēdebat usq̄ in foḡ boariū: q̄d forū a uelabro' p̄tēdit usq̄ ad ripas tybridis. **HAF** lu. hoc die. **FER** ut: dicūt. **SCE** ptiferas manus Serui. hoc ē Serciū ipm̄ regē. **DE** Disse tē sac. cōsecraste adē. **PAR** eti matu. ipsi m̄ri matutæ. **Q** VOD tē. ro. for. erectis in ābitu colūnis integrū adhuc est in ipsa ripa. in extrēa pte fori sub titulo diui Stephani martyris. **Q** Væ dea sis. **DI** Cam q̄ dea ē. **Q** Væ ar. repellit / **F** Amulas ancillas. **A** Limine tē. nā alapa pulsant ancillæ: & ipellūt & tēplo. **AR** cet. n. q̄a repellit. **SED** cām postea dicem⁹. **ET** pe. li. to. decocta ad ignē. **BAC** chæ redimite capillos racemiferos hedera: q̄ hēs caput hedera coronatū. in quo fers racemos. **S** illa: matuta. **ESD** do. tua: si. ē de familia thebana & tua matertera. **DIR** ige opus uatis: dirige ingeniū meū ad hęc scribēda. **SE** Mele. q̄ bacchi mater fuerat. **AR** se rattigne fulminis cremata ē. **OB** sego iouis p̄pea q̄ iuppiter obsequutus ē illi: cū accessit ad eā ita petētē ea ma iestate. q̄ ad iunonē ire solebat: de quo plura in tertio diximus. **INO**: q̄ ē ipsa leucothea. **ACC** ipit te puer: o bacche accipit illa te puer: enutriēdū. **ET** se. diligēs & officiosa. **N** Vtrit te: educat te. **S** VMma ope: q̄ summa diligētia & cura. **I** VNo intumuit: indignata ē. **Q** uod educet: q̄ ipsa ino enutriat. **N** Atū' filiū. **R** Apta pel. extincta fulmine semele. **A** Tille natus. **ER** at san. lo. q̄st iō educabat q̄a erat fili⁹ semeles: q̄ erat fororis inus **HINC**: ex hac iunōis indignatiōe. **A** Thamas: uir inus. de quo ēt egimus in tertio. **A** Gitur furiis iuno induxit illi furiā: q̄ p̄citus ille learchū filiū putās Leenæ catulū iteremittē **SED** tu o pue learche: tu puer q̄ fili⁹ eras Athamatis & inus. **C** Adis manu p̄sa ab athamathe patre trucidatis. **F** Alsa imagine. cū leenæ catulū existiare

Flūaq̄ thebanæ reddite liba deæ:
Frōtib⁹ & magno iuncta ē celeberrima circo
Area quæ posito de boue nomē habet:
Hac ibi luce ferunt maturæ sacra parenti
Sceptriferas serui' templa dedisse manus:
Quæ dea sit, quare famulas a limine templi
Arceat, arcet enim libaq̄ tosta petit:
Bacche racemiferos hedera redimite capillos
Si domus illa tua ē dirige uatis opus:
Arserat obsequio semele iouis, accipit ino
Te puer, & summa sedula nutrit ope:
Intumuit iuno rapta q̄ pellice natum
Educat, at sanguis ille fororis erat:
Hinc agitur furiis athamas sub imagine falsa
Tuq̄ cadis patria parue learche manu:
Mœsta learcheas mater tumulauerat ūbras
Et dederat miseris omnia iusta rogis:
Hæc quoq̄ funestos ut erat laniata capillos:
Profilit, & cunis te melicerta rapit:
Est spatio contracta breui freta bina repellit:
Vnaq̄ pulsatur terra duabus aquis.
Huc uenit insanis natū cōplexa lacertis:
Et secum summo mittit in alta iugo:

pontib: -

Scyriq̄ vox :-

Mater incestuino dolens. & lugens filii mortē. Tumulauerat. tumulo condiderat. Umbras learcheas. learchū pueri extinctū. Vegz solutis iustis umbræ cū corpe cōponi dicunt: qđ nisi esset ad centesimū annū certarent. Et dederat oīa iusta: soluerat iusta exeqas & inferias dederat: rogis ubi crematū est cadauer Miseris infelicibus qm̄ tenella ætate. puer extinctus tā misere ab ipso parente. Hæc quoq; ino. Vt erat laniata capillos. ita ut erat laniatis crinibus. Funestos. nā in funere filii. Profilit instigata & ipsa a furia propit ex domo iuri. Et rapit: surripit. Te melicerta e cunis: rapuit te infantē alteq; Athamantis filiū: q melicerta uocaberis. Est spacio cōtracta: p topographiā isthmū achaicū ostendit unde se in mare p̄cipitē dederit ino. in met. nō isthmum: sed scopulū quendā dicit: ubi Venus Neptunū p̄ eoz salute p̄cat. cu; dicit iactari quos cernis in ionio imēso. Est terra cōtracta: angusta. Breui spatio: nā sex tñ milibus passūū: ūn minores examiliū uocauere. Repellit bina freta: duo maria ioniū: & ægeū. ut apud Lucanū: qualiter undas gescat: & gracilis geminū mare sepat isthmus. Nec patit cōferre fretū: si terra recedat: Ioniū ægeo frāgit mare. Et una terra: unus isthmus. Pullatur illudif. Duabus aqs mari ægeo & mari ionio. Illinc. n. sinus faronicus est: hinc crisseus. Venit huc. ad isthmum ino. Cōplexa natū. melicertā. Lacertis in sanis: furentibus brachiis: qm̄ ipsa furiis acta. Et mittit deiicit. Secum in alta: in maria. Excelfo iugot: ex alta rupe. Deiicit. n. se & infantē filiū in mare. Panope: maris nymphæ sic dicta quod perspicua sit a παν quod est totum: & ορω cerno.

Excipit illesos panope centūq; sorores
 Et placido lapsu per sua regna ferunt:
 Nōdum leucothææ: nōdū puer ille palemon
 Vorticibus densis tybridis ora tenent:
 Lucus erat dubium semele stimule ne uocet
 Menadas aufonias incoluisse ferunt:
 Quærit ab his ino quæ gens foret: arcades eē
 Audit, & euandrum scepra tenere loci:
 Dissimulata deam latias saturnia bacchas:
 Instimulat fictis insidiosa sonis:
 Onimium faciles, o toto pectore captæ
 Non uenit hæc uestris hospes amica choris
 Fraude petit, sacriq; parat cognoscere ritum
 Quo possit pœnas pendere pignus habet:
 Vix bene desiderat cōplent ululatibus auras:
 Tyades, effusis in sua colla comis
 Iniciūtq; manus puerūq; reuellere pugnant

CEXCipit il. pa. panopi nympa maris dicta existimat q; p̄spicua sit q̄les sūt ūn maris Pan. n. ē oē opto cerno. Huic nauæ uota soluebāt quæ ad modū & portuno Vir. in geor. Votaq; seruati soluēt in littore nauæ Glauco & Panopeæ & inoo melicertæ. Centūq; sorotes: innumerae maris nymphæ: finitus numerus p̄ infinito. Tybridis ora tenent: uenisse eos uult ad hostia tyberina. Lucus erat: nō lōge ab auētino qđ uer' sus ille ostēdit. Clamor auētini saxa p̄ping' ferit. Nā ut ino in ea loca puenerit ubi nūc Roma est ex seq̄tib' intelligimus. DVbiū semele stimule ne uocet: corrupto uocabulo Semeles quæ & tyone dī. Vñ cum sit liberi p̄ris m̄: Bacchus ab ea tyone' appellat teste porphyrione. Ab eo Menades hoc est bacchæ stimulatæ inianiebāt. Sed fabulosum putat q; auctor ait hoc loco fuisse bacchas ad auētinū ante urbē cōditā: cū Cæsar primus: ut placet Seruio sacra liberi p̄ris Romam trāstulerit. Incoluisse se. deest quē. Quæ gens foret: petiit ino q̄ gens eā latii ptē incolere. Dissimulata deā induta hoīs formā. O toto pectore captæ: exptes oīs prudētia: nā captus interdū ē priuatus ut captus oculis. Fraude pe. uenit ut ritū sacroz uozog p̄cipiat. Pignus hēt. filiū Melicertā quē ei posteris eripe q̄ huc uenit ut uos falleret. Tyades. Bacchæ a tyoneo cū nō nulli id nomē inditū putāt non a m̄e sed ab eo qđ est thyo. i. sacrifico: q̄a uiuētū diuini honores exhibiti sunt.

ANT.
FAN.

Tyoneus

Tyades.

CEXCipit il. recepit illos icolumes. sine lesiōe ulla: & in meta ostēdit ueneris p̄cibus a Neptūno seruata cū filio matrē: relatosq; in deos. Et cē. so nymphæ marinæ sorores panopes excipiūt illos. Et ferūt: ino & melicertā Placido lapsu: leni & Trāgillo fluxu. Per sua regna. p̄ sua maria. aliq legūt p̄ sua regna fuit q; panope fluat cū sororibus: melius leges ferūt q; nymphæ ferāt illos illæfos p̄ maria. Nōdū leucothææ: illa nondū erat dea: nec appellata leucothæa q; significat alba dea. Nōdū il. pu. pa. erat adhuc melicerta: q̄a nec portūnus a n̄ris nec palemon a græcis erat appellat': q̄a nōdū deus portuū. Tenēt ora tybridis. iā puenerāt ad hostia tyberina. Dē sis uoz. crebra aquaz uortigine. Lucus erat: puenit in latiu Ino: ad lucū q; erat in ripa tyberina nō lōge a palatio: quo solebāt baccho sacrificates cōuenire. Inde semele seu stimele dictus a menadib': q̄ in eo loco erat: didicit arcades ea loca tenere: sed cū instigāte iunone menades in eā irruerēt: ab hercule adiuta est. Erat lucus: p̄pe pallantiū. Dubiū ē uocet semeleue p̄ uel stimele: putāt multi semelē uocatū lucum p̄ crebra sacrificia: q̄ in eo baccho fuit a Semele m̄e bacchi: alii stimele a stimulis bacchi putant dictū. Ferūt: dicūt. Menades eufonias: bacchi sacerdotes latias: q̄ orgia celebrabāt: uegz menades fuere comites bacchi. ut alias diximus. Incoluisse. eū lucū: ubi. n. exercebāt sacra. Ino q̄rit ab his me. Quæ gens foret. qui populi eēnt: q; ea loca icolerēt. Audit eē arcades. eo. n. tpe Euāder cū arcadibus ea loca tenebat & audit. Euādru tenere scepra loci: regē eē Euādru: q̄ his in locis dñet. Saturnia: iuno. Dissimulata deā: q̄ induerat p̄sonā foemina: & occultabat deitatē. Instimulat: instigat: & in furorē uertit. Bacchus latias: menadas latinas. Insidiosa. q̄ insidias illi parabat. Fictis sonis. si mulatis uerbis: & ita loq̄bat. Onimium faciles. o crudelæ. O captæ toto pectore. o decceptæ. aut o penit' amētes. Hæc hospes: hæc pegrina. Non uenit amica uestris choris. sed inimica. nam uenit exploratrix regē n̄rage Fraude petit. aliqua pditione huc uenit. Et parat cognoscere ritū: sacri. uult inuestigare: & p̄cipe ceremonias n̄ras. & sacroz nostroz morē. Habet pignus filiū. Quo: filio. Possit pen. soluere pœnas q̄si di. eripiamus illi filium & has pœnas det nobis. Vix bñ desie. log. s. uix expleuerat sermonē suū iuno. Tyades: menades ipse a

PAV.
MAR.

suū qđ ē sacrificio. **C**omplet aures: replēt aera: **V**lulatus. uerū enim in furorē uolare coeperunt: & irruere cōtra matrē & puerū. **E**ffusus comis in sua colla: passis p̄ colla capillis. **I**niicitq; manus: q̄si pulsare incipiunt illā ut est illud parēti manus. iniicit: hoc est uerberauit: aut cū impetu iacere: seu impetū facere in meta. qua centū quisq; parabat iniicere anguipedū captiuo brachia caelo: & iniicere iacere. **V**irg. Aut tu mihi terrā iniice: & **H**ora. Iniecto ter puluere curras. **E**t pugnāt auellere puerū: cōtendunt & conant̄ eripere a matre melicertā. **I**lia: Ino. **I**nuocat eos: iplorat deoz auxiliū.

ANT.
FAN.
Hercules
oethus.

Q Vos ignorat adhuc iuocat illa deos: Inuocat deos latii quorū nomina mulier ignorabat. **O**etæus: Hercules qui postea Oetæus dictus est ab oeta mōte ubi humanis reb⁹ excessit. **Q** Vid petis hinc: Hercules uerba sunt: qui (ut diximus) cōsuevit etiā nō rogat⁹ laboratib⁹ subuenire. **N** Vmen quod me: Persequit̄ me te iuno quæ & me uexat: **P** Artim præsentiā nati cōtinet. Vel audet p̄sente filio cōqueri de furiis Aethamantis: uel dice⁹ uti se cū filio in mare p̄cipitē dederit.

V El quod magis placet nō audet explicare cur operam dederit ut matronæ frumēta ferenda torrerent. **R** Vmor ut est uelox agitatis puolat alis: Sensus est: Fama quæ uelox est per omne latiu uolitauit narrans aduenisse Matertera Bacchi cuius nomē frequēs erat in ore oīum. **V** Nde Carmentis eā suscepit hospitio.

T Egeæa sacerdos: Carmētis a Tegea oppido Arcadia. **L** Liba p̄perata: Accelerata: sine arte celeriterq; cōfecta uti fames inus postulabat. **R** Vstica sedulitas: Liba accelerata more rusticorū. **V** Eniētia fata resigna: Aperi q̄ fors uitæ meæ futura sit. Resigno hic ē apio interdū signū tollo: ut Lumina morte resignat.

Q uali. Quia nō pōt uates p̄dere oīa q̄ nouit Virg. Ille fatigat os rapidū fera corda domās fugitq; p̄men-

PAV.
MAR.

Q VOS igno. nā pegrina nōdū cognouerat deos italos: & sic eos inuocans in clamauit. **D** iūq; ui. lo. o dii hōz locoz p̄sides: & o uiri qui hęc loca incolitis. **S** ucutrite miseræ matris: afferte mihi opē. **C** lamor: Inus

Ferit saxa aetini: uox ipsa in clamatis exaudita est ex aetino: ubi erat Hercules: eo. n. tpe illuc appulerat ex hispania rediēs. Propinq; quæ uicina erat. Oethus. Hercules ab oethea monte. ubi cremabat. Appulerat ripæ tyberinæ. Vaccas hyberas: boues gerionis ex hispania. de quo i priō li. diximus: hybera ab hybero amne.

A udit. clamorē inus. Et cōcitus: raptus. **V** rget iter accelerat. Ad uocēt: raptim. n. accurrit quo uocē iclamātis audierat. **Q** uæ pabāt mō uim ferre menades q̄ uolebāt in ferre uim hospiti. **A** duētū Hercules: cū aduenisset hercules. **D** edere ter. tur. su. soc. tur piter se in fugā muliebrē cōuerterūt. **M** atertera bacchi: uerba sunt Hercules o Ino soror Semeles m̄ris bacchi nā Matertera soror m̄ris dī. Enī cognorat: ita eā noīe hercules cōpella uit: q̄ cognouerat ipsā: nā illa thebana & thebanus quoq; hercules. **Q** uid pe. hinc. ex latio: q̄si q̄ cā uenisti in latiu. **A** n uexat te numē qđ me quoq; uexat ne te iuno: q̄a matertera es bacchi: quē admodū & me uexat. **I** lla docet ptim: q̄si explicat ptē maloz. **P** artim cōtinet p̄ntia nati: in pte aūt phibet a puero: q̄a illud referre nō sūstinet: qđ cū eo in mare se p̄cipitauerit. **E** t pudet iste in sce. su. pudet se furorē p̄citā iste se cum filio p̄ditū. **R** umor ut est uelox: diuulgatū est nomē Inus p̄ latiu: & suscepta ea hospitio a carmentis: q̄ uaticinata est eos: hoc est inū & filiū in deos referēdos: futuraq; numina pon: alterā quoq; leucotheā a graiis a n̄ris matutā nūcupādā altez p̄futura portubus: & a n̄ris fortunū a graecis palemona nominandū. **R** umor: fama ipsa. **P** eruolat alis agi. q̄si celerrime trāffert. **V** t est uelox: ut solet p̄ loca magna cū celeritate p̄ferri. **O** Ino nomē tuū est frequēs in ore: q̄si iā fama repleuerat latiu: & oēs repetebāt nomē inus. **D** iceris tu Ino. **H** ospita itrasse fidos penates carmentis diceris a carētī m̄re Eūadri suscepta hospitio: & intrasse fidelē eius domū. quæ tibi nocitura nō esset sed potius p̄futura. **E** t de. lon. fa. ibi primū comedisse. **S** acerdos tegeæa: carmentis a tegea oppido arcadia.

T radit: dī. **D** edisse. suæ hospita. **L** iba p̄perata sua manu: q̄ celeriter ipsa suis manibus fecit. **E** t cocta subito foco aut subito in focus cocta: aut subito extructo foco & accēso igne decocta. **N** unc quoq; hoc ē tpe. **L** iba iuuant: delectāt. **I** llā festis matralibus. cū matralia celebrant: offerunt. n. liba quoq; offerēdos: mos ab his libis. q̄ carmentis obtulit. originē habuit. **R** ustica sedulitas. diligentia sine ullo artificio. q̄a illa pauit liba more rustico. **F** uit gra. ar. nā gratiora illa liba p̄perata: quā si passet illa dapes splēdidas. & sūmo artificio cōditas. **A** it Ino o uates o carmentī. **R** esigna nūc: apias tu mihi nūc comederim. **F** ata ueniētia. q̄si qđ de me futura sit. **Q** ua licet. nō ultra q̄ fari licuerit. **E** t. n. uaticinātes cū cōceperint numen oīa futura norunt. sed omnia referre nō possunt. unde est illud Lu. nec tm̄ p̄dere uati q̄tm̄ scire licet. **A** dde p̄cor hęc. uaticinia tuis. **M** eis hospitiiis: mune ri hospitali. q̄a me hospitio suscepisti. etiā hoc hospitium accedat. **P** arua mora est breue temporis spatium.

CÆLVM ac nū. Cæleste Appollinis numē ac spiritū. Læta canā gaude defuncta laboribus ino. Defuncti
 re aliq̄ dicunt q̄ ad finē puenere. Vñ illud est. Pelagi defuncte periclis. Hinc defunctos mortuos appellamus.

ANT.
FAN.

Natū quoq̄ pōtus hēbit. Erit Melicerta ponti numē cui ius erit in portus. Annuerat pmissa fides. Quæ ua
 ticinio Carmētis pmissa fuerat res cōprobauit. Vna mi. Vult ancillam Antipherā apuisse inus fraudes Atha
 manti & ide ortū eē m̄fis Matutæ odii in ancillassino. n. priuignis exitiū parās corrupit. nūciū ab Athamante
 ad cōsulēdū appollinē missum q̄ retulit nō posse tolli famē nisi Phryxus & Helle imolarent nepheles filii. Im
 probus. Qui non contentus uxore amauit ancillam.

antiphera

Parua mora est: cælū uates & numina sumit

NON tñ hāc pro stirpe sua pia m̄ adoret. Non opta

banē bona filiis apud hanc deā sed nepotibus vel q̄ ea
 māmā sororis filio p̄buisset: uel q̄ ea consuetudo pul
 cherrima multū inter necessarios beniuolētīæ cōpara
 ret: lege Plutarchum in quæstionibus.

Fitq̄ sui toto pectore plena dei:

CV Ates sumit cælū ac nū. afflata est cœlesti numie.

Et fit ple. sui dei toto pectore. imple Appollineo spi
 ritu. & Lu. plenior arctus phœbados, irrupit p̄an: mē
 tēq̄ priorē expulit: atq̄ hominē toto sibi cedere iussit
 pectore. Vix posses subito cognoscere illā: iā nō hūa
 na: sed diuina uidebas: ita ut subito agnosci nō posses:
 cū non eadē uideres. Tāto erat sanctior: angustior iam
 plena deo. Et tāto maior: ut est illud uirgilianū Maior
 q̄ uideri. Nec mortale sonās afflata est numine quan
 do quā mō: quā pauloante fuerat añ cōceptū nūmen.

PAV.
MAR.

Vix illam subito possis cognoscere tanto

Sanctior: & tanto q̄ modo maior erat:

Læta canam: gaude defuncta laboribus ino

Dixit: & huic populo p̄spera semper ades:

Numē eris pelagi natū quoq̄ pōtus habebit

In nostris aliud sumite nomen aquis:

Leucotheæ graiis matuta uocabere nostris

In portu nato ius erit omne tuo:

Quē nos portūnū sua lingua palemona dicet

Este præcor nostris æquis uterq̄ locis:

Annuerat: promissa fides posuere labores

Nomina mutarunt hic deus illa dea est:

Cur uetet ancillas accedere quæritis: odit

Principiumq̄ odii: si finit illa canam

Vna ministrarum solita est cadmea tuarum

Sæpe sub amplexus coniugis ire tui:

Improbis hāc athamas furtim dilexit ab illa

Comperit agricolis semina tosta dari:

Ipsa quidem fecisse negat: sed fama recæpit

Hoc est cur odio sit tibi serua manus:

Non tñ hanc pro stirpe sua pia mater adoret

Ipsa parum foelix uisa fuisse parens:

annuerat pmissa: q̄n affirmauit fides: & re ipsa cōprobauit: q̄ an fatis pmissa erāt. nā in deos mutati sunt. PO
 suere labores: iuxta rōsum defuncta laboribus. Mutarūt no. reliq̄re uetera: & noua noia sumpserūt. Hic de
 iam portūnus. Illa dea. iam leucothea. seu matuta. Cur uetat ancillas. repellunt a tēplo matutæ ancillæ oēs
 p̄ter unā quā alapis cedūt. & impellūt ut in camillo Plu. ingt. & pble. xv. ita ingt. Quid ē qd̄ ancillis ædē matu
 tutæ ingredi fas nō est. Vnā uero tñ mulieres introducūt: quā alapis cedūt. An q̄ hāc unā ita pulsari signū est.
 seruas a ditu phiberi. reliq̄s aut̄ pp̄ fabulas repellunt. Ino. n. uix̄ rē cū serua h̄re suspicata filiū depuisse d̄r. Seruā
 uero græci ex Aetolia oriundā fuisse d̄r. noie Antipherā. ex quo apud nos i cheronea p̄ æde matutæ ædituus
 lox̄ tenēs p̄nūciat. nū seruū ingredi. nō seruā. nō Aetholū. nō Aetholā. Quæritis cur uetat accedere ancillas
 cur phibeat tēplū ingredi seruas. Odit. insectat odio. Et canā. ego. Principiū odii. dicā unde hoc odiū hūerit
 originem. Si illa finit. si matuta ipsa p̄mittit. O Cadmeato Ino Cadmi filia. Vna tuarū ministrarū. antiphera
 una ex ancillis tuis. Est sæpe solita ire sub amplexus tui cōiugis. sæpe solita succūbere uiro tuo. Athamas impro
 bus. minime p̄bus. Furtim. occulte. Dilexit hāc. amauit antiphērā. Ab illa. ancilla. Cōpit. cōptū habuit. Da
 ri semina tosta. incocta agricolis. Illa illū docuit Ino cōiugē dare incocta semina his qui arua colebāt. ut falso ex
 oraculo ad expiationē posci diceret phryxū & hellē. de quo diximus in. iiii. li. Illa qd̄ fecisse negat: dicit se Ino
 nō dedisse tosta semina. Sed fama recepit. accepit ita fuisse. & sic refert. Hoc ē. hæc cā. Cur serua manus sit
 sibi odio cur odio insectet ancillas. Nō tñ m̄ pia. religiosa. Adoret hāc. matutā. nō sacrificet huic & supplicet
 Pro stirpe sua. pro salute aut̄ p̄spitate filioꝝ. De hoc ēt agit Plu. pble. xvi. cur apud hāc ipsam deā suis qd̄ fi
 liis bona nō optat? Cū nepotibus id tribuāt. an qd̄ Ino miti quodā. & humano ingenio esse: & sororis filio māmā
 p̄buisse. In filiis uero infœelix extitisse uidet. an aliter potius qd̄ moralis. & pulchra imprimis consuetudo: &
 multum inter necessarios beniuolētīæ cōparās existimata est. Ipsa est uisa fuisse p̄aḡ foelix parēs ideo nō ora
 tur p̄ filiis. q̄ ipsa p̄aḡ foelix fuit in filiis cum altere extinctū a patre uidisset. cū altero se p̄æcipitem dedit.

Leucothea m̄sta
 ta: - - -

ANT. **C** Mandabit. Comēdabit. Hāc tibi quo pperas. Fabulosum est q̄ autor hic dicit. P. rutiliū cōsulē admo-
FAN. nitū fuisse a matre matuta ne pparet in Marfos sed ingeniose a poeta fictū est ut Rutilii iterius aptius Matra-
P. Ruptiliū libus iungere. Luce mea marso cōsul ab hoste cades. Quarto idus iunias quo die ut supra ostēsum ē Matra-
mors. lia celebrant. P. Ruptilius cōsul sagitta caput uulneratus teste Appiano periit ad lyrim fluiū cāpaniæ in bel-
iiii. idus iu- lo italico q̄ & marsicū dī & extenuādā inuidiæ gratia sociale quīs re uera ciuile fuerit. nā oē Latii ac Picenum
nias Hetruria atq; Cāpania & ipsa (ut inqt Florus) italia aduersus matrē suam hoc est urbē Romā arma sumple-
 runt. Fuit Rutilio, collega in cōsolatu iulius cæsar non

Tholenus bus euctu meliore cōsixerit: totidem. n. marsoꝝ milia
Fluius interfecit cū Tolenus fluuius cæsoꝝ romanorū arma
 & corpa in cōspectū marii detulisset. Meminit huius
 fluminis scriptor qdā quē si pace tua licuerit lector cā-
 dide noiaboꝝ est Horosius. Quid frontē cōtrahis?
 cū Homerus ille Mātuanus nō dubitauerit aliqd Ab
Marii Ennio mutuari. Marst. ut. A. Gel. scribit orti dicuntur
Marsicū; a Marso Circes filio. Vñ iis ui quadaꝝ genitāli datū est ut uirulentorū serpentū domitores eēt a qbus sociale
Bellum bellū marsicū noiauerunt: quīs plerūq; aliæ gētes a romanis descuerint q̄ defectiōis initiū a Marsis sumptū
 est quo tpe ancilla serpentē pepit autore Plini. Sūt Narsi non lōge ab urbe ut autor est strabo qui belli marsici
 meminit. Lege præterea Florum appianum & si placet horosium: suspicamur tolenum lyrim esse uel ei certe
 proximum flumen.

PAV. **C** Melius mādabit: pro comēdabit illi matutz. Prole alterius: filios fratru: aut sororū. Et in camillo Plu.
MAR. inqt: & fratrum filios ante singulos fr̄es sub brachio ferūt. Fuit utilior bacho: qui fuit sororis filius: quem ip̄a
 educavit. Quā fuit suis filiis. f. Hāc tibi quo pperas me. matuta cū Romæ postea colere extructo illi tēplo
 oraculū eius cōsuluit Rutilius cōsul in marfos iturus. Monitusq; est ne pperaret: nā in matralibus esset a mar-
 sis obruscandus. Q̄ ita euenit. & eadē postea die subsequētis anni Didius cū exercitu ab isdē fufus est. Hoc
 aut bellū quod ea tēpestate gestū est: alii appellauere sociale: nā oēs itali socii erāt populo romano. Alii itacū
 q̄ italia magna ex pte descuiit. Alii Marsicū: q̄ a marsis originem habuerit. Id aliqua ex pte ex Epitomate Lii
 p̄cipit & ex. L. Anneo floro Attigit & Strabo: ubi de piceno agit. dicēs ultra picenū uestini sunt & Marsi: & pe-
 ligni: & marrahacini: & ferentani: & samnites populi regionē montanā possidentes & mari nō admodum pxi-
 mi. Hæc aut natio exigua est. Cæteꝝ fortitudine cōspicua ostētata. Romanis eorū sæpissime uirtute: primū
 cū aduersus eos bellū gerebant. Sc̄do cū ipsoꝝ militiæ societate inibat. Tertio cū & libertate & ciuitatis cōio-
 nem assequerent: repulsam passi descuerūt. Vñ marsicū exarsit bellū. Corphiniū pelignorū metropolim: cō-
 munē uniuersis itali ciuitatē demonstrātes. Eāq; mutato noīe italicā appellātes. cōtra populū ro. receptaculū
 ppugnaculūq; cōstituerūt. Adunatisq; cōplicibus impatores creauere. Biēno igiꝝ p̄traxere bellū: donec pfusū
 est: ut in ciuitatē cōiter uocarent: cuius rei gr̄a tantū belli conflatū fuerat incendiū. Marsicū aut ideo noiātum
 est bellū: qm̄ a marsis rebellandi suscitātū fuerat initiū: p̄sertim a Popedio. hæc strabo. Appianus Cæsar. & P.
 Rutilius lupus cōsules p̄erant: p̄tores qbuscūq; ex optimis cōsulibus adiret Rutilio uidelicet Gneū Pōpeioma
 parentem Pompeii illius qui magnum cognomitus est: ac. Q. Cepionem. C. per pennam. C. Mariū. & Va-
 lerium Messalam. Sub sex. Cæsare. P. Lentulum: ac ipsius Cæsaris fratrem. & Titum & didium. Liciniū Cra-
 sum. Cornelium Syllam: & præter hos Marcellum. Italis duces alii præerant cōmunes in cōmuni exercitu.
 Quibus omnibus præerant. T. Afranius. C. Pontilius. Marius Egnarius. Qu. Popedius. H. Papius. M. Læ-
 ponius. C. Iudacilibus: Erius Asinius & Vectius Cato. Et post cōmemoratos duces paulo inferius. Rutilius
 consul. & C. Marlus, supra flumen lyrim pontes transeundi causa non magno inter se spacio coniunxerant.
 Quibus Vectius Cato aduersus steterat: non longe a Marii ponte. Clam itaq; noctū circa Rutilii puntem
 insidias in ualle disponit. Simul autem Rutilium uidere in transitu dissimulans insidias educit. Pluribusq; in-
 ter arida necatis. Multos flumini immerfit. Hoc in p̄celio Rutilius ab hostibus sagitta caput sancius: nō mul-
 to post interiit. Hæc ille rutilio. P. Rutili Lupe. Memorant: referunt posteri. HANC matutam. Dixit
 se tibi quo properas: quo acceleras ire in expeditionem. Consul: cum tu eris consul. CADENS: occumbens.

AB hoste marso: interficeris a marsis in insidiis a Vectio Catone dispositis. **LVCE** mea: in meis festis:
 hoc est in matralibus. **EXITUS:** finis. **ACCESSIT** uerbis: nam ut illa prædixerat: ille eo die interiit & adeo fuit
 acerba romanis mors illius ut referent diem in fastos & illa quoq; clades luctuosa eodem bello. Qu. Servilius
 proconsul in oppido Asculo: cum omnibus ciuibus romanis: qui in eo oppido erant: occisus est: pro qua clade
 saga populus sumpsit. **ET** flumen tholeni: Lyris annis: ad lyrim enim pugnatum est cum consul periit. Qui
 fluuius Strabone teste Clanis etiam appellatus est & poeta hoc in loco tholenum pro lyride posuit: q̄ eo quo
 q̄ nomine appellatus fuerit. **SVNT** qui legerent flumenq; tholenti: a tholento: quod per picenum labitur.
 Sed longe distat: & cades de qua agit poeta non fuit in Piceno. ut iam diximus. **FLVXI** T purpureum rubi-
 cundum. **AQVIS** mixtis sanguine: propter adem in eius ripis factam: & multos eius aquis immerfos fuit
 lyris aquis sanguinolētis. **ERAT** annus proximus subsequēs. Didius. T. Didius unus ex prætoribus. **CÆ-**
 lus eadem palantide: in teremptus eodem die: hoc est quarto iduum ianua. **IN** geminavit opes hostiles: id est
 auxit uires hostium. Fufus enim ipse cum exercitu auxit marforum meorum opes.

Alterius prolem melius mandabit illi
 Utilior baccho q̄ fuit illa suis

C Hāc tibi quo p̄pas memorāt dixisse rutilii
 Luce mea marso consul ab hoste cadēs:
 Exitus accessit uerbis: flumenq; tholeni
 Purpureum mixtis sanguine fluxit aquis:

PALLANTIDE cælus eadem didius. Cecidit anno pximo. T. Didius unus prætor qui ut scribit Appianus in bello Maritico sub cæsare fuerunt. Peritq; eadē die quæ & Ruptilius sed non eodem anno. Cælus est & alter Didius in Hispania circūuentus a Lusitanis sed longe post bellū sociale interfecto in ea puincia Cn. Pompeio magni Pompeii filio ut legimus in ultimo cōmentariog; qui Cæsaris appellant: quis conitet autorem eius cæsarem non fuisse. Dicit aut palantis siue palantias aurora uel a fratre Pallante uel a patre ut aliis placet. LVX eadē fortuna tua est autorq; locusq;. Multas ædes Romæ Seruius Tullius dedicauit: quæ quæ secundum tyberim fuit Fors Fortuna dicta est non fortis fortuna ut quidā crediderūt. Cuius uero festum Romani hoc tēpore celebrabāt eam Nero in urbe aurea domo complexus est quā a palatio exgias usq; fecit teste Suetonio. Plinius Nerone principe in Cappadocia reptus ē lapis duritia marmoris candidus atq; translucens etiā pua parte fuluæ inciderāt uenæ ex argumēto phengites appellatus. Hoc cōstruxerat ædē fortunæ quæ Seia appellant a Seruio rege lacratam aurea domo cōplexus. Quare et foribus optis interdiu claritas ibi dur

ANT.
FAN.
T. Didii
mors. iiii.
iunias

Proximus annus erat pallantide uict; eadē
Didius hostiles ingeminauit opes:
Lux eadē fortuna tua est: autorq; locusq;
Sed super iniectis quis latet iste togis:
Seruius & constat eum: sed causa latendi
Discrepat: & dubiū me quoq; mētis habet:

Fortune
festum. iiii.
idus iunias
fors fortuna
seia.¹

na erat haud alio q̄ speculariū modo tanq̄ inclusa luce non trāsmissa. M. Varro autor est ut idē Plinius tradita Tanaquil quæ & Caia cecilia uocata est factā togam rgiam ungulatā in æde fortunæ. Cuius deæ signum a Seruio Tullio dicatū coopium erat p̄textis eius regis teste eodē Plinio quæ durauerūt ad Seiam exitū ita ut mixta fuerit nec defluxisse eas nec terendum iniurias sensisse annis. Dix. Fuit in hoc templo Seruii regis simulachrum recto uultu toga supiniecta uel ut lateret fortunæ dedecus quam pudere poterat amasse hoīem serua natū atq; ad dignitatē regiam extulisse ut ancilla natus trabeam & diadema quirini & fasces meruī regum ultimus ille bonog; uel ut populus Ro. interitu placidissimi regis incōsolabiliter dolens luctui parceret quem simulachrū eius detectum ad lachrymas impellebat. uel quod eadem imago uisa Tullia cuius admonitu rex fuerat interfectus oculis manū opposuisse dicit ac iussisse tegeret. Hæc statua (ut Valerius Max. refert) cum ædes fortunæ flagrasset stetit in sua basi flāmis intacta: cuius titulus ut idem inquit seruii cognomine & regia appellatio ne perplexus unde rex ipse p̄cesserit & quo peruenerit testabat. Est aut sensus: Tuus est dies o fortuna tuus est ædis autor: tuus est locus. i. Roma quam tuo numine ad summum extulisti sicuti & Seruium regem.

Seruii re-
gis simula-
chrum.

PALLANTIDE: dixit p̄pter aurorā: quæ dicta est pallantis filia. ut supius diximus. Lux eadē fortuna tua est eodem die matralog; hoc est decimo die mētis Iunii est festum fortunæ: cui de lubrum eodē in loco idē Seruius dedicauit: ubi erat eius simulachrū sed pannis uelatū. Huic rei triplicē affert poeta rationē uel quod a fortuna amatus est: sed puduit postea deam homini cōcubuisse. ideo uelatū esse uoluit: Vel quod Seruii morte cōfusa plebs in ære & desiderio amissi regis: quod referēbat imago a lachrymis tempore non poterat. Vel uere igit imaginē: ut possent lachrymis adhibere modū. Vel quod uelari uoluit: ne uideret sceleratam filiā parricidam. Sane Seruius Tullius: ut ex Dionysio excerptimus: interfecto factione Martiorum Tarquinio priusco relicto duobus priuulis nepotibus: cum eius gener esset Tarquinio successit: anno quarto quinquagesimæ olympiadis: de cuius genere hæc referuntur. In cornicula urbe latiorum uir quidam regii generis mulieri coniugitur pulcherimæ & pudicæ. Ocriiæ nomine. Ipse Tullus cum urbs capta est a Romanis: pugnans mortuus: ipsam q; Ocriiam pregnantem exceptam e præda Tarquinus rex capit: datq; uxori domum: ex hac Ocriia adhuc serui puer nascitur: quem a cognatione Tullium: a fortuna Seruium appellauit: q; eum seruiens perierit. Alia de eo refertur fabula: quam postea referemus. A pueritia ad uirilem ætatem multa sub Tarquinio splendide gessit: affeclisq; ab eo multis honoribus: & hunc sibi generum delegit. Regnum extincto Tarquinio Tanaquilidis hortatu aggressus est: & in eo prudentissimum & magnanimum se regem semper gessit fortunaq; semper usus prospera præterquam ad exitum: filias duas habuit: quas Arunt: & Tarquinio Tarquinii priusci nepotibus matrimonio collocauit: quarum altera mitis: altera immanis ingenii fuit: sic & ipsi uiri Tarquinii cum fratris uxore: quæ immanis erat rem habebat. Fratrem quia malus esse nollet: e medio uenens sustulit: in scelus hoc uxorem ipsius: cui stupro comiscebatur habens adutricem suæ ipsius sororem. Nuptam sibi pudicam foeminam: & filiorum sociam per eos dies isdem uenenis interfecit: priusq; quam pyræ mace: atæ essent quæ in foelicia corpora susceperant: epulum amicis dedit: nuptiasq; perfecit: homicidamq; sponsam in cubiculum sororis duxit: Tullium clementissimum regum: & de populo romano optime merituz palam interemptam. Neq; funere: neq; sepultura fungi permisit. Crudelis filia super Tullii corpus uecta e carpeno Tarquiniam uxorem tullii: & patris sui sororem: sibiq; beniuolam: ne niram lugere posset laqueo coniecit Armis deniq; & malorum factione ad principatum transgressus est. Hic exitus tullii fuit: quem cum attingat poeta. nos quoq; ex historia referre uolumus. Ceteraq; prætermisimus: paulopost. O fortuna eadem lux est tua: idem dies est tibi quoq; constitutus. ET auctor: idem Tullius: qui dedicauit ædem matutz dedicauit & tibi. ET locus: idem: nam boario ædes consecrata: aut locum eundem dicas quod habeat sacellum iunctum. Sed quis latet æde super iniectis togis: cuius est illa imago: quæ superpositis togis uelata est in tēplo. Seruius est: simulachrum Seruii Tullii. Hoc enim constat: manifestum est eum esse. Sed causa latendi: quare lateat. Discrepat. nam uaria affertur. Et habet me quoq; dubium mentis. ego quoq; dubius sum: & nescio quam potissimum causam affirmem.

PAV.
MAR.

ANT. **FAN.** **Porta fenestralis.** **Seruii tullii mors.** **Tullii.** **uicus sceleratus.** **Indictiuū funus.**

CVRtiuos amores: Ipse infra. Nocte domum parua solita est intrare fenestra. Cōcubuisse homini. Pudeam succubuisse mortali. Cæcaq; in hoc uno non fuit: Fortunā quā cæcam dicūt in deligendo sibi rege p̄stantissimo cæca non fuit. Vnde fenestralis nomina porta tenet. Hæc porta fenestra dicebat ut Plutar. scribit in q̄onibus apud quā fuit ut idem inq̄t thalamus qui fortunæ uocabatur. Vel quia Seruium regem secundissima usum fortuna cum ipsa rem habuisse salubant ad quem eam per fenestram dicūt penetrasse: uel quia Tarquinio Prisco a pastoribus occiso Tanagui eius uxor per fenestram populum allocuta multitudini psuasisse dicitur ut Seruiū regem declararent. Vnde factum putant ut is locus fenestra uocaret. Eam fuisse arbitramur in eomuro quo tarquinius priscus urbem circūdedit. Est & fenestra interdum minuscule; hostiū in sacrario quo uerbo usus est Ennius ut Macrobius refert. **MV**Lta toga. multis togis. Vnde ait supra: Iniectis q̄s latet iste togis. Post tullii fenestra: Post mortē regis benignissimi ac de Romanis benemeriti. **NEC** modus ullus erat. Non erat finis dolori & lachrymis plebis: sed cresebat luctus cū uideret regis simulachg. Adductus agemus equos. **F**lectem equos giro breuiore hoc ē paucis rē explicabim. Cōiugio sceleris mercede parato: Seruius tullius cum duas filias alteram ferocem alteram mitem haberet: & totidem tarquiniū Prisci filios eadem mox diuersitate uideret ferocem miti: mitem feroci i matrimonium dedit. Sed mites perierūt fraude potius q̄ sorte ut Ouid. sentit hoc loco: feroces hoc est tarquiniū Supbū & tulliam meox similitudo coniūxit. Vnde factum est ut Seruius ad curiam se conferens fuerit interfectus: super cuius cadauer tullia cum tarquiniū Regem salutaſset ac domum reuertere iur capentem egit. Quā ob causam uicus ille sceleratus dictus est qui prope uicum Cypriū fuit ut auctor est Varro. Quāuis Dionysius tradat uicū cypriū eum esse qui impius siue sceleratus appellatus ē. Qd̄ uerum esse non credimus aliter sentiente Varrone. Licet in summo uico cyprio Seruius fuerit interfectus. **N**ostræ cede sororis. Quam interfecerat tarquinius ueneno. **F**RATRIS. Quem tullia eodem modo creditur occidisse.

PAV. **MAR.** **DVM** dea furtiuos: prima cā: quæ ad fortunā refer: qd̄ amauerit tullii. Sed postea cū puderet deam hoi succubuisse textit amari regis imaginē. Sed locus inde fabulæ datus. Qd̄ tullius oī uera fortuna p̄ſpa usus est. Dū dea fortuna. Timide p̄ſitet: cū timiditate exercet. Amores fur. occultos. **E**T pudet cœ. erubescit dea cœlestis fortuna. Cōcubuisse hoi: habuisse rē cū mortali. Arsit. n. fortuna. correpta magna cupidine regis: q̄ſi succēſa magno amore regis tullii. Et in hoc uno uiros: in rege tullio solo. Nō fuit cæca. sed occulta. **E**ſſingitur. n. cæca fortuna. q̄a merētes d̄primit imerētes extollit: nūc erigit: nūc sternit. & nunq̄ in eodē statu p̄ſſitit: i tullio nō fuit. cæca: q̄a ſemp̄ illi p̄ſpa aſſuſſit. Et solita fortuna intrare domū: ſolebat illa ingredi ad tullii. Nocte pua fenestra nō p̄ patentē portā: sed furti p̄ fenestrā exiguā & noctis tpe. Vñ: ex quo. Porta tenet noia fenestrellæ. Porta appellat fenestra. **P**lu. xxxv. p̄ble. ita inq̄t. Quidā qd̄ portā unā fenestrā appellat: apd̄ quā fortuna: thalamus poſit⁹ est. An q̄a Seruius rex secundissima fortuna usus. cū fortuna rē hūiſſe credit⁹: cū p̄ fenestrā ad eū penetraret. An hoc fabuloſū illud aut uerq̄ tarquinio prisco Romæ regnate. cū is a pastoribus eēt occisus: tanagui eius uxor: mulier sane prudēs. & fortis p̄ fenestram populū allocuta multitudini psuasisse dicitur. ut Seruiū regē declararet ex eo factū ē: ut locus ille ita appellaret. Nūc pudet: fortuna facti. Et cœlat. regit. **V**ult⁹ amatos: uultus tullii: quē amauit. **V**elamine togis seu q̄bſcūq̄ p̄anis. Et ora regia. uult⁹ Seruii regis. Sūt te. uelata. Multa toga. cū hēat caput togis iuolutū. An magis ē uerq̄. An hæc ē uerior rō. Post funera. post mortem. Tullii regis. **P**lebē cō. turbatā. Morte placidi ducis. morte benigni regis. Fuit. n. plebs mœſta amisso p̄ iniuriā b̄nmerito rege. **N**ec erat ullus mo. nō poterat adhibere modū mœrori. **L**uctus cre. ima. cū uideret imago regis creſcebat dolor: & cū dolore lachrymæ. **D**onec usq̄ quo. **O**cculuere. nelauere imaginē. **T**ogis cōpoſitis. ſupiectis. ſic uelata imagine modū poſuere lachrymis. **T**ertia cā. hæc tertiā cām refert ad ſcleratū filia facinus. **E**ſt canēda mihi referēda a me. **M**aiore ſpatio. plurib⁹ uerſib⁹. **N**os tñ agemus itus equos adductos q̄ſi reflectemus curſū: & nō ero lōgior: ſed paucis expedie. **A**dductos: idē q̄ recuruatos. ut i heroi. **E**ſt ſinus adductos modice falcatus in arcus. **T**ullia: tullii regis filia. **E**ſt ſolita extimulare: ſollicitare. **V**ig. tarquinii. **H**is dictis. his uerbis. **P**arato cōiugio. posteaq̄ pauit m̄imoniū. **M**ercede ſcleris. p̄mio crudelis facinoris nā Arūs eius prim⁹ uir ueneno necat⁹ ē. ea potionē. porrigēte. & eius ſorore ueneno quoq̄ exticta. **Q**uid iuuat eē ptes: uerba ipſi tullia ad tarquinii: qd̄ p̄deſt: ſi in patrādo ſclere pes ſum⁹. **T**e. ſe ē parē. **C**æde n̄æ ſororis. q̄a ſororē meā tibi nuptā ueneno cōfecisti. **E**t me cæde tui fr̄is: q̄a uenēo ego frat̄e tuū & uig. meū

peremi. Quid igitur potest si tu sororem meam interfecisti: & ego fratrem tuum necari. Si placet uita pia quasi si deinceps pii esse uolumus: & in scelere non presuemus. & Photinus apud lucanum in octauo Pharsalicae: Exeat aula quae uult esse pius. uirtus & summa pietas Non coeunt semper mutuet: quae seua pudebunt. ET uir meus: aris si tuus: quae ego perdidit. ET coniunx tua: quae erat soror mea: Debuerat uiuere. & non a nobis tam miserrime necari. Si nullum maius opus eramus auluri: si audentes aggressuri non eramus maiora facinora.

Et caput & regnum factum est dotale parentis
 Si uir res indictas exigit dotis opes:
 Regia res scelus est focero cape regna necato
 Et nostras patrio sanguine tinge manus
 Talibus instructus solio priuatus in alto
 Sederat: attonitum uulgius ad arma ruit:
 Hic cruor & caedes infirmaeque uincitur aetas
 Sceptra gener focero rapta superbo habet:
 Ipse sub exquilis ubi erat sua regia caesus
 Concidit in dura sanguinolentus humo:
 Filia carpento patrios initura penates
 Ibat per medias alta feroxque uias:
 Corpus ut aspexit lachrymis auriga profusis
 Restitit: hunc tali corripit illa sono:
 Vadis an expectas pretium pietatis amarae
 Duc inquam inuitas ipsa per ora rotas
 Certa fides facti est. dictus sceleratus ab illa:
 Vicus: & aeterna res ea pressa nota est:

¶ ET ca. & reg. fa. e. do. pa. Daſ tibi i dotē & caput patris & regnū si uir fueris. INdictas exi. do. opes. Ad quae uocariis nisi es demēs: Hinc iudiciū funus dicebāt ad quod p̄p̄conē euocabant: REGia res sce. est: Seneca i theſte: Sāctitas pietas fides priuata bōa sūt q̄ iuuat reges eant. Luc. Exeat aula q̄ uult eē pius. SOLio pri. al. fede. Nōdū rex creat⁹ sedit solio regio. Lege Liniū SCEptra ra. regnū qd̄ tarq̄nius supbus rape maluit q̄ expectare. SVb exq. ubi erit sua re. Exq̄lias habita uit Ser. & auxit teste Liniū. Vñ Var. scripsit inq̄t alios exq̄lias dictas qd̄ excultae a rege Tullio fuerint. alios ab excubiis regis. Hinc Ser. Tullius a Solino d̄r Exq̄linus. CONCidit: Interfectus ē ab his q̄ missi a Tarq̄nio fugiētē cōsecuti fuerāt. Id (ut iqt̄ Lini.) q̄ nō abhorret a cetero scelere credis admōitu Tulliae factū. PATrios initura penates: Tullia i foz̄ euocauit uigē e curia regēq̄ priā appellauit a quo faceſſere iussa ex tu multu cū se domū recipet puenissetq̄ ad sūmū cypriū uicū fleētēi carpētū dextra i urbū cliuū ut in collē exq̄lagz eueheret restitit pauidus at ihibuit frenos is q̄ iumēta agebat iacētēq̄ Tulliae Ser. trucidatū ondit q̄ p̄ris corpus carpētū egisse d̄r. PReciū pie. ama. Graue p̄nā pietatis. IUIuitas: Etiā si rotas reluctēt & agi nolint. VICus sceleratus uicus Rōae appellat⁹ q̄ cū Tarq̄nius Supbo iterficiēdū curasset Ser. regem foceq̄ suū: corpus eius lacēs filia carpētō supuecta sit p̄peras in possessionem domus paternae.

ANT.
FAN.

exquiliae

sceleratus.
uicusPAV.
MAR.

¶ ET ca. pa. caput tullii patris mei. ET regnū: quod possidet. ET fa. do. q̄n̄ debet tibi iure dotis: quia ego filia sum haeres: & uitae p̄nā & regni: haec ego tibi p̄ dote debeo. SI tu es uir meus: Cui ego dotē debeā. EXIge: pete & debito. OPes do. idē. q̄ tibi dictae: & cōstitutae sūt. REGia res sce. ē: ne posset tarq̄nius illud obiicere: Sūmā eē i pietatē seuire i foceq̄: aut uelle p̄ scelera regnū occuparē: refellit illa a Inia arguēs: qd̄ ad tyrānū ptinet exerce scelerat: ide ē illud Luca. LIBertas sceleq̄ ē: q̄ regna iussa tuet: & Cice. i officiis refert Cēsare dicere solitū illd̄ Si illd̄ uiolādū ē iusturādū regnādī cā uiolādū ē. SOcero ca. re. ne. occupa regnū iterfecto tullio. ET tinge: iſſicias. MANus no. san. pa. sp̄gan̄t māus meae cruore p̄ris mei. TALib⁹ isti. iſſtigatus: & stimulat⁹ tarq̄nius his uerbis uxoris. SEDerat pri. i. al. solio. anteq̄ rex a populo declarē: cōscēdit regiū soliu. Vulgius atto. exterrita plebs scelere. RVIit i ar. nā alii p̄ tarq̄nio: alii p̄ Ser. sūpsere arma. Et Li. inq̄t Tarq̄niū iſſictū muliebrib⁹ furiis & ut agēdā rei ips̄ uisū ē stipatū agmīe armatorū: foz̄ irruisse: Inde oib⁹ p̄culsis pauore i regia sede p̄ curia sedētē: p̄res i curiā p̄p̄conē ad regē Tarq̄niū citari iussisse: cōuenisseq̄ illos p̄seq̄ & illū cām i Tulliu egisse. & paulo post Tulliu iterēptū: & regnū a Tarq̄nio occupatū. Hic cru. fūdīf. Hic caedes: cōmittit. Aetas: infirma iualida aetas senilis. VINciē: nā uastior & robustior tarq̄nius iuueis facile uicit decrepitū senē. SVpbus: Tarq̄nius cognomēto supbus. GENEra Tullii cui⁹ filia hēbat uxore. HABet sce. ra. so. regnū qd̄ focero ui eripuit. IPse: Tullius. CAESus sub exq. ubi erat sua re. p̄eptus i Cyprio uico exq̄lagz: p̄pe suas regias a des. Habitauit. n. i exq̄liis Ser. Occidit: q̄si moriēs cecidit. Sāguinolētus: sanguine plenus. INdu. hu. i. solido tellurē: de eius morte Lini. Tū Tarq̄nius inq̄t: Necessitate iā ipsa cogēte: ultia audef: multo & aetate: & uirib⁹ ualidior: mediū arripit Ser. elatūq̄ e curia i inferiorē ptē p̄ gradus deicit: ide ad cogēdū senatū i curiā redit. Flit fuga regis apparitorū: atq̄ comitū. Ipse p̄pe exāguis cū seminauimis regio comitatu domū se recipet: puenissetq̄ ad sūmū Cypriū uicū: ab his q̄ missi a tarq̄nio fugiētē cōsecuti erāt: iterficiē. credis: q̄ n̄ abhorreret a cetero scelerē: admōitu Tulliae id factū. FLia. TVllia. ALta: sublimis. ET ferox: crudelis. IBat p̄ me. ui. car. uehebat illa curru p̄ urbē. INitura pa. pe. itura i regiā p̄ris: & Lini. inq̄t Carpētō certe id quod satis cōstat: i foz̄ iuecta: nec reuertita coētū nitogē: euocauit uigē e curia: Regēq̄ priā appellauit: a quo faceſſere iussa ex tāto tumultu: cū se domū recipet puenissetq̄ ad sūmū Cypriū uicū: ubi dianiū nup̄ fuit: fleētēi carpētū dextra i urbū cliuū ut in collē exq̄lagz eueheret: restitit pauidus: atq̄ ihibuit frēos: is q̄ iumēta agebat: iacētēq̄ d̄nā Ser. trucidatū ondit: Focēdū ihumanūq̄ ide tradit scelus: monumētoḡ locus ē: Sceleratū uicū uocāt quo amēs agitātib⁹ furiis: sororis ac uiri: Tullia p̄ptis corpus carpētē egisse: fert: ptēq̄ sāguis ac caedis p̄nā: cruēto uehiculo cōtaminata ipsa re sp̄ atq̄ tulisse ad p̄ates suos: uiriḡ sui. & reliq̄. AVriga: is q̄ iumēta agebat. VT postq̄. ASPexit cor. Ser. ip̄m trucidatū. RESTitit: hāsit & cōtinuit equos. LACHrymis p̄fu. n. n. potuit cōtinere iſpecto reget: tā miserrime trucidato. ILLa: Tullia. CORripit: hoc ē icrepat. HVnc: aurigā. TALI so. his uerbis. VADis: p̄gis ne quo dēs

AN expe. amag. pre. pie. qñ expectas ne uerbera: aut crocem p hac tua in patrem meum pietate. DVC inq̄ age dico. ROTas inuitas: curg. et tenitentem. PER ipsa ora: p̄ris. f. CERta fil. fa. ē: qñ certū ē ita factū fuisse. VICus ē di. sce. ab illa: a scelere & impietate filia: Vicus p quē egit curg. supra cadauer p̄num. Sceleratus dictus est: seu impius: Nam Dion. inqt: Hicq̄ uicus cyprus prius uocatus: ex illo diro scelestog. facinore: a romāis lingua p̄na uocaf̄ impius & Var. inqt: Vicus cyprius a Cypro: qđ ibi sabini ciues additi cōfederūt: q a bono hoie id appellarūt. Nam cyprū sabine bonū: ppe nūc uicus sceleratus: dictus a tullia Targnii supbi uxore: qđ ibi cū iaceret p̄ occifus supra eū carpētū: mulio ut misceret iussit. Pōpe. aut ait. Sceleratus uicus Romæ appellat: qđ cum targnius supbus interficiēdū curasset Seruiū regem soceq. suū: corpus eius iacens: filia carpēto supuecta sit. pperans in domus p̄næ possessionē. ET ea res ē pressa: ipressa & signata. AETerna no. æterna ifamia.

ANT. TEMplū: Aedē fortunæ ubi erat seruii simulachg.

FAN. VEtat hāc &c. Nō uult moueri uestē sed tegi regis si mulachg. Hāc positi &c. Facefset oīs pudor ex urbe q̄ die reuelabit̄ Seruii regis effigies. PARcite matronæ &c. Ne amittatis pudorē ac matrōale d̄cus. Qui rex &c. Atq. septius rex romanog. Targnius fuit cui cui cognomē Supbo ē ex moribus datū. Sed Qui. hoc loco. T. tatiū regib. cōnumerat quē Romulus i societate regni recepit: facitq. scdm ritū poetag. quos delectat uarietas. Sed & Solinus soluta orōne scribens tatiū regib. adiūgit ubi qbus i locis reges habitauerit docet. Signo tñ &c. Vale. Max. & Dion. idē memoria p̄diderūt. Est at signū hoc i loco simulachg. PA

Serui. rex. uulcāi fili. us credit. ter tullii uulcāus: Targnio p̄isco regnate Ser. Tullium ex ancilla Cressa q̄ qđā ocrestē. alii ocretiā. alii ocrifā uocat̄ idib. augusti natū accepim. Vñ is dies seruog. festus erat auctore Festo. Ea sedēte ad focū tanaglis ferūt genitale i cineribus apparuisse & ancillā idē grauidā surrexisse ex q̄ seruiū natū laris siue uulcāi filiū cre-

fortūa primigenia ut qđā ex ipsis suspicati sūt fortunā primigeniā coluerūt. Lini. at nō existimat Ser. e serua natū sed eog. hāc ret sniā q̄ corniculo capto Seruii tullii q̄ princeps in illa urbe fuerat grauidā uiro occiso uxore cū iter reliquis captiuas cognita esset ob unicam nobilitatem a regina Romana seruitio phibitam ferunt partū Romæ edisse Prisci Tarquinii domo. Dionysius fabulosa quædam scribit quæ referre non placet.

PAY. MAR. POST tñ est ausa hoc: scelerata Tullia. aliud quoq. ē ausa nefas. TAngere monumēta parētis: inire fortune tēplū qđ p̄ consecrarat. LOquor mira: refero admirabilia. SED tñ acta: sed uera dicimus. ERat signū refidēs in folio: erat simulachg. qđ sedere in regio folio uidebat̄. SVB imagine Tullii: effigie ipsius regis. erat enī Tullii imago. Dicif̄ hāc imago opposuisse manū oculis: uelauisse oculos opposita manu. ET uox audita ē q̄ ipsa imago locuta. ABscōdite. uelate. VVltus nostros: tegite oculos & ora n̄ra. NE uideāt: ne n̄ri uultus: aut oculi n̄ri cōspiciant. ORa nefanda: sceleratos uultus. MEæ natæ: Tullia filia. TEGit: ipsa imago.

DATA ue. supiniecta toga. FORTūa: cuius ē ipsa ædes. VEtat mo. hāc: uestē: non patif̄ detegi uultus Tullii. Et sic ipsa fortuna. EST lo. ex tē. suo: locutū ē fortunæ simulachg. ex æde: quā illi Tullii dedicarat. QVA lu

ce primū patebit Ser. ore reuelato: q̄ die detecto uultu imaginis: apte cōstabit eam esse Tullii. HAEC: dies. ERit pri. po. pu. q̄ deponet a senatu: & po. ro pudor: nā quoad uelata erit imago: sp uos pudebit tanti sceleris: cū sustinueritis regē optimū trucidari: Sinite ergo tectā esse imaginē: ne cū uelamine eius pudorē quoq. ūm deponatis. MATrōæ p̄cite attingere uetitas uestes: nolite uos romanæ matrōæ uelamia huius simulachri cōtingere: qđ uetitū ē uobis. SATis ē uoce mouer̄ solēnes p̄ces. satis ē adorare. & solēniter uerbis p̄cari. ET caput regis. SIT sp̄ tectū. uelatū. ROMano amictū: romana toga. QVI i romana turba fuit rex sextus. q̄ romanæ sextus a romulo regnauit i multis codicibus scriptū ē. q̄ rex in n̄ra septimus urbe fuit sed deprauatus ē locus. nā nō septimus ille rex. sed sextus. nec n̄serabo ego iter reges. nā eēt maior numerus. ARserat hoc tēplū. flagrauit aliqñ ea ædes. TAmēn ille ignis. quo tēplū arsit. PEP̄cit fig. qñ nō attigit simulachg. regis: De hoc Alycarneus ita inqt. In fortunæ tēplo. qđ ipse cōstruxit statua eius posita lignea inaurata. orto icēdio. cōcrematif̄ & corruptis cæteris sola pmāsit: nulla accepta p ignē labe. IPse mulciber. Vulcanus. qui deus ē ignis.

TVLit opē nato. imagini sui filii. NAMq. Vulcanus fuit p̄ Tullii. Natus qđē Tullii ē his quos paulo sup. pius rettulimus parētibus. Multi tñ Vulcāi filiū putauerūt. Refert hoc a Dion. sed fabulosū eē asserit. Ab ara enī inqt regū. sup q̄ & alia pagūt romani sacrificia. & primitias coenag. sacrant. ortū esse sup ignē panē dicūt. Spectalleq. hunc primā Ocrifā ferentē. ut consueuerat sup ignē ramulos: ac cōfestim regi. & reginæ hoc narrafse Targniūq. audiētē uidentē monstrū mirabundū costitisse. Tanaquilidē aut cū in cæteris sapiētē. tū ue diuinatiōe nemini cedētē hetruscog. dixisse regi portēdi genus futurg. ab ara regia. melius q̄ ex natura huma

Post tñ hāc causa ē templū monumēta pētis
Tangere: mira quidē sed tamē acta loquor
Signū erat in folio residens sub imagine tullii:
Dicitur hoc oculis opposuisse manum.
Et uox audita est: uultus abscondite nostros:
Ne natæ uideant ora nephanda meæ:
Veste data tegitur: uetat hāc fortuna moueri
Et sic e templo est ipsa locuta suo:
Ore reuelato cum primum luce patebit
Seruius: hāc positi prima pudoris erit:
Parcite matronæ uetitas attingere uestes
Solennes satis est uoce mouere preces:
Sitq. caput semper romano tectus amictu
Qui rex romana sepitmus urbe fuit:
Arserat hoc templū: signo tamē ille pepercit
Ignis opem nato mulciber ipse tulit:
Nanq. pater tullii uulcanus ocrifia mater

na & cōmixtione mulieris cū monstro. QVæ cū ali quozq; pdigiorum inspectores declararent uisū eē regi eā: cui priæ mōstrū apparuerat: eius cōfortiū ire. Postea cōptā mulierē iclusam eē in id cōclauē solā: i quo uisū erat. Cōmixtoq; ei quodā: uel deoz: uel Iariū: & post coitū nō apparēte, siue Vulcāo ut putāt: siue aliquo heroe domestico grauidā mulierē cōgruo tpe Seruiūq; pepisse: hāc fabellā haud multū credibilē apparētē. Altera q; dā illustratio i eo uiro mirabilis: & iopinata māus incredibilē facit. Sedēte, i spōsali regū cubiculo: ignis supra caput eius effluxit: idq; mī & regis uxor spectarūt & quūq; cū hiis scēminis eo loco tūc astabāt. Perstititq; eo usq; flāma: caput eius collustrās: donec ipm accurrēs mī: excitari. Hæc ille Poeta Vulcanū fuisse iqt patrē Tullii.

Præsignis facie corniculana fuit:
Hæc secū tanaquil (sacris de more peractis)
Iussit in ornatum fundere uina focum:
Hic inter cineres obsceni forma uirilis
Aut fuit aut uisa est sed fuit illa magis:
Iussa foco captiua sedet: conceptus ab illa
Seruius: a cœlo semina gentis habet:
Signa dedit gētor tūc cū caput igne corusco
Cōrigit: inq; comis flāmeus hæsit apex
Te quoq; magnifica cōcordia dedicat æde
Liuiā: quam charo præstitit illa uiro:
Disce tñ ueniens ætas ubi iulīa nunc est
Porticus: immenſæ tecta fuisse domus:

¶ CORNICULANA: ab oppido Latii Corniculo unde corniculanus deducit ut a pesto pestāus a beneuēto beneuētanus. A cœlo: a deo uulcāo. Signa dedit genitor: cū Ser. dormiēti flāma ut diximus circū eius caput emicuit: qd Vir. trāstulit ad Ascaniū: ut ecce leuis sumo de uertice uisus iuli fūdere lumē apex tactuq; innoxia mollis labere flāma comas & circū tpa pacis. Liui^o scribit cū sōno flāmā abiisse: ac reginā uiro pdixit se. Lumē eū quodā rebo eoz dubiis futuzq; psidiūq; regie afflicte. Fuit n. Tanaql. ut inqt Diony. sapiēs & q diuinatōe nulli cederet hetruscoz. TE quoq; magnifica cōcordia dēdicat æde Liuiā: Lege q; diximus de hac æde i prio huius opis libro: ubi q; ad hāc rē attinet explicauimus ita ut hic locus nullā dubitationē afferre possit. CARO uiro: Augusto cui Liuiā inqt prestittisse unanimitatē atq; cōcordiā. VBi Liuiā nūc ē porticus Iuli^o cæsar p^o pōtificatū maximū habitauit domū publicā i uia sacra cū antea i subura modicis ædib; habitasset: ut Sue. tradit. Eā domū postea ut nōnulli uolūt cū iulia neptis Augusti pfulse nimiū extruxisset Augu

ANT.
FAN.

Cōcordie
festū. iiii.
idus. iun^o

stusq; teste Tarq;lo ampla & oposa prætorīa graubat ad solum diruit in cuius area Liuiā porticus ædificata est unum ex opibus quæ augustinus fecit sub noie alieno tanta pulchritudine ut q; eam cōtemplabānt egregiis opibus adornatam exteriora obliuione delerēt: ut autor est Strabo. Ply. scribit in porticibus Liuiæ fuisse uitē unam quæ subdualē deambulationē umbrosis operculis opacauit & foecunda fuit musti amphoris duode-

Liuiā
Porticus.

nis. Ad porticum Liuiæ Vespasianus postea pacem suam ædificauit.
¶ MATER fuit ocrīsta corniculana: ex corniculo latioz oppido: ut supus dixi. PRÆSIGNIS facie: qsi pstatīs formæ. TANAQL: regina Tarq;ni prisci cōiūx. IVSSIT hāc: Ocrīstā. FVNDERE se. ui. i fo. or. qd uini superat e sacris fundere in focū sacrificii. PERACTIS sa. de mo. posteaq; pfererat sacrificia patrio ritu. HIC iter cineres: q; erāt in ipso foco. AVT fuit: aut uisa ē: aut certe fuit: aut ita apparuit. FORMA uirilis: mēbri. f. OBSCENI: nā obsceni penis forma ē uisa. SED fuit illa magis: re ipsa fuit. CAPTIUA: serua ocrīsta Iussa a Tarq;nio & Tanaqlide. SEDet focoz: ubi ea forma erat. SERUI^o: rex. CONCEPTUS ab illa ocrīsta & forma uirili. HABET se. gen. a cœ. trahit genus a diis cœlestibus. GENITOR: Vulcāus. DEDIT signa: qbus cōstaret suū eē filiū. TVNC cū contigit caput: Seruii. CORUSCO igne splēdida flāma. ET apex flām. in apicem assurgens. HÆSIT in co. ipstus Tullii: hoc Dionysio refert: ut mō diximus. Meminit & Vale. Liui. aut in regia inqt. pdigium uisum: euetūq; mirabile fuit: puero dormienti: Cui Seruio tullio nomen fuit: caput arsisse ferunt: multoz in conspectu. Plurimo igit clamore ide ad tantæ rei miraculū orto: exitū regem & cum qdam familiariū aquā ad extinguēdū ferret: ab regina retētum: sedatoq; iam tumultu moueri uetuisse puez: donec sua spōte expressus eēt: mox cū sōno flāmā abiisse. Tum adducto i secretū uiro Tanaql uidēs ne tu puez hunc: inqt quē tam humili cultu educamus. Scire licet hunc: lumē quodā rebus nrīs dubiis futuzq; psidiūq; regie afflicte. Proinde materiam ingētis publice: priuatiq; decoris: oī indulgētia nra enutriamus: ide puez libez ceptū hēri: erudiriq; artibus: qbus igenia ad magnæ fortunæ cultū excitant. TE quoq; ma. eodē et die festū est cōcordiæ cuius ædem Liuiā augusta dedicauit: & i. i. lib. diximus: autore Tranq;lo a Tyberio post germanicū tiūphū cōcordiæ ædē dedicata: & poeta asserbat a Liuiā cōstitutā: huius ergo dedicationis festū q̄rto die iduū ianua. celebrat. FV. it & lōga ante alia ædes cōcordiæ a Camillo uota: de qua in prio dictū: & post Camillum Flauius generis libertini ædilis: ædē & ipse cōcordiæ in area Vulcāi sumā inuidia nobiliū dedicauit. O cōcordia: Liuiā angu. DEDICAT te me. æde: hoc ē dēdicauit hoc et die Liuiā tibi magnificā ædē. QVAM: concordia. ILLA pstitit caro uiro: Cæsari aug. nā sumā cū concordia: cū eo ad extremū usq; diē uixit. DISCE tñ ætas ueniens: discite posteri. FVisse tecta im. do. fuisse ingētis ædes. VBI nūc est por. Liuiā: ita a Liuiā drusilla cognomiata. Et. n. ubi porticus Liuiā extructa fuit: magnæ ædes Cæsaris steterat: & ut Trāquillus scribit: habitauit prio Iulius cæsar i subura modicis ædibus: Post aut pōtificatū maximū in sacra uia domo publica: & Ply. Cæsar inqt dictator totum fozq; romanum: uiaq; sacra ab domo sua in cliuū usq; capitolii in munere gladiatorio lintheis contexit. Aliq; dicunt eā fuisse domū quā Augu. sumptuose nimis a Liuiā ornata: ad solū usq; dirui fecit in cuiusq; area porticus Liuiā cognominata postea structa fuit: ad quā deide teste Ply. Vespasianus pacem suam edificauit: ibi pprie ædem concordiaē dedicauerat. Veg. imenſæ ædes Cæsaris cum inuidia magnitudinis & ornatus alios ledere uiderent: ab Ostauio dirutæ sunt: & ibi extructa est ipsa porticus Liuiā.

PAV.
MAR.

ANT. CVRbis opus do. una fuit: Vaticinari hoc loco ut Qui. qd postea a Nerone factū ē. NVllo sub crimine re
FAN. gni: uel pp ædes Valerij publicolæ q̄s cū is h̄ret loco tutissimō: i suspitionē uicit regni affectati: quo cognito uir
 oprius eas diruit: uel pp domū Manilij Capitolini q̄ diruptā ferūt postea q̄ is delectus ē e saxo traiecit: **HAE**
 festum io res: Augustus q̄ successit iulio Cæsari. Sic agif cēsura: optimus ē cēsor augustus faciēs q̄ alios ut faciāt mōet:
 nis iuncti NVlla nota: nihil isigne ac memoratu dignū. **ID**ibus iuncto sūt data tēplo ioui: **ID**ibus iuniis ioui cognomie
 idibus iuni iuncto ædes dedicata ē ut Apri. idibus uictori. Idus. n. oēs iouis noie festas sanxit antiq̄tas ut dictū ē. Quo at io

ni iuncto tēplū dederit de quo nūc agif q̄rēdū nō ē cū
 fasti nō oia soppeditaret ut diximus supra. Itaq̄ Qui.
 hoc loco supprimit & cām q̄ ioui iuncto ædes dedica-
 ta ē: & eius nomē q̄ cōsecrauit. Vocabant autē idus iu-
 niæ minuscule gn̄q̄trus: ut ait Var. a similitudine ma-
 iorū q̄ tybicies tūc feriatū purbē uagabant & ad ædē
 Mineruæ cōueniebāt: q̄ (ut inq̄t Livi.) cū aliq̄n a cēsō
 ribus phibiti cēt i ædē iouis uesci q̄ p̄isco more fe-
 cerant ægre: id passi Tybur uno agmine se cōtulerunt.
 adeo ut nemo eēt i urbe q̄ sacrificiis p̄cineret: q̄ ob cām
 Senatus p̄ legatos petiit. a Tyburtinis operā darēt ut
 hi hoies Romā remitterent: q̄ cū nullis tyburtinorū
 suasiōibus adduci possent ut ad urbē reuerterent: die
 festo tyburtini p̄ sp̄m celebrādaz cātā epulaz alii ali-
 os inuitat & uino oneratos sopiūt atq̄ ita i palustra sō
 no uictos coniciūt & Romā deportat quo non prius
 tybicines itellexerūt se fuisse trāslatos q̄ palustris i fo-
 ro relictis plenos crapule lux opp̄ssit: q̄bus datū est ut
 triduū quotānis ornari cū cātū & licētia: q̄ postea solē
 nis fuit per urbē uagarent & his q̄ sacris p̄cinerent re-

stitutum est ius in æde uescēdi. Lege Valerium Maxi. & Lium primæ decadis lib ix. **QV**inquatrus iube-
 or narrare minores. Festus: Minusculæ gn̄quatrus appellabant idus iuniæ q̄ is dies festus erat tybicinum qui
 Mineruam colebant quinquatrus proprie dies festus erat Mineruæ martio mēse.

PAV. CVNA do. cæsaris. Fuit opus urbis: erat magnitudinis unius urbis: sicut postea de domo Neronia dictū ē:
MAR. Roma domus fiet ueios migrare grites & nō & ueios occupat una domus. **ET** tenebat spatū: qd breuius te-
 nēt multa oppida muris maius spatū occupabat illa domus q̄ i ambitu occupēt multa simul oppida. **Hæc do-**
mus: Cæsaris est æq̄ta solo: ad solū usq̄ diruta. **SVB** nullo crimine regni nō ē illa diruta: q̄ autor crimine affe-
 ctati regni dānarē quēadmodū domus. **M.** Manilij Capitolini: de q̄ sup̄ius diximus: nec ut domus Valerij: qui
 cū Bruto reges eiecit: nā cum in sūma uelia domū edificasset: suspitionē inuulit affectati regni: quo cognito do-
 mum diruit: & tūc publicolæ cognomē adeptus est. Sed q̄a est uisa nocere sua luxuria est uisa alios lædere: in-
 uidia imensæ molis. **HÆ**res cæsar. **O**ctau. augu. q̄ hæres fuit Iulij Cæsaris dictatoris relictus testamento
 ex dodrāte: ut. **SV**eto. tradit. **SV**stinuit subuertere: diruere tantas moles operum: tam magna & oposa ædē
 ficia. **ET** pdere tot suas opes: opulētā illam domū quæ erat sui iuris. **SIC** igif cēsura: sic recte cēsura ex
 ercet: q̄n q̄dem qd cēsēt a iudice: exēplo quoq̄ ab eodem ostendit ideo inq̄t. **ET** sic exēpla parant: sic ex se
 ipso offert exēplū alii qd sequi debeat. **Cum** iudex ipse facit qd alios monet: cum qd præcipit: re ipsa exquit.
Nulla nota est ueniēte die: die sublequēti. hoc est. iiii idus iuniæ: et & pridie idus nullus est in fastis festoz: titu-
 lus. **QV**am dicere possis: de quo possis agere. **ID**ibus sunt data tēpla ioui in iuncto: idibus iuniis cōsecratū
 est tēplum ioui in iuncto cuius cōsecrationem alii ad augu. referūt alii ad senatum post tot augusti: & Tyberij
 uictorias: p̄sertim cū illum quoq̄ in iunctū appellare uoluisset. **Et** iam gn̄quatres. **IV**beor: gn̄quatres minores
 celebrant idibus iun. q̄s minusculas appellat Var. ita. n. inq̄t gn̄quatres minusculæ die iuniæ idus ab similitudi-
 ne maiorū: qd tybicines: tum feriatū per urbem uagant: & cōueniunt ad ædē mineruæ. **De** hiis tybicinibus ita
 inq̄t Vale. lib. ii. de institutis antiq̄s: Tybicinū quoq̄ collegium solebat in foro uulgi oculos in se cōuerture: cū
 inter publicas priuataq̄ ferias actiones p̄sonis tecto capite uariaq̄ ueste uelatis. cōcentus edit: inde tracta licē-
 tia: quōdam uetiti in æde iouis: qd p̄isco more factitauerūt nesci. Tybur. irati se cōtulerunt. **Quoq̄** ministe-
 rio senatus deserta sacra non equo aīo ferēs per legatos a tyburtibus petiit: ut eos gratia sua: **R.** o. tēplis restitue-
 rent. quos illi in p̄posito perseuerantes interposita festæ epulatiōis simulatiōe. mero sōnoq̄ sopitos plaustris
 in urbē deuehēdos curauerūt. q̄bus & honos p̄stinus restitutus. & huiusce. Iusus ius est datū. personaz usus
 pudorē circūuentæ tumulentia cām hēt. & Livi. lib. ix. ab urbe cō. eiusdem. inq̄t annis rem dictū paruam p̄te-
 rirē. nisi ad religionē uisa esset p̄tinere tybicinesq̄ phibiti a p̄ximis cēsoribus erāt. in æde iouis uesci. qd traditū
 antiq̄tas erat ære passi. Tybur uno agmine abierūt. adeo ut nemo in urbe eēt. q̄ sacrificiis p̄cineret. Eius rei rel-
 ligio tenuit senatum. legatosq̄ tybur miserūt. ut darent operam. ut hi hoies romanis restituerent. Tyburtini
 benigne polliciti: primū accitos eos in curiā hortati sunt ut reuerterent romā postq̄ perpelli neqbant. consilio
 haud abhorrete ab ingeniis hoīum. eos aggrediunt. die festo alii alios. per sp̄m celebrādaz cātū epulaz cau-
 sa inuitant. & uino. cuius auidū genus est. oneratos sopiunt. atq̄ ita in palustra uinctos coniciunt. ac romam
 deportant. **NEC** prius sensere. q̄ plaustris in foro relictis. plenos crapulæ eos lux oppressit. **Tūc** concursus
 populi factus impetratoq̄ ut manerent. **Datum** ut triduū quotānis ornati cum cantu. atq̄ hac. quæ nunc

Vrbis opus dom⁹ una fuit spatūq; tenebat:

Quo breui⁹ muris oppida multa tenent:

Hæc æquata solo ē nullo sub crimine regni

Sed quia luxuria uisa nocere sua est:

Sustinuit tantas opes; subuertere moles

Totq; suas hæres perdere cæsar opes:

Sic agitur cēsura & sic exempla paratur

Cum iudex alios quod monet ipse facit:

Nulla mori ē ueniēte die: quā dicere possis

Idibus in iuncto sunt data templa ioui:

Et iam quinquatrus iubeor narrare minores

Nūc ades o ceptis flaua minerua meis:

Cur uagus icedit tota tibicen in urbe

nota:

solēnis est licentia: urbē uagarent. Restitutūq; in æde uescendi ius: iis q; in sacris p̄cinerent. Idē fere refertur a Plutarcho p̄blemate. lv. Sed multos decepit locus in Plutarcho deprauatus: magis ip̄s flog; ut ego existimos quā tradit; flog; culpa: ubi idibus ianuariis dicit: cū esse debeat idibus iuniis: auctoritate Varro. & poetæ. ET iā cū ad idus puenerit. lubeor narrare quatuor minores festa mineruæ: sed minores appellat ad differentiā maiore; quatuor: q; mēse martio celebrant. NVnc o flaua mineruæ: o pallas. Sed flaua: flauis oleis dicta est: uel ut alii a flauis crinibus: alii qđ glaucopis dicta sit p̄q; uolūt aera significari. A Des coeptis meis: adis & faucas hiis meis icoeptis. Cur uagus tybicen incedit in tota urbe: cur tybicines uagantur per totam urbem.

Quid sibi persone quid toga longa uolunt:
Sic ego sic posita tritonia cuspide dixit
Possem utinam doctæ uerba referre deæ:
Temporibus ueterum tibicinis usus auorū
Magnus, & in magno semper honore fuit:
Cantabat fanis cantabat tybia ludis
Cantabat mœstis tybia funeribus:
Dulcis erat mercede labor, tēpusq; secutū est
Quod subito gratæ frangeret artis opes:
Adde q; edilis, pompa qui funeris irent
Artifices solos iusserat esse decem:
Exilio mutant urbem, tyburq; recedunt
Exilium, quodam tempore tybur erat:
Quæritur in scaena caua tibia, quæritur aris

tor ē apud maiores n̄ros tres modos fuisse tybiæ: phrygiū: lydiū & ionicū. Cantabat tybia ludis: ludorum quos ædiles curules publico munere curabāt q̄tuor erāt sp̄s teste Donato Megalensiu funebriu plebeiore; & apollinariū in qbus tybia canebāt quē ad modū & in ouationibus cū tybia pacis sit: ut ait Plutar. in Marcello: quis & exercitus Lacedæmoniore; tybiæ modulis accendi cōsueuerunt autore Thucidide: qbus cecinisse duces maximos traditū est: ut Quinti. refert. Cantabat mœstis tybia funeribus: Funebres tybiæ dicebāt autore Festo qbus in funere canebat q̄s flamine audire putabat illicitū: lobeat aut religio ut maioribus mortuis tuba: minoribus tybia caneret. Persius: Hinc tuba candelæ. Statius in thebaide: Cū signū luctus cornu graue mugit adonca tybia cui teneros luetū p̄ducere manes. Lege phrygū mœsta. Ouid. alibi: Tybia funeribus cōuenit ista meis. Atteius capito scripsit Siticines appellatos q; apud sitos. i. oita functos canere cōsueuissent: ubi cōueniebat modus q; in musicis phrygius appellat inuētus a Pelope phrygio ut Lactan. grāma. tradit & aptus ad uocationē aiæ. GRatae artis: Cicero in primo tulc. q̄stionū: Sūmā eruditionē græci sitā censebāt in neruore; uocūq; cantibus. Igit & Epaminūdas princeps meo iudicio græciæ fidibus p̄clare cecinisse d̄r: & Themistocles aliquot ante ānos cū in epulis recusaret lyra habitus ē indoctior. tibiis canere olim honestissimū uidebat: teste Aulo Gel. quis Alcibiades puer cū traditas sibi ad os adhibuisset inflassetq; offensus oris deformitate eas abiecerit isregeritq;. POMPA q; funeris irent: illud quoq; tibicinū a nos accedit ad fugā qđ ædiles funebrium ludore; curator q; autore Donato ad retinendū populū instituti sunt dū Pōpa funeri decreta i honore patricii uiri plene instruebant: iusserat decē t̄m tibicines pōpæ funere; interesse: Vn q; excludebant ægre passi sūt honore mercedisq; iacturā. EXILIO mutant urbē: sp̄ote in aliā urbē hoc est Tybur q̄si in exiliū se conferūt. EXILIUM quodam tempore tybur erat: hoc adiectum a poeta ut occulte de suo exilio conqueratur.

¶ Quid sibi uolūt p̄sonæ: qđ toga longa: q̄re p̄sonati eunt: & muliebri ornatu cū longis uestibus: Sic ego dixi. Sic dixit tritonia: pallas a tritone palude aphricæ: ubi primū uisa: aut a tritone fonte in creta insula: ubi nata est: ut Diodorus docet. POSITA cuspide: deposita hasta uerba sūt ipsius Palladis. Magnus usus fuit tybicinis p̄sertim in sacris & in ludis. TEMPORIBUS uetere; auorū: tpe maiore; uestitorū. ET sp̄ fuit in magno honore: magnis. n. ut Plutar. prob. lv. ait fruebant honoribus: quos illis Numa Pōpi. pp sanctitatē: ac deorū cultū cōtulerat. TIBIA cantabat fanis: in tēplis. TIBIA: panaphorā. Cantabat ludis: sic & in festis & in ludis theatralibus erat eius usus. TIBIA can. mœ. fu. cū efferebat funus: & solvebant iusta. Dulcis erat labor tibicinū mercede: p̄mio: dulcis qđ est ois labor: cū impedit grato: & inde p̄miū assequit: sed nos incidimus in ingrata tpa: ut nulla hēat laborū & meritōrū ratio. ET est sequitū tps: uenit postea tps. QVod tēpus. SVbito frageret opes gratæ artis. qđ interrūperet: & disturberet tam gratū munus tibicinū: nam priuati sunt honoribus a censoribus Appio Claudio & Claudio Plauto: p̄sertim opera Appii: qui postea coecus fuit. Vetiti. n. fuerant in tēplo iouis uelci. Plutar. a tribunis ostēdit. ADDE quod ædiles: qui curam habent ædium sacrarum & ludorum exhibendorum: & funerum efferendorum. IVSSE rat esse solos decem artifices: redegerat collegium tibicinum ad decem tantum: cum prius longe essent plures. QVI irent pompa funeris: qui tibiis canetes funus comitarentur. MVTA nt urbem exilio: abierunt omnes ab urbe: tanq; in exilium eiecti. ET recedunt

ANT.
FAN.
Tibia p̄cē
toria.
Tibiarū,
usus.
Tibiarū
genera.
Gingrire

Ludorū
sp̄s qua-
tuor.
Tibiæ fu-
nebres.

Siticines.

PAV.
MAR.

tybur: facta agmine tybur abierūt. TYbur erat exi. exilii locus. QVodā tpe. licet: poeta pallada loq̄ntē in-
 troducta: tñ hoc p̄ exilio suo dixit: qđ in regionē remotissimā electus sit: ut inde cōmiserationē non ueat: quod
 tā male fecit actū: sicut olim exilii locus tybur eēt. Sic & in libris de pōto ad Rūphrū. Quid referā veteres ro-
 manā gētis: apud quos exiliū tellus ultima tybur erat. CAua tñ. q̄ritur in cœnati: p̄i tibicines postq̄ abierāt: q̄-
 rebant in cōuiuis & nō inueniebant. QVant aris: q̄si in festis & in ip̄is sacrificis. NVlla nenia: p̄ nullo su-
 nebri cantu positū: & de nenia sup̄ius diximus autore Pōpeio. Veg. de ea Nonius Nenia inquit: ineptum: & in
 conditū carmen. Quod adducta molier: quæq̄ p̄fica diceretur. His quibus p̄pinqui nō essent: mortuis exhibe-
 beret. Varro de uita patrum libro quarto lbi a muliere: quæ obtuta a uoce esset: per quam laudari. Deinde ne-
 niam cantari solitam ad tibias: & uides. Ergo quia ad tibias nenia cantabatur: poeta recte inquit.

ANT.
 FAN.

DVCit sup̄mos nenia nulla choros: funebre pōpā
 nullæ tibie comitant: diximus supra Neniā eē carmē
 lugubre qđ mortuis dicebat. Hic apre ostēdit consue-
 uisse Neniā ad tibiā cani. QVantolibet or. di. cuius i
 geniū & mores digni erāt quouis ordine nedū liberta-
 te quā fuerat cōsecutus. Hūc. n. libertatē adeptū fuisse
 Plutar. in q̄stionibus tradit. TVrbācano. tibicines.

ORE p̄cō. uultu flecto ad exterrēdum uel certe fictis
 uerbis. QVid ces. con. sol. Fac inqt soluat conuiuiū
 & isti subito hinc facestant q̄a uenit huc ædium dñs.

AVtor tuæ uindictæ: Is q̄ te manumissit: idest autor
 tue libertatis. Lege Plu. Lio. uult uindictā a Vindici di
 ctā q̄ primū uindicta dē liberatus. IN plaustro scir. la.
 fuit Varro autor ē a sirpādo sirpeā appellari: q̄ uirgis
 sirpaf idest colligādo ip̄icat in q̄ sterco aliudue quid
 uehit. Ea plaustro ip̄osita est: ut tibicines ap̄ius quie-
 scerēt. A Sirpando ēt serpiculæ falces dictæ sunt qm̄ in
 sūmo ligant. TEMpus: nox q̄ ad dormiēdū inuitat.

PAV
 MAR.

NVlla nenia: ad tibias. sc̄ata. DVCit sup̄mos
 choros: hoc ē funebre pōpā. Illa. n. ultima eī: deo nō
 ducis: nā abierāt tibicines. ERat qđ ser. tybur. dignus
 quātolibet ordinēerat seruus: sed illi moribus: & uirtu-
 te p̄ditus: ut dignus eēt magno quouis honore ordi-
 nis. SEd sōgo tpe erat liber: q̄a diu seruiērat: nā erat donatus libertate. Erat. n. manumissus. sic & Plutar. eū suū
 se liberū scribit. Sed libertū: ut Vlpia. inqt accipere debemus eū: quē quis ex seruitute ad ciuitatē romanā per-
 duxit. ILle: Libertus. PARat dapes suo rure: parauit ruri conuiuiū: & opiparas epulas. ET conuocat tur. ca.
 inuitat tibicines ad cœnā. ILlatur ba: hoc est illi tibicines. CONuenit ad se. da. accessere oēs ad conuiuium.

ERat nox: & Plu. inqt: Aderāt in cōuiuiō mulieres: nox infōnis ducif saltatiōibus ac iocis oīa p̄strepūt. ET
 oculi & aī: tibicinū. Natabant uinis trepidabāt ebrietate multo epoto uino. Natate enī interdū trepidare est:
 ut Marcellus inqt. Virg. in geor. cōditq̄ natātia lumine sōnus. CVM uenit nūtiū ore p̄composito: uerbis fi-
 ctis. Atq̄ ita dixit qđ cessas soluere cōuiuiā: qđ retardas soluere conuiuiū: & dimittere cōuiuiā. & Plutar. tū de
 repente cū libertus patronū adesse diceret: & uehēmēter pturbatus uidere f: hoibus p̄suaf: ut statim currū con-
 scenderēt: pellibus circūtecti. ac tybur p̄ueherent. NAM uenit autor tuæ uindictæ. uenit. n. patronus q̄ te ma-
 numissit: qđ prius eēt tuus dñs: & te libez fecit. ideo autor uindictæ q̄ te libertate donauit. Vindicta autē & pul-
 tione ponifia uind tio dictā sup̄ius diximus. autore Lioi secūdo ab urbe cōdita. ēt & pro libertate. quod inde
 quoq̄ tractū est. & uindicare idē qđ liberare. Virg. in. iiii. ænei. grauiq̄ ideo bis uindicat armis. Cicero in. iiii. aca-
 demicorū aliq̄ ptās sic uindictet in libertatē Idem de senectute: & senectus ē natura loq̄rior. ne ab oībus eam ui-
 tiis uideat uindicare. NEc mora: nulla fuit tardatio. Conuiue ip̄i tibicines. MOuent mēbra titubantia: cū
 discederent eoz mēbra labantia trepidabant. NAM titubare: trepidare est. M. Tul. in Philip. TITubare:
 hæsitare. quos euertere: nescire. Virg. in æne. uestigia presso. haud tenui titubare solo. Terē. in eautontieru-
 mē. Verum illa ne qđ titubet. & titubare est dobitare. libere & hæsitare. VALido uino. qđ ebiberant. ebrieta-
 te ipsa titubabant. ET pedes: eoz. DVbii stant & labant nā modo firmabānt se pedibus modo lababant qđ
 apertissimum signū est ebrietatis. AT dominus: q̄ iam uenerat. aut ip̄se Libertus princeps conuiuii. AIT di-
 scedite: & sustulit. sursum tulit. MORantes: hærentes: qđ erant ebrii. PLAustro: uehiculo. IN plaustris: in ip̄o
 uehiculo. Fuit scirpea lata & n. plaustrum nō ut uehiculum. in quo faba: aliudue quid uehitur. qđ est ex uimini-
 bus. ut Varro inquit. & eo uehitur uehiculū dictum est. ab aliis dictum arcerā. quæ etiā in xii. tab. appellatur: qđ
 ex tabulis uehiculum erat factum ut arca arcerā dictum: sed quod ex omni parte palam est quæ in eo uehitur.
 quod perlucet. ut lapides asseres. tignum. Erat igitur plaustrum: quo sullati sunt: illi: & omni ex parte palā erat.
 Ergo in plaustro posita est lata scirpea ubi iacerent tibicines. SCirpea: ut inquit Varro: quæ uirgis scirpatur
 idest colligādo implicatur: in qua sterco aliudue quid uehit. ALLiciunt somnos: tria ponit somnū p̄uocan-
 tia: q̄ eos dormire coegerūt. TEMpus: qm̄ nox q̄ quietē refert. ET motus: plaustri illa agitatio: cum & cōcu-
 teret illoz corpora: somnū quoq̄ inducebat ET meze: qđ efficacius est ad incutiendū soporē. ET tota tur-
 ba: tibicinū qui erāt in sirpea. PVtat se redire tybur: unde ad cōuiuium accesserāt: illuc se reuehi putabant.

Ducit sup̄mos tibia nulla choros:
 Seruus erat quidā quantolibet ordine dignus
 Tybure, sed longo tempore liber erat:
 Rure dapes parat ille suo turbamq̄ canoram
 Conuocat ad festas conuenit illa dapes:
 Nox erat & uinis oculiq̄ animiq̄ natabant
 Cum præcomposito nuntius ore uenit.
 Atq̄ ita quid cessas conuiuiā soluere dixit
 Victor uindictæ iam uenit esse tuæ:
 Nec mora conuiuiæ ualido titubantia uino
 Mēbra mouēt, dubii stātq̄ labātq̄ pedes:
 At dñs discedit ait p̄ plaustro morantes
 Sustulit in plaustro scirpea lata fuit:
 Alliciunt somnos tempus, motusq̄, merūq̄
 Totaq̄ se tibur turba redire putant:

PER exquilias: p portā exglinā quā nonnulli tyburtinā dicūt. Claudius ut posset specie numeroq; senatū fallere: male qdā hoc loco Callidus. Alii Candidus legū. Cōstat. n. anno quo tibicines Romā plaustris deportati sunt cētores fuisse Appiū Claudiu eum q postea sacris Herculis ad seruos agēte Potitia translatis luminibus captus est: & C. Plautiū: quoq; hic in tibicines aduertere cupiebat. Appius uero Claudius pnis ad ueniā ubi accepit eos eē in foro iussit: ut psonis ora tegerēt & amictus mulieribus induerent: admiscuitq; alios tibicini- bus ut nō solū specie sed & numero Senatus falleret: qd factū est. R. is u. res a senatu accepta est uti Appius cu-

ANT.
FAN.

Iamq; per exquilias romanā intrauerat urbē

Et mane in medio plaustra fuere foro:

Claudius ut posset specie numeroq; senatum

Fallere, personis imperat ora tegi:

Admiscetq; alios, & ut hunc tibicina cētum

Augeat in longis uestibus ire iubet.

Sic reduces bene posse tegi, ne forte notetur

Contra collegæ iussa rediisse sui:

Res placuit, cultuq; nouo licet idibus uti

Et canere ad ueteres uerba iocosa modos:

Hæc ubi perdocuit, supest mihi discere dixi

Cur sit quinquatres illa uocata dies:

Martius inquit habet tali mea noie festa

Estq; sub inuentis hæc quoq; turba meis:

Prima terebrato per rara foramina buxo

Ut daret effeci tibia longa sonos:

Vox placuit faciē liquidis referentibus undis

Vidi & uirgineas intumuisse genas:

Ars mihi nō tanti est, ualeas mea tibia dixi

Excipit abiectam cespite ripa suo:

cie: similitudine. **ET** nu. quo plures uiderent. **IM**perat te. ora pso. iubet ut accipiāt psonas qbus faciē tegāt: ne agnoscant. **AD**miscetq; ali. tibicines q in urbe erāt. **ET** ut ti. mulier tibia canēs: nā & tibicen: & tibicena dicemus. **AV**geat: augere uideat. **HV**nc coētū. tibicinū relatoq;. **IV**bet ire in lō. ue. in ornatu & ueste muliebri admiscuit alios senatus in his uestibus: ut uiderent plures eē: & oēs rediisse: quo eos falleret eo ornatu quo ipi redierāt. **SIC** re. bñ. pos. te. eo hitu putauit bñ tectos eē: ne agnoscerent. **NE** for. pu. existimēt. **RE**diisse in urbē. **CON**tra ius. sui. col. suoq; collegæ: si q erāt: q tybure remāssissent: qm̄ ita cōstituerāt: nō rediē nisi restituto priore honore: & iure epulā: sed ita psonati nō uidebant fefellisse collegas. **SE**natus tñ oia restituit.

RES pla. & tibicinib: & sēatui. **ET** idi. Iunius. f. **LI**cet uti no. cul. ornatu. **DAT**u enī ē: ut ex **LI**uio dictū: ut tri duū quotānis ornati: cū cantu: atq; ea q tūc erat solēnis licētia p urbē uagarent. **RE**stitutūq; i eade uescēdi ius iis q sacris p̄cinerēt. **ET** li. ca. uer. ioco. lasciuā. **AD** ue. mo. ad modulos uetere tibiæ. **HÆ**c ubi pdo postq; palas ita me docuit. **DIXI** supest mi. q rere: qsi adhuc restat mihi hoc dubiū. **CV**ri. di. iduū iuniæ. **SIT** uoca. ignō. alig legūt qnq; tris: melius qnquatres sicut dicitur dies uinalia dictus. **ITA** di. uo. qn. **IN**qt: Pallas martius: mēsis. **HAB**et mea fe. ta. no. q. in mēse martio celebrant festa palladis sub eadē appellatione: nā qnq; tria dicta: & qnq; diebus: ut i. iii. lib. dixi: sita & mēse Iunio qnq; tres dictæ & triduo fiūt: ide eas minuscūlas appellat **VAR.** & poeta Paulo supius minores dixit. **HÆC** quoq; tur. tibicinū. Est sub iuē. me. qm̄ ego fui tibiæ iuētrix: hi meā artē exercēt: sic sub mea tutela sūt: celebrātq; hos dies mihi dedicatos: ide a similitudine supior: hi qnq; tres dicti. **PRI**a ego effeci effectū reddidi. **VT** ti. lō. ad differētiā breuioris tibiæ. **DARE** so. sonar. **BV**xo te. pforato. **PER** ra. fo. pauca. n. erāt in antiq; tibiā: imo uolūt tria tm̄ fuisse: a tribus in cantu & sono uocibus: graui acuta & flexa. **POST**ea plura facta sūt: & ut in q̄rto dixi: ex lotho quoq; fiebāt tibiæ. **POET**æ palladi iuētione eius ascribūt. **AT** Ply. tradit obliquā tibiā mydā iuēisse in phrygia: & geminas tibiā marfiā in eadē gēte. **LY**dios modulos āphionē. **VOX** pla. erat gratus tibiæ sonus. **VIDI** uir. ge. intumuisse: meas qdē genas: q uirgo sum. **VND**is refe. fa. cū i liquidis aq; redderet imago mei uultus tūc uidi dū cōstare tibiā: genas tumefactas: & sic cū ita intumisset uisa ē sibi ipi deformior. **ARS** mea nō ē tāti: ut debeā deformis uideri inflatis genis. **VALEAS** mea ti. di. & abiecti illā. **RIPA** illi? fōtis: cuius aq; reddiderāt imaginē. **EXCIPIT** abie. a me tibiā. **SVO** ce. i her bido solo. **SATYRUS**: fatyq; appellat Marfiā regē: q geminā tibiā adinuēit. **VEG** & fluuius ē eiisdē nois: cuius **LI**uius me minit de bello macedo. & ostēdit e celenis i phrygia: nec pcul a meātri fōtib: oriri: qn & i ipsam

PAV.
MAR.

meandru cadit: & Lucanus: Quā celer & rectis descēdens marſia ripis. Errantē meandrū adit: mixtuſq; referſ.
Sed a Marſia rege marſi dicti: q̄q; duobus in locis ondit Ply. a Marſo filio circes ortū hūiſſe. Ideoq; marſis ui q̄
dam genitali aſſerit datū eē: ut nō ſolū a ſerpētibus ſint illeſi: ſed ſerpentū ſūt ipſi domitores. Syllius tñ marſios
a marſia originē hūiſſe demōſtrat: & Ply. et ondit Marſia ducē lydog; regnaſſe in locis marſioꝝ: cū dicat lacu
fucino hauſtū marſioꝝ oppidū archippe cōditū a marſia duce lydog; Poetæ Marſiā dicunt ab Apolline uictū
in certamine tibiaz & cytheræ & uictō detractū coriū de quo paulopoſt. Fabuloſū. n. fuit. Nā regno pulſus ami
ſiſſe coriū dictus ē. Veg; cū hystoria reg; illius nō hēat q; lōge ante bellū troianū fuerit: magno mihi argumen
to eſt p̄ria regio illū magnū fuiſſe regē in aſia: & erectū e regno duxiſſe ſecū multos diuerſoꝝ locoz; aſiaticos
q;bus cū agros quos in Italia occupauerat: diuideret q;noq;. VICUM: aut oppidū: qd̄ extruxiſſent a noīe prioris
p̄riæ denoiarunt. Et. n. Celene in phrygia ſub ditiōe Marſiæ regis fuere: & nūc oppidū eiudē noīs eſt in regio
ne marſioꝝ. Sex. M. P. a mūcipio n̄o. & Ply. tradit celenas: prius deīde apamiā appellatā: & uicus nūc eſt. olim
oppidū mille paſſibus diſtās ab eodē municipio. hoc ē a n̄ra p̄ria piſcina: cui nomē eſt Apamia: & in paphlago
nia oppidū erat: qd̄ atranū uocabat: q; Strabo aſſerit: & duodecim ſtadiis ab eadē p̄ria n̄ra iſtat locus: qd̄ Atra
nū uocant: ſed ſit n̄ra p̄ria pro termino quodā: ne tā crebro repetā. At q̄tuor milia paſſuū uerſus auſtrum erat
inſula fucini lacus marſioꝝ: ortygia appellata: nūc oppidū nomē retinet & ortygia e regiōe ioniaz inſula eſt q; &
delos dicta. Ad octo milia paſſuū uerſus notū in mōtibus ē lyciū oppidū: & lycia regio in Aſia eſt: Ad duo mi
lia paſſuū uerſus arctō eſt oppidū qd̄ uocat collis armenioꝝ: & armenia regio aſiatica ē: recto deinde itinere i
occafū eunti ad. xv. milia paſ. eſt oppidū corycula. ita a coryco ciliciæ denoiatū A corycula ad dextrū hūeg;: ad
tria milia paſ. ſunt mōtes cincti adhuc mōenibus: & mōtes cariaz uulgo uocant: & caria in angulo aſiæ minoris
eſt. A corycula in chog; ad tria milia paſ. eſt oppidū corycumelū ab eodē coryco ciliciæ denoiatū: & ad duo mi
lia paſ. ab hoc oppido: ē aliū oppidū: q; capadociā uocat: & q; ignorat capadociā regionē eē p̄tica in aſia: plu
ra: & clariffima oppida in eadē regiōe ſilētio p̄tereo: ut talacotiū albā maleā: hauēianū: ſed ea cōmemorauit: q̄
aſiatica noīa retinent: ut illud mihi p̄uadeā Marſiā magnum fuiſſe regē in aſia: unde tot loca in n̄ris regionibus
nomē acceperint. Sed ad poetam redeamus.

ANT.
FAN.

Marſia ex
coriatus

PAV.
MAR.

CSA tyrus: Marſias. Nota eſt fabula. Eſt & fluius in
Meandru cadēs eiudē noīs. PHœbo ui. pepen. Nō
longe ab Apamia Platanus oſtēdebat: ut inqt Ply. ex
q̄ Marſia uictus ab Apolline & excoriatus pependiſſe
dicebat. Ibi & lacus fuit: ut autor eſt Strabo calamum
ad tibiāz linguas idoneū gignēs. Vñ poetæ finxerūt
Marſiā ſatyꝝ tibiārum cātū cū Apol cōtendiſſe. De
utriuſq; cōtentione lege Diodoz;. Receſſerunt a cute
mēbra: Figuræ cutis enim reſceſſit a membris.

CSA tyrus: ipla marſia. Primū miraf inuentā tibiā
quā inuenit a nobis abiectā. Et neſcit uſū ipſius tibiāz.
At ſenſit: ipſe marſia inflatā: cum ſpiritu inflare. Ha
bere ſonū: reddere uocalē concentū. Et mō dimittit digitos: mō tangit foramina illa digitis: mō eleuat: modo
dimittit: ut uocē uariaret: ſic illa uarietas plurimū oblectabat. MODO concipit auras: flatū: ut maiore ui flatū
impelleret: quo illa uehementius reſonaret. IAMq; erat ſupbus marſia arte: artificio reſonandæ tibiāz: INter
nymphas: erat ex eo ſupius: quia putabat ſe illius artis inuentorē: & ita ſe iactabat inueniſſe tibiā. PROuocat
& phœbū: prouocauit marſia appollinē: in certamē cantus: cū in niſam ut bē ad Dionyſiū uēſſet cum cybele:
quoniā eam marſia ſequebat qd̄ ſuperius in q̄to libro attigimus. De eo aut certamine ita Diodorus lib. iiii.
inquit: Inuenere Appollinē magna exiſtimatione habitū: q; prius diceretur cytharam reperiſſe: orta inter eos
artis contentione Nyſeos iudices inſtituerunt. Apollo primū cythara ſimplici uſus eſt. Marſia uero tibiis: quī
bus admodū: ut re noua audientes obſtupere. Eo in certamine ſoni ſuauiſſe apollinem uſus eſt ſuſſe: am
bo aſtātibus iudicibus cū artē quilibet ſuā præferret: Apollo modulationē canthus ad cytharæ ſuauiſſe adie
cit. Quapropter tibiāz ſonū uſus eſt excedere: q; marſia ægre ſerens: audientes monuit minime ſe uictū eſſe.
Non. n. uocis: ſed artis cōparationem fieri oportere: ſecundū quam armonia: ac ſuauiſſe tum cytharæ: tum ty
biarum eſſet exquirenda. Iniquū prætereſſe eſſe duas ſimul artes uni conferri. Tunc Apollo reſpondiſſe ferſ
ſe nihilo plus ad ſonum: quā marſiam adhibere: Nam & ille quoq; ore uteretur cum tibiāz inflaret. Oportere
igitur aut ambobus idem licere: aut neutrū ore: ſed manibus oſtendere ſuæ artis modulationem. Cum uideret
tur iudicibus æquiora Apollinem poſtulare: artibus iterum comparatis: aiūt denuo marſiam eſſe uictū. Apol
linem uero ea contentiōne exaſperatum uiuum marſiam excoriāſſe. Veg; extēplo pœnitentia ductus: ægre
qd̄ egerat ſerens: proiectis cytharæ cordis: inuentā ab ſe harmoniā deleuit: & in. vi. lib. inqt. poſt Apollinis cum
marſia: q; & ſupior fuit contentiōne. Poſtq; ſumptā præter æquū a uictō pœnā: pœnituiſſe Apollinē dicūt: cy
tharæq; eſſe fractis cordis: muſica aliquādiu abſtinuiſſe: & reliq;. Excoriatū deinde Marſiā dicunt in marſiam flu
ſcant aptæ tibiis. Sic enī lib. xii. cū de Apamia agit in marſiæ flu. hoſtiis ſita quē in meandru inmittere iquit
& de eo loqns ait: Incipit a celenis: q; co liſ qdam eſt: in quo urbs fuit eiudē noīs. Hinc Anthiochus ſocer ho
mines trāſtulit in eam quæ nūc a pamia d̄: & urbem appellauit de noīe matris Apamæ Artabazi filiaz: quæ
Seleuco Nicanori nupta fuerat Hoc in loco de olympo marſiaq; conſiſta eſt fabula: & de contentiōne: quā
Marſia habuit cum Apolline imminet lacus quidam qui calamum gignit ad tibiārum linguas idoneum

Inuentam ſatyꝝ primū miratur & uſum
Neſcit: & aflatam ſenſit habere ſonum:
Et modo dimittit digitos: modo cōcipit auras
Iamq; inter nymphas arte ſuperbus erat:
Prouocat & phœbū phœbo ſupant p̄pedit
Cæſa receſſerunt a cute membra ſua:
Sum tñ inuētrix autorq; ego carminis huius
Hoc eſt cur noſtros ars colat iſta dies:

ab eo dicuntur maris: ac meandri fontes emanare &c. Præterea & maris signum erat Romæ in foro: ad quod litigantes uadimonia faciebant: ut Porphyrio in horatio suspicatur. Maris item meminit Plynius quem ait coronari solitum a filia augusti. Phœbo superante pendit: nam uictus ab apolline poenas luit. Membra cæsa: incisa. Recesserunt a cute sua: per hypallagem: quod cutis excisa recessit a menibus. nam excoriatus fuisse dicitur: sic & detracta illi pellicula: hoc propter detractum regnum: ut diximus. Tamen sum ego inuentrix: nam prima inueni tibi. Et autor huius carminis: & hic tibi arum cantus a me originem habuit.

Tertia nox ueniet qua tu dodona tyene
Stabis agnere fronte uidenda bouis:
Hæc est illa dies, qua tu purgamina uestæ:
Tybri per hetruscas in mare mittis aquas:
Si quæ fides uentis zephyro date carbasa nauæ:
Cras ueniet uestris ille secundus aquis:
At pater heliadum radios ubi tinxerit undis
Et cinget geminos stella serena polos:
Nam duo sunt austris hic est, aquilonibus ille
Proximus, a uento nomen uterque tenet:

TERTIA nox ueniet quæ tu dodoni tyene Stabis age
nori fronte uidebda bouis. xvii. cal. iulias purgamina ue
stæ in tyberim iaciunt & Venus longe antequam Sol in or
tu ferat cum Tauro exoriens cernit. Ea autor cur dodoni
de uocet Strabo i. vii. suæ geographiæ apud his uerbis:
Ab ipso aut primordio mortales fuerat præcipua prædicere
sub quibus & uaticinandi ministri instituti erant. Et hoc
forsitan poeta ipse declarat de his quos Hyppophetas
uocabat quibus prophetæ impabatur. Posteriore inde tpe
tres designarunt amicalas postquam loui dione eiusdem tēp
comes dicata est. Notandum ut Seruius tradit tres esse in cœ
lo Veneris stellas. Vna errantem & alterno mea tu ua
gā (ut inquit Ply.) quæ modo Vesper modo Lucifer appellatur
nec absistit unquam a Sole longius partibus sex & quadraginta:
quæ accipere hoc loco ullo modo non possumus. Aliam in
septētrione. Tertiā in Tauro: cuius est Alphosus memi
nit. Vn id signum dicitur Veneris domus. Sed est & Venus stella regia in pectore Leonis: ut diximus supra. Hæc est illa
dies: Hoc tpe (ut dictum est) Vestæ purgamina deiciunt in fluuium tyberinum quibus eo delatis nubere licebat: ut tu
quoque ne propterea melius tua filia nubet ignea cum pura uesta nitebit humo. Ea in certum locum deferebant. Varro:
Dies quæ uocat quæ stercus delatum fas ab eo appellatum quod eo die ex æde Vestæ stercus euertitur & pro capitolium cliuium
in locum deferunt certum. Cras ueniet. xv. cal. iulias flare zephyrus siue fauonius cōsueuit. At pro he. xv. cal. iuli. La
certi Orionis tollunt in ortum cosmicum cum sol oritur quæ Helios dicitur unde sorores Phœtonthis heliades appellantur.
Radios ubi tinxerit. undis: Cum primo aurore fulgore sol attingere cœpit horizontem. Neque enim quibuldam assentien
dum est quæ existimant hoc loco describi solis occasum cum fieri nequeat ut occidat sol qui in eo est ut cæcru ingre
diat exoriantur lateat Orionis quæ constat cum cæcru toto piter corpore in ortum ferri & occidere sagittarii & scor
pionis exorta. Vnde illud est: Cœlo cum fulget orionis astæ tēpus adest cerari sacras terat area messes. Eius pars
& ante cæcru exoritur ut ostendimus supra obsideris magnitudinem. Quare ait Manilius summa lateris surgens de parte si
nistrâ Maximus orion magnus cōplexus olympum. Stella serena: Sol qui ad ortum tendens ac proximus orizonti fere
in eo est ut fulgoris suum in duo diuidat hemisphæria. Scio quosdam per serenam stellam iugulam accipere sic dictam a forma
iugulantis quæ magnitudine cæteris nubibus præstat. quæ Accius (ut diximus in quarto huius operis libro) orio
nem iugulam appellat teste Varrone et alios Venerem sidus tantæ claritatis ut eius radiis umbræ redquantur
auctore Plinio quod non placet. Sol. n. est qui adhærens horizonti cingit arcticum & antarcticum populum. Hunc
Qui stellam uocat quod errantia sidera interdum a poetis e nocte appellantur. Vir. Frigida Saturni lese quo stella re
cepte. Hora. in epitolis. Sitel spote sua iustæ ne uagentur & errent. A uento nomen uterque tenet Alter Noti
us id est australis dicitur ut Seruius tradit qui a nobis nunquam uidetur. alter borealis.

TERTIA nox ueniet: post idus iunias tertia nocte: & erit nox. xv. die mensis: nam a die iduum numerabis: Quæ tu thye
ne dodo. quæ est una hyadum. Stabis ui. quæ nocte apperbis. FRonte bo. age. in fronte Tauri: quæ cœlo figuratus est: ab
eo quæ in Tauro se Iuppiter transformavit: quæ transtulit Europam Agenoris regis Phœnicæ filiâ. de quo diximus su
perius: & de hyadibus superioꝝ libro quæ cum sunt in fronte Tauri scda pridie maii matutina: surgebat. Nunc uero tē
pestiuus surgit: & media nocte appet. Fuere ipse numero septem: ut superiore li diximus: nymphæ dodonides appella
tæ. Vltia eage thylene est idem poeta dodona thylene dixit sed meli leges dodoni thylene: ut sit uocandi casus: & ne
cui sua laus detrahatur. Volscus n. Romæ prius fuit: quæ ita dicendum asseret. Cuius quædam iniam approbavi. Hæc
il. di. hæc. xv. dies iunii. QVa die. TV ty. mit. in ma. defers in mare tyrrhenum. PER aqs etru. paqs tuas: quæ ex
etruria labunt. PVrgamina ue. quæ supra meminimus. hoc aut die ea purgamina deiciuntur in tybrim. Si quæ
fides. xvi. Cal. quæntiles: prosperat nauigatio: nam zephyrus flabit. Si quæ si. u. si credendum est uento. O nante date
car. ze. date uela uento: quæ lenis & prosper ab occidente flabit. CRas. xvi. die mensis: & sexto decimo cal. quæntiles. VE
niet ille secundus: flabit prosper. IN nris aqs: in mari tyrrhenico: pro quæ nauigatis. AT pro he. xv. cal. quintil. hoc est
xvii. die iunii oritur gladius orionis cosmicus: sed paulo post totus cum Cancro exurget Sed de eo diximus superiore
li. AT ubi: postquam. PATER heliadum phœbus hoc est ipse sol: nam heliades dicuntur solis filia: nam ex phœbo genitæ so
rores phœtonthis. quæ cōuersæ dicuntur in populos. TINxerit radios undis: ubi sol occiderit. ET stella serena: ip
se sol lucidus. CINGet gemi. po. hoc est superius & inferius hemisphærium. Duo. n. poli sunt: ut alias dictum. Arcticus
imminet nobis: quæ sumus in superiore hemisphærio: Antarcticus sub inferiore hemisphærio inde Vir. in prio geor. Hic
uertex nobis sp sublimis: at illum sub pedibus styx atra uidet: manesque profundum. NAM duo sunt: ipsi poli. HIC
antarcticus est proximus austris: nam in meridionali parte cœli. Ille arcticus. BST proximus aquilonibus: nam in ipso se
ptentrione. VTERque polus te. no. a uento: nam arcticus polus borealis dicitur a borea. antarcticus australis ab austro.
hi duo uersus sunt et in. iii. li. sed eo in loco intelligit de piscibus cum alter boreus: alter notialis dicatur.

ANT.
FANVestæ
purgamina
in tyberim
nubere, li
cet
zephyrus
flare incipit
xvi. cal. iu
lias
orion ori
tur. xv. ca
len. iulias.PAV.
MAR.

ANT. **CPRO** Oles hirea: Orion hirei filius quis e Lotio natus dicitur alii e Neptūo & Minois filia genitū Orionē dicunt
FAN. **DE** lphin no. uidē. Delphin cuius supra meminimus exurgit cū Sagittario. Vñ cōsequens ē ut hoc tpe p uniuersū
Delphin sã noctē se nobis uidēdū offerat. Hūc Ply. scri. iiii. idus iunias uesperī exoriri. **AL** gida terra: **Ab** oppido urbi
 exurgit. xv. p̄ximo qđ algidum uocat. **Florus.** Sora qđ credat & algidū terrori fuerūt. **Satricū** atq; corniculū puinc̄æ. **De**
 cal. iulias. uerulis a bouillis pudet sed triūphauimus: tybur nūc suburbanū & æstiuæ p̄neste delitiæ nūcupatis in capitolio

Algidum uotis petebant. Sane. **A. Posthumi** dictator quē **Ouidius** hoc loco muti lato uocabulo more poetarū **Posthu**
A posthu mū uocat latinos a qbus **Targuii** asserebant ad lacum
mii dicta regillū domuit in agro thulculano ac triūphās in urbē
toris uicto rediit. Nota ē hystoria. Post eā uictoriā: ut **Plynius** tra
ria de lati dit dictator ei cuius maxime opa castra latinorū capta
 nis. fuerāt coronā aureā ex p̄da dedit. Scripserūt nōnulli.
A. Posthumi creatū eē dictatorē posteaq; cōsulatu se
 abdicauit atq; ut ait **Liui.** tāti errores iplicāt t̄p̄m ali
 ter ap̄d alios magistratibus ordiatis: ut nec q; cōsules: nec
 quo āno qđ factū sit in tāta regē atq; autōrē uetustate
 digeri possit. Sane algidū nō lōge ē a thulculo. Vñ le
 gēdum ē: **Vectus** es in niueis posthume uictor eqs in
 agro. n. thulculano **Posthumi** uictoriā cōsecutus est.

Equi uol Audio eē q; legāt post mō uictor: qđ nō p̄cedit. **Sappri**
sci sol in cā meē enī eius nomē ad quē uidemus a postrophē sic
crū. xv. cal. ri. **Eq** appositi romæ sūt: ut autor ē **Strabo** quoq; ca
 iulias. put alba fuit. **Volsci** et nō lōge ab urbe sūt **Lege** eūdē
Pallas in geographū. Sūt q; hoc in loco tuberte legūt accipientes
uentino **Posthumi** tubertūq; triūphās de **Sabinis** myrto **Ve**
coli cœ neris uictoris coronatus incessit: optabileq; eā arborē
pta. xv. cal. et hostibus fecit. **IN** ni. eqs: **Quales** trahere solebant
 iulias. triūphantū currus. **IAM** sex & c. xiiii. calē. iulias. **Sol**

Festum su in **Cancrū** trāsītū facit & tēpestas expectat autore **Columella** quo tpe **Pallas** a **Romāis** coli cœpit in **uentino**
mani. xiii. cui ædes ibi dicata ē. **Sunt** q; xv. cal. **Solē** in **Cācro** ponāt. **TVA** nu. **Aurora** **Tithoni** uxor filii **Laomedontis**
cal. iulias. xiiii. calē. iulias tēplū dicit sacratū fuisse **Sumano**. Sane **Thuscog** l̄æ nouē deos emittere fulmina tradiderunt
Sumanus autore **Ply.** ea q; eē undecim genē: & **Iouē** trina iaculari. **Romani** autē duo tantū ex his seruauere diurna attri
sumani buētes **ioui.** nocturna **Sumano:** quē **Plutonē** eē suspicamur. **Festus** fulgur inqt appellabāt diurnū qđ putabāt
ædes **Iouis** ut nocturnū **Sumani.** Huic deo dicata ē ædes **Romæ** nō lōge ab æde **iuuētutis** inter q̄s singulis annis ca
nō longe nes uiui cruci affixi circūferēbant anserē puluino insidēte qā capitolio a **Gallis** obsessio canes fuerāt anserum
ab æde iu uigilia superati. **Sumani** ædes aliquando de cælo tacta est teste **Liui:** quæ dicata fuerat **Pyrrhi** bello qui **Ta**
uentutis. rentinis a uersus **Romanos** auxilio fuit.

PAV. **CPRO** Oles: hyrea. Orion hyrei. f. **TOLlet** humo: eleuabit a tellure. **VALIDOS** la hoc ē gladiū quē ualidis brac
MAR. chiis sustinet: **Noctē** cōtinua: q; sequit. xvii. diē iunii. **Erit** uidēdus **delphin:** q; ea nocte apparet. de eo pluries dixi
mus. **SCilicet:** certe. **HIC:** delphin. **VIDerat** olim equos & uol fugatos a campis tuis o algida terra: uiderat
 exercitus cōiunctos æquorū & uolscorū in algido fusos. xviii. diē iunii a. **L. Valerio** post eiectos d̄c̄c̄uiros: q; fuit
 cōsul cū. **M. horatio** tunc **sabinis** cū exercitu opposito: ad quē cū afferet nūcius de fustis eqs: & uolscis in algidos
 ipse & latinos fudit: **Redeuntibus** in urbē cū denegatus eēt illis a senatu triūphus. **L. Icilius** tribunus plebis tulit
 ad populū de triūpho cōsulom. **Multis** ut inqt **Liuius** dissuasū p̄deuntibus: maxie. **C. Claudio** uociferate de pa
 tribus: nō de hostibus cōsules triūphare uelle: gratiaq; pro priuato merito in tribunū nō pro uirtute honorem
 peti. **Nunq̄** ante de triūpho p̄ populū actū: sp̄ estimationē arbitriumq; eius honoris p̄nes senatū fuisse: ne re
 ges qdem maiestātē sūmi ordinis iminuisse. **Ne** ita oīa tribuni ptātis suæ impleterēt: nullū publicū cōsiliū si
 nerēt esse. **Ita** demū liberā ciuitatē fore: ita æquatas leges: si sua qsq; iura ordos: suā maiestātē teneat. **In** eadē snia
 multa & cæteris senioribus patrū cum eēt dicta: oēs tribus eā rogationē acceperunt. **Tum** primū sine auto
 ritate senatus populū iussu triūphatum est. hæc **Liuius.** iij. lib. ab urbe cōdita uolscorū populū priuarnates & an
 xures. **Equorū** caput alba erat: q; est maris finitima. p̄tendebant usq; tybur: & in **sabinos:** & supius diximus **cla**
ras equorū urbes fuisse **Clysternū:** & **carseolos.** **Algidū** supra thulculū erat. xviii. ab urbe lapide. **VNde:** sex q;
 uictoria. **VIctor** cla. **L. Valle.** illustis. **TRIūpho** tyburte suburbano. triūpho de tyburibus: q; in suburbano
 nunc sunt: & tūc cū equis erant. **ES** uectus post mō. q̄si paulo post cū ab initio triūphus a senatu denegaretur:

IN equis niueis: ut uehi solent triūphantes curru qđ riuigo: quē equi cādentes agunt. **IAM:** sex. **ET** totidē
 decima octaua et die lu. sol relictis geminis ingredit cancrum: & in **Auentino** dedicata est ædes **palladi** a sena
 tu. **IAM** sex & totidē lucēs: hoc est duodecim dies sup̄sunt de mēse: restant adhuc de mēse iu. **Tamē** huic nu
 mero tu adde diē: sic supererunt tres & decē dies numerando a xviii. ad ultimum diē mensis. **SOL**abit: dī
 scedit e geminis. **ET** rubescunt signa cancri: nā sol in it cancrum & tunc incipiūt magni calores: de **Cancro** dī
 ximus in primo libro: **Et** palla in cepit coli i arce auētina: ceperē fieri sacrificia in auētino: cū esset illic ædes cō
 secrata. **IAM** o **Laomedon** oritur tua **nurus:** aurora cōiunx tui filii **titoni:** & **Orta** pellit noctem nam diem re
 fert & significat decimū nonum diē iunii. **ET** cana pruina: pro rore pruina ponit: hoc est ros lucidus. **FV**git
 e pratis: cum sol surrexerit. **FERuntur:** dicuntur. **TE**mpla reddita: hoc die erecta & cōsecrata fuisse templa

Tollet humo ualidos proles hylea lacertos.
Continua delphin nocte uidendus erit:
Scilicet hic olim uolscos, equosq; fugatos
Viderat e campis algida terra tuis:
Vnde suburbano clarus tyburte triumpho
Vectus es in niueis posthume uictor eqs:
Iam sex & totidem lucēs de mēse sup̄sunt
Huic unum numero tu tamen adde diem:
Sol abit e geminis & cancri signa rubescunt
Cœpit auentina pallas in arce coli:
Iam tua laomedon orit̄ nurus, orta q; noctē
Pellit, & e pratis uda pruina fugit:
Reddita, quisquis is ē sūmano tēpla feruntur
Tunc cum romanis pyrrhe timendus eras

Sūmano: q̄squis is est: q̄cunq; deus sit: summanus. Huic deo rōani teste Plinio libro cūdo nocturna fulmi-
na assignant: cum diurna ioui attribuant. Ea ratione uolunt aliqui summanum esse plutonem dictum quasi
summū maniū. Huic in capitolio erectū templū fuisse uolunt ex responso aurspicū: cū pyrthus qui tarentino
rū causa bella gesserat in Romanos: traiecisset in Ciliciā cū inter alia prodigia fulmine deiectū esset in capi-
tolio iouis: signū: caput eius paruspices inuentū est. Tunc cōsecrata sunt tēpla sumāo. Cū tu pyrthe eras timē
dus rōanis: p̄pterea qd̄ aliq̄do Rōanos exercitus sudit: de pyrtho alio loco diximus: & i lucāo: & i odis horatii

Hac quoq; cū patriis galatea recepit ūdis
Plenaq; securæ terra quietis erit:
Surgit humo iuuenis stellis afflatus auitis
Et gemino nexas porrigit angue manus:
Notus amor phedræ, nota est iniuria thesei
Deuouit natum credulus ille suum:
Soliciū terrentur equi, frustra q; retenti
Per scopulos dominum durasq; saxa trahūt:
Exciderat curru lorisq; morantibus artus
Hippolytus lacero corpore raptus erat:
Reddideratq; animā multū indignante diana
Nulla coronides causa doloris ait:

Nota est iniuria thesei. Non qua est affectus sed qua Theleus se existimauit affectum aut certe iniuria qua fi-
lium; innocētissimum affecit. Natum suum: Hippolytum thesei filium ex Hippolyta uel antiopa. De phet
dræ atq; Hippolyti infelicissimo euentu historici a tragicis nihil dissentiunt ut Plutarchus scribit in theseo.
Lacero corpore. Hinc Hippolytus nomen habuit ab equorum uidelicet solutiōe: hippos enim est equus & ly
tos solutus. Indignante diana. Quæ diligebat pudicum. Vnde eum sibi iunxisse dicitur.

CVM galatea: nympha maris filia nereii & doridis sed pro ipso mari hoc in loco. Recepit hūc diem un-
dis patris hoc est cū sol occiderit. Et terra erit plena securæ q̄tis. cū p noctem req̄scent oia quæ in tellure
sunt. & significat noctē quæ p̄cedit. xx. diē iunū. Iuuenis surgit humo: oris æsculapii nā de eo loquit. Af-
flatus stellis auitis: q̄bus stellis iuppiter Auis eū ornauit. Et porrigit: ostendit. Manus nexas implicatas Ge-
mino angue. ideo Ophiulchus dicitur. i. serpentē tenens. Vt relinq̄mus oēs higinī fabulas: cū alii aliū eē ophiul-
chum dicant: hāc non p̄teribimus. Sic. n. inqt. Cōplures ēt astrologi: hūc æsculapiū finxerūt. Quem Iuppiter
Apollinis cā inter astra collocauit. Aesculapius. n. cū eēt inter hoīes: & tū medicina cæteris p̄staret. ut nō satis
ei uideret hoīum dolores leuare: nisi ēt mortuos reuocare ad uitā nouisset. Fers Hippolytū: qui inqtate no-
uercæ: & infania parētis erat interfectus sanasse. Ita Eratosthenes dicit. Nōnulli glaucū Minoos filiū eius opa
reuiuissē dixerūt. Pro quo ut peccato iouē domū eius fulmine incēdisse: ip̄m uero pp̄ artificium: & appollinem
eius patrē intersidera anguē tenentē cōstituisse. Hac autē de cā anguē tenere d̄r: q; cū glaucum cogere sanare.
Cōclusus quodā loco secreto bacillū tenēs manu: cū qd̄ ageret cogitaret: d̄r anguis ad bacillum eius accessisse
quē æsculapius mēte cōmotus interfecit bacillo fugiētē feris sapius: postea fers alter anguis eodem uenisse
ore ferēs herbā & in caput ei^o posuisse. Quo facto utrosq; loco fugisse. Quare æsculapiū usq; & eadē herba
glaucū reuiuissē. Itaq; anguis & in æsculapii tela eēt: & in astris d̄r collocatus: qua cōsuetudine ducti posteri
eius tradiderūt reliqs: ut medici anguib^o uterent. & ut idē inqt decidēs ophiulchus ex ortu geminorū: cancri.
& leonis puenit ad terrā: exoriēs autē cū scorpione & sagittario appet cōstat stellis. xvii. Anguis hēt stellis. xxiii.
In primo lib. de æsculapio plura diximus in. iii. lib. de hippolyta & diana aricina. Item & in. v. attigimus histo-
riam. Hippolyti: non igi^o imorabimur: in referēdis illis: quæ iam diximus. sed poetā interptabimur. Notus
est amor phedræ: quæ priuignū Hippolytū thesei filiū amaui. & in amore non respondentem patri falso de
affectato cōcubitu acculauit. Nota est iniuria thesei: qua iniuria filiū inocētē affecit. Ille credulus thes. g. dictis
uxoris fidē adhibuit Deuouit: morti scilicet Suū natū: hip. Quoniā petiit a neptuno mortē filii ille Marina
mōstra ad exterrēdos equos iuuenis obiecit. Eq; hippolyti: q; trahebāt currū. Soliciū: timidi. Terrētur: obie-
ctis neptuni mōstris &. Frustra retenti: nā frustra est ille conatus eos retinere. Trahunt dominū: Hsp. per.
Scopulos: p̄ mōtes: & per. Dura saxa: loca saxosa & aspera. Exciderat curru. uerum exanimis decidit e cur-
tu. Audita nouercæ calumnia. Hippolytus: curru excussus. Erat raptus: raptatus: tractus ab equis. Lacero
corpore iam lacerato & discepto. Loris morantibus arctus: tenentibus arctus implicitos: & cū soluere se nō
posset disceptus est. Lora dicta a Laura triūphorū. cum captiui loris ligati ducant ante currum: hoc Dona-
tus in terentio asserit. Multi locū non intellexerē qui deprauatus est. **E**T reddiderat animam iam extinctus
erat. Multum indignante diana quasi ægerrime ferente mortē illius quæ illum pudice amabar. Quibusdā
enī Numinibus addunt pueri cybeli atis. Veneri adonis cereri Triptolemus dianæ Hippolytus. Coronides
æsculapius Appollinis & coronidis nymphæ. f. Ait nulla causa doloris quasi non erit tibi dolendum.

ANT:
FAN.

Galatea
Æsculapi^o
oris. ii. cal
iulias.

Serpenta
rius.
Hippoly-
tus reuixit
auxilio æ-
sculapii.

PAV.
MAR.

ANT.
FAN.
Loculi
eburnei

CSINE uulnere: ita ut uulnera nō appareāt. Loculis eburnis: Aurea moneta olim in loculis eburneis seruabat cū lignei uilem reciperent. Martialis: hos nisi de flaua loculos implere moneta nō decet argētū uilia ligna ferāt. Hinc ē ut herbæ cæteris p̄stātes ex eburneis loculis deprōptæ fugant. Profuerāt glauci māibus illa prius: Glauci plures fuerūt: quoq; unus uenenato melle ab hospite Cretēsi occisus d̄r: alterq; Potniēū: hoc ē cui patria fuit Potnia Boetiæ ciuitas eḡ Potniades discernerūt. Tertius de quo nūc agit Anthedōis filius fuit ut autor ē Strabo atq; ad Anthedonē oppidū in balenā cōuersus ē. Qui in ibi potniadū morsus subeas ut glaucus

Glauci
Plures

eḡq; inq; maris salias glaucus ut alter aq; atq; duobus idē dictis mō nomē hnti p̄focēt aiæ gnōstia mella uia. Sciēdū Anthedonē huius glauci patriā urbē esse Boetiæ ut Lactātius Gramaticus Strabo & Pli. memierūt Licet eā Nafō in. xiii. meta. Euboicā uocet: ut Nup̄ i euboica mēbris anthedone uersis non qd̄ Euboicā sit sed qd̄ Boetiæ i litore qd̄ ē ad Euboia. Ad hāc Glaucus piscator cū captos pisces sup̄ herbā posuisset & eos recepisse uidisset quā amiserāt uitā itellecta herbāq; potētia eaz; esu in deū mutatus d̄r siue i balenā trāformatus ut Strabōi placet. de quo statius i siluis. Quotiēs prius allabit undis litoream blāda ferēs anthedona cauda.

anthedon

Vsus & auxiliō ē anguis: Serpētarius hāc ob cām anguē tenere d̄r qd̄ cū Esculapius ut iginus f̄fert de glaucō ad uitam reuocādo mēte agitās in secessu quodam serpētē baculo p̄culsum interfecisset: alter herbā ore ferens accurrat & mortui caput ea cōtigit: quo facto ambo inde icolumes recesserunt. Ea re obseruata ferunt Glaucū Esculapii opa reuixisse. ARICINO uirbius ille lacu: Hippolytū ab inferis reuocatū Diana nymphæ cōmēdauit Egeriæ & eū Virbiū quasi bis uirum iussit uocari. Nota est fabula. SVA fila teneri: p̄duci hoīum uitā. Phœbe q̄rebaris. Quod iuppiter æsculapiū fulmine extinxisset. Deus est placare parētī. Ne succense patri tuo: qm̄ æsculapius in deos relatus est.

Glaucus
piscator i
balenam

Propter te fieri quod uetat ipse facit. Sēsus est. Facit iuppiter pp̄ te qd̄ fieri uetat: q̄a reuocauit æsculapiū in uitā quīs nolit tale aliqd̄ ab aliis fieri. Virg. Tū p̄r oīpotens aliquē indignatus ab umbris mortalem ifermis ad limina surgere uitæ. Nō ego te. Quia dicturus est flaminii auspicioq; contēptorē. ix. calē. iuli as cecidisse ad thrasumenum monet Cæsarem ne unquam uetantibus auspiciis signa moueat.

PAV.
MAR.

CNA Mq; ego reddā uitā pio iuueni: suscitabo extinctū: & restituā illi aiām. Sine uulnere: ita ut nullū uulnus sup̄sit. Et fata tristia: quæ mortē hoībus afferūt. Cedēt arti meæ: medicæ q̄a inuitis fatis reuiuifcet Hippolytus

Continuo depromit: apit & sumit. Gramina: herbas. E loculis eburnis: e capsulis ex ebore. Illa gramina. Prius p̄fue. ma. glauci: umbris & uitæ glauci. minois filii: de quo paulo ante diximus: illis. n. graminiibus extincto glaucō uitā reddidit. Tūc cū anguis descēdit in herbas obseruatas: cū illi anguis sup̄stes laturus opem angui: quē interemerat æsculapius: descēdit in herbas: quas aut ipse obseruauerat: aut quas tūc obseruabat æsculap. Et anguis: extinctus. Est usus auxiliō dato ab angue: cū alter anguis uitā illi reddidisset. Ter tetigit illis gramib; Pectora: Hippolyti laceri. Ter dixit uer. sa. carmina q̄b; aiām reuocaret in cadauere: ut solebat Erycto thessala: sed id nō ē medicog;. Ille Hip. Sustulit: eleuauit caput iā reuocata i corp̄ aiā Depositu ter. qd̄ caput humi recūbebat Luc̄ coelat eū abscondit illū diana i filua aricia. d̄ hoc i tertio. Dictynna: diana seu a nīpha cōite seu a retib; ut alias diximus. Coelat recessu sui nēoris: i remotiore loco artemisiū se filuæ suæ aricina. Ille ē uir. la. ari. dimisso. n. priore noīe uirbius ē appellat;. At lachesis: clotoq; dolēt: p̄tæ q̄ mortalia fata dispēsāt

Dolēt teneri sua filia: retardari uitā hoīum magis q̄ ipse decreuerūt & q̄ erāt iā trūcata filia: adhuc retineri. Et dolēt iura sui regni fieri mīora: i minui suā potēstatē: cū quos leto dederit suscitēt: & Diodorus inq; ipsū æsculapiū apud iouē ab iferis accusatū tāq; eoz; iperitū dimiuetē: q; excitarēt a mortuis hoīes illius cura. Iuppiter ueritus exēplū: ne exēplo æsculapii quoq; mortales mortuos eēt suscitaturi. Direxit fulmia i illū: & fulmie extinxit. Qui nouerat opē nimix artis nimix artis medicæ potētiā: q̄ mortuos suscitaret. Phœbe q̄rebaris. extinctū filiū. Deus ē: relat̄ ē i deos. Placare parētī: recōciliare ioui p̄ri tuo. Facit ipse pp̄ te. tua cā. Qd̄ uetat fieri: excitauit ab iferis filiū tuū. & celo itulit: sed nō uult ut hoc mortales possint aut audeāt. **Nō ego te quīs.** quarto die ab ortu Aesculapii: hoc ē. xxiii. die Iunii nō ē bonū exire ad bellū nā i fausta: & i fastos relata: clade flaminii q̄ sp̄tis auspiciis cōtulit signa cū hānibale: & fufus ē exercitus Rōanus ad trāsmenū lacū: De quo ita Valerius igt. C. aut Flaminius i auspiciato cōsul creatus: cū apud lacū trāsmenū cū hannibale cōflicturns. cōuelli signa iussisset: lapso equo sup̄ caput eius: humi p̄stratus ē. Nihil q̄ eo p̄digio ihibit̄: signiferis signa moueri sua sede posse negārib; malū cōtinuo nisi ea effodissent: miatus ē. Veg; huius temeritatis: utinā sua tm̄: nō ēt po. ro. maxima clade p̄nas pependisset. in ea namque acie quindecimilia Romanorum cæsa. vi. milia capta decem milia fugata sunt. Consul is obruncat corpus ad funerandum ab Hannibale quæsitum est: qui quantum in ipso fuerat Ro-

Nāq; pio iuueni uitam sine uulnere reddam
Et cedent arti tristia fata meæ:

Gramina continuo loculis depromit eburnis

Profuerant glauci manibus illa prius:

Tūc cū obseruatas anguis descēdit in herbas

Vsus & auxiliō est anguis ab angue dato:

Pectora ter tetigit ter uerba salubria dixit

Depositu terra sustulit ille caput:

Lucus eum: nemorisq; sui dictynna recessu

Coelat: aricino uirbius ille lacu:

At lachesis clotoq; dolent sua fila teneri

Et fieri regni iura minora sui:

Iuppiter exemplum ueritus: direxit in illum

Fulmina: qui nimix nouerat artis opem:

Phœbe quærebaris: deus est placare parenti

Propter te fieri quod uetat ipse facit:

C Non ego te quīs properabis uincere cæsar
Si uetat auspicium: signa mouere uelim.

manūm sepelierat imperium: poeta nūc exemplo flaminī hortat germanicū: ne contra auspicia conferat cum hoste manūm O cæsar germanice. Ego nō uelim te mouere signa: uexilla ad cōfligendū cum hoste. Si uetet auspiciū: si habeas auguria contraria: aut si pdigia: & omnia prohibeant. Quāuis properabis uincere: etiā cum acceleres uictoriæ cupidus.

Sit tibi flaminīus thrasumenaq; litora testes

Per uolucres æquos multa monere deos:

Tempora si ueteris quæris temeraria damni

Quartus ab extremo mense bis esse dies:

Postera lux melior: supat masanissa sypha

Et cecidit telis Hasdrubal ipse suis: cem

¶ SINT tibi flaminīus thrasumenaq; litora testes. G. ANT. Flaminīus hō temerarius apud lacū T ransumenū cum FAN. Annibale cōfligit ubi & ipse periit lancea trāfligit ab equite cui nomē erat Ducario & xv. milia Romanorum in acie cæsa sunt cuꝝ tāto aiogꝝ ardore pugnatum eēt: ut cōstet uim terremotus: q̄ dū cōfligereꝝ multarū urbiū Italiæ magnas ptes pstrauit ac montes ut inqꝝ Li. lapsu ingētū pruit neminē sensisse pugnadū. Non defuerāt pdigia qbus admoneri flaminīus poterat ne manū cū hoste cōsereret: nam & eū equus corruēs sup caput effudit: & signum a signifero difficilime cōuellī

potuit atq; sūt Syllius scribit humo sanguis erupit ut signa eēt effusa certādū uellere mole teter humo lacera nī tentū erupit in ora exultās cruor. Via flaminīa & Circus flaminīus ab hoc flaminīo nomen acceperūt ut autor est Festus: Eius filius. T. flaminīus p̄nā cædē ulcisci cupiēs a Prusia rege Annibalē petiit teste Plu. Est autē Thrāsumenus lacus in agro Perusino: quē cū in soluta orōne multi T ransumenū uocēt poetæ subtrahta n lra pferūt ne desideret carminū sanitas: ut nūc uoluēte diethrasumeni noia seruāt: & fulmina tyrrhenas thrasumeni torlit in undas. Eū Syllius noiatū a Thrāsumeno puero fabulaf quē possumus & Thrāsimenū dicere. Quintilianus: Et thrasumenō pro thrasimeno multi eēt autores (si est in eo trāmutatio) uēdicarūt. Ply. autor est in .ii. naturalis historiæ rep̄tinōs ignes existere & in ags & trasumenū lacū totū arūisse. Equos deos:

Benignos q̄ aduersa nobis p̄ aues p̄nūciant ut nobis cōsulamus. Postera lux melior .viii. cal. iulias romani se Siphax uictus .viii. cal. iulias.

cunda fortuna usi sunt. Supat masanissa syphacē: Iustinus refert Masanissam regē numidiæ dictū inter duos Carthago. Sed regimus hoc in loco diligētīā nōnullorū q̄ hoc tpe hoc est .viii. cal. iulias Syphacē atq; Asdrubalem

Gisgonis filiū uolūt fuisse a Masanissa rege p̄pe uticā supatos: cū cōstet eo in loco nō astate: sed ueris initio teste Lio Scipionē una cū Masanissa & Lelio potitū castris Asdrubalis & Syphacis. Vñ illud est Iuuen. Tol-

letū p̄cor Hānibalē uictūq; syphacē in castris: quo tpe bina castra eadē nocte cæde una deleta sunt: cæsaq; aut ut a flaminī ad quadraginta milia hoīum. Sciēdū igit hic diē ostēdi quo masanissā exaeto iam uere Syphacē

nō ad uticā sed in eius regno & supauit & cœpit. Asdrubal. n. & Syphax post eā quā diximus calamitate acce-

ptā in castris: coactō peditatu & eq̄tatu exercitū repararūt & a Scipione iteq; nō lōge ab utica uicti sunt numi-

dis ac pœnis in fugā cōuersis & magna pte fugiētū interfecta. Vñ cū Syphax in numidiā atq; inde in antiquū

eius regnū p̄fectus eēt Masanissā incredibili cupiditate pdēdi eius regis a quo p̄no regno expulsi fuerat eū

tū expedito eq̄tatu p̄secutus est quē dcmū adiuuāte Lelio uictū & captū legimus atq; albā missum & deinde ty-

bure quo ex alba traductus fuerat mortuū pauloante triūphū Scipionis: quō Polybius eū in triūpho ductum tradiderit ut Li. refert. Et cecidit telis asdrubal ipse suis: hic Asdrubal nō est Gisgonis filius: Sed Hānibalē ff

q̄ hoc tpe cæsus est ad Metauz flumē qd̄ ad Fanū fortunæ patriā meā in mare sup̄ez cadit: in cuius aluo tpi-

bus nris elephātis reptus est testis uictoriæ romanorū cuius p̄cipua laus Claudii Neronis fuit q̄ relictis castris

ita ut Hānibalē falleret ad senā cū electa manu. M. Liuii college castra silētio ingressus Asdrubalē circūuenit

cū quo ceciderūt hoīum milia .lviii. ita ut cōstet nunq; scdō bello punico una acie tm̄ hoīum interfectum. Est &

apud Metauz eius pugne monumentū collis quē deprauato uocabulo pro aphricano aphricanū appellant

Hic est ubi castrametari Asdrubal uoluit cū. M. Liuius oibus peditū copiis ad cōserendū plū in structis adue-

nit ut. T. Liuius scribit: quē historicū diu boni quicūq; loci eius faciē fuerit cōtemplatus nō patavinū existima-

uerit: se Fanēsem adeo uel quæ a geographis p̄termisita sunt atq; cōrepta ille est & exactissima diligētīa & diu

no ingenio cōsecutus. Sanē fluuius Sena ad quē fuerūt castra Liuii cū Nero se illi adiūxit is est qd̄ Senogalliā uictus

urbē mare ingredit q̄ distat a Metauro flumine ad .xiii. milia passuū. Eā hoc tpe illustrissimus dux atq; magna

Metaurus Neronis nerū ascuisti: ut est eminetissimo ingenio ac prudētīa singulari in regiones ac uicos aptissime distributā nouo laus

muroꝝ ambitu auget. & ad priscā amplitudinē redigit: amplexus q̄cqd̄ tps regē edax & senectus inuidiosa con-

sumpserat. Vbi nos uidimus p̄xime uiage strata: portum: fora ædes magnificas incredibili celeritate cōfectas collis.

Senogalliā uictus Senogalliā

ta scipio adiuvante masanissa Carthaginenses & eundem siphacē: Asdrubalēq; pluribus p̄liis uicit: Binaq; ho-
stium castra expugnauit in qbus. xl. mil. hoīuz ferro igniq; cōsumpta sunt. & siphax ipse captus. Sed ante hanc
hasdrubal hānibalis frater: qui cū exercitu nouo trāscederat alpes: ut se Hānibali cōiugeret: cū milibus hoīum
lvi. cesus est. M. Liuii cōsulis ductu & opa ēt Claudii Neronis college. Iō poeta nunci: & ipse Hasdrubal cecidit
suis telis cū suis armis & oī exercitu cāelus est. Relata igif & hęc dies in annales tanq̄ fausta Romanis.

ANT.
FAN.

TEMpora labunt: horæ p̄tereūt & dies & menses
& anni & nihil est annis uelocius. Fortunæ fortis ho-
nores: fors fortuna q̄ nō recte a qbusdā fortuna dicit
ædem colebat hoc tpe ab his q arte aliqua uiuebāt. Vñ il-
lud est Columellæ ad olitores: & celebres Fortis for-
tunæ dicite laudes. Est aut Fors fortuna ut inqt Do-
natus tychiagathi: cui qm̄ in bono ponit Seruius Tul-
lius nō imerito templū dedicauit. Varro: Dies fortis
fortunæ appellatus a Seruio Tullio rege q̄ is fanum
fortis fortunæ sc̄dm tyberim extra urbē Romā dedi-
cauit iunio mense. Liuius: De reliquo ære ædē fortis
fortunæ de manubiis faciendā locauit ppe ædē eidez
deæ a Seruio Tullio dedicatā. Post septē lucēs iuni-
us actus erit: Fors fortuna. viii. cal. colit quo die Masa-
nissa Syphacē supauit: & Hasdrubal p̄it. IN tyberis
ripa: sc̄dm tyberim ut diximus hęc ædes fuit, quā Do-
natus trāstyberim fuisse testat quo & pedibus iri pote-
rat p̄ pontes & p̄ fluuiū lynthribus uehi. Plebs colit hęc
colebat fortē fortunā q arte aliq̄ uiuebant ut dictū est.

Seruorum
festum. v

Itē serui. QVI posuit: Seruius rex q eā ædē struxit.
Serua: q̄ Tullius ortus: idibus fertilis serui ac seruæ
oēs diē festū colebat: & uxores purgare ac leuare capi-
ta cōsueuerūt auctore Plu. Eo. n. die Seruiū Tulliuū na-
tum ferunt quo capitis purgatio ac libertas ab ancillis
coepta p̄cessit. Tēpla p̄p̄inqua: ubi p̄xima: aut certe p̄-
pingua ædi quā Caruilius cōsul postea ppe hoc tēplū
faciendā locauit. Lege Liuiū primæ decadis libro ulti.
& caue accipias ædē fortunæ a Seruio rege in urbe de-
dicatā quā Nero aurea domo complexus est. Quāuis

Fortunæ
ædes mul-
ta.
Orionis
Zona orif
vi. cal. iulii

cōstat eundē regē ædificasse multas ædes fortunæ: ut Primigeniæ. Masculæ. Paruæ. Cōuertentis: bene speran-
tis: Virginis. Zona latet tua nūc & cras fortasse latebit. vi. cal. iulius Orionis zona in ortū heliacū fert: quem
nō multū posse differri antecedēs ortus docuit eius sideris lacertoz. Ea zona tribus stellis constat teste Igino
exoriturq; asyria. v. nonas iulias ut Pli. tradit. Eodē uētuzē tps Solstitiale die: non quo zona exurgit sed quo
Fors fortuna celebrat. Neq; n. auctor hoc loco hipparchuz sequit cuius rō docuit teste Columella solstitia: &
egnotia in primis signoz p̄tibus cōfici: cū ea sc̄dm Eudoxū & Metonē nō nullozq; astrologos ex antiqs quo-
rum fasti aptati sunt publicis sacrificiis in octauis signoz p̄tibus pagrant: quæ raro nō aliquos tēpestatū signi-
ficatus hnt: ut Pli. docet q æstiuū solstitiū magnū anni cardinē uocat qd̄ ipse in octaua pte Cancri & viii. cal. iu-
lii cōfici scribit uertiq; eoz die nō nullaz arborez folia: ut oleæ: tilia: salicis cū Sol ad aglonē scandēs ab ea me-
ta icipit flecti: atq; ad austrū digredi aucturus noctes sex mēsisbus ablaturusq; diei mēsurā. Idē ēt monet e palū
bium gemitu nō colligi confectum sidus peractumq; solstitium nisi cum eas uideris inchoantes. Sciendum: &
Chaldeos non sentire cum Hipparcho qui. viii. cal. Ianuarii brumale solstitium ponunt.

Solstitiuz
æstiuum.

PAV.
MAR.
Tempora
labuntur.

TPa la. iterponit nō incōpte in iam tps cito labētis: q̄ iā consenuerat poeta: cū emēdaret opus: & eēt hos sex
libros editurus. Labunt: inqt tpa & nos senescimus annis tacitis: rapimur in senectā annis tacite fluētibus: Ho-
ratius. Heu heu fugaces posthume posthume. Labunt anni: nec pietas morā rugis: & instāti senectæ affert ido-
mita q; morti. Quā cito uenerūt honores fortis fortunæ: q̄ cito uenit festū fortis fortunæ. Aliqd̄ inest latētis
affectus. cui potius inq̄ in cæteris in festis dixerit. Iunius erit act⁹: exact⁹. Post se. lu. hoc est post septē dies: sic
idicat xxiiii. diē: quo & illæ uictoriæ cōtingerāt a. xxiiii. n. die numerando usq; ad finē iuniii septē dies sunt. Dies
fortis fortunæ: ut inqt Varro appellatus a Seruio. Tullio rege: q̄ is fanū fortis fortunæ sc̄dm tybrim: extra ur-
bem Romā dedicauit. Præterea dedicasse & aliud tēplū fortunæ puæ testis est Plu. p̄ble. lxxiiii. Et Diony. inqt
eū extruxisse duo fortunæ tēpla: quā p̄ oē uitæ tps uiuus erat uti p̄spe. Altegez in foro boario: altegez ad ripas ty-
beris: ei fortunæ: quā uirilē appellauit. De hoc egimus i. iiii. li. & eodē p̄ble. Plu. Masculæ fortunæ memit ab eo-
dē cōsecratæ. Erat ēt eodē auctore tēplū fortunæ uiscatæ q̄si ab ea nos p̄cul capiamur: & negotiis ac rebus in-
hæreāus. Post electos aut reges: sed lōgo iteruallo furius Caruilius: q̄ cōsul fuit cū papirio cursore altegez fortis
fortunæ tēplū dedicauit. Erat p̄terea tēplū fortunæ multebri. a senatu dedicatū tū cū mulieres: hoc est & m̄
& uxor martiū Coriolanū ab impetu in patriā rep̄sissent. Erat & tēplū fortunæ publice cuius superiore lib. me-
minimus a populo in libertate cōsecratū. Itē læti qrites: romani. Celebrare fortē deā: sacrificate forti fortu-

TEMpora labunt: tacitūsq; senescimus annis
Et fugiunt fræno nō remorante dies:

QUā cito uenerūt fortunæ fortis honores

Post septem lucēs iunius actus erit:

Ite deam læti fortem celebrate quiritēs

In tyberis ripa munera regis habet:

Pars pede pars ēt celerī decurrite cymba

Ne pudeat potos inde redire domum:

Ferte coronatæ iuuenum conuuiā lynthres

Multaq; per medias uīna bibantur aquas:

Plebs colit hęc: q̄a q̄ posuit de plebe fuisse

Ferruz & ex humili scepra tulisse loco:

Conuenit & seruis serua quia tullius ortus

Constituit dubiæ templa p̄p̄inqua deæ

Ecce suburbana rediens male sobrius æde

Ad stellas aliquis talia uerba iacit:

Zona latet tua nūc: & cras fortasse latebit

Dehinc erit orion aspicienda mihi:

At si non esset porus dixisset eadem

Venturum tempus solstitiale die:

na. Hét munera regis in ripa tyberis: h; téplū a Seruio rege cōditū: & consecratū in ripa tiberina extra urbē.
 Decurrite uos qrites: ppate ad téplū fortunæ. Pars pede: cū pedes ire possit. Pars celeri cimba: qm̄ p tyberī cimba pōt illuc deferri. Nec pudeat: q̄i nō hēat turpe. Redire inde domū potes reuerti multo epoto uinos: q̄a cōiuiua quoq̄ extra urbē fieri debēt. Lintres: nauiculæ fluminales: ut inq̄t Nonius. Vir. Cauat arbore linteres: Nos lintres nauiculæ coronatæ. Ferte cō. iu. iuuenes simul epulātes. Et bi. mul. ui. p me. aq̄s: p tybrim in lintribus bibēdū est: & multū uini exhauriēdū. Plebs colit hāc fortunā. Quia fert: dī. Fuisse de plebe: nā ex obscuro genere. Qui po. serui rex autor ei: téplū hic dī. Sed supius ostenderat coelesti semie natū. Et tulisse scepra ex humili loco q̄si ex ifima cōditōe ad regnū ascēdisse. Cōuenit & seruit: serui quoq̄ celebrare debēt festū. Quia tullius ort^o serua nat^o ex Ocrisita corniculana. Cōstituit tē. ppi. nā fortis puæ: aut ppinq̄: q̄a uelut cognata seruis: q̄ in ifima cōditōe uersant. Deæ dubiæ: fortunæ. Ecce aliq̄s rediēs male sobrius: q̄ redit pagz sobrius epoto mero. Iacit talia uerba ad stellas: hāc loq̄t cœlū intūes post occasū. xxiiii. diei ipsi^o mēsis. Oriō zona tua latet: nō uī eo tpe zona oriōis. Latet nūc: & latebit cras: q̄a neq̄. xxiiii. neq̄. xxv. poterit uideri. De hinc: postea. Erit mihi uidenda: nam. xxvi. die apparebit zona. At si nō eēt pullus: ille qui cœlū intuef: si nō eēt ebrietatis caligine obtectus. Dixisse eadē die: qua & uisuz se zonā dicebat. Vētur: nobis affutuz. Tps solstitiale: solstitiū æstiuū: quod poeta ostēdit. vi. cal. q̄ntiles. Columella. yiii. cal. sic & florentinus princeps.

ANT.
FAN.

- ☾ Lucifero subeunte lares delubra tulerūt
- Hic ubi fit docta multa corona manu:
- ☾ Tempus idē statoris erit: qd̄ romulus oli
- Ante palatini condidit ora iugi:
- ☾ Tot restāt de mense dies q̄ nomia parcis
- Cum data sunt trabeæ templē quirine tuæ
- ☾ Tempus iuleis cras est natale calendis
- Pierides cœptis addite summa meis:
- Dicite pierides: quis uos adduxerit illuc
- Cui dedit inuictas uicta nouerca manus:
- Sic ego: sic clio clari monumenta philippi

☾ Lucifero subeunte lares delubra tulerunt. de lari- bus multa sapius dicta sunt: quos docuimus coli solitos Romæ publice & priuatim: ut coronis ornabantur ut graciles ubi parua coronas accipiunt fragili simulachra nitentia cæra: q̄bus Emilius regilius p̄tor bello antiochiæ ædē in cāpo martio curādā uoluit autore Macrobio. Hiis Oui. hoc loco téplū dicatū inq̄t v. cal. iulii ad qd̄ hitabāt puellæ q̄ coronas texere cōsueuerūt. Tps idē sta. erit. q̄nto quoq̄ cal. iulias ioui statori ædes sacrata est quā Romulus cōdidit ad radices mōtis palatini uotā eo tpe quo ipse aduersus Tatiū pugnāt romanos fugiētes cōspexit: q̄ seu forte seu diuinit^o restituerūt cū Romulus ut inq̄t Li. arma ad cœlū tollēs dixisset. P̄ deū hoiumq̄ hinc saltē arce hostes deme terrorē romanis fugāq̄ cœdā fuisse. Eā ob cām a sistēdo magis q̄ a stādo statorē Iouē dictū existimāt in cuius ædē Cicero Catilinæ conatib^o reluctari cupiens

quod si fit
 Templū
 dicatū lari
 bus. v. cal.
 iul. ioui sta
 tori ædes
 sacrata. v.
 cal. iulias.
 Téplum
 q̄nto dica
 tum. iiii.
 cal. iul.

senatū uocauit: quo cū Catilina uenisse grauiſſima orōne illū corripuit & in exiliū ire iussit. Tot re. de mē. dī. quot no. pcis. iiii. cal. iulias dicata est ædes. Quirino. i. Romulo in mōte grinali cū reliq̄ sunt tot huius mēsis dies quot sunt p̄age noia. Puras aut mōti grinali ab eo téplo uocabulū datū: qd̄ constitutū est postq̄ Romulus adisse ad deos credit^o. Huic purpuræ ulus fuit in trabea. Vñ ab Oui. trabeat^o dict^o est in prio huius opis libro ubi ostēdimus tria eē genera trabeæ: autore Seruio e q̄b^o unū fuit romanorū regū isigne. Trabeæ tuæ: tibi trabeato. Tps iuleis cras ē natale calēdis nō placet qd̄ qdā sentiūt tradi hoc loco Iulij Cæsaris calē. iulii natū quē ad q̄ntū idus iulias in laudē editū Macr. scribit unū iulius mēsis nomē accepit autore Festo: accedit ad hoc q̄ natalis. C. Cæsaris dies explicādus erat ineūte iulio potius q̄ Iunio desinēte. Sēsus ergo ē: festum Herculis musarū: ubi uerū ē ad diē iunij mēsis extremū hoc ē pridie cal. iulias celebrari: quo tpe dicere solemus: cras cal. iul. iulias orient. Eoz deoz ædes structa ē Romæ: at inq̄t Sueto. a Martio Philippo q̄ Augusti uictor^o fuit. De quo ait Martialis: Vites censeo porticū philippi si te uiderit Hercules pisti. & Ioue. Alta parabat culmina uillage græcis longeq̄ petitis marmorib^o uincēs fortunæ atq̄ Herculis ædē. Colebat aut Hercules in eadem æde cū musis. q̄a cōstat eū tpib^o Saturni ut Plu. & Macro. tradūt primū in Italia lras docuisse q̄s Euadrū ab eo didicisse Iuba in suis tradidit monumētis. Fuerūt in eo téplo Fasti Fuluii nobilioris teste Macro. Addite sū mas: extrema quæ restāt ut libellus hic impleat. Quis uos addixerit isti addicere pprie qd̄ sit diximus sup̄: hoc est adiungere. Nouerca: Iuno quæ iubendo lassata est cum Hercules agendo fuerit indefessus. Inuictas manus: monstrorum omnium domitrices quæ obiecta sunt Herculi uoluntate Iunonis.

Festum
 Herculis
 musarum
 pridie cal.
 iul.

☾ Lucifero sub. die seq̄nte. Lares tu. de. fuere illis tépla cōsecrata. De his diximus in. ii. li. & plura in. v. Sed v. cal. Quinti. hoc ē. xxvii. die iunij dedicata sunt illis tépla in ea pte urbis ubi erāt Corolarie: & ut supiore lib. dictū August^o Trāglo teste. Cōpitales lares ornare bis in āno istituit: uernis florib^o & æstiuis. Hic sunt ipsa tépla ubi fit multa corona docta māu: ubi sunt coronæ artifices: p̄serti phylira: & glicera. Idem tps. eadē dies xxvii. mēsis. Erit st. nā erit festū Iouis statoris. Cuius téplū Romulus uoto dedicauit bello sabino: cū Romana acies iclinasset: Deide uoto regis cōstituisse uī. A cōstētibus militib^o statorē Iouē appellauit. Qd̄ oli condidit Romulus añ ora iugi palatini: nā iter palatiū & capitolū cōstitutū ē téplū. Tot dies restāt. sup̄ sunt. De mēse: Iunio. Quot noia pcis: q̄ tres sunt ut alias dictū: sic tres dies sup̄abūt: & erat. xxviii. die mēsis. Cū o grinali. Romule. Sūt data tē. cōstituta & cōsecrata tépla. Trabeæ tuæ: tibi trabeato dedicatū ē illi téplū in colle grinali: sed de morteeius & relatiōe in cœlū: & cuius p̄uasiōe diximus in. ii. Tps natale iuleis cal. cras est. die crastini erūt calēde iulias: sed natale tps iuleis dixit: qd̄ hoc mēse natus est Iulius Cæsar ex sacra iulea domo: & cū prius q̄ntilis diceref in honorē Iulij Cæ. legē ferēte. M. Anto. M. F. cōsule Iulius appellat^o ē: q̄ hoc mēse. iiii. die iduū iulij ipse p̄creat^o fuerit. Perides: musæ. Addite sūma: q̄si extremā manū. Meis cœ. huic pti opis: quā

PAV.
MAR.

nūc editurus su. Dicitur pierides: p epānalexī. Quis addo. vos istuc: ad tēplū herculis. Cui herculi. Non er
cauista: luno q̄ uista tādē est uirtute illius: nā ut ipse in meta. inqt defessa iubēdo s̄ua iouis cōiunx ego sum in
defessus agēdo. Dedit ma. in u. i. p̄p̄ea q̄ uicit oīa mōstra: q̄ eū obiecerat iuno. Hoc petit poeta: Quis cō
secrarit tēplū herculi musiq̄ cōe: sic. n. dedicauerat aedē Martius philippus augusti Victricus: ut testis ē Sueto.
Rōnē huic rei Plu. affert: p̄ble. lyiii. Q̄d hercules Euādru līas docuit: sicut lūba monumētis tradidit: q̄d hone
stū: & honorificū duceret amicos: ac p̄pinguos docere. Nouissime nāq̄ institutū ē: ut mercede discipulos doce
rent. Quippe oīum primus Sp. Carbilus ludū apuit: eius libert^o: q̄ & ipse Carbilus appellat^o primus oīū: ro
manoz uxore repudjauit: hęc ille. Sic ego: q̄ sui. Sic clio: musa rōdit. Monumēta clari philippi: adduxere
s. nos in tēplum herculis. Philippus Mart. usq̄ cū Lentulo consul fuit: ab Anco Martio genus trahens.

ANT. **C**VN de tra. ma. cal. ge. nō improbandū ē in re minus
FAN. cōpta cū affert aliqd̄ uerisimile ut nō facere oportet i
hac nri opis p̄te: quod tandē ad umbilicū adducimus
ubi ueḡ ostēdit: uulgo q̄d̄ dici solet. Cauda non facile
pellē detrahi. Alii pace nra dissentiat a nobis & hūc lo
cū interptent ut placet. Nos Martiā de qua hic agit ne
q̄ iulix matrē eē sentimus amitā. C. Cæsaris dictato
ris quā is q̄stor defunctā laudauit: ut Sueto. refert: neq̄
uxorē Catonis uticēsis Martii Philippi filiā: quā Hor
tensio traditā & ex eo p̄gnantē Cato domū reduxit te
ste Appiano: sed aliā egregia forma & castitate p̄stātē
q̄ culta ē ab uxore Nafonis. ut Cūcta q̄ licet facias nisi
eris laudabilis uxor: Nō poterit credi martia culta tibi
Hāc suscepisse Philippū arbitramur nō ex Accia q̄ m̄
nō matertera fuit augusti sed ex Acciæ sorore: q̄ cum
Philippo nup̄serit ut nobis ut nō multo post nuptias
humanis reb^o excessit. Vñ illud nō sine uoce ac uultu

ad dolorē ac cōmodato p̄nūciatū ē. O decus o sacra scemina digna domo: Eius nomē nō est cur admirari de
beamus nō eē memoriæ p̄ditū q̄d̄ pleraq̄ noīa sunt: q̄ carmina nō recipiūt: quīs qdā il'ud adiciūt fuisse q̄ Au
gusto m̄ni gnīs ignobilitatē obiecerit. Martiæ uero nomē ab Anco Martio rege deductū Oui. putat ex quo
Iulius Cæsar amitā suā matrē uoluit appellatā: ut amitā meā iulix m̄nū genus ab regib^o ortū: p̄nū cū diis
imortalibus cōiunctū est. Nā ab Anco martio sunt Martii reges quo noīe fuit m̄. Sed q̄ pleriq̄ eandem esse
Martiā & materterā Cæsaris uolūt: nō placet cū iis Oui. reluctet: ut hāc p̄bat & primo dilectā semp̄ ab æuo ē
iter comites martia cēsa suas Inq̄ suis habuit m̄tera Cæsaris añ: quaz iudicio si qua p̄ba est. Sciēdū Acciæ idē
fere cōtigisse q̄d̄ & sorori ut nō diu uixerit post philippi nuptias: q̄d̄ ueḡ eē nō negabit q̄ spatia tēpōz uti nos
fecimus diligētius metief. Martia sa. de no. ab anco. Viuebat hęc Martia cū Ouid exularet: cuius uenustas a
poeta laudat nō q̄ fuerat sed q̄ tū erat cū Nafō hęc scriberet. Vñ. M. Catonis accipe ullo modo nō possumus.

PAV. IN qua par fa no sua est: cauēdū ne deprauato uersu legamus: in q̄ par facies nobilitate fuit. Nā & añ le gim^o
MAR. unde trahit Martia casta genus nō un̄ traxit: & postea subiūgit. R̄ndet in illa & genus & facies: nō r̄ndit. ET
ge. & fa. inge. Primū est fortunæ bonū. Sc̄m corpis. Tertiū animi. Q̄d̄ laud. for quā castitas raro comitat.
NVpta fuit quon ma. Cæ. ill. acciæ soror: Augusti Cæsaris matertera ac m̄ martiæ. O sacra sc̄e. di. do. Nō
digna interitu: sed q̄ diu Martii Philippi cōnubio potiret. Lya: nō herculis sed musag. De lya & ci thara nō
nihil diximus in. v. huius opis lib. q̄ differūt aliqd̄ ut Igini & Porphyriōnis ostendimus testimonio: quīs inter
dum cōfundant. Illud dubiū nō est lya musicū instrū esse quod multaz chordaz est manuq̄ pulsaf quemad
modum & Barbitos quam Theocritus polycordon appellat: & nōnulli ci tharæ genus uel lya ipsam eē uo
lunt: cuius nomē cū pleriq̄ græcū esse arbitrent: Strabo Barbaz putat uti est Magas. Nobilum & Sambuca.

ASPLCIS. tu. Vñ: a quo philippo. TRahit genus: hoc est unde nata sit. Martia casta: hęc filia fuit Martii
Philippi: quā Cato uticēsis post diuortū Attiliæ: puellā admodū uxore duxit. Hęc est illa Martia ut inqt Plu
in Catone Iunior: de qua tā multa ferunt. Posteaq̄ Catoni filios pepit: petenti hortensio cupiditate sobolis
Cato dedit. Consentiēte ēt Philippo. ut Plutar testat: Pluraq̄ de eodem Lucanus agit: & nos multa ēt in Lu
cano diximus: Mortuo hortētio: cū Cato Pompeiū sequuturus eēt in bella ciuilia. Domus & filiaz suaz gra
tia. ut Plu. inqt Martiā rursus accepit: quæ tūc uidua erat & ab Hortētio hāres relicta. Eicuriā rei familiaris: &
filiaz cōmisit: & pompeiū sequutus est. Cato se ipsum cōcidens mortuus est. xlviii. ætatis anno. Illa iunior erat
uixitq̄ in longam senectā. Ita ut Oui. eam nō modo uiderit. Sed necessitudinē quoq̄ contraxerit & tertia eius
uxor puella de domo fabioz Martiam coluit: & comes illius fuit. Vnde in libris de ponto ad maximū. Ille
ego de uestra cui data nupta domo. Hanc p̄bat: & primo dilectā semp̄ ab æuo. est inter comites Martiacen
sa suas. In quæ suis habuit matertera Cæsaris ante. Quarū iudicio si qua p̄bata: proba est. Et in elegia æquor
lasonio: ad uxorem cuncta licet facias: nisi eris laudabilis uxor non poterit dici martia culta tibi. Non igit sine
causa factum est ut hoc quoq̄ in loco Martiæ meminisset. Martia nomen dedicatū: quæ genus & nomen lō
ga tempōz serie deductū habet. Ab anco sacrificio: ab anco martio quarto rege romanoz. SACrifico dixi
quoniam natus est ex filia Numæ Pompili: qui tot sacrorum ordines: & sacrificia & cerimonias instituit: &
ipse aliq̄ A quā maternū imitatus est. IN qua: martia. Fuit facies par nobilitate: nā ut genere illustri: ita & il
lustris forma. Sua forma par r̄ndet aīo suo in illa: ut præstantis forme ita & animi quoq̄ præstantis. Sic illa

Aspicis: unde trahit martia casta genus:
Martia sacrificio deductum nomen ab anco
In qua par facies nobilitate sua est:
Par animo quoq̄ forma suo respondit in illa
Et genus & facies ingeniumq̄ simul:
Nec qd̄ laudamus formā tam turpe putaris
Laudamus magnas hac quoq̄ parte deas:
Nupta fuit quondam matertera cæsaris illi
O decus o sacra scemina digna domo:
Sic cecinit clio: doctæ assensere sorores
Annuat alcides increpuitq̄ lya.

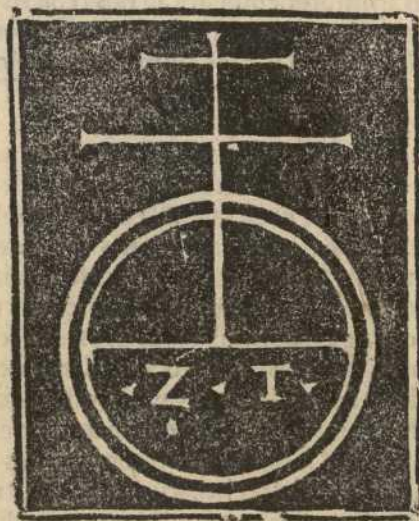
prædita oibus bonis fortūæ corporis & animi. Et gēus & facies & ingeniu: simul hæc tria paria respōdēt in illa. Hoc tu putaris turpe: q̄si nō existimes id esse reprehēibile. Quod laudamus formā ipsius martiæ. Laudamus magnas deas: laudare solemus Iunonē: Palladā: Dianā: Venerē: & cæteras. Hæc quoq; parte ab ipsa forma. Matertera Cæsaris fuit quondā nupta illi Philippo: ipse Martius Philippus antequā habuisset Acciā matrē Augusti uxorē habuit sororē matris Cæsaris: De quo Cæsare dicat: uidetur hic dubiu: an habuerit sororem matris. C. Cæsaris: an sororē Acciæ matris Augusti. An sororē Liuiæ: sed cū poeta rationē habeat uxorē: quæ apud materteram Cæsaris: ut diximus pauloante fuerit: Inque suis habuit matertera Cæsaris aīe. Puto de eadem hoc loco dicere: sic intelligemus de sorore Liuiæ. Quæ matertera erat Tyberii: longe maior natura quā Liuia Drusilla. Quod uolscus quoque noster assererat O decus: o ornamentū. O fœmina digna sacra domo: o matertera Cæsaris digna connubio sacrice gentis martiorum. Sic clio cecinit doctæ sorores assensere. cæteræ mosæ affirmauere dicta clius. Alcides annuit: Hercules quoq; affirmauit. Et increpuit: hoc est insonuit. Lyra: & omnis musarum cytharas in ipsa æde a Martio Philippo dedicata In qua & Herculis simulachrum erat & omnium musarum effigies.

Hæc in Fastos Nasonis scriptimus lector candide qua uisum est breuitate ut neque omitterent necessaria neque multū in his consistere mus: quæ uel nota omnibus ducebamus: uel si a nobis a uertice ut aiunt ad calcē referretur tibi fastidiū allatura. ne obiceres nobis illud luuenalis: Scriptus & intergo nec dom finitus orestes. Diceretq; nos sancto uti aiūt Sabbatho lōgiore: qui nō grauaremur alterū interpretādi laborē suscipere si extaret reliquū huius operis quod Frānciscus Venetus totius pene orbis terrarū pagrator: nobis iureiurādo firmavit uidisse ac legisse apud inclytū regē gallorū: quod uerū ne sit alii uiderint. Nos æ quo animo ferre nō possumus usq; adeo nobis inuidisse fortunā nobilissimorū Fastos poetarū: ut eorum quos Sabinus inceptos reliquisse dicitur nihil appareat & cōsumati ac luculētī operis Nasonis dimidū requiratur: Tu autē Federice dux excellentissime cui non solū hoc tēpore cōmentarios nostros sed iam pridem animam ipsam & mentē dicaui mus: quæso uti hoc opusculum illustri principi Guidoni Vbaldo filio tuo: cui summa omnia debentur aliquādo legendū tradere nō dedigneris: qui tamen si nondū excessit e pueris neq; a nobis potest quā ipsi desideramus eloquētiā mutuari: nō parū tamen proficiet: si & maximo ingenio principi fuerit cū ingeniolo poeta Nafone cōmertium & qui præclarissima est indole præmaturoq; consilio ac supra ætatē litteris eruditus ita ut spem & uota omnium iam exuperet uersabitur quocunq; mō inter Romanos rerū dominos atq; hiis nostris legēdis ad paternā pariter & Romanā illā magnanimitatē ac magnificentiā aspirabit. Quāquā earum cæterarūq; uirtutū ueluti flosculi quidā ita in eo principe iam apparent ut nō solū fortuna & dignitate quam obtinet atque amplissimo principatu: sed tali ac tanto parētē dignissimus habeatur: nec non & patruo Octauiano principi grauissimo: ac celeberrimo omniūq; liberalium disciplinarū cognitione præstanti: ad cuius singularē humanitatē modestiā & grauitatē illud accedit memorabile rarū: ac pene diuinum & nostris temporibus admirandū quod inclytos fratrem ac nepotes tanta beniuolentia & charitate complectitur: ut iureiurādo affirmare ualeam nusquam fere eiusmodi pietatem in ullo principatu fuisse perspectam.

FINIS.

Impressum Venetiis opera & impensa solertissimi uiri Ioannis Tacuini de Tridino: Cæsore uiro eruditissimo Bartholomeo Merula Mantuano: Inclyto ac fœlicissimo principe Leonardo Lauretano Anno. M. cccc. ii. pridie idus Octobris.

LAVS DEO.

CVM GRATIA ET PRIVILEGIO.

Non est nobis molestum ut te uideo suspicari quod scribis Marsum Piscinatem poetam clarissimum: ac nobis familiaritate coniunctum præuerrere nos impressione operis sui. Nosti enim & contempsisse nos semper eos questus quos multi ab impressoribus aucupantur: cum immortalis dei munere satis superque diuitiis abundemus: & quod melius est animi magnitudine qui eas spernere consuevit: & edidisse commentarios nostros multo antequam is aggrederetur suos uti omne Vrbinum testari poni. cuius regia bibliotheca nostrum opus pene attritu & inueteratum ostendit: ubi ut alios omittam Lodouicus Odoaxi^r Patavinus iuuenis utriusque lingue doctissimus & Laurentius Absternius Maceratensis uir litteratissimus ac Præfectus Bibliothecæ iam pridem apud inclytum imperatorem Federicum & Octavianum principem eminentissimum. omniumque liberalium artium cognitione præstantem lucubrationes nostras tantum in modum suis laudibus illustrarunt ut merito eam gloriam neglexerimus quam disseminare nobis poterant impressores. Quod autem mihi si gnificas placere Marso spicam cilissam nardum esse non crocum quod ipse suis manibus nardum in Cilicia legerit: quod Crocus spicam non habeat: quod ad odorem uri non consueuerit: non facit ut quæ scriptimus edidisse poeniteat. Esto ut Cilicia nardum ferat: quid illud ad rem? nascitur filigo in Piceno. nascitur far in Latio. dicetur ne hoc eam ob causam spica latina. illud spica Picena cum filigo & far alibi quoque proueniât. Si prima Nardi nobilitas est Ciliciæ: si eius prouentus ibi longæ uberrimus: si nardum sola fert Cilicia: si peti ad rem diuinam ea spica tantum ex ea prouincia consuevit: quorum nihil uere dici potest: cuius herbam dabimus faciebimurque nos errasse qui scripsimus spicam Cilissam Crocum esse quod prima nobilitas sit Cilicio croco ut autor est Plinius: qui etiam tradit Crocum mire congruere uino: quod non fugit Propertium dicentem: Vinaque fundantur prælis elisa falernis Terque lauet nostras spica cilissa comas. Sed cum nihil eximium sit Nar do ciliciæ nihil proprium unde per spicam Cilissam accipi debeat: non est cur debeamus ab eo quod iam pridem in nostris scriptis commentariis dissentire: Quod uero Crocus spicam non habeat nihil refert. Quis enim nesciat frequentissimum illum tropum esse longæque pulcherrimum teste Quintiliano non apud oratores modo & poetas qui plurima uertere ipsa metri necessitate coguntur: sed etiam apud indoctos quem nostri translationem Græci metaphoram uocant augentem ita sermonis copiam ut quæ non habet mutuari permittat. Vnde croci flos spica cilissa iure optimo dici potest: is enim antequam dehiscat ac se se pandat inuolutum continens fructum quandam spicæ imaginem gerit: quam si poetæ non dabitur spicam appellare iure Virgilium accusaueris. qui ait in primo Geor. Ferroque faces inspicit acuto. Et alibi: Classique immittit habenas & remigium alarum. Rectiusque existimabis non licuisse sententiæ reip. dicere Ciceroni. Quamquam & ostendimus ubi uolueris floris quoque spicam dici auctore Plinio. Quod autem Crocus ad odorem uri non consueuerit: nihil illi astipulatur: cum constet uri etiam in re diuina quæ minime redolent. Ouidius in primo fastorum: Ara mihi posita est paruo coniuncta sacello Hæc adolet flammis cum strue facta suis. Vri autem Crocum in sacris ut thus costum. herbam sabinam & similia quis non uiderit? ut Thura nec euphrates nec miserat india costum Nec fuerant rubri cognita sila croci: Ara dabat fumos herbis contenta sabinis. Ouidius alibi: Tinnulaque æra sonant redolent myrrhæque croci. Statius quoque in. xv. theb. uri crocum testat ut Nec non assyriis pinguescunt robora succis: pallentique croco. Eodem & crines tingi negare non possumus quod Lucanus non ignorauit: ut Et qui tingentes croceo: medicamine crimen fluxa coloratis astringunt carbasa gemmis. Odoriferum autem Crocum. esse neminem latet. Sed demus ut dum adolentur nullum odorem fundat: reiciemus ne ideo ad artis crocum? cum sulphur quod uinum dicitur in religionibus locum habeat teste Plinio & uitulorum cineres equinum sanguinem ac fabarum stipulas recipiant suffimenta: uranturque maris rores & in sacris Cereris tædæ accendantur cum thura haberi nequeunt: ut & si thura aberunt unctas accendite tædas? Constet igitur spicam cilissam crocum esse non nardum cum prima ut diximus nobilitas sit croco cilicio & ibi in montem Coryco. Vnde illud est Martia. Corycio quæ uenit aura croco. Alia multa quæ scribis probentur ne a nobis an improbentur ubi ad nos redieris explicabo. Vnum illud differre non placet quod ubi quidam legunt ut mihi significasti in. vi. fastorum Dodona thyene stabis agenorei fronte uidenda bouis: dodoni dione legendum est. Quatuor enim sunt in cælo Veneris stella: Vna errans & alterno meatu uaga. Alia in pectore Leonis quam stellam regiam uocant. Tertia in septentrione m. Quarta in Tauro: cuius meminerunt Seruius & Alphonsus quam naso post idus iunias uideri docet longe antequam Sol in ortum feratur. Quod si uel thyenem uel aliam hyadum orientem acceperis id ages ut ingeniosissimus poeta rudis uideatur ingenti fluxæque memoriæ: qui cum docuerit sexto nonas Maias hyades omnes in ortum ferri: ut Pars hyadum toto de grege nulla latet: & paulo post subiecerit: idibus ora prior stellantia tollere taurum indicat: addideritque futurâ pluuiam quarto nonas iunias exortum hyadum celsiore: ut Postera lux hyadas taurinæ cornua frontis Euocat: & multa terra madescit aqua: non dubitet sole iam e geminis abituro docere thyenem unam hyadum exoriri: quod nulla ratione procedit nisi forte dixerimus id quod res non habet thyenem ita longo intervallo distare a fororibus suis ut in ortum feratur cum extremis partibus geminorum. Lege igitur Dodoni dione uti & Ouidius scripsit & iam pridem e nostris commentariis didicisti: ne si Dodona thyene legeris in eo quoque deprauatum locum Nasonis ostendas quod a dodona dodoneus deducitur non dodonus. Dicimus enim dodoneos lebetas. dodonum æs. dodoneam quercum non dodonam Tu autem amice dilectissime & Cambitellæ familiæ decus tecum cogites uelim quid sibi eo loco uoluerit naso ubi ortum Veneris non cosmicum. non chronicum. non heliacum ponit. Nolui enim apire re scitu dignam ut lectori inuestigandum aliqd lingref. Vale & si Venetiis auelli potes tandem in patriâ redi. Fani idibus Iunius. M. cccclxxxii.

FINIS INTERPRETATIONIS FASTORVM. SEQVITVR EMENDATIO QVO
RVNDAM LOCORVM ET ASTRORVM RATIO.

PAVLVS MARSVS PICINAS PO. CL. GEORGIO CORNELIO. M. EQ. V. F. Salutem.

HAEC ILLA SVNT. G. Cornelii. Quæ nos octo antea annis in Ouidianos fastos magna curæ ac diligentia scripseramus: & a principio tibi dicata. Visum est illi dimittere consilium ut in hoc usq; tempus pressa teneremus: ne editio præcipitata de decori potius quàm laudi esset. Nunc uero cum tandem ex urbe Venetias ad te uenire licuerit his lucubrationibus nostris: extremam modo manum imposuimus & cui tu ipse madaasti dedimus imprimendas. Non quod illius spe gloriae commoti: sed ut promissam tibi fidem seruemus: & expectationi multoq; ac militæ nostræ uoluntati more gereremus. Sed cum sperandum mihi esse ducerem: neminem fore illud opus: quod Romana esse supra probauit: uenetis daturum: Nescio quomodo Thesiphone factum sit: ut contineri non potuerit inuidia furor: & ante in spectum opus in officiosum hunc laborem meum coeperit allatrare: aut ut pudicam linguam ad maledicentiam puocaret aut ut huius operis nisi siquæ arte daret laudem detractaret. Sed in altero si rōdere uelis: Vteter si liceret Quintili carmine. Quæ fata nobis modo sustulere. sic. n. & aliis pro tua mea laude respondit Martum liuidulus sacre poetæ: carpit: uiuere dum cupit deserto. Marti carmine: ualde se pererat. Non scuit scabie subperbus unguis. Nec muscæ uolucres iouis sequuntur. Altera uero tuebis se ipsam: & ueræ humanitatis: ac æquitatis studiosi: illam ab omni liuoris morsu uindicabunt. Aliquod tamen erat. quod in his commentariis. Multi quod dandum esse censebant: sed ea non uiderat: quæ nos ipsi uidimus: Diximus. n. in primo lib. eo in loco Et sonet accensus spica cilissa focus de nardo intelligendum. Danabant illud multi: ea ratione quod cilissi Nardi Pli non meminerit: quasi alibi inueniri non possit: quod a Pli. non referatur: sed legant tamen Dialco. quæ eruditissimus Iuuenis: & omni lingue laude cumulatissimus Hermolaus barbarus modo latinum fecit: Inuenient certe & in Cilicia nasci Nardum. Plura. n. Nardi genera ab illo commemorantur: & hæc illa sunt. Vitar. n. Hermolai uerbis Nardi genera duo: Altero indici: Alterum syriaci: non quod hoc in Syria nascatur: sed quod motus eius: in quo legitur: ps una in Syria: unam in Indiam spectet Syriacum melius: quo recentius: atque leuius est gummosum: colore rufum odore uehementer iocunde. Cyperumque imitate: breuius spica: sapore amaro: Maximeque siccante os: custodit suauem olentia pertinaciter. item Indici Alterum genus Gandæis nomine a fluuio India: qui montem in quo nascitur præluit: uiribus laquidum utque solo uicino proueniat: eoq; in maiorem altitudinem adulescat. pluribus: ab eadem radice fructificationibus implicatis. & dolentibus uirus. Odoratius uero quod locis calidioribus gignit spica breui: cyperum olente: in totumque eius dotibus: quibus syriacum. Habet & Saphariticum Nardum frutice admodum pumilo a loco ubi carpsit dictum spicis ingentibus candidum. Caule quoque e medio prosilit aliquando hircum spirante: danas in totum. Nardus gallica in Iuguræ alpebus nascitur. Aliqua uernaculo indigenis nomine: Nascitur & in istria frutex pusillus: cum radice uellit & in fasciculos manuales digeritur: folia ei longiuscula: leuiter flauescunt: flos luteus: usus eius in caule: & radicibus quoniam odorata hæc modo habent. Nardus motana: quam aliqui Thilacitim: alii niri appellant in Syria: Ciliciaque nascentem: Caule atque foliis Erignio similem: minoribus tamen: neque scabris spinosisque: radice nigra: odorata duplici: triplici: atque omni multiplici ad morem hastulæ regie: quæ multo minor: graciliorque: Asiarum aliqui nardum siluestre appellant: Phu. quoque quidam nardum siluestre appellant nascentem in poto. Hæc a Dialcoride commemorantur: & in Cilicia nasci nardum iam omnibus constat: Sed ubi hæc Venetiis in primis coepit quibusdam persuaderi non poterat: locum illi poetæ recte dicere spica cilissa: Nec aduertebant poetæ a Propertio accepisse locum Qui in elegia Musa palatini iquit. Terque lauet nras spica cilissa comas: cum pro oleo nardino dicat. Arguebant præterea nullo pacto nardum aduri ad odorem. Nec legerant eundem Propertium in elegia. Sunt aliquid manes inquit Curado. Flammæ non oliuere meæ. Cedat tandem uicta pertinacia detractos: & uera dicere Marsum fateatur: Sunt tamen. G. Cornelii loci quod in commentariis nostris paululum imutati ne dixerit deprauatis: & hoc non mea culpa factum: Sed celeritate illorum: quæ characteres imprimendos contexit: ut in ipso fere principio cum factum esset factum fecere: & ubi erat αρωπιον fecere αρωπιον. Sic in quibusdam aliis libris. & in eo loco primi lib. Er go ubi nox aderit uenturus tertia noctis: Cum ego dixisset Tertio die nocte: fecere calendæ. Et in eodem lib. ubi erat. Qu. Fabi. Rulus: Is qui primus suæ gentis maximus est appellatus. factum est Fabius Rutillianus. Et in secundo libro. cum multis in locis esset linea breuis iacens: non electa, punctis hinc inde signata: quod signum sit pro hoc uerbo est: non id illi intelligentes putabant. s. & dicere. Sed diligens lector facile cognoscat. In principio quæti lib. in ipso titulo: cum esset cum deploratione orbitatis: fecere declamationem: & principium epistolæ: Destinatum tibi. G. Cor. opus maturantem: factum est Destinatum tibi. s. Cor. opus. Et in eodem lib. sequutus ipse poetæ sententiam Dixi Veneris Erycinæ sacra. a Claudio Mar. in urbem translata. Sed illud accelerantis: bus impressoribus. Et me ut celerrime quoque exscriberem: urgentibus præterieram non errore: sed ipsa celeritate Liuium de secundo bello punico lib. ii. dicere: Decem uiros iustos inspicere lib. Sibyllinos & inspectis retulisse patribus: ædes Veneris Erycinæ: ac deæ Mentis uouendas esse. Et paulo post ita inquit: Tum ædes uouitæ Veneris Erycinæ. Aedem quoque Fabius maximus dictator nouit quia ita ex fatalibus lib. edictum erat: ut is uoueret cuius maximum imperium in ciuitate esset: Et in. iii. lib. inquit. Duum uiri creati sunt. Qu. Fabius maximus: & Attilius Crassus ædibus dedicandis menti: Atti. Fa. Veneris Erycinæ: Quod quidem ad illud quoque facit quod de Menta diximus in. vi. li. Hæc nos ideo uoluimus addere ne quis dicere: aut errasse marsum: aut aliquid præterisse iure possit.

Ed proposueram. G. Cornelii repetiturum me in fine commentariorum nostrorum omnem astrorum seriem: de qua per totum opus differimus & nostri temporis addere potest rationem. Sed quia nimium creuit operis magnitudo: & de illis omnibus rursus agere nimium id quidem: & ingratum lectoribus esset: in aliud tempus differendum esse duxi. Pauca tamen attingam: quae maximo fore omnibus usui existimauerim: & ad excutiendum errorem in quo, multi uersantur: & ad ueritatem apertissime discernendam. Nam cum in explicandis illis usi nos sumus auctoribus: Higinos: Plinio: & interdum Columella: quibus & multi quoque innituntur: Non tamen est eadem ratio nostrorum temporum: quae illorum fuerat quod facile ostendemus. Ne uidear penitus: ut rumpatur liuor. huius rationis expertus. Vtor enim preceptore Rigio nostro Adriaco astrologorum principe. ut nemo dicere me possit erraturum. Eaque erit nobis quaestio. Cur illud sit: quod poetae Nasonis: & augusti temporibus sol arietis principium inibat undecimo calen. apri. Nunc uero in sit quinto idus martias. Fecit hoc quidem differentia motuum corporum caelestium illorum & nostrorum temporum. Nam ab eo anno. quo natus est Ouidius usque in hunc annum defluere anni mille quingenti & xxii. Sic tam magna temporum longitudine magna est facta motuum mutatio: ut illud mirandum esse non debeat. Si ingressus solis in unumquodque signum illius temporis plurimum a nostro tempore differt. undecim enim diebus nunc antecedit. Cuius rei causam est motus augium. Sic enim summas caeli altitudines uocant. & Stellarum fixarum. & motus accessus: & recessus capitis arietis octauae sperae mobilis. Namque eius sperae zodiacus est mobilis: & ipsa quidem inferior est. Alter uero zodiacus: quem uitae circulum graeci ostendunt. Nonae sperae: quae ultima & altissima est nostro uisui: immobilis est: & permanens perpetuo absque alio motu: praeter suae spae motum ab oriente in occidentem assidue sine ulla intermissione agitur: De quo zodiaco immobilis: siue signorum immobilium intellexit diuinus ipse poeta. Itaque assumptis: & intellectis principis horum signorum mobilium: siue sperae octauae mobilis: una cum motu accessus: & recessus capitis arietis ipsius octauae sperae enumerabis tres motus eorundem mobilium. Nam motus augium. & stellarum fixarum proprium motum habent: ut patet in tabulis calculationum: seu computationum. Habet & proprium motum cum tabulis suis. Motus accessus: & recessus octauae circuli causatus a duobus principis. equinoctialibus: uidelicet arietis: & librae: & est tertius motus tabulae equationis accessus. & recessus quae est tabula perpetua incipiens ab imo gradu: & prosequens usque ad .xc. deinde a .xc. usque ad imum gradum retroeundo & hoc modo eundo: & redeundo. Tabulae perpetuae est equationis Numerus uero ipsorum motuum incipit a gradu. o. minutis. ix. Secundum .xv. augendo in numerum graduum .xv. Tabulae in .gr. ix. minut. o. Secundum. o. Itaque collectis motibus horum trium in tempore Nasonis. Et similiter in hoc aeuo nostro colligimus solem inire unumquodque signum. xii. immobilium: nunc nostro tempore. xi. diebus ante: quam illo tempore: Veritate Nasonis & octauae augusti. zodiacus mobilis octauae sperae erat sub zodiaco nonae taliter. quod aput arietis octauae non erat distans a linea perpendiculari: ne in minimo quidem spatio a capite nonae: Quae propter uirtus infundebatur inferioribus ampliata per concordantiam duorum zodiacorum in una quidem & pura concordia: quae causa fuit tantae pacis illorum temporum. Sic itaque dispositis rebus per remotionem capitis arietis mobilis: a capite arietis immobilis nonae sperae in it sol per .xi. fere gradus de necessitate: qui se mouet in quarta spera planetarum per lineam exeuntem a centro terrae per centrum corporis solis: hoc est ipsius solis: terminantem in principio signorum nonae sperae: per tempus probatum .xi. dierum ante numerum dierum illorum temporum ut inferior computatio demonstrabit. Tempus. n. introitus solis in .xii. altissima signa zodiaci fixi: cum quibus multa admiratione digna poeta posuit sub umbra fabularum. Hic inferius dimissatione minorum uel ante uel post. anni. Mcccclxxxii. annotamus. quo quidem anno haec excerptimus & imprimenda dedimus Sol in it arietem die. xi. martii. Sol in it taurum die. xi. aprilis. Sol in it geminos die. xii. mali. Sol in it cancrum die. xiii. iunii. Sol in it leonem die. xiiii. iulii. Sol in it uirginem die. xiiii. augusti. Sol in it librae die. xiiii. septembris. Sol in it scorpionem die. xiiii. octobris. Sol in it sagittarium die. xiiii. nouembris. Sol in it capricornum die. xiiii. decembris. Sol in it aquarium die. xi. ianuarii. Sol in it pisces die. nona februarii. De ascensione uero imaginum caelestium: quae undique per totum coelum fusae sunt: tam in latitudine meridionali extra zodiacum: quam in latitudine septentrionali similiter extra zodiacum illud dixerimus: Ad perfectam cognitionem earum: tam ascendentium: quam descendentium iuxta lineam orientis: cum signis zodiaci oportet te habere instrumentum sperae solidae. In qua inuenies circulum orientis: in medio cuius sperae solida sita est cum circulo suo meridiano: & taliter disposita: quod deprimere possis polos siue attollere secundum latitudines: climatum mundi: uel secundum elevationem poli tue regionis: Itaque habita huiusmodi spera tuopte ingenio uerificabis ascensiones: & descensiones omnium & singularum imaginum quae caelo & quadrata esse in caelo constat. unacum ascensionibus zodiaci ab hac linea orientis: cingentis omnia: & diuidentis speram in duas partes: superiorem: & inferiorem: & est terminator uisus. Cum quo etiam in instrumento duplicem orientem. rectum. s. & obliquum cognosces: a quibus quidem duobus diuersitas quoque locorum terrestrium discernitur: quod latius in commentariis sperae percipies. Si ea in his temporibus rectificatis: ut ita dixerim: imaginibus siue stellarum fixarum locis formata fuerit.

Optimus hæc ideo Georgi Corneli commentariis nostris addere: ne quid tibi in tanto opere aut deesset: aut ab aliis desideraretur. Quod carpere quoque pget insanus livor & cum multa hinc didicerit: fretus insolentia: & ingratitude sua: laboris nostri laudem detractare cõtedet. Sed quo magis illius sæviet in frenis rabies: eo dilucidior erit laus nostra: & pia ingenia maiore nos observantia & gratitudie psequetur: & quod a ybulsã certe nõ pbatur: me nouo genere interpretatiõis uti uoluisset: ut oia rudibus quoque pueris essent apertissima: in eo quidem gratiam & agent: & habebunt mihi posteri sempiternam.

REGISTRVM HVIVS OPERIS

Quidius de fastis

extremum

a

Tempora cum

signa uia

Excute

nus addidit

b

iam noui

pro sensisse

mitibus

Et noua

c

ab ipsis

Cæsar

nisi esculapius

salia: uege

d

aurelio referunt

rum: & hortoge

erat risus

hostis presertim

e

semper que recenti

tiis: quæ

xa est.

ir cognominatio

f

Interpretatiões

Quaque capit

cedebat cum

ædem Martis

g

propinar aut

in hanc etiam

insula quasi

Corruitis

h

quintilos comites

Plus tamen

quasi fugiunt

i

est emina

Omne ab

hanc quia,

k

ueterum

clã inter festi

horis posse

l

Tertii fastoge

Mars uidet

Lacte ferino

Edificata ergo

m

Ille deus

loco maius

tulit arma

Oebalie

n

uocato. Tarda

cibus usque

At nõ effuget

cog. nu. uesta

o

nam plurimus

Vtque do.

sub ministra

p

Cur hedera

enim ni puerili

ita parcis

q

Interpretatio

Mea tempora

ut secundi.

Inque inter

r

Vtque solet

sepe pudicus

qua laced.

cretensem

s

castam Si tu

mater habet

Pendula

Perpetuo

t

Sunion

ter qui cum

go credendum

Per sua

u

Clam luerat

Terraque

eius a nostris

x

interpretationes

regali insidere

minor etas

reddidit.

y

Home utrumque

Vindice nullo

tumida superiore

meretrices fugat

z

uit reoge

Notas ueteris

formam: &

&

Interpretationes

terra fuit

Aurea posedit

lat: nodis

9

Vesta eadem

esse diu

in sacris

sidio fecerunt

z

Mater moesta

Celum ac

Pallantide

premi. Quid

A

Sumano: quisquis

manu sepelierat

na. Habet

FINIS

Quod si quis in hoc libro...
 de rebus...
 in hoc...
 et...
 et...
 et...

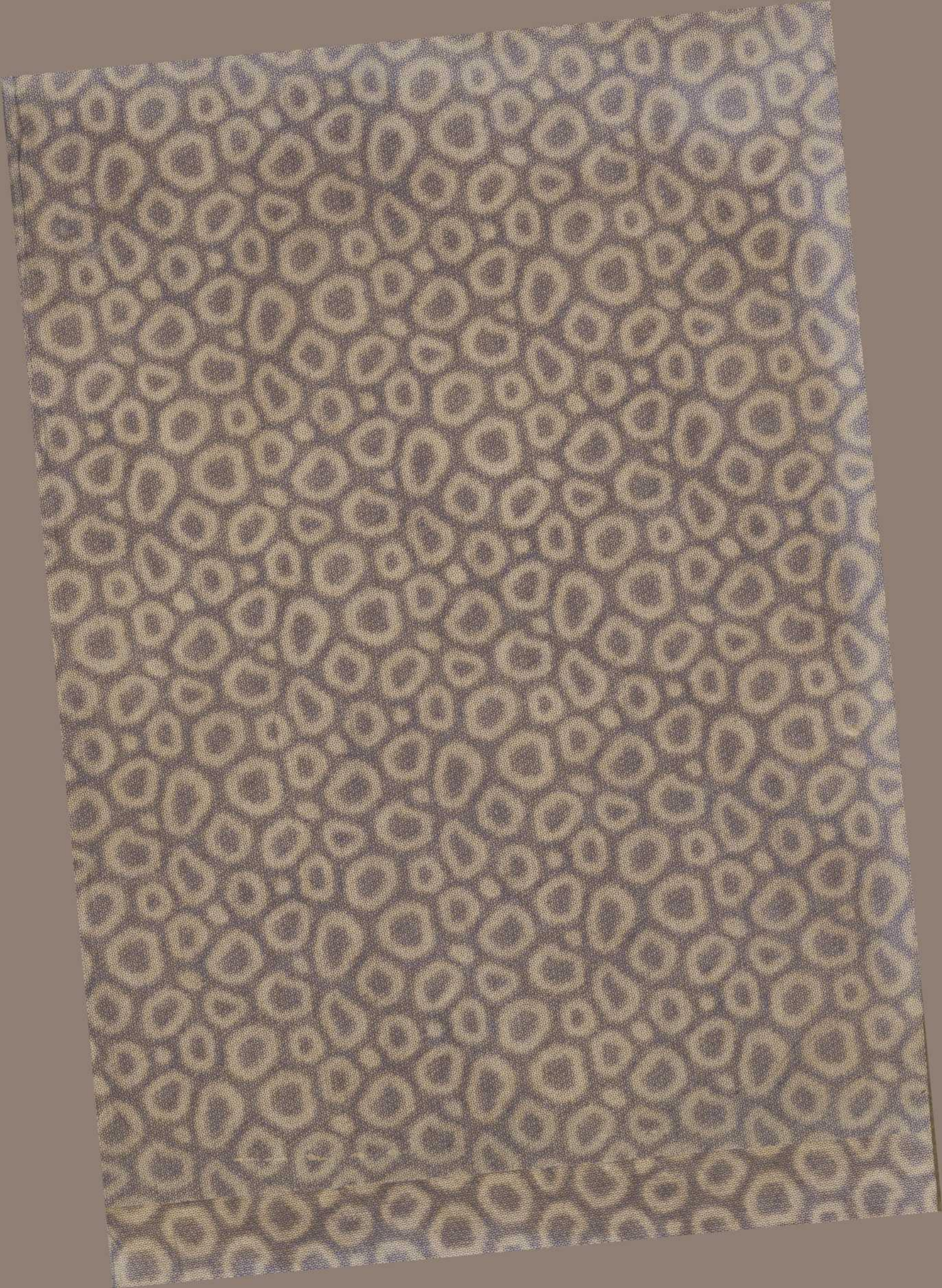
REGISTRVM HVIVS OPERIS

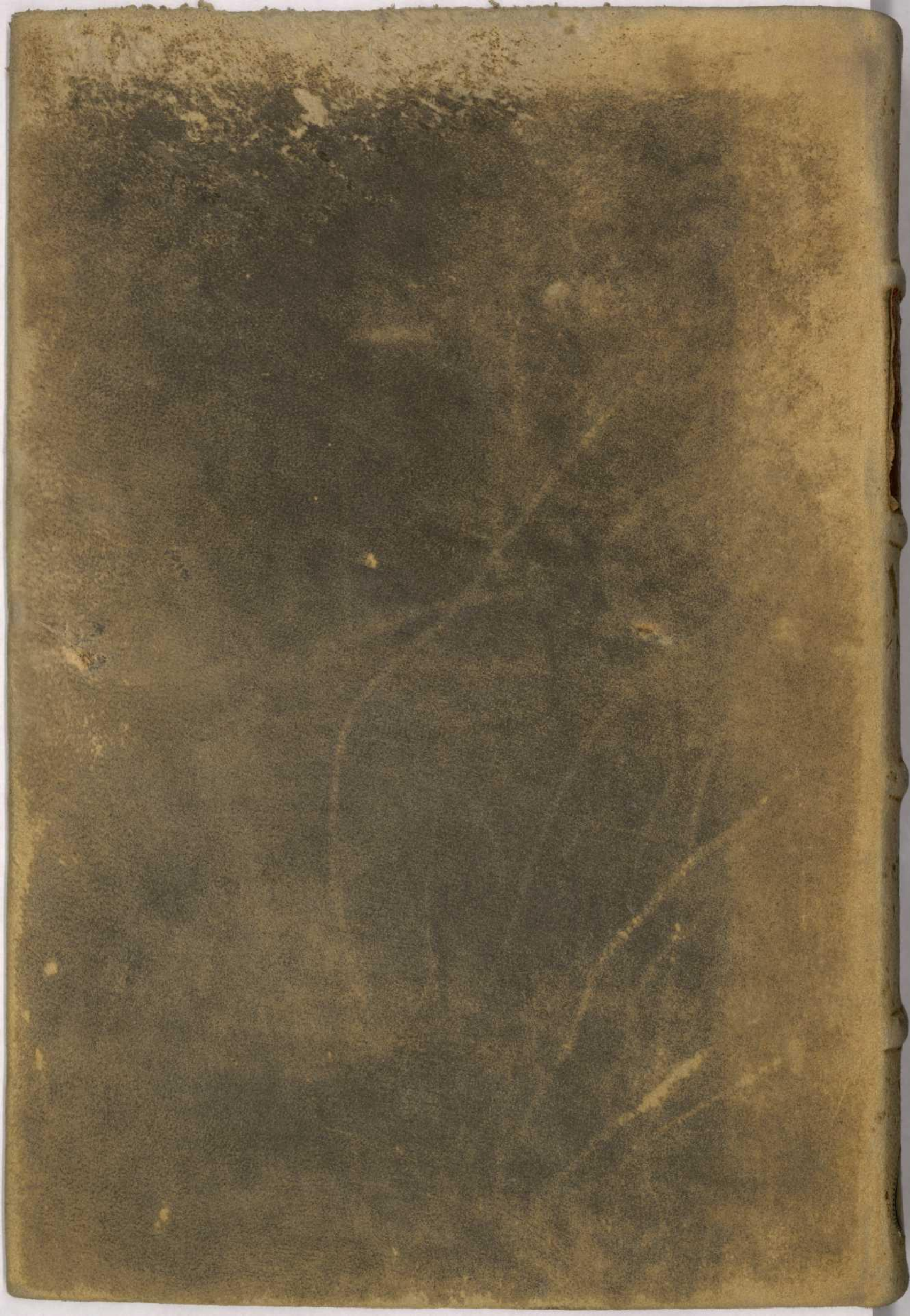
Outward Title	Page	Page	Page
Extremum	1	1	1
Tempus cur	2	2	2
Extremum	3	3	3
Extremum	4	4	4
Extremum	5	5	5
Extremum	6	6	6
Extremum	7	7	7
Extremum	8	8	8
Extremum	9	9	9
Extremum	10	10	10
Extremum	11	11	11
Extremum	12	12	12
Extremum	13	13	13
Extremum	14	14	14
Extremum	15	15	15
Extremum	16	16	16
Extremum	17	17	17
Extremum	18	18	18
Extremum	19	19	19
Extremum	20	20	20
Extremum	21	21	21
Extremum	22	22	22
Extremum	23	23	23
Extremum	24	24	24
Extremum	25	25	25
Extremum	26	26	26
Extremum	27	27	27
Extremum	28	28	28
Extremum	29	29	29
Extremum	30	30	30
Extremum	31	31	31
Extremum	32	32	32
Extremum	33	33	33
Extremum	34	34	34
Extremum	35	35	35
Extremum	36	36	36
Extremum	37	37	37
Extremum	38	38	38
Extremum	39	39	39
Extremum	40	40	40
Extremum	41	41	41
Extremum	42	42	42
Extremum	43	43	43
Extremum	44	44	44
Extremum	45	45	45
Extremum	46	46	46
Extremum	47	47	47
Extremum	48	48	48
Extremum	49	49	49
Extremum	50	50	50

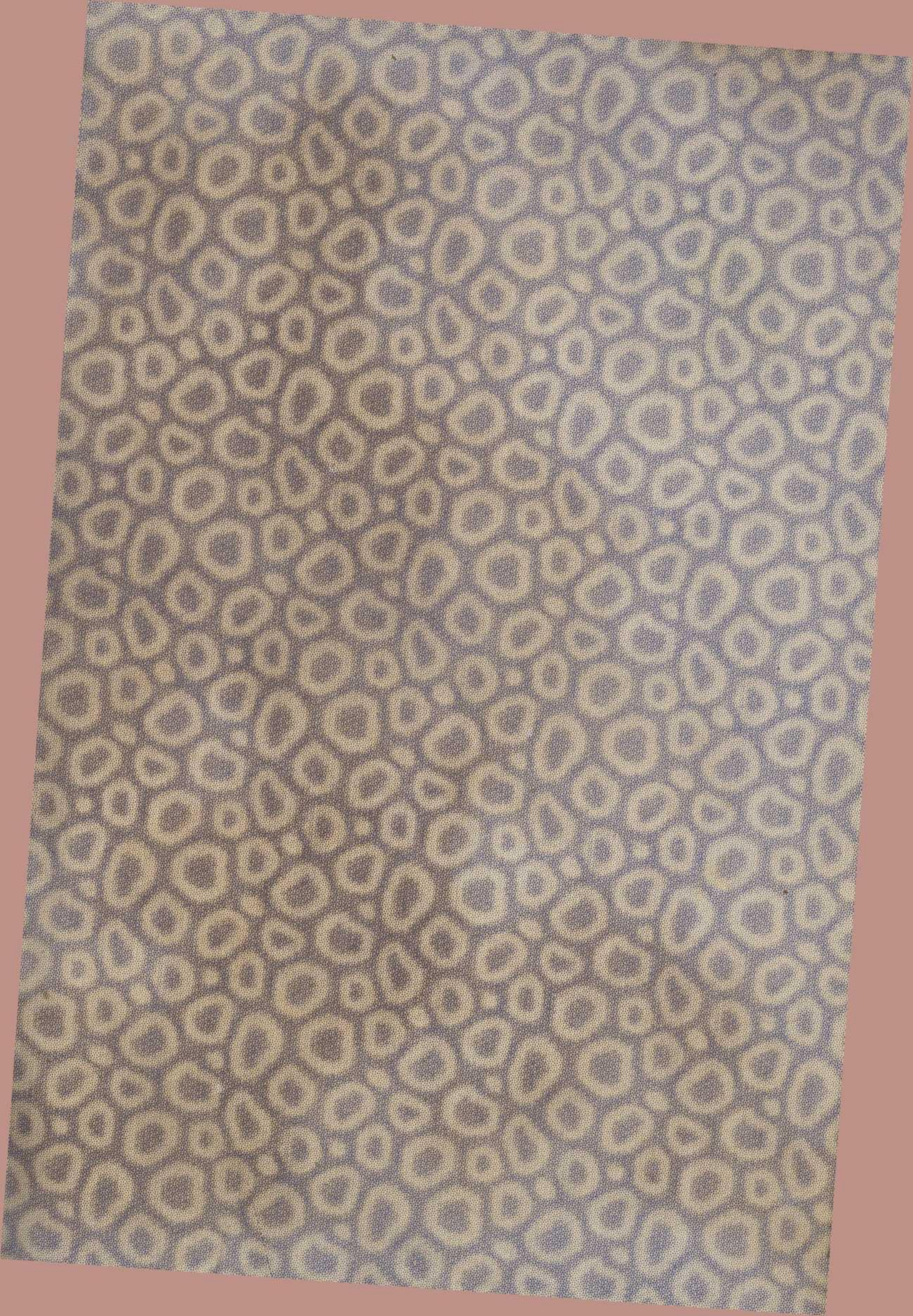

III

OVIDIUS
DE FASTIS
CUM
COMENTARIUS
1502

No. Caja
A-54

R. 30748

~~7~~ ~~7~~ ~~7~~

Caja
A-24

Dei Obi. de la Comp. de Jesus de Granada 1693. B. P. L.

Ovidius de Fastis cum duo-
bus commentariis: Anto-
nii de Fano et Pau-
li Marsi.

itteras tuas Alexander charissime & fraterni amoris & eruditionis plenas pxime accepit: ex quibus intellexi te in euoluendis fastos & uoluminibus non modo carmine illud elegantissimum: sed et commentaria in emendata: & in uersa librariog: nostri temporis culpa & incuria precepisse: rogatque me: ut hoc tam preclarum opus a tot deprauationibus uendicem: quemadmodum superiorum est anno. Q. Curtius emendauimus: quod antea corruptus ferme totus uulgo circuferebat: ego (ut uerum sit) si pater nam beniuolentia licuisset: labore quem mihi iniugis recuasssem: non quod materia esset uilis & ab-

iecta: emendatio. n. grammatice peculiaris est ps. Na. M. Varro scripsit eam constare in pubus quatuor lectione. s. enarratione: emendatione & iudicio: & M. Valerius pbus soli huic nec ulli preterea grammatice parti deditus multa exemplaria contracta emendare ac distinguere curauit. Reliquum non mediocre silua sermonis antiqui: Sed quod in presentia aliis maioribus districtus negociis: uoluntati tue haud facile poteram more gerere. Oui. n. de Tristibus ac Ply. de alalibus opus sane arduum ac difficile interpretatur cuius prouinciam magnam partem absolui: multa inibi corrigimus: quod ab aliis aut pretermissa aut illis incognita fuisse. Huc et accedit eruditione adulescentium meorum studium: quibus rebus impeditus Fastos quoque lectione te plurimum oblectas: aliis relinquere decreueram corrigendos Sed ut & tibi quem ob ingenii elegantiam & uitae integritate ac excellentem aetate annos eruditione amos: si naque plequor pietate: & commo quoque oium utilitati consulere ex Platonis sententia: quod ad Architam Tarentinum scribens eum admonet illud considerandum. Nullum enim sibi soli natum esse. Sed ortus nostri parte sibi patriam uendicare: parte parentes: parte amicos: haud inuitus & carmine correxi & enarrationes: curauimus ut Antonii Fanestis: & Marci interpretationes una ipsi merentur a diligentissimo ac solertissimo bibliopola Ioane Tacuino nostro: ne quod ad carminis intelligentiam deest.

Quicquid uero latius continebat paucis in margine assignauimus: quo facilius posses ad id quod diu quaerendum est digitum intedere. Accipies igitur frater optime opus quod emendatissimum: intelligesque nihil est tam arduum: aut difficile: quod tua cura non sum suscepturus quam libentissime.

Locus
Catulli
enarratus

Nunc reliquum est ut ad id redeam: quod scire te uelle ostendis. Scribis ut sententiam meam tibi exponam super eo Catulli uersu. Patroa uirgo plus uno maneat penne saclo: rez paucis accipe. Catullus optat: ut ab eo liber editus diu duret & permaneat: Nam quum dixerit Cornelio se illi libellum dicere statim subiungit Patroa uirgo plus uno maneat perenne saclo: ubi uirginem ponit pro charta quae nunquam antea edita fuit: quemadmodum dicimus uirginem eam: quae nunquam partum edidit. Martialis. Scribioque signatas custodiat ipse uirginis pater chartae: patroam autem pro patria: & Veronensi accipies. Hic est uerus

Locus
Liuu cor,
rectus.

Catulli sensus quem nos primi (quod citra arrogantiam dictum sit) excogitauimus. Secundo loco scribis te legisse apud Liuum li. viii. bona uirtutum consecrata fuisse senionis sanguini deo. Quis autem fuerit deus Senionis sanguis a me quaeris: ego (ut tibi et locum hunc scitu dignissimum exponam) non senionis sanguis: sed sabinosanguis legendum esse affirmo. Nam Cato (autore Dionysio Halicarnaseo) nomen sabinorum genti impositum fuisse ait ex sabinolandi diu gentilis: Hunc autem sanguinem quibusdam pistium uocatum fuisse refert. & quia Iatius in bello cum romanis gesto uocatur multa templa uariis diis: uerisimile est illum sabinosanguis gentis auctori aede quoque exisse: Nam & Dionysius scribit eum soli & lunae. Saturno. & Reheae uesaeque preterea: & Vulcano: & Dianae: & grino. Et diis aliis: quoque noia

Locus
Plynii dif
ficillimus
enarratus

difficile est lingua graeca enunciare aedificasse. In postrema parte tuae epistolae declarari a me cupiebas locum Plynii ex. vii. li. naturalis hystoriae. ubi ille scribit raros esse patribus periores columete ubertatem seminum exustione: in cuius uices nunc uergat aeuum. Sensem facile percipies. si quod hoc in loco sit exustio intellexeris: a qua ubertatem seminum consumit Ply. refert: & inde filios raro prius periores fieri: scribit Aristoteli (autore Censorino annu esse maximum: quem solis & lunae uagarumque stellarum orbis conficiunt: cuius anni hiems est Cathaclysmos. i. Diluio: aetas autem Ceyrosia. exustio quod est mundi incendium. De anno magno Cicero li. ii. de natura deorum ita scribit. Magnam Annu Mathematici noiarunt: quod tum efficitur quum solis & lunae: & v. errantium ad eandem inter te comparatione confectis oium spatii est facta conuersio: quae quia longa sit: magna quod est: esse uero certa & definita necesse est de anno magno multa Seruius & Macrobius Exustionis uero & diluuii meminit Plato in timaeo. scribit enim aegyptium quendam sacerdotem grande natu Soloni haec dixisse. O solon solongraeci pueri semper estis: nec quicquam e graecia senex: Cur istud diceret praesentante Solone in dicitur sacerdotem. Quia iuuenis semper uobis aius est: in quo nulla est ex uetustatis commemoratione prisca opinio. Quod ideo uobis contigit: quia & multa & uaria hominum exitia fuerunt eruntque. Maxima quod est aut ignis conflagratione: aut aquae inundationibus puenire necesse est: minora uero aliis quibuslibet calamitatibus fieri. Nam quod apud uos fert praesentem quondam solis filium currum ascendisse paternos: nec patris aurigatione seruata exussisse terras: ipsumque flammis caelestibus conflagrasse: quis fabulosum uideat: ueque quodammodo esse putandum est. Fit eum longo tempore intervallo caelestis circuitus permutatio quodam: quam inflammationis uasitas necessario sequitur. Tunc hi qui edita & ardua incolunt loca magis puenit quam mari flumibusque uicini: nobis porro Nilus quum in plerisque rebus salutaris est: tum huiusmodi a nobis ardet exitum quum uero dii aquarum colluione terrae sordes diluit. pastores ouium atque bubulci qui iuga motum habitant: periculum illud euadunt.

Vestrae autem ciuitates in planitie sitae impetu fluminum ad maria rapiuntur. Sed in hac nostra regione neque nunc neque alias unquam in agros superne descendit. Contra uero sursum e terrae uisceribus scaturit: quod breuiter antiquissimae regum apud nos monumenta seruant: p inde ubique nec imbrium tempestas nimia: nec incendium ingens contingit: sed alias pauciores: alias plures homines trahunt: idem refert et Macrobius de diluione & exustione. Quod autem exustio consumat ubertatem seminum docet Cicero li. ii. de natura deorum: cuius uerba haec sunt. Sunt autem stellae natura flammae: quo circa terrae maris aquarum uaporibus aluntur his qui a sole ex agris tepesfactis & ex agris excitantur. quibus altae renouataeque stellae atque ois aether effundat eadem: & rursum trahunt in idem. nihil ut fere intereat: aut admodum paulum: quod astrologi ignis: & aetheris flamma consumat. ex quo euentus nostri putant id de quo Panetium addubitare dicebant: ut ad

extremū oīs. mūdus ignesceret pobum humore consūpto neq; terra ali posset: neq; remearet aer: cuius ortus aqua omni exhausta eē non posset: ita relinqui nihil p̄ter ignem: a quo rursū amante ac deo renouatio mundi fieret: atq; idem ornatus oriret. q̄ autem Plynius scribit in exustionis uices æuū uergere designat exacta antea diluiones: nunc incendium quo exurit ubertas seminū in stare: idem docet carmen illud Sybillæ erithreæ. Exurit terras ignis pontūq; polūq; idem sensit Ouidius qui i met. ita cecinit. Esse quoq; in fati remini scitur affore tempus: Quo mare quo telus correptaq; regia cœli Ardeat & mundi proles operosa laboret. Seneca etiam in libro de consolatione ad Martiam idem ita refert: & quum tempus aduenerit quo se mūdus renouaturus extinguat: uiribus ista se suis cedent: & sydera syderibus incurrent & omni flagrante mat̄ria uno igne quicquid nunc ex disposito lucet ardebit. & Lucanus libro septimo inquit. Cōmunis mundo superest rogas ossibus astra Mistrurus: & Augustinus libro. xx. de ciuitate dei scribit figuram huius mūdi conflagratione perituram: sicuti factum est aquarum inundatione diluuii. Nunc postea q̄ litteris tuis respondi: & tibi morē gessit in immensum crescat epistola: dicendi finem faciam: si te prius monuero. ut Magnifico patrono tuo Victori Minoto homini nobilissimo: & perpulchre docto me commendare non desinas. Vale Venetiis. An. no. Mccccxvi. Calendis Aprilibus.

Domici Palladii Sorani tetrastichon ad Antonium Constantium poetam illustrem.

Sulmo tumet nafone suo, uerrona catullo.

Cloria romani magna tibulle laris.

Vmbria callimacho gaudet: eos ipsa philetha.

Latentur patriæ moenia clara tuæ.

AD Illustrissimum principem Federicum ducem Urbini montis Feretri & Durantis Comitem imperatorem inuictissimum: ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vexilliferum Antonii Constantii Fanensis præfatio in commentarios Fastorum Nalonis.

Etiam religionem quam licet diuini cultus scientiam diffinire Federice dux & imperator clarissime tuentur quidem maiorem in modum theologi inter quos domi belliq; non sine summa tua laude & omnium admiratione uerfari: nō nihil tum ad eam rem mihi afferre uidentur qui maiorum nostrorū pietatem & obseruantiam in deos posteris tradiderunt: quorū exroribus contemplandis & religionis nostræ ueritas illustratur & eorū animi: qui de rebus diuinis recte sentiunt concitatus feruntur ad uerum atq; ad omnipotentis dei cultum uehementius accenduntur cum intelligunt quanta ueneratione: quibus hostiis quāta temploꝝ maiestiate in fœlix illa gentilis deorū imagines fuerit profecuta. Neq; enim audiendi sunt agrestes quidam: ac nimium austeræ religionis homines qui eminentiorem locum ut uulgo aiunt: beatorū sedibus aucupantes ab humanitatis studiis abhorrendū existimant & dum pro uera religione stare cupiūt. non intelligunt se non sine impietate quadā diuo Augustino Lactantio Eusebio: atq; alijs præterea uiris sanctissimi aduersari: qui a maioribus nostris & cerimonias & dicendi copiam mutuati religioni nostræ splendore quendā ac pulchritudinē adiecerunt. Quæ cum ita sint placuit Ouidii Fastos quantum meū mihi suppeditaui ingeniu explicare opus omni antiquitatis suauitate p̄sum: ubi p̄ter deorū gentiliūq; festa prisca ritus & pleraq; alia memoratu digna ortus occasusq; lūderū ac nōnullæ historiæ cōtinent: quibus rebus lector non delectari solū sed recte institui atq; ad optimā frugē p̄duci pōt. Si q̄dem historiæ cognitionē uerā disciplinā exercitationēq; esse ad res ciuiles nemo dubitat. Astronomia uero ut cæteras eius laudes p̄terea distantia sidera nobis admonet & quasi admonet ut æquabilitate uitæ atq; constantia cælestium motū atq; ordinē imitemur. Accedit ad hæc quod pleraq; urbis templa magnificētissima & ædificia olim Romanā ostentantia maiestatis: quibus hæc ætate fundamentorū tantū reliquæ manēt aut certe nulla uestigia uel diligenter explorantibus sese offerūt in eodē ope pene integra & inuiolata monstrant: ut eiusmodi regū studiosis quæ cernere minime possunt ea facile & uidere & contemplari liceat. Quare nō incōsulto factum est ut statuerimus tibi Sanctæ Romanæ ecclesiæ Vexillifer inuictissime nō minus optimæq; artū studiis quam regū bellicæq; gloria & singulari moꝝ dexteritate p̄stanti n̄m hoc opusculū qualecunq; fuerit elargiri rem nulli non poetæq; interpreti (quod equidē miror) tot sæculis de tractā. Quis. n. te dignior horū cōmētariorū titulo ubi magna ex pre de rebus romanis agit: Nam ut taceā id quod apud Faneses nulla t̄pis longitudo nulla unq; delebit obliuio. Redactū abs te Fanū fortunæ patriā meā nō incelebrem coloniā Romanorū in Pii Secūdi Sūmi Pontificis ditionē. Vnde nemo est Fanesium: qui uti quondā te hostē formidauit atq; in medijs belloꝝ iucēdiis exhorruit fulminantē ita & post speciosam illam uictoriā tuā placidissimū ac beneficētissimū experius nō singulari quodā amore & obseruatiā p̄sequatur. Ut omittā cæteræq; regū a te gestæq; magnitudinē multitudinē ac fœlicitatē tuo uigore animi: tuis uiribus. tua prudentia comparatam: ita ut merito cum præstātissimis Romanorū exercituum ducibus uidearis posse cōferi. Ut præteream inuiolatam illam & integerrimā fidem: qua tibi tantū auctoritatis & gratiæ apud Summū Pōtificem: apud reges atq; alios principes apud eminentissimas resp. comparasti: ut nemo eat inficias tuo cōsilio tuisq; auspicijs omnem Italiā gubernari & tibi acceptū referri quod hoc tempore in summa pace ac trāquil- litate præter solitum conquiescit. Ut transeam mansuetudinē & clāmentiam tuam cum in omne hominūq; genus tum in eos qui te uel grauissimis iniurijs affecerūt cæsarianæ cuiusdam ac uere Romanæ magnanimitatis indicium: tibi quidem a natura tributæ sed philosophiæ ac theologiæ familiarium tibi scientiarum studio cumulata. Religionem præterea & obseruantiam in deum: quam in tanta curarum mole in tot ac tantis

occupationibus omnibus non modo festis uerū etiam profestis diebus præ te ferre nō desinis. Quid ædes illæ tuæ urbinates tot excisogæ te collum durissimis lapidibus cameratæ quibus nihil pene comparandum habet Italia nihil fere ut ita dixerim unouersus orbis: quid illa inquam uenustissima & magnificentissima regia non minus cænationum cæterorūq; locog; multitudine q̄ aptissima distinctione spectanda: item amplissima bibliothæca pensilibus scalis & admirabili quadam rōne iussulis: pauimentis: tectorio: auro nimio: signis picturis: tanta demum impensa: tanta solertia & artificio cōdita: ut nemo ab eius spectaculo nisi inuitus abscedat: nō ne ostēdit indignam te principe hanc ætatem omnibus avaritiæ sordibus inquinatā: te autem dignissimum quem omnis antiquitas quem Roma illa terrarum domina si fieri possit iter Lucullos Pompeios: Mæcenates: Agrippas ac Cæsares uenerat: tibi assurgat tui candorem animi & excellentiam amplectetur. Quid cum fata negauerint: nihil tamen impedit quin & in his cōmentariis ac lucubratiōibus nostris quocūq; modo tibi assurgat antiquitas: & te principem excellentissimum multorum ætaris nostræ scriptorum monumentis immortalitati commendatum cum præsentī seculo ipsa quoq; posteritas admiretur.

IN FASTOS ARGUMENTVM.

Vulentum opus Nasonis: quod explicandum assumpsimus fastog; titulum ac nomē accipit nō a fastis diebus. i. festis ut multi ætatis nostræ homines. & quidē eruditissimi falso arbitrant: quos Festi Pompeii traditio nō intellecta decæpit: sed a fastis hoc est libris annalibus unde magnam partē huius operis exceptā esse autor ostēdit: ut Sacra recognosces annalibus eruta priscis: & Idē. Sacra cano signataq; tempora fastis. Nam Isidorus nullam fidē meret q; a fastibus. i. potestatibus (ut idem ait) Ouidii fastis nomē inditū putat. Sunt autē fasti autore Seruio libri dierum computationem habentes: ubi teste Pophyrione per cōsules annorum numerum colligebant. Erit autem plenior diffinitio si secundum Acronem dixerimus Fastos esse annales in quibus memoria temporum continet: quicq; ad cōmemorationem honog; rerū gestarum inuēti dicuntur uirtutes indices. Horatius in quarto carminum: Tuas Auguste uirtutes in æuū per titulos memoresq; fastos æternet. Idem in eodem: Non coæ referunt iam tibi purpuræ: nec clari lapides tempora quæ semel notis condita fastis inclust uolucris dies. Proprie igitur fasti sunt annales scdm sempronii Mellionis opinionem accepti ab. A. Gel. traditam libro quinto noctium atticarum addita dierum computatione: ii cū per annos singulos scriberentur ex quo iam parentem dixere fastorum tantūmodo quod factum quosque anno gestum esset aliquid demonstrabant: quorum nonnulli ueloti funesti nihil præter nomina consuli iugesserunt ut Lilius scribit. Differunt autem a diurnis urbis actis: quæ uel humilia recipiebant cum Fastis tantum illustria mandarentur. Vnde illud legimus apud Cornelium Tacitum: Nisi cui libeat laudandis fundamentis & trabibus quis molem amphiteatri apud campum Martis Cæsar extruxerat uolumina implere cū ex dignitate populi Romani repertum sit res illustres annalibus talia diurnis urbis actis mandare: iidem autem Prisciano Fasti a fastis diebus nominati sunt non quia festi hoc est diis dicati sint cum constet teste Macrobio fastos dies pro festis siue negociosis inesse: qui festis ac sacris aduersantur: sed quia eius modi annales cum dies fastos nefastosq; cōtineant decuit a diebus candidioribus ac melioribus nominari. Fastos autem dies nefastis præstare nemini dubium est. Vnde a Festo Pompeio festi dicuntur nefastorum comparatione. Fastis enim diebus eodem autore iocunda fari licebat nefastis quædam non licebat. Quam ob causam Eusebius eos tristes appellare non dubitat: ii enim dies quamuis proprie atri non sint ut recte. A. Gel. docet pro abominandis tamen interdum accipiuntur teste Porphyriōne. Horatius. Ille & nefasto te posuit die. Statius in sexto thebaidos. Prospectu uisus interclusere nefasto. Sane Fastorum inuentionem nonnulli Eudoxo Cnidio astrologo tribuunt Socratis auditori sodalique Platonis: quod uerum ne sit aliorum sit iudicium. Hunc certe Seruius scribit primum annum deprehendisse: quem tamen dubitandum non est eum hausisse ab ægyptiis disciplinis. Scriptorem autem Fastorum fuisse Lucanus testatur: ut Nec meus Eudoxi uincetur fastibus annus. Bum Laertius refert in ægypto annum unum & menses quatuor moratum mento attonso atque supcilio. viii. annorum historiam scripsisse qui ut. A. Gel. meminit non multo post Romam a Gallis captam ob sessumque capitolium in Græcia nobilitatus est. Illud planum est priscis temporibus ad curiam Calabram ubi tantum sacrorum ratio gerebatur Senatū uocari solitū & populum a rege Sacrificulo: ut (quoniā adhuc fasti non erant) sacrificiorum prenoscere dies ac ludorum Primus autem Fastos in uoluntē redactos publicauit Cn. Flavius Appii cæci scriba inuitis patribus ut Macrobius refert tantam plebis gratiā adeptus que antea cogebatur rationem dierum petere a principibus ciuitatis ut natus ipse libertino patre: sicut Plinius scribit creatus sit ædilis curulis præteritis. C. Petilio & Domitio: quorum patres cōsules fuerant: quo tempore ob dolorem omnis nobilitas dicitur annulos abiicisse. Nec nos lateat factum cum pro annali libro accipit frequentius secūdā declinationis eē: ut Instabatque dies qui dat noua nomina fastis. Et tempora si fastosque uelis euoluere mundi. Inuenitur tamen & quartæ apud Lucanum: ut Eudoxi uincetur fastibus annus. Quod eius errore prolatum Seruius putat. qui a Prisciano merito reprehenditur cum antiquiores quoque inueniatur idem similiter protulisse. Varro: Virtutum causa Iulii cæsaris qui fastus correxerat mensis Iulius appellatus est. Columella: Verum in hac ruris disciplina sequor nunc Eudoxi & Metonis antiquorumq; Fastus astrologorum. Sciendum Sane Ouidium scripsisse duodecim fastorum libros: quorum hodie sex tantum extant nō posteaq; est relegatus in pontum ut quidam asserunt adducti in eam opinionem his uersibus qui leguntur in quarto huius operis libro. Sulmonis gelidi patriæ germanice nostræ Me miserum scythico q̄ procul ille solo est. sed ante relegationem suam: inscripserat enim hoc opus Augusto: cuius editionem illa indignissima relegationis calamitas impediuit quod planum est horum carminum argumento: quæ legimus in secūdo tristiū

Ne tamen omnem mentem credas opus esse remissum. Sæpe dedi nostræ gratia uela rati. Sex ego fastorum scripsi totidemque libellos. Cumque suo finem mense libellus habet. Idque tuo scriptum nuper sub nomine cæsar. Et tibi sacratum fors mea rupit opus. Ea scripsisse Ouidium constat anno primo sui exilii nondum impleto: ut facillime quis diligens lector inueniet: quo tempore nihil nisi flebile a se scriptum fatetur: ut carmina scripta mihi sunt nulla aut qualia cernis. Digna sui domini tempore digna loco. Cæterum Naso relegatus in Pontum plerisque additis ac mutatis in scripsit hoc opus non Tyberio ut docebimus: sed Germanico Drusi priuigni Augusti filio ut eius intercessione aliquando consequeretur ueniam uel reditus uel exilii mitioris: quæ spes eum fecerit. Nam ut Augustum inexorabilem habuit ita & postquam is humanis rebus excessit non dissimilem Tyberium nactus est. Fuit autem Germanicus ut ait Suetonius ingenio in utroque eloquentiæ, doctrinæque genere præcellenti & adeo lenis atque innoxius ut eius uirtutibus motus Augustus diu cunctatus fuerit an eum sibi faceret successorem, quem demum adoptandum Tyberio dedit. Autoris uita: librorum numerus & alia quædam in exponendis autoribus considerari solita ita manifesta sunt ut consulto a nobis pretereantur studentibus breuitati: quos tantum in modum & priuata impediunt negocia & Fanensis respiciendi uendicat ut nihil otii fere ad hæc studia relinquatur.

PRÆFATIO IN FASTOS

Paulus Marfus Piscinas Poeta. Cla. generoso iuueni Georgio Cornelio. M. Cornelii equitis. F. salutem.

ROSTQVAM mihi ex longa peregrinatione redire tãdẽ tua quoque pace e Venetijs Romam: unde decenio antecesserã. uelut in portũ & optatã quietẽ licuit. Retuli me. G. Cornelii ad ea studia: quã tã longo tpe iter miserã. quã longo a patriis sedibus abfuerã: traditaque publice nec optatũ nec petẽti mihi p̄stitẽdi prouicia fuit. Quam ut arduam: ac per difficilem in tanto doctissimorum hominum cœtu libentissime repudialem: nisi me uetus amicitia ab instituto repulisset. cuius quotidiano quodam conuicio compulsus eam tandem aggressus: lyricos primo quidem anno horatianos: ac Ouidii tristia diligentissime interpretatus sum. Proximo uero diuinum illud fastorum opus: in quo tot ueterum mysteria: tot mythicæ: physiceque obscurius recondita sunt: magna cura: ac uigilantia: auditorumque frequentia professi sumus. In quo nobis eo magis elaborandum fuit. Quo ne uerbum quidẽ unum efferi potest: quod non his quibus id præstat muneris excipiat: exceptumque temerario quodam impetu uulget. Dedimus igitur operam ut fideliter interpretaremur: & quamquam in cæteris dilucida breuitas semper placuit: in eo tamen opere nolui me continere terminis ut multi solent angustis: qui rem plerumque confundunt: & quod ad diluciditatem redigendum est minus sp̄icuum reddunt. Ego at ita rẽ oẽm aperui. ut rudibus quoque pueris facillime cognitu puraret: nullisque obscurioribus locis abesse lumen. Inuigilaui plurimum historicis. & fabulis. in quibus totius fere operis ratio uersat. Siderum at obseruationem neque post habendam censui. neque de ea supra quam locus exigebat differui. Etenim si es his ipsis: qui astrorum scientiam profitentur: pauci admodum sunt: quæ eam ipsam recte teneant propter mutatas. aut potius amissas: ut aiunt ueras tabulas: quo pacto nos humanitatis professores eam tenebimus. quam ne unquam quidem delibauimus. Satis erit nobis in præsentia poetæ mentem per singulos locos aperire: & quod ad rem faciat ab antiquis scriptoribus mutari hoc unum ausim dicere me in hoc opere & militiæ meæ morem gessisse: & æquum lectorem nihil esse in eo quod ulterius desiderari queat iudicatur: laudaturumque qua celebritate fuerit a nobis hoc opus absolutum. fuere. n. alii: qui cum plurimum annorum in hoc ipso operam exhibuissent. non tamen pluribus annis absoluerunt. Nos uero paucis mensibus ad finem deduximus: quod tamen admirationi debet esse nemini. Sumus. n. in ea urbe: in qua humanitatis studia semper floruerunt. Vbi & maior librorum copia: quam in cætera aufonia: immo in toto orbe posset comperiri. Adde & doctissimorum hominum frequentiam: qui in urbem tanquam in communem patriam confluunt: ita ut in omnibus: in quibus aliqua oriret dubitatio statim quem consulas occurrat: quod in cæteris locis minime erit: id boni magis Romæ contigit. quã ubi uisgenitũ. Quo quidẽ fretis celerius & fidelius oia a nobis cõficiunt. Scripserat in fastos pluribus ante me annis. Pauca tamen fidelissimus antiquitatis: & totius latinitatis interpres Põponius n̄r. Postea nos secuti prouicia oẽm percurrimus: nihil intactũ: nihilque indiscussum reliquentes. Deinde per uisã Anaclyterius meus uir: tũ græcis: tũ latinis litteris ornatissimus: & utroque dicendi genere illustris: fastos & ipse interpretatus est. Idẽ paulo ante fecit doctissimus & eruditissimus iuuenis: interpresque diligentissimus Ant. Volscus. cũ quo est mihi tãta necessitudo & mutua beniuolentia. ut cõmuni utriusque titulo lucubrationes nostras esse edituri. quod occupato illo in propertianis monumẽtis: & me ab urbe digressio: non est in p̄sentia factũ. Sed ne quẽquã defraudemus plurimũ linguæ latinæ cõferes: magnã ille laudẽ in omni studiorum genere mereat. Antonius preterea fanensis uir & ingenio & doctrina singularis: & in utraque eloquentia summus in idagãda rõne fastorum pluribus iã annis occupat: nescio si illi ad finẽ peruẽtũ. n. o. o. o. quæ nobis est Romæ: eã domi librorum: supellectilẽ habet: ita que nobis facillima sunt: reddũt aliis difficiliora. Accedit locorum ratio: romanorum p̄sertim: quæ cæteris incognita sit: & aperta nobis: quæ in ipsis sumus educati: facit: ut oia sint nobis quam aliis p̄optiora. Taceo de ingenio. quod mihi non mediocre natura suggessit & de ea quam ego industriam adhibuerim in quo & cõsilio ualere: & iudicio simul me posse existimo: quod aliorum quoque testimonio cõprobat. qui iudiciũ meũ in multis expetiuerunt: & expetitũ sunt oĩno secuti. Liceat ita sine arrogantia loqui: ne cuiquam benemeretũ uera laus detrehat cũ primus ego per totũ hoc inges pelagus audenti Cibus cucurrerim: que prius incognita erant cæteris aperuerim & ita aperuerim ut ulterius ingredi laborẽ omnibus ademerim: quod si illi qui mō uiuunt: laboriosi huic laudi nostræ essent ingrati. Spero equidẽ mihi posteritãtẽ ingetis gratias habiturã. Tibi uero in primis. G. Cornelii laborẽ hunc n̄rum pro tua in me humanitate: & oĩ officiorum genere dicamus: ut si quãdo mea uox corã tibi domi p̄derat audiẽti p̄sit & in posterũ quoque absentia

& tecū ab eas un̄ pullulātē iā ubi sobolē queas: & nobis ducibus erudire: & bonis quoq; moribus īstituerē: non n. sola fastoz gloria tetemanet: sed q̄ ad institutionē uitæ humanæ ptinent: Tuo etiam noi dedicant̄ officia lia ipsa p̄cepta: tanto a nobis labore & diligētia lucubrata: ut pdire ex ipsis ueræ academiæ fontibus uideant̄. Quin & ingēs ipsa pharfallia: & artis theoricæ p̄cepta sūma cū uigilātia: & fide a nobis interpretata: tuoque itidē nomini dedicata fore qdem existimo immortalem tibi gloriam paritura: Que si tibi grata eē cognouero labores omnis meos portinus expectato. Fac igif si tuæ laudis grīs studiosus: ut leto munusculum hoc meum animo te suscepiſſe: & gratum fuisse cognoscā. Sed iam nimis euagatus sum: ad poetā ipsum tādē ueniamus.

Ouidii uita per Paulum Marſum Pifcinatem poetam clarissimum.

PVBLIVSOVIDIUS Nasopelignus sulmone ex equestri natus est ordine: eo tēpore quo Hir- cius & Pansa consul. mutinensi bello perire: Secundo quinquatrioz die. xiii. calen. apri. sub Plo- tio Grippo lris operam dedit. M. Varroni & Cor. gallo acceptissimus: stimulative p̄re foro aliquā diu incubuit. Reos plerumq; defendit iudicium: inter cētum uiros dixit. Declamauit accuratissimē unde & merito iter declamatores eum Seneca commemorat. De functo patre ad poetice redit. Militauit sub M. Varrone: & cum eo Asiam petiuit: nec prius in urbem reuersus: quam græcum sermonē imbibisset. Vxo- res breui duas habuit: tertia tamen diutius secum mansit: ex qua Perillam genuit. Demū ab Augusto in exiliū missus est: anno ætatis suæ quinquagesimo. Exulauitq; annis nouem: prius in ea infelicitate anno Tyberii quā to. Sed huius exili cā uaria refert̄ de qua alias late differuimus refellentes uarias & eoz in primis oplio- nes: qui Sydonii testimonio Lium: seu Iuliam Augusti: aut Tyberii filiam amasse referunt: & ea cā in exi- lium missum: eamq; sub corynne nomine celebratam: quod facile refelli potest si diligentius Sydonii uerba trutinabimus. qui cum uellit endecasyllabis: Narbonēlem quemdam poetā super cæteros extollere: quos aut aperte nominat: aut periphraſi ostendit. De Ouidio sic inquit. Et te carmina per libidinosa Notum: na- so tener: tomosque missum. Quondam cæsarie nimis puellæ: falso nomine subditum Corynne: hoc est quod multos decipit. Sed ordine ipso interpretemur uersus: & res ipsa lucidior fiet. Superat inquit: te naso tener lasciuie notum: in famē per carmina libidinosa: propterea quod artem amatoriam scripsisti: & missum tomos uidem: quemadmodum hoc loco coniungit: & missum tomos per carmina quoq; libidinosa & sine coniu- ctione subditi: Quondam nimis subditum puellæ cæsareæ falso Corynnæ nomine per hæc uerba non ostē ditea cā missum esse in exilium: quod cæsare puellā amarit: sed quod artem scripserit: Sed quæ fuerit hæc cæsareæ puella in dubio est: nam si recte perspicimus puellam non tā pro filia: aut nepte: quam pro ancilla accipere possumus: uti & pueg: cum pueros non modo filios: & que sunt ætate puerili: sed etiam seruos uoca- mus: ut sæpe numero apud poetas: & oratores inuenies: quod etiam ostendit Paulus iuris consul. de uerbogz significatione: potuit igif cæsaream ancillam amare & eam sub Corynnæ nomine celebrare. In libris. n. ad Co- rynnā nihil est dignum principe muliere. nam ad eandem cœnam eunt: certe cum principibus non isset multa in p̄cat̄ in uirū: in Cæsare nō ita fecisset: accedit illa ad illū nō isset p̄cep̄o laniat capillos: nō ita demēs fuisse ut p̄cipis laniasset. Præterea in oibus q̄relis: & q̄ in libro tristiu: & q̄ in his de p̄to scriptæ sunt: nihil de amore q̄rit̄: nisi qd̄ artē scripserit: nihil in amore ip̄ecat̄: errorēq; id quo dānatus sit nō culpā: nō scelus. nō cri- mē uocat̄: ac si demōstrare uelit errorem alienū crimen incidisse: uel ut alii dicunt q; Iuliā nudā uiderit: uel q; Cæsarem Augustum in re turpi deprehenderit. Idq; facile ex eo loco p̄cipi potest: cur aliquid uidi: cur noxia lumina fecit: cur in prudenti cognita culpa mihi: quoq; uersum sententiam multi perauerunt dixit. n. cognita culpa: non hic de sua sed de alterius culpa dixit. Et in hoc subdit Aetheonis templum: qui incius in dianam nudam incidit: sic & eum incium in aliquid simile incidisse conuicendum est: qd̄ omnino negari nō p̄t: cū i tertio tristium lib. dicit. Incia: qd̄ crimē uiderūt lumia plector. Peccatūq; oculos est habuisse meos: & pluri- es in eandem sententiam redeat. Et enim quāuis cæsareā puellam amasset: certe nō hoc errorē: nō isce deli- quere dixisset: nā & cōscie & sūmo scelere in augustā maiestātē deliquisset. Relinquit ergo qd̄ aliquid uiderit ex quo Augustum in odium puocarit: & exilio sub artis amatoriz culpa multatus sit: Scripta elego heroicoq; carmine reliquit multa quæ maxime: & usui ornamentolinguz romanæ sunt heroidū epistolas plures. Artis amatoriz libros tres: Amoris remedii libros duos. De amoribus ad Corinā libros tres. Trāsmuta. ionum li- bros quindecim. Scripsit & tragedias quaz maxime & a Quir. & cornelio tacito Medea probabaf i q̄ q̄tum ualeret igenio ostendit Librum in malos poetas composuit: ut Fabius Quir. refert. Epistolā scripsit ad Lium auguide morte Drusi. bellum actiacum inchoauit: ad Tyberiu libros duos. In exilio tristium libros quinq;. De Ponto quattuor. Fastoz libros duodecim. Scripsitq; in ibin imp̄cationem: uaticiniaq; uno libro complexus: ē Scripsit & triumphum Cæsaris: Postremo de p̄ictibus opus inchoauit: quem. postea imitatus est. Oppianus. Lingua letica libellum de gestis imperatoris apud g. tas edidit: quin etiam & alia pleraq; scripsisse constat. In- teriere tamen multa: seu librariogz in curia: seu posteritatis inertia. Fastoz at̄ sex tantummodo in n̄ra sæcula peruenere: cum & ipse duodecim scripsisse dicat. Sex ego fastoz scripsisti: totidemq; libellos. Cūq; suo finē men- se libellus habet. Hos at̄ multi putā Romæ inchoasse. Sed in ponto absoluit: ut p̄ ex eo loco in quarto libro cum inquit Salmonis gelidi: patriæ germanice nostræ: Me miserum scythico quam procul illa solo: nam inde scripsisse ostendit. Ego at̄ putto eū in ponto integz opus absoluisse: sed tātum sex libros emēdator edidisse re- liquos nec emēdatos nec editos icuria post eius iteritū p̄isse. Dicauitq; hoc opus nō tyberio Aug. uel multi af serōt sed germanico Drusi fris Tyberii filio illius drusi: q; i germania oppetit. Nā si tyberio dicasset: cū Aug. fili- esset: adoptiuus tamē nō i hoc primo li. dixisset. Et tuus augusto noie dictus auus. Auus. n. Tyberii fuit Cæ- sar & Augustus p̄re: ex adoptiōe tamen. Ergo de Augusti nepote intelligēdum est non de filio: & id ea fortasse ratione: quod germanicus plurimū a militibus amabaf. Si quādo imperaret: quē iā sibi poeta cōciliaſſet ab eo

restituere in patriam: uel quod per eum in Cæsaris gratiam rediret. Hic n. germanicus ut autor est Tranq̄l
 lus missus ad exercitum in germaniam: excessu Augusti nūciato: legiones uniuersas imperatorem Tyberioꝝ
 pertinacissime reculantes: & sibi summa reipublicæ deferentes incertum constantia: an pietate maiore cōpe
 scuit: atq; hoste mox deuicto triūphauit. Huic igitur dicati sunt fastoꝝ libri: in qbus sacra totius anni describū
 tur: & ut de uerbi definitione disseramus. Pompeius lib. vi. de significatione uerboꝝ ita inquit. Fastoꝝ libri
 appellabātur in quibus totius anni fit descriptio. Et subdit: fasti. n. dies festi sunt: ea ratione uolebant nostris
 multi posse annales dici. In hoc tamen differunt: quia in annalibus plurium annorum res gestæ continebant
 seruato cuiusq; anni ordine. In fastis uero non rerum gestarum aut multorum temporum series: sed deorum
 cultus: & omnia ad religionem instituta quacūq; causa per stata totius anni tempora: suis quibusq; mensibus
 cum ortu & occasu signorum referuntur. Eratq; illud pontificum: ut quacūq; patres sua religione instituisent
 sacra. & cerimonias omnes in fastos redigerent. Pluresq; longe ante Ouidium e nostris Fastorum poetas scri
 ptos accepimus. Primumq; Liniū Andromicum: deinde Ennium. Postea alios quoq; multos. Ouidius ue
 ro longe post euolutis priscorum fastorum libris: & pontificum monumentis: & annalibus ueterum omnia
 quæ ad rem sacram pertinere uisa sunt reformato in certiore ordinem anno: signorūq; obseruationem in
 fastos suos seriosius redegit. Sed iam ad præfationis interpretationem utniendum.

CALENDIS IANVARIIS

festum Iunonis: & Aesculapii.
 iiii nonas
 iiii nonas Cancer occidit
 Pridie nonas
 Nonis Lyra oritur.
 viii idus vii idus
 vi idus
 v idus agonalia Ian delfin oritur
 iiii idus media hyems
 iiii idus festum Carmentis & Iuturnæ
 Pridie idus
 Idibus festum Iouis: Octauus dictus Augustus.
 xix calendas februarii
 xviii cal. festum carmentis porrimæ & postuertæ.
 xvii cal. festum concordia
 xvi cal. Sol in aquarium transit relicto capricorno
 xv calen. xiiii calen.
 xiiii calen. xii calen.
 xiii calen.
 xi calen.
 x calen. lyrae pars occulitur
 ix pectus leonis occidit festum sementis
 viii calen.
 vii calen.
 vi calen. festum Castoris & Pollucis.
 v calen.
 iiii calen.
 iiii calen.
 Pridie calen. festum pacis.

CALENDIS FEBRUARIIS.

iiii nonas festum Iunonis: & ospitæ sacrificiū Io
 uis capitol. lucus asyli celebratur.
 iiii non. lyra penitus occidit: terga leonis occidunt.
 Pridie nonas delphin occidere incipit
 Nonis Augustus: dictus. P. P. ganymedes oritur.
 viii idus
 vii idus
 vi idus
 v idus initium ueris
 iiii idus
 iiii idus Bootes oritur
 Pridie idus
 Idibus festū Iouis: & fauni: nefastus dies fabioꝝ
 xvi cal. martias Coruus: & anguis & crater oriuntur
 xv calen. Iupercalia
 xiiii calen. aura mutatur. sol transit in pisces

xiii calen.
 xii cal. festum stultorum: fornacalis: feralia.
 festum deæ mutæ
 xi calen. caristia sacra
 x calen. festum termini
 ix calen.
 viii calen.
 vii calen.
 vi calen. Tarquinii superbi fuga
 v calen.
 iiii calen.
 iiii calen. equiria in campo martioꝝ
 Pridie calen.

CALENDIS MARTIIS. festū Iouis & martis ancillia feruntur uetita nuptia.

vi nonas
 v nonas alter piscium occulitur
 iiii nonas bootes occidit. uindemitor apparet
 Pridie non. festum uestæ. cathedra Iulii Cæsaris
 Nonis. festum ueiouis Pegasus oritur.
 viii idus oritur corona.
 vi idus
 vi idus v idus
 iiii idus altera equiria iuxta tyberim
 iiii idus
 Pridie idus
 Idibus festum annæ perennæ: cædes Cæsaris.
 xvii calen. aprilis Scorpius occidit
 xvi calen. festum Bachi pompa Castoris & Pollu
 cis: & oritur miluius.
 xv calen.
 xiiii calen. quinquatria Mineræ
 xiii calen.
 xii calen.
 xi calen. Sol in Ariete
 x calen.
 ix calen. viii calen.
 vii calen. æquinoctium uernum
 vi calen.
 v calen. iiii calen
 iiii calen. festum Iani concordia: salutis. & pacis
 Pridie calen. festum lunæ in auentino
 CALENDIS APRILIBVS festū Iunonis &
 uirilis fortunæ ueneris: Scorpius occidit.
 iiii nonas pleiades humeros paternos releuant
 iiii nonas Pridie nonas

Nonis festum Cybelis.

viii idus festum publicæ fortunæ in cole quirinali.
vii idus
vi idus ludi in honorem Iulii Cæsaris propter ca-
dem iube regis: Libra occidit & orion.

y idus ludi in honorem cereris, & deorum imagi-
nes efferuntur.

iiii idus

iii idus

Pridie idus

Idibus festum iouis victoris & libertatis:

xviii ca. maias grando. augustus uictor mutiæ

xvii calen. sacrum forde bonis

xvi calen uictoria Augusti & de Antonio hyades
occidunt.

xy calen.

xiiii calen. ecuria in circo uulpium combustio

xiii calen. Sol in Taurum transit.

xii calen. natalis urbis. palilia.

xi calen.

x calen. uinalia. transfertur uenus.

ix calen. viii calen. vii calen.

iiii calen. medium uer. aries occidit. festum rubigi-
nis. canis oritur. iii calen.

Pridie cal. festum Floræ. Vestæ. & Phœbi. & Augu-
sti in palatio.

CALEN. maias oritur capra amaltea. ara Iarum.

vi nonas sacrificia aristarum. hiades oriuntur ludi
Floræ.

v nonas oritur chiron. iiii nonas

iiii nonas libra apparet.

Pridie nonas. Nonis.

viii idus vii idus lemuria fiunt. orion oc-
cidit. malum nubere.

vi idus v idus

iiii idus festum martis ultoris

iii idus

Pridie idus pleiades oriuntur: æstatis initium. Idibus
Taurus apparet: scyrpea simulachra in Tyberim. festum
Martis.

xvii calen. iunias xvi cal. xy cal. xiy cal.

Iamq; opus exegit iam uos hinc ire labores

Ite mei: totumq; pedes efferte per orbem:

Liberiore uia celeres: cultissima lingua

Qua romana uiget: primo qua surgit eoo

Phœbus: & hesperis nitidum caput obruit undis.

Et qua zona poli feruet rubicunda perusti:

Quaque coit scythicus brumali frigore pontus.

Nullaque pars orbis sit nostri muneris experts.

Perque omnis resonate domos: puerilibus amnis

Vos certam promittere opem: & prodesse iuuentæ

Fas erit: atque graui præbere alimenta senectæ:

Ostendetis enim ueterum monumenta quirinum:

Temporis & prisici seriem: ritu siue sacrorum:

Et quæ templa deis posuit ueneranda uetustas:

Astorum causas: orientia sydera cælo:

Lapsaque sub terras: longos uigilata per annos

Peligno uati: cuius fidissimus ipse

Interpres: uolui tantis hunc rebus honorem

Addere: si quis honos e nostro pectore manat:

Me duce lucidius toto ut relegantur in orbe:

FINIS.

xiii calen. sol in geminos transit. agonalia.

xii calen. canis erigonius oritur.

xi calen. Iustria Vulcani:

x calen. ix. calen. viii calen.

vii calen. sacrificium pro fuga Tarquinii.

vi calen.

v calen. festum publicæ fortunæ.

iiii calen. aquila incipit apparere.

iii calen. Bootes occulitur.

Pridie cal. Hias oritur.

CALENDIS IUNIIS festum Carnæ. Iunonis mo-

netæ. martis tempestatu aquila oritur

iiii nonas hyades oriuntur.

iii nonas

Pridiæ no. festum Bellonæ: templum factum herculi

Nonis festum sancti Fidii semiparis.

viii idus

vii idus urfa minor occidit festum Mentis.

Ludi ad honorem Tyberis.

vi idus festum Vestæ. Asini coronantur. ara Iouis
pistoris. v idus oritur delphin.

iiii idus matralia fiunt. festum fortunæ. & Cœcordiæ

iii idus

Pridie idus.

Idibus festum iouis inuicti. quinquatria mineruæ.

xviii calen. Iulii.

xvii calen. Thyene apparet. tēplū uestæ purgatur

xvi calen. zepirus mitigatur. bonum nauigare.

xy calen. orion oritur. delphin apparet. sol ingredi-
tur cancrum.

xiv calen. templum palladis in auentino.

xiii calen. festum Sumani.

xii calen. Aesculapius oritur.

xi calen.

x calen.

ix calen. Flaminius uictus est.

viii calen. festum fortis fortunæ.

vii calen. orionis zona aspicitur: solstitium æstiuus

vi calen. v calen. festum Laris & Statoris

iiii calen. templum Quirini.

iii calen. Pridie calen.

ROBERTI VRSI ARIMINENSIS IURIS
CONSULTI EPIGRAMMA AD PAVLVM
MARSVM PISCINATEM POETAM CLA-
RVM: ET ORATOREM ILLVSTREM.

Fastorum quisquis latii monumenta teneret:

Signaque cum causis: lapsa: uel orta cupit.

Te legat: hic celebri nasonem interprete marso

Doctus erit: marsi lingua disertus mei est:

Euganeis fuerat: latiiisque incognitus oris.

Naso: uelut geticus: sarmaticusque foret.

Tu nihil inuidiam ueritus: nihil inde labores:

Nil hosti: qui nasum thino cerontis habent.

Grande opus aggredieris: deles mendosa: recludis

Abditæ: propter queque reposita parenta

Naso tibi: tibi nos multum debere fatemur.

Omnia sunt scriptis facta serena tuis.

Marse diu felix merito tibi parta perennis

Gloria: & æternum nomen ad astra: Vale.

TEMPORA cum causis. Duodecim anni menses & dies festos cum eorum causis: quis nō omnium celebritatum causā redduntur ut lector uidebit: euolutis enim fastorum libris multa a Nafone desiderata sunt cum illi omnia nō suggererent. Sane possidonius teste Laertio scripsit tempus eē incorporum q; nihil aliud sit q̄ interuallum mundani motus. Vnde Saturnus Cæli filius dicitur per quem accipimus tempus ortum a cœlo: & a quibusdam philosophis tempus diffinitur cœlestis motus dimensio. Id secundum Varronem duorum generum facimus. Vnum annale quod Sol circuitu suo

ANT.
FAN.
Tempus

PVBLII OVIDII NASONIS FASTORVM

TEMPORA Cum causis latium digesta per annum lapsaq; sub terras: ortaq; signa canam

Excipe pacato cæsar germanice uultu
Hoc opus: & timidæ dirige nauis iter

per annū. Quem latini duodecim mensibus explicāt: absoluūtq; diebus. ccclxv. & quadrante: qualē & Perias iā pridem recepisse. Q. Curtius docet: ut Magi proximi patriū carmē cantabāt & tercentum sexagintaq; iuuenes sequebātur punicis amiculis uelati diebus totius anni pares numero. Quippe Persis quoq; in totidē dies descriptus est annus. Nam ægyptios constat annū aliqñ habuisse mensium quattuor: Arcades triū: A carnanes sex. Nec nos moueat Cleoboli ænigma: quod de anno duodecim mensium tale fertur. Vnus pater ē isq; duodecim filios habet: eorū singulis triginta sunt filia: quarū aliæ candidæ: altæ nigræ: sunt: imortales uero sunt & moriuntur oēs. Vbi paucos dies anno subtrastos mirari non debemus: q; & Cleobolum scimus lōge ante Iuliū cæsare uixisse Roma regibus seruiēte: & legimus apud Pliniū Phalerio Demetrio athenis dicatas eē statuas. ccclx. nō dum anno hūc diērum numero excedente. Est aut̄ annus auctore Macrobio non solū is quē nunc cōmunis oīum usus appellat: quicq; a nōnullis in octo diuiditur sesquimenses & quattuor tempora: Ver: æstatem: autumnū: h̄yemem: sed singulorū luminū siue stellaz emensio omni cœli circuitu a certo loco reditus annus suus est. Tria autē sunt ut Seruio placet annoz genera quæ ex syderibus colliguntur. Est. n. annus lunaris diērum triginta. Est solstitialis continens duodecim menses. Est & magnus quē esse uolunt oibus planetis in eundē recurrentibus locum quem Plato in Timæo pfectum appellat: De quo Cicero in lib. de finibus bonorū & maloz ait. Vere ne potest esse dies sæpius qui semel fuit: certe non pōt: an eiusmodi: ne id quidem nisi cū multa annoz intercesserint milia & oīum syderum eodē unde profecta sint fiat ad unum tēpus reuersio. De hoc anno uaria dicuntur: nam alii tria milia annorū magnum annū tenere dicunt: alii duodecim milia & insuper annos. D. ccclxiii. Alii cum phœnicis uita eius cōuersionē fieri prodiderūt. Alii quoq; aliter. Dicitur autem annus uel ab eo quod græci ἐν νόῳ dicunt: uel ut putat Atteius capito a circuitu t̄pis ab eo quod ueteres an pro circū ponere solebant ut an terminum ambactus. Redit. n. in se uti annulus. Virgi. Atq; in se sua per uestigia uoluitur annus. Quare ante Inuētās litteras ut ait Seruius indicabatur picto dracone caudā suam mordēte: & Pan totius naturæ deus pedū recuruum: hoc ē baculū habet pp annū qui in se recurrit. Alii dictū putāt ἀπὸ τοῦ ἀναβῆναι α. i. ab innouatiōe quod renouetur. Vocamus autē ex annis qui nūc habētur eū intercalarem quo dies ex quattuor quadrātibus inseritur Februatio: quē plenū accipimus hoc est constantē horis quattuor & uiginti. Nam nox auctore Seruio pars diei ē. Sed diē dicimus ut idē inquit a parte quā cōstat esse meliorē: unde usus obtinuit ut sine noctis cōmemoratione diez numerus explicetur. Huius diei principiū alii esse uolūt a solis exortu: quidam ab eius occasu: alii a meridie: alii a meridie: quod ultimū Varro absurdū putat. Lege eundē Seruiū. Itē Macrobiū i Saturnalibus: & A. Gel. in secūdo noctiū atticaz: ac Pliniū in primo natu. hist. Sane annorū: alii ciuiles alii naturales uocātur. Ciuiles sunt quos populi siue gentes p arbitrio sibi statuūt. Naturales uero qui e cursu sydez colligūtur: quoz eū uertētem uocant q & solstitialis d̄r. LAPsaq; sub terras ortaq; signa canā. Ortus & occasus syderū peritia non solū nautis & agricolis: sed ipsis quoq; iperatoribus & exercitiū ducibus necessaria uidetur: cuius ignoratiōe (ut scribit Onofander in li. cui titulus est de optimo Imperatore) insidiari uolentiū cōsilia plerūq; in irritum ceciderunt. Sunt autē signiferi circuli siue zodiaci signa duodecim: sed cū his oriuntur & occidūt alia partim i meridie: partim in septētrionē uergentia: ut Lyra: Cygnus: Perseus: Orion: Argo. De quorū ortu & occasu una cū signis zodiaci poeta dicturus est. De his multi scripserūt: iter quos Hipparchus cōmemorauit quot claras: quot secundæ lucis: quot obscuras habeant stellas. Est autē oīs cœli uastitas a peritis ut ait Pli. in duo: & septuaginta signa discretæ: quæ aut rerum aut animantiū effigies sunt. EXCipe pacato cæsar Germanice uultu hoc opus: Inuocat Germanicū Drusi & iunioris Antoniaz filiū de quo ipse alibi. Siquid adhuc igitur uiui Germanice n̄o R est in ingenio seruiet omne tibi. Nam quod quidā Tyberii iuocari existimabāt: qui n̄a persuasione mutauere sentē

Annus

Annus triplex

Annus unde dictus

Diei principium.

Dies ciuiles
Dies naturales
Signa zodiaci

Ortus et occasus signorum

tiā procedere ullo modo non poterat cū autor Augustum auum eius uocet: cui hoc opus inscribitur. Nec re-
 luctatur nobis illud Hanc tua cōstituit genitrix & rebus & ara: quod male intellectu (ut infra ostēdemus) multos
 in manifestū errorē induxit. Quod aut nōnulli dicūt Germanicū nō potuisse cæsarē dici: quia Romanū iperitū
 non obtinuit: fallum est. Plinius. Extat oratio Vitellii qua reū Pisonē eius sceleris coarguit hoc usus argumento
 palāq; testatus nō potuisse ob uenenū cor Germanici Cæsaris cremari. Solinus Apis ægyptius auerlatus Ger-
 manici cæsaris dextrā pdidit ingruentia: nec multo post cæsar extinctus ē. Lege Iosephum qui Vespasianū Titū
 & Domitianū eodē tpe cæsares uocat. Hic Germanicus annū agēs quartū & trigēsīmū ut ait Suetonius Antio-
 chizæ obiit non sine suspitione ueneni: cui Tyberius causa mortis fuisse creditur per Gn. Pisonem legatum Sy-
 riaz. TIMida dirige nauis iter. Translatio est siue metaphora. Nam ut uenti naues sic fauor mouet ingenia:
 & est metaphora autore Quintiliano breuior similitudo. Cum enim dicimus fecisse quid hominem ut leo-
 nem similitudo est: cum de homine dicimus leonem metaphora.

PAV.
MAR.

ETCVM proprium sit poetarum pponere: inuocare: narrare morē seruat & ipse: proponit pri-
 mis duobus uersibus de quo dicturus sit: & duo se scripturę pollicetur. TEMPora p romanū an-
 num cū rōnibus: hoc est cū ipsi originibus ordinata & ortus occasusq; signoz. Inuocat non coele-
 ste numē: sed germanicū ipm: ut faueat: ut facilis sit: licet in oibus fere mētib; mensiū numina:
 & interdū musas imploret. Sic & Lucanus nō superiora numina sed Nerōnē iuocauit. Sed mihi iā
 numē: nec si te pectore uates Accipia: cyrrea uelim secreta tenentē. Sollicitare deum bacchūq; auertere nisa. Tu
 fati ad uires romana in carmina dandas. Id uero non modo a poetis: sed ab historicis quoq; seruatum est. Vt a
 Valerio Maximo. Te quoq; huic cōcepto: penes quem hominū deorumq; consensus regimē esse uoluit Cæsar
 inuoco. Mos autem inuocandi numinis in initio operis ab ægyptiis in græciam & a græcis ī latium emanauit.
 Illi enim nisi inuocato prius numine nihil unquam aggrediebantur. Idē quoq; nobis ex Platonis instituto tradi-
 tum est. Narrat deinde poeta Tempora ipsa uti proposuit: & orientia labentiaq; signa. In hac autem præfatiōe
 ut decebat germanicum docilem: beniuolum & attentū reddit. Docilem cum summam rei breuiter exposuerit.
 Non enim potuit breuius aut dilucidius exponi res tanta: q̄ cum diceret. Tempora cum causis latium digesta p
 annum. Lapsaq; sub terras orta q; signa canam: & in hoc etiam attentū reddit: cum magnum quidem & arduū
 sit id profiteri. Beniuolentiam uero ab auditoris primū persona captat cū ipsum uelut coeleste numen iplo-
 ret: cum in fastos referendum asserat: cum eloquentiam & poetica ipsius extollat. A seipso beniuolum facit:
 cum ita supplex se & opus suum germanico uouerit. A rebus autem cum ostēdat: quod ei cōmodum futurum
 sit: uel quid ex his edificere poterit: ut illud. Sacra recognosces annalibus eruta p̄ficis: & reliqua: inquit ergo Ca-
 nam: ego cantando scribam: ut poetæ solent. TEMPora digesta: disposita & ordinata. PER Annum latium: p
 annum romanum: a Romulo prius: deinde a Numa institutum: postea a decem uiris emendatum. Demum a
 Cæsaribus in certiore ordinem redactum. LATium: a latio ubi Roma est: quod a latēdo deducitur: & ideo
 per annum latium dixit quod annum alii aliter obseruauerunt: de quo paulo post. CVM causis: hoc est cū ratiōni-
 bus. Est. n. causa animi īpulsus ad aliquid agendū. Ratio uero: ut Victorino placet: ē gerēdoq; ordo ex causa ueni-
 entium: ut quid quo loco dicas. ac facias itelligas. Ratio sine cā esse non potest. Causa uero sine ratione pōt: ergo
 cum ex causa ratio sit. Cum causis: hic cū ratiōnibus itellige: uel cū causis cum originibus: nam & fabulas & hi-
 storias refert: unde quid originē habuerit: & qua ratione fuerit institutū: præsertim cū causam plæriq; uelint a
 casu deduci: & inde esse negociorum originē. Aliqui causę appellationē Chaos dedisse uolunt: a quo principi-
 um rerum oīum fuit: maxime cū causa negociorū: ut diximus origo sit. Alii causam a κω uerbo græco detor-
 quent: quod est uro quod nos urat: & impellat ad aliquid agendum. TEMPora: dicta sunt a cōmunionis tēpera-
 mento: quod inuicem se humore siccitate: calore frigore temperēt. De tempore. M. Varro, sic inquit Tempus
 esse dicunt interuallum mūdi & motus: id diuisum in partis aliquot: maxime ab solis & lunę cursu: itaq; ab eoz
 tenore temperato tempus dictum. Aristoteles uero. iiii. physcorum. Tempus est inquit numerus motus secū-
 dum prius & posterius Prius & posterius sunt in motu prout sunt numerata ab anima: & paulo post tempus ex
 mensura motus rerum mutabilium & in eodem quoq; libro: tempus est passio motus & præcipue motus cœ-
 li: & paulo post tempus est numerus priorum & posteriorum existentium in motu. Motum autē ipsum late de-
 clarat in. v. physcorū. Vectius autem prætextatus apud Macrobiū. Tempus inquit est cætera dimensio: quæ
 ex cœli conuersione colligitur. Annus uero idem est Pompeio teste: quod a græcis εὐνοῦ dicitur. Vnde quod
 nos trienniū: illi τριενοῦ uocauerunt. Atteius Capito Theodosio teste latinā dictionē putat: quia a circuitu tē-
 poris dicitur: cum ueteres an pro circum ponant. Vt Cato in originibus an terminum pro circum terminum.
 Est igitur annus solis amphractus cum peractis. ccxlv. diebus & quadrāte ad eadem syderum loca redit. Dicitur
 quia mensibus in se currentibus uoluatur. Vnde Virgilius. Atq; in se sua per uestigia uoluitur annus. unde anu-
 lus paruus circulus: quod in se redeat. Annus apud ægyptios ante inuentas litteras dracone picto suam morden-
 te caudam: qui in se recurreret indicabatur. Qua etiam figura phœnices: cum mundi imaginem exprimerent:
 usi sunt: ut appareret mundum & ex seipso alii: & in se reuolui. Non desunt qui deductū dicant annum ab αὐτῶ
 & νεω: id est renouo: quia semper renouatur: & Canam signa non modo illa duodecim: quæ in circulo zodia-
 co sunt: sed alia quoq; sydera: nam de multis aget: ut de lyra: delphine boote: & aliis. LAPsaq; sub terras: occide-
 tia seu quæ iam occiderunt: & sub terris sunt: & orta orientia: aut quæ iam orta sunt id est canam occasum & or-
 tum signorum: & uidetur hoc esse contra præceptum. Fabii: qui asserit ubi de compositione agit in multis ser-
 uari ordinem naturæ: ut prius dicamus ortum: q̄ occasum. Poeta prius occidentia signa q̄ orientia dixit. Sed id
 fecit ad leniorem sonum: lenius enim est pronunciatu orta q; signa: q̄ lapsaq; signa. Nec me fallit illud quod in
 hoc a uulgo adduci solet: solem & cætera sydera in nostro hemisphero prius uisa occidere q̄ oriri: nec illud quod